

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

MANDAT

V

IZREDNA
SEJA

24

SEJNI ZAPISI DRŽAVNEGA ZBORA 24. IZREDNA SEJA

(25. in 26. maj 2010)

SLOVENIJA JE DEMOKRATIČNA REPUBLIKA. SLOVENIJA JE PRAVA IN SOCIALNA DRŽAVA.
SLOVENIJA JE DRŽAVA VSEH SVOJIH DRŽAVLJAN IN DRŽAVLJANOK.
V SLOVENIJI IMA OBLAST LJUDSTVO, DRŽAVLJANI IN DRŽAVLJANKE.
PO NAČELU DELITVE OBLASTI NA ZAKONODAVNO, IZVSILNO IN SODNO.
FRANCI SLOVENSKEGA NARODA DO SAVODLOČBE.
SLOVENIJA MA TRAJNI IN NEODTULJIVI PRAVICI SLOVENSKEGA NARODA DO SAVODLOČBE.

UVOD

Državni zbor kot najvišja predstavniška in zakonodajna institucija v Republiki Sloveniji, ki opravlja tudi vse ostale funkcije sodobnega parlamenta, izvaja večji del svojih pristojnosti na rednih in izrednih sejah. Seje javnost lahko spremlja v dvorani ali preko televizijskih in spletnih prenosov.

Vsebina sej pa postane pregledno dostopna v obliki sejhinih zapisov.

Državni zbor vsako sejo zvočno posname. Simultano ob zvočnem zajemanju nastaja besedilo, ki je na spletu dostopno s približno polurnim zamikom. V uredništvu sejhinih zapisov se ob poslušanju zvočnega posnetka preveri avtentičnost zapisanega, besedilo pa se uredi v skladu s strokovnimi merili prenosa govorjene besede v zapisano. Takšno preverjeno in jezikovno urejeno besedilo na spletnem naslovu zamenja prvi zapis.

Besedilo celotne seje se izda tudi v publikaciji Sejni zapisi Državnega zbora. Sejni zapisi vsebuje dnevni red, sprejet na seji Državnega zbora, kazalo, iz katerega je razviden potek seje in v katerem so točke dnevnega reda in govorniki, osrednji del je besedilo seje, zapisano v prvi osebi, na koncu pa je dodan še indeks govornikov.

Sejni zapisi so zgodovinski dokument in vir za preučevanje parlamentarne zgodovine, tradicije, predstavniške demokracije in jezikovne kulture.

Sejni zapisi Državnega zbora. 24. izredna seja (25. in 26. maj 2010)

Pripravi: Dokumentacijsko-knjižnični oddelek

Urednici: Tatjana Mirt-Kavšek, mag. Vesna Moličnik

Izdajatelj: Državni zbor

Naslov: Šubičeva 4, 1102 Ljubljana

Telefon: +386 1 478 94 00

Leto izida publikacije: 2011

www.dz-rs.si

DNEVNI RED 24. IZREDNE SEJE

1. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O UVELJAVLJANJU PRAVIC IZ JAVNIH SREDSTEV (ZUPJS), PRVA OBRAVNAVA, EPA 1029-V
2. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SOCIALNOVARSTVENIH PREJEMKIH (ZSVarPre), PRVA OBRAVNAVA, EPA 1030-V
3. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O USTANOVITVI OBČIN TER O DOLOČITVI NJIHOVIH OBMOČIJ (ZUODNO-G), PRVA OBRAVNAVA, EPA 1031-V
4. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O USTANOVITVI OBČIN TER O DOLOČITVI NJIHOVIH OBMOČIJ (ZUODNO-H), PRVA OBRAVNAVA, EPA 1032-V
5. točka dnevnega reda: PREDLOG SKLEPA V ZVEZI Z "RAZJASNITVIJO NOVIH OKOLIŠČIN, S KATERIMI JE BILA JAVNOST SEZNANJENA PO RAZPISU ZAKONODAJNEGA REFERENDUMA O ZAKONU O RATIFIKACIJI ARBITRAŽNEGA SPORAZUMA MED VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE IN VLADO REPUBLIKE HRVAŠKE", EPA 1060-V
6. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O INTEGRITETI IN PREPREČEVANJU KORUPCIJE (ZIntPK), TRETJA OBRAVNAVA, EPA 926-V

VSEBINA

Določitev dnevnega reda.....	9
JOŽE TANKO.....	9
DR. LUKA JURI.....	10
6. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O INTEGRITETI IN PREPREČEVANJU KORUPCIJE (ZIntPK), TRETJA OBRAVNAVA, EPA 926-V	11
IRMA PAVLINIČ KREBS	11
MIRAN POTRČ.....	12
MAG. BRANKO GRIMS	12
CVETKA ZALOKAR ORAŽEM	15
GVIDO KRES	16
ANTON URH	17
SILVEN MAJHENIČ	17
MILAN GUMZAR	18
MATJAŽ ZANOŠKAR	19
BREDA PEČAN.....	19
BREDA PEČAN.....	20
VITO ROŽEJ	20
EVA IRGL.....	21
DUŠAN KUMER	22
MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ	23
MAG. MAJDA POTRATA.....	23
JOŽEF JEROVŠEK	24
JOŽEF JEROVŠEK	24
JOŽEF JEROVŠEK	24
ANTON KAMPUŠ.....	25
MAG. BORUT SAJOVIC	25
SILVEN MAJHENIČ	26
MIRO PETEK	26
SILVA ČRNUGELJ.....	27
MAG. BRANKO GRIMS	27
IRMA PAVLINIČ KREBS	28
MAG. BRANKO GRIMS	33
1. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O UVELJAVLJANJU PRAVIC IZ JAVNIH SREDSTEV (ZUPJS), PRVA OBRAVNAVA, EPA 1029-V.....	33
DR. IVAN SVETLIK	33
ROBERT HROVAT	35
VITO ROŽEJ	36
JAKOB PRESEČNIK.....	38
ANTON URH	40
MIRAN GYÖREK.....	41
LJUBO GERMIČ	43
DR. ANDREJA ČRNAK MEGLIČ	45
MAG. MAJDA POTRATA.....	47
MATJAŽ ZANOŠKAR	48
DUŠAN KUMER	49
MAG. BORUT SAJOVIC	50
DEJAN LEVANIČ	51
MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ	52
ANDREJ MAGAJNA	53

DR. IVAN SVETLIK	54
MIRKO BRULC	56
ROBERT HROVAT	57
RENATA BRUNSKOLE	59
MATEVŽ FRANGEŽ	60
DR. ANDREJA ČRNAK MEGLIČ	61
DR. ANJA KOPAČ MRAK	62
VITO ROŽEJ	63

2. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SOCIALNO VARSTVENIH PREJEMKIH (ZSVarPre), PRVA OBRAVNAVA, EPA 1030-V	63
---	----

DR. ANJA KOPAČ MRAK	64
VITO ROŽEJ	65
GVIDO KRES	66
ANTON URH	68
MIRAN GYÖREK	69
LJUBO GERMIČ	70
DR. ANDREJA ČRNAK MEGLIČ	72
ROBERT HROVAT	73
BREDA PEČAN	75
MAG. MAJDA POTRATA	75
ANDREJ MAGAJNA	76
MAG. BORUT SAJOVIC	77
RENATA BRUNSKOLE	78
MAG. ANJA KOPAČ MRAK	78

3. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O USTANOVITVI OBČIN TER O DOLOČITVI NJIHOVIH OBMOČIJ (ZUODNO-G), PRVA OBRAVNAVA, EPA 1031-V	79
---	----

MILAN GUMZAR	79
ANTON ANDERLIČ	80
DR. HENRIK GJERKEŠ	80
GVIDO KRES	81
MATJAŽ ZANOŠKAR	81
ANTON ANDERLIČ	82
JANKO VEBER	83
JOŽE TANKO	84
RENATA BRUNSKOLE	85
FRANCO JURI	85
ZVONKO LAH	86
ANTON KAMPUŠ	86
BREDA PEČAN	87
MILAN GUMZAR	88
MAG. BORUT SAJOVIC	88
DR. HENRIK GJERKEŠ	89
ANTON ANDERLIČ	89
ANTON ANDERLIČ	89
ANTON ANDERLIČ	89
ANTON ANDERLIČ	89
ANTON ANDERLIČ	90
ANTON ANDERLIČ	90

4. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O USTANOVITVI OBČIN TER O DOLOČITVI NJIHOVIH OBMOČIJ (ZUODNO-H), PRVA OBRAVNAVA, EPA 1032-V	90
---	----

FRANCO JURI	91
DR. HENRIK GJERKEŠ	92
MATJAŽ ZANOŠKAR	92
ANTON ANDERLIČ	92
ROBERTO BATTELLI	93
JOŽE TANKO	94
FRANCO JURI	96
ROBERTO BATTELLI	97
BREDA PEČAN	97
FRANCO JURI	98
FRANCO JURI	98
FRANCO JURI	99
ROBERTO BATTELLI	100
DR. LUKA JURI	100
MILAN GUMZAR	101
ANTON ANDERLIČ	102
ANTON ANDERLIČ	102
ANTON ANDERLIČ	102
ANTON ANDERLIČ	102
ANTON ANDERLIČ	102
DR. LUKA JURI	102
FRANCO JURI	102
FRANCO JURI	103
FRANCO JURI	103
ROBERTO BATTELLI	105
DR. LUKA JURI	105
DR. LUKA JURI	105
ANTON ANDERLIČ	105
ANTON ANDERLIČ	105
ANTON ANDERLIČ	105
DR. LUKA JURI	106
5. točka dnevnega reda: PREDLOG SKLEPA V ZVEZI Z "RAZJASNITVIJO NOVIH OKOLIŠČIN, S KATERIMI JE BILA JAVNOST SEZNANJENA PO RAZPISU ZAKONODAJNEGA REFERENDUMA O ZAKONU O RATIFIKACIJI ARBITRAŽNEGA SPORAZUMA MED VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE IN VLADO REPUBLIKE HRVAŠKE", EPA 1060-V	107
MAG. RADOVAN ŽERJAV	107
JANEZ JANŠA	109
JANJA KLASINC	114
BORUT PAHOR	115
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	118
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	119
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	119
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	119
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	120
ANTON ANDERLIČ	120
BOJAN KONTIČ	122
ZVONKO ČERNAČ	124
FRANCO JURI	128
FRANC BOGOVIČ	131
ANTON URH	135
SAMUEL ŽBOGAR	135
JANEZ JANŠA	138
DARJA LAVTIŽAR BEBLER	143
MAG. RADOVAN ŽERJAV	145
JOŽEF JEROVŠEK	146

MAG. BRANKO GRIMS	147
SAMUEL ŽBOGAR	149
CVETKA ZALOKAR ORAŽEM	151
DR. PATRICK VLAČIČ	153
SILVEN MAJHENIČ	156
DR. LUKA JURI	157
MIRO PETEK	158
SAMO BEVK	159
JANJA KLASINC	160
ANTON KAMPUŠ	161
MILENKO ZIHERL	162
MAG. BORUT SAJOVIC	163
DUŠAN KUMER	164
DEJAN LEVANIČ	164
MIRAN POTRČ	165
JOŽEF JEROVŠEK	166
JANKO VEBER	167
GVIDO KRES	168
SAMUEL ŽBOGAR	169
JOŽEF JEROVŠEK	170
JOŽEF JEROVŠEK	170
BREDA PEČAN	170
MIRAN GYÖREK	171
MATJAŽ HAN	172
MATEVŽ FRANGEŽ	173
DR. PAVEL GANTAR	173
EVA IRGL	175
MAG. MAJDA POTRATA	176
FRANC PUKŠIČ	177
BREDA PEČAN	177
DR. PETER VERLIČ	178
LJUBO GERMIČ	178
MIRKO BRULC	179
IVAN GRILL	180
RUDOLF PETAN	181
BOGDAN ČEPIČ	182
FRANCI KEK	183
ANTON ANDERLIČ	183
JOŽE TANKO	183
SAMUEL ŽBOGAR	185
BORUT PAHOR	186
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	187
MAG. RADOVAN ŽERJAV	191
JANEZ JANŠA	192
5. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	197
JANEZ JANŠA	198
JANJA KLASINC	198
FRANCO JURI	198
ANTON ANDERLIČ	199
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	199
MAG. RADOVAN ŽERJAV	200
RENATA BRUNSKOLE	200
MAG. BRANKO GRIMS	200
MIRO PETEK	201
IVAN GRILL	201
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	202

MILENKO ZIHERL.....	202
MAG. BORUT SAJOVIC	202
GVIDO KRES	203
FRANC PUKŠIČ	203
DEJAN LEVANIČ	203
JANJA KLASINC	204
FRANCO JURI	204
6. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE.....	204
BOJAN KONTIČ.....	205
BOJAN KONTIČ.....	205
BOJAN KONTIČ.....	205
1. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE.....	205
JAKOB PRESEČNIK.....	205
2. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE.....	206
JAKOB PRESEČNIK.....	206
3. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE.....	206
ANTON ANDERLIČ.....	206
MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ	207
FRANCO JURI	208
ZVONKO LAH.....	208
ANTON ANDERLIČ.....	208
RUDOLF PETAN.....	209
RENATA BRUNSKOLE.....	209
FRANC PUKŠIČ.....	209
FRANC PUKŠIČ.....	210
JOŽE TANKO.....	210
MELITA ŽUPEVC	210
4. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE.....	211
DR. LUKA JURI.....	211
ANTON ANDERLIČ.....	211
FRANCO JURI	211
RUDOLF PETAN.....	212
FRANC PUKŠIČ.....	212

Državni zbor V. mandat

24. izredna seja 25. in 26. maj 2010

Predsedujoči: dr. Pavel Ganatar .....predsednik Državnega zbora
France Cukjati.....podpredsednik Državnega zbora
Mag. Vasja Klavora.....podpredsednik Državnega zbora
Miran Potrč.....podpredsednik Državnega zbora

Seja se je začela 25. maja 200 ob 10. uri.

PRESEDENIK DR. PAVEL GANTAR:
Spoštovane kolegice in kolegi!

Iz Odbora za zunanjo politiko so me obvestili, da potrebujejo, po oceni, še 15minut časa, da bi končali obravnavo točke, ki je na dnevnem redu jutri, zato sem se odločil, da sejo začnem 15 minut pozneje. Če bodo do takrat končali, prav, če ne, pa seveda ne.

Torej, seja se bo začela ob 10.15. Hvala lepa vsem, ki ste tukaj prisotni.

(Seja je bila prekinjena ob 10.01 in se je nadaljevala ob 10.13.)

PRESEDENIK DR. PAVEL GANTAR:
Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam 24. izredno sejo Državnega zbora, ki sem jo sklical na podlagi prvega odstavka 58. člena in prvega odstavka 60. člena Poslovnika Državnega zbora. Obveščam, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednji poslanci: Marijan Pojbič, Franc Jurša, Ivan Grill do 17. ure, Tadej Slapnik, Miran Jerič za začetek seje, Vili Rezman, dr. Vinko Gorenak in Bojan Kontič od 13. ure dalje. Na sejo sem vabil predstavnike Vlade k vsem točkam dnevnega reda. Vse prisotne lepo pozdravljam!

Prehajamo na določitev dnevnega reda 24. izredne seje Državnega zbora. Želite proceduralno? Prosim, gospod Tanko. Proceduralni predlog pred določitvijo dnevnega reda.

Prosim.

JOŽE TANKO: Hvala lepa, spoštovani predsednik.

Tu imamo na dnevnem redu uvrščena dva zakona v splošni razpravi, ki na novo določata občine, pa bi rad zelo nedvoumno obrazložitev: Ali so za obravnavo teh dveh zakonov na isti seji izpolnjeni pogoji 117. člena Poslovnika Državnega zbora? V njem je zapisano, da se lahko splošna razprava opravi le tako, da se obravnavajo zakoni po vrstnem redu in da se na isti seji ne moreta obravnavati dva zakona, ki obravnavata isto družbeno razmerje. Ta dva zakona, ki govorita o ustanovitvi občine Mirna in ustanovitvi občine Ankaran, če skrajšam, urejata popolnoma isto družbeno razmerje in sta oba na tej seji uvrščena. To je eno vprašanje.

Drugo vprašanje pa je: vsi poslanci smo dobili dopis iz Mestne občine Koper, da ste jih šele včeraj zaprosili za mnenje do tistega dela oziroma do tistega zakona, ki ustanavlja novo občino Ankaran. V 145. členu zakona pa zelo nedvoumno piše, da v primeru, ko gre za normalni postopek, redni postopek ali skrajšani postopek, tak rok ne more biti krajši od 30-ih dni, razen v nujnih postopkih je lahko krajši, vendar ta dva zakona ne gresta po nujnem postopku. Pravzaprav me zanima: Ali so izpolnjeni sploh pogoji za obravnavo iz teh dveh poslovnih razlogov ta dva zakona na tej seji?

In še tretje vprašanje imam. Približno mesec dni pred tem, to se pravi, 16. aprila 2010, je Vlada vložila spremembo zakona o lokalni samoupravi, kjer črta tisti del določb tega zakona, ki omogočajo na osnovi izjem ustanavljanje novih občin. Mesec dni kasneje pa sta dve skupini poslancev vložili zakon, ki sta pravzaprav v nasprotju s tem vladnim predlogom. Zanima me pravzaprav vaše stališče: Ali so kljub

temu izpolnjeni pogoji za obravnavo teh dveh zakonov ali niso? Ali bi morali naprej obravnavati novelo zakona o lokalni samoupravi, da bi tam sploh definirali pogoje, ker je bila tudi prva vložena, in šele potem obravnava zakonov, ki so izpeljava teh določb? Skratka, sami veste, da je tukaj vrsta zapletenih proceduralnih zadev, to ste tudi sami povedali na Kolegiju, vendar kljub temu niste na tem področju storili ničesar, da bi se ta situacija razjasnila. Me prav zanima, kako boste v teh primerih ravnali. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa za to postopkovno vprašanje. Mislim, da je bilo na mestu.

Kar zadeva vaše prvo vprašanje. Posvetoval sem se s službami za pripravo sej in sem se odločil in predlagal tudi Kolegiju, da ta dva zakona o ustanovitvi dveh občin, Mirna in Ankarana, uvrstimo na dnevni red izredne seje, seveda zato, ker je bila za to dana zahteva. Poslovnik ne omejuje možnosti, da bi se tovrstna zakona obravnavala na isti seji, saj prvi odstavek 117. člena Poslovnika ureja situacije, ko gre za urejanje istega družbenega razmerja, kar pa v primeru obeh novel Zakona o ustanovitvah občin in določitvi njihovih območij pravzaprav ni. Gre za zakon, ki ustanavlja občine z enim predpisom, ključno pa je, da posamezne rešitve ustanovitve nove občine medsebojno ne posegajo eno v drugo oziroma niso povezane. Še več. Teoretično bi lahko sicer vsako občino ustanavljali s svojim zakonom, seveda če ne bi obstajala niti najmanjša možnost, da bi bile morebitne usklajenosti takšnih posameznih zakonov. Po mojem mnenju in prepričanju je vedno treba izhajati iz namena določbe, zato je treba prvi odstavek 17. člena razlagati tako, da Državni zbor sočasno ne more obravnavati tistih zakonov, ki posegajo v isto družbeno razmerje, ker bi s takim morebitnim sočasnim sprejemom obeh zakonov prišli do različne ureditve istega vprašanja, to je do medsebojne neusklajenosti. Vsakomur je jasno, da takšnega razmerja v tem primeru ni. Če bi bil sprejet en zakon pa drugi ne, ne bi prišlo do neusklajenosti in obratno. Če bi bila sprejeta oba ali nobeden, do te neusklajenosti ne bi prišlo, zato je takšna obravnava možna in dopustna.

Kar zadeva stališče občine Koper, župana. Moram reči, da ga povsem

razumem, vendar je treba povedati naslednje. Prvič. Ustavna pravica za sklic izredne seje je pravica in zato močnejša. Drugič. Gre za prvo obravnavo predloga zakona, to je za razpravo in odločanje o ciljih, namenih, primernosti zakona za nadaljnjo obravnavo. Če bo Državni zbor odločil, da je zakon, v tem primeru o Ankaranu, primeren za nadaljnjo razpravo, bo v okviru druge obravnave predloga zakona možno in potrebno upoštevati vse prispele pripombe. Tako je tukaj jasno, da za drugo obravnavo zakona takšno mnenje mora biti dano. To je to.

Kar pa zadeva tretje vprašanje, to je zakon o lokalni samoupravi, je treba je povedati, da je to predlog, ki je vložen. Gre za drug zakon in noben ne more vnaprej predvideti, ali bo ta zakon sprejet ali ne, gre v proceduro. Gre pa za drug zakon in se ne prikriva s tema dvema zakonoma. To so formalne, proceduralne pojasnitve in seveda ne vplivajo na mnenje, kakšna bo usoda teh dveh zakonov. Torej, prosim proceduralno, gospod Juri. Prosim.

DR. LUKA JURI: Hvala lepa.

Prav v zvezi z dopisom, katerega ste poslali in so prejeli včeraj v Mestni občini Koper, bi vse rad opozoril, da ste napisali, citiram: "Na podlagi navedenega vas obveščam, da lahko mnenje o predlogu zakona, za katerega ste bili zaproseni z dopisom 5. 5. 2010, podate najkasneje do začetka izredne seje Državnega zbora." Torej, ugotavljam neko neskladje med tem, kar piše, in tem kar ste sedaj povedali. Jaz vas prosim, če lahko to neskladje pojasnite. Upam, da na ta način, da pošljete Mestni občini Koper, torej nam, nov dopis, s katerim razlagate pravilni rok, kajti tukaj se razume, da je rok za podajo mnenja, dokončni rok, danes zjutraj do 10. ure. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Dovolite, zdaj moram pojasnjevati samega sebe, kaj sem napisal. Če že lahko daste mnenje zdaj, ga dajte do začetka seje, če ne, če bo sprejet sklep Državnega zbora, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo, bom občino Koper nemudoma obvestil tudi o roku, v katerem naj posreduje svoje mnenje, in bo zadeva šla naprej. Če bo sprejet sklep, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo. Če bo sprejet sklep, da ni primeren, seveda tega

obvestila, jasno, ne bom poslal. To je evidentno.

Torej, predlog dnevnega reda ste prejeli s sklicem seje 21. maja 2010. Predlogov za umik točke z dnevnega reda ali širitev dnevnega reda nisem prejel, zato prehajamo na določitev dnevnega reda. Zboru predlagam, da za današnjo sejo določi dnevni red, kot ste ga prejeli s sklicem.

Prehajamo na glasovanje. Poslanke in poslance prosim, da preverite delovanje glasovalnih naprav. Glasujemo. Navzočih je 67 poslank in poslancev, za 59, proti 2.

(Za je glasovalo 59.) (Proti 2.)

Ugotavljam, da je dnevni red 24. izredne seje Državnega zbora določen.

Prehajamo na **6. TOČKO DNEVNEGA REDA – NA TRETJO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O INTEGRITETI IN PREPREČEVANJU KORUPCIJE V OKVIRU REDNEGA POSTOPKA.** Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavnici Vlade, besedo ima Irma Pavlinič Krebs, ministrica za javno upravo.

Prosim.

IRMA PAVLINIČ KREBS: Spoštovani gospod predsednik, hvala lepa za besedo. Spoštovani, spoštovane!

Ko je Državni svet dal podporo temu predlogu zakona soglasno, brez glasu proti, je bil poziv naslovljen na spoštovane poslanke in poslance v enaki meri. Kajti s tem zakonom - torej, z veliko politično podporo temu predpisu bi dali legitimnost Komisiji za preprečevanje korupcije, da se kot neodvisen organ bori proti nezaželenim pojavom v družbi, in ne nazadnje pomembno sporočilo, da smo se javne oblasti v postopkih, kjer je pri nas koncentrirana moč, pripravljene potrebno samoomejiti. Več kot 66 % Slovenk in Slovencev je v letu 2008 izreklo oceno, da je tudi v Sloveniji sum korupcije zaskrbljujoč in moteč pojav. Statistika prijav naših državljanov in obračanje na Komisijo za preprečevanje korupcije iz leta v leto narašča. Če se je v letu 2006 na komisijo obrnilo zgolj 263 Slovenk in Slovencev, se je v letu 2009 na komisijo obrnilo 1027 Slovenk in Slovencev. In zaskrbljujoče je tudi to, da je Komisija za preprečevanje

korupcije v letu 2006 ocenila ravnanja javnih oblasti s sumom kaznivega dejanja korupcije zgolj 44 prijavljenih dejanj, v letu 2008 pa je dejansko odstopila v reševanje organom pregona 231 dejanj. Vse to kliče po sprejetju predlagane ureditve. S to predlagano ureditvijo dejansko na restriktiven in pomembno samoomejujoč način javne oblasti priznavamo, da je treba sistemsko vgraditi varovalke, da bi se moč, skoncentrirana v rokah zakonodajne, izvršilne in sodne oblasti, tako na državni kot občinski ravni ne uporabljala v nasprotju z javnim interesom, ne uporabljala za zasebne interese posameznikov, ki participirajo pri tej oblasti funkciji, ali za posameznike, ki skozi kapital podpirajo javne oblasti.

Okrepitev Komisije za preprečevanje korupcije kot neodvisnega organa, sicer z manj funkcionarji, ne s petimi, s tremi, in naloge, ki se ji odmerjajo, v delu, kjer resnično želimo, da skupaj s civilno družbo tvori tisti tampon preventivne dejavnosti in ukrepanja, ki ga v sodobnih režimih in demokracijah zasluži; tak položaj ji torej dajemo.

Zaradi nedopustnih pojavov pri trošenju javnih sredstev želimo in uvajamo besedilo protikorupcijske klavzule, ki bo obvezna v vseh pogodbah, preko katerih se trošijo javna sredstva nad 10 tisoč evrov.

Novo je poglavje o nasprotju interesov. Zelo jasno povemo, da se je vsak, ki odloča in zasluti konflikt zasebnega in javnega interesa, dolžan v teh postopkih izločiti.

Uvajamo bolj posodobljen nadzor nad premoženjem funkcionarjev, ki bo tudi javnosti dostopno.

Nesporno je vprašanje združljivosti funkcij pripravljeno tako, zaradi konflikta interesov preprečujemo moč in kopičenje moči funkcije v posamezni funkcionarski funkciji.

Urejamo lobiranje, načrte integritete, kazenske sankcije in dejansko omogočamo komisiji, da s kaznimi, ki so nemajhne, uspešno, ne brezzobo, v postopku preventivnega delovanja prepreči konflikte interesov in nepoštena ravnanja.

Sporočilo slovenski javnosti, ko bi politične oblasti, zakonodajna veja oblasti, poslanke in poslanci in seveda Vlada, ki smo najbolj odgovorni ta trenutek za izvrševanje oblasti, ali sporočilo z veliko stopnjo podpore temu zakonu, bi dali tudi veliko podporo neodvisnemu državnemu

organu in dejansko priznali, da mislimo izjemno resno, ko se zatekamo k besedam o poštenosti našega delovanja. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin. Stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov bo predstavil Miran Potrč.

MIRAN POTRČ: Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovane kolegice in kolegi!

Socialni demokrati bomo predlog zakona podprli.

Mislím, da je dovolj dolgo tekla razprava v okviru Vlade in konec koncev tudi na sejah Državnega zbora in da je zdaj čas, da sprejmemo Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije tudi zaradi pričakovanj in zahtev ljudi, da se na ustrezen način uredi vprašanje, ki tako ali drugače ustvarja negotovost, nerazpoloženje, ker je pač večinsko mnenje, po vseh anketah, ki so opravljene v javnosti, da Slovenija mora urediti področje, ki naj preprečuje, da bi do uresničevanja koruptivnih dejanj prišlo.

Zavedamo se, da Komisija za preprečevanje korupcije ne bo mogla urediti vseh vprašanj. Lahko bo pa delovala učinkovito preventivno, lahko bo ustvarjala ustrezno družbeno klimo, lahko bo pomagala pri tem, da se bodo s programi integritete v vseh javnih in privatnih, predvsem pa javnih, pravnih osebah oblikovali načrti, ki bodo preprečevali koruptivno ravnanje. Končno menimo, da je prav, da se zakon sprejme, ker uvaja nekatere pomembne novosti, morda ne do konca celovito, vendar kot rešitev, ki nam bo omogočila konkretno oceno, ali so določene spremembe in dopolnitve potrebne. pri tej dopolnitvi mislim predvsem na varovanje prijaviteljev protikoruptivnih dejanj. Vi veste, da večinsko mnenje je, da je Komisija za preprečevanje korupcije že doslej dobivala največ prijav, da je bilo pa tudi precej vprašanj, ali naj se prijave dajejo ali ne, ker so se ljudje bali prijaviti, zaradi tega, da ne bo nosili zaradi prijave kakršnekoli posebne posledice sami ali njihova družina. Kadar bi take okoliščine nastopile, zakon predvideva zaščito prijaviteljev protikoruptivnih ravnanj.

Naslednje, kar je pomembno novo, je ureditev vprašanja lobiranja. Mi vsi, ki smo v parlamentu, vemo, da je lobiranje

delovalo in funkcioniralo bolj ali manj uspešno tudi doslej, vendar ni bilo organizirano, ni se vedelo javno, kdo je lobist, ni bilo potrebno prijaviti se kot lobist, ni bilo treba prijaviti določenih ravnanj, ki jih lobist opravlja, in na ta način je bilo možno, da se namesto poštenih informacij, ki bi jih naj lobisti v imenu podjetij, ki jih zastopajo, dejali tistim, ki odločajo, prihajalo tudi do ravnanj, ki so lahko bila dvomljiva. Vse to so razlogi, zaradi katerih je vredno zakon podpreti in eventualne nejasnosti, ki se ob njem še pojavljajo, razčistiti potem tudi tekom izvajanja.

Na koncu naj rečem še to. Mi smo trdno prepričani, da je način izbora predsednika in dveh podpredsednikov Komisije za preprečevanje korupcije ustrezen in da je prav, da poiščemo in uveljavimo postopek, ki bo zagotavljal strokovno presojo predlogov, ki so pripravljeni, in to sedanjí 9. člen omogoča, in konec koncev tudi odgovornost predsednika države za pripravljene predloge, ki tako ali drugače umika neposredne predlagatelje iz kroga najozžje politike, ki bi to bila, če bi to bila Vlada ali pa tudi če bi bili poslanke in poslanci preko Mandatno-volilne komisije v Državnem zboru. Zato bomo predlog zakona podprli. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke bo predstavil mag. Branko Grims.

Prosim.

MAG. BRANKO GRIMS: Vsem prav lep pozdrav!

Zakona, ki je pred nami, v Poslanski skupini SDS ne bomo podprli, saj na nek način simbolno odraža politiko sedanje koalicije. Namesto učinkovitega preventivnega boja proti korupciji - ta zakon namreč uvaja boj za videz, za dajanje videza, kako zelo se vladajoča koalicija bori proti korupciji - učinki tega zakona, ki je slabo napisan, ki je pravno vprašljiv, pa bodo povsem v nasprotju s tistim, kar je njegova deklarativna vloga.

Zakon je napisan pravno pomanjkljivo in to na nek način najbolje odraža dejstvo, da je bilo k samo 90-im členom zakona vloženi celó več amandmajev, 95 vseh skupaj, kolikor jih sploh zakon ima, in kar je posebej

zanimivo, jih je bilo kar dve tretjini, 65, vloženih s strani vladajoče koalicije in večina se je nanašala na pravno neustreznost besedila. To je dokaz, da Vlada še niti leto in pol po tem, ko je prevzela svojo vlogo, ni pravno operativna, ni sposobna producirati zakonov, ki bi, po domače rečeno, imeli rep in glavo in ki bi vnašali red v pravni prostor države Slovenije. Zakon, tak kot je, bo vnesel kvečjemu več nereda in bo povzročil težave v njegovem izvajanju. Najlepši dokaz za to, kam pripeljejo raztegljive formulacije, dvoumne formulacije, ki jih je ta zakon poln, je amandma, ki je tudi danes vložen s strani koalicije, torej vladajoče večine, in ki se dotika nezdržljivosti funkcij. Tam je namreč člen napisan tako, da če ga pravno pazljivo beremo, potem, ker gre za poklicnega funkcionarja, kot je poslanec, uvaja popolno nezdržljivost med poslansko in župansko funkcijo. Ampak vsebina tudi tega člena, ki je spet nejasen, tukaj ne postavlja izrecne izjeme, to se pravi, pravno gre v smeri, ki sem jo predstavil, je v nasprotju z obrazložitvijo, ki se konča, citiram stavek: "Torej določba nikakor ne ureja nezdržljivosti poslanske in županske funkcije." Ali je tisti, ki je pisal obrazložitev, sploh prebral, kaj v določilu zapisal? Jaz se to lahko samo sprašujem. Namreč, druge osebe javnega ali zasebnega prava so brez dvoma tudi lokalne skupnosti, pa to berite kakorkoli že hočete. In na koncu se lahko zgodi, da bo o tem zakonu in o takšnih členih odločalo tudi Ustavno sodišče. Vsekakor pa tistim, ki ste postavili pod vprašaj, tudi iz vrst vladajoče koalicije, tovrstne pravno raztegljive formulacije šele ob koncu prejšnje seje, potem ko smo mi na to opozarjali že nekajkrat v predhodnih postopkih, lahko samo zaželim: dobro jutro in veliko uspeha v bodoče.

Zakon, tak kot je, pravzaprav ne samo da ne bo pripomogel k preventivi, k preprečevanju korupcije, ampak bo, nasprotno, v določeni meri celo sam pripomogel k temu, da bo prišlo celo do institucionalizacije korupcije v enem delu politične družbe. Namreč, ta predlog zakona, ne samo da ne velja samo za javni sektor, ker smo tudi predlagali posege v veliki meri tudi v zasebni sektor, tudi na način, ki je ustavno sporen, saj je zasebna lastnina ustavna kategorija, ampak je ta zakon tudi združba vsega, kar se je očitno zdelo tistemu, ki ga je pisal, da je

produktivno za to, da daje videz, kako zelo se bori vladajoča koalicija proti korupciji. In če kdo dvomi o tem, da je šlo za videz, naj si ogleda prvotno besedilo, ki ga je v parlament poslala Vlada Republike Slovenije. Tam je bilo izrecno zapisano določilo, ki je sankcioniralo nekaj, če bi dajalo videz, da vpliva – pazite, to je pravni precedens par excellence, prvič v zgodovini bi prišli do položaja, ko bi videz nečesa imel direktne materialne posledice za tistega, ki bi ga zadeval. Česa podobnega, seveda, ne boste našli v nobenem drugem pravnem redu. No, kasneje ste s svojim amandmajem to nekoliko prikrili za formulacijo "možnost, da bi nekaj morda lahko vplivalo", kar je tudi silno nedorečeno in raztegljivo, samo videzu ste se izognili, toda vsebina ostaja ista; vam gre za videz, ne za jedro zgodbe.

No, in ko sem dejal, da je v ta zakon vtaknjeno vse, kar se je nekomu zdelo v Vladi in vladajoči koaliciji produktivno za dejanje videza, kako se borite proti korupciji, opozarjam na dejstvo, da ste v zakon vtaknili tudi lobije in lobiste. To je pomembna tema, s katero se ukvarja praktično ves demokratični svet, in bi vsekakor zahtevala zaradi občutljivosti in različnih dimenzij, ki jih to področje ima, poseben zakon. Tudi to smo v SDS predlagali in tako kot prav vse amandmaje poslanske skupine SDS, s katerim smo hoteli doseči, da ne bi bil učinek tega zakona zgolj dejanje videza, kako se Vlada bori proti korupciji, ampak da bi bil dejansko učinkovito pravno orodje za preprečevanje korupcije, ste to zavrnili; tako kot vse ostale amandmaje SDS. In zdaj ste pripeljali do položaja, ki je tragikomičen. V isti zakon ste namreč vnesli lobije in lobiranje ter lobiste; po drugi strani ste vnesli določilo, po katerem bo iz denarja davkoplačevalcev, iz javnih sredstev, kar po tem zakonu pristojna komisija, ki se bo ustanovila po tem zakonu, financirala določen del civilne družbe, konkretno tiste nevladne organizacije, ki bodo deklarativno podpirale boj proti korupciji. Kaj ste s tem pravzaprav storili? Isti bodo odločali o delitvi sredstev, isti bodo odločali o nadzoru nad delitvijo sredstev in isti bodo preprečevali korupcijo znotraj lobiranja na osnovi teh istih sredstev. In krog bo zaprt. In tukaj gre za v resnici čisti politični monolit, kajti tudi z amandmaji, ki ste jih sprejeli na seji odbora, ste preoblikovali komisijo, ki bo odločala o primernosti kandidatov, o katerih bo na

koncu odločal predsednik države, da bo ta komisija popolnoma monolitna in bo sestavljena iz predstavnikov, ki jih bo tja imenovala Vlada, ki jo je seveda postavila vladajoča koalicija, iz predstavnika parlamenta, ki ga bo seveda spet imenovala vladajoča koalicija, saj ima v parlamentu večino. In potem bo tukaj še predstavnik Sodnega sveta in še preostalih, o katerih pa se tudi ve, kako je s to večino. No, našli ste celo prostor za te nevladne organizacije. Tako bodo same tudi vplivale na tiste, ki bodo delili njihova sredstva, tako da bo ja čim bolj očitno tisto, na kar želim opozoriti. S tem ko ste hkrati v isti zakon dali tudi določilo, da bo ta komisija sodelovala neposredno s temi istimi nevladnimi organizacijami, ste namreč dobesedno institucionalizirali sistemsko korupcijo v delu civilne družbe in vse organizacije, ki bodo financirane na tak način, bodo objektivno porinjene v vlogo enega dodatnega vladnega piarja za področje boja proti korupciji. In naprej je jasno: če ne bodo tulile v isti rog, če ne bodo hvalile Vlade, se bo pipica zaprla. V tak položaj ste jih spravili. To ni kritika civilne družbe, kritika teh organizacij. Kje pa! To je kritika vas, ki porivate civilno družbo v odvisnost, neposredno odvisnost od vladajočih, vladajoče koalicije, njene politične opcije in si jo želi podrediti še v tistih redkih delih, kjer do sedaj ni bila povsem podrejena.

Pod krinko boja proti korupciji torej ta zakon institucionalizira sistemsko korupcijo znotraj civilne družbe. Nič čudnega torej, da prof. dr. Lovno Šturm že nekaj časa opozarja, kot profesor ustavnega prava, da živimo v obdobju vladavine sistemske kleptokracije. In na nek način je to prav simbolno, da se reče, da v boju proti korupciji bomo skorumpirali, kogar bo treba, in naj stane, kar hoče. To je nadaljevanje tistega izročila o Butalcih s strani tokrat tranzicijske levice in gre ,z denarjem davkoplačevalcev, za kupovanje podpore nevladnih organizacij, zdaj v vladni, vladajoči ali pa če želite, vladajoči eliti uzakonjeni skrbi za njen videz. Gre torej za imidž. Denar davkoplačevalcev bo zlorabljen za zadovoljevanje nečimrnosti vladajoči elite in seveda za videz oblastnikov, kajti s tem je utemeljena oblast, ki očitno nekaterim pomeni vse. Ko sem dejal, da je poskrbljeno, da bo v postopku povsem monolitno odločala tranzicijska levica, je seveda treba k temu

prišteti tudi dejstvo, da zakon, tako kot že mnogi drugi, ki se sprejemajo v zadnjem letu dni, znova povečuje pristojnosti predsednika države, ki bo na koncu imenoval v zadnji fazi to komisijo. To kljub opozorilom ustavnih pravnikov, tako z leve kot z desne, da je teh imenovanj že preveč, ustava jih sicer na osnovi zakona dopušča, vendar gre do te stvari veliko predaleč, kajti imenovanja, ki potekajo v parlamentu, ki je temu primarno namenjen, potekajo na bistveno bolj transparenten način. Potekaj ob prisotnosti tako pozicije kot tudi opozicije, kjer se torej lahko neposredno, javno soočajo mnenja. In v Sloveniji živimo v parlamentarni demokraciji, ne gre za predsedniški sistem. Zato ustavni pravniki že dlje časa opozarjajo, da to presega ustavnopravni okvir naše države. Gre pa tudi za vprašanje verodostojnosti take komisije, kajti treba je pogledati, kako to učinkuje tudi z vidika vrednot, saj gre za vrednote.

Imamo predsednika države, ki je odlikoval bivšega voditelja Udbe. In potem se je v bran temu dejanju, ki sta ga zavrnila tako Evropska ljudska stranka, se pravi, sredinske in desnorsredinske stranke, kot tudi Socialdemokratska internacionala, kjer so iskali tovariši iz Slovenije podporo za to dejanje, pa so jih zlasti Nemci zavrnil, da je to pač nezdržljivo z vrednotami, na katerih je utemeljena združena Evropa, saj je utemeljena na padcu Berlinskega zidu, in je v očitnem nasprotju tako z resolucijo Sveta Evrope kot tudi z resolucijo Evropskega parlamenta, s katero je izrecno vrednostno obsojen prejšnji totalitarni režim v vseh svojih oblikah in tudi tajna policija tega režima kot njegovo ključno orodje. Pa se je potem ena od strank v Državnem zboru, največja vladna stranka, postavila kot stena v bran temu dejanju, tako da je ta neposredna ideološka in strankarska povezava toliko bolj očitna. Toliko v opozorilo, če bo kdo hotel zanikati, da gre tu za ideološki monolit, ki se poskuša vzpostaviti s tem zakonom in ki bo zagotovo pripeljal tudi do zlorab, zlasti zato, ker je v tem zakonu, kot sem opozoril že na začetku, izjemno veliko raztegljivih formulacij, ustavno vprašljivih formulacij, s katerimi pa se posega tudi na občutljivo področje človekovih pravic. In tu bi si morali vzeti čas za premislek, to bi morali oceniti, zdaj je še čas, saj gre za tretjo obravnavo, in ustrezno zakon spremeniti – vsaj v tistih delih, kjer ga je še mogoče. Če pa se tudi to

ne zgodi, potem pa bo treba zakon zavrniti v celoti, saj je očitno, da se z njim zopet iz piarovskih razlogov hiti. Hiti se v nasprotju z Resolucijo o normativni dejavnosti, ki jo je ob opozorilih SDS sprejel Državni zbor. Namreč, zakon je sedaj zapisan tako, da se uveljavi takoj, dobesedno naslednji dan, ker pač koalicija lovi svoj lasten zaostanek, potekajo namreč že postopki za imenovanje komisije po starem zakonu. Tako da v Resoluciji o normativni dejavnosti vladne šlarnarije kot razloga za hitenje, za uveljavljanje zakona hitreje, kot to določajo normalni postopki za uveljavitev, zagotovo ne boste našli.

Vse to so razlogi za tehten premislek danes, na osnovi katerega je treba zakon vsaj spremeniti. Če pa to ne bo šlo, pa zavrniti v celoti. V SDS bomo tako tudi storili.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Zares bo predstavila Cvetka Zalokar Oražem.

CVETKA ZALOKAR ORAŽEM: Hvala lepa za besedo. Spoštovani gospod predsednik, spoštovana ministrica, spoštovani kolegi in kolegice!

Pred nami je tretje, zadnje branje Predloga zakona o integriteti in preprečevanju korupcije. S sprejetjem predloga tega zakona se mudi. Zato je bil tudi predlog Vlade, da ga obravnavamo na izredni seji, saj se izteka trenutni mandat Komisije za preprečevanje korupcije. Treba je imenovati novo komisijo in ne nazadnje zakon ureja marsikaj v zvezi z omenjeno komisijo. Stvari, kot jih ureja, v naši poslanski skupini podpiramo. Menimo, da so rešitve dobre, vključno z rešitvijo, da odslej v komisiji ne bo več pet funkcionarjev, ampak samo trije, kar pomeni ne nazadnje tudi manj plač za funkcionarje in prihranek. In drugič, vključno z rešitvijo, da člane protikorupcijske komisije imenuje predsednik države. Pri tem menimo, da je to dobra rešitev, da je ta rešitev boljša, kot da te člane imenuje Državni zbor. Moram pa reči, da me na nek način preseneča to, da se takšno imenovanje veže kar samo in izključno na aktualnega predsednika. To imenovanje je vezano na kateregakoli predsednika države in vzrok za to, da se oporeka takšni rešitvi, vsekakor ne more biti to in o tem, da je dr. Türk pravzaprav, kot je bilo rečeno,

odlikoval Ertla in to naj bi bil vzrok, zaradi katerega mi ne bi smeli oziroma ne bilo primerno, da pristojnost imenovanja članov protikorupcijske komisije damo predsedniku države. To je vsekakor korektna rešitev. Ta funkcija ima velik ugled, ne nazadnje predsednik države je izvoljen na neposrednih volitvah in na ta način je njegova verodostojnost, vsakokratna verodostojnost, prav gotovo velika in se s tem izognemo tudi politizaciji pri imenovanju članov protikorupcijske komisije.

Naj pa ponovim še nekatera druga znana dejstva v zvezi z vsebino zakona. Ta ureja in spodbuja pošteno in transparentno vedenje in odločanje javnih uslužbencev ter spodbuja tudi dobre prakse vseh vpletenih v procesih odločanja. Predlagani zakon po naši oceni uvaja rešitve, ki presegajo klasično poimenovanje preprečevanja korupcije in drugih družbeno nevarnih pojavov. Prav zato prav tako zakon predvideva tudi nadaljnji obstoj komisije za preprečevanje korupcije, kar je bilo v preteklem mandatu prejšnje vlade večkrat oporekano in so se iskale popolnoma druge, neprimerne rešitve, ki bi znižale, bistveno znižale, standard neodvisnosti komisije za preprečevanje korupcije in s tem tudi protikorupcijskega boja oziroma spopada s korupcijo v državi. S pristojnostmi prenovljene protikorupcijske komisije se krepi tudi vloga samostojnega in neodvisnega državnega organa za krepitev integritete ter preprečevanje korupcije. To se nam zdi dobro je prav gotovo korak naprej pri boju proti temu škodljivemu družbenemu pojavu.

Zanimiva je tudi rešitev, ki na nek način krepi vlogo posameznikov in institucij, posebej civilne družbe, nevladnih organizacij in medijev, pri krepitvi integritete in transparentnosti ter pri preprečevanju korupcije in drugih nezakonitosti v javnem sektorju. Strinjali se bomo, da lahko te institucije prav gotovo so - in prepričana sem, da bodo tudi v prihodnje - opravile izjemno pomembno vlogo. Tako civilna družba, nevladna sfera, kot tudi mediji so pomemben segment pri preprečevanju korupcije. V tem smislu se nam zdi smiselno in dobro, da tem dajemo določeno višjo vrednost in da na ta način nikakor ne moremo govoriti, da se to protikorupcijsko leglo še bolj krepi, kot je bilo, bom rekla, na precej nenavaden način prikazano pri tistih, ki tej rešitvi vključevanja civilne družbe,

nevladne sfere in medijev v preprečevanje korupcije, ki jo na tak način prikazujejo.

V Poslanski skupini Zares ponovno tudi izpostavljam poglavje o lobiranju, ki je novost. Prvič bomo v Sloveniji to novost uvedli v pravni red in s tem uredili tako registracijo lobistov, ki jo v tem trenutku ni, njihove pravice in obveznosti, nadzor nad njihovim delom, sankcije za kršitve, storjene pri lobiranju. Jaz ne vem, zakaj tolikšno nasprotovanje tej rešitvi, kajti mnoge države so to že v svoj pravni red uvedle in ugotovile, da prinaša precejšnje pozitivne učinke. Lobiranje in lobiji so namreč pojav, ki ga zaradi njihove dvojne narave, ki se izraža tako v zelenih kot v neželenih vsebinah in oblikah pojavljanja, ki ga vsi sodobni politični sistemi želijo na nek način regulirati in umestiti v pravni red, ga nadzorovati, sankcionirati in ga narediti bolj preglednega. Morda tistim, ki temu nasprotujejo, zadeva ni vseč zato, ker bi si želeli meglenost pri lobiranju še naprej. Če pri tem samo obudimo spomin na to, kaj se je dogajalo in kakšno je bilo lobiranje v primeru nakupa patrij, potem mislim, da bi bila zadeva na marsikateri točki drugačna, če bi tisti lobisti morali svojo dejavnost ustrezno prijaviti in bi mi že točno vedeli že vnaprej, kdo lobira za nek posel. Mislim, da se nekako jasno vidi, zakaj nekatere opcije takšnim rešitvam nasprotujejo. Ne nazadnje morda lahko celo ugibamo, da si želijo še naprej, bom rekla, biti blizu tem virom tako odločanja kot tudi določenim finančnim učinkom, ki jih tako skrito lobiranje daje in kjer prihaja do določenih sinergij med lobisti in posameznimi političnimi opcijami.

Zaradi vsega tega menimo, da je predlog zakona, ki je pred nami v tretji obravnavi, dober. V Poslanski skupini Zares bomo predlog zakona podprli, saj menimo, da zakon določa nove standarde, je napredek, je nadgradnja trenutnih rešitev v zvezi s premagovanjem korupcije in nepoštenega delovanja posameznikov, predvsem pa seveda funkcionarjev v Republiki Sloveniji.

PRESEEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke bo predstavil Gvido Kres. Prosim.

GVIDO KRES: Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovana ministrica. Spoštovane kolegice in kolegi!

Že v drugi obravnavi tega zakona smo v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke povedali, da pripravljeni Predlog zakona o integriteti in preprečevanju korupcije dojemamo kot izhodišče za ureditev te vsebine. Vendar pa smo mnenja, da je preveč nedorečenosti in nepreglednosti, da bi predlog zakona v taki obliki tudi podprli. Očitno so imeli prav tisti, ki pravijo, da se je pripravljavcem zakona preveč mudilo zaradi raznih razpisov in podobno in tudi sprejemanje zakona gre očitno po tej poti. Dejstvo je, da tudi poslanci Slovenske ljudske stranke podpiramo težje po zajezitvi korupcije, ureditev tako imenovane protikorupcijske komisije in seveda tudi zakonsko ureditev lobiranja. Smo pa prepričani, da vse to ne sodi v isti zakon. Lobiranje je zagotovo toliko pomembna zahtevna in v marsičem prepletena dejavnost, da bi sodila v nek svoj zakon. Verjetno bi bila potrebna tudi širša diskusija samo na temo lobiranja, preden zadevo normativno urejamo, a očitno koalicija nima interesa, da bi vsebino dobro dorekli in uskladili tudi s stroko. Kot smo povedali že prejšnji teden na drugi obravnavi zakona, smo zaskrbljeni tudi nad mnenjem Sodnega sveta, katerega predstavniki so zatrdili, da predloga zakona v zastavljeni obliki ni moč podpreti. Najverjetneje so se tudi oni nadejali sprememb in zanimivo bi bilo videti, kakšno je njihovo mnenje danes.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke predloga ne bomo podprli tudi zato, ker precej neusklajeno določa imenovanje in nadzor nad delom protikorupcijske komisije in tudi določbe, ki se nanašajo na osebe zasebnega prava. Prav tako so nedodelane rešitve v zvezi z župani in podžupani in njihovim participiranjem in možnostjo nadzora v javnih skladih, javnih podjetjih in podobno. Zanimiva je težnja predlagateljev, da denimo, župan ali podžupan nimata možnosti sodelovati pri nadzoru podjetja v občinski lasti.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke torej menimo, da se Predlog zakona o integriteti in preprečevanju korupcije tudi s sprejetjem amandmajev ni postavil v okvire, v katere sodi, in zato ga ne nameravamo podpreti, saj si želimo, da bi v Sloveniji enkrat končno dobili res dober in učinkovit protikorupcijski zakon. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine DeSUS bo predstavil gospod Anton Urh.

ANTON URH: Hvala za besedo, spoštovani gospod podpredsednik. Spoštovana gospa ministrica, kolegice in kolegi!

Pred nami je še tretja obravnava Predloga zakona o integriteti in preprečevanju korupcije. V Poslanski skupini DeSUS predlog zakona še vedno načeloma podpiramo, skeptični pa smo kot večina prisotnih tukaj glede nejasnosti vsebine 27. člena ter tudi amandmaja k temu členu. Pred odločanjem se bomo v Poslanski skupini DeSUS še korenito posvetovali.

Kot smo že povedali na prejšnji seji, predlog zakona podpiramo, saj bo po naši oceni prinesel dobre rešitve, ki bodo tudi v praksi pripomogle k zmanjševanju korupcije v Sloveniji in k večjemu številu odkritih in sankcioniranih primerov korupcije, saj med drugim zakon prinaša večjo zaščito prijaviteljem korupcije. S tem predlogom zakona naj bi država zagotovila pogoje, da uslužbenci in funkcionarji svoje delo opravljajo pošteno, profesionalno in transparentno.

Naj se najprej dotaknem sestave Komisije za preprečevanje korupcije. Predlog določa komisijo kot neodvisen in samostojen državni organ. Namesto dosedanjih petih jo bodo sestavljali trije funkcionarji – predsednik in dva njegova namestnika. Imenoval jih bo predsednik republike na podlagi predloga primernih kandidatov, ki ga bo pripravila posebna izbirna komisija. V slednjo bodo svojega predstavnika imenovali Vlada, Komisija za nadzor javnih financ Državnega zbora, Računsko sodišče, Sodni in Uradniški svet. Komisija bo kot doslej še naprej pripravljala načelna mnenja in z njim seznanjala javnost. Novost pa je, da bo osnutek menja pred tem poslala v mnenje obravnavani osebi oziroma organizaciji, ki bo imela možnost odzivnega poročila, kar je po naši oceni zelo primerna določba, saj je po veljavnem zakonu obravnavana oseba ali organizacija v podrejenem položaju, saj se ne more braniti pred obtožbami.

Ena od novosti v zakonu so tudi določbe o lobiranju. Lobisti se bodo morali registrirati, kar bo opravila protikorupcijska komisija. Za kršitve lobistov so predvidene

kazni, tudi odvzem licence in prepoved opravljanja lobistične dejavnosti.

Kot pomembno novost lahko izpostavimo določilo, da bodo morali vsi, ki sklepajo pogodbe v javnem sektorju za storitve oziroma nabave v pogodbe obvezno vključiti protikorupcijsko klavzulo.

Kot že rečeno, naj bi z zakonom uredili tudi zaščito prijaviteljev korupcije, kar v Poslanski skupini DeSUS še posebej pozdravljamo, saj bo po naši oceni ta zaščita ljudi, ki opazijo morebitno korupcijo, spodbudila k prijavi sumljivega dogajanja brez strahu za lastno varnost.

Prav tako pozdravljamo tudi novo poglavje o nasprotju interesov, v katerem pod grožnjo sankcije ni več dopuščeno, da bi pri kateremkoli postopku sodeloval kdo, ki ima v tem postopku zasebne interese.

Novost je tudi zmanjšanje deleža funkcionarjev v podjetjih, in sicer z 20 na 5 %, za katere velja omejitev poslovanja, prepoved poslovanja pa velja še za eno leto po zaključku funkcije.

Povsem nove so še določbe glede prepovedi vračanja v državni organ po zaključku dela v drugi funkciji, na primer kot predstavnik kakšne pravne osebe.

V Poslanski skupini DeSUS si želimo, da bo predlog zakona, ki je pred nami, resnično prinesel tudi v praksi dobre rešitve, bolj učinkovito odkrivanje korupcije, bolj transparentno delovanje funkcionarjev in obenem povečal ugled javnemu sektorju. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke bo predstavil gospod Silven Majhenič.

SILVEN MAJHENIČ: Hvala za besedo, gospod predsedujoči. Spoštovana ministrica!

Jaz bom bolj kratek. Slišali smo v glavnem že vse, zakaj je zakon dober, še več pa tistega, zakaj je zakon slab. V Sloveniji obstaja jasna potreba po sprejemu predpisa, ki bi celovito in temeljito uredil področje boja proti korupciji. Torej so cilji in nameni predloga zakona nedvomno dobrodošli. Ne nazadnje se tudi dikcija posameznih členov ujema s tistim, za kar se je Poslanska skupina Slovenske nacionalne stranke že dalj časa zavzemala. Nedvomno podpiramo sedanjo dikcijo 27. člena predloga zakona, ki opredeljuje

prepoved članstva in dejavnosti. Predlagani zakon bi torej moral odgovoriti na dejanske družbene potrebe po krepitvi integritete in transparentnosti javne oblasti ter po učinkovitem preprečevanju korupcije. Vendar kljub dobronamerni usmeritvi predloga in odličnim izhodiščem so posamezni členi lahko sporni, še posebej glede na občutljivo materijo, na katero se nanašajo. Po mnenju Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke je eden takšnih nedvomno 9. člen predloga zakona, ki določa imenovanje komisije v svojem šestem odstavku in podeljuje pristojnost za imenovanje njenega predsednika in namestnika predsedniku republike.

Nadalje izražamo kritiko šestemu odstavku 7. člena, ki predsedniku komisije in njegovemu namestniku daje možnost imenovanja na to funkcijo kar dvakrat zapored.

Glede na zgoraj izražene kritike v Poslanski skupini Slovenske nacionalne stranke Predloga zakona o integriteti in preprečevanju korupcije ne moremo podpreti. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Stališče Poslanskega kluba LDS bo predstavil gospod Milan Gumzar.

MILAN GUMZAR: Hvala za besedo. Spoštovana gospa ministrica, predsedujoči, kolegice in kolegi, lepo pozdravljeni!

V Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije bomo večinsko podprli Predlog zakona o integriteti in preprečevanju korupcije, kakor tudi vložene amandmaje koalicije.

Z zakonom se nadgrajuje in transparentno dopolnjuje področje preprečevanja, odkrivanja in analiziranja korupcije. Glavni cilj predlaganega Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije je, da država zagotovi pogoje, da uslužbenci in funkcionarji svoje delo opravljajo pošteno, profesionalno in transparentno. Cilj zakona je tudi spodbujanje poštenega in transparentnega vedenja javnih uslužbencev in dobrih praks vseh, ki so del procesa odločanja. Z zakonom se vzpostavljajo potrebni pogoji za uresničevanje ustavnih načel, kot so načelo ustavnosti in zakonitosti, načelo delitve oblasti, načelo sorazmernosti v uresničevanju in uveljavljanju pravic, načelo enakosti pred zakonom in načelo pravne

varnosti. Tudi Ustavno sodišče je v svoji odločbi poudarilo, da preprečevanje korupcije izhaja iz samih temeljev pravne države. Korupcija kot taka namreč ogroža demokracijo, vladavino prava, družbeni red in socialni mir ter zadnje, a ne najmanj pomembno, zaupanje ljudi v pravno in socialno državo. Z novimi izboljšavami in rešitvami, ki se uvajajo v zakonu, se torej še krepí pravni red države.

Slovenija je od leta 2000, od poročila skupine držav proti korupciji pri Svetu Evrope, sprejela vrsto dokumentov in ustanovila neodvisen organ za preprečevanje korupcije in koordinacijo protikorupcijske aktivnosti. Za ves napredek na področju preprečevanja korupcije je bila pohvaljena s strani Sveta Evrope, Evropske unije in Združenih narodov. Še več kot to, slovenske rešitve so postale vzor celi vrsti evropskih držav, zlasti v jugovzhodni Evropi. Po tem obdobju in dobri praksi, ki nam jo priznavajo prej omenjene mednarodne organizacije, je čas, da se v skladu s spremembami področje preprečevanja in odkrivanja korupcije izboljša in nadgradi.

Kot prvo, predlagani zakon uvaja vrsto rešitev, ki presegajo klasično pojmovanje preprečevanja korupcije in ostalih družbenih nevarnih pojavov.

Z okrepljenimi pristojnostmi in pooblastili prenovljene komisije kot samostojnega in neodvisnega državnega organa, ki ima cilj in naloge v krepitvi integritete ter preprečevanja korupcije, se zagotavlja, da bodo institucije in posamezniki s strokovno pomočjo komisiji aktivno prispevali pri preprečevanju in predvsem odpravljanju vzrokov korupcije in drugih nezakonitih oblik ravnanja v širšem in ožjem javnem sektorju na državni in lokalni ravni.

Kot že rečeno, s posodobljenimi zakonskimi rešitvami se celovito in sistemsko ureja preprečevanje korupcije na način, da določa pristojnost, metode in ukrepe komisije pri krepitvi integritete in transparentnosti javnih funkcij ter pri izvrševanju javne oblasti. V prvi vrsti se zahteva in uvaja učinkovito zaščito prijaviteljev koruptivnih ravnanj ter, kar je novo v zakonu, to je področje lobiranja, kjer se uvaja nadzor in profesionalno ter etično delovanje lobistov.

Zakon tudi opredeljuje izdelavo in uresničevanje načrtov integritete kot pomoč pri implementaciji zakona in

protikorupcijske strategije posameznih organov državne in lokalne oblasti, omejevanje in opravljanje konfliktnih interesov, preglednost sprejemanja daril in nadzor nad premoženjskim stanjem, uresničevanje nacionalne protikorupcijske strategije. Ključne novosti zakona poleg izboljšanja in modernizacije sistema odkrivanja in preprečevanja korupcije so v določitvi neodvisnega in samostojnega državnega organa, tudi v določitvi nadzora nad temi organi, ki ga bo imel Državni zbor, in določbe o lobiranju. Novi zakon o integriteti in preprečevanju korupcije je potreben tudi zaradi ratifikacije konvencije Združenih narodov proti korupcije. V tem predlogu zakona se sledi določbam konvencije, poleg tega pa bomo letos postali člani OECD-ja, člani družine najrazvitejših tridesetih držav, priporočila, ki so jih oblikovale države članice v boju proti nepoštenemu ravnanju javnih oblasti in korupcije, pa so v celoti upoštevane v predlogu zakona. In ne nazadnje je tu odločba Ustavnega sodišča zoper zakon, ki je razveljavila veliko členov dokaj sodobnega zakona iz leta 2004, ko je bil ustanovljen neodvisen organ za preprečevanje korupcije.

Vse navedeno se v predlogu zakona spreminja, izboljšuje in nadgrajuje. S tem zakonom se želi preseči klasično poimenovanje korupcije ter okrepiti preventivno delovanje na področju koruptivnih pojavov, tako na področju javnih naročil kot na področju postopka odločanja. Vzpostavljajo se nadzorni in preventivni mehanizmi za preprečevanje zlorab.

Če zaključim. S predlaganim zakonom se celoviteje ureja in uravnoteženo zagotavlja visoka raven učinkovitosti preprečevanja in odkrivanja korupcije, krepi se transparentnost, integriteta javnega sektorja. Vse navedeno so osnovni pogoji za zakonito, uspešno, pregledno, smotno in pošteno delovanje države kot javnega servisa. Z zakonom se ustrezno odgovarja in ureja probleme sodobnega časa. Tako mi kot javnost v slovenskem političnem prostoru zaznavamo precej neurejenih družbenih vprašanj na področju preprečevanja korupcije. Posledica tega je ne nazadnje zmanjšanje stopnje zaupanja v politične stranke, v politične oblasti, parlament in vlado, ki se iz leta v leto niža. To je klic za spremembo in sistemsko ureditev tega področja, kajti prav politika je prostor, kjer se oblikujejo in

sprejemajo odločitve, kjer se za različne namen porabljajo javna sredstva. To vpliva na življenje državljanov in državljanov, zato sta v prvi vrsti vlada in parlament dolžna zagotoviti sistemske pogoje skozi odprto in transparentno poslovanje javnih oblasti s ciljem pridobitve višje stopnje zaupanja državljanov in državljanov do dela institucij in organov države.

Zato bomo seveda v poslanskem klubu podprli zakon, kakor tudi vložene amandmaje. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Končali smo predstavitev stališč poslanskih skupin. Sledi razprava poslank in poslancev o predlogu zakona v celoti.

Besedo ima poslanec Franco Juri. (Se odpoveduje.) Gospod Franc Pukšič. (Tudi.)

Matjaž Zanoškar, izvolite.

MATJAŽ ZANOŠKAR: Hvala za besedo, spoštovani predsedujoči. Spoštovana gospa ministrica, kolegice in kolegi!

Tako kot je bilo povedano že v uvodni obrazložitvi Poslanske skupine DeSUS, načeloma zakon podpiramo, ker mislimo, da je korupcija tista negativna stvar, negativni pojav v vsaki družbi, tudi naši, kateri je treba posvetiti veliko pozornosti, opredeliti nekatere stvari v zakonu, da bi se učinkovito lahko borili proti korupciji. Zato pozdravljamo vse oziroma sprejemamo vsa ta določila, kot so o lobistih, kjer gre za legalizacijo in za normativno ureditev tega področja, kot gre za oblikovanje komisije, kot gre ne nazadnje za varovanje prijavitelja, in vse ostalo. Vendar, kot je bilo povedano na samem začetku, zelo smo skeptični še vedno okoli 27. člena, za katerega menimo, da bi bilo treba do glasovanja še dati dodatne obrazložitve, da bi nas prepričalo in da bi umaknilo ves dvom v dobronamernost tega... / izklop mikrofona/

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa, gospod Zanoškar. Gospod Zmago Jelinčič. (Ne bo razpravljal.) Gospa Breda Pečan.

BREDA PEČAN: Hvala lepa.

Kolikor razumem, gospod podpredsednik, razpravljamo o amandmaju k 27. členu...

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ:
Splošna razprava je.

BREDA PEČAN: Aja, še splošna razprava... Jaz potem v okviru splošne razprave lahko rečem, da načeloma celoten zakon podpiram, predvsem zaradi tega, ker mislim, da je nujno potrebno, da se končno uredi vloga Komisije za preprečevanje korupcije, tako da bo lahko imela tudi tiste pristojnosti, ki so bistveno pomembne. Namreč predvsem to, da celoten javni sektor dobi nadzor tudi predvsem v smislu spremljanja integritete javnih uslužbencev. Namreč, dejstvo je, da smo, da tako povem, funkcionarji že močno nadzorovani in ne preveč – seveda, da ne bi kdo narobe razumel – ,mislim pa, da je zlasti področje dela javnih uslužbencev, ki so pogosto izpostavljeni pritiskom, da bi ravnali, odločali, sprejemali odločitve, ki so jih dolžni sprejemati, pod pritiskom različnih, med drugim tudi lobistov. Da ne govorimo o tem, da imamo veliko primerov, ko so javni uslužbenci tudi izpostavljeni tveganjem koruptivnega ravnanja. Zato bo ta zakona, prepričana sem, dal Komisiji za preprečevanje korupcije in potem seveda tudi posameznim organom znotraj občinskih uprav in drugim osebam javnega prava možnost, da naredijo načrt integritete in preverijo, kateri uslužbenci so izpostavljeni takim možnostim, in da bodo zaradi tega pač morali pri svojem delu upoštevati dodatna pravila poštenega in korektnega ravnanja, predvsem seveda z javnimi sredstvi.

Pri 27. členu bi pa rekla: prepričana sem, da je dikcija, kakršna je v amandmaju zapisana, nejasna. Da bo po uveljavitvi zakona zagotovo prišlo do hudo različnih razlag tega. Seveda se pa sploh ne morem strinjati s tem, da v lokalnih skupnostih ne bodo mogli funkcionarji bedeti nad delom javnih zavodov in javnih podjetij. Strinjam se s tem ,seveda, da nepoklicni funkcionarji ne morejo biti istočasno tudi direktorji javnih zavodov ali javnih podjetij. Mislim, da je to zelo narobe – to, kar se sedaj dogaja – , s tem, da je razlaga celo taka, da naj bi še vedno lahko bili, recimo, občinski svetniki tudi direktorji osnovnih šol, vrtcev, knjižnic, javnih komunalnih podjetij itd., medtem ko konkretno funkcionarji, kot so župani, svetniki itd., pa naj ne bi bili člani nadzornih svetov javnih podjetij in svetov javnih zavodov. Mislim, da tu gre za izrazito odtegotvanje nadzora, možnosti nadzora,

nad poslovanjem teh javnih podjetij in javnih zavodov. Mi vemo, da prihaja zaradi slabega nadzora, zaradi slabega pregleda nad delovanjem vodstev teh javnih subjektov tudi do zlorab. Dejstvo je, da ob tako velikem številu občin mnoge stvari enostavno izginejo iz nadzora in zaradi tega mislim, da bi bilo treba – ampak dobro, to bomo še videli, ko se bo zakon začel izvajati. Mislim pa, da ni dobro, tako kot je sedaj predvideno oziroma tako kot je sedaj zapisano v členu in kot je tudi zapisano v predlaganem amandmaju.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Vito Rožej.
Izvolite.

VITO ROŽEJ: Hvala lepa za besedo, predsedujoči. Spoštovani prisotni!

Vesel sem, da je ta zakon na dnevnem redu, da ga je pač pripravila ministrica iz moje stranke, ki zraven imena Zares nosi ime tudi Nova politika, ker se mi zdi, da v tretjem tisočletju si odgovorimo na vprašanje, kaj si mislimo, kaj bi radi, da bi politika bila. Ali je to, kar je bila politika do sedaj, tisto, kar si želimo, da bi bila tudi v bodoče, ali je še zvesta svojemu imenu, prvotnemu, izvornemu grškemu pomenu, ali vse kaj drugega v današnjih časih. Mislim, da se je najbrž vsak izmed nas, ki je kandidiral in si vodil kampanjo, kdaj srečal potencialnega volivca, ki ga je vprašal: "Kaj boš pa priskrbel zame, potem ko boš tam, če te volim?" In da bi bil pošten odgovor vsakega izmed nas: "Nič. Trudil se bom, da boš imel enake možnosti kot vsi ostali." In to je to. Zato se mi zdi prav, da začnemo na neki točki in da presekamo. Ne rečem, da so vse rešitve v zakonu idealne, to se bo šele sčasoma pokazalo, nujno pa je postaviti eno novo paradigmo odnosov med državljani in njihovimi predstavniki, skupnim premoženjem in njegovim upravljanjem. Prepričan sem, da bo ta zakon dal neke boljše odgovore, kot so naši dosedanji, na večno dilemo, kdo bo nadzoroval nadzornike. Zdi se mi pa zanimivo, da se ob sprejemanju tega zakona postavi tudi vprašanje, kdo bo lobiral za lobiste; ali je pravilno, da se v ta zakon uvrsti tudi urejanje njihove dejavnosti, ali ni. Prepričan sem, da to ni slaba rešitev, da je dobra. Mislim, da bodo lobisti še lobirali, da bi kakšna stvar bila glede njihove dejavnosti drugače urejena – in še marsikdo drug se

bo našel, ampak da to ni razlog, zaradi katerega bi ta zakon v tej fazi zavrnili. Mislim, da je prav, da ga potrdimo, prinesel bo, sem prepričan, pozitivne učinke. Tako kot se bo naše dojemanje politike v praksi spreminjalo, se bo najbrž spreminjal tudi ta zakon. Prvi korak je... / znak za konec razprave/ Verjamem pa, da zaradi tega ne bodo nič manj uspešni in da so še kako potrebni. Hvala.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Eva Irgl.

EVA IRGL: Najlepša hvala za besedo. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Pred sabo imamo Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije. Sama tega zakona ne bom podprla, pa ne zato, ker ne bi želela, da bi končno stopili na prste tistim, ki delajo koruptivno in klientelistično, ampak predvsem zato, ker sama menim, da ta zakon v resnici ne bo preprečeval korupcije in klientelizma. Ne samo to! Sama mislim, da ta zakon ne pelje v smer, ko bi na tem področju delovali bistveno bolj transparentno. Sama menim, da bo zaradi nekaterih nedobrih rešitev znotraj tega zakona kvečjemu ščitil tiste, ki so blizu krogu predsednika države in levi politični opciji; seveda v primeru, če bodo ti ljudje ravnali koruptivno in klientelistično.

Sama tega zakona ne morem podpreti zato, ker je v parlamentarno proceduro prišel zelo slabo pripravljen zakon; 90 členov ima, 95 amandmajev smo imeli na te člene, več kot polovica od teh je bilo amandmajev iz koalicije, kar seveda kaže tudi na to, kako pravzaprav neuskkljena je politika znotraj koalicijskih strank oziroma že na vladni ravni.

Nič nimam proti temu, da se med samo razpravo pogovarjamo o boljših rešitvah, to je kvečjemu dobro; sploh v demokraciji je to tudi tisto, kar je najboljše: da razpravljamo, da tuhtamo, kje so dobre rešitve, vendar pa smo v tem primeru dobili v obravnavo zakon, ki je šele na to dobil 95 amandmajev, pa mislim, da bi lahko ministrstvo v tem trenutku pripravilo boljši zakon in ga poslalo v Državni zbor brez teh 95-ih amandmajev, od katerih je večina bila koalicijskih.

Tega zakona tudi ne bom podprla zato, ker žal ni bil sprejet niti en amandma Slovenske demokratske stranke, pa čeprav bi po mojem mnenju vsaj v tistem ključnem

9. členu izboljšal zakon in naredil neko varovalko pri tem, koga se imenuje na čelo protikorupcijske komisije in koga se imenuje kot namestnike temu predsedniku. Govorimo torej o 9. členu zakona, ki govori o protikorupcijski komisiji oziroma o imenovanju protikorupcijske komisije. Že v drugi obravnavi zakona, ko smo obravnavali amandmaje prejšnji teden, sem na strani koalicijskih poslancev očitno vzbudila val izbruhov predvsem s strani poslanskih kolegic, in to samo zato, ker sem si drznila izreči nekaj kritičnih besed v zvezi s predsednikom države; ne v zvezi z institucijo predsednika države, ampak na račun predsednika države. Še danes stojim trdno za besedami in sem prepričana, da če bomo izglasovali ta zakon in bo dejansko predsednik države tisti, ki bo imel roko nad tem, kdo bo vodil protikorupcijsko komisijo in kdo bodo njegovi namestniki – glede na to, da vemo, kako ozko strankarsko je opredeljen ta predsednik države. To se kaže skozi veliko dejanj, ki smo jim bili priča v zadnjem letu, tudi ob podpori eni izmed koalicijskih strank oziroma predsedniku – govorim seveda o gospodu Golobiču, ko se je predsednik države jasno postavil v njegovo bran in ga zaščitil. To, po mojem mnenju, kaže na to, da ta organ, če bo dejansko imenovan s strani predsednika države, ne bo mogel delovati neodvisno. In v to me žal ne boste prepričali, da bo predsednik države, ki je strankarsko opredeljen, ki to vedno znova z vsakim dejanjem dokazuje, da bo na to mesto imenoval nekoga, ki bo deloval na podlagi strokovnosti in primernosti. Menim, da bo potem na čelu takšne komisije človek, ki bo predvsem politično kompatibilen in pripaden njemu in tudi koalicijskim strankam. Prepričana sem, da potem ne bodo preganjali ljudi, ki bi se morebiti ukvarjali s korupcijo in klientelizmom, se pravi tistih ljudi, ki so blizu krogu predsednika države ali levim političnim strankam.

Pa poglejmo, kaj je zapisala največja koalicijska stranka Socialni demokrati v svojem programu glede področja notranjih zadev in tudi glede korupcije in klientelizma. Navajajo namreč, da "potrebujemo učinkovitejšo policijo kot tudi neodvisno protikorupcijsko komisijo." To govori stranka Socialnih demokratov. Torej, če pogledamo to logiko, potem lahko vidimo, da smo ves čas imeli pravzaprav prav v opozicijskih strankah. Da zdaj, ko je protikorupcijsko komisijo vodil gospod Kos,

in jo še vedno, do zdaj ta protikorupcijska komisija ni bila neodvisna. Zato je treba to spremeniti. To je teza Socialnih demokratov in mi se seveda z njo strinjamo.

Zanimivo je tudi, da LDS v svojem programu pravi, da se "še naprej zavzema za izboljšanje delovanja pravne države, tako v zakonodajni, izvršni in sodni veji oblasti. Stalnica delovanja je boj proti korupciji, klientelizmu, kriminalu vseh vrst ter zlorabam. Pri tem"; to je še posebej pomembno, "pa mora biti zagotovljeno neodvisno delovanje policije, tožilstva in sodne veje oblasti." Zelo zanimivo, če to postavimo na realna tla, se pravi, na to, kaj se trenutno dogaja v državi. In glede na to, kaj Liberalna demokracija Slovenije, katere predsednica je notranja ministrica, zagovarja, se vprašamo, kaj je torej z Nacionalnim preiskovalnim uradom, kjer je glede na rezultat, ki smo mu priča – to smo že večkrat ponovili, večkrat tudi pokazali preko števil – „prišlo do korupcije in klientelizma. Kje je torej tukaj ta neodvisen oziroma boj proti korupciji, proti klientelizmu, proti kriminalu vseh vrst in tako naprej?!

Vprašajmo se tudi, kako je lahko ministrica za notranje zadeve kar 6 ur bdela in usmerjala preiskavo v primeru bulmastifi. Če je to za vas neodvisna policije, potem ne vem, kaj je neodvisna policija. Vprašajmo se tudi, kako si LDS v tem trenutku predstavlja neodvisno policijo, če je ministrica kar mimo razpisa imenovala generalnega direktorja policije, ki je potem mimogrede, ker ni mogel počakati do jutranjih ur, prišel na zabavo ministrice Kresal, ko ni bila izglasovana njena interpelacija, in ji za to čestital.

Skratka, jaz si na takšen način neodvisne policije, žal, ne znam predstavljati. Zato sama menim, da ta zakon, kot sem že v začetku povedala, ne bo v resnici preprečeval korupcije in klientelizma, ampak bo bolj ščitil določene posameznike znotraj te družbe. In zato sama menim, da moramo resno razmisliti predvsem o 9. členu, da upoštevamo amandma Slovenske demokratske stranke, ki pravi, da naj bi bila Mandatno-volilna komisija tista, ki bi preko poslancev oziroma potem Državni zbor imenovala tako predsednika protikorupcijske komisije kot tudi namestnike. Mislim, da bi bila to v tem primeru boljša rešitev in zato, razen če se bomo poenotili in to sprejeli, če pa ne, bom glasovala proti temu zakonu. Hvala.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Bogdan Barovič. (Ne bo razpravljaj.) Gospod Dušan Kumer.

DUŠAN KUMER: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovana ministrica, spoštovane kolegi in kolegice.

Kakorkoli stvari obračamo ali pa jih premetavamo, dejstvo je, da koruptivnih dejanj brez politike in politikov preprosto ni. In to je vsa poanta, in zato tudi razumem nekatere, da imajo težave, ko leta in leta v Državnem zboru ali pa še kje razpravljamo o tem učinkovitem ali pa neučinkovitem boju proti korupciji. Težko je voditi dialog in izmenjavo argumentov s tistimi, ki samo novelo zakona poimenujejo ideološki monolit, sami so pa eksplicitni primer v svojih razpravah ideoloških monolitnežev.

Poglejte, predhodne razprave so pokazale kontradiktornost glede 9. člena – zdaj ko je predlog, da bi to imenovanje opravil predsednik države, prej pa je opravljala to Mandatno-volilna komisija. Predsednik protikorupcijske komisije, ko ga je imenovala Mandatno-volilna komisija, ni bil pravi, je bil iz neprave politične opcije. Če bo to imenoval predsednik države, bo zopet iz neprave politične opcije. Mislim, da imajo nekateri težave z razumevanjem neodvisnosti in samostojnosti, ampak to je njihova stvar, lahko naredijo seminar in o tem predebatirajo. Sam menim, da je v javnem interesu, in to že kar nekaj let, da zoperstavljanje proti koruptivnim dejanjem mora biti bolj učinkovito, kot je do sedaj. Zato je seveda prav, da naredimo po sedmih letih korak naprej z novelacijo tega zakona in da okrepimo nekatere pristojnosti te neodvisne in samostojne protikorupcijske komisije. In zato bom to novelo zakona podprl.

Zame so najpomembnejše v tem zakonu nekatere druge stvari, ne te kadrovske. Zame so najpomembnejši v tem zakonu obvezni programi ali pa načrti integritete. Ko bodo enkrat zares ti načrti integritete zaživel in bo to obveznosti vseh tistih, ki odločajo o javnih sredstvih, potem bo seveda malo možnosti ali poti do koruptivnih dejanj. Ne nazadnje sam osebno menim po teh razpravah v zadnjih letih, da veliko kritike, ki je bila izrečena s strani sedanje opozicije in v prejšnjem mandatu pozicije, je na nek način

evalvirana tudi v ta predlog zakona, predvsem iz naslova, da je ta komisija bila do sedaj brezzobi tiger.

Skratka, sam bom ta predlog zakona podprl.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Gospod mag. Franc Žnidaršične bo razpravljaj. Bo? Se opravičujem.

Izvolite, gospod Žnidaršič.

MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ: Lepa hvala, gospod podpredsednik. Spoštovana ministrica, kolegice in kolegi!

Sam sem prepričan, da je čas, da sprejmemo ta zakon, kajti ni kakšna skrivnost, da je tudi v naši državi korupcija, da jo je preveč in je skrajni čas, da se jo tako ali drugače zajezi. Prepričan sem, da bo ta komisija delovala neodvisno, ne oziraje se na to, da bi predsednika imenoval oziroma predlagal predsednik države. In pri tem je seveda namigovanje, da bo komisija delovala odvisno od aktualne politike, neutemeljeno. To namigovanje sloni seveda na prepričanju, da predsednik države ni pravi; ampak to je težava tistih, ki tako razmišljajo, ne vseh tistih, ki spoštujemo institucijo predsednika in gospoda Türka, ki jo zaseda, kajti ob dosedanem ravnanju, ko je šlo za položaje in funkcije, ki jih predlaga predsednik države, je korektno razpravljaj in se posvetoval z vodji poslanskih skupin in zelo, lahko rečem, tehtno in premišljeno predlagal kandidate in verjamem, da bo to tudi v tem primeru. Zato so vnaprejšnji očitki, da bo tam vse narobe, po mojem trdnem prepričanju neutemeljeni in seveda neupravičeni. Prav tako ni mogoče vnaprej soditi o tem, kako bo komisija delovala. Najbrž bo praksa zelo kmalu pokazala njen odnos do pooblastil, ki jih bo imela glede na zakon, ampak sam verjamem, da je čas, da se to dokaže v praksi tako, da podpremo zakon, da podpremo koalicijske amandmaje, ki so bili večinoma pripravljani zaradi nomotehničnih in lahko bi rekel manj pomembnih pripomb Zakonodajno-pravne službe k posameznim členom. In ponovno trdim, da je v tem smislu očitek o slabo pripravljenem zakonu, da je bistvo tega očitka v tem, da je premalo skrbno pregledala zakon zakonodajno-pravna služba vlade in je potem to do konca in kvalitetneje opravila naša Zakonodajno-pravna služba. Sam nimam nobenih težav,

ne sprejemam očitkov, ki letijo na pripravljen zakon v tem smislu, zlasti kar zadeva vsebinske rešitve in imenovanja nosilcev teh funkcij v novi komisiji in verjamem, da bo stvar rodila pozitivne rezultate. In podpiram zadevo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Majda Potrata.

MAG. MAJDA POTRATA: Hvala za besedo, gospod podpredsednik.

Predlog zakona bom podprla, tako kot sem ga v vseh dosedanjih postopkih tudi in tudi glasovala za to, da bi imeli sprejetje zakona že za sabo. V tretji obravnavi ni mogoče odpirati novih ugotovitev, je pa seveda težko poslušati ničlikokrat ponovljene trditve, kako smo vsi načelno proti korupciji, ko pa dobimo predse zakon, ki govori o preprečevanju korupcije, pa temu zakonu podpore ne izrečemo. Lahko da je kakšna določba taka, s katero vsi ne morejo soglašati, ampak treba je gledati na celoto in zakon, ki ga imamo pred seboj, po mojem prinaša veliko novost ravno v tistem poglavju, ki mu največja opozicijska stranka najbolj nasprotuje, to je vprašanje lobiranja. Kolikokrat smo že ugotovili, da če bi imeli zakonske podlage za definiranje lobiranja in tudi s tem zvezane predpise, da bi bilo dosti lažje. Jaz se zavzemam za pravno državo in zaradi tega, ker je korupcija ena najbolj ogrožajočih stvari tudi po mnenju državljanov in državljanov Slovenije, se mi zdi prav, da politika potrdi ta zakon, pa, kot rečeno, je to naložilo tudi Ustavno sodišče, ki je nekatere dosedanje nepravilnosti zakonske ureditve ugotovilo. Navsezadnje smo ratificirali konvencijo o preprečevanju korupcije. To so vse razlogi, zaradi katerih bom zakon podprla. In nimam nobenih posebnih težav tudi s podporo 27. členu, ker sem prepričana, da bomo našli dovolj trdnih razlag za to, da bomo dosedanje ali še obstajajoče nejasnosti odpravili.

Kar pa zadeva 9. člen in pristojnosti predsednika države, je zdaj sklicevanje na nekatere novejšje odločitve predsednika države za lase privlečeno zaradi tega, ker zdajšnja opozicija, nekdanja koalicija, v prejšnjem mandatu tudi nekaterih drugih predlogov predsednika države ni podprla – mislim, recimo, na predloge ustavnih sodnikov – pa je šlo za zelo strokovne ljudi,

in me je še zdaj sram, da nekateri v Državnem zboru niso dobili podpore.

Kot rečeno, zakon bom podprla.
Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Mag. Radovan Žerjav. (Ne bo razpravljaj.)

Gospod Jožef Jerovšek.

JOŽEF JEROVŠEK: Hvala lepa, gospod predsedujoči. Kolegice in kolegi!

Sam zakona o integriteti in preprečevanju korupcije ne bom podprl iz razloga, ker gre v bistvu za zakon o pospeševanju korupcije, legalizaciji korupcije in prikrivanju korupcije. Zelo žalostno je, da trenutna slovenska oblast tako transparentno kaže svoje politične cilje, svojo povezanost s korupcijo v Sloveniji in da se tudi na vsak način preprečiti pregon tistih, ki se s korupcijo ukvarjajo. To je sicer znano dejstvo, da je pomemben del slovenske oblasti povezan z najhujšimi primeri korupcije v Sloveniji. Zdi se, da to ni samo na klasičnem področju, ko gre za poslovanje države z drugimi subjekti, ampak po današnji seji Odbora za zunanjo politiko se mi zdi, da je morda kaj takega tudi pri tem razvpitem arbitražnem sporazumu. Kajti, da so slovenski predstavniki teden dni pred podpisom arbitražnega sporazuma skupaj s Hrvati zapisali, da bodo Hrvati dali posebno izjavo, ki pravi, da absolutno Hrvati ne priznavajo teritorialnega stika Slovenije z odprtim morjem, in so o tem skupaj obveščali Združene države Amerike in predsedstvo Evropske unije; gospe in gospodje, tega pri polni zavesti nek slovenski politik ne more narediti – ali pa je vmes korupcija. In to je bilo prikrito dejstvo! To je tako imenovani prikriti pridržek, hlinjeni pridržek, kot je včeraj izjavil prof. Pavliha.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Gospod Jerovšek, jutri bo cel dan...

JOŽEF JEROVŠEK: Govorim, da je morda posredi korupcija. Morda...

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Jutri bo cel dan tema arbitražni sporazum, danes je pa zakon o korupciji.

JOŽEF JEROVŠEK: ... je posredi korupcija, da so se slovenski politiki odločili

za kaj takšnega, za odkrito delovanje proti državi. Morda je posredi korupcija. Zaradi tega, gospe in gospodje, so tudi nesprejemljive rešitve v tem zakonu.

Ko smo dobili na Odboru za notranjo politiko v obravnavo ta zakon, je v tem razvpitem 9. členu glede imenovanja vodstva protikorupcijske komisije, ki bi naj bila neodvisna - in se strinjam, da bi morala biti, toda zakon tega ne predvideva -, pisalo za tisto posebno komisijo, ki bo izbrala kandidate za te funkcije, kako je sestavljena, in da enega člana v to komisijo imenuje tudi Komisija za nadzor javnih financ Državnega zbora. Še to je bilo preveč! Potem so prišli vladni amandmaji, da se črta Komisija za nadzor javnih financ in se spremeni tako, da jo imenuje Državni zbor. Torej, Komisija za nadzor javnih financ, ki je manjšinska komisija, kjer naj bi večino imela opozicija, je sporna za določitev članstva v komisiji, ki bo nekoga predlagala predsedniku. Potem ste popravili, da se tak sklep tiste komisije pošlje v kabinet predsednika republike – ne, generalni sekretarki predsednika republike! In tu so prstni odtisi, kdo je te člene pisal, tu so prstni odtisi! Zaradi takšnih silnih oblastnih ambicij nekaterih ali nekaterih dam je nemogoče zaupati v to materijo. In tudi se mi zdi – ne razumem predsednika republike, sva prijatelja že iz gimnazije, ne razumem ga, da se pusti poniževati, da njegova okolica tako kreira zakone in da pristaja na to, da bo v tem segmentu sam imenoval – tako kot je bil predlog, da bi – šefa policije. To je nedostojno za predsednika, on mora biti tisti, ki predlaga na tiste dejansko najpomembnejše funkcije, ampak se ne ukvarjajo z umazanim delom. Ne razumem ga, zakaj pristaja na takšne manipulacije njegove okolice. In tu se vprašamo, ali je tudi ta napad in opustošenje parlamenta na nek način povezan s to materijo, kajti gre za razvrednotenje parlamenta, to je bilo dejansko namerno usmerjeno, da so napadli parlament, ki se z zakonom o malem delu sploh še ne ukvarja. Zakaj niso tisti, ki so vodili dijake in študente iz ozadja, usmerjali revolt na Vlado in na druge institucije? Ne, parlament je treba uničiti, znižati mu ugled, vzeti mu vse funkcije, čeprav je tudi parlament vsake štiri leta, pogosteje kot predsednik republike, voljen na splošnih volitvah in mu je treba te pristojnosti vzeti. Torej, takšnega zakona ne morem podpreti. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Miran Györek.
(Ne bo razpravljajal.)
Gospod Anton Kampuš, izvolite.

ANTON KAMPUŠ: Spoštovani podpredsednik, spoštovane kolegice in kolegi!

Tako kot sem prej že najavil: torej, zakon bom podprl. Posebej danes ne morem razumeti nekaterih razpravljavk in razpravljavcev, ko tako na široko govorijo o predsedniku države, kako ga spoštujejo, kako ga cenijo, kako je pravi, kako je dober in ne vem še kaj drugega, po drugi strani pa manipulirajo s tem, ali je zdaj on primeren za to in da je on tisti, ki je tudi med nekaterimi predlagatelji znotraj odbora. To je ena stvar.

Druga stvar pa je, tudi sedaj sem član odbora in stvari so sorazmerno neurejene, tako da tudi s tem predlogom zakona in tudi z amandmaji, ki so predlagani s strani koalicije, se stvari postavljajo na svoje mesto in se tudi zadeve urejujejo, urejujejo pa dolgoročnega tipa, kar seveda mora biti, tako da sem se odločil, da bom ta zakon podprl. Hvala.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Mag. Borut Sajovic.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa, spoštovani predsedujoči, za besedo. Prijazen pozdrav ministrici!

Seveda, zakon o integriteti v javnem sektorju najbrž ni idealen, dokazuje pa, da gre za zahtevno, za obsežno problematiko in na področju korupcije in boja proti korupcije je vsak korak, če je še tako droben, pa da gre v pravo smer, zaželen in dobrodošel. Mislim, da bo po sprejetju tega zakona stanje v družbi urejeno boljše, seveda nikdar in nikoli pa dokončno in idealno, vesel sem tudi da tisti, ki zakonu nasprotujejo, omenjajo v glavnem samo en člen in en amandma, ki bo v tej zgodbi odločilen. To je dober znak in nadaljnje sporočilo, da zadeva zakonsko kljub eventualnim pomanjkljivostim le ni tako slaba in pa tako brezupna. Večkrat se je omenjalo pri popolnitvi in kadrovski zasedbi te komisije spoštovanega predsednika države. Gospod predsednik dr. Danilo Türk je neposredno izvoljen, tega

privilegija in te časti, razen tistih, ki smo v Državnem zboru tudi župani, redkokdo ima, in da s tem opletajo in pa govorijo tisti, ki tega poguma ali pa tega zaupanja volivk in volivcev niso nikdar in nikoli imeli, se mi zdi, da ni povsem na mestu. Če pogledamo analizo nazaj, kakšni so bili predlogi predsednika države, in s kakšno večino so bili sprejeti, potem moram reči, da si zagotovo predsednik, ki ga imamo, takšne razprave ne zasluži. Potrudil se je v največji možni meri in redkokateri od predlogov predsednika, ki je zahteval širino in širok konsenz v Državnem zboru, ni bil sprejet z vseh strani, tako da, kar se tega tiče, sem kot poslanec brez skrbi, predsedniku in njegovemu kabinetu pa lahko samo čestitam za do sedaj korektno opravljeno delo, široko podporo, predvsem pa iskanje konsenza. Mislim, da je taka pot prava.

Kar se tiče nadaljnjih rešitev; zagotovo se na nivoju lokalnih skupnosti večkrat pojavljajo najrazličnejša vprašanja in na eni strani tehtamo med tem, kaj svetniki, podžupani, župani na nivoju občine smejo, kaj pa seveda ni zaželeno. Tu zagotovo dostikrat prihaja do konflikta interesov, na drugi strani pa vse politične opcije in stranke prihajamo tudi do tega spoznanja, da je število kadrov na področju lokalnih skupnosti, predvsem na tistih majhnih ali pa premajhnih, relativno skopo odmerjeno. Zagotovo, če ima človek v občinskem svetu nekoga, ki je ravnatelj javnega zavoda ali pa šole, ima na eni strani poznavalca, ki delo in pa razprave v občinskem svetu lahko nadgradi in obogati, na drugi strani pa tehtamo med nevarnostjo, da bo ta ista oseba, bolj kot je potrebno, bolj kot je v javnem interesu, naklonjena ustanovi, iz katere prihaja. In to je zagotovo eden od možnih konfliktov, ki prinaša na eni strani dobre, na drugi strani pa tudi slabe rešitve.

Veliko se je govorilo tudi o lobiranju. Strinjam se in podpiram, da je to področje treba bolje urediti, postaviti jasna pravila igre, predvsem kadar gre za lobiranje in pa kanaliziranje sredstev iz državnega proračuna ali pa podjetij, ki so v večinski državni lasti, in se usmerjajo tudi za potrebe drugih državnih organov. Če nekateri pogledajo statistiko podjetij, lobističnih, ki jih zastopajo, recimo, bivši ali pa odsluženi politiki, se iz njihovega obsega in pa prometa točno vidi, v katerem času je bila na oblast, bom rekel, tako imenovana njihova opcija. In se vidi, da marsikdaj

stranke take kadre tudi nagrajujejo in sponzorirajo za zasluge. Spomnim se pa tudi enega primera, takrat, ko je bila hokejska reprezentanca Slovenije v finančnih težavah pred odhodom na svetovno prvenstvo in je nek lobist iz političnih vod, v narekovajih, "iz državnega Telekom", priskrbel znesek Hokejski zvezi, z velikim trudom očitno, v znesku 90.000 evrov in si za ta svoj trud obračunal več kot 20.000 evrov in šel potem še na sodišče in to tožil. Jaz sem prepričan, da bodo kritiki tega zakona znali poiskati, razčistiti, odpraviti vrzeli v svojih lastnih vrstah, kajti meni se zdi nesprejemljivo, da državni Telekom, ki podpira državno reprezentanco, pri tem da nekemu za neizmeren trud 20.000 evrov. Mislim, da bi državna podjetja morala podpreti državno reprezentanco v največji možni meri, brez da k temu svoj lonček pristavijo razni priskledniki. Za to gre. Gre tudi za to, da se politika in stranke znotraj svojih vrst obnašamo odgovorno, kar se korupcije tiče, ne pa, da razne odslužene in koruptivne kadre znova in znova nagrajujemo in jih stranke kompromitiramo in smešimo pred volivci.

Mislim, da zakon, ki ni idealen, daje ključ in odgovor na kar nekaj vprašanj, da gre v pravo smer. Zagotovo bomo imeli pa vsi skupaj priložnost in možnost, da spremljamo njegove učinke v praksi in ga izboljšamo in nadgradimo rešitev, kot je, in koalicijski amandmaji, če bodo, bodo imeli vso mojo podporo. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Silven Majhenič.

SILVEN MAJHENIČ: Hvala za besedo, gospod predsedujoči. Spoštovana ministrica!

Govorimo o zakonu o integriteti in preprečevanju korupcije. Kvaliteta razprave naj bi bil predlagani zakon, ki uvaja rešitve, ki presegajo klasično poimenovanje preprečevanja korupcije in drugih družbeno nevarnih pojavov ter ureja sistemsko preprečevanje korupcije tako, da določa pristojnosti pri krepitvi integritete in transparentnosti javnih funkcij tudi pri izvrševanju javne oblasti. Preveč se govori o predsedniku države in njegovih pristojnosti ter o samem institutu, ki ima sigurno največjo moralno-politično

avtoriteto v državi. Preveč se špekulira okoli imenovanj, ki si jih sigurno na nek način prilašča koalicija, tudi če se imenuje v Državnem zboru in jih predlaga Komisija za imenovanja, nič ne bo drugače, če razpravljamo še ure in ure, zaključki bodo zmeraj enaki. Preveč je strahov, ki izhajajo iz določenih nepravilnosti in jih koalicija zelo rada ponuja opoziciji, tudi v milijonskih zneskih. Interes vseh nas mora biti nedvomno interes, da bo komisija delovala javno in neodvisno. To pa bo doseženo, če bomo instituciji izvajanje tudi zaupali.

Zakon pa sigurno ne ponuja tistega pričakovanega, ki bi zadovoljil vse opcije. Vendar zakon, kot je ta, bi morale podpreti vse stranke, kajti le v tem primeru bi bil tisti pravi, ki ne bi puščal senco dvoma in bi v korektnost komisije vsi verjeli. Dokler pa se bomo samo prepričevali, kdo ima prav in kdo ne, zakon pa se sprejema le s koalicijsko večino, tako dolgo zakona ni podpreti, ker je sprejemljiv samo za nekatere. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala.

Besedo ima Miro Petek.

MIRO PETEK: Hvala za besedo.

Zakon prinaša nekaj dobrih rešitev, poudarjam nekaj, v celoti pa je zakon precej slab. Že to dejstvo, ki so ga tukaj omenili nekateri kolegi, da ima zakon 90 členov in da je bilo na teh 90 členov 95 amandmajev, je zelo slabo spričevalo za ministristvo. Mogoče bi bilo prav, če bi ministrica povedala, kdo je pripravljal ta zakon, ali so ga pripravljali znotraj ministristva. Če so ga pripravljali znotraj ministristva, potem je nekoga treba potegniti za ušesa ali pa ga poslati na cesto, ali pa so ga pripravili zunanji sodelavci, kar pa je spet slabo, da smo plačevali zunanjim sodelavcem za neko skrpucalo.

Dobro v tem zakonu je, da zmanjšuje število funkcionarjev s 5 na 3, seveda je pa to na nek način le pesek v oči. V zadnjem letu se je na protikorupcijski komisiji število zaposlenih podvojilo. Dobro, to še niti ni tako kritično. Zanimivo je to, da so se preselili v nove prostore, za katere danes plačujejo 37 tisoč evrov na mesec, plus za 24 zaposlenih 37 tisoč evrov mesečno ali pa 444 tisoč evrov na leto. To pa je vprašanje, kaj se je dogajalo pri najemu teh prostorov protikorupcijske komisije.

Mislím, da ta zakon ne prinaša dovolj varovalk, da bi lahko preprečili sistemsko korupcijo. Sistemská korupcija je pa najbolj nevarna. To ni tista ulična korupcija, ki jo je na vsak način treba obsoditi in se proti njej boriti. Sistemská korupcija je nekaj drugega; sistemská korupcija je tista, ki obupno draži državo, kar gre na račun davkoplačevalcev.

Že omenjeni primer NPU, mislim, da je šlo tu za eklatantno korupcijo in klientelizem. Lahko omenimo tudi zemoški dogovor, tudi tu so znaki koruptivnosti. Skorajda je nemogoče, da pri teh dogovorih tako ali drugače ne bi sodelovala določena politika, politiki ali politična opcija, ki je od tega, sem prepričan, dobila ne samo drobtinic, ampak še kaj več. Ta dva primera kažeta, kako nevarna je korupcija, kako korupcija podraži državo na račun vseh davkoplačevalcev.

Mogoče je treba podčrtati, da je v času vlade Boruta Pahorja Slovenija zdrsnila na dveh pomembnih lestvicah. To je lestvica svobode tiska, novinarji brez meja in "Freedom House". To pa še ni vse. Slovenija je v času vlade Boruta Pahorja zdrsnila tudi na lestvici "Transparency International". In to je zaskrbljujoče. Če pa bo ta zakon preprečil nadaljnji zdrs Slovenije na tem indeksu koruptivnosti, ki ga meri mednarodna organizacija "Transparency International", potem bi ta zakon nekaj prispeval, nekaj dobrega prispeval k temu. Toda to bo pa pokazal šele čas. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Silva Črnugelj.

SILVA ČRNUGELJ: Hvala lepa za besedo.

Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije bom vsekakor podprla, kljub temu da je veliko pomislekov s strani vseh poslanskih skupin. Tudi kljub temu, kar je kolega Petek rekel, da število amandmajev, ki so bili vloženi, pomeni, kako slabo je bil zakon pripravljen. Mislím, da to ne pomeni ravno tega; lahko tudi to pomeni, ni pa nujno. To pomeni, da je pač ministrstvo tako kritično oziroma da so z neko sinergijo idej in ustvarjalnosti vseh pravnikov, ki so sodelovali v razpravi in pri snovanju tega zakona, vendarle prišlo do nekaterih bolj izpiljenih in boljših rešitev.

Zagotovo pa drži, da zakon sam systemske korupcije kot take ne bo v celoti

onemogočal oziroma je preprečeval. Zakon seveda ima neke vzvode, ki bodo poskušali to narediti, pa vendar moramo vedeti, da je v sistemu zakonov, ki bi na nek način preprečevali korupcijo, vrsta drugih zakonov, na primer, Zakon o javnem naročanju, pa tudi premalo definiranih zakonov o financiranju tistih "mehkih" dejavnosti, preko katerih, kot ste rekli, se tako rado preliva sredstva. Govorilo se je tudi o sponzoriranju, mecenstvu in donatorstvu. O tem je v zakonodajah drugih držav, pa tudi naše, bore malo napisano, kako in na kakšen način se sponzorska sredstva zbirajo, na kakšen način se potem ostali davčni mehanizmi sprožajo oziroma ne sprožajo. Tako se v celotnem sistemu delovanja prava in pravne države lahko, ne ravno zlahka, pa vendar to korupcijo na nek način preprečuje.

Sama pa zagotovo ne morem pristati na to, da sumničenje in kar po vrsti ocenjevanje, da so vsi tisti, ki delajo v javni sferi, pa ne glede, kakšne vrste funkcionarji so, ali so na lokalnem ali državnem nivoju, ali tisti, ki delajo v športu, v kulturi in socialni, na takih položajih, da imajo možnost vplivanja in kanaliziranja finančnih sredstev, da so koruptivni. Jaz sem prepričana, da je večina takih, ki niso, ampak tistih par primerov, ki so, seveda nekako vržejo slabo luč na vse ostale. In na tem segmentu in področju je še mnogo ljudi, ki zelo dobro zna funkcionirati in kljub ostali drugi zakonodaji, ki ni dovolj dorečena ali pa sploh še ni napisana, mislim zlasti na področju športa in kulture, za ta del pa žal ni. Tako verjamem in upam, da bomo ob uporabi zakona ugotavljali in videli, kakšne so dejansko možnosti njegove izboljšave. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: Spoštovani!

Najprej bi se posebej zahvalil vsem iz SD-ja, zlasti gospe Darji Lavtižar Bebler, da so v celoti potrdili mojo začetno opozorilo, da je zakon izredno pravno pomanjkljiv in poln dvoumnih formulacij in bo vnesel dodaten nered v pravi sistem Republike Slovenije. Kaj je konkretno rekla poslanka SD? Rekla je: "Ja saj bomo našli dovolj trdnih razlag, da bomo kasneje že nekako tolmačili ta zakon." Lahko preverite, približno tako je bilo rečeno. Ljudje božji, to

se pravi, če govorite o dovolj trdnih razlagah, potem sami priznavate, da se zavedate, da to niso pravno jasna, enoznačna besedila, kakršna bi v pravnem sistemu po slovenski ustavi morala biti. Veliko členov je, ki bo povzročalo težave. Enega še vedno spregledujete sami, zavestno ali pa se sprenevedate. To je tisti člen, ki govori o nezdružljivosti, kajti tako kot je zapisan, uvaja popolno nezdružljivost vseh poklicnih funkcij, vključno s poslansko, s funkcijami na lokalni ravni, lokalni skupnosti v občini, ker je tudi občina druga oseba javnega prava. Tiste, ki drugače tolmači to, kar piše v tem amandmaju, ki ste ga tudi sami dali in je že itak v osnovnem zakonu, tako kot ste sprejeli, seveda ne ve, kaj govori, ali pa pravno zavaja. In obrazložitev tistega člena je v nasprotju z vsebino, ampak tisti, ki ste zadovoljni z obrazložitvijo, ste pozabili nekaj: obrazložitev ni objavljena v Uradnem listu. V Uradnem listu je objavljeno temeljno besedilo in velja določilo, tako kot je zapisano, z vso raztegljivostjo, z vso dvoumnostjo, z vsemi težavami, ki bodo iz tega in iz drugih določil tega pomanjkljivega zakona izvirale.

Omenili ste lobiranje. Zakon se res da dotika lobiranja, vendar ga ne ureja celovito. Nekaterih vidikov lobiranja se v celoti izogne, zlasti ne rešuje problemov, s kakršnimi se dnevno soočamo v Državnem zboru, ko po eni strani predsednik Vlade predlaga razrešitev enega od ministrov, ker je nek poslanec pri njem lobiral za eno zadevo v javnem interesu, po drugi strani se isti predsednik vlade javno hvali, da je nekaj izlobiral za ene glasove, ko je šlo za nekaj drugega in da gre tukaj za materialne zadeve. Zanimivo. V dneh, ko Vlada nastopa kot očiten kolektivni lobist hrvaških interesov, kar je včeraj potrdil tudi eden od hrvaških novinarjev, ko je dejal, da je ta sporazum, kot je sedaj na mizi, v celoti v hrvaškem interesu, in da je bil za Slovenijo sporazum Drnovšek-Račan bistveno boljši, ga daje kot primer, seveda to ni nekaj, kar bi lahko zavrgli z levo roko.

Poglejte, govorite o ideološkem monolitu, češ da je bilo rečeno, da je to zakon. Ni zakon ideološki monolit. Vzpostavlja pa ideološki monolit pri imenovanju in sestavi te komisije, ki bo odločala, že v funkciji prve komisije, ki jih predlaga, v funkciji imenovanja in seveda rezultat ne more biti drugačen, kot je ta pot. Kdo v njem sodeluje? Vlada, sodeluje

vladajoča večina v Državnem zboru, sodelujejo tiste organizacije civilne družbe s področja boja proti korupciji, ki jih bo financirala ta komisija sama in bodo torej od nje finančne odvisne in, rečem, institucionalno skorumpirane. In potem je notri še Sodni svet in v postopku najdete še predsednika države.

Zdaj pa mi povejte, kje je tu opozicija?! Je ni! In zato govorim o ideološkem monolitu. In če vas tisto, kare sem prej povedal o predsedniku, ni prepričalo, se spomnite, da je, ko je stal pred jamo, v kateri je bilo 15 tisoč ali še več mrtvih, kajti zdaj so prekopavanja zaustavljena, da se ne bi videla cela tragedija in zločin – kajti gre za nepopisen zločin, najhujši po drugi svetovni vojni, ni Srebrenica najhujši, tukaj so najhujši zločini, na slovenskih tleh, po drugi svetovni vojni. On je pa rekel, da so to drugorazredne teme, ki se potem medijsko zlorablajo. In potem je še na novinarje prevračal odgovornost za to svojo izjavo, češ da so jo v ne vem kakšen kontekst dali. Kar, mimogrede, o njem veliko pove.

Če že govorite o vodenju z zgleodom tudi v smeri protikoruptivne dejavnosti, kajti tudi to najdete v vaših obrazložitvah, se spomnite, da je bil en minister te vlade ujet pri javni laži in prišel je predsednik države in rekel, da saj to je samo napaka. Se pravi, kadar ni resnice, je to problem. In če govorite o neodvisnosti, problem ima SD, ki je pri sodniku Šorliju mu oporekala neko sodbo, to pa je dejanski poseg v neodvisnost druge veje oblasti. Predsednik države pa ni druga veja oblasti, on je reprezentant. In za to v resnici gre. Vas zanima oblast brez odgovornosti. Zato vse prenašate nanj, ker želite oblast brez odgovornosti; in oblast brez odgovornosti želite tudi, potem ko boste najkasneje čez dve leti za svojo vlado izgubili mandat volivcev.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Posebej zadnji stavek pristoji k zakonu o preprečevanju korupcije.

Besedo ima gospa Irma Pavlinič Krebs.

IRMA PAVLINIČ KREBS: Hvala lepa.

Izjemno težko je ob salvah nezaupanja v delo aktualne vlade, aktualnega predsednika države, aktualnih oblasti, krik ljudstvu: verjemite, da jim ne

gre zaupati, z navedbo kupa argumentov, ki so bili nanizani že ob drugi obravnavi, danes ponovno ponovljeni, čeprav sem poskušala z argumenti demantirati navedbe vas, spoštovani gospod Grims, je danes seveda ta salva ponovno prišla.

Sem odvetnica, ampak danes nisem v funkciji, da branim arbitražni sporazum in vse, absolutno, netočnosti, ki ste jih v odnosu do tega sporazuma, do te vlade, do predsednika države izpovedali. Danes sem tu v funkciji, da branim predpis, za katerega ponovno poudarjam, gospod Grims, kot sem že velikokrat, je izjemno slaba popotnica za njegovo izvrševanje in figa v žepu pomembnega dela opozicije dejstvo, da ga sprejemamo razdeljeni. Ker je predpis, ki omejuje – če bo seveda vzdržal v nadaljevanju, kadar bo prevzela vaša opcija ponovno oblast, prejšnji ni. Leta 2006 ste dejansko pričeli z ukinjanjem protikorupcijske komisije, nadzor nad premoženjem funkcionarjem, to je vse, kar vas je še zanimalo, ste komisiji, ki jo vodi vaš predstavnik v Državnem zboru, zaupali in ocenili, da je to vse kar je na področju korupcije zadosti. Vi ste dajali videz pred slovenskim ljudstvom, da vam gre za pošteno ravnanje javnih oblasti, pa ste neodvisen organ takrat pravzaprav želeli ukiniti. Samo zahteva pred Ustavnim sodiščem je preprečila, da protikorupcijska komisija in pomemben del zakona o preprečevanju korupcije ni bil razveljavljen. Vaše rešitve, ki jih je moj predhodnik ponudil, pa so bile spoznane kot protiustavne. Vi boste meni govorili, da je ta zakon slab, nemogoč zaradi števila amandmajev, od katerega ste jih vložili več kot 33 vi! In drži, kar pravi gospa Črnugelj. Do zadnjega smo, ne boljšali besedilo, tudi poslušali deležnike, ki se jih dotika ta zakon, na primer, predstavnike interesov lokalnih skupnosti. Na komisiji pred Državnim svetom smo zelo celovito obravnavali vse institute. Svetniki so rekli, da je zakon izjemno restriktiven in v pomembnem delu posega v položaj danes oblastnikov, ampak so se soglasno z njim strinjali, ker vedo, da je koncentracija moči in zloraba le-te enostavno velik problem.

Skratka, v obdobju, ko ste bili na oblasti, se je vaša percepcija videnja, obnašanja vseh vej oblasti v slovenskem prostoru seveda vedno bistveno razlikovala od političnih strank, ki danes predstavljajo vladajočo koalicijo. Delitev oblasti, sistem ravnovesja in zavor je za vas samo videz, z

ravnanjem ste želeli ta sistem obrniti v absolutno moč vlade, torej izvršilne veje oblasti. Ste dajali videz v slovenskem prostoru odločnosti, jasnosti. V svojem ravnanju ste naredili na sledeč način, kot sem vam že povedala; neodvisni državni organ za preprečevanje korupcije je bil predmet vašega pogroma. Pravosodni funkcionarji, ki so tretja veja oblasti, so absolutno morali čakati in dočakati novo oblast, da jim je priznala ustavno določen položaj sodnih funkcionarjev. To je druga protiustavna rešitev, ki nas je čakala na mizi. Prva je Zakon o nezdružljivosti opravljanja javnih funkcij, ki ga s tem zakonom, ne samo izboljšujejo, ker smo se celo leto posvetovali s protikorupcijsko komisijo, z ljudmi za oblastniki, spoštovali smo nujno priporočila OECD, katerega člani bomo čez par dni. Da vi priporočil ne bi upoštevali, morate pač povedati slovenskim ljudem, da vas članstvo v tej organizaciji ne zanima, ker na področju preprečevanja korupcije ne želite upoštevati priporočil OECD in jih vgraditi v sisteme, katerih moderator smo takrat, kadar smo na oblasti.

Naslednja stvar, ki jo je moj predhodnik in vaša večina pripravila slabo, neskladno z ustavo. To je bil le položaj funkcionarjev. Varuhinje človekovih pravic, ki postavlja ogledalo pred vsako vlado –tudi do naše je kritična, bila je tudi do vaše. Ampak, vi ste rekli, "bomo pa s plačami, pa z nezagotavljanjem pogojev za delo, pa manj denarja itd. kot vlada pokazali, da se nam, ko smo na oblasti, nihče ne bo upiral, ne pravosodniki, ne neodvisni državni organi, ki jo je predstavljala protikorupcijska komisija, varuhinja človekovih pravic in še kdo". Nevladne organizacije kot civilna družba so smet v naši družbi! To sporočate že drugič danes, ko razpravljate na temo "zlizanosti aktualne oblasti s civilno družbo". Jaz se opravičujem, toliko pogroma, kolikor sem jaz slišala od civilne družbe v postopku sprejemanja resolucija o normativni dejavnosti, kjer smo želeli odpreti prostor javnega lobiranja, izražanja interesov in zagotoviti procesno normo 30 do 60 dni – pogledajte arhiv. Center nevladnih organizacij je, kljub temu da smo imeli javno razpravo o tem dokumentu, zahteval še enkrat, da se jasno zaveže aktualna vlada, da bo ta procesni standard sodelovanja javnosti od 30 do 60 dni končno spoštovala. Vi ste si to zapisali v poslovnik. Dali ste videz, da to počnete –

pa niste nič od tega naredili. Varuhinja človekovih pravic je tej vladi zapustila poročilo, v katerem je rekla, da mora ta država sprejeti zakon, s katerim se bo zagotovila ustavna pravica sodelovanja javnosti v postopku priprave predpisov pred Vlado. To, kar se počne, to, kar je počela vaša oblast, ko je pripravila predpis, brez da bi kakorkoli spoštovala

lasten poslovnik, mimogrede, nekateri so o pomembnem delu, pa so se velike kodifikacije velikih predpisov znašle na Vladi in pred Državnim zborom. Pa takrat ni bilo krize, ni bilo treba kakšne stvari nujno sprejeti, nič ni bilo nujno, da bi sililo oblast v času konjunktura, da ne bi opravila skrbnih detektiranj svojih politik z javnimi oblastmi in s tem vsaj približno pokazala, da je za javno mnenje. Ne, s tem ste izkazali, "ko smo mi oblast, smo moč". Ne sodniki, ne neodvisni, nihče ne pomeni nič v tej državi! Vaša večina v parlamentu je tista, ki je bila edina in zveličavna oblast. In s tem ravnanjem, ampak to ni evropsko ravnanje, niti ravnanje držav članic, ki pripadajo 33-erici, kjer se ti standardi morajo uveljaviti sploh na področju, kjer se ravna z javnimi sredstvi.

In Zakon o preprečevanju korupcije – pa še Zakon o javnih uslužbencih, mimogrede, dvakrat je padel na Ustavnem sodišču zaradi politizacije, ki ste jo razširili absolutno zaradi delitve političnega plena, torej delitve funkcij čim nižje po hierarhiji, kjer nobena strokovna argumentacija ni vzdržala in ni bilo treba politične kompatibilnosti z uradniki na položajih, kamor ste vi s spremembami segli.

Torej, moj predhodnik je v petih primerih, ki sem jih zdaj naštel, tako imenitno spisal zakon, tako kvalitetno – in mimogrede, mi zakone pišemo v hiši s pomočjo protikorupcijske komisije in z deležniki, za zunanje sodelavce, kot je bila praksa v prejšnji vladi, ta vlada v pomembnem delu, razen kadar gre res za izjemno zahtevna vprašanja, nima sredstev, ker ima zelo, zelo zahtevne varčevalne ukrepe. To je sklep Vlade, tako da zunanji sodelavci so bili ljudje protikorupcijske komisije, ki so dejansko v času izvrševanja tega zakona pri tem konstruktivno in dobro sodelovali. Torej, videz.

Zdaj pa z argumenti naprej, gospod Grims. Dajemo videz, da bi se želeli boriti proti korupciji in potem takšna zelo neumna in nejasna določila zapišemo, da vi ne morete tega zakona podpreti. Zadnjič

vam nisem uspela odgovoriti na dikcijo, ki jo ves čas problematizirate, in sicer ste rekli, "da imamo celo zapisano v zakonu, da ravnanje, ki ustvarja videz, da to je pa takšna neumnost, ki je še nikoli niste videl in tudi nikjer drugje ni zapisano". Poglejte – in je nejasnost torej. Ne drži. V letu 2001 je Vlada Republike Slovenije sprejela kodeks ravnanja javnih uslužbencev, ki ga je prej sprejel Svet Evrope – veste, katere so države članice Sveta Evrope – kot priporočilo vsem članicam Sveta Evrope. Prepis tega kodeksa, torej mednarodnega akta, ki smo ga kot člani te mednarodne institucije v 20. členu, je sledeč, "...dovzetno za vplive drugih. Javni uslužbenec ne sme dovoliti, da ga postavijo v položaj oziroma da se ustvari videz, da so ga postavili v položaj obveznosti, da vrne uslugo katerikoli osebi ali pravni osebi javnega ali zasebnega prava. Prav tako naj se tudi v uradnem svojstvu ali v zasebnem življenju ne obnaša tako, da je dovzeten za neprimerno vplivanje drugih." To ima cel svet. Vi ste mi že petič, jaz to slišim že petič, povedali, da smo absolutno s takšnimi nemogočimi in nedoločnimi normami kršili vse standarde pri pripravi zakonskih predpisov. Na tem področju, ki je izjemno občutljivo – tu se pa z razpravljavci lahko strinjamo – , kjer omejujemo svoje lastne oblastne moči, zato funkcionarji želimo, da so stvari določno zapisane. Ampak tu gre za mednarodno uporabljeno dikcijo, ker je meja med ravnanjem, ki je pošteno in pravilno, meja med dejanjem, ki je koruptivno, in že videz nekega položaja osebe v tem dejanju, ko nastopa in se ne izloči zaradi konflikta interesov, daje videz, da je mogoče posel, ki je bil čisto normalno izpeljan, pod težo konflikta zasebnega in javnega interesa, ki je združeno v funkcijo teh dveh oseb, izjemno tankočutna. In potem imamo še korupcijo, ki je kaznivo dejanje, kjer morajo biti elementi po kazenskem zakoniku sedaj v celoti izpolnjeni. Tako ta vaš argument, da ta vlada daje videz, da se želi boriti proti korupciji, vam povem, da zavajate slovensko javnost. Ta vlada in ta večina s prejemom predpisa in rešitvami, ki so izjemno stroge do javnih funkcionarjev na vseh področjih, želi preprečevati na sistemski ravni pojav sistemske in individualne korupcije. Ker smo se k temu zavezali v koalicijski pogodbi. In to ne samo, da ustvarjamo videz, da bomo kaj od tega počeli, tudi nezdružljivost funkcij. Ja, je

boleča tema, gospod Grims, vam niti enega od teh orehov ni uspelo streti. Tudi enega ne. Gospod Virant pravi, da bi to imel, ampak večine ni bilo mogoče zbrati prav nikoli. Tako ste ustvarjali videz, kaj bi vse naredili, naredili niste pa nič.

Tudi sistemska korupcija. Sistemska korupcija, da lahko vsak minister brez standardov, normativov, brez priporočene cene najemanja prostorov – pa še kaj. Najemanje prostorov je v vaši politiki, ki jo je moj predhodnik skozi zakon o upravljanju z nepremičnim stvarnim premoženjem vpeljal in imamo urejeno razpršeno, ne centralizirano, upravljanje z nepremičnim premoženjem. Mi to s težkimi problemi želimo centralizirati. Zakaj? Zato ker politikom, torej vašim ministrom, in tudi našim sedaj, bistveno bolj ustreza, da procese upravljanja z nepremičnim premoženjem, nabavljanje ustreznih prostorov, sklepanje najemnih pogodb, opravljajo sami. Zato vam ni uspelo centralizacije narediti in ste dajali videz, da transparentno poslušate, ampak se je s sistemom, ki ste ga postavili, dejansko to, kar je kolega Petek lepo rekel, da se s predpisi ustvari lahko okolje, ki preprečuje ravnanje, ki je lahko problematično, ali pa se s predpisi enostavno ustvarja ravnanje nepreglednega, nejasnega poslovanja državnih organov. In imate fantastično lastnost, da stokrat ponovite isto stvar, da se ljudem seveda celo zdi, da kaj od tega morajo verjeti, pa je vse en navaden videz pa eno navadno zavajanje slovenske javnosti. Ta predpis je tako omejujoč za javne funkcionarje, da smo tudi v koaliciji kar dolgo gnetli ustreznosti takih rešitev, verjemite, ker se zelo samoomejujemo. Ampak statistika, ki sem jo pa uvodoma pojasnila, da se število prijav, dejanj, ki naj bi ustrezali znakom korupcije, s preko 200 v letu 2006 dvigne do preko 1.000 v letu 2009. Da Komisija za preprečevanje korupcije odstopi 230 zadev policistom, da ocenijo, ali imajo znake kaznivega dejanja, kaže na to, da je slovenska javnost vedno bolj osveščena. In na srečo od leta 2008, ko je oblast prevzela ta vlada, tudi večina slovenska politična javnost bistveno bolj osveščena v smeri samoomejevanja, kot je bila bivša vlada. KAS-i, kakorkoli se že smejite, pomenijo, da funkcionarji aktualnih oblasti ne sedijo v nadzornih svetih, v uradniških svetih, niso člani organov upravljanja. Pri vas je bila to praksa! Delitev volilnega plena! Mi smo prvi dan rekli : "Ne,

kompetentni strokovni ljudje bodo opravljali nadzor in bodo delegirani v organe upravljanja." KAS je neodvisna institucija. Saj se celo z nami kdaj ne strinja, ker najbolj mogoče kdo ne gre po teh stopinjah, ampak v večini kadrovanj v podjetja v državni lasti smo v celoti sledili koalicijski pogodbi, ker smo rekli dvoje; preprečili bomo kopičenje političnih funkcij, ker to iz razlogov, ki jih strokovne javnosti seveda poudarjajo ves čas, ni higiensko, ustvarja videz dejansko oblasti, da je sama, samozadovoljna, ko opravlja vse, in ne nazadnje, ko pride do kopičenja funkcij, v katere je vgrajen konflikt interesov v funkcije same, ko si hkrati ustanovitelj, upravljavec, nadzornik, regulator, je treba po priporočilih OECD te funkcije zelo razmejiti. In tukaj smo razmejili funkcije.

Drži, gospod Grims, prav ste ugotovili, nezdržljivosti poslanske in županske funkcije se v tem zakonu ne ureja in seveda zavajate, ko govorite, da 27. člen ureja to. 26. člen zakona ima naslov "nezdržljivost". In ker so poslanke in poslanci koalicije jasno slovenski javnosti povedali in obljubili, da bo vprašanje nezdržljivosti poslanske in županske funkcije urejeno do konca leta – spomnite se, to ni bil videz, to je bila obljuba – , je 26. člen, podoben, kot je bil v starem zakonu o preprečevanju korupcije iz leta 2004: poklicni funkcionar ne sme opravljati poklicne ali druge funkcije itn. 27. člen ima pa drug naslov - prepoved članstva in dejavnosti. Ali je poklicni funkcionar, ki zastopa ustanovitelja na državni ali lokalni ravni, ko opravlja nadzor, ko se imenujejo organi upravljanja, pa je priporočano, da je član nadzornega sveta, da je član uprave. Ne! Prepovedano je! Ker kot regulator in kot ustanovitelj ima vse mehanizme, da imenuje strokovne kompetentne nadzornike, ki zastopajo njegove interese – interese ustanovitelja mislim, ne funkcionarja – in je dejansko nastopanje v vseh treh funkcijah naenkrat dejansko nezdržljivo, ker je konflikt interesov vgrajen v te funkcije. Tako bo ta nezdržljivost urejena do konca leta. Zaradi dvoma, ki se je vsejal, ali je vprašanje nezdržljivosti poslanske in županske funkcije vlada pripeljala za ekstenzivno razlago 27. člena v ta zakon, je jasen odgovor: ne. Vsakršno ustavno sodišče bi presojalo vsebino člena tudi skozi naslov člena in ta naslov je absolutno zelo jasen – nezdržljivost funkcij je 26. člen. Funkcija

pa je poslanska funkcija in funkcija je funkcija župana. To so funkcije, to ni članstvo v organu. To ni članstvo v osebi javnega prava, kar občina seveda je. Torej, gre za zavajanje in nekaj od tega zavajanja je očitno bilo že v drugi obravnavi tega zakona. Vse rešitve, ki so dejansko v tem zakonu, tudi lobiranje. Lobiranje je definirano kot zaseben stik interesnih sfer s poslanci, ministri, župani, občinskimi svetniki. Treba bo zapisati, da je do tega stika prišlo. Treba bo zapisati, da v tem stiku ni bilo ničesar ponujeno za to, da se interes uveljavi – tak, ki je bil predstavljen. Torej tisti, ki bodo lobirali, se bodo morali registrirati in registracija lobistov pomeni transparentnost poslovanja; zagotavljanje transparentnosti poslovanja. Nič v zakonu ni nejasno v tem delu. Zelo jasno je, za vas očitno preveč. Zelo jasno. Treba bo pač poročati. Do zdaj je lobiranje lahko izvajal tudi nekdo, ki je kot funkcionar šel v neko podjetje, potem je pa z lastnim ministrstvom dejansko vplival na rešitve – prepoved za dve leti! Zmanjšali smo tudi delež, s katerim smejo funkcionarji poslovati s podjetji, katerih solastniki so oni sami ali družinski člani. Do zdaj je bilo dovoljeno 20 %, zdaj je samo 5 %. Zahteva vseh je, da se absolutno izločijo v vsakem postopku, kjer bi lahko bil konflikt med zasebnim in javnim interesom; to je pomembna novost. In vse to stvari, ki res omejujejo funkcionarje, nas, ki smo danes na oblasti.

Tisti, ki so zakon zelo natančno prebrali, vedo, da ni slab, da je zakon dober. Vsak argument za njegovo nesprejetje, ki ga danes izražate, je legitimen, je pa neresničen. Imenovanje s strani predsednika države, kar je bilo v pomembnem delu tema v drugi obravnavi, po ustavi je predsednik države absolutno lahko tisti, ki imenuje posameznega funkcionarja. In če želimo Komisiji za preprečevanje korupcije zagotoviti neodvisnost, tudi od parlamentarne večine v Državnem zboru, je zelo primerno, da jo imenuje na predlog komisije, ki je sestavljena iz različnih vej oblasti, predsednik države, saj je to izjemno dobra popotnica za delo, bistveno bolje, kot je bilo urejeno do zdaj. Pomembno je tudi, da Državni zbor ohrani štiri pomembne funkcije. To, da bi bilo Državnemu zboru kaj vzeto, so tudi zavajanja. V celoti bo imel nadzor nad komisijo, enkrat na leto bo komisija morala poročati o svojem delu, o politiki preprečevanja korupcije in predlagati

tej komisiji, da Državnemu zboru predlaga izboljšave, recimo, resolucij ali ostalih zakonov, ki urejajo preprečevanje korupcije.

Tako je dejansko ta zakon predober – predober, da bi ga zmoгле prežvečiti vse oblasti.

Amandmaji. Kot sem že povedala, gospod Peršak je rekel, da načrta integritete, ki so dejansko ocena korupcijske izpostavljenosti posameznega delovnega mesta v občinah, na primer, ali pa v bolnišnicah, ali uradih, da se boji, da bodo te osebe javnega prava pripravljale oceno "outsorce" ali da jo bodo pripravljali zunanji. Rekli smo, da to absolutno ni namen. Zdaj je stvar predvidena tako, zaradi tega je bilo najmanj osem amandmajev, vendar samo izboljšujejo tekst. In sicer bo protikorupcijska komisija skupaj z združenji oseb javnega prava, na primer, združenji občin, pripravila osnutek tega načrta integritete za vse občine, kajti glede na delovna mesta, ki se pojavljajo na občinah, bo skupaj z združenjem ocenila, katera delovna mesta so najbolj korupcijsko ogrožena. In bodo dejansko potem občine tak osnutek samo še predstavile svojim uslužbencem in zapovedale, kako se naj ravna, da se preprečijo nezaželeni pojavi, ki jim rečemo nepošteno oziroma koruptivno ravnanje.

Meni je res izjemno žal, da politika ob tem predpisu, ki zadeva nas vse, ki smo pač v nekem trenutku na oblasti tako ali drugače, ne zmore konsenza. Državni svet, zastopnik interesov, je izkazal dejstvo, da se zaveda, da je zaupanje ljudi v vse vrste oblasti in institucije v Republiki Sloveniji na tako nizki ravni, da moramo politiki s svojim obnašanjem, tudi s sprejemanjem predpisov, ki sistemsko urejajo borbo proti korupcije in željo po poštenosti v javnem sektorju, pokazati, da s tem mislimo resno, da ne želimo ustvarjati samo videza, da bomo poročali o premoženju, da bo poročanje javno, da ne bomo smeli nič drugega delati kot opravljati samo svojo funkcijo itd. To so velika odpovedovanja glede na standard, ki danes je bistveno bolj širok.

Še enkrat vas prosim: za popotnico temu zakonu bi bili glasovi opozicije izjemnega pomena, ker bi ljudje videli, da mogoče se pa politika vendarle zaveda, da je samoomejevanje tista nujnost, zaradi katere nam bo v nadaljevanju, ne glede na to, katere oblasti, ljudje bolj zaupali.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Gospod Grims, izvolite.

MAG. BRANKO GRIMS: Hvala lepa.

Imam kar šest procesnih predlogov, bodo pa zelo kratki. Najprej predlagam, gospod predsednik, da daste besedo pravni službi, da obrazloži s pravnega vidika Državnega zbora predlagateljici, gospe ministrici, da 95 amandmajev, od tega 65 za izboljšavo pravnega besedila in odstranitev najbolj hudih napak, ni dokaz, da bi bilo pravno besedilo predobro, kot smo ravnokar slišali.

Drugič. Predlagam, da ji izrečete opomin, zato ker je napad najboljša obramba, taktika, ki jo je ravnokar ubrala, je ne opravičuje, da ne bi odgovorila na neposredne pripombe poslank in poslancev. Sam sem izhajal iz trditve, ki jo je dala diplomirana pravnica, gospa Bebler, ki je dejala, da bo potrebnih dovolj trdnih razlag za izvajanje tega zakona in naj da pravna služba obrazložitev, za kaj bo šlo. Ali bodo potrebne obvezne razlage tega zakona ali drugi pravni postopki?

Tretji predlog je, da se pravni službi da besedo, da obrazloži en pojem, ki očitno ni dovolj razumljen. Namreč, da je predmet tega zakona preventiva, medtem ko je boj proti korupciji stvar Kazenskega zakonika, ki je bil sprejet v prejšnjem mandatu, in to ob doslednem nasprotovanju tistih, ki imate danes oblast, ker ste se ustrašili dolgih zastaralnih rokov in učinkovitega pregona korupcije in točno veste, zakaj.

Predlagam, da se da besedo pravni službi, da obrazloži gospe ministrici, da tega pojma "zlihanost s civilno družbo", kar mi je očitala, nisem jaz uporabil in da je tukaj razlika od podrejanja in uničevanja, kadar si nečesa v civilni družbi ne morete podrediti, kar sem očital, ko sem dejal, da s tem zakonom vzpostavljate institucionalizirano korupcijo znotraj enega dela civilne družbe.

Potem predlagam, da se da besedo pravni službi, zato da obrazloži gospe ministrici, da kodeks niti približno ni isto kot zakon. Kodeks je napotilo za ravnanje uslužbencev, javnih uslužbencev. Zakon, tako kot je napisan in velja, velja za vse. Ta zakon bi imel zavoljo videza, ki je pri javnih uslužbencih lahko razumljiv, ko gre za neko ravnanje, o čemer ste prej govorili, tukaj bi pa imel videz konkretne materialne posledice, šlo bi lahko v določenih primerih

za prepoved opravljanja določenih dejavnosti, kar bi lahko celo povzročilo nepopravljive materialne posledice posameznikov. Zato gre za dve pravno popolnoma različni stvari in seveda, kdor to dvoje enači, grobo zavaja javnost.

Predlagam torej, da upoštevate vse te procesne predloge in omogočite pravni službi, da nam nalije čistega vina. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Vaši predlogi postopkovno niso mogoči. Prigrabili, pridobili, zagotovili ste si pač dodatne 3 minute, kar je vaša poslanska skupina izborila čas. Izrabili ste ga za ocene, ki pomenijo vaše vsebinsko nasprotovanje ali pa urejanje določenih vprašanj in zaradi tega ugotavljam, da smo razpravo poslanskih skupin o zakonu v tretji obravnavi zaključili.

Ker so vloženi amandmaji k 9., 27., in 46. členu, dajem še čas za razpravo o teh členih seveda v okviru časa, ki ga imajo posamezne poslanske skupine kakor so ga najavile.

Ali želi kdo o 9. členu razpravljati? (Ne.) Zaključujem razpravo o 9. členu.

Dajem v razpravo 27. člen. Želi kdo razpravljati? (Ne želi.) Končujem razpravo k 27. členu.

Dajem v razpravo 46. člen. Ne vidim predloga za razpravo, zato zaključujem razpravo o členih, amandmajih in s tem tudi razpravo o predlogu zakona.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **1. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O UVELJAVLJANJU PRAVIC IZ JAVNIH SREDSTEV.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 16 poslank in poslancev, s prvopodpisanim Bojanom Kontičem zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo ministru za delo, družino in socialne zadeve dr. Ivanu Svetliku.

Izvolite.

DR. IVAN SVETLIK: Hvala lepa. Spoštovani gospod podpredsednik, poslanke in poslanci!

Glavni cilj tega zakona je oblikovanje bolj pravične in bolj dolgoročno vzdržne socialne države. Pomoč naj dobijo tisti, ki jo zares potrebujejo. Preprečiti je treba danes pogosto izkoriščanje in zlorabo teh sistemov. Ta zakon uveljavlja enotno opredelitev oseb, ki se štejejo poleg vlagatelja, ko ta uveljavlja pravico do nekega socialnega prejemka, enotno definicijo dohodka, enotno definicijo premoženja, določa vrstni red uveljavljanja socialnih prejemkov, enotno vstopno točko in tudi vzpostavlja centralne evidence na tem področju. Ko gre za določitev kroga oseb, ki so upravičene, temelji na dolžnosti preživljanja, kakor je opredeljena v ustreznih zakonih. Določitev dohodkov temelji na načelu, da je treba upoštevati vse dohodke in prejemke, razen tistih, ki so dodeljeni za poseben namen ali so namenjeni kritju posebnih potreb. Kot premoženje, ki se upošteva pri ugotavljanju materialnega položaja, zakon določa nepremično premoženje nad vrednostjo primerne stanovanja oziroma stanovanjske hiše, osebna in druga vozila, vodna plovila, lastniške deleže gospodarskih družb ali zadrug, vrednostne papirje, denarna sredstva na transakcijskih računih ali drugem računu, hranilne vloge in druga denarna sredstva po izjavi stranke ter tudi drugo nepremično premoženje. Postopek uveljavljanja pravic poteka preko centra za socialno delo, in sicer tako, da bodo posamezniki z eno vlogo lahko uveljavljali vse socialne transfere in tako dobili tudi eno odločbo. Skratka, uveljavljamo načelo enotne vstopne točke. Zakon uveljavlja tudi centralno zbirko podatkov pravic iz javnih sredstev, zato bodo pridobljeni podatki bodisi neposredno od posameznika, bodisi od pooblaščenih organov iz njihovih zbirk podatkov. Ministrstvo mora tudi vzpostaviti enotni informacijski sistem, ki bo podpiral delovanje tega celotnega sistema. Gre za tako imenovani projekt e-sociala, ki bo rezultiral v tem sistemu in bo podpiral potem delovanje.

Med vsebinskimi rešitvami predloga tega zakona bi omenil predvsem štiri najpomembnejše. Prvič, otroški dodatek po novem gre upravičencem, otrokom do 18. leta starosti oziroma do polnoletnosti, pri čemer pa dijakom dajemo višji otroški dodatek. Ta dodatek, glede na obstoječe otroške dodatke, se povečuje od 0 v najvišjem dohodkovnem razredu do 55

evrov v najnižjih dohodkovnih razredih. Pri tem bi rad poudaril, da je prišlo pri pripravi gradiva do tiskovne pomote in da v resnici gre za povečevanje tega dodatka v sedmih dohodkovnih razredih in ne samo v štirih, tako kot ste dobili v gradivu in to bomo ustrezno dopolnili.

Drugi pomemben prejemek socialna sta denarna socialna pomoč in varstveni dodatek, kakor ga po novem tudi ureja predloženi zakon o socialno-varstvenih prejemkih. In sicer gre pri tem za to, da v sistem denarnih socialnih pomoči bodo po novem prenesene državne pokojnine in varstveni dodatek, iz pokojninskega sistema namreč, in pa prejemki po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb. Pomembno pri tem je, da se osnovni znesek minimalnega dohodka s sedanjih 226 evrov povečuje na 288,8 evra.

Na novo urejamo v tem zakonu tudi državne štipendije. Upravičenci so dijaki in študentje, državni Republike Slovenije po 18. letu starosti, pri čemer osnovni del štipendije in dodatek glede na družino štipendista združujemo v osnovni del štipendije, ki se poviša tako, da bo znašal od 70 evrov, najmanj, do 190 evrov, največ, pač glede na dohodkovni razred. Vstopni prag za upravičenost do dostopa do štipendije se zniža, tako da bo sedaj 64 % neto povprečne plače na družinskega člana, medtem ko je sedaj izhajal iz minimalne plače, in sicer 65 do 70 %. V absolutnem znesku to pomeni, da se bo cenzus za pridobitev državne štipendije od 377 oziroma 399 evrov dvignil na 591 evrov na družinskega člana. S tem bomo lahko zagotovili 10 tisoč 300 štipendij več za študente, bo pa 6 tisoč 500 dijakov, ki niso stari 18 let, te štipendije izgubilo.

In še četrti pomemben transfer je znižano plačilo za programe vrtcev. Oblikovana je nova lestvica za uveljavljanje te subvencije na podlagi lestvice za otroške dodatke, pri čemer bodo starši po novem plačevali od 0 za najnižje dohodkovne kategorije do 77 % za najvišje kategorije, ki še plačujejo vrtec, doslej je bil pa ta odstotek 80 %.

To so glavne novosti, ki jih ta zakon prinaša. Prepričani smo, da bo s tem dosežena bistvena sprememba v pravičnosti, kot rečeno, pri dodeljevanju socialnih transferjev in da bodo ti prišli na pravo mesto, bolj kot je bilo to doslej. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa gospod minister. Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin. V imenu Poslanske skupine SDS bo stališče postavil gospod Robert Hrovat. Izvolite.

ROBERT HROVAT: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani minister, državna sekretarka, kolegice in kolegi!

V Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke se strinjamo glede na sedanje stanje v državi, da je treba zagotoviti učinkovitejšo politiko socialnih transferov ter na novo določiti minimalne ravni socialne varnosti in določiti njene višine na ravni, ki bo zagotovila dostojno življenje. Strinjamo se tudi s tem, da je treba zagotoviti neke enotne vstopne točke v sistem socialnih pomoči in pa vzpostaviti enotne evidence vseh pomoči, ki jih prejema posameznik. Seveda so poti do tega cilja lahko različne in če bi pot, ki jo je načrtala sedanja vlada, pomenila kršenje sedanjih pravic ter znižanje socialne ravni ljudi, ki so že tako na dnu socialne lestvice preživetja, potem je treba odkrito povedati, da takšen način ni dober. Upamo, da temu ni tako in da Vlada navedenih ukrepov res ni sprejela z namenom krčenja pravic, ampak za oblikovanje pravičnejše in bolj dolgoročno vzdržne socialne države. Preglednejši in preprostejši sistem socialnih transferov bi lahko omogočil, da bodo pomoč dobili tisti, ki so jo res potrebni, preprečil pa bo danes pogosto izkoriščanje – preprečevanja kopičenja socialnih pravic in odpravi sistema povezanih pravic. Ker je glavni cilj tega zakona zagotoviti učinkovitejšo in pravično politiko dodeljevanja socialnih transferjev, naj bi v povezavi s tem sprejetje zakona doseglo tudi pravično dodeljevanje pravic iz javnih sredstev, poenostavitev sistema, večjo preglednost in učinkovitost ter manjšo možnost zlorab.

Vsekakor bo s predlaganim zakonom ustvarjena podlaga za uresničitev teh ciljev, marsikaj pa bo treba še storiti pri vladni politiki spodbujanja oziroma povečevanja delovnih mest, saj si drugače ne znamo predstavljati, kako bi v praksi zgledale spodbude za zaposlovanje, o katerih je slišati, da bi nastale s sprejetjem tega zakona.

Ob tem bi izpostavil tudi dilemo ukinitve otroškega dodatka po dopolnjenem 18. letu starosti, saj obstaja velik dvom v predlagano opsijsko rešitev, ki bi nastalo luknjo v tem socialnem transferju nadomestila s korekcijo sistema državnih štipendij. Pozitivno je razmišljanje o višini otroškega dodatka glede na starost oziroma status dijaka, ne vidimo pa toliko pozitivnega v ukinitvi otroških dodatkov po 18. letu, saj nas argumenti o tem, da bo državna štipendija nekako pokrivala razliko, enostavno ne prepričajo. Verjetno pa povsem upravičeno temu nasprotujejo tudi dijaki in študentje, saj je državna štipendija šele na zadnjem mestu določenega vrstnega reda za uveljavljanje denarnih prejemkov glede na predlagano spremembo zakonodaje, ki je opredelila naslednji vrstni red: najprej otroški dodatek, denarna socialna pomoč, varstveni dodatek in nazadnje državna štipendija. Zaradi tega predlagamo, naj Vlada to dilemo reši ustrezneje, kot je predlagano. Načeloma pa sam zakon podpiramo, seveda v smislu, kot je bilo navedeno že na začetku, da to ne bo pomenilo krčenja sedanjih pravic ter znižanja socialnega statusa ljudi, ki so že sedaj na robu preživetja in jim mora država s socialnimi transferji pomagati, da prosilci skupaj z družinami sploh nekako preživijo iz meseca v mesec.

Naj se zdaj dotaknem nekaj konkretnih točk iz predloga zakona. Najprej bi povedal nekaj besed o dohodkih in upoštevanju premoženja.

Torej, sprejetje zakona ni le smiselno, pač pa je tudi dobrodošlo. Predlagana verzija zakona kljub dobri nameri prinaša veliko neznank in nedovršenosti. Manjkajo izračuni, simulacije, ki bi omogočale primerjavo med obstoječim in novim sistemom. Nesprejemljivo je, da predlog zakona ponovno temelji le na dohodkih, upoštevanje premoženja pa ostaja nedodelano. Stališče, če oseba poseduje premoženje in to premoženje prinaša obdavčen dohodek, se premoženja ne sme upoštevati, je po mnenju Slovenske demokratske stranke nujno nadgraditi. Na to opozarja ne nazadnje tudi Skupnost občin Slovenije, ki prav tako ugotavljajo, da gre za neprimerljivost na eni strani socialnega položaja delavca, ki dobi plačilo le za opravljeno delo in nima premoženja, in na drugi strani delavca, ki poleg opravljanja dela poseduje tudi premoženje,

ki še dodatno prinaša dohodke oziroma dobiček, ne glede na to, da je le-ta obdavčen. Torej, kaj iz tega izhaja - da gre za nedodelanost, in te ugotovitve terjajo odgovore, čemur je tudi namenjena današnja prva razprava.

Če se dotaknem še zlorab. Kot je ministrstvo zapisalo v predlog zakona, je namen zakona oblikovanje bolj pravične in bolj dolgoročno vzdržne socialne države. Preglednejši in enostavnejši sistem socialnih transferjev bo omogočil, da bodo pomoč dobili tisti, ki so jo zares potrebni, preprečil pa bo do danes pogosto izkoriščanje in zlorabo sistema. To je zapisano v zakonu. Torej, gre za trditev, da se danes sistem izkorišča in zlorablja. Ker je to zapisano v zakonu, sprašujem ministra, koliko je teh kršitev in zlorab sistema? Zagotovo imate natančne podatke, ker mislim, da glede na to, da ste to zapisali v zakon, da je to eden od razlogov za uveljavitev tega zakona, morate imeti te natančne podatke tudi pripravljene in bi jih radi tudi slišali.

Dotaknil bi se še točke o otroških dodatkih in pa štipendij. 22. člen določa, da ima pravico do otroškega dodatka eden od staršev oziroma druga oseba za otroka do starosti 18. let. V 23. členu pa zakona določa, da se državne štipendije dodelijo državljanom, ki so starejši od 18. let in izpolnjujejo pogoje, pri čemer povprečni mesečni dohodek na družinskega člana ne presega 84 % neto povprečne plače na družinskega člana v tem istem obdobju. Temu ostro nasprotujejo dijaki in študentje. Tudi v Slovenski demokratični stranki želimo natančne simulacije, ki bodo pokazale, v kolikšni meri bo spremenjen cenzus vplival na dostop do državnih štipendij in v kolikšni meri bo ukinitvev otroškega dodatka do 26. leta oziroma državne štipendije pod 18. letom vplivala na socialno-ekonomski položaj študentov oziroma dijakov. Odgovori morajo biti jasni in nedvoumni. Dolžni smo jih študentom in dijakom predvsem pa smo jih dolžni njihovim staršem. Kako bo izgledala izvedba zakona v praksi? Predlog, s katerim se na novo ureja dobitnike socialne pomoči in varstveni dodatek, in predlog, ki vzpostavlja enotno evidenco pri centrih za socialno delo, na te centre prenaša nove naloge in nove zadolžitve. Nikjer v zakonu nič ne piše, kako bomo s kadri, kako bomo s sredstvi. Verjamem, da ni to predmet tega zakona, vendar v obrazložitvah bi bilo treba navesti

tudi to. Nenazadnje ni nobene konkretizacije, izvedbe tega zakona in lahko se pričakujejo težave. Na centrih za socialno delo oziroma na centre za socialno delo se prelaga vse več in več zadolžitvev, dodatnih zaposlitev pa ni, žal. Vsaj tako je v okolju, iz katerega sam prihajam.

Mislim pa, da je prav, da se v okviru stališča poslanske skupine dotaknem tudi samega postopka sprejemanja nove socialne zakonodaje. Predsednik Vlade gospod Borut Pahor prisega na dialog, pogovor in konsenz, to besedo konsenz jo slišimo skorajda vsak dan. Občutek imam, da le še sam verjame lastnim besedam. Zakaj? Namreč ponovno smo priča praksi, da v okviru Ekonomsko-socialnega sveta ni prišlo do zблиžanja stališč sindikatov in Vlade. Še več. Socialni partnerji so bili na Ekonomsko-socialnem svetu le seznanjeni s potekom sprememb socialne zakonodaje. Omenjenih zakonov se sploh ni podrobneje obravnavalo, kaj šele, da bi bilo sprejeto s konsenzom. Tega ne govorim na pamet, to govorim na podlagi pisma, ki smo ga včeraj dobili od ene sindikalne centrale, in to so zadeve, ki so prepisane iz njihovega pisma. Enako je s pokojninsko reformo. Podobno je bilo z malim delom. Študentje in dijaki so že pokazali, kaj si mislijo o taki politiki in ker so prišli pred parlament in se je zgodilo, kar se pač je, je to jasen signal predvsem nam, ki zakonodajo sprejemamo - ne toliko Vladi, pač pa nam, ki smo odgovorni za sprejemanje zakonodaje. Mi sprejemamo zakone.

Mislim, da je čas, da se vsi skupaj malo zamislimo in začnemo sprejemati zakone, ki bodo konce koncev tudi usklajeni na Ekonomsko-socialnem svetu. V prejšnjem mandatu niti eden zakon ni šel v proceduro brez takšnega soglasja. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

V imenu Poslanske skupine Zares bo stališče predstavil gospod Vito Rožej.

VITO ROŽEJ: Hvala lepa za besedo, spoštovani predsedujoči. Spoštovani minister z ekipo, kolegice in kolegi!

Pred nami je Predlog zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, ki je po oceni Poslanske skupine Zares - Nova politika več kot dobrodošel. Finančna in ekonomska kriza prinašata stremitev in treba je zavzeti stališče in izbrati pot, ki bo v

dobi tehnološkega napredka in razvoja storitev za vse prinesla takšne socialne reforme, ki bodo olajšale in tudi spodbudile spremembe na trgu dela. Zato je vsebina zakona, ki pod enotnimi pogoji in na osnovi enotno določenih pravil ureja področje socialnih transferjev ter znižuje možnost zlorab, prav gotovo pravi odgovor. Omogočila bo prejemanje finančnih sredstev tistim, ki jih dejansko potrebujejo. Kopičenje in podvajanje transferjev, določenih na podlagi različnih kriterijev, je posameznikom ob uveljavljanju subvencij omogočala neupravičeno visoke prihodke, na drugi strani pa so bili marsikateri, ki bodo do njih upravičeni v prihodnje, zanje v preteklosti prikrajšani. Morda se nekateri izmed prisotnih v tem času ne bodo strinjali z uvajanjem tako velikih sprememb in bi raje kratkoročno blažili nastale težave, da konsenza skratka ne bo, vendar smo prepričani, da je treba danes poleg kratkoročnih in srednjeročnih pomisliti tudi na dolgoročne spremembe, ki bodo v prihodnje blažile nastajajočo neenakost. Tudi zato smo v Poslanski skupini Zares - Nova politika ob sprejemanju izhodne strategije poudarili pomen kakovosti življenja, ki bi morala postati pglavilni kazalec uspešnost posamezne države, ne pa zgolj vrednotenje bruto družbenega proizvoda. Takšen način razmišljanja in pohlep posameznih finančnih gigantov nas je namreč pripeljal v situacijo, iz katere se svet še danes ni povsem izvil. Najbrž je iluzorno pričakovati, da bo dobiček oziroma, če hočete, z drugimi besedami pohlep oziroma smrtni greh tisto, kar bo merilo uspešnosti in zagotovilo ravnovesje in pravičnosti v tej družbi. Že takrat ob sprejemanju izhodne strategije smo poudarili, da bi moralo biti leto 2010 prelomno, saj so bile napovedi ekonomistov o fazah finančne in gospodarske krize mnogokrat zgrešene oziroma preveč optimistične. Glavni kazalci, kot so visoka stopnja brezposelnosti, veliki proračunski primanjkljaj in javni dolgovi, neurejen trg dela, kažejo na dolgoročnost krize, ob tem pa nam dajejo zadosten manevrski prostor za spremembe, ki bodo na eni strani preprečevale in na drugi strani zmanjševale napetosti, ki jih v prvi fazi preprečuje ravno ustrezna vpeljava socialne, pokojninske politike in politike trga dela. Zaradi vseh naštetih komponent je treba spremembe, ki jih pripravlja Vlada oziroma jih je že pripravila, pogledati s širšega vidika. To ne

pomeni zgolj sledenje ekonomskim kazalcem, ampak so pred nami tako politični kot morda predvsem socialni, sociološki izzivi. Slovenski ekonomski model se je izkazal za premalo razvojnega, premalo trajnostno naravnane oziroma premalo okoljsko vzdržnega. Treba pa je opozoriti tudi na njegovo socialno plat. Zato je treba dosedanje politiko vzdrževanja statusa quo nadomestiti s politiko reform in prestrukturiranja, na kar je ob sprejemanju izhodne strategije opozorila že moja kolegica Cveta Zalokar Oražem. Predlagani zakon, ki je pred nami, v prvi vrsti pomeni večjo transparentnost in preglednost sistema socialne varnosti. V Poslanski skupini Zares-Nova politika, kot rečeno, pozdravljamo napore ministrstva za pripravo, predvsem pa za implementacijo zakona. prepričani pa smo, da bomo morali na problematiko pogledati širše. Že prej sem opozoril na tehnološki razvoj in na razvoj storitev, ki dolgoročno zaposlovanje, kot smo ga poznali do danes, postavlja pod vprašaj. Pred 10 leti je nemški sociolog Ülirch Beck, vodja katedre na münchenski univerzi, zapisal: "Posledice uspeha tehnološko naprednega kapitalizma je naraščajoča brezposelnost, ki jo je vedno težje pripisati cikličnim ekonomskim krizam, zato moramo spremeniti ekonomsko izrazoslovje. Ekonomska rast ni več indikator ustvarjanja novih delovnih mest, tako kot tudi ustvarjanje novih delovnih mest ni več indikator zaposlovanje. Zaposlovanje pa ni več indikator dohodka in varnega statusa." Gre torej za prevetritev nekaterih postavk, na katerih je morda temeljilo vse naše dosedanje 20-letno razmišljanje v tej državi. Slovenija kot socialna država, kot država blaginje se bo morala ob povečani brezposelnosti odzivati hitreje, bolj pogumno. Kriza in spremenjene okoliščine morajo postati temelj novih idej in modelov, ki bodo državo, družbo in gospodarstvo odprli za 21. stoletje. Potreben je nov socialni konsenz, ki bo povečal občutljivost države blaginje za nova tveganja, povečal redistribucijo dohodkov in redefiniral plačljivo delo kot edini vir, ki zagotavlja finančno neodvisnost in socialno varnost.

V stranki Zares - Nova politika smo usmerjeni v prihodnost. Temeljne programske usmeritve na področju socialne politike zato izhajajo iz podmene, da je treba socialno državo ohraniti in modernizirati njene ustanove. Socialne

storitve, s katerimi povečujemo socialno kohezijo, morajo postati steber socialnega in gospodarskega razvoja. Obstoječi sistem socialnih transferjev je zapleten in nepregleden, zato je modernizacija sistema nujna. Vzpostaviti je treba tako imenovano enotno vstopno točko za prejemanje vseh socialnih transferjev in implementirati enotno evidenco prejemnikov. To bomo s potrditvijo vsebine zakona storili danes, vendar s tem, po naši oceni, ta pot še ne bo zaključena. Dolgoročno se namreč v Zaresu nagibamo k uvedbi univerzalnega temeljnega dohodka, s katerim bi ukinili množico transferjev. Gre za rešitev, ki bo zavarovala prebivalstvo pred povečano tveganostjo revščine, te je danes približno 12 %, in socialno izključenostjo. Enakopravnost, protidiskriminacija in individualizacija morajo postati temelj novega koncepta urejanja socialnih transferjev ali tudi davkov, če hočete, ter izhajati iz potreb posameznikov. Številne polemike, ki se pojavljajo ob tej razpravi, v večini temeljijo zgolj na proračunskih odlivih, ki pa bi, z inovativnostjo in prestrukturiranjem slovenskega gospodarstva, po našem mnenju, postali zanemarljivi. Zato s tega mesta vse prisotne pozivam k tehtnemu razmisleku o možnostih za večjo socialno vključenost in višjo kakovost življenja v slovenski družbi.

Pred nami je zakon, ki odpravlja obstoječe anomalije sistema podeljevanja socialnih transferjev in uveljavljanja subvencij. V sistemu socialnih pravic se uvaja omenjena enotna vstopna točka. Pravice pa so vezane na ugotavljanje materialnega položaja posameznikov oziroma gospodinjestev in ne temeljijo na socialnem zavarovanju. Najpomembnejša rešitev za uporabnike, po naši oceni, pa je, da bo posameznik na pristojnem centru za socialno delo oddal le eno vlogo za pridobitev katerekoli izmed 11 v zakonu urejenih pravic do denarnih prejemkov, subvencij in znižanih plačil. Gre torej za procesni zakon, ki na sistemski ravni ureja področje socialnih transferjev. Zakon je finančno nevtralen in ne zahteva dodatnih proračunskih sredstev. Res je sicer, da bi določeni izračuni morda bili dobrodošli pri tej oceni, za koliko bo več štipendij, za koliko bo manj otroških dodatkov, ampak država ne namenja za reševanje te socialne problematike z uveljavitvijo tega zakona nič manj sredstev kot pa doslej.

V Poslanski skupini Zares bomo predlog zakona podprli.

Naj zaključim z mislijo, da za obvladovanje novih tveganj, za zagotavljanje socialne varnosti in za vključevanje vseh državljanov, so v socialni politiki v 21. stoletju potrebni novi pristopi in radikalne ideje. Upam le, da jih bomo skupaj sposobni udejanjiti. Pri radikalnih idejah seveda ne mislim dogodka, kakršni so bili danes za to govornico že omenjeni, ki so, žal, spremenili samo – in še to samo začasno – pročelje te hiše. Mislim, da bi se z radikalnimi idejami moralo v tej hiši spremeniti kaj drugega kot pročelje ali njena notranjost. Seveda govorim o miselnosti, in prej sem že omenil, na kakšen način bi morda veljalo v prihodnosti razmišljati o socialni varnosti.

Iluzorno je seveda pričakovati, da bo tudi na podlagi neke inercije in navad, ne samo 20-letnih, tudi še kakšnega desetletja prej, da bo možno doseči poln konsenz glede zakonov, ki se tičejo uveljavljanja socialne politike. Mislim, da je iluzorno pričakovati in si misliti, da so vsečni zakoni tudi dobri zakoni. Včasih je temu tako, vedno pa temu seveda ni tako. Pri tako korenitih spremembah, kot jih ponuja ta zakon in pri sistemskih rešitvah, ki so drugačne od dosedanjih, je nemogoče pričakovati, da bo do konsenza prišlo. Konsenzi, ki se bodo izoblikovali, najbrž da ne bodo tako vseobsegajoči in morda tudi ne vedno tako strankarsko deljeni, kot so bili kakšni doslej. Pokojninska reforma je najbrž ena od teh reči, ki nas bo poslanke in poslance delila ne po strankarski liniji, ampak po številkah v naših osebnih izkaznicah, po enotni matični številki občana oziroma po letnici rojstva; in nič ni narobe s tem. To seveda, vsaj mene navdaja z upanjem, da bodo rešitve zaradi tega boljše, namenjene prihodnosti in sistemsko urejene, tako kot je tudi ta, ki je danes pred nami.

Kot rečeno, v naši poslanski skupini jo bomo podprli. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke bo predstavil gospod Jakob Presečnik.

JAKOB PRESEČNIK: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani

gospod minister, državna sekretarka, gospod direktor. Kolegice in kolegi!

V zvezi s predlogom zakonov o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev se v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke sicer sprašujemo, čemu pri tako pomembni problematiki tako hitenje. Pravice in določbe, ki so se dopolnjevale 20 let, bomo spremenili kar na hitro. V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke smo obravnavali zakon v skladu z našim prepričanjem, da ima vsak posameznik pravico od družbe pričakovati in zahtevati naklonjenost in pomoč ter da ima obenem vsak dolžnost prispevati družbi v skladu s svojimi možnostmi. Predlog zakona bo, kot je predlagan skupaj z drugim zakonom, zarezal v sistem pravic in s tem bo zarezal v najobčutljivejše področje naše družbe, v socialno varnost mnogih državljanek in državljanov. Sprejem tega zakona je povezan z zakonom o socialnovarstvenih prejemkih. Še bolj pa sta oba današnja zakona povezana in soodvisna s predvideno pokojninsko reformo. Delno sta povezana tudi z zakonom o malem delu, sistemom štipendiranja in možnostjo študija, pa z zakonom o družinskih prejemkih. Povezana sta tudi s spremembami delovne zakonodaje ter z drugimi reformami, ki naj bi zagotovile finančno vzdržnost, gospodarsko rast in hkrati ohranile socialno varnost. Lahko bi rekli: misija nemogoče ali celo znanstvena fantastika. Zakaj? Nemogoče je pričakovati, da bo Vlada tako temeljite reze v sistem izpeljala brez širokega družbenega soglasja, brez temeljitega premisleka in proučitve posledic. Predvsem to, brez temeljitega izračuna rezultatov vseh predvidenih ukrepov. Vse to bi sicer bilo potrebno, mogoče pa uspešno izpeljati ob strpnem socialnem dialogu in širšem družbenem konsenzu, ko mora tako pozicija kot opozicija skleniti dogovor in poiskati sprejemljive rešitve za večino. Zakaj je treba torej hiteti in obravnavati zakone na izredni seji, brez uskladitve s socialnimi partnerji, brez širše javne razprave? Z osnovnimi načeli in glavnim ciljem zakona zagotoviti učinkovitejšo in pravično politiko dodeljevanja socialnih transferjev se ni težko strinjati. K temu smo v Slovenski ljudski stranki vedno v vseh preteklih obdobjih tudi pozivali. Manj soglasja pa bo zagotovo v razpravi, kako bodo spremembe

vplivale na posameznike in na posamezne skupine prizadetih občanov.

V Poslanski skupini SLS se globoko strinjamo, da so strukturne spremembe potrebne in nujne. Strinjamo se, da je treba preprečiti kopičenje socialnih prejemkov tistim, ki z izigravanjem izkoristijo sistem in s tem dobijo več kot tisti, ki delajo. Pri tem pa opozarjamo, da se tega ne moremo lotiti na pamet, saj pravi Vlada, da točnih podatkov o tistih, ki izigravajo sistem, nima. Prav tako pa moramo ob tako temeljitih spremembah paziti, da ne bodo spet prizadeti sloji, ki so v preteklosti že nosili največje breme, tako v prejšnjem režimu kot v času tranzicije. To je tiha večina, ki trdo dela in trpi, ki ne more na ceste in demonstrirati, ki so si z odrekanjem ustvarili delovna mesta kot obrtniki, podjetniki, delali na kmetiji, v svojem podjetju, skrbeli za svojo družino, brez socialne pomoči, na stara leta pa jim ne pripada niti varstveni dodatek in bodo celo pod pragom revščine prosili za pomoč in postali socialni podpiranci. Zato poudarjamo, da kljub podpori, da se uvede red na področju socialnih prejemkov, zagotovo v Poslanski skupini SLS ne bomo podprli in se ne moremo strinjati z ukinitvijo državne pokojnine in prav tako ne z manjšimi prejemki za velike družine ali zmanjšanjem pravic za invalide. Državna pokojnina mora ostati to, kar je njen namen, in biti mora izjema od načela prenosa socialnih ukrepov iz pokojninske blagajne.

Predlagatelj zatrjuje, da se bo upravičencem, ki državno pokojnino potrebujejo za preživetje, ta znesek za preživetje v okviru denarne socialne pomoči povišal, država pa ne bo več zagotavljala sredstev tistim, ki bi sicer pogoje za državno pokojnino po sedaj veljavni ureditvi izpolnjevali, vendar pa pravice ne potrebujejo za preživetje. Kaj to pomeni? To je zelo pavšalna ugotovitev in trditev in je zato lahko celo krivična. V poslanski skupini se sprašujemo, kaj se skriva za tem, ali bodo morali vsako leto znova vlagati zahteve. Kakšna merila se bodo uporabila za ugotavljanje tega premoženja? Kakšna merila so pravična za izračun dohodka na družinskega člana in kako se bo ugotavljalo premoženje? Ali bo moral stari kmet ali obrtnik prodati borno kmetijo, da bo imel pravico do pokojnine? Ali bodo končno dobili pravico do varstvenega dodatka? Poslanci SLS smo predlagali pred meseci zakon, torej v tem mandatu, da se v

novem zakonu prizna pravica do varstvenega dodatka tudi kmetom z najnižjimi pokojninami, pa ste ga z večino zavrnil. Ali bodo z novim zakonom to pravico imeli? Ali pa se s to vlado k nam spet vračajo časi, ko so kmetje in obrtniki kot zasebniki veljali za sovražnike družbe? Državna pokojnina je bila takrat uvedena predvsem za kmečke in obrtniške žene, za tiste, ki niso smeli ali mogli biti zavarovani. S kupovanjem socialnega miru na tak način, smo mnenja v poslanski skupini, dolgoročno ne bomo rešili socialne blagajne. Tisti, ki so z odrekanjem vlagali v lastno delovno mesto in plačevali davke, nikakor ne morejo soditi v isti koš kot tisti, ki so z izigravanjem sistema in s kopičenjem socialnih prejemkov ali subvencij lahko zaslužili več, kot če bi delali. Za take in za tiste, ki kopičijo socialne prejemke, pa pravi Vlada, da nima podatkov o številu kršiteljev. Ali torej pri spremembah Vlada dela na pamet oziroma na podlagi govoric? Kakšni bodo dejanski učinki uvedene novosti razlikovanje višine otroškega dodatka glede na starost oziroma status otroka?

V obrazložitvi Vlada navaja, da sta oba socialna zakona povezana z izhodišči pokojninske reforme, zato v Poslanski skupini SLS pričakujemo, da bomo vse zakone obravnavali približno vzporedno. Predvsem pa predlagamo, da se temeljito proučijo skupni učinki in posledice ter da se o skupnem dialogu z natančno predstavitevijo, kaj bodo spremembe pomenile za posamezne sloje prebivalcev in upravičencev, pred nadaljnjo obravnavo zakonov doseže čim širši konsenz v strpnem dialogu.

Zelo dobro pa je treba tudi premisliti oziroma z izobraževanjem in reorganizacijo usposobiti centre za socialno delo, da bodo zmogli novonaložene naloge, čeprav podpiramo, da se uvede ena vstopna točka v sistemu socialnih pravic, da se uvede centralna evidenca pravic in kriterij trajanja socialne ogroženosti. Ker gre za globalne spremembe na zelo občutljivem socialnem področju, menimo, da je dogovor o rešitvah vseh vpletenih nujen in si moramo vzeti dovolj časa za premislek. Ali bomo zakon podprli v tej prvi obravnavi, se bomo odločali v Poslanski skupini SLS, če bomo dobili ustrezna pojasnila in odgovore na postavljene dileme. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Anton Urh v imenu Poslanske skupine DeSUS.

ANTON URH: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani gospod minister, državna sekretarka, direktor, spoštovane kolegice in kolegi!

Reforma socialnega sistema bo s tem zakonom in zakonom o socialnovarstvenih prejemkih dobila epilog, ki nakazuje na učinkovitejšo politiko socialnih transferjev v luči upoštevanja spremenjenih družbenoekonomskih razmer in tudi potrebe po prilagajanju posledicam krize. Reforma obstoječega sistema socialnih transferjev pa je nujna tudi zaradi skozi prakso ugotovljenih nedorečenosti, pomanjkljivosti in nepravilnosti veljavnega sistema, ki povzročajo neupravičeno kopičenje pravic in zlorabe sistema, kar posledično vodi k rušenju ustavnih postulatov socialne in pravične države.

Poslanci DeSUS-a se zavzemamo za socialno politiko, ki temelji na načelih pravičnosti, vzajemnosti in solidarnosti, hkrati pa pomembno in pozitivno prispeva k dolgoročni vzdržnosti. Zato podpiramo namen tega zakona, ki pod enotnimi pogoji in na osnovi enotno določenih pravil ureja področje pravic iz javnih sredstev tako, da bodo denarni prejemki in subvencije ter plačila iz naslova socialnih pravic v največji meri na voljo resnično tistim, ki jih dejansko potrebujejo. Veljavna merila in pogoji ter postopki za pridobivanje in uveljavljanje različnih socialnih pravic oziroma transferjev so tako zelo različni in razpršeni, da enostavno ni mogoče reči, da tak sistem ustreza temeljnemu cilju, ki bi ga socialni sistem v neki moderni, dobro razviti družbi in državi moral imeti.

V Poslanski skupini DeSUS smo vedno stremeli k temu, da socialna politika za doseganje svojega pravega namena mora temeljiti na konceptih pravične in dejansko utemeljene materialne upravičenosti prosilca oziroma upravičenca. Vse preveč je danes zgodb različnih vsebin – pa jih ne bom obnavljal, ker jih bolj ali manj poznamo vsi –, iz katerih lahko izluščimo le eno: sistem socialnih transferjev je izkoriščen. Zato v Poslanski skupini DeSUS menimo, da predlagana ureditev prinaša vse tiste potrebne elemente, zaradi katerih bodo lahko v prihodnje vse mogoče anomalije dosledno preprečene in odpravljene ter da bo sistem deloval v skladu z načeli pravične razdelitve

javnih sredstev in ciljne usmerjenosti sredstev. Glede na slednje se na novo oblikujejo nekatere pravice, upoštevajoč namen, ki ga posamezna pravica mora doseči, in njihovi cenzusi, ki se z dvigom bolj približajo večjemu številu upravičencev. Uvedba enotnega načina definiranja in ugotavljanja materialnega položaja pomeni poenotenje zdaj zelo različnih opredelitev in vpliv določenih dejstev ter okoliščin za uveljavitev pestre palete pravic, ki pomenijo socialni korektiv materialnega položaja posameznika z vidika socialne varnosti. Poenotenje se bo izvedlo tako glede kroga oseb, ki se upoštevajo, kot tudi glede upoštevanja dohodkov in premoženja ter uvedbe neto principa za upoštevanje dohodkov. Zato bo za marsikoga končen račun socialnih transferjev tudi bistveno drugačen od tistega, ki ga dobi po veljavni ureditvi. Marsikdo bo menil, da je glede česa prikrajšan, glede na to, kar prejema zdaj, drugi pa bodo dobili tisto, česar zdaj niso. Ne glede na to, kako bodo upravičenci razumeli reformo socialnega sistema, je za nas, poslance DeSUS-a, bistveno, da se raven socialnih transferjev in zaščita ne znižujeta. Da se vzpostavlja enoten, bolj pregleden, učinkovit in pravičen sistem vseh pravic iz javnih sredstev, ki bodo bolj služila svojemu namenu.

V Poslanski skupini DeSUS pa se zavedamo tudi tega, da se bodo ne glede na še tako domišljeno ureditev nekega področja anomalije izigravanja vedno ponavljale. Če v zvezi s tem zakonom navedem samo en konkreten možen primer, je to zagotovo dejstvo nerealnega prikaza dohodka, recimo, iz naslova dela. Zaradi velike razsežnosti kršenja delovnopravne zakonodaje in sive ekonomije denar iz naslova plače, ki ga nekdo dobi na roko, kjer ima uradno prikazano manjšo plačo od dejanske prejete, ne bo nikjer evidentiran. Njegov otrok bo zaradi tega upravičen dobiti oziroma bo dobil višji otroški dodatek ali štipendijo od sosedovega, katerega oče prejme realno plačilo za delo glede na uradno prikazano. Zato ni odveč ob tej priložnosti apelirati na Vlado in pristojne organe, da se zgodijo potrebni premiki tudi v zvezi z doslednejšim preprečevanjem tovrstnih zlorab.

Predlog tega zakona uzakonja tudi enotno vstopno točko, kar pomeni, da bodo posamezniki na enem mestu dodali vlogo za pridobitev vseh možnih socialnih pravic.

Tudi organ odločanja bo enoten, prav tako pa je predvidena enotna odločba. Seveda takšen pristop zahteva tudi celovito informacijsko podporo in ustrezne baze podatkov, prav tako pa je jasno, da se bo zaradi izvajanja zakona okrepilo tudi delo centrov za socialno delo. Zato se prenaša nanje tudi odločanje o zadevah, ki so zdaj v domeni lokalnih skupnosti in Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Skratka, naša ocena glede novega enotnega postopka in mesta uveljavljanja pravic iz javnih sredstev je pozitivna, saj se vzpostavlja tako za uporabnika kot tudi za organ odločanja preprostejši in preglednejši sistem. Iz Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje oziroma iz njegove blagajne pa se izločujeta tudi dve pravici, ki po svoji naravi predstavljata socialni korektiv položaja posameznika. S tem bomo dosegli očiščenje pokojninske blagajne tistega, kar v njo glede na naravo namena pravice in njene odvisnosti glede na vplačilo prispevkov zagotovo ne spada. Državna pokojnina se kot taka ukinja. Tisti upravičenci, ki danes državno pokojnino dejansko potrebujejo za preživetje, bodo še naprej deležni pomoči države v okviru denarne socialne pomoči. Znesek za njihovo preživetje se bo lahko tudi bistveno povišal. Bistveno pa se spreminja tudi koncept varstvenega dodatka. O tem pa v obravnavi naslednje točke dnevnega reda. Hvala.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Miran Györek v imenu Poslanske skupine SNS.

MIRAN GYÖREK: Hvala za besedo, predsedujoči. Kolegice in kolegi, predstavniki ministrstva!

S predmetnim predlogom zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev s strani predlagatelja k cilju oblikovanja in zagotavljanja pravične socialne države se v Slovenski nacionalni stranki vsekakor strinjamo in pozdravljamo vsak ukrep in predlog zakona, ki bo zagotavljal ali kakorkoli prispeval k uresničevanju tudi z Ustavo Republike Slovenije zagotovljene določbe o socialni državi in pravic, vezanih na socialno pravičnost. Žal pa v vsakdanji realnosti izvajanja te ustavne pravice zdaleč ni pravično zagotovljeno. Vsem na očeh prihaja do absurdnih anomalij, z izkoriščanjem, zlorabo sistema koriščenja

pravic iz javnih sredstev, torej davkopačevalskega denarja. V Slovenski nacionalni stranki smo že nešteto opozarjali na zmeraj številčnejše zlorabe sistema izvajanja socialne varnosti in pomoči v Republiki Sloveniji in tudi na pomanjkljivosti obstoječe zakonodaje na tem področju. Vsekakor upamo, da bomo s tem predlogom vsaj nekoliko zagotovili predvsem učinkovitejšo in pravičnejšo politiko socialnih transferjev. Gre torej v prvi vrsti za pravice iz naslova denarne socialne pomoči, otroškega dodatka, varstvenega dodatka, državnih štipendij in tako naprej, tudi drugih oblik subvencij in plačilnih ugodnosti. Seveda pa v praksi uresničevanje načrtovanih ukrepov ne bo tako enostavno, kot to izgleda na prvi pogled v zapisanem predlogu zakona. Upamo samo, da se predlagatelj, torej Vlada Republike Slovenije, zaveda vseh sprotno, z realizacijo zakona nastajajočih težav in odpiranje vprašanj, ki jih včasih ni mogoče predvideti vnaprej. Predvsem se pa nalaga centrom za socialno delo in posredno tudi nekaterim drugim organom to dokaj zahtevno in odgovorno delo.

Doslej namreč nekateri Centri za socialno delo svojih nalog niso opravili zadovoljivo, še več med prebivalstvom so povzročali mnogokrat utemeljeno nezadovoljstvo in opažanje pri izvajanju obstoječih zakonov, nastajajočih krivic in zlorab obstoječega sistema. Nedodelanosti obstoječega sistema posamezniki in tudi določene skupine prebivalstva temeljito izkoriščajo. Pri tem praznijo že tako prazen državni proračun in sredstva resornega ministrstva. Vsekakor je treba vzpostaviti pregleden in preprosto uporaben sistem izvajanja socialnih transferjev, ki bo preprečil takšne zlorabe sistema in krivice znotraj sistema in tudi navzven do tistih, ki takšen sistem financirajo.

Zagotavljanje socialnih transferjev mora temeljiti samo na dejanskem, preverjenem, dokazljivo preglednem, gmotnem položaju posameznega koristnika in tudi njegove družine. Verjamem, da bo možno zagotoviti in koristiti takšno preglednost dejanskega gmotnega položaja socialno ogroženih posameznikov in družin samo z vzpostavitvijo pregledne centralne evidence, z ustrezno strokovno usposobljenostjo osebja zaposlenega na centrih za socialno delo, kot tudi s striktnim upoštevanjem vseh, za uveljavljanje predmetnih pravic relevantnih, kriterijev

oziroma elementov, ki vplivajo na odločanje o socialnih pravicah.

Samo na takšen način bomo lahko preprečili vse preveč evidentne anomalije in krivice, ki vladajo na tem področju. Upam, da ne bomo več priča primerom, ko se mnogi posamezniki pripeljejo pred center za socialno delo z avtomobilom, vrednim do 100 tisoč evrov, vseeno, če na lizing, kredit ali na ime kakšnega drugega sorodnika oziroma dejanskega lastnika. Na drugi strani pa ni denarja ali pa se ga je zelo oklestilo za tiste, ki so takšne socialne pomoči zares potrebni.

V Slovenski nacionalni stranki upamo, da bodo centri za socialno delo resnično poskrbeli za pravičnost, red in dosledno izvajanje zakona za prav vse uporabnike. Mi kot zakonodajalec jim nalagamo veliko zadolžitev in odgovornost, kajti odločali bodo o vseh zakonskih pravicah, ki so neposredno odvisne od preverjanega dejanskega dohodkovnega in premoženjskega položaja prosilca oziroma upravičenca in njegove družine. Vsekakor v praksi to izvajanje ni tako enostavno, kajti že samo pridobivanje nekaterih informacij in podatkov lahko predstavlja kompleksno nalogo in tudi včasih sprotno odpiranje marsikaterih drugih problemov.

Strinjamo se, da so v predlogu zakona navedeni ključni elementi za ugotavljanje materialnega položaja oseb in z njim povezanih drugih oseb smiselni, utemeljeni in bodo lahko zagotavljali učinkovito izvajanje zakona za upoštevanje: prvič, vrstnega reda uveljavljanja pravic; drugič, enotnega načina ugotavljanja materialnega položaja prosilca oziroma družin koristnikov, z določanjem mejnih dohodkov za pravico do denarnih pomoči in drugih, od materialnega položaja odvisnih, pravic. Prav tako z višino določenih pravic iz javnih sredstev, postopkov za uveljavljanje pravic in ne nazadnje tudi z uvedbo centralne evidence socialnih transferjev.

V Slovenski nacionalni stranki pa ne moremo, da ne bi tudi mi opozorili na nekaj zelo tehtnih in utemeljenih pripomb in zadržkov Skupnosti občin Slovenije, ki bi jih vsekakor bilo treba vzeti v razmislek in jih obdelati v nadaljnjih obravnavah predloga zakona. Naj jih omenim samo nekaj, ki smo jih v naši stranki tudi temeljito obdelali. Gre za, recimo, nerealnost predvidenega termina uveljavitve zakona zaradi manjkajočih izračunov oziroma simulacij za

omogočanje primerjave med obstoječim in novim sistemom. In pa še ena zelo tehtna potreba in nujnost zakonske ustanovitve inšpekcijske službe, ki bo nadzorovala, seveda v okviru svojih zakonskih pristojnosti, upravičence oziroma koristnike denarnih pomoči, subvencij in tako naprej, da ne bo prihajalo do zlorab. In še nekaj dobrih razmišljanj in pripomb je v tem prispevku, ki jih tudi mi priporočamo, da jih na ministrstvu vzamejo resno in poskušajo vključiti v določbe predmetnega predloga zakona za nadaljnjo obravnavo. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Ljubo Germič v imenu Poslanskega kluba LDS.

LJUBO GERMIČ: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Gospod minister, sodelavke, kolege in kolegi!

Danes v prvi obravnavi obravnavamo dva zelo pomembna zakona s področja zagotavljanja socialnega varstva prebivalk in prebivalcev Republike Slovenije, in sicer Predlog zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev in Predlog zakona o socialnovarstvenih prejemkih, ki sta med seboj povezana in soodvisna.

Praden predstavim stališče o Predlogu zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, želim posebej poudariti, da v LDS ob podpori svobodni gospodarski pobudi namenjamo enak pomen tudi oblikovanju socialne države, ki naj s svojimi mehanizmi uspešno blaži posledice izgube zaposlitve in drugih nepredvidenih okoliščin, ki posameznika in družino lahko potisnejo v težak materialni položaj, bodisi da gre za bolezen, invalidnost, odvisnost ali druge neugodne okoliščine. Ker se strinjamo, da je najboljša socialna politika razvojna politika, morajo biti ukrepi države prvenstveno usmerjeni v ustvarjanje pogojev za zaposlitev, modernizacijo, za ohranitev obstoječih delovnih mest in odpiranje novih, ki bodo zagotavljali zaslužek, ob katerem ne bo potrebna še socialna pomoč. Delo mora ponovno postati vrednota, dobro in korektno opravljeno delo pa mora zagotavljati solidne in dobre plače. Ob tem pa mora biti država socialno občutljiva, da nezmožnim za delo, invalidom in starejšim osebam, ki nikoli ne bodo mogli sami poskrbeti za svoj zaslužek, preko pomoči in subvencij omogoči

standard, ki ne bo omejen zgolj na preživetveni minimum. Predlagane zakonske rešitve zato razumemo kot krepitev močne in pravične socialne države.

Trenutno stanje na področju podeljevanja socialnih pomoči in subvencij v Poslanskem klubu LDS - slišati pa je mogoče podobno mnenje v širši javnosti - ocenjujemo kot ne dovolj transparentno in pomanjkljivo, saj so posamezni socialni transferji in subvencije rezultat različnih predpisov in zelo pogosto med seboj nepovezani. Nekatere denarne pomoči tako podeljujejo centri za socialno delo oziroma država, druge pa lokalne skupnosti. Pri ugotavljanju materialnega položaja vlagateljev se včasih upošteva premoženje, pri drugih pomočeh se premoženje ne upošteva ali v drugačni obliki, izračuni so včasih opravljeni v neto zneskih, drugje v višini bruto zneska. Nadalje se nekatere socialne pravice ne štejejo v dohodek posameznika ali družine, druge spet pa se štejejo v dohodek.

Vse povedano pomeni, da pri nas ni enotnih pravil, kar pa lahko vodi v kopičenje socialnih pravic in njihovo zlorabo, kar nam praksa velikokrat potrjuje. Obstoječi sistem, žal, omogoča iskanje najugodnejših kombinacij in v njem nekateri pridobijo več, drugi pa manj, pa čeprav so potrebe po pomoči lahko ravno obratne. Ena najbolj očitnih zlorab, na katero nas javnost močno in glasno opozarja, so subvencije za plačilo vrtcev, kjer je zelo očitno, da družina, ki vrtca ne plačuje ali ga plačuje v minimalni višini, živi dobro, vendar je njihov dohodek, ki v tem primeru edini šteje, nizek in jim mora občina podeliti subvencijo. To v lokalnih okoljih sproža nezadovoljstvo in od države se upravičeno zahteva in pričakuje, da ta področja uredi. Težave na podlagi sedanje ureditve povzročajo tudi to, da krog oseb, ki se poleg vlagatelja prošnje štejejo med upravičence, ni jasen in enotno določen. Zato se lahko nekdo pojavlja pri prošnji za eno pravico kot samska oseba, drugje kot enostarševska družina in spet drugje kot zunajzakonska skupnost. Ker se postopki potekajo na različnih ravneh, je nemogoče preverjati resnično stanje, kar pomeni dodatno slabost obstoječe ureditve. Kopičenje pravic ima še eno slabo lastnost, in to je, da se ljudem ne spleča delati, ker s socialnimi transferji pridobijo večje dohodke, kot pa znaša, na primer, minimalna plača. Tako kratkoročno kot

dolgoročno je za državo to nesprejemljivo in tudi za posameznika je to škodljivo, saj ko nekaj let ne vstopa na trg dela, se z njega popolnoma izloči in bo težko ponovno pričel z delom.

Na podlagi navedenega v LDS podpiramo vzpostavitev jasnega in transparentnega socialnega sistema, saj pri podeljevanju socialnih pomoči in subvencij porabljamo davkoplačevalski denar in z njim je treba ravnati odgovorno in skrbno. Zato se v Liberalni demokraciji strinjamo s predlogom zakona in z njegovimi poglobitimi rešitvami, ki temeljijo na naslednjih načelih: načelo enotnosti uveljavljanja pravic iz javnih sredstev in načelo ekonomičnosti, načelo pravične razdelitve javnih sredstev in načelo ciljne usmerjenosti ter načelo varovanja človekovega dostojanstva.

Med drugimi rešitvami posebej izpostavljamo enotno vstopno točko za uveljavljanje pravice do vseh socialnih transferjev, saj bodo lahko posamezniki z eno vlogo na centru za socialno delo pridobili katerokoli od navedenih pravic v zakonu, če bodo za to izpolnjeni določeni pogoji. Center za socialno delo bo izstavil le eno odločbo za vlagatelja, s čimer bodo postopki bolj enostavni. To bo mogoče v sistemu e-sociale, ki ga Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve vzpostavlja skupaj z Ministrstvom za javno upravo. V sistemu e-sociale bodo centri za socialno delo in Ministrstvo za delo lahko dostopali kar do 25 baz podatkov, iz katerih bodo pridobili podatke za svoje delo. To seveda pomeni veliko odgovornost pri rokovanju s takšno količino podatkov, saj lahko njihova nepravilna ali neodgovorna raba pripelje do zlorab in razkritja osebnih podatkov. Naj kot liberalni demokrat pri tem izpostavim vsaj rahlo nelagodje, čeprav se zavedamo, da bo le tako mogoče vzpostaviti učinkovit informacijsko podprt sistem, ki bo olajšal delo zaposlenim in prosilcem za pomoč, ki jim ne bo več treba dostavljati vseh dokumentov na center za socialno delo.

V Poslanskem klubu LDS močno podpiramo enoten način ugotavljanja materialnega položaja, ki je pogoj za upravičenost za socialno pomoč in tudi podlaga za odmero višine pomoči. To pomeni, da bodo enotno opredeljene osebe, ki se štejejo poleg vlagatelja, ko ta uveljavlja pravico do določene socialne pomoči. Po novem bo enotno definiran dohodek, ki se upošteva pri ugotovitvi

dohodkovnega položaja posameznika ali družine.

Prav tako močno podpiramo upoštevanje premoženja pri ugotavljanju materialnega položaja posameznika in družine, saj bomo na ta način lahko naredili jasno ločnico med prejemniki socialne pomoči, ki jo resnično potrebujejo, in tistimi, ki izkoriščajo pravne praznine in nedoslednost državnih organov. Prav tako menimo, da je Ministrstvo za delo ustrezno uredilo izjeme v zakonu, da torej šteje v dohodek tisto premoženje, ki ni nujno za preživetje. Kot primer: stanovanjska površina na določeno kvadrato, avto nad določeno vrednostjo in podobno. Pomembna pa je tudi uvedba vrstnega reda uveljavljanja pomoči, ki jih ni mogoče preskočiti in s tem preprečimo sistem povezanih pravic. Strinjamo se z rešitvijo iz predloga zakona, da se otroški dodatek v skladu z definicijo otroka iz konvencije o otrokovih pravicah podeljuje do 18. leta starosti in je v prvi vrsti namenjen vzgoji, izobraževanju in preživljanju otrok v družini, zato je tudi logično, da se ta pravica šteje v dohodek posameznika ali družine. Država bo dokončno tudi priznala, da so stroški za različna starostna obdobja otrok različni, o čemer priča različna višina otroškega dodatka za mlajše otroke in za dijake. V tesni povezavi s spremembo otroškega dodatka je uveljavljanje državne štipendije za starejše od 18. let, ki se šolajo, torej dijake in študente. Seveda bi bilo odlično, če bi si lahko privoščili, da bi uvedli univerzalno štipendijo, vendar žal v trenutni situaciji to ni izvedljivo. Je pa po našem mnenju cenzus za vstop v pravico do štipendije postavljen dovolj visoko, gre za približno nekaj manj kot 600 evrov na družinskega člana mesečno, kar pomeni, da do državne štipendije ne bodo upravičeni le mladi iz višjih dohodkovnih razredov. Tako bi lahko oseba v prvem dohodkovnem razredu dobila 190 evrov državne štipendije, ki pa ima potem še mnoge dodatke, kot so: oddaljenost od kraja šolanja, do stalnega bivališča, demografija prostora, iz katerega prihaja, ocen v šoli, študijske smeri in podobno. Najvišje štipendije bi lahko dosegle približno vrednost 400 evrov. V LDS smo mnenja, da je to ustrezen odziv države tudi na študentske zahteve po več in višjih štipendijah. Količina denarja, ki bo namenjena državnim štipendijam, se bo povečala s sedanjih 73 milijonov evrov na

več kot 135 milijonov evrov. Večja količina državnih štipendij bo morda tudi olajšala odločitve za študij mladih iz družin iz nižjih dohodkovnih razredov, saj se za to populacijo mladih vedno bolj izkazuje, da sploh ne gredo študirat. To spoznanje za državo z 2 milijonoma prebivalcev, ki ima omejen intelektualni bazen, pomeni resen problem in izziv za ukrepe, ki bodo takšne razmere izboljšali. Verjetno bo zanje treba storiti še kaj več, da jih prepričamo v nadaljevanje študija.

V tem zakonu je še mnogo rešitev, ki bistveno odstopajo od doslej poznanih rešitev in bodo prav gotovo naletele tudi na nasprotovanja nekaterih. Vedno, ko se stvari zelo spreminjajo glede na obstoječe stanje, je tako. V skladu s pozivi lokalnih skupnosti bodo, na primer, bolj strogo zamejene enostarševske družine. Centrom za socialno delo daje zakon mnoge nove naloge in jim nalaga velike odgovornosti, pri odločanju pa bodo imeli po novem kar precej avtonomije, kar po našem mnenju izhaja iz pravilne ugotovitve, da službe v lokalnem okolju situacijo in razmere najboljše poznajo in bodo znali presoditi najboljše rešitve.

Pred uveljavitvijo obeh zakonov, ki jih imamo na mizi, bo nujna kadrovska okrepitev centrov za socialno delo, prav tako pa jasen dogovor glede prehajanja delavcev iz lokalnih skupnosti in drugih državnih organov pod pristojnost centrov za socialno delo. Takšen pristop se nam zdi ustrezen, saj bi bilo zaposlovanje novih kadrov v časih racionalizacije in modernizacije javnega sektorja nesprejemljivo. Tako pričakujemo pozitiven dogovor tudi s tistimi lokalnimi skupnostmi, ki se s prehajanjem njihovih uslužbencev ne strinjajo. Ob tem smo prepričani, da to ne bo onemogočilo uveljavljanja tega zakona, za katerega menimo, da bo naredil na področju podeljevanja socialnim transferjem ter subvencij več preglednosti, pa tudi vzpostavil enotnost pravil, hkrati pa bo bolj prijazen do uporabnikov. Pomembno je poudariti, da se pravice pri tem ne zmanjšujejo. Nekateri deli se prerezajo, predvsem bo sistem postal pravičnejši in bolj jasno usmerjen v skupino državljanov, ki pomoč resnično potrebujejo.

Takšne rešitve pa bomo v Liberalni demokraciji Slovenije vedno zagovarjali, zato bomo zakon v prvi obravnavi podprli, v nadaljevanju parlamentarne procedure pa

predlagali in podpirali tiste predloge, ki bi lahko zakon še izboljšali. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa.

Besedo ima gospa dr. Andreja Črnak Meglič v imenu Poslanske skupine SD.

DR. ANDREJA ČRNAK MEGLIČ: Spoštovani gospod podpredsednik, gospod minister s sodelavci, kolegice in kolegi, lep pozdrav!

V uvodu predstavitve naše poslanske skupine stališča do Predloga zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev želimo opozoriti na širši družbeni kontekst, v katerem so se izvajale spremembe na področju zagotavljanja socialne varnosti, zlasti pa systemske spremembe, v katere je umeščen ta zakon.

Sedanja vlada je nastopila mandat v izjemno težkih gospodarskih pogojih. Prvo leto svojega mandata se je morala ukvarjati predvsem z zagotavljanjem stabilnosti finančnega sistema in zagotavljanjem socialne varnosti ljudi, ki jih je kriza najprej prizadela. Vlada je veliko truda vložila v ohranjanje delovnih mest in zadrževanje rasti brezposelnosti. Pri slednjem je bila uspešna, saj mednarodni podatki potrjujejo, da smo po tem kriteriju med najuspešnejšimi državami Evropske unije. Dosedanji ukrepi na socialnem področju so prispevali k ohranitvi relativne blaginje in socialnega miru. Po stabilizaciji razmer pa sledi obdobje, ko je treba z reformnimi ukrepi zagotoviti razvoj in dolgoročno blaginjo. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve v Vladi nosi levji delež odgovornosti za pripravo strukturnih reform.

Prvi sklop reform, ki jih s tega področja obravnavamo v Državnem zboru, je reforma na področju socialnega varstva. Danes tako obravnavamo dva predloga zakonov s tega področja, ki urejata socialne transfere. Prvi je predlog zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, drugi pa zakon, ki pride na vrsto naslednji, zakon o socialnovarstvenih prejemkih. Kot rečeno, zakona sta sorodna in jih je težko v celoti ločiti, zlasti pa razpravo o njiju in njunih posledicah.

Glavni cilj sprememb na področju socialnih transferjev je vzpostaviti sistem, ki bo enostaven, pregleden in pravičen. Z zakonom želimo doseči boljše ciljanje socialnih transferjev z namenom, da bodo

ustrezne pomoči družbe deležni tisti, ki so resnično najbolj potrebni le-te, hkrati pa zmanjšati možnost zlorab. Da bo ta cilj v celoti dosežen, pa ne bo dovolj samo reforma sistema socialnih transferjev, pač pa tudi sprememba zakona, ki ureja socialno varstveno dejavnost, saj je enako kot ureditev sistema socialnih transferjev pomembno tudi delovanje izvajalcev socialnovarstvenih storitev, predvsem centrov za socialno delo, koordinacija njihova delovanja v povezavi z nevladnimi organizacijami z namenom zagotavljanja ustreznih ukrepov in pomoči vsem tistim posameznikom in družbenim skupinam, ki potrebujejo pomoč družbe, ne le tistim, ki se pojavljajo pred okenci centrov za socialno delo. V zvezi z dilemami, ki so bile danes že izpostavljene, torej koliko je zlorab, lahko rečem, da so podatki o temu zgolj posredni, izhajajo iz raziskave na nereprezentativnem vzorcu revne populacije in pravi, ocena ekspertov, da približno petina koristnikov denarnih socialnih prejemkov le-te prejema na način, o katerem bi lahko resno dvomili, da obstajajo utemeljeni razlogi. Največ zlorab, če temu tako rečemo, se pojavlja ravno v povezavi z lažnim prikazovanjem statusa enostarševske družine, zato menimo, da predvsem spremembe, ki jih prinaša sedanji predlog zakona pomenijo velik korak naprej. Seveda pa je obseg zlorab različen, glede na sredine, v kateri potencialni koristniki živijo. Prepričana pa sem, da pač natančne evidence tako imenovanih zlorab ni mogoče voditi, saj bi to pomenilo vodenje dvojne evidence. Toliko, da si dopovemo, kakšen je obseg tega problema.

Morda bi na drugi strani opozorila na to drugo plat pravičnosti, zajemanje tistih potencialnih upravičencev, ki v sistemu sedaj niso izključeni. Presenečeni boste, da so ravno tako ocene ekspertov, ki sistem zelo dobro poznajo oziroma poznajo tudi teren, da se tudi pri njih lahko govori, v kar precejšnjem obsegu, to se pravi, od 15 % do 20 %, to so tisti ljudje, v katere roke socialnih služb ne sežejo, ki se ne pojavljajo na okencih centrov za socialno delo iz raznoraznih razlogov. Na primer, da pač svojih pravic ne poznajo, da je njihova percepcija, da njihov položaj ni tako slab, da bi potrebovali pomoč družbe itd. Problematika je bistveno bolj kompleksna, kot se nam zdi na prvi pogled, zato jo je treba celostno urediti, ne le s sistemom

socialnih transferjev pač pa tudi s sistemom celotnega delovanja socialnovarstvenih služb.

Predlagani zakon o zagotavljanju pravic iz javnih sredstev na enem mestu združuje socialne transferje, ki so trenutno v pristojnosti petih resornih ministrstev. V Sloveniji poznamo 13 različnih transferjev, pogoj je ugotavljanje višine in je odvisna od materialnega položaja upravičenca. Različna so merila za dodelitev pravic, obstajajo pa tudi razlike v organih in način odločanja o posamezni pravici.

Predlagani zakon te pomanjkljivosti odpravlja in natančno določa postopek za dodelitev posamezne pravice, ki se bodo podeljevale po določenem vrstnem redu na enem mestu, to je centru za socialno delo. Pri tem pa bo za vse transferje enotno določeno, kateri dogodki prosilca njegovih družinskih članov se upoštevajo, izračuni, na kakšen način natančno bo določeno, katero premoženje, na kakšen način se upošteva. Ena pomembnejših pridobitev, s katerimi smo soočeni državljani, pa je seveda tudi to, da bomo opravili z očitki, da je država z različnimi oblikami pomoči preveč radodarna do tistih, ki formalno izkazujejo nizke dohodke, sodeč po premoženju in življenjskem slogu pa živijo nadstandardno. Zakon bo možnost zlorab bistveno zmanjšal, seveda pa, kot so povedali že moji predgovorniki, v celoti jih ne bo moč odpraviti.

Ključna za uspešno implementacijo zakona pa bo vzpostavitev ustreznih podatkovnih baz, iz katerih bo uradnik, ki bo o pravicah odločal, lahko naenkrat pridobil vse potrebne informacije, da bo lahko o vsaki vlogi in pravici odločal pravilno in pravično. Ravno v tem segmentu po mnenju Social demokratov leži največja nevarnost za pravočasen začetek izvajanja zakona. Za posamezne podatkovne baze je namreč odgovornih več resorjev. Upam, da se pripravijo na spremembo sistema lotevajo vsi resorji enako zavzeto in odgovorno, kajti to je projekt Vlade in ne le Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Že zamuda na posameznih področjih lahko namreč povzroči, da zakona ne bo možno izvajati na predviden način in v roku, ki ga predvideva. Zatorej še enkrat premislek, ali smo zakon in celotno njegovo implementacijo zmožni uresničiti v roku, ki smo ga zapisali v predlogu zakona.

Pomemben sestavni del izvajanja zakona je tudi strokovno delo delavcev, ki

bodo sistem izvajali. Postopek ugotavljanja in zagotavljanja socialnih transferjev namreč predpostavlja tudi strokovno svetovanje in usmerjanje prejemnikov oziroma izvajanje ukrepa prve socialne pomoči. Zagotavljanje zadostnega števila delavcev, ki jim bo zaupan bistveno večji obseg nalog kot danes, je prav tako eden izmed ključnih elementov uspeha reforme, ki jo prinaša novela zakona. Jaz upam, da bodo z določenimi premestitvami in okrepitevami centrov za socialno delo ustvarjeni pogoji, da bodo svojo nalogo lahko izvedli.

Predlagani zakon prinaša tudi vrsto vsebinskih sprememb, ki so bile v javnosti namenoma ali ne tudi že predstavljene. Na nek način dostikrat enostransko in tako, da so ustvarile dvom v pravilnost načrtovanih odločitev. Prva je povezana z zamejevanjem otroškega dodatka do dopolnjene starosti 18. leta. Naj opozorim, da konvencija o otrokovih pravicah govori o otroku do 18. leta starosti in da mnoge države sledijo temu zgledu in pravzaprav pravico dodeljujejo le do te starosti. To, kar je pomembno, pa je, da se dijakom do 18. leta po Predlogu zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, ki niso več po novem upravičenci do državne štipendije, izpad tega prejemka nadomešča z občutno višjim otroškim dodatkom za dijake, skratka, da v bistvu govorimo o kompenzaciji pravice do državne štipendije na račun povečanja otroških dodatkov za dijake.

Pomembna novost, ki jo v Poslanski skupini Socialnih demokratov še posebej pozdravljamo, je bistveni dvig cenzusa za pridobitev štipendije iz 399 na 591 evrov. S tem bo omogočeno, da bo število štipendij naraslo, v skladu s predlaganim zakonom pa bodo tudi znatno višje. S tem Vlada uresničuje temeljno zahtevo študentov, ki so jo izrazili v pogovorih o bodoči ureditvi študentskega dela oziroma njegovem preoblikovanju v malo delo, da pač študij ni več ali predvsem privilegij bogatih. Ravno toliko povečan cenzus, ki govori, da praktično bo pripadala štipendija vsakomur, vsaki družini, kjer bo dohodek na družinskega člana manjši od 591 evrov, govori o tem, da je to avtomatična pravica na podlagi ugotovljenega statusa posamezne družine in da praktično predstavlja avtomatizem.

Tretja pomembna novost, ki je povezana tudi s spremembo Zakona o

pokojninskem in invalidskem zavarovanju, je usklajena z dolgotrajnimi zahtevami socialnih partnerjev, kajti prinaša nekatere izdatke, ki jih trenutno posredno izplačuje pokojninska blagajna neposredno v proračun. Državne pokojnine in varstveni dodatek se bo po novem izplačeval neposredno iz proračuna, o upravičenosti pa bo odločal center za socialno delo. Seveda pa ob izpeljavi teh pravic obstaja še vrsta dvomov, zato se bomo morali o njih še natančneje pogovoriti.

Zakon prinaša še številne druge izboljšave in novosti, za katere bo dovolj časa, da se o njih pogovorimo v razpravi.

V Poslanski skupini Socialnih demokratov bomo predlagani zakon v prvi obravnavi podprli in glasovali za sklep, da je primeren za nadaljnjo obravnavo. Pozorno pa bomo spremljali pripombe in stališča ter mnenja, ki bodo izraženi v razpravi. Reformo področja socialnih transferjev je po našem mnenju treba sprejemati skrajno previdno in pozorno, saj je treba nenehoma paziti na to, da spremembe za posamezne skupine morebiti ne bi pomenile poslabšanja njihovega socialnega položaja.

In morda na koncu še to. Neko izkušnjo s takšno celovito reformo v Sloveniji že imamo. Sistem se je izvajal od leta 1984 do leta 1991, predstavljal je resnično veliko modernizacijo sistema, tedaj smo to imenovali socialnovarstvenih pravic in prepričana sem, da bo temu zgledu sledila tudi sedanja reforma in da bo prinesla na nek način s svojo pogumno izvedbo tudi vzor za podobne modele, ki bi jih lahko izvajali v drugih državah. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa.

Končali smo s predstavitevjo stališč poslanskih skupin. Besedo ima gospa mag. Maja Potrata.

MAG. MAJDA POTRATA: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani gospod minister s sodelavkama in sodelavcem!

V stališču Poslanske skupine Socialnih demokratov je bilo sistematično zaporedje od razmer, v kakršne pada ta zakon, do tistega, kako vidimo zakon Socialni demokrati, zato se s tem ne bom ukvarjala. Moram pa reči, da moje osebno stališče do tega zakona izhaja predvsem iz

zapisanega cilja, da naj bi zakon oblikoval pravičnejšo in bolj dolgoročno vzdržno socialno državo. Če nam bo ta osnovni cilj uspelo uresničiti, potem je napor, ki bo potreben še za morebiti kakšne manjše popravke v zakonu in zlasti za uresničevanje zakona, vreden. In zato dovolite, da reagiram na nekatere izjave, ki jih je bilo mogoče slišati, zato ker z njimi nikakor ne morem soglašati. Trditev, da ni predlagatelj dokazal zlorab, da se zanaša samo na neke govore o zlorabah, me pravzaprav preseneča, ker sem s strani poslanske skupine, ki se je ob to obregnila, bila v preteklosti vajena poslušati številne očitke in apriorne sodbe o zlorabah, in to se je dogajalo ravno ob recimo subvencioniranju prispevkov staršev za vrtce ali recimo ob prispevkih za brezposelne in še bi lahko naštevala. Meni se pa zdi bolj pomembno to, da ločimo med tistim, kar so zlorabe, in tistim, kar je preprosto nemogoče ugotoviti. Če bi ministrstvo imelo podatke o tem, kdo sistem zlorablja, potem sem prepričana, da bi jih že zdaj odpravili in o zlorabah sploh govoriti ne bi mogli. Torej je to obrnjen problem, o katerem razpravljamo Drug očitek, ki je bil tako zelo na pamet izrečen, upam reči, in ki se zadnje čase kar naprej ponavlja, kako v prejšnjem mandatu ni bil v Državni zbor poslan ali posredovan noben zakon, ki ni bil sprejet na Ekonomsko-socialnem svetu. No, jaz bi malce cinično rekla, če je bil na Ekonomsko-socialni svet sploh posredovan, ker denimo, zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja kljub zahtevam socialnih partnerjev na Ekonomsko-socialni svet sploh posredovan ni bil, da ne govorimo o tem, kako ni bilo mogoče govoriti o kakršnemkoli socialnem dialogu ali vsaj soglasju v zvezi z resolucijo o nacionalnem programu visokega šolstva, zakona o visokem šolstvu, novele zakona o vrtcih, zakon o pacientovih pravicah. Če pa gremo zdaj na resor Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve, se bom pa samo treh spomnila: zakon o določitvi minimalne plače, novela o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, zakon o odpravljanju posledic dela z azbestom, če pa je bil zakon o usklajevanju transferov usklajen, pa nisem šla gledat. Ampak zlasti za zakone v letu 2008 je mogoče reči, pač so to zakon o varstvenem dodatku in še marsičem, če se že spuščamo v to, da komentiramo in očitamo,

potem ohranimo nekaj spomina in nekaj občutka za realnost.

Rekla sem že, da je zame bistvenega pomena kategorija pravičnosti. Druga kategorija, ki se mi pa zdi takrat, kadar govorimo o zajemanju iz javnih sredstev, je pa zagotovo tudi učinkovitost porabljenih sredstev. In ko gledam predlog zakona, ki je pred nami, in če o učinkovitosti razmišljam, potem je temeljno vprašanje, kako bo zakon uspel doseči tiste, ki so ciljane skupine. In po tej plati se mi zdi postavitve otroškega dodatka, prve pravice iz javnih sredstev, daleč najbolj upravičena zahteva, ker je skladna s tistim, ko pravimo, da morajo biti javna sredstva v jedru najprej namenjena družini in tistim najbolj ranljivim kategorijam, to so pa zagotovo šolajoči se, od otrok do 18. leta, in potem štipendije, seveda pa tudi denarna socialna pomoč in varstveni dodatek. In temu sledi potem vse drugo. O tem, kako je treba pregled urediti, kontrolo, nadzor nad vsem, kaj vse bo to prineslo tudi za centre za socialno delo, smo pa nekaj že rekli in prepričana sem, da bodo drugi tudi še povedali.

Končala bom pa s tem: zame je bistvenega pomena, da bi tudi ta zakon bil uveljavljen čim prej, vsekakor pa pred zakonom o malem delu, ker bi se s tem samo utrdilo tisto, kar ves čas trdimo, da je revolt marsikdaj posledica neobveščenosti. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Alojzij Potočnik. (Ga ni.)

Gospod Matjaž Zanoškar, izvolite.

MATJAŽ ZANOŠKAR: Hvala, spoštovani predsedujoči. Spoštovani gospod minister s sodelavci, kolegice in kolegi!

Ob bok razprave, ki smo jo slišali v predstavitvi stališča Poslanske skupine DeSUS, glede predlaganega in obravnavanega zakona, naj povem, da smo zelo veseli, da prihaja na mizo ta predlog zakona, ki bo v novih družbenih razmerah, ki jih narekuje sedanja gospodarska in finančna kriza, poskrbel, da bo sistem socialnih pomoči in socialnih transferjev lansiran pravično, enakopravno, z upoštevanjem načela vzajemnosti in tudi ekonomičnosti. Zelo sem vesel, da je ta zakon temeljito pripravljen in da v prvi fazi poskuša nekako vnesti, vtakati enakopraven

sistem pri razdeljevanju vseh socialnih transferjev.

Pomembno je, da delitev socialnih pravic poteka na podlagi materialnega stanja, ugotovljenega za določene prosilce, upravičence. Prihajam iz manjšega okolja, iz lokalne skupnosti, kjer se pravzaprav vsi ljudje med sabo poznajo, in je razvidno, da se na eni strani kopičijo pri vseh teh ljudeh, državljankeh in državljanih, socialne pravice, po drugi pa se kopiči tudi veliko zlorab, zlorabe celotnega socialnega sistema. Prav je, da se določi enotna vstopna točka, kar naj bi opravljali centri za socialno delo, za katere mislim, da so prava institucija, ki se s tem ukvarja, ker včasih v lokalnih okoljih ugotavljamo, da centri za socialno delo ne opravljajo svojega dela ali pa tudi ne pokrivajo in ne poznajo okolja, v katerem delujejo. V teh lokalnih okoljih ugotavljamo, da nekateri upravičenci do socialnih pomoči naredijo krog, najprej na center za socialno delo, potem pridejo še na občino, nato grede še na kak zavod za zaposlovanje, medtem so še kakšne humanitarne organizacije. In ko se v enem mesecu zaključi ta krog, na koncu pridejo do veliko boljšega eksistenčnega stanja kot pa, recimo, delavci, ki so zaposleni, ki so v službah in tako naprej. In v tem smislu se mi zdi pomembno, da se v ta zakon vgrajuje sistem pravičnosti in enotne vstopne točke, enotne odločbe, ki bodo ugotavljale njihovo stanje in na podlagi tega stanja tudi razdeljevale socialne transferje. Seveda vemo, da bo na podlagi tega zakona nekaj takih, ki bodo prikrajšani oziroma bodo imeli manjše socialne pomoči, nekateri pa večje, vendar mislim, da bo sistem pravičnejši. Zato nas tudi to ne bo motilo, da bodo nekateri imeli manj socialnih pomoči, kot so jih imelido sedaj, vendar bo enakopravno razdeljeno.

Razprava našega kolega, poslanca DeSUS-a, je bila tudi v tej smeri, da je prav, da se iz blagajne pokojninskega in invalidskega zavarovanja izločijo transferji, ki so zdaj v okviru državnih pokojnin. Pokojnina je ekonomska kategorija, zato menimo, da nima ničesar skupnega s socialnimi pomočmi in naj grede socialni transferji iz drugega naslova. Ta blagajna naj se očisti do tiste mere, da bo zajemala samo pokojnine, ki ji pripadajo.

Pomembno se nam zdi tudi to - kar je bilo tudi v razpravah ugotovljeno in opozorjeno -, da bo implementacija, izpeljava samega zakona bo kvalitetna

takrat, kadar bo ob tem vgrajen tudi način in mehanizem za spremljanje pravičnosti oziroma realnosti tega zakona. Jaz sem popolnoma za to, da se uvede inšpekcija. Jaz sem popolnoma za to, da je inšpekcijski nadzor nad vsemi temi koristniki socialnih transferjev, da se ugotavlja v vseh okoljih, ali grede v pravo smer ali jih dobivajo pravi in tako naprej. Menim, da je zakon dobra podlaga, osnova za naprej, za razprave in prepričan sem, da se s tem zakonom sprejema pravični sistem vseh socialnih transferjev, kar je v tem trenutku zelo pomembno in v tem trenutku tudi Demokratična stranka upokojencev v celoti podpira. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Silven Majhenič. (Ga ni.) Gospod Franci Kek. (Tudi ne.)

Gospod Dušan Kumer ima besedo.

DUŠAN KUMER: Hvala lepa, spoštovani gospod podpredsednik. Spoštovana državna sekretarka s sodelavci, spoštovane kolegice in kolegi!

Več ali manj je moja kolegica iz poslanske skupine Andreja Črnak povedala stališče poslanske skupine. Vendar bi pa ob tem dodal dve, tri svoje misli, ker je ta splošna razprava v tem prvem branju.

Za začetek bi rekel, da smo se končno lotili stvari po mnogih letih na pravem koncu. Solidarnost in socialna pravičnost imata tako kot vsaka palica dva konca. In tudi ta socialna pravičnost ima dva konca. Na eni strani so tisti, ki zaradi razmer, v katere so padli, zares to socialno pomoč potrebujejo, in na drugi strani so tisti, ki skušajo venomer in največkrat tudi še tako dobronamerne zakonske stvari zlorabljeni za to, da jih kršijo. Zato podpiram predlog in njegovo osnovno intenco ali pa osnovni cilj, ki je v pravičnejši in dolgoročnejši vzpostavitvi socialne države z enotnim, preglednim in pravičnim sistemom razdeljevanja in porabe teh javnih sredstev. Zelo pomembna je, tako kot je v predlogu zakona zapisana, ta ena vstopna točka v sistemu te socialne politike oziroma teh socialnih pravic. Mislim, da bo težja naloga na tej vstopni točki vzpostaviti eno povsem normalno in pravo evidenco posamezne družine ali pa posameznikov pri materialnih sredstvih, ki jih imajo tako v nepremičnem premoženju kot premičnih sredstvih. Mislim, da bo to ena od težjih nalog. Centri za

socialno delo. tako kot so zdaj postavljeni in organizirani, mislim, da bodo rabili tudi nek kadrovski suport in predvsem tudi tehnološki, organizacijski suport, da bodo tema dvema stvarima lahko stregli, se pravi zbiranju podatkov jaz imenujem tako imenovana socialna kartica posamezne družine ali skupnosti, prošnji tistih, ki bodo zaprosili, in potem tudi odločanj, na podlagi katerih kriterijev se bodo odločali.

In na koncu še nekaj. Več kot 30 let se tako ali drugače srečujem z otroki, ali je to v vrtcu ali je v šoli, posredno tudi z njihovimi družinami. In me ena stvar muči in jo bom danes tudi izpostavil. Razumem, da so ti socialni transferji, te socialne pomoči, ko govorimo o otrocih, namenjene otrokom vse do njihove polnoletnosti, do 18. leta, tako kot je zapisano in opredeljeno v raznih mednarodnih konvencijah in resolucijah. Vendar se vedno sprašujem, predvsem ko se znajdem v šoli, ali je nek transfer, ali je to otroški dodatek, ali neka druga pomoč, ki je direktno namenjena otroku, ali jo on za svojo dejavnost in svojo eksistenco, tudi porabi, ne bom rekel izrabi ali pa porabi, ali je to za njegovo dejavnost. Vem, da je to težko, zato ker so ti transferji namenjeni družini kot tej osnovni celici. Tu je seveda velika odgovornost na starših, ampak večkrat dobim, ko se govori o zlorabah in poslušam druge kolege in kolegice, mislim, da tukaj znotraj je še nekaj prostora, da bi mogoče z nekaterimi mehanizmi tega nadzora ta sredstva res lahko bila, ne 100 %, vsaj 90 % namenjena dejavnosti otrok.

Še enkrat, jaz podpiram in pravim, da gre zakon v pravo smer - končno.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala.

Besedo ima gospod mag. Sajovic.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa, gospod predsedujoči za razumevanje in za potrpljenje. Prijazen pozdrav sodelavcem ministrstva!

Jaz sem vesel, da smo se te pomembne teme lotili, kajti socialni transferji in ureditev teh razmer v družbi nikdar in nikoli ni dokončana niti končana zgodba. Sem pa presenečen - v začetku je bilo pri uvodnih stališčih slišati nekaj kritik, tistih, ki se z zakonskimi rešitvami ne strinjajo, potem pa dvorano zapustili. Danes se vidi, komu je mar za socialne zadeve,

kdo pa ima mogoče ime "socialen" v stranki zaradi nekih drugih načel.

Moram reči, da te rešitve pozdravljam. Predvsem me skrbi ali bomo uspeli doseči računalniško podporo, na eni strani, na drugi strani pa preprečiti zlorabe. Tu vidim, da nas čaka zahtevno delo. Nekatere evropske države so se tega lotile, tudi v naši soseščini, pa žal opustile zgodbo. Deloma poznam primer Avstrije, kjer so se ravno na teh evidencah močno trudili in potem končali nekje na sredini poti. Moja ocena je, da Slovenija dokazuje, da je socialna država, da socialnim transferjem - takšnim in drugačnim - namenjamo veliko sredstev, da pa ugotavljamo, da niso vedno pošteno porazdeljeni. Podpiram pot, da tistim, ki mogoče zlorablajo z izgovorom nedela ali špekulacij, sistem del in sredstva, ki so tam odveč in preveč, damo tistim, ki pa do teh pomoči ne znajo priti, nimajo znanja ali jih je mogoče celo sram. Da okrepimo še delo centrov za socialno delo, da povečamo in izboljšamo sodelovanje med občinami in centri za socialno delo, kajti vsi skrbimo za iste ljudi, in kdaj večkratno sestankovanje in izmenjava informacij vodi naprej. Moram reči, da iz okolja, iz katerega prihajam, imam na tem področju dobre, pozitivne izkušnje. Vsi skupaj pa na tem sistemu lahko storimo še več.

Zdi se mi dobra rešitev, da povečujemo število štipendij, da dijake in študente stimuliramo za delo, študij, ne pa za nedelo. Proučiti moramo tudi, zakaj nam v Sloveniji določeno, veliko število štipendij ostane nepodeljenih. Eden od problemov, ki bi se mu tudi posvetil, je delo na črno. Nekateri v gradbeništvu predvsem delajo, zaslužijo relativno dobro, zraven pa zato, ker so proforma nezaposleni, uživajo še vse socialne bonitete. Potem tudi status tako imenovanih enodružinskih skupnosti, ki pa v resnici to niso, ker so ustanovljene z namenom počrpanja večjega dela socialnih transferov. Treba je reči bobu bob in vzpostaviti sistem, ki je predvsem pregleden, transparenten in omogoča socialno varnost in preživetje tistim, ki si s svojimi rokami tega... ../Opozorilni znak za konec razprave./... ne znajo in ne morejo omogočiti in zaslužiti.

Zakon bom podprl. V nadaljevanju do tretje obravnav in do zaključka, pa sem prepričan, da ga bomo vsi skupaj naredili še boljšega.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Bogdan Barovič. (Ga ni.)

Gospod Dejan Levanič ima besedo.

DEJAN LEVANIČ: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik.

Po mojem mnenju je sigurno cilj predloga zakona oblikovati neko pravičnejšo in pa bolj dolgoročno vzdržno socialno državo. V tem sistemu, ki ga predlog zakona prinaša, sigurno opazimo bolj pregleden in preprostejši sistem socialnih transferjev, ki bo omogočil to, kar nam je seveda vsem cilj, da bodo pomoč dobili tisti, ki so te pomoči resnično potrebni. Preprečil pa bo na drugi strani tudi velikokrat izkoriščanje in pa zlorabo sistema, ki se je pojavljala v preteklosti.

Kakorkoli gledamo, ker imamo paket dveh zakonov, ki sta sigurno povezana med seboj, vidimo, da se izboljšuje sedanja ureditev instituta denarne socialne pomoči, ker se ta prilagaja posameznih upravičencem, skladno s trajanjem prejemanja, z možnostjo upravičencev za delo, starostjo in pa seveda delovno aktivnostjo. Ena izmed pomembnejših novosti, o kateri bo verjetno več govora tudi v prihodnje, je dvig višine denarne socialne pomoči, ker vemo, da se je košarica življenjskih potrebščin zvišala, tudi minimalna plača, zato je posledica tega tudi višja denarna socialna pomoč. Danes smo slišali, da je prihajalo do nekaterih anomalij v preteklosti, in prav je, da se le-te odpravljajo. Državljanke in državljani sami opozarjajo na to, kar se dogaja med ljudmi. Dejstvo je, da so se pri obstoječi zakonski ureditvi socialni prispevki nekako kopičili. Zaradi tega je nujno, da se za vse pravice določi na enem mestu, da tisti, ki so do tega upravičeni, to dobijo, ampak da se ne pojavi tista anomalija, ko imamo postavljeno neko mejo in kjer tisti, ki ne dosega te meje, z različnimi socialnimi prejemki lahko prehitijo tistega, ki pa je mogoče malo nad mejo, in potem izpade pri vseh socialnih prispevkih, predvsem pri štipendiji in vsem tistim, kar bi mu lahko pripadalo. Zato je nujno, da se vzpostavi neka enotna evidenca, da se vidi, kakšne socialne pravice se kopičijo, in da ne ustvarimo v bistvu okolja, kjer se tistim, ki delajo in spadajo nekako v nižji in srednji razred, v bistvu ne priznajo neke ugodnosti ali pa pravice, ki prihajajo iz socialnega varstva.

Novost, ki jo zakon tudi prinaša, je, da se vse premoženje danes šteje, prej se ni. Vsaj na nekaterih področjih ne. To je zelo pomembno, ker nekdo, ki je imel veliko premoženja in prikazal na drugi strani majhne osebne dohodke, je lahko prišel dobro skozi pri nekaterih plačilih, predvsem o vrtcih je bilo tukaj veliko govora. Tako se odpravlja ta anomalija, kar je sigurno en korak naprej. Velikokrat so tudi mlade družine postavljene pred situacijo, ko je mogoče bolje ne priznati zakonske zveze ali pa živeti na istem naslovu, zato ker iz položaja enostarševskih družin ali različnih naslovov prihaja več pravic in mi moramo to urediti, da ne bo prihajalo do zlorab sistema, ki je vzpostavljen v državi.

Naslednja stvar, ki je po mojem mnenju tudi ključna, vzpostavil se je nek trend v državi, da se v bistvu ne splača delati oziroma če je na tak način urejeno socialno varstvo, potem je dejstvo, da je to treba odpraviti. Ker vsi tisti, ki so nekako denarno socialno pomoč dobivali, skupaj z ostalimi socialnimi prejemki, so kaj hitro prešli tisto mejo in jim je ta položaj tudi ustrežal. Zato je pač treba nagraditi tiste, ki delajo in seveda spodbuditi tiste, ki ne delajo.

Ključna zadnja stvar. Veliko je bilo govora v preteklosti o štipendijah, predvsem se je to vezalo na zelo aktualno debato o zakonu o malem delu, kjer so mnogi nekako pogojevali sprejem zakona o malem delu, če bomo sprejeli več in višje štipendije. Treba je pač vedeti, da moramo v Sloveniji zagotoviti dva cilja, kar se tiče študentk in študentov. Prvi cilj je zagotoviti neko socialno varnost. To zakon o malem delu prinaša, ker bo študentom šteta pokojninska doba, delovna doba, priznane bodo delovne izkušnje, invalidsko, zdravstveno bodo zavarovani.

In drugi cilj, ki ga je treba slediti, je, da omogočimo študentom, da študirajo in ne delajo. Torej v tistem prostem času, ki ga imajo, torej da svoj prosti čas ne posvečajo delu. Da pa lahko ta cilj uresničimo, pa moramo zagotoviti štipendije, ki bodo omogočale predvsem tistim, ki so socialno šibki, da bodo lahko dostopali do študija. In ravno s tem zakonom, torej zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev to tudi počnemo. Kaj se je dogajalo recimo v prejšnjem letu, ko smo imeli še vedno cenzus od 60 do 65 % minimalne plače? Takrat so se štel v cenzus tudi razni socialni prejemki, kot je

pokojnina in vse drugo, kar so družinski člani dobivali. To je pomenilo na neki točki, da je 17 tisoč mladih ostalo pred vrati in ni pridobilo štipendij. In to je problem za neko državo, ki si želi spodbujati mlade, da študirajo, nimajo pa za to pogojev. Sprememba zakona o štipendiranju je prinesla že prvi korak naprej, šlo je torej iz obstoječe ureditve iz 60 oziroma 65 % minimalne plače se je dvignil cenzus na 68 % minimalne plače in na 70 % za tiste, ki prihajajo iz enostarševskih družin, se pravi za otroke s posebnimi potrebami. To je bil ključni korak v času krize, kjer pač denarja primanjkuje, da se je v šolskem letu uveljavilo večje število štipendij. Ta zakon gre še veliko dlje. Danes je, da bo bolj nadzorno prikazano, cenzus 300 evrov na družinskega člana, ta zakon ta cenzus zvišuje na 600 evrov na družinskega člana, kar je veliko več in kar prinaša toliko štipendij, kot jih Slovenija v zgodovini še ni imela. In s tem je izpolnjen ta drugi pogoj, da bodo študentje dobili štipendijo, da bodo lahko študirali, ne pa svoj prosti čas posvečali predvsem delu.

Kar se tiče konkretnih števil glede štipendij. Vidi se, da se število upravičencev za štipendije predvsem med študenti povečuje iz 14 tisoč na 24 tisoč 800 štipendij, kar je velik napredek. Če pogledamo samo letni obseg sredstev za štipendije, za študente se iz 30 milijonov povečujejo ta sredstva na 81 milijonov. Letni obseg sredstev skupaj za štipendije tako dijakov in študentov pa se povečuje s 73 milijonov na 135 milijonov. To pomeni, da je 62 milijonov evrov več sredstev na voljo za štipendije, kar je sigurno korak naprej in izpolnitev obljube Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, da bo zagotovilo ta pogoj. Treba je na nek način tudi razumeti študente, ki so velikokrat v preteklosti ostali praznih rok, predvsem kar se je tikalo štipendij. Ta zakon to konkretno prinaša in zelo pomembno, še enkrat, mogoče za širšo javnost, da zakon naj bi stopil v veljavo s 1. 1. 2011, medtem ko zakon o malem delu s 1. 7. 2011. Štipendije bi s tem zakonom bile zagotovljene pred sprejemom zakona o malem delu.

Jaz mislim, da sta zakona dobra, da se je Ministrstvo za delo lotilo temeljite reforme na tem področju in bom torej oba zakona z veseljem podprl.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospoda mag. Franc Žnidaršič.

MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ: Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovani gospod minister s sodelavci, spoštovane kolegice in kolegi!

Pred nami je tako rekoč sistemski zakon za uveljavljanje pravic s področja javnih sredstev. Mislim, da je dobra podlaga za nadaljevanje obravnave tega zakona, ob njem smo dobili dober pregled posledic, ki jih ta zakon prinaša. V globalu se izjemno poveča obseg sredstev za štipendije, kar je zelo dobro in bo omogočalo večjemu številu študentov, da študirajo in manj delajo in bo splahnel občutek, da morajo delati preko študentskih servisov, da lahko študirajo. Prav tako je dobro, da smo dobili nekatere pripombe s strani določene civilne družbe, pa tudi s strani Skupnosti občin Slovenije, ki opozarjajo na določene možne pomanjkljivosti zakona, ki jih bo mogoče ob nadaljnji obravnavi ustrezno korigirati. Jasno, da po prejšnjem resnem premisleku, ali dejansko terjajo te pripombe poseg v samo vsebino zakona.

Pomemben je ta zakon tudi zaradi tega, ker bo dejansko na enem mestu država zbrala podatke o socialnem stanju posameznega upravičenca in na ta način bo zagotavljal, da bodo dobili socialne transfere oziroma pravice iz javnih sredstev tisti, ki jih dejansko potrebujejo. In bo prav gotovo zaradi take ureditve manj zlorab.

Pomembno se dviga meja oziroma spušča meja, ki naj omogoči prijavo oziroma participacijo na javnih sredstvih v ta namen. In to je dobro, ker pomeni, da država kljub gospodarski in finančni krizi skuša ohraniti doseženo stopnjo socialne države in jo narediti takšno, da se ohranja solidarnost znotraj družbe in se zagotavljajo osnove za preživetje vseh tistih, ki nimajo svojih dohodkov dovolj ali so brez dela ali pa delati ne morejo zaradi zdravstvenih ali drugih razlogov. Zato mislim, da je dobro, da smo pristopili sistemsko k temu vprašanju, da imamo pred seboj dober zakon, ki ga bomo prav gotovo lahko podprli in na ta način rešili eno pomembno področje, ki je do zdaj bilo reševano na različne načine in skozi več zakonov na posameznih področjih, sedaj pa vendarle imamo zbrane stvari na enem mestu in verjamem, da bo na ta način lažje zagotavljati vsem tistim, ki so pomoči

potrebni, te pravice in stimulirati vse tiste, da angažirajo svoje premoženje, da preživijo takrat, ko jim zmanjkuje, ali pa da iščejo delo in z delom pomagajo reševati svoj materialni in socialni položaj.

Zakon bom v prvem branju kot ustrezno podlago za nadaljnje postopke z veseljem podprl. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Andrej Magajna.

ANDREJ MAGAJNA: Spoštovani gospod minister, predstavniki Vlade, kolegice in kolegi!

Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev vnaša nujno modernizacijo v sistem socialnih transferjev in je eden od poglobitvinih zakonov na področju socialnega varstva, ki ga je predložila Vlada in ga bo, upam, parlament tudi z veliko večino sprejel.

Zakon prinaša tako dolgo pričakovano enotno vstopno točko. Ta bo pripomogla, omogočila centralni sistem vodenja evidenc in s tem racionalnejšo razporejanje socialnih transferjev in posledično to pomeni prispevek k pravičnejši ureditvi, pravičnejšemu razporejanju pomoči tem, ki so jo dejansko tudi potrebni.

Kolegica dr. Andreja Črnak Meglič je že opozorila, da vzpostavitev tega sistema predstavlja velik napor, tehnični strokovni zalogaj, saj gre v povezavo več baz, pet baz ministrstev v centralni sistem urejanja, in bo potrebno čim prej pristopiti operativno k izgradnji tega nujno potrebnega informacijsko podprtega sistema. Transferji naj bi bili preglednejši, delitev bolj pravična in racionalna. Diskusije bodo vedno ostale o posameznih podrobnostih. Na primer, ena od teh, ali bi varstveni dodatek tudi šteli v to kategorijo transferjev ali ne. Enotni sistem sicer zahteva, da se oceni celotna vrednost prihodkov, ki jih dobi posameznik, pa vendar določene dileme bodo ostajale in bomo morda v kasnejšem obdobju o njih še diskutirali.

Ne moremo pa mimo aktualne teme : študentske demonstracije. Zakaj je ta zakon povezan? To je bila ena od osnovnih zahtev študentov tudi pred demonstracijami, da je nujno treba dvigniti obseg štipendij, omogočiti lažji študij. Žal, organizatorji demonstracije niso odstopili,

kljub temu da je bil predlog zakona že vsem javno dostopen, da gre za največji dvig štipendij v zgodovini Slovenije, nove Slovenije, in štipendije bodo postale dostopne veliko širšemu krogu uporabnikov.

Človek se ne more znebiti vtisa, da so bili v določeni meri dijaki in študentje zmanipulirani, da je šlo za sprevržene proteste, ki so jih spodbudili ravno ti, ki so se vsa leta napajali s študentskim delom. Ne da bi delal posebno raziskavo, že kolegi, ki sem jih slučajno srečal, so povedali, moj sin je dobil SMS s študentskega servisa: Udeleži se demonstracij, dobil bo malico, pijačo, prevoz. Mnoge od teh malic so se znašle pred vrati Državnega zbora, ne samo granitne kocke.

Demonstracije so spodbudili ti, ki so dobivali pravzaprav denar od procentov študentskega dela, brez javnih razpisov, samo odstotki študentskega dela. Če bi hoteli to zadevo v korenini spremeniti, vendar to ni tema današnjega zakona, bi morali v osnovi spremeniti financiranje študentskih organizacij, ki ne bi smele biti odvisne od količine študentskega dela, ampak bi jih financiral minister za kulturo, minister za znanost in šolstvo, ali morda tudi na osnovi posebnih skladov. Ta sistem je izrojen in to kaže na navzkrižje interesov. To navzkrižje interesov pa je porodilo tudi tako sprevržene demonstracije, katerih smo bili deležni.

Še ena dilema, ki se mi sproža ob samem zakonu. Ko človek prevaja številke, naleti tudi na dvig minimalne socialne podpore za posameznika, tako imenovane enke. Ob določitvi minimalne plače se je ministrstvo poslužilo raziskave o košarici življenjskih stroškov. Prišli smo do številke, ki bi bila tudi osnova za minimalno plačo. Kako smo prišli do številke 288 evrov? Smo to košarico razpolovili? Menim, da je ta cenzus bolj administrativen kot življenjski, je pa v tem trenutku iluzorno pričakovati, da bi minimalno podporo dvignili na raven življenjskih stroškov, o katerih sem govoril, saj bi s tem pravzaprav odpravili razliko med podporo in minimalno plačo. To je seveda vprašanje stimulacije, potem motivacije za iskanje zaposlitve in tako dalje. Vendar mora biti to kljub vsemu naš cilj. Če bo sistem finančno vzdržan, ob neki drugačni družbeni distribuciji sredstev

bi bil ta cilj, po mojem, tudi že danes uresničljiv. Vendar bi morali korenito spremeniti, kot sem rekel, sistem distribucije.

Socialna varnost bi morala temeljiti, torej minimalna, prva pomoč, za posameznika, na oceni življenjskih stroškov, ki jih človek potrebuje za preživetje. To je za hrano, obleko, plus dodatek za stanovanje, če sam ni lastnik stanovanja. Na osnovi tega bi strukturirali socialno varnost. Minimalna plača mora odstopati od minimalne življenjske košarice, saj je status zaposlenega delavca, ki hodi v službo, le drugačen od tega, ki je na socialni podpori. Verjetno pa je tak pristop trenutno še utopičen, vendar bi to moral biti cilj.

Če se vrnem na začetek. Zakon je dejansko velik prispevek k reševanju pravičnejše porazdelitve socialnih transferjev in nujni korak v modernizacijo sistema.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod minister.

DR. IVAN SVETLIK: Spoštovani gospod podpredsednik, poslanke in poslanci. Dovolite, da se vključim v to razpravo z nekaj pojasnili, odgovori, ki ste jih v svojih razpravah tako rekoč želeli, zahtevali. Mogoče bom razjasnil nekaj vprašanj, ki se vam odpirajo pri rešitvah tega zakona.

Najprej glede tega, zakaj smo se pravzaprav odločili za to, da pri 18. letih ali pri polnoletnosti državljana nekako ustavimo z otroškimi dodatki in od tam naprej gremo naprej s štipendijami. Eden od razlogov je bil že naveden, poslanka Črnakova ga je navedla. Gre za mednarodne dokumente, ki to opredeljujejo. Tisto, kar nas pa seveda v celi socialni politiki posebej skrbi, je pa to, da imamo pravzaprav nek vzorec, zatečen vzorec družinskega življenja v Sloveniji, ki se nam razvija v nepravo smer, v smer, ko se mlada generacija prepozno osamosvaja in prepozno vzpostavlja svoja lastna gospodinjstva, družine in podobno. Mi želimo ravno s to potezo, da prekinemo s transferji odraslim mladim ljudem preko staršev, doseči, da se bodo hitreje postavili na svoje noge, postali odgovorni za svoje življenje in na tak način tudi hitreje stopili na pot k samostojnosti drugje. To seveda ni edini ukrep. Mora jih biti še več in trudili se bomo, da bo takih ukrepov v prihodnje še

več. Na tem področju smo lahko trenutno to storili. Hkrati je pa tukaj tudi pomembno to, da se v sistem uvaja racionalnost, kajti ni treba sedaj dveh odločb dati vsakemu posamezniku, ampak tistim do 18. leta eno za dva transfera in tistim pozneje tudi eno za doslej dva. In tako dalje gre potem ta zgodba. Drugo, kar je bilo kot izpostavljeno vprašanje, je bilo, da dostop do štipendij bi lahko bil problematičen zaradi upoštevanja drugih prejemkov. Ravno to piše v zakonu, da dostop do štipendij ni pogojen s prejetjem drugih transferov, tako kot je lahko pri natančnem branju razvidno, zato v tem smislu ni te bojazni, ki je bila s strani razpravljavcev izražena. Tretja zadeva, upoštevanje premoženja in dohodka. Tukaj je treba opozoriti na to, da ne moremo dvakrat šteti nekemu iste zadeve. se pravi, če premoženje prinaša, omogoča dohodek, prinaša dohodek, potem seveda štejemo takemu posamezniku dohodek. Če mu ga ne prinaša, štejemo to kot premoženje. Ne moremo pa dvakrat upoštevati iste stvari, ker v tem primeru bi seveda pomenilo, da nekemu jemljemo iz rok tisto, kar mu prinaša dohodek, in to ne bi bilo pravično z vidika socialne pravičnosti.

Precej je bilo vprašanj okrog zlorab in koliko jih poznamo. In točno je poslanka Potrata rekla, da če bi za vse zlorabe vedeli, jih ne bi bilo, ker jih ne smemo dopuščati. So pa že navedene ocene, kar zadeva verjetnost, da prihaja do neupravičenega koriščenja javnih sredstev. Gre za oceno, da lahko tudi do 18, 20 % teh sredstev trošimo na neprimeren način. Seveda nas na zlorabe opozarjajo še druge stvari, veliko je neposrednih prijav, ki prihajajo na ministrstvo z različnih strani. Na take prijave moramo biti pozorni, ker ljudje, ki v svoji soseščini, v svojem okolju opažajo zanje nerazumljive zadeve, da nekdo koristi določena javna sredstva, pa vedo, da ima recimo veliko premoženje ali kaj podobnega, na taka opozorila je treba biti pozoren, jih ne smemo spregledati. Moram pa reči, da je tudi v celnem sistemu, in na to smo še posebej bili pozorni, vgrajenih sedaj kar nekaj, jaz bi rekel temu, sistemskih zlorab, ki dopuščajo legalno koriščenje teh sredstev, z vidika socialne pravičnosti pa to ni legitimno. Recimo, če vzamete prevoze, subvencioniranje prevozov. Prevoze subvencioniramo tako, da subvencioniramo prevoznike, na eni strani, skozi ministrstvo za promet in zveze, po drugi strani imajo pa posamezniki

dostop do subvencij za prevoz oziroma do sredstev za prevoz tudi skozi dodatek k štipendijam.

Ali primeri, ki se pogostokrat navajajo, da nekdo, ki ima velike dohodke, v celoti gledano veliko premoženje, prijavi minimalno plačo. Če upoštevamo samo minimalno plačo, je takoj upravičen do cele vrste socialnih transferjev, in to okolica vidi. Vemo, da ne sme biti tako. Ali če vzamemo primer štipendij, kjer gre za precejšnje število fiktivno vpisanih študentov, ki v resnici niso študenti, pa pridejo do statusa, do štipendije in drugih ugodnosti. In podobno, recimo, v primeru enostarševskih družin, kjer prihaja do zelo pogostih prijavljanj, enkrat na en način, drugič na drug način.

Veliko je teh anomalij v sistemu, kakor se je izgrajeval skozi leta, z dobrimi nameni, vendar smo na koncu prišli do stanja, ki ga je treba nujno popraviti.

Vprašanje glede praktične izvedbe tega zakona. Zavedamo se, da ta zakon, pa tudi naslednji, ki ga bomo obravnavali, prinaša zelo veliko sprememb. Zato za vsak takšen zakon pripravljamo na ministrstvu poseben izvedbeni načrt. Ta seveda ni obvezna sestavina zakona samega, ampak z vidika njegove uvedbe, implementacije, je pa tak načrt potrebe. Tak načrt vsebuje potrebne kadrovske spremembe, organizacijske spremembe, vso logistiko, ki bo potrebna, zato da se izpeljejo postopki od začetka do konca, ima časovno dimenzijo. Vse to se pripravlja in v kratkem pričakujem, da bo direktor predložil ta izvedbeni načrt tudi za ta zakon. Takrat bomo lahko tudi bolj natančno videli, ali nam bo zakonsko opredeljeni rok v celoti uspel, ali ga bo mogoče realizirati ali ne. Delamo intenzivno na vseh področjih in trudimo se, da bi v teh rokih stvari tudi izpeljali.

Kar zadeva samo izvedbo in implementacijo tega zakona, je pa nekaj tega tudi v prehodnih določbah zakona. Če pogledate člena 62 in 63 ter obrazložitve, boste videli, da nismo spregledali tega vprašanja, ki zadeva kar veliko število sprememb, ki jih bo zakon prinesel.

Posebej je bilo vprašanje glede hitenja oziroma hitrosti sprejemanja, pa tudi obravnave zakona s socialnimi partnerji na Ekonomsko-socialnem svetu. Naj povem, da je bil ta zakon, kot tudi naslednji, predložen v obravnavo Ekonomsko-socialnemu svetu. Bil je tudi posebej

sistematično predstavljen. Je pa res, da ni bilo veliko razprave in veliko reakcij s tem v zvezi. Tisto, kar lahko komentiram ob tem, je to, da so tako na Ekonomsko-socialnem svetu kot posamezni partnerji v začetku mandata, pa tudi, mislim, v Državnem zboru je bilo podobno, opozarjali na to, da ni rešitev. . Zdaj smo prišli, če parafraziram ali pa malo karikiram, v situacijo, ko pravijo, da ne morejo tako hitro brati predlogov, ki jih pripravljamo, kot jih pišemo. Tega ni treba jemati preveč resno. Pričakujemo, da ustrezni socialni partnerji resno obravnavajo to, kar jim predložimo. In če ni odziva, potem tudi mi ustrezno reagiramo. Je pa seveda vedno možno, da so še dodatne pripombe in dodatna vprašanja. Moram pa reči, da je bil ta zakon oziroma da so bili vsi ti zakoni podrobno predstavljeni številnim drugim deležnikom.. Če izvzamemo sindikate in delodajalce, ki so vpleteni in jih bo ta zakon tako ali drugače zadeval.

Tudi priprave in najava tega zakona sama po sebi govori, ker je približno zdaj že leto in pol, odkar smo ga začeli pripravljati, predstavljati posamezne rešitve in tudi dopolnjevati glede na to, kaj smo od socialnih partnerjev, deležnikov, dobili kot povratno informacijo.

Ob tem se postavlja tudi vprašanje, kaj pomeni ta zakon, pa še naslednji, nekaj jih še pripravljamo, v kontekstu celotne spremembe socialne države, socialne politike in vprašanja, ali se s tem raven zagotavljanja socialnih pravic povečuje, znižuje. Jaz lahko zagotovim, da to delamo s posebno pozornostjo do vseh socialnih skupin. In tisto, kar je mogoče razbrati iz teh rešitev, je, da predvsem želimo v času omejenih ekonomskih možnosti pomagati najbolj socialno in ekonomsko šibkim kategorijam prebivalstva.

Samo en podatek, do katerega smo prišli v zadnjem času na ministrstvu, ko smo pregledali, kaj vse pomeni doslej sprejeta zakonodaja, ukrepi na ministrstvu v zadnjem obdobju s finančnega vidika. Vse to kaže, da bomo do prebivalstva, bodisi neposredno skozi socialne transfere ali pa posredno tudi skozi pomoč delodajalcem, recimo, ko gre za interventne ukrepe, da bomo na tak način do prebivalstva prelili, če lahko to besedo uporabim, v letih 2009, 2010 in 2011 okrog 1,3 milijarde dodatnih sredstev, mimo rednih programov, ki jih zagotavljamo. Doslej je ta vsota približno na polovici tega obsega, na podlagi, kot

rečeno, ukrepov in zakonov, ki jih naše ministrstvo izvaja. Tako je kritika na račun tega, da se s temi spremembami slabi socialna država in pozornost do najnižjih socialno-ekonomskih kategorij, tudi skozi ta podatek povsem neupravičena.

Vprašanje je bilo, kaj je z velikimi družinami, pozornostjo do družin. Tukaj ni nobene spremembe. Ohranjamo neke vrste poseben status ali dodatne olajšave za te družine. Ko gre za prenos državne pokojnine in pa varstvenega dodatka iz pokojninskega sistema v sistem socialne varnosti, naj povem, da gre tukaj za dva vzporedna procesa. Eno je sprememba sistema socialne varnosti, drugo je pa modernizacija pokojninskega sistema. Iz pokojninskega sistema želimo umakniti vse tiste prejemke, ki ne temeljijo na plačilih z namenom socialnega, v tem primeru pokojninskega zavarovanja. Tukaj gre za načelno rešitev, pri čemer to tudi pomeni, da bodo dosedanji upravičenci do državne pokojnine oziroma do varstvenega dodatka obravnavani enako kot vsi tisti, ki se potegujejo za denarne socialne prejemke po tem zakonu in po zakonu o socialnovarstvenih prejemkih, kar pomeni, da se bo upoštevalo v tem primeru tudi njihovo celotno premoženjsko in dohodkovno stanje. In to se nam zdi pravično. Če nekdo ni vplačeval in ima hkrati dovolj premoženja, potem je po naši sodbi nepravilno, da še dobiva socialnovarstvene prejemke, za razliko od tistih, ki tega premoženja recimo nimajo.

Kakšen bo učinek in kako je ocenjeno premoženje, je bilo tudi eno od vprašanj. Tega premoženja, vrednosti premoženja, njegovega vpliva na socialni ekonomski položaj doslej nismo mogli oceniti. To priznamo in tudi lahko napišemo. Predvsem zaradi tega, ker register oziroma ovrednotenje nepremičnin še ni končano, je pa v teku. Ko bo vpeljan ta novi sistem, bomo imeli tudi ta podatek in dostop do podatkov o premoženju posameznikov. Mi ocenjujemo, da bo najmanj 5 % prihranka, če lahko temu tako rečemo na račun upoštevanja premoženja. Možno pa je, da se bo ta številka od te ocene tudi razlikovala.

Bilo je tudi posebej vprašanje vpogleda v podatke po posamezniku. Vzpostavili bomo poseben informacijski sistem, ki bo povezoval toliko in toliko informacijskih baz. Vendar moram reči, da bodo ti podatki, ko bodo videni na ravni

posameznika, agregirani, se pravi, ne bo uradnik imel podatka o, recimo, stanju na tekočem računu določene banke za tega posameznika, ampak bo podatek za celotno njegovo premoženjsko stanje. Tako bomo že s samim sistemom zagotovili to, da bo možnosti zlorab manj, seveda pa zahteva ta sistem posebno skrb tudi pri usposabljanju delavcev, svetovalcev na centrih za socialno delo, čemur se bomo tudi pri izvedbi in implementaciji tega zakona posvetili.

Naj še komentiram to, kar je že poslanec Magajna komentiral, vprašanje, kakšna je višina denarne socialne pomoči, kako visoko lahko sežemo, kakšne stroške si lahko nekdo s tem prihodkom, s to pomočjo, če drugega nima, pokrije. To vprašanje je vseskozi odprto, to je stvar kriterija, ocene, kaj sodi v tisto minimalno košarico porabe posameznika. Seveda gremo tukaj, ko gre za začasno stanje, na tisto porabo, ki je dnevna, s katero posameznik vzdržuje dnevne, tedenske potrebe, na pa tiste, ki so dolgoročne. zato je ta vsota precej nižja. Bili smo pa pri tem posebej pozorni na razmerje do minimalne plače, tako kot ste sami ugotovili. To razmerje ne sme biti bistveno porušeno, če želimo, da se bo motivacija za delo ohranila. Mimogrede, minimalna plača je zrasla približno za 25 %, ta vsota pa za 27 %, se pravi, da smo nekoliko v korist prejemnikov denarne socialne pomoči, če procentualno ocenjujemo, povečali to pomoč. Bi pa rad poudaril ob tem tudi to, da uvajamo v tej novi zakonodaji posebne spodbude za tiste, ki so pripravljene kot prejemniki pomoči tudi delati, se aktivirati, pridobiti sami svoj dohodek in jim tega dohodka ne bomo šteli v smislu, da bi izgubili denarno socialno pomoč. To pa z namenom, da bi jih, kot rečeno, spodbudili k delovni aktivnosti in socialni vključenosti, za razliko od sedanjega stanja, kjer pogrešamo delovanje naših institucij prav v tej smeri. Toliko za enkrat. Hvala.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala. Besedo ima gospod Brulc.

MIRKO BRULC: Spoštovani gospod minister! Lep pozdrav vsem prisotnim!

Ne samo v kriznih časih, ampak vedno so med nami ljudje, ki pomoč potrebujejo. Zato sem z velikim zadovoljstvom prebral to gradivo, ki govori o tem, da bo Slovenija še naprej socialna

država, vsaj toliko, kolikor se da v sedanjih razmerah. Zato je tisto, kar je gospod minister že na začetku omenil, pravičnost pri delitvi te socialne pomoči, zdaj pa mislim na vse kategorije, je izjemno pomembna.

Mi vemo, da je ugotavljanje premoženjskega stanja državljanov in državljanov včasih zelo zapletena zadeva, da je težko ugotoviti, kako je z delom na črno, da se nam na lokalni skupnosti velikokrat zgodi, da kdo preseže census in mora plačati bivanje otroka v vrtcu v neki višini, obenem pa se lahko ugotovi, da ima nekdo zelo dobro roko, da zna prevarati občinsko upravo ali kogarkoli že in doseže popust pri plačilu kakšne dajatve. Jaz imam nekatera vedenja, kako je to v Italiji. Čim nad družino pade neko neizmerno bogastvo z neba, takoj je tam finančna policija, ki ugotavlja, kako so do tega bogastva prišli. Ne nazadnje tudi v igralnici kdo dobi večjo vsoto, pa vem, kako to Italijani spretno prikrivajo, da doma ne ugotovijo, kako in kaj je z zadevo.

Mene žalosti to, da se v tem našem okolju, v družbi, v medijih stalno poudarja prav to, da znižujemo te socialne transferje, znižujemo otroške dodatke, jemljemo otroške dodatke, jemljemo štipendije in ne vem kaj še. Če kdo bere to gradivo, in to je javno in je na internetu in ne vem, kje vse, naj mi pokaže eno številko, kjer gre cifra dol ali pa nekemu jemljemo neko pravico in je ne nadomeščamo z neko drugo. Nekaj bo treba narediti, ne vem, piar na ministrstvu ali na Vladi, kjerkoli, da se bomo nehali preigravati in govoriti, da ni socialnega dialoga. Danes tu na balkonu ne vidim nobenega iz določenih struktur, ki bi lahko tu sedeli in poslušali, ne samo takrat, ko so organizirano pripeljeni sem, kajti generalno je treba pritiskati na poslance, da ne bi glasovali drugače, kot oni mislijo.

Mislim, da tudi subvencija za najem stanovanja je izjemno pomembna, ne nazadnje predvsem za mlade družine. V lokalni skupnosti prispevamo nekaj denarja za te subvencije in se nam to zares obrestuje. Razmišljanje, da bi vsaka mlada družina kupila novo stanovanje, je nerealno. Tudi s krediti in z vsem zablokiramo družino, ki potrebuje še kaj drugega, ne samo stanovanje in plačevanje kreditov. Potrebuje tudi nek standard, treba je kdaj iti v gledališče, kupiti kakšno knjigo in podobno. Če je pa ta družina popolnoma zadolžena, potem to pač ni možno. Zato mislim, da je tudi ta predlog

subvencioniranja najemnin za stanovanja zelo dobrodošel..

Jaz bom ta zakon podprl, ko bo v tretjem branju, v tem času ga je možno še s kakšnimi pametnimi predlogi dopolniti.

Meni, gospod minister, je zelo žal, da ste bili med demonstracijami tako grobo napadeni, popolnoma neosnovano. Mislim, da demonstrantom niti ne gre zameriti, kajti ta opita mladina ni vedela, za kaj gre, ampak za organizatorje, za sindikate in za vse druge, je pa to verjetno hladen tuš. Upam, da se to ne bo več zgodilo. Samo dokumente je treba brati, brati zakone, predloge teh zadev in potem se vidi, kaj gre na boljše, kje pa to ni možno. Da ne bomo vsi deležni neke pogače s strani države, da ne bodo tega deležni tisti, ki so bogati, ki ne potrebujejo pomoči, mislim, da je to prava pot. Jaz kot ravnatelj sem vedno rekel, tudi če gredo otroci v kino, naj plača 20 centov za vstopnico in naj jo dobi. Kajti tisto, kar je zastonj, ni vredno nič. In tisti, ki tudi tega ne more plačati, plača lahko kdorkoli drug. Mislim, da je na nivoju države enako. Tisti, ki pomoči ne potrebuje in jo dobi zastonj, je ne bo nikoli cenil, in bo odnos do države vedno grd.

Jaz temu predlogu zakona želim uspešno pot v naslednjih branjih. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI : Hvala. Besedo ima gospod Györek. (Se odpoveduje.) Gospod Trofenik. (Ga ni.) Gospod Hrovat, izvolite.

ROBERT HROVAT: Hvala lepa za besedo.

Sedaj po teh odgovorih gospoda ministra se stvari, jasno, na nek način tudi pojasnjujejo. Na začetku v uvodu, je bilo postavljenih nekaj vprašanj, seveda na vsa vprašanja ni bilo takšnih odgovorov, da bi bil lahko zadovoljen. Ampak dejstvo je, da sedanji sistem je nepregleden, zapleten in brez utemeljenega razloga se pri ugotavljanju materialnega položaja upošteva različen krog oseb in različne vrste dohodkov in seveda tudi na različne načine. O različnih socialnih transferjih se odloča tudi na različnih organih, in to se seveda lahko izkorišča in se prikazujejo različni socialno-ekonomski položaji. To je stanje. In uveljavitev zakona, ki bi enotno, zelo enostavno in pregledno urejal področje vseh socialnih transferjev, ki jih omogoča država, je absolutno nujna. Ta zakon se je pripravljaj že v prejšnjem mandatu. Sam

sem vesel oziroma v Slovenski demokratični stranki smo veseli, da se je nadgradil in pripravil do te mere, da ga danes lahko obravnavamo.

Tisto, kar sem izpostavil na začetku v predstavitvi stališča poslanske skupine, da smo dobili neko elektronsko pošto, kjer se sindikati pritožujejo, da zadeva ni bila usklajena z njimi, da se pravzaprav z njimi sploh ni pogovarjalo na tak način, da bi lahko rekli, da so to bila usklajevanja, je pa dejstvo. Zdaj, komu verjeti. Verjeti ministrstvu, ki trdi, da se je usklajevalo, da je tudi na Ekonomsko-socialnem svetu prišlo do konsenza, soglasja, ali pa verjetji Svobodnim sindikatom, ki so napisali to pošto in trdijo, da ni bilo tako.

Dobro je, da centri za socialno delo postanejo enotna vstopna točka in odločajo o vseh pravicah iz javnih sredstev. Prav je, da se pravice urejajo z eno samo vlogo, da se določa vrstni red uveljavljanja pravic iz javnih sredstev, da se določa enoten krog in enoten način ugotavljanja materialnega stanja pri ugotavljanju upravičenosti do javnih sredstev.

Seveda pa je zelo pomemben dejavnik pri uveljavitvi tega zakona informacijski sistem. Informacijski sistem nam je v zadnjem času naredil kar nekaj sivih las, tudi pri evidenci tako imenovanih izbrisanih. Sam še vedno trdim, da tudi evidenca, ki je vzpostavljena že kar nekaj let, še vedno ni ažurirana, še vedno ni takšna, kot bi morala biti. In se bojim, da bo podobno tudi tu. Zakaj? Poglejte, Vlada ob tem, ko navaja glavne cilje zakona, sama poudarja, da je navedene cilje mogoče doseči le z vzpostavitvijo centralne evidence pravic iz javnih sredstev in s povezavo informacijskih sistemov. Seveda, da se pa to vzpostavi, je pa treba med sabo povezati vsaj 20 različnih vrst evidenc - zdaj govorim zelo na pamet -, ki bodo na koncu podpirale to centralno zbirko podatkov. In pravočasna vzpostavitev tega informacijskega sistema je zato ključnega pomena, da bo zakon sploh lahko v praksi zaživel. Do uveljavitve zakona je še dobrega pol leta. Če upoštevamo, da se vloge po tem zakonu, kot piše, lahko oddajajo že mesec dni pred uveljavitvijo, potem bi po mojem mnenju morali danes biti v fazi testiranja tega informacijskega sistema. Zanimiva bi bila informacija, ali je res tako, da se že vzpostavlja, in v kakšni fazi je projekt e-sociala ta trenutek. Uveljavitev zakona z dnem, kot je zapisano

v zakonu, s 1.1.2011, je pomembna z vidika zagotavljanja nekaterih pravic, ki so bile že večkrat javno izpostavljene, na primer, večje število državnih štipendij, ki se omenjajo v kontekstu urejanja malega dela. In če bo prišlo do zamude pri uveljavitvi tega zakona, so obljube o več in višjih štipendijah vprašljive. Tudi kar se tiče podzakonskih aktov, se postavlja vprašanje. Mislim, da se še niso pripravili vsi podzakonski akti, morajo pa biti izdani do začetka uveljavitve tega zakona. In do takrat je zelo malo časa.

Kar se tiče ocene finančnih posledic zakona. Kar sem prebral v zakonu, lahko ocenjujem kot zelo pomanjkljivo in da ne rečem, bom rekel zelo nežno, zelo nejasno.

Vlada v grobih ocenah navaja, da naj bi primanjkljaj sredstev zaradi uveljavitve tega zakona znašal približno 11 milijonov in pol evrov, vendar dodaja, da ob tem ni upoštevan vpliv premoženja, ki naj bi povečal dohodke posameznikov oziroma družin, povprečno vsaj za 5 %. To pa naj bi v nadaljevanju pomenilo, da finančnih posledic uveljavitve tega zakona za državni proračun ne bo. Tako se bere.

Glede na te bistvene spremembe pri pogojih, ki se nanašajo na materialno stanje posameznika in spremenjenih cenzusih za večino otrok, na primer otroški dodatek, varstveni dodatek in tako naprej, je težko verjeti, da bi bil ta učinek popolnoma izravnal. Pravo sliko o finančnih posledicah je res težko dobiti ta trenutek in napovedovati, kako bo šlo, ker je težko oceniti materialni položaj vsakega posameznika ali pa položaj družine, kar je normalno v tem trenutku, vendar pa to ne opravičuje postavitve zelo pavšalne ocene. Ker v predlogu zakona je zelo, zelo pavšalna ocena. Do uveljavitve tega zakona, če ga bomo potrdili po takšnem postopku, kot je predvideno, pa bi bilo treba to narediti oziroma zelo kratek čas je do takrat, pol leta.

Obseg sredstev za prejemke, ki imajo podlago v tem zakonu, znaša po planu za leto 2011 okoli 270 milijonov evrov. Tako velik obseg sredstev ima zagotovo močan vpliv na javne finance. Vse večje težave javnih financ, povečevanje primanjkljaja in predvideni rebalans zahtevajo po mojem mnenju bolj natančno analizo finančnih učinkov. Tudi glede ugotavljanja dohodka, lahko rečem, ko sem prebiral te člene, ugotavljam, da je zelo

zapleten in predvidevam, da se tudi vi zavedate, da je ta postopek ugotavljanja dohodka zapleten. Posameznik na podlagi določb zakona, če bere samo zakon kot takšen, kot je zdaj napisan, ne more vedeti, ali mu pravica pripada ali mu ne pripada. Ta trenutek ne more vedeti. Zato bi bilo smiselno, da se vsem potencialnim vlagateljem omogoči, da predhodno lahko sami preverijo preko spleta ali pa na kakšen drug način, ali so do javnih sredstev upravičeni ali ne.

Premoženje vsakega posameznika je velikega pomena za pravilno ugotavljanje materialnega položaja posameznika. Predlog zakona določa, da se v premoženje všteva tudi vrednost nepremičnega premoženja. Po mojem mnenju je to samo mrtva črka na papirju, dokler ne bo vzpostavljena kompletna zbirka podatkov o vrednosti nepremičnin.

Zakon ne bo dosegel namena, če ga na koncu ne bo mogoče uveljaviti. Za izvedbo so zadolženi centri za socialno delo, ki kadrovske za to prav gotovo niso pripravljene. Prenos zaposlenih iz lokalnih skupnosti ne bo rešil problema. Glede na to, da je centrov za socialno delo v Sloveniji 62, predvidena prerazporeditev kadrov, tak podatek imam, pa je okoli 30. Če je ta podatek točen, boste povedali, če pa ne, pa me popravite. Centri za socialno delo naj bi po tem zakonu dvakrat na leto preverjali upravičenost do javnih sredstev, kar pomeni ogromno dela in ogromno postopkov.

Kar se tiče nadzora, lahko rečem, da v dosednji praksi se je pokazalo, da sistem socialnih prejemkov ni dovolj pogosto in pa dovolj natančno nadziran. Razlog za to je predvsem, po mojem mnenju, premajhno število inšpektorjev, ki jih absolutno primanjkuje. Predlog zakona ne predvideva, da bi se inšpekcijska služba zaradi novih nalog, ki so dane po tem zakonu, okreplila ali pa se bo to urejalo na kakšnem drugem področju. Nadzor bo tako še vedno pomanjkljiv, kar na nek način povečuje možnost zlorabe samega sistema. Eden izmed ciljev zakona naj bi bil tudi vzpostavitev sistema, ki bo preprostejši za uporabnika in za pristojni organ. Predpostavka za to je zagotovo informacijski sistem, ki bo brezhibno deloval in omogočal avtomatizirano obdelavo podatkov ter povezovanje različnih evidenc, iz katerih bo pristojni organ po uradni poti pridobival podatke o vlagatelju in njegovem

materialnem položaju. Zakon predvideva tudi, da bo moral predlagatelj v primeru, ko ustrezne evidence niso na voljo in centri za socialno delo ne morejo pridobiti podatkov po uradni poti, le- te predložiti sam. To bi bilo tako z vidika vlagatelja, ki bi moral sam iskati potrdila iz uradnih evidenc, kot tudi z vidika centra za socialno delo, ki o vlogah odloča, sigurno dodatno breme.

Verjamem, da je intenca predlagatelja zakona dobra, sigurno zagotovo pozitivna, vendar pa je še precej odprtih vprašanj in v nadaljnji obravnavi bomo zagotovo poskušali z dopolnili zakon tudi izboljšati. Hvala lepa.

PODPREDSNIK FRANCE CUKJATI : Hvala. Gospod Jelinčič.(Ga ni.) Gospa Brunskole, zvolite, imate besedo.

RENATA BRUNSKOLE: Hvala lepa. Prav lepo pozdravljeni predsedujoči, gospa državna sekretarka, kolegice in kolegi!

Tudi jaz bom v prvi obravnavi predlog zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev podprla. Gospod minister je v današnjih tudi že dopolnjenih obrazložitvah zelo jasno povedal, in mislim, da je tudi nam vsem razumljivo, da je treba v tem času omejenih ekonomskih možnosti pomagati najbolj pomoči potrebnim. Kot je tudi poudaril, je zelo neupravičen očitke, da se s tem slabi socialna država. Res pa je, da se v tem predlogu zakona vzpostavlja sistem pravičnosti razdelitve sredstev, kar pomeni, da to, kot je že danes poudarila dr. Andreja Črnak Meglič, predsednica Odbora za delo, družino in socialne zadeve, pomeni tudi velik napor in tehnično strokovni zalogaj. Zdaj vse dileme, ki so bile izpostavljene v povezavi s centri za socialno delo in ostalimi zadevami, jaz sem prepričana, da bo pristojno ministrstvo v tej smeri poskrbelo, da bomo sprejeli takšen zakon, da bo tudi dejansko imel takojšnje učinke in to predvsem pri tistih, ki so pomoči potrebni. Sama kot predstavnica lokalne skupnosti, ko sem kandidirala, sem se odločila, da če bom izvoljena, bom 100 evrov mesečno namenila študentki ali študentu, katere od družin z mojega območja, ki bo pomoči potreben. In zelo sem zadovoljna, da lahko na nek način sama osebno, ne da kritiziram sistem države ali lokalnih skupnosti, na nek način vsaj delček pripomorem s pomočjo tistim, ki so pomoči potrebni. Naj pa tudi poudarim, da skupaj s pristojnimi ministrstvi, torej z

Vlado imamo tudi lokalne skupnosti v veliki meri posluh za vse tiste, ki so na našem območju pomoči potrebni, in da tudi lokalne skupnosti, torej občine, v proračunih namenjamo določen del sredstev in nekako poskušamo reševati tiste težave ali pa tiste probleme, ki se v danem trenutku pokažejo kot najbolj problematični.

Kolega Brulc je prej omenjal dejstvo, vezano na primer, kino ali šole v naravi, dejansko tudi lokalne skupnosti gledamo na to, da bi ne glede na današnjo gospodarsko in finančno krizo, lahko vsi otroci z našega območja šli recimo v šolo v naravi, da bi na tej strani tako s strani države kot lokalne skupnosti bila izkazana pomoč.

Torej posluh za to je in jaz mislim, da zagotovo se je to videnje socialne države v današnjih časih, zdaj v teh dveh letih še v največji meri izkazalo, da živimo v socialni državi. Ko je višja gospodarska rast ali visoka gospodarska rast, ki smo ji bili priča, je bil mogoče ta razkorak oziroma te težave so bile mogoče manj izražene in manj izkazane kot danes, ko dejansko se podjetja srečujejo s težavami. Vendar menim, da smo že zopet v procesu, ko gredo trendi navzgor, torej v smeri ponovne gospodarske rasti, čeprav počasi in postopoma, vendar bomo tudi to težavo in to težko obdobje prebrodili. Zato pozdravljam vse napore pristojnega ministrstva in bom seveda, kot sem že na začetku povedala, ta predlog zakona v prvi obravnavi podprla. Hvala.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala. Franco Juri. (Ga ni.) Gospod Frangež. Izvolite.

MATEVŽ FRANGEŽ: Spoštovane in spoštovani!

V slovensko ustavo smo 19 let nazaj zapisali, da je Slovenija socialna država. Danes s sprejemom in obravnavo zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev na pomemben način določamo enega od ključnih stebrov te socialne države.

Tudi doslej je naša vlada v ambiciji, da v Sloveniji še posebej v tem kriznem času zagotovimo pogoje za razvoj pravične družbe, že storila nekaj pomembnih ukrepov. Sam bi na prvo mesto med temi postavil dvig minimalne plače, ki je podal jasno sporočilo vsem, ki na pošten in dejaven način ustvarjajo pogoje za svoje

preživetje, da se delo v tej državi mora splačati.

Zanimivo je, da so nas takrat, ko smo sprejemali zakon o minimalni plači, mnogi opozarjali, da bo to prispevalo k povečanju brezposelnosti. Danes, nekaj mesecev po uveljavitvi bistvenega zvišanja minimalne plače, lahko ugotovljamo, da prvi podatki kažejo na zmanjševanje brezposelnosti. Prepričan sem, da je tudi to odsev ene ambicije, da z boljšim in pravičnejšim sistemom delitve ustvarjenega v naši skupnosti pravzaprav prispevamo k ustvarjanju večje vrednosti, ki jo ustvarimo kot celota.

Zagotovo je krizni čas čas, ko nas čaka neko novo obdobje in ko moramo, ko terjamo in vabimo ljudi, da lahko iz te krize izidemo samo kot skupnost, da jim moramo za obet po izhodu iz krize ponuditi pravičnejšo družbo, da bo njihovem prispevku k našemu skupnemu naporu sledila tudi uresničena obljuba o pravičnejši delitvi ustvarjenega.

In sprašujem se, ko danes nekateri veliko govorijo o zlorabah. Jaz ne trdim, da je teh zlorab veliko, gotovo pa se dogajajo. In zakon, ki je danes pred nami, je predvsem odgovor na to, da teh zlorab ne bi bilo več. Izkoriščanje pravic po mojem prepričanju ni pravilo. Se pa dogaja in predstavlja izziv predvsem zato, ker to izkoriščanje z možnostjo skupnosti, da zagotavlja sredstva za solidarnost, ogroža solidarnost samo. In tisti, ki živijo od socialne pomoči, uveljavljenih do danes z nepreglednega seznama možnosti, ob tem pa recimo delajo na črno, od skupnosti samo prejemajo, nič pa ne prispevajo ne v socialne blagajne, ne v druge javne možnosti, da se soočamo z izzivi naše skupnosti in teh vemo, je danes veliko. To je sistem, ki je nagrajeval nepoštene in kaznoval tiste, ki so se obnašali pošteno, ker so bili evidentno v slabšem položaju od tistih, ki so delovali v nasprotju z duhom zakonodaje, kot je veljala do zdaj.

Mislim, da bomo z zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev na učinkovit način, predvsem z boljšim ciljanjem pomoči, kar bo podprto z enotno vstopno točko in enotno evidenco prejemkov, ki jih prejme posameznik, in preglednejšim sistemom uveljavljanja teh pravic, takšne možnosti izkoriščanja sistema radikalno zamejili, ne da bi pri tem odtegnili pomoč tistim, ki jo res potrebujejo.

Mimogrede, mislim, da nas čaka pomembna sprememba tudi v sferi pregona in preprečevanja dela na črno. Pričakujem, da bo Vlada na ta izziv odgovorila z radikalnim zaostrovanjem kazni na tem področju. Da bo tudi na ta način spodbudila tiste, ki se poslužujejo tega dela, po svoji krivdi ali ne, da to delo legalizirajo v eni od legalnih oblik dela. Tu predvsem računam na nov instrument zakona o malem delu, ki pa mora postati dovolj odprt, fleksibilen in ne preveč zbirokratiziran sistem, zato da bo zagotavljal učinkovito in privlačno alternativo tem, ki danes delajo na črno. Kot veste, je po ocenah mednarodnih organizacij tega dela do 26 % bruto družbenega proizvoda, ki ga ustvarimo v državi.

Zakon o malem delu je bil nedvomno tudi poglobitna motivacija za to, da so sredi Ljubljane prejšnji teden bile študentske in dijaške demonstracije. Sam ne delim nekaterih precej ostrih ocen o tem, da so bile te demonstracije nelegitimne. Nasprotno, mislim, da so imele legitimne zahteve po tem, da se navkljub zakonu o malem delu dostopnost do študija, znanja v tej državi ne sme poslabšati. Dejstvo pa je, da je študentskim organizacijam in njihovem propagandnemu stroju na nekorekten način uspelo na te demonstracije verjetno pritegniti mnoge, ki se jih sicer ne bi udeležili. Predvsem pa mislim, da je izplen teh študentskih demonstracij pokazal, kaj se lahko zgodi v državi, če bomo neodgovorno pozivali ljudi na ulice in jim pred očmi slikali neverjetne scenarije o tem, kako bodo študenti v primeru sprejetja takega zakona morali svojo hrano iskati z ribarjenjem v rekah in s spanjem pod mostovi. To ni obet za neko trezno razpravo, ki jo ta država danes rabi za to, da se sooči z izzivi, ki stojijo pred njo.

Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev podpiram, ker v njem vidim obet, da bomo zagotovili pravično družbo, zagotovili učinkovito pomoč vsem tistim, ki jo v naši skupnosti potrebujejo, hkrati pa na učinkovit način tudi preprečevali morebitne zlorabe tega sistema, ki, kot rečeno, v temelju rušijo solidarno naravo naše skupnosti. In to moramo preprečiti, da ohranimo socialno državo. Hvala.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Vito Rožej. (Ga ni.) Lojze Posedel.
(Ga ni.) Gospod Gantar. (Ga ni.) Jakob

Presečnik. (Ga ni.) Cveta Zalokar Oražem.
(Tudi ne.) Gospa Črnak Meglič, imate besedo.

DR. ANDREJA ČRNAK MEGLIČ: Hvala lepa.

Da sklenem, nimam več dosti časa. Veliko sem povedala že v samem uvodu. Ponovo bi pa želela poudariti, da s tem sistemskim zakonom sprejema ta vlada nase izjemen strokovni in logistični napor. Da se je z njim nekako soočala že prejšnja vlada, nam je bilo povedano. Zato je poleg premišljenega pristopa treba imeti tudi nekoliko poguma. In vesela sem, da ga ta vlada ima.

Moram pa reči, da delim mnoge skrbi, ki ste jih izpostavili in so povezane z evidencami.

Zato morda samo kot premislek. Sama ocenjujem, da je zakon treba uveljaviti s 1. 1. 2011. Če morebiti pri evidencah, za katere že danes vemo, da bi nas lahko ovirale pri implementaciji zakona, ne bi razmišljali o dvofaznem postopku. Predvsem razmišljamo o evidenci lastnine, da bi jo vključili v nadaljnjem postopku.

To, kar mi je pri tem zakonu izredno všeč, je to, da pravzaprav smo socialne transferje in njihovo izplačevanje nekako vezali na strokovno delo. To, kar je bila vseskozi neka prednost našega sistema, čeprav moram reči, da sem se tudi jaz nekaj časa spogledovala s tako imenovanim angleškim modelom, kjer je izplačevanje socialnih transferjev zaupano upravnim službam. Vendar sem prepričana, da ravno zaradi tega, ker razmišljamo o aktivni socialni politiki, je treba izkoristiti vsak stik strokovnega delavca s tistimi, ki nimajo zagotovljenih zadostnih sredstev za lastno eksistenco oziroma potrebujejo tudi siceršnjo pomoč države, da pravzaprav usmerjajo tega upravičenca in mu svetujejo pri nadaljnjem ravnanju.

Seveda pa resnično upam, da ne bo šlo samo za prelaganje nalog, ampak za pravično prerazporeditev kadra, kajti vemo, ob omejenih kadrovskih možnostih, ki si jih je začrtala za cilj ta vlada, je treba nekatere zmanjševati, druge povečevati.

Tretja stvar. Če sem vam uspela kakorkoli povedati, da pravičnost sistema pomeni ne samo sankcioniranje tistih, ki sistem zlorabljajo, ampak proaktiven odnos do tistih, ki pomoč družbe potrebujejo, pa

sami niso dovolj močni, opogumljeni, ne znajo po to pomoč priti, da je potreben napor države oziroma predvsem pristojnih služb v povezavi z nevladnimi organizacijami, da gostijo socialne mreže in pravzaprav ne pustijo prav nikogar, ki pomoč države oziroma družbe potrebuje, izven sistema. Zato je treba celostno razmišljati tudi o reorganizaciji dejavnosti.

Naslednje je seveda dobro ciljanje socialnih prejemkov. Morda vam je ušlo. Že sedaj Slovenija sodi med uspešnejše države pri usmerjanju svojih socialnih transferjev. Kar za polovico nam uspe s pomočjo njih zmanjšati stopnjo tveganja revščine in pravzaprav z učinki socialnih transferjev dosežemo mnogo več kot marsikatera bogatejša država. Prepričana sem, da bo implementacija tega zakona prispevala še več k približevanju temu cilju.

Na koncu naj rečem, da sistem pomeni tudi racionalizacijo. Nekoč sem se v Franciji srečala z njihovo, bom rekla, birokracijo, ki se je držala za glavo in opozarjala, kako veliki so izdatki za ugotavljanje in izplačevanje pomoči. Združevanje na enem mestu, pregleden sistem, enotno ugotavljanje in vse to, kar ta zakon prinaša, sem prepričana, da pomeni tudi prihranek v korist uporabnikov. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala. Želi besedo predstavnica Vlade dr. Kopač Mrak? Želite besedo? Izvolite.

DR. ANJA KOPAČ MRAK: Hvala za besedo.

Zaključujemo, smo že proti koncu te prve razprave, zato bi želela skleniti s tem, da sem vesela, da so se vse poslanske skupine načelno strinjale s samo oceno stanja, ki je osnova za pripravo tega zakona. In tudi v osnovi, glede samih rešitev je velika stopnja soglasja.

Seveda pa so vsa ta opozorila, ki so bila dana v javni razpravi, kar se tiče same izvedbe, dobrodošla in bomo skupaj tudi delali potem v drugem in tretjem branju, ker smo odprti za posamezne izboljšave zakona. Zavedamo se, da je za izvedbo in implementacijo tega zakona ključen prenos kadrov, ki je nujen in pri katerem na tem mestu izpostavljam, da nobeden od predstavnikov, iz katerih se bodo ti kadri prenašali, ne sme biti s figo v žepu, če se tako izrazim, ampak dejansko

je to treba izvesti, da bodo centri za socialno delo to tudi zmogli.

Mi se tega zavedamo in pri tem, že omenjenem izvedbenem načrtu, strnjujemo vse moči ministrstva, da bomo to tudi zmogli oziroma dosegli. Večkrat je bilo izpostavljeno tudi, da je za samo izvedbo zakona nujna ta informacijska podlaga, ta združitev baz. Jaz bi rada še enkrat opozorila, da je Vlada že v lanskem letu pripravila projekt e- sociale, ki je dejansko osnova za obljubljeni informatizacijo, za katerega je pridobila tako evropska sredstva in tudi združila moči vseh ministrstev. Gre za povezavo kar 25 baz podatkov, ki so v tem trenutku v tej državi ločeni. Gre za velik zalogaj, ki se ga zavedamo in v katerem bo treba delati tudi v prihodnje.

Kar se tiče skrbi za sočasnost in morda izraženega pomisleka, da ne bi zmogli izpolniti obljubo, ki smo jo dali študentom v povezavi z malim delom, kot ste izpostavili, da ta zakon ne bi bil uveljavljen in bi potem zakon o malem delu prehitel ta zakon, mi absolutno, če bo prišlo do spreminjanja uveljavitve, se bo spreminjal tudi zakon o malem delu, torej ta skrb je absolutno odveč.

Potem so bili nekateri pomisleki glede finančnih ocen zakona. Kot ste sami že večkrat omenili, gre za dejansko veliko strukturno spremembo, ki povezuje kar štiri ključne pravice in enajst subvencij. Gre dejansko za megalomanski sistem in pri tem sem vesela, da ste razumevajoči tudi do tega, da so morda finančne ocene ne najbolj natančne, kot je morda pri drugih zakonih. Naredili smo ocene finančnih posledic in so tudi pridane, tako kot morajo biti v zakonu kot takemu, pri čemer smo imeli težavo, kot je minister tudi že poudaril, z oceno, v kolikšni meri bo premoženje vplivalo na višino socialnih transferjev, ki jih bodo potem pridobile posamezne družine oziroma posamezni vlagatelji. Mi smo na podlagi nekaterih podatkov iz leta 2008 in križanja nekaterih evidenc prišli do ocene, da bi bilo to povišanje 5 %, zato smo tudi omenili to v zakonu. Glede na kompleksnost sistema smo na ministrstvu do tega trenutka naredili vse, kar je potrebno, tudi različne variacije, kaj se dogaja s posamezno družino, z različnimi družinskimi člani v posamezni družini po spremembi tega zakona. Tako te izračune in simulacije imamo. Bil bi seveda neodgovorno, če tega ne bi naredili.

Kar se tiče zapletenosti sistema, ki ste ga omenjali, da bo posameznik težko razumel posamezne določbe zakona, bi na tem mestu želela izpostaviti, da se v zakonu predvideva možnost informacijskega izračuna. To bo del aplikacije, da bo posameznik lahko do tega informacijskega izračuna na prijazen način tudi prišel. Bistveno pa je seveda delovanje te aplikacije, ki bo to omogočala. In vse to je stvar razvoja.

Jaz bi čisto za konec rekla, da me res veseli, da se strinjamo, da pa tudi v nadaljnji razpravi je možno, glede na to sedaj zelo intenzivno fazo implementacije in priprave izvedbenega načrta, če bo potrebno in ocenjeno na podlagi izvedbenih načrtov, na zamik zakona s samo implementacijo zakona, če bodo vsi ti natančni pregledi in izvedbeni načrti, ki so sedaj v teku, to tudi zahtevali od nas. Ne bi želeli vzpostavljati sistema na nek način na pamet ali da bi s tem porušili že dosedanja sistem. So pa ključne pri tem evidence s področja šolstva, z visokega šolstva in evidence GURS-a, kar se tiče vrednotenja nepremičnin. Te tri evidence so dejansko ključne za izvedbo zakona, pa seveda izdelave in testiranje aplikacije.

Toliko za enkrat, več pa potem pri drugem zakonu, kjer gre bolj za vprašanje aktivne socialne politike in drugih tem, ki so dejansko povezane. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI :

Hvala. Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker pa čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika zbora še kdo razpravljati? (Da.)

Še kdo drug? (Ne.) Gospod Rožej, pet minut. Izvolite.

VITO ROŽEJ: Hvala lepa, predsedujoči za uvidevnost.

Ne želim dodatno vleči razprave, ki je bila, kot je v sklepnem govoru tudi državna sekretarka ugotovila, podporna zakonu, da tako rečem. Želel bi samo opozoriti pa zaželeli, da boste tudi priporočila, ki so bila izrečena s strani nekaterih bodočih izvajalcev tega zakona, mislim predvsem na lokalne skupnosti, na področju socialnega varstva otrok naši skupni jezik in da se bodo nejasnosti razjasnile. Obenem tudi upam, da so ti izračuni, ki ste jih naredili, približni v tem,

kako naj bi na socialne prejemke vplivalo dejstvo, da nekdo je prejemnik nadomestila za brezposelnost ali pa ni, da so te razlike dovolj velike, da bi se ljudje vseeno vključevali v te evidence. Najbrž nas ne sme skrbeti samo to, da bo brezposelnost nizka, želeli bi si tudi, da bi bila zaposlenost večja. Sicer pa tudi na področju premoženja, ki naj bi vplivalo na to, koliko in kakšne prejemke bi kdo dobil oziroma bi jih bil deležen, mislim, da je pomembno tudi tisto, kar je že v predstavitvi stališč, mislim, da kolegica Črnak Meglič rekla, da bi ta zakon moral biti ne projekt ministrstva, ampak projekt Vlade, ker na marsikaterih področjih, na področju premoženja, konkretnije nepremičnin, se prav gotovo dotika tudi kakšnega drugega zakona. Jaz upam, da je rešitev, ki ste jo predvideli, in to je, če nepremičnina, ki recimo nosi nek donos, ki je obdavčen, ne gre v izračun cenusa za upravičenost do socialnega prejemka, je prava. Mislim pa, da bi morda tukaj z enim razmislekom, interdisciplinarnim ali pa, če hočete, med ministrskim, morda dosegli tudi kakšen učinek, ki sicer ni namen tega zakona, bi pa bil za državo koristen, kar se tiče oddajanja na črno in tako naprej.

Upam, da so te stvari tudi med ministrstvi premišljene in da bodo cilji zakona doseženi. Pa poleg njih morda še kakšen, ki ni cilj tega zakona, bi se pa vsi v tej dvorani strinjali, da bi bil dober za to državo in njene državljane. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI :

Hvala. S tem zaključujem splošno razpravo. O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali jutri, 26. maja, v okviru glasovanj.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **2. TOČKO DNEVNEGA REDA - TO JE PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SOCIALNO VARSTVENIH PREJEMKIH.** Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila Vlada. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 16 poslank in poslancev, s prvopodpisanim Bojanom Kontičem, zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavnic Vlade, državni sekretarki za

dopolnilno obrazložitev. Izvolite, imate besedo.

DR. ANJA KOPAČ MRAK: Hvala, gospod podpredsednik. Dragi poslanci in poslanke!

Gre za nadaljevanje in veliko točk, o katerih smo razpravljali in se tičejo tega zakona, je bilo že odprtih pri razpravi o prejšnjem zakonu, zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev. Ta dva zakona sta dejansko močno povezana in zato je prav, da jih obravnavamo skupaj.

Če se vseeno zdaj osredotočim na ta zakon, ki je v tem trenutku pred nami, to je zakon o socialno varstvenih prejemkih. Namen tega zakona je zmanjševanje tveganja revščine in socialne izključenosti in pa spodbujanje delovne aktivnosti oziroma ohranjanje motivacije za delo. S tem zakonom gre za ključen premik, ki ga želimo doseči, iz poudarjanja pasivne socialne politike na pot aktivni oziroma aktivacijski socialni politiki. Namen tega zakona je tudi prenos pravic, ki imajo socialnovarstveno naravo, iz pokojninskega sistema v sistem socialnih pomoči. Zaradi tega se prenašata varstveni dodatek in državna pokojnina v določbe tega zakona. Gre tudi za še eno izmed pravic, ki se prenaša, to je pravica do nadomestila za invalidnost, ki je do sedaj bila določena v zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb. To je, kar se tiče namena.

Ključne rešitve, ki so v zakonu, pa so sledeče. Določa se nova višina osnovnega zneska minimalnega dohodka. To je zelo pomembno z vidika preprečevanja tveganja revščine in socialne izključenosti. Mi smo na podlagi lansko leto že objavljene študije Inštituta za ekonomske raziskave o minimalnih življenjskih stroških, ki je bila predstavljena in bila tudi podlaga za dvig minimalne plače, dvignili ta minimalni dohodek oziroma minimalni dohodek na 288,81 evrov, kar pomeni 27 % dvig glede na obstoječo višino denarne socialne pomoči. Zaradi večje transparentnosti določamo, uvajamo s tem zakonom dve ravni minimalnega dohodka za pokrivanje osnovnih stroškov življenja. Ta vrednost 288 evrov velja za začasne prejemnike denarne socialne pomoči, torej tiste, ki se za kratek čas znajdejo v tej socialno-ekonomski situaciji, da potrebujejo pomoč s strani države, vendar se zaradi tega, ker je to kratek rok, lahko izogone določenim

stroškom, na primer vzdrževanje stanovanja in drugih, nadomeščanju trajnih dobrin, zato je lahko ta znesek nižji. Druga višina, ki jo določamo, je pa za tiste, ki so trajno nezmožni za delo, torej za tiste, za katere ne moremo pričakovati, da si lahko s svojo aktivnostjo zagotovijo preživetje, ali so trajno nezaposljivi, ali pa starejši od 63 let, za ženske, in 65 let, za moške. Za te dodajamo varstveni dodatek v višini za prve osebe je 161 evrov, plus denarna socialna pomoč 288 evrov, kar pomeni, da bodo te osebe upravičene do bistveno višjega zneska, kot so v tem trenutku, to je znesek 450,54 evrov. To je zelo pomembno za starejšo populacijo, ki je trenutno tudi po statističnih podatkih populacija, kjer je najvišja stopnja tveganja revščine. In tudi obstoječi varstveni dodatek tega dovolj dobro ne rešuje in menimo, da bo ta rešitev mnogo boljša na tem področju.

Druga poglobljena rešitev je nova ekvivalenčna lestvica, za koliko se šteje posamezni član znotraj družine. Pri tem bi omenila na tem mestu predvsem, koliko se šteje vzdrževani družinski član otrok. Po prejšnjem sistemu je bil ponder, 0,3, to pomeni, da so v tem trenutku otroci vzdrževani dobili 68 evrov znotraj družine, po novem predlogu ta ponder dvigujemo na 0,7, kar pomeni da bo dobila družina, ki potrebuje pomoč, 202 evra za otroka, če gre za dijaka pa kar 257 evrov, ker predvidevamo višji ponder za dijake.

Pomembna novost, ki je zelo pomembna z vidika aktivacije teh najbolj izključenih s trga dela, je uvedba medinstitucionalnih komisij centra za socialno delo in Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, kjer bo prav posebna obravnava namenjena skupini brezposelnih, ki so težje zaposljivi zaradi težav z odvisnostjo, duševnimi težavami in podobno.

Dodajamo tudi višjo subvencijo za delodajalce, ki zaposlijo prejemnike denarnih socialnih pomoči. Tako iz aktivne politike zaposlovanja namenjamo sredstva kot tudi s socialno varstvenimi sredstvi, to je prav zato, da spodbudimo tudi delodajalce za zaposlovanje teh najbolj ogroženih. Uvajamo, to je pomembno za to delovno aktivnost, dodatek za aktivnost, ki ga bodo prejemale osebe, ki opravljajo dejavnost, ki so v delovnem razmerju ali ki so vključene v aktivno politiko zaposlovanje. S tem želimo predvsem tiste, ki se poskušajo z neko aktivnostjo spraviti iz svojega položaja,

nagraditi, torej, da ne bo nagrajena ta pasivnost posameznika, ampak aktivni pristop posameznikov k reševanju njihove nastale socialno ekonomske situacije. Gre za ohranjanje motivacije za delo. Ta dodatek bo v dveh višinah, odvisno od obsega delovne aktivnosti, in sicer če bo obseg delovne aktivnosti od 60 do 128 ur na mesec, bo dobil 80,87 evrov, če pa bo v večjem obsegu kot 128 ur, pa v višini 161,73 evrov. Uvajamo tudi fleksibilnejše dokazovanje namenske porabe izredne denarne socialne pomoči. Tu smo na primer upoštevali pripombe Zveze svobodnih sindikatov, s katerimi, in tudi drugih socialnih partnerjev, smo vodili kot v primeru prvega zakona zelo odkrit in dolgotrajen diskurz, upoštevali smo z vidika večje fleksibilnosti čas, v katerem morajo dokazati način porabe izredne denarne socialne pomoči. Upoštevali smo pripombe, ki so bile že prej dane.

Omeniti je treba tudi novo rešitev definicije enostarševske družine, kar je povezano z zlorabami, ki so na žalost preštevilne, ki smo jih omenjali že pri obravnavi prejšnjega zakona. V tem zakonu definiramo enostarševsko družino na način, da zajemamo samo tiste otroke, katerih drugi starš je umrl ali z njim ne živijo oziroma ne pridobiva sredstev. Samo te štejem kot enostarševsko družino, s čimer onemogočamo malverzacije v tem, da se nekdo prijavi na ločenih naslovih in se potem prijavi kot enostarševska družina, hkrati pa še vedno skrbi in plačuje prispevek k razvoju svojega otroka.

Določamo tudi domnevo obstoja zunajzakonske skupnosti, kar je zopet povezano s številnimi očitki na ta račun, da ne spodbujamo družine, vrednote družine, poročanja, zakonske zveze kot take, ker so zakonske rešitve ugodnejše z materialnega vidika za tiste, ki živijo v zunajzakonski skupnosti in skušajo iskati različne možnosti, če rečemo pod narekovaji, "zlorab" za pridobitev višjih pravic iz naslova njihovega položaja.

Torej, to so ključne rešitve, s katerimi, menimo, bomo predvsem izboljšali položaj najbolj ranljivih v naši družbi. Treba je pa tudi omeniti, da je predpostavka znotraj sistema socialnih pomoči to, da je posameznik dolžan aktivirati tudi svoje premoženje, ki ga ima, za reševanje svojega socialno-ekonomskega položaja. Hvala.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin. Gospod Vito Rožej bo predstavil stališče Poslanske skupine Zares.

VITO ROŽEJ: Hvala lepa, predsedujoči. Lep pozdrav vsem prisotnim!

Zakon o socialnovarstvenih prejemkih je posledica spremenjenih okoliščin in novega izračuna minimalnih življenjskih stroškov. Je nadgradnja danes neustreznega zakona o denarni socialni pomoči in ga prilagaja zakonskim spremembam na drugih sorodnih področjih.

Višina trenutne denarne socialne pomoči se je začela določati na podlagi osnovnega zneska minimalnega dohodka. Polna višina se je uvajala postopno, leta 2003 pa je bil znesek v celoti dosežen in znaša 226,80 evra. Glede na ekvivalenčno lestvico po veljavnem zakonu znaša denarna socialna pomoč za vsako naslednjo odraslo osebo v družini 158,76 evra za otroka do 18. leta in polnoletnega otroka, ki so ga starši dolžni preživljati zaradi rednega šolanja, kot je bilo že omenjeno tudi v predstavitvi, 48 evrov in 4 cente.

Veljavni zakon določa tudi izredno denarno socialno pomoč, ki se dodeli upravičencu iz razlogov, na katere ni mogel vplivati in je trenutno materialno ogrožen oziroma ta ogroženost ne bo trajala več kot dva meseca. Ta je neodvisna od njegovih dohodkov, saj gre pravzaprav za namenska sredstva. Odločitev je vezana na prosti preudarek centra za socialno delo. Tudi tu je višina omejena, saj višina mesečno ne more presegati višine enega minimalnega dohodka samske osebe oziroma družine, višina enkratne izredne pomoči pa v enem koledarskem letu ne more presegati višine dveh njenih minimalnih dohodkov. Na podlagi izračuna Inštituta za ekonomska raziskovanja začasni minimalni življenjski stroški samske odrasle osebe danes znašajo 385 evrov in 8 centov. Realno nizke minimalne in povprečne plače znižujejo motivacijo za delo in stimulativna razmerja med socialnim varstvom in trgov delo. Zato v Poslanski skupini Zares-Nova politika podpiramo razmišljanja pristojnega ministrstva, ki z zakonom uvaja minimalni dohodek v višini 75 % navedenega zneska, torej, 288,81 evra. Gre za denarno socialno pomoč, ki je namenjena delovno sposobnim

odraslim, ki so se zaradi različnih okoliščin začasno znašli v težkem socialnem položaju, in je za 52 evrov in cent višja kot doslej. Vsem tistim, ki so trajno nezmožni za delo ali trajno nezaposljivi oziroma starejšim od 65 let, po zakonu pripada tudi varstveni dodatek v višini 161 evrov in 73 centov. Izračun pa nam pokaže, da bi skupaj tak posameznik lahko prejel znesek v višini 450 evrov in pol, kar v današnjih razmerah dejansko pomeni zadovoljivo, da ne rečemo, višjo socialno vključenost in kakovost življenja.

V Poslanski skupini Zares smo pomemben poudarke namenili prenosu nekaterih prejemkov v sistem denarne socialne pomoči in tako imenovanega novega varstvenega dodatka. Govorim o napovedani pokojninski reformi, o kateri je bilo danes tudi že nekaj govora, saj z njeno modernizacijo iz pokojninske blagajne prenašamo transferje socialne narave, ki ne izhajajo iz vplačanih prispevkov, kot na primer, da rečem v navednicah, stari varstveni dodatek ali državna pokojnina. Zato je toliko bolj pomembno, da v skladu z družbenimi spremembami vztrajamo pri vpeljavi pokojninske reforme, ki bo temeljila na posameznikovih vplačilih oziroma sistemu NDC, Notional Defined Contribution, torej na tako imenovanih evidenčnih računih, v nordijskih deželah jih poznajo tudi kot oranžne ovojnice, v katerih vsak mesec tisti, ki plačujejo socialno zavarovanje, dobijo napisan znesek, ki so ga doslej plačali. Na podlagi tega lahko sklepajo tudi na svojo socialno varnost v starosti.

Ta sistem onemogoča nepreglednosti in netransparentnosti, ki smo jim priča danes. Socialna vključenost je nedvomno povezana z višjo motiviranostjo posameznika za delo, zato je stimulacija, ko jo predstavlja uvedba dodatka za aktivnost, ki za delovno aktivne prejemnike denarne socialne pomoči predlaga višji minimalni dohodek, še kako upravičena. Določena višina dodatka je 161,73 ali 80,9 evra. Neurejenost trga dela zahteva tudi uvedbo fleksibilnejše ureditve podeljevanja izredne denarne socialne pomoči. Po navedbah ministrstva bo prejemnik po novem dokazila o namenski porabi dodeljene pomoči, ki mora biti porabljena v roku 30 dni od prejema, predložil najkasneje ob vložitvi nove vloge.

Če smo ob obravnavi prejšnjega zakona govorili o pomembnosti

preprečevanja zlorab, je treba tu nadaljevati. Zakon na novo uvaja zakonsko domnevo obstoja zunajzakonske skupnosti, novo definicijo posredno ugotovljenega dohodka in uvedbo novega načina upoštevanja premoženja in ugotavljanja dohodka iz dejavnosti. Sankcije v primeru zlorab se zaostrujejo, vendar je treba opozoriti predvsem na ustrezen in uspešen nadzor, ki, žal, vedno ne funkcionira najbolje. Poglavitne posledice zakona vpeljujejo prerazporeditev socialnih transferjev v smeri večje pravičnosti in preprečevanja kopičenja le-teh ter zlorab. Gre za pomembno vsebino, ki jo bomo v tej vazi postopka v Poslanski skupini Zares - nova politika podprli. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI :

Hvala. Gospod Guido Kres bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke.

GUIDO KRES: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovana gospa sekretarka, spoštovane kolegice in kolegi.

V Slovenski ljudski stranki verjamemo v pravico vsakogar, da odloča o svoji usodi. Naš cilje je ustvarjati razmere, v katerih bo imel vsakdo možnost razvijati svoje sposobnosti, želje, talente in znanje. Svoboda odločanja posameznika vsebuje tudi odgovornost vsakogar do sebe samega, svoje družine in družbe na sploh.

V tem duhu našega programskega izhodišča smo v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke proučili oba predložena zakona, ki v temeljih spreminjata dosednji sistem socialno varstvenih prejemkov. Sprejemanje povsem novega sistema socialnih prejemkov v času gospodarske in finančne krize je po eni strani nuja, po drugi strani pa v Slovenski ljudski stranki opozarjamo, da mora Vlada zelo previdno posegati v socialne pravice in si vzeti dovolj časa za proučitev posledic predlaganih sprememb. Zakaj torej hitenje in prehitevanje? Zakona bi morali obravnavati v paketu s predlogom reforme pokojninskega sistema, saj se bodo skupni učinki marsikoga dotaknili. Zaradi hitenja se vsiljuje pomislek, da Vlada predlaga spremembe zgolj zaradi uravnavanja proračuna in je najlažje pričeti pri socialnih pravicah, namesto da bi se lotili pravočasnih strukturnih sprememb in zmanjšanja javne porabe. Prav je, da je upravičenost do državne socialne pomoči

praviloma pogojena s pripravljenostjo delati oziroma izboljšati svoj položaj. Zelo zaskrbljujoče je dejstvo, da se povečuje število mladih prejemnikov državne socialne pomoči. Treba je zagotoviti pogoje za ponovno gospodarsko rast. Dosedanji sistem državnih socialnih pomoči je po besedah Vlade pokazal kar nekaj slabosti, ki jih želi s tem zakonom popraviti. S tem bi se lahko celo delno strinjali. Predvsem se je mogoče strinjati z ugotovitvijo, da trenutna višina državne socialne pomoči ne zadošča za kritje osnovnih minimalnih življenjskih stroškov, kot seveda ne zadošča na drugi strani celo minimalna plača ali pokojnina.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke se zavzemamo za pozitivno diskriminacijo družine v moralnem in materialnem smislu. Zakonodaja mora biti zato za družine spodbujevalna. Zakonodaja naj spodbuja kakovost in trdnost družine in zakonske skupnosti. Predvsem mladim družinam je treba zagotoviti ugodnejše možnosti, najprej z zagotovitvijo delovnih mest in pogojev za reševanje stanovanjske problematike, kar je eden od osnovnih pogojev za skupno družinsko življenje. Prepričani smo, da mora država spodbujati družinsko življenje tudi skozi davčno politiko in v obliki materialnih spodbud, ki jih razumemo kot ukrepe družinske politike, neodvisno od socialnega položaja posameznika. Zato smo še posebej pozorni do določil, ki se tičejo družinskih prejemkov.

Je pa seveda tudi veliko izigravanj ravno na področju tako imenovanih družinskih socialnih prejemkov, saj je v praksi določene okoliščine težko preverjati. Zato v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke podpiramo spremembe, ki bodo uredile take manipulacije.

Pokojninska reforma predvideva prenos varstvenega dodatka in državne pokojnine na pokojninskem področju v sistem socialnovarstvenih prejemkov. Predvidevam, da bo to povzročilo drugačno pot do teh prejemkov, kot je to sedaj. Državna pokojnina je dana in je tudi psihološki pomen oziroma poudarek je na besedi pokojnina in besedi varstveni dodatek. Ti prejemki bodo lahko, tako pravijo, celo po nekaterih podatkih večji, kot so sedaj, in bodo celo izboljšali to stanje. Vendar osnovni namen varstvenega dodatka je kot socialni korektiv izboljšati materialno varnost upravičencev z najnižjimi pokojninami, zato upravičeno pričakujemo, da bodo v novem zakonu v te

prejemke vključeni tudi kmečki upokojenci, ker je bil naš zakon, ki smo ga predlagali takrat, zavržen. Takrat je bilo rečeno, da bomo to uredili kasneje, da bomo uredili sistemsko, in zdaj mislimo, da je čas tudi za to.

Zato v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke nasprotujemo črtanju državne pokojnine, ki je bila sprejeta pred leti na predlog SLS-a. Opozarjamo, da bi morale ostati v sistemu pokojnin predvsem zaradi tega psihološkega vidika. Prosim, premislite o tem.

Na ukrepe in določitev nove višine državnih socialnih pomoči v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke gledamo z vidika načela solidarnosti, ki ne pomeni družbene pomoči posamezniku ali družbeni skupini na način ali v obsegu, ki kakorkoli zmanjšuje njihovo odgovornost ali motivacijo za delo, ustvarjanje in razvoj. Zato je najprej treba uskladiti poglede na način in višino določitve praga revščine in minimalnih življenjskih dohodkov s socialnimi partnerji. Zato je treba dobro proučiti, kako se bo določila nova višina državnih socialnih pomoči na osnovi nove višine določitve osnovnega zneska minimalnega dohodka in ekvivalenčne lestvice, ki se uporablja za določanje minimalnega dohodka za posameznega družinskega člana, ki naj bi temeljila, po besedah Vlade, na ugotovitvah nove raziskave o minimalnih življenjskih stroških.

Rad bi pa v tem trenutku izkoristil tudi priložnost, da je država v prvi vrsti dolžna ustvariti pogoje, da vsakdo lahko poskrbi zase. Nič tudi ne bi bilo narobe, če bi določili, da bi bilo obvezno poprijeti za delo, ko se pojavi ta možnost, na primer sezonska pomoč pri komunalnem urejanju, na primer pomoč pri pomoči potrebnim ljudem in podobno. Če bi ti ljudje to zavrnilo, normalno, da bi se jim takrat tudi ta pravica odvzela oziroma ta dodatek.

V Slovenski ljudski stranki smo kot opozicijska stranka previdni do ukrepov in zahtevamo dovolj časa za proučitev in predložitev ustrežnejših preračunov in podatkov. Nočemo nasedati zgolj visoko donečim besedam o uvedbi višje in trajne pomoči. Strukturne spremembe morajo prenesti trajne rešitve, ne zgolj jemanje iz enega žepa in dajanje v drugega. Pred dokončno odločitvijo o podpori zakonu, želimo zagotovilo, da ne bo povzročil novih krivic. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI : Hvala. Gospod Anton Urh bo predstavil stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojujencev. Prosim.

ANTON URH: Hvala za besedo. Spoštovani gospod podpredsednik, spoštovana državna sekretarka, kolegice in kolegi!

Glede na to, da oba tako imenovana socialna zakona v povezavi na novo urejata prejemke iz naslova varstvenega dodatka, pri tej točki dnevnega reda nadaljujem s stališčem poslanske skupine DeSUS glede te pravice. Kot je bilo že povedano, s prenosom transferjev iz pokojninske blagajne tistega, kar vanjo, glede na naravo namena pravice in njene odvisnosti glede na vplačilo prispevkov, ne spada, očiščujemo pokojninsko blagajno. Z ločitvijo socialnih dajatev od čistih pokojninskih dajatev, ki se financirajo iz pobranih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, bomo zagotovili tudi preglednejše poslovanje pokojninske blagajne. Tak ukrep pa je zagotovo potreben tudi v luči modernizacije pokojninskega sistema. Doslej je bil osnovni namen varstvenega dodatka kot socialnega korektiva izboljšati materialno varnost upravičencev z najnižjimi pokojninami. Nov varstveni dodatek bo po upravičenju spremenjen v tem, da kot socialni korektiv zagotovi materialno varnost ne zgolj prejemnikov najnižjih starostnih, invalidskih, vdovskih in družinskih pokojnin, pač pa v odvisnosti od izpolnjevanja drugih pogojev. To je starostnih omejitev, dejstva trajne nezaposljivosti ali nezmožnosti za delo in seveda drugih dohodkovnih oziroma premoženjskih cenov. Krog upravičencev se nekoliko spreminja — po naši oceni ustrezno, z dejanskimi okoliščinami in sledenju koncepta socialne pravičnosti. Sprejetje predloga tega zakona in zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev bo omogočilo vnovično določitev višine minimalnega dohodka in posledično tudi nove višje vrednosti denarne socialne pomoči. Minimalni dohodek, ki je podlaga za denarno socialno pomoč, naj bi temeljil na minimalnih potrebah oziroma minimalnih življenjskih stroških ter tako upravičencu zagotavljal vsaj minimalno in normalno vključenost v življenje v skupnosti.

V Poslanski skupini DeSUS se zavedamo, da je določitev novega, višjega

zneska denarne socialne pomoči v luči prilagajanja družbeno-ekonomskemu stanju neizogibno potrebna, zato se načeloma s predlagano ureditvijo strinjamo, vendar pa po našem mnenju obstaja bojazen, da bi predlagana ureditev glede povišanja te vrste socialne pomoči pri posameznikih povzročila izgubo motivacije za delo. V tem okviru je po eni strani sicer zelo dobrodošla in zaradi takih pomislekov celo nujna predlagana možnost povišanja denarne socialne pomoči z dodatki za aktivnosti, katerih višina je odvisna od opravljenega mesečnega dela. Navedeno naj bi po našem mnenju vsekakor spodbudilo posameznike k odgovornejšemu odnosu do dela. Hkrati pa bi spodbudilo občutek, da so za svojo aktivnost in prizadevnost pri iskanju zaposlitve lahko ustrezno nagrajeni. Vendar tudi v povezavi s tem obstaja bojazen, da bo v praksi prihajalo do najrazličnejših špekulacij, ki se dogajajo tudi zdaj. Ena izmed možnih je zavračanje morebitnih drugih oblik zaposlitve. Recimo s polnim delovnim časom, saj jim bo denarna socialna pomoč, povišana za dodatek za aktivnost, za bistveno manj delovnih ur na mesec zagotavljala zgolj nekoliko nižje skupne prejemke glede na prejemke iz naslova morebitne redne zaposlitve. Kmalu bodo v zakonodajno proceduro vloženi tudi zakoni z delovnopopravnega področja, katerih spremembe se napovedujejo v smeri fleksibilizacije trga dela. V povezavi s predlagano ureditvijo denarne socialne pomoči brezposelnim osebam in njenega povečanja v obliki dodatka za aktivnost, imamo v Poslanski skupini DeSUS določene pomisleke. Oblike prekarnih zaposlitev, ki se bodo nedvomno ne samo spodbujale, pač pa mnogim ne bo preostalo drugega, kot da se jih zaradi golega preživetja tudi poslužijo, ne nudijo materialne neodvisnosti in socialne varnosti na dolgi rok in tudi ne v povezavi s predlaganim povečanjem denarne pomoči zaradi aktivnosti, posledice pa se lahko negativno odrazijo tudi v osebem in družbenem življenju ljudi.

Ne glede na omenjene pomisleke pa v Poslanski skupini DeSUS, podpiramo oba zakona. Hvala.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI : Hvala. Gospod Miran Györek bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke. Prosim.

MIRAN GYÖREK: Hvala za besedo predsedujoči. Spoštovane kolegice, kolegi, predstavniki ministrstva!

V Slovenski nacionalni stranki smo sprejeli stališče, da je bil res skrajni čas, da je Vlada končno pripravila predlog zakona o socialnovarstvenih prejemkih, kot tudi predlog zakona, ki smo ga obravnavali pod prejšnjo točko. Zdi se nam, da bo predloženi zakon res izboljšal dosedanje urejanje pravic iz naslova denarnih socialnih pomoči. Vsaj upamo tako. Kajti vse preveč je anomalij in pomanjkljivosti, do katerih prihaja pri izvajanju sedaj obstoječega veljavnega zakona. Osnovno vodilo mora biti, da bodo denarno socialno pomoč dobivali samo tisti in samo tisti, ki so do nje upravičeni in dejansko preverjeno, dokazljivo, nimajo drugih možnosti za preživetje in kritje osnovnih življenjskih stroškov.

Mislimo na potrebno upoštevanje različnih kriterijev, merodajnih za odločanje o denarni socialni pomoči, torej zmožnost upravičencev za delo oziroma kakršno koli zaposlitev, njihova starost in tudi zdravstveno stanje, česar sicer v predlogu ne zasledimo, predvsem pa njihovo do vlaganja prošelj opravljeno delovno aktivnost. Le-tem kriterijem je treba elastično prilagajati višino denarne socialne pomoči. Dejansko stanje in izkušnje kažejo namreč, da so upravičenci oziroma koristniki denarne socialne pomoči lahko zelo različne osebe, iz zelo različnih socialnih, ekonomskih in družinskih okolij, z zelo različnimi delovnimi sposobnostmi in možnostmi za zaposlovanje, z zelo različnim dejanskim premoženjskim stanjem in ne nazadnje tudi z zelo različno preteklo delovno aktivnostjo in sploh pripravljenostjo, da bi tudi sami poskrbeli za lastno eksistenco in ne samo računali na dobrohotnost in radodarnost inštitucij socialne države. Zavedamo se, da dosledna enotna izdelava kriterijev, še bolj pa sama uporaba le-teh, ni enostavna naloga in bo zahtevala mnogo dobre presoje in občutka, da ne bi prihajalo do krivičnih ocen in vrednotenj in s tem do neželjenih posledic nepotrebnih naknadnih postopkov. Osnovni moto mora biti pravičnost, dejanska ocena premoženjskega stanja prosilcev in družinskih članov in tako naprej.

Med osnovnimi cilji predlaganih sprememb naj omenim samo nekatere, za

katere v Slovenski nacionalni stranki menimo, da so smiselni in jim je treba slediti. Gre v prvi vrsti za določitev nove višine denarne pomoči z namenom preprečevanja najhujše revščine in zagotavljanja zadovoljevanja minimalnih življenjskih potreb za preživetje in tudi za prilagoditev višine osnovnega zneska minimalnega dohodka novemu izračunu višine trenutnih minimalnih življenjskih stroškov za različne vrste prejemnikov. Predvsem za tiste, ki so trajno nezmožnosti za delo, trajno nezaposljive osebe in starejše občanke in občani. Pa še kakšno kategorijo bi lahko naštel.

Novost je tudi uvedba dveh višin otroškega dodatka, se pravi za otroke do 18. leta starosti in za tiste preko 18. leta, katerih socialna varnost bi se zagotovila z drugimi pravicami iz javnih sredstev, tudi znotraj sistema državnih štipendij. Za racionalizacijo proračunskih odhodkov pri dodelitvi denarnih socialnih pomoči je uvajanje učinkovitejših kriterijev dobrodošel ukrep. Predvsem pa je pri tem treba zagotoviti večje spodbujanje prejemnikov socialne pomoči za zaposlovanje in ohranjanje motivacije za delo. Nesporno evidentno je namreč dejansko nesprejemljivo stanje, da obstajajo številni primeri, ko posamezniki s spretnim koriščenjem pravic iz naslova denarne socialne pomoči in še iz katerih drugih subvencijskih virov, pod narekovaji, "zaslužijo" več kot marsikateri slabo plačani delavec za osem ur dnevno garanja. Da ne omenjam marsikje nerednega zagotavljanja plač, medtem ko prihaja socialna pomoč redno, na točno določen datum. Seveda, vse to destimulira oziroma ne motivira koristnikov, da bi sploh iskali delo. Da ne govorim o veliki raznolikosti in zelo različnih socialnih družinskih razmerjih koristnikov pomoči. Na eni strani imamo starejše občanke in občane, ki so trdo delali 20, 30 in več let, potem pa zaradi objektivnih vzrokov in okoliščin postanejo brezposelni, recimo, zaradi splošne gospodarske krize, zaradi stečajev, pa tudi zaradi drugih vzrokov, na katere ne morejo osebno vplivati. Takšne osebe ni pošteno enačiti s tistimi, ki niso nikoli delali, niti jim z obstoječim sistemom to ni bilo treba, pa živijo lagodno, brezskrbno življenje, vso energijo pa vlagajo izključno v razmišljanje o zlorabah obstoječega pomanjkljivega sistema socialne pomoči. Tu ne gre zgolj za posameznike ali izjemne primere. Gre za

številine predstavnike prav določene skupine prebivalcev; vsi veste, za koga gre, pa jih raje ne bom izpostavljaj, da ne bi zopet kdo videl v tem kakšnih sovražnih govorov ali vzburjanja nestrpnosti. Skratka, če se izrazim neposredno in brez megličaste retorike, nikakor ne smemo spodbujati kroničnih lenuhov in špekulantov k lenuharjenju in zlorabljanju socialne pomoči oziroma davkoplačevalskega denarja.

Pri določanju novih meril oziroma kriterijev za določitev minimalnega dohodka in tudi višine denarne socialne pomoči, dejanskega materialnega položaja prosilca, je treba pristopiti z upoštevanjem številnih različnih ciljev, sicer bo v nasprotnem predlagani zakon zgrešil svoj namen.

Kot sem že omenil pri obravnavi Predloga zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, se nalagajo centrom za socialno delo zahtevne naloge in pooblastila za odločanje o upravičenosti koriščenja teh pravic. Center za socialno delo bo moral natančno ocenjevati vsakokratno dejansko stanje oziroma dejansko socialno varnost ali ogroženost prosilca, koristnika in sprotno tudi zniževati ali celo ukinjati pravico do denarne socialne pomoči. V nekem smislu gre pravzaprav za specifično pravico oziroma pooblastilo, ko se bo lahko v primerih nizkih ali nobenih lastnih dohodkov upravičenca ali njegove družine, članov njegove družine, izkazoval popolnoma drugačen način življenja in drugi zunanji znaki o njegovi dejanski neogroženosti socialnega položaja. Prilagajala se bo potem višina zneska socialne pomoči, kar gre posebej pozdraviti. Gre torej za dokaj prost preudarek, ki pa je nujen glede na obstoječe stanje.

Še posebej nas pa veseli na nek način konsenz vseh poslanskih skupin pri obeh predlaganih zakonih. In ne moremo, da ne bi resnično pohvalili predlagatelja, da se je lotil tega zahtevnega projekta, ki je bil nujen, in si upam celo trditi, da sta oba med pametnejšimi najpotrebnejšimi zakoni, ki se jih je ta Vlada lotila v zadnjem času. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Gospod Ljubo Gerič bo predstavil stališče Poslanskega kluba Liberalne demokracije Slovenije.

LJUBO GERIČ: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Še enkrat vsem lep pozdrav!

Za zakon o socialnivarstvenih prejemkih smo v Poslanskem klubu LDS prepričani enako kot pri predhodnem zakonu, da s svojimi rešitvami izboljšuje dosedanje rešitve denarnih socialnih pomoči in se prilagaja novim rešitvam, bolj enotnih in jasnih pravil za izplačila pomoči. Zato je pomembno poudariti zakonske spremembe, ki se nanašajo na izplačilo teh denarnih socialnih pomoči. V Poslanskem klubu LDS podpiramo povišanje denarne socialne pomoči in rešitev, da se uvajata dve ravni pomoči, od tega ena, namenjena kratkotrajnemu reševanju materialnega stanja, in druga, višja, v primeru trajne izgube možnosti za delo, ko tudi ni nikogar, ki bi za posameznika skrbel, oziroma bi ta lahko pokrival svoje stroške preko premoženja ali drugih dohodkov. Število prejemnikov denarne socialne pomoči se je v skladu z izboljševanjem gospodarskega stanja v zadnjih letih zmanjševalo. Tako jih je bilo leta 2008 slabih 58 tisoč. Glede na gospodarsko finančno krizo pa se je v letu 2009 to število ponovno povečalo na okoli 77 tisoč, kar pa je bilo glede na finančno-gospodarske razmere seveda tudi pričakovano. Med upravičenci do denarne socialne pomoči je veliko, trenutno okoli 42 % tistih, ki so pomoč v treh letih prejeli najmanj 24-krat, kar pomeni, da so dolgotrajno odvisni od te pomoči. To so skupine ljudi, ki zbujejo največjo skrb in po mnenju LDS je treba zanje pripraviti oblike pomoči, ki bodo prilagojene in ki bodo omogočile, da posamezniki iz te skupine opravljajo vsaj priložnostna dela, delajo s skrajšanim delovnikom in podobno. Najslabša je dolgotrajnost odsotnosti s trga dela, na katerega ni več vrnitve in to pomeni začaran krog rešitve in odvisnosti od socialne pomoči. Statistika kaže tudi zaskrbljujoče podatke o tem, da se med prejemniki denarne socialne pomoči povečuje delež mladih med 18. in 26. letom, kar skrbi še dodatno, saj gre za populacijo, ki niti še ni začela delati, ni osvojila delovnih navad in je odvisnost od pomoči lahko še bolj usodna. Tej populaciji je treba po našem mnenju posvetiti posebno skrb, saj brez zaposlitve ne bodo znali prevzeti odgovornosti za svoje življenje, prav tako pa se ne bodo mogli osamosvojitvi. To kaže, kar priznavajo tudi na ministrstvu, ne ustrezen način pomoči

in spodbud za iskanje dela za prejemnike denarnih pomoči, čeprav so v ukrepih v programu aktivne politike zaposlovanja ti določeni, vendar se v praksi vedno niso izkazali. To je ena od slabosti trenutnega sistema in ga je zato treba popraviti. Tudi zato je v novem zakonu jasno določena nujnost sodelovanja med centri za socialno delo in zavodi za zaposlovanje pri iskanju zaposlitev za prejemnike denarne socialne pomoči. V LDS-u se nam zdi stimulatívna rešitev v predlogu zakona, ki predlaga, da se delovna aktivnost prejemnikov denarnih in socialnih pomoči nagradi, zato jo podpiramo. Tako podpiramo rešitev, ki uvaja dodatek za aktivnost posameznika, ki zanje predlaga višji minimalni dohodek, in sicer za dodatek za aktivnost v višini 161,73 ali 80,865 evrov, odvisno od tega, koliko ur na mesec je oseba delovno aktivna. To se nam zdi dober način spodbude za iskanje službe oziroma zaposlitve, kajti po našem mnenju mora biti vsem prejemnikom pomoči cilj, da si najdejo delo in preko dela zadovoljujejo svoje potrebe in si uredijo svoj socialni status. Na podlagi novih izračunov dosedanja višina denarne socialne pomoči več ne zadostuje za kritje osnovnih minimalnih življenjskih stroškov. S predlogom zakona se bo tako višina denarne socialne pomoči povečala nominalno za 62 evrov, kar je pozitivno za vse prejemnike. Višina bo po novem znašala 288,81 evra, kar sicer predstavlja 75 % ocenjenih minimalnih življenjskih stroškov. Denarna socialna pomoč je tako zmanjšana pod ocenjeno vrednost, kar pa se nam zdi logično z vidika stimuliranja in motivacije za delo, saj če želimo ohraniti stimulacijo za iskanje zaposlitev, potem minimalna plača in denarna socialna pomoč ne moreta in ne smeta biti skoraj enaki. Zato v LDS to rešitev podpiramo, ker menimo, da je treba vse napore usmeriti v zagotavljanje delovnih mest in dela ter višje stopnje zaposlenosti.

V Poslanskem klubu LDS podpiramo tudi rešitev, ki bo posameznikom, ki so trajno nezmožni za delo, nezaposljivi ali so starejši od 65 let, pri moških, in 63, pri ženskah, prinesla izboljšanje položaja in bo zmanjšala tveganje revščine predvsem pri upokojenih samskih osebah z nizkimi prejemki, saj bodo lahko zaposlili tudi za varstveni dodatek v višini 161,73 evrov, skupaj bi tako tak posameznik prejel dobrih 450 evrov. Ta dodatek je mišljen predvsem v

luči tega, da gre za osebe, ki se ne bodo mogle več zaposliti in jim je treba omogočiti tudi druge aktivnosti v življenju, ne zgolj preživetja, torej tudi menjave trajnih dobrin, pa obnove stanovanja in podobno. Gre za ohranjanje človekovega dostojanstva, da ni na dolgi rok zgolj prisiljen živetariti, ampak da lahko funkcionira čim bolj normalno kot drugi prebivalci.

V luči bodoče pokojninske reforme se nam zdi pravilna rešitev, da se pokojninska blagajna osvobodi vseh socialnih transferjev. To sta pravica do varstvenega dodatka in pravica do državne pokojnine. Obe se preneseta v sistem socialnovarstvenih prejemkov. Izplačila iz pokojninske blagajne naj bodo namenjena tistim, ki so vanjo vplačevali prispevke, v nasprotnem primeru prihaja do mešanja pravic in nepreglednosti. Pred reformo pokojninskega sistema se nam zdi to še toliko bolj pomembno poudariti. Glede na nove rešitve pri denarnih socialnih pomočeh bosta tudi ti dve pravici deležni določenih sprememb. Tako bo upravičenost do državne pokojnine vezana na cenzus za pridobitve pravice do denarne socialne pomoči z varstvenim dodatkom. Pri varstvenem dodatku se upošteva lestvica za denarne socialne pomoči, prav tako pa se upoštevajo tudi vsi družinski člani ter, kar je še posebej pomembno, upošteva se premoženje. Na ta način bomo tudi ti dve pravici uskladili z ostalimi socialnimi pomočmi in subvencijami ter po mnenju LDS končno imeli priložnost vzpostavitve enotnega sistema socialnih pomoči. S tega vidika je seveda prav tako smiseln prenos pravice do nadomestila za invalidnost in dodatka za pomoč in postrežbo iz zakona o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb v sistem socialnih pravic, kar je naložilo državi tudi Ustavno sodišče, saj je že leta 2007 dalo enoletni rok, da se to uredi. Invalidne osebe so že v osnovi bolj prizadete in socialno ogrožene od vseh drugih kategorij prebivalstva, za to je logično, da jim je treba minimalno socialno varnost zagotoviti skozi socialne transferje.

V zakonu je še nekaj drugih rešitev, ki bodo na področje socialne pomoči vnesle več reda, pa tudi večjo prilagoditev potrebam ljudi, ki pomoč iščejo. Tako je predlagana bolj fleksibilna ureditev izredne denarne socialne pomoči, saj bo prejemnik le-te dokazila o namenski porabi dodeljene pomoči, ki mora biti porabljena v roku 30 dni od prejema, predložil najkasneje ob

vložitvi nove vloge za izredno denarno socialno pomoč. Manj bo tudi možnosti zlorab ter bolj dosledno so urejeni krivdni razlogi v primeru prikazovanja lažnih podatkov in torej neupravičenosti do denarno socialnih pomoči. Vse to pa so mehanizmi, ki lahko ponovno vzpostavijo ali utrdijo zaupanje v državo, da pomoč dobijo tisti, ki jo najbolj potrebujejo, da je ta hitra, dostopna in učinkovita, da torej rešuje nastale težke situacije v družinah in pri posamezniku oziroma na drugi strani omogoča človeka vredno življenje. Bistveno je, da se višina denarne socialne pomoči povečuje in se bo v prihodnjih treh letih še povečevala. Prerazporeditve znotraj sistema pa sledijo načelom večje pravičnosti in večje količine pomoči za starejše, invalide, pri ostalih kategorijah pa je usmerjena v nagrajevanje aktivnosti pri iskanju zaposlitve in delovno aktivnost, prav tako pa je tudi usmerjena v pomoč pri iskanju zaposlitve za težje zaposljive kategorije prebivalstva.

V LDS ocenjujemo zakon kot dober in ga bomo v prvi obravnavi tudi podprli, v nadaljnji obravnavi pa sledili vsem tistim pripombam, ki bi lahko zakon še dogradile. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala. Dr. Andreja Črnak Meglič bo predstavila stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov.

DR. ANDREJA ČRNAK MEGLIČ:
Spoštovani podpredsednik. Kolegice in kolegi, še enkrat lepo pozdravljeni!

Predlagani zakon o socialnovarstvenih prejemkih v paketu s predlogom zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev predstavlja temeljne reforme področja socialnih transferjev v Sloveniji. Zakon o socialnovarstvenih prejemkih izhaja iz dosedanjega zakona o socialnem varstvu, ki ureja tako prejemke kot tudi dejavnost. Ti vsebini pa naj bi bili po novem urejeni v dveh različnih zakonih. Predlagani zakon ureja prejemke, zakon, ki bo urejal socialnovarstveno dejavnost, pa še čakamo, in šele z njim in drugimi sorodnimi zakoni, ki jih pričakujemo, bo reforma na področju socialnega varstva celovito zaokrožena.

Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, ki smo ga obravnavali danes, ureja predvsem osnove za ugotavljanje dejanskega socialnega

položaja upravičencev, postopke za dodelitev transferjev, vrstni red oziroma razmerje med posameznimi pravicami, ki nimajo nujno zgolj vloge socialnega transferja, ampak imajo lahko še demografsko ali razvojno funkcijo. Zakon o socialnovarstvenih prejemkih pa celovito ureja področje prejemkov, katerih naloga je zagotavljanje socialne varnosti tistim, ki tovrstno pomoč države potrebujejo.

Ena izmed pomembnejših novosti predlaganega zakona je dvig višine denarne socialne pomoči. Višji znesek je posledica nove ocene minimalnih življenjskih stroškov, ki jo je naročilo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in je pokazala globoko podcenjenost sedanje vrednosti minimalnega dohodka, ki je temelj za določanje višine denarnih socialnih pomoči.

Raziskavo o minimalnih življenjskih stroških, ki jo je izvedel Inštitut za ekonomska raziskovanja je pokazala, da znašajo minimalni življenjski stroški samske osebe za krajše obdobje 385 evrov, trajni minimalni življenjski stroški te iste osebe pa 562 evrov na mesec. Izhajajoč iz teh ugotovitev, zakon predvideva tudi različni višini socialnih prejemkov, eno višino za osebe, ki so zmožne za delo, za katere se predvideva, da bodo denarno socialno pomoč prejemali krajši čas, in drugo višino za tiste, ki so trajno nezmožni, da bi z delom poskrbeli za svojo socialno varnost. Pri slednjih, ki pomoč potrebujejo dolgoročno, je treba namreč upoštevati tudi določene stroške, ki se v krajšem obdobju ne izkažejo.

Zakon uvaja minimalni dohodek v višini 75 % ugotovljenih minimalnih življenjskih stroškov, kar predlagatelji utemeljujejo z višino minimalne plače, motivacijo za delo in s stimulativnim razmerjem med višino socialnih prejemkov in najnižjimi plačami. Dodatek za aktivnost je namenjen spodbujanju k delu. V tem zakonu predstavlja dodatek k tako določenemu minimalnemu dohodku in posledično pomeni višjo osnovo za določitev denarne socialne pomoči le za tiste posameznike, ki so delovno aktivni. Seveda podpiramo aktivacijo posameznikov za reševanje lastnega položaja s stimulacijami, opozarjamo pa, da je izračun minimalnih življenjskih stroškov dejstvo, doseganje izračunanega minimalnega dohodka z lastnimi dohodki in ob pomoči družbi, pa bi morala biti ciljna vrednost, ki bi

morala biti v določenem času zagotovljena slehernemu posamezniku. Realizacijo tega cilja bi morali v zakonu načrtovati, če že ne danes, v pogojih ekonomske krize, ob sedanji višini minimalnih in povprečnih plač, pa vsaj v določenem daljšem časovnem obdobju. To stališče podpiramo tudi z rezultati raziskave, ki kažejo, da objektivno niso vsi prejemniki denarnih socialnih pomoči v enakem položaju, da se delovno aktivirajo. V raziskavi, izvedeni na reprezentativnem vzorcu, je bilo ugotovljeno, da se skoraj petina sedanjih prejemnikov denarnih socialnih pomoči sooča z resnimi zdravstvenimi težavami, pa nima statusa invalida, kar nedvomno vpliva na njihovo zmožnost za aktivacijo. Hkrati pa se srečujejo z večjimi stroški za zdravila in zdravstvene pripomočke, ki jih ne zmorejo poravnati.

V Poslanski skupini SD zato predlagamo razmislek o dopolnitvi prehodnih določb zakona v smeri postopnega uveljavljanja celostne stoprocentne višine minimalnega dohodka kot temeljne podlage za določitev višine denarne socialne pomoči. Hkrati pa podpiramo tudi usmeritev zakona, ki spodbuja čim hitrejšo aktivacijo brezposelnih oseb, ki so upravičene do denarne socialne pomoči, saj pomeni pozitiven premik od pasivne k aktivni socialni politiki. Konkreten pozitiven ukrep je dodatek za aktivnost, ki v nasprotju z dosedanjo ureditvijo tudi finančno nagraduje tiste, ki se sami trudijo, da bi bili aktivni, da bi si našli delo in poskrbeli za svojo socialno varnost. Vendar pa je ob realizaciji te usmeritve nujno, da država sočasno s svojimi drugimi politikami soustvarja pogoje za večje zaposlovanje, in če ne za zaposlovanje, za druge oblike delovne aktivacije socialno izključenih, pri čemer pa le-ta možnost še ni dovolj izkoriščena.

V Poslanski skupini Socialnih demokratov bomo predlog zakona podprli in glasovali za sklep, da je predlagani zakon o socialnovarstvenih prejemkih primeren za nadaljnjo obravnavo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI : Hvala. Gospod Robert Hrovat bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke. Prosim.

ROBERT HROVAT: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani!

Sedanja ureditev sistema denarne socialne pomoči je določena z Zakonom o socialnem varstvu, ki je bil nazadnje spremenjen v mandatu prejšnje vlade, osredotočal pa se je predvsem na reševanje tematike družinskih pomočnikov, spodbujanje zaposlovanja upravičencev do denarne socialne pomoči, denarne pomoči in inšpekcijskega nadzora.

Namen novega zakona je po besedah Vlade vzpostavitev bolj pravične in dolgoročno stabilne socialne države s preglednejšim in enostavnejšim sistemom. Tako naj bi se denarna socialna pomoč dvignila na raven, ki zagotavlja pokrivanje minimalnih življenjskih stroškov. Gre za pozitivne spremembe, za katere pa še ni jasno razvidno, kakšni bodo konkretni učinki. Na to kažejo različni kriteriji na posameznih področjih in glede na finančne posledice dokaj zanimivo prelaganje sredstev z enega na drug kup. Ministrstvo si je zamislilo model smotrnejše razdelitve proračunskih sredstev tudi po kriteriju trajanja socialne ogroženosti z uvedbo dveh ravni minimalnega dohodka za pokrivanje osnovnih stroškov življenja, in sicer za prejemnike denarne socialne pomoči, ki zaradi spremenjenih življenjskih okoliščin le za omejeno dobo oziroma čas pridejo v neugoden socialno ekonomski položaj in se v tem času lahko izognejo določenim izdatkom, ter na drugi strani za prejemnike denarne socialne pomoči, za katere ni mogoče pričakovati, da bi se lahko vrnili k pridobitnemu delu oziroma za delo trajno nezmožne osebe ali trajno nezaposljive osebe in osebe starejše od 65 let, moški, in 63 let, ženske, ki morajo s to pomočjo pokrivati tudi tiste življenjske stroške, ki se jim na dolgi rok ni mogoče izogniti. V teoriji še nekako razumljivo, bojimo pa se, da bo praksa pokazala ogromno pod kriterijev, za katere je možno, da ministrstvo ne bo znalo v praksi dati pravih odgovorov oziroma zneskov. In to je dejanski problem socialnega varstva pri nas. Z zakonom se želi doseči poenotenje s spremembami zakonodaje na področju pokojninskega zavarovanja. Gre za prenos pravice do varstvenega dodatka in državne pokojnine s pokojninskega področja v sistem socialnovarstvenih prejemkov, upoštevanje otroškega dodatka v lastni dohodek družine na področju družinskih prejemkov iz zaposlovanja in prenos pravice do nadomestila za invalidnost in do

dotatka za tujo nego in pomoč v sistem socialnovarstvenih prejemkov.

V Slovenski demokratični stranki se bojimo, da bo zakon dosegel ravno nasproten učinek od želenega. Namesto resnične poenostavitve postopkov bo zaradi sistema prišlo do mnogih prilaganj, anomalij in zelo verjetno nejevolje državljanov, ki bodo presenečeno gledali v drugačne zneske, za konkretne odgovore pa bodo hodili od vrat do vrat po razumne odgovore.

V Poslanski skupini Slovenske demokratične stranke podpiramo, da želi Vlada s spremembo zakonodaje spodbujati brezposelne prejemnike denarne socialne pomoči k večji delovni aktivnosti z dodatkom za aktivnost, seveda izraženim v ponderjih. Pohvalen ukrep predvsem v tem času, v katerem se nahajamo, kjer številke kažejo, da je prav zaradi neaktivnosti delovanja Vlade prišlo do ogromnega povečanja brezposelnosti, na drugi strani pa ekonomski kazalci za zadnje leto kažejo neusmiljen brodolom, ki nas po posameznih kazalcih uvršča daleč za Grčijo.

Dovolite mi, da v stališču poslanske skupine opozorim še na nekaj dejstev. Sistem socialnega varstva v celoti je star in potrebuje temeljito prenovo. Želja po celoviti prenovi je bila izražena že v prejšnjem mandatu, a je bila kljub ugodnim razmeram tedanja opozicija, sindikati in še marsikdo proti.

Zaradi vse slabšega gospodarskega položaja je ranljivost posameznikov in družin še večja. Število prejemnikov denarne socialne pomoči se je v letu 2009 izrazito povečalo. Stopnja revščine narašča. Ob tem naj izrazim zaskrbljenost nad tem pojavom, s katerim se verjetno ne bodo strinjali tisti, ki so pri najvišji gospodarski rasti in najnižji stopnji brezposelnosti v prejšnjem mandatu videli revščino na vsakem vogalu. Sedaj pa so vsi tisti tihi.

Vladi predlagamo v razmislek, ali se sistem socialnega varstva s tem zakonom res ureja celovito. Menimo, da kljub dobrim intencam predlagateljev zakon še vedno omogoča nepotrebno dodatno administriranje, tako da se sistem dodeljevanja denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka draži z ustanavljanjem komisij, na drugi strani pa niso zagotovljeni vsi potrebni kadrovske resursi, opozarjamo predvsem na prenos kadrov iz ZPIZ.

Največja skupina prejemnikov denarne socialne pomoči je iz vrst

nezaposlenih. Predlog zakona predvideva, da se bo za odločanje o njihovih pravicah formirala posebna komisija, ki bo pripravila mnenje.

Opozarjamo na problem premalo ustreznega in dodelanega sistema ustrezne informacijske podpore. O tem smo govorili že pri prejšnjem zakonu. Predlagamo pospešeno delovanje pristojnega ministrstva, da bodo pravočasno pripravljeni vsi podzakonski predpisi, ki morajo biti izdani do začetka uporabe tega zakona.

Ocena finančnih posledic zakona je, kot sem že omenil, zelo nejasna in zelo pomanjkljiva. Ne da se razbrati, ali se bodo potrebna proračunska sredstva za zagotavljanje socialne varnosti po tem zakonu povečala ali zmanjšala. Gre za cca 265 milijonov evrov, obrazložitvi finančnih posledic pa je namenjena manj kot ena stran. Posamezne številke iz finančnega dela se ne skladajo z vsebinskim delom, predvsem z uvodom. Število prejemnikov denarne socialne pomoči se na različnih koncih razlikuje za več tisoč. Največ pozornosti je namenjene točni navedbi proračunskih postavk, iz katerih se prenašajo sredstva, skoraj nič pa oceni števila prejemnikov posameznih denarnih socialnih pomoči ali varstvenega dodatka. Število prejemnikov bo zaradi novih cenov, novega načina vštevanja dohodkov, nove opredelitve oseb, ki se upoštevajo pri ugotavljanju materialnega položaja, zelo spremenjeno.

Še beseda o otroškem dodatku, ki se vštevja v dohodek. Eden izmed največjih problemov sedanje ureditve, možna zloraba zaradi neustreznega upoštevanja premoženja v dohodek družine, s tem zakonom ne bo rešen. Premožanje, nepremično, se bo lahko upoštevalo šele po uveljavitvi zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin. Z zanimanjem sem bral vse odzive sedanje koalicije v prejšnjem mandatu, ki je imela ogromno pripomb in kritik, ko so se na podoben način želele uvrstiti štipendije v družinski dohodek. Zanimiv preobrat, ki pa pri sedanji vladi postaja pravzaprav že praksa. Študentsko delo ne v skupno družinsko blagajno, otroški dodatek pa. Zanimivo bo slišati argumente te odločitve.

Glede varstvenega dodatka. V prejšnjem mandatu smo najšibkejšim upokojevcem izplačali dodatek, to smo želeli tudi v tem mandatu, a je bila vladna

večina proti. Po predlogu zakona pa predlagatelj zakona predvideva, da bo ob uveljavitvi tega zakona 15 tisoč 300 prejemnikov manj varstvenega dodatka, torej govorimo o celi tretjini. Očitno revščine tudi med starostniki ni več. Sprašujemo se, ali bo tudi tokrat DeSUS pogojeval to spremembo z izstopom iz Vlade, kot je bilo to v prejšnjem mandatu.

No, naj zaključim in se dotaknem še izvedbe zakona. Po našem mnenju zakon ne bo dosegel namena, če ga ne bo mogoče uveljaviti. Za izvedbo so zadolženi centri za socialno delo, ki kadrovske na to niso dovolj pripravljene. Prenos zaposlenih iz ZPIZ ne bo rešil problema. Vprašljiva je tudi izvedba postopka preverjanja vseh dosedanjih prejemnikov, ki naj bi jo centri za socialno delo po uradni dolžnosti izvedli v treh mesecih po uveljavitvi zakona vsem dosedanjim prejemnikom denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka. Torej, odprtih je še veliko vprašanj.

Veliko rešitev bo težko izvedljivih v praksi. Finančne posledice so nejasne, a upamo, da bomo skupaj z vsemi, ki se jih predlog zakona tiče, do sprejetja našli ustrezne odgovore. Gre za zakon, namenjen Slovenkam in Slovencem, zato želimo, da Vlada in koalicija prisluhneta tudi nasprotnim argumentom oziroma podata relevantne odgovore na zastavljena vprašanja. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslank in poslancev.

Besedo ima gospod Potočni. (Ga ni.)

Gospa Pečan, izvolite.

BREDA PEČAN: Hvala za besedo, gospod podpredsednik.

Mislim, da sta oba dva zakona, ki ju obravnavamo danes na izredni seji nujno potrebna, koristna in po moje vključujeta oziroma obsegata vse tisto, kar je potrebno za to, da bomo nekako povezali in združili vse pravice, ki pripadajo našim državljanke in državljanom, ki so v stiski, ki so v težavah in ki potrebujejo pomoč, v bistvu skoraj v celoti v enem paketu. Na tak način bomo tudi imeli pregled nad delitvijo teh sredstev in prepričana sem, da dvomi v sposobnost naših centrov za socialno delo niso na mestu, ker bodo konec koncev imeli

na razpolago zbir podatkov, do katerih do sedaj niso imeli dostopa.

Mislim, da je pri teh zakonih in pri širitvi oziroma spreminjanju načina dodeljevanja štipendij in otroških doklad storjen zelo pomemben korak v smeri univerzalnega temeljnega dohodka. Tu seveda to v zakonu ni, ne v enem ne v drugem, omenjeno, vendar pa na način, s katerim povezujemo in združujemo vse podatke o denarnih socialnih pomočeh, o drugih socialnih transferjih, ki jih država dodeljuje državljanke in državljanom, prihajamo počasi do tistega, kar bi pravzaprav lahko v sorazmerno kratkem obdobju uvedli za vse državljanke in državljanke, s tem, da bi bilo treba bistveno spremeniti sistem, tudi davčni sistem in tudi sistem plač, ne samo v javnem sektorju, ampak tudi v zasebnem sektorju. Jaz upam, da bo to dejansko prvi korak do univerzalnega temeljnega dohodka in da bomo že v tem mandatu prišli do prve faze, to je do približno 250 do 300 evrov univerzalnega temeljnega dohodka. S tem bomo v celoti razbremenili vse socialne službe, ki se sedaj ukvarjajo z evidencami, delitvijo, zbiranjem podatkov, preverjanjem podatkov in tako naprej, zaradi tega, ker potem seveda potrebe po takem nadzoru ne bo. Solidarnost v državi pa bo res univerzalna. To je tisto, kar bi v naši državi pravzaprav prej ali slej morali doseči. Se pravi, solidarnost vseh slojev, vseh skupin, vseh starostnih, vseh socialnih skupin in tudi konec koncev solidarnost lastnikov kapitala delavci in s tistimi, ki živijo samo od svojega dela ne pa od izkoriščanja tujega dela. Hvala.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Gospod Kek. Ga ni.

Gospa Potrata, izvolite, imate besedo.

MAG. MAJDA POTRATA: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Se razume, da bom podprla predlagani sklep, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo. Ne bom se sprehodila po celem zakonu, bom pa utemeljila, kaj se mi zdi pravzaprav ob vseh upoštevanja vrednih pomislekih, ki jih kdo izreka, temeljna pridobitev tega predloga. Če ne bi ničesar drugega ministrstvo naredilo, kot na novo presodilo, kolikšni so pravzaprav dejanski stroški posameznika za preživetje, bi bil

storjen bistven korak naprej. Zaradi tega ker v času blaginje, v času ko so nekateri pravili, da živimo v zlatem veku, sem se zastoj spopadala s tistimi, ki niso hoteli priznati, da je revščina v državi, nekateri so videli kar štruca kruha v smetnjakih, dejstvo pa je, da so revni obstajali tedaj in da revni obstajajo zdaj. Vprašanje je samo, kako se spopadamo s tem problemom in koliko namenimo tistim, solidarnostno, da bi jim pomagali premostiti socialno stisko. In tu se mi zdi zdaj bistveno, da je določena razlika v višini potrebnih sredstev za tiste, ki se znajdejo za krajši čas v socialni stiski, in za tiste, ki živijo morebiti v enočlanskem gospodinjstvu in so dejansko na dolgi rok njihovi stroški bistveno višji. Slovenija je od nekdaj veljala za državo, kjer se razlika med prejetimi dohodki in pragom revščine uravnava s socialnimi transferji in prav je tako. Je pa res, da je tudi pri tem treba napraviti preglednost in gospodarnost oziroma učinkovitost, da pomoč zadene res tiste, ki so pomoči potrebni. Zato jaz verjamem, da bo z uvedbo enotne vstopne točke in s samo enkratno prijavo, z zaporedjem vseh teh prejemkov vendarle izboljšani tudi sistem nadzora. Jaz si ne bi želela, da se tisti, ki so potrebni pomoči pa se morebiti prvič znajdejo v taki situaciji, znajdejo še v slabšem položaju tudi zaradi tega, ker se višina njihovih prejemkov preračunava za leto nazaj. Na to so me opozarjali v moji poslanski pisarni tisti, ki so se znašli brez dela ali v trenutni stiski, zaradi tega, ker se je vse ravnalo po dohodkih iz preteklega leta. V preteklem letu je kdo še bil zaposlen in je imel na družinskega člana čisto drugačne dohodke kot zdaj, ko se je znašel v stiski. Vidim to možnost, podobno kot smo našli rešitev v Zakonu o šolski prehrani, kjer imajo na zahtevo upravičenca na šoli možnost, da reagirajo in ustrezno reagirajo na trenutno stisko in posamezniku v hipu pomagajo, brez dolgih odlašanj. Seveda bi bilo dobro, če bi bilo tistih ljudi, ki jim je treba s socialnimi transferji pomagati, v državi čim manj, ampak naraščanje tistih, ki ga zaznavamo, je pospremljeno tudi s povečevanjem sredstev, ki so namenjena za uravnavanje slabšega položaja. Prav se mi zdi, da je država v lanskem letu našla zakonske podlage za take akcije oziroma reakcije na slabe razmere, zato težko pristanem na to, da nas nekateri kar naprej primerjajo z Grčijo in nas silijo v njihovo bližino. Vrsta razlogov je za to, da se nam

ni treba primerjati z Grčijo. Jaz upam, da bo tudi ta zakon, tako kot nekateri drugi, tudi tisti spodbujajo gospodarstvo, dovolj močni ukrepi zato, da se bo Slovenija uspešno spopadala s krizo iz nje izšla tako, da ne bo na ljudeh pretirano hudih psihičnih in drugih posledic, ampak jim bosta ohranjena dostojanstvo in samozavest. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Besedo ima Andrej Magajna.
Prosim.

ANDREJ MAGAJNA: Lep pozdrav vsem prisotnim.

Tudi ta zakon poskuša sistemsko urediti zadeve, vendar vseh dilem žal ne more odpraviti. Zakon bom podprl. Vendar same številke kažejo, da prihajamo do čisto konceptualnih dilem. Tako se že pri minimalnih prejemkih srečujemo s kar tremi izhodišči. Že izračun minimalnih življenjskih stroškov je razvrščen v dve kategoriji, se pravi 385 evrov kot vsota, ki jo posameznik potrebuje za pokrivanje trenutnih tekočih potreb, 562 evrov za nekoliko trajnejše človekove potrebe. Potem smo dobili še številko 288 evrov, ki predstavlja 75 % košarice. Se pravi, temeljna kategorija socialne podpore je v bistvu administrativno določena, razmerje je pravzaprav določeno napram minimalni plači, saj bi višanje tega minimalnega standarda pravzaprav demotiviralo ljudi za iskanje službe. Dolgoročno pa bi se bilo seveda treba vsaj približati 385 evrom, kot tistemu minimumu za pokrivanje trenutnih stroškov posameznika. Kako si bo prejemnik z 288 evri zagotovil 100 % pokrivanje minimalnih stroškov, če mu država odmerja pravzaprav administrativni nivo?

Drugo, pravzaprav čisto konceptualno vprašanje, je, kaj uvrstiti med prejemke posameznika in kaj je pravzaprav dodatek za pokrivanje stroškov. Nekaj, kar posameznik dobiva, mu pravzaprav pomeni analogno kot je pri osebnih dohodkih neto osebni dohodek, drugo je pa pokrivanje stroškov za prevoz, za malico in tako dalje. Ta dilema se kaže čisto upravičeno. Ali so štipendije, pokrivanje stroškov za študij, po drugi strani pa otroški dodatek, ali je to družinski prejemek? Sam ne vem, kakšen kriterij je Vlada tu ubrala, da je ti dve kategoriji razvrstila pravzaprav v dve ločeni področji. Pravilno bi bilo, da bi pri vseh teh transferjih in dodatkih pravzaprav to ločnico

upoštevali. Pokrivanje stroškov, ki jih recimo invalid rabi za svoje življenje in za pripomočke pri invalidnosti, in drugo je prihodek, ki pomeni nek socialni transfer.

Še eno vprašanje. Slišali smo, da bo približno 15 tisoč upokojencev brez varstvenega dodatka. Kaj ta prenos na center za socialno delo pomeni iz vidika statusa teh ljudi? Se jim bo njihov dohodek s tem zmanjšal ali bo prišel nazaj skozi druga vrata? To bi bilo tudi dobro pojasniti in mislim, da bo še priložnost, da bomo pri zaključku obravnave tega zakona tudi odgovorili na ta vprašanja.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Besedo ima mag. Borut Sajovic.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa, gospod predsednik, za besedo. Še enkrat vsem skupaj prijazen pozdrav.

Govorimo o pomembni, potrebni temi, ki seveda s socialnimi transferji rešuje zagotovo eno od vprašanj — vprašanje preživetja, obstoja. Na drugi strani pa vprašanje, ki nekaj rešuje, in ta trend podpira. Postavlja pa kopico drugih vprašanj, za katere pa, mislim, da v družbi nimamo ustreznih rešitev. Kot župan vam povem nekaj primerov, da seveda ljudje, ki živijo od socialnih transferjev, imajo večje prejemke in živijo bolje, kot recimo, delavci v Peku ali Cablexu, ki so na zajamčeni plači. Da se v to skupino ljudi, ki prejemajo socialne transferje, uvrščajo tudi ljudje, ki so po letih, fizični in psihični moči in kondiciji na vrhu moči.

Nedolgo nazaj sem imel srečanje s 25-letnico, ki je mati samohranilka na papirju, v praksi je nekoliko drugače. Prejema preko 360 evrov prejemkov od centra za socialno delo, otroške doklade in ima kot brezposelna oseba brezplačen vrtec v naši občini. Ko gospo vprašam, kaj je po poklicu, če ji lahko ponudimo pomoč pri iskanju kakšne zaposlitve, je bila seveda ob tem že precej nejevoljna. Na koncu pa mi kot županu zabrusi, da sem očitno iz nekega drugega sveta, kajti če bo šla kot natararica v službo, bo izgubila številne privilegije in na konec meseca, ko potegne črto, bo imela za delo manj, kot ima sedaj za nedelo. Rekel sem ji, poslušajte mlada dama, ta vaša teorija drži, samo za vas, da imate vi te prispevke, krivijo hrbte za bistveno manjši prejemek ljudi v delovno intenzivnih panogah. To je problem, kakšen

razmislek, kakšen vzgled ustvarjamo pri mladih ljudeh.

Številne od slovenskih občin imajo tudi možnost, da za izjemne primere dodelijo enkratno denarno socialno pomoč v znesku 200 do 300 evrov. Povem vam nekaj lastnih izkušenj. Ko te ljudi, ki pridejo po pomoč, vprašam, če so pripravljene sodelovati, volontirati na Rdečem križu, Karitasu, pomagati pri organizaciji, najenostavnejši, kakšne športne prireditve ali opraviti nekaj volonterskih ur v domu starostnikov kot pomoč, spremljevalec ali na kakšni prireditvi, takrat interes za kakršnokoli pomoč ugasne. Vsi so zainteresirani, da bi nekaj prejeli. Te odgovornosti, vrniti družbi, pa očitno nismo ustvarili. To se mi ne zdi najboljše.

Po posvetu s kolegi v poslanski skupini, ki tematiko še bolje obvladajo, smo prišli do zaključka, da je ena od možnih rešitev tudi dodelava, ali nadgradnja zakona o prostovoljstvu. Seveda je odgovornost velika, če kot občina, lokalna skupnost ali društvo pošlješ nekoga na neko enostavno delo, pa se mu tam kaj zgodi, ali kaj takšnega, te zadeve bi morali življenjsko urediti in ne imeti vedno pred očmi samo pravic. Večkrat sem že rekel, da pravica in dolžnost sta in morata biti enojajčna dvojčka, ki hodita skupaj z roko v roki. Moram vam povedati, da je težko razumeti ljudi, ki delajo težak osemurni delavnik, zraven pa skozi okna svojih delovnih mest gledajo tiste, ki živijo od socialnih transferjev, so sredi dopoldneva lepo oblečeni, zasedajo mesta v elitnih kavarnah, otroke pa jim brezplačno šolamo oziroma oskrbujemo v vrtcih drugi. In tukaj je poleg socialnih transferjev naša velika naloga tudi nekaj narediti za zavest ljudi. Ni sramota dobivati socialno pomoč, daleč od tega. To je neka pravica, ki pa ima za sabo tudi nekaj dolžnosti. In če ti družba nekaj omogoča, nekaj daje, potem je treba imeti v sebi tudi odgovornost, da ji skušaš nuditi nekaj nazaj. Tako pa imam po drugi strani tudi podatke iz prakse, da je med prejemniki različnih transferjev in pomoči tudi zelo veliko odvisnikov. Zato je treba izpopolniti sistem tudi na tem področju, da se tistim, ki ta sredstva zlorablajo za namene, ki niso pravi, ne izplačuje v denarju, pač pa se izplačuje z neposrednim plačilom stanarin, položnic in še česa. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:

Hvala lepa.

Besedo ima Franco Juri. (Ne.)

Besedo ima Renata Brunskole.

RENATA BRUNSKOLE: Hvala lepa.

Tudi pri tej točki je bilo s strani kolegic in kolegov že veliko povedanega, tako da sem se odločila, da o tej zadevi ne bom več govorila. Sama bom zakon v prvi obravnavi podprla. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:

Hvala lepa.

Besedo ima Vito Rožej. (Ne.) Ljubo Germič bi lahko imel besedo, če bi bil čas, pa ga ni več. Želi besedo še minister, predstavnik Vlade?

Državna sekretarka, prosim.

MAG. ANJA KOPAČ MRAK: Hvala za besedo.

Ker zaključujemo, sem zopet dolžna nekatera pojasniti na vprašanja iz razprave.

Tako kot prej me veseli, da se s temi ključnimi rešitvami vsi strinjamo. Da je treba to urediti — predvsem višino denarnih socialnih pomoči, da država zagotovi socialno varnost tistim, ki to potrebujejo. Hkrati pa, da ima tudi več kot pravico, da tudi od posameznikov zahteva, da se v skladu z nekim dogovorom, ki ga v družbi na podlagi zakona sprejmemo, da se ustrezno vedejo in prevzamejo del svojih odgovornosti v tej smeri.

S strani Slovenske ljudske stranke je bila izpostavljena problematika hitenja s tem zakonom. Rada bi poudarila, da tu zadaj ni nobenega hitenja, da se zakon pripravlja že dalj časa, saj smo že lansko leto napovedali pripravo tega zakona, in se tudi obravnava skupaj z Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, s katerim je tudi vsebinsko povezan, in prav je tako.

Izpostavljen je bil očitek, da naj bi s tem zakonom Vlada želela zgolj uravnotežiti državni proračun. Na tem mestu bi to odločno demantirala. Bom navedla, zakaj. Z zvišanjem denarne socialne pomoči, ki je ena izmed ključnih rešitev tega zakona, dvigujemo tudi prag tistih, ki bodo do te pravice upravičeni, in sicer bo na podlagi današnjih, trenutnih izračunov po naših podatkih teh upravičencev kar 50 tisoč več. Torej, bistveno dvigujemo raven socialne varnosti za tiste, ki to najbolj potrebujejo.

Analize, ki smo jih opravili na podlagi sredstev, ki smo jih z našimi zakoni v preteklem obdobju zagotovili in prenesli na prebivalstvo, kažejo, da smo glede na proračunska sredstva, ki smo imeli zagotovljena leta 2008, ki jih imamo in smo jih porabili že v letu 2009, letos, 2010, in jih bomo še v letu 2011, smo kar za okoli 1,3 milijarde povečali ta sredstva. Torej, to nikakor ne drži, da bi na podlagi socialnih pravic zmanjševali sredstva. Dejstvo pa je, kar smo večkrat povedali, da bomo vzpostavili določene popravke v sistemu, s katerimi ste se se strinjali in katerih cilj je predvsem zagotavljanje večje socialne pravičnosti znotraj samega sistema.

Največ diskusije se ob tem zakonu pojavlja v zvezi z državno pokojnino in varstvenim dodatkom. Na tem mestu bi dala nekaj pojasnil v zvezi s tem. Na primer, državna pokojnina v tem trenutku znaša okoli 189 evrov. Če štejemo tudi, da je morda upravičenec do državne pokojnine upravičen do denarne socialne pomoči, ki velja v tem trenutku, je upravičen do 415 evrov. S predlogom tega zakona, s tistima dvema višinama, ki smo ju omenjali, zagotavljamo, da bodo tisti, ki so starejši, ženske od 63 ali moški od 65 let, trajno nezmožni za delo ali trajno nezaposljive osebe upravičene do varstvenega dodatka plus denarne socialne pomoči v skupni višini več kot 450 evrov. Torej tisti, ki resnično potrebujejo socialno pomoč, skrb države za njihov socialno ekonomski položaj, bodo to dobili. Seveda pa ne bodo dobili tega tisti, ki so v tem trenutku prejemniki državne pokojnine, njihov družinski socialno ekonomski status tak je pa tak, da ne bodo izpolnjevali te pravice. Naj povem primer. Družina, kjer je mož delal celo življenje in ima več kot dostojno pokojnino, žena pa je bila doma v vlogi gospodinje, v tem trenutku, pač v kolikor imajo tudi veliko premoženje, ne bo več upravičena do državne pokojnine. Tista ženska, ki pa nima bogatega, če tako rečemo, dobro stoječega moža, pa bo po tem zakonu pridobila več in to je bistveni cilj zakona.

Če še malce predebatiramo varstveni dodatek. Že danes je po zakonu varstveni dodatek odvisen od dohodkovnega in premoženjskega položaja prosilca. Res je, da ni od družine. Ampak, ker smo pri prejšnjem zakonu razpravljali o tem, da želimo vzpostaviti jasne temelje za preverjanje dohodkovnega in

premoženjskega položaja, za vse pravice, ki se plačujejo iz javnih sredstev, je prav, da tudi vprašanje varstvenega dodatka postavimo na enak nivo. Če še naprej pogledamo varstveni dodatek. Višina varstvenega dodatka je odvisna od dopolnjene pokojninske dobe. Kar kaže po naših podatkih na to, da tisti najrevnejši, ki dobijo najnižjo pokojnino, dejansko pridobijo najnižji varstveni dodatek, kar seveda prispeva k temu, da je Slovenija, če pogledamo stopnjo tveganja revščine starejših, najbolj uspešna, kljub temu, da je v primerjavi z evropskimi državami, kar se tiče zmanjševanje stopnje tveganja revščine, kljub krizi med najuspešnejšimi. Torej menimo, da z ukinitvijo državne pokojnine in s prenosom varstvenega dodatka v sistem socialnih pomoči vzpostavljamo transparentnejši in predvsem socialno pravičnejši sistem.

Dolžna sem še številko glede tega, kaj se bo dogajalo po naših izračunih s prejemniki varstvenega dodatka. Po današnjem sistemu je okrog 45 tisoč prejemnikov varstvenega dodatka. Po simulacijah, ki so bile narejene, približno tretjina upravičencev ne bo več upravičena zaradi svojega dohodkovnega in premoženjskega položaja, za tretjino spremembe ne bo, tretjina pa bo novih upravičencev, ki do danes niso bili upravičeni do varstvenega dodatka, in to tisi starejši, ki so iz vidika svojega dohodkovnega položaja najbolj ranljivi in zato je potrebna posebna skrb države.

Bilo je tudi nekaj rečenega o stopnji brezposelnosti v naši državi in kako Vlada ni storila dovolj in absolutno ni uspešna pri preprečevanju brezposelnosti. Jaz bi ob tem opozorila, da zadnji podatki Eurostata kažejo za prvi kvartal leta 2010, da je v Evropi edino Sloveniji in Nemčiji uspelo zmanjšati stopnjo brezposelnosti. In tudi najnovejši podatki za mesec maj kažejo, da smo padli pod 99 tisoč brezposelnih oseb, kar seveda ne pomeni, da smo lahko s tem zadovoljni, kaže pa na to, da smo uspešni pri spopadanju s posledicami hude finančne in gospodarske krize.

Potem je bilo izpostavljeno tudi, da bomo administrativno obremenjevali centre za socialno delo z nekimi komisijami, ki bodo odločale o trajni nezmožnosti za delo. To ni res. Že sedaj v okviru Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje odločajo o nezmožnosti za

delo prosilcev. Na podlagi teh odločb bo potem presojal center za socialno delo in ne gre za absolutno dupliciranje nalog.

Kar se tiče izvedbe na ravni centra za socialno delo, smo že tudi pri prejšnjem zakonu poudarili, da je bistvena tudi informacijska podpora, predvsem kar se tiče podatkov o premoženju in vrednotenje tega premoženja, zato Vlada kot celota namenja vso pozornost in skrb za vzpostavitev podatkov s strani Dursa, ki bodo ključni, da bomo lahko upoštevali tudi premoženje. Demantirala bi tudi to, da finančne posledice zakona niso dovolj jasno zapisane, tako kot vsem ostalim zakonom je pridana tabela, kjer so finančne posledice v naslednjem proračunskem obdobju predvidena, je pa enako, kot je minister že pri obravnavi prejšnjega zakona izpostavil, da dejansko ocene vpliva premoženja na pridobitev pravice do denarne socialne pomoči nimamo, predvidevamo pa na podlagi določenih izračunov, da bi prišlo do približno 5 % nižje vrednosti, kot je predvidena.

To je iz moje strani vse. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika Državnega zbornice še kdo razpravljati? Ugotavljam, da ni interesa. Zato zaključujem splošno razpravo.

O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom seje Državnega zbora odločali jutri, 26. maja 2010, v okviru glasovanj. S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **3. TOČKO DNEVNEGA REDA - NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O USTANOVITVI OBČIN TER DOLOČITVI NJIHOVIH OBMOČIJ V OKVIRU REDNEGA POSTOPKA.** Imate proceduralno vprašanje ali predlog? Prosim, gospod Gumzar.

MILAN GUMZAR: Hvala gospod predsednik.

Z ozirom na to, da smo časovno pred časom oziroma da smo prej pri tej točki, kot smo jo napovedali v časovnem

razporedu za današnjo sejo, in da našega predlagatelja oziroma predstavnika skupine poslancev ni v dvorani, prosim za 10 minutno odmor, ker pravkar prihaja.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Jaz vas moram opozoriti, da to ni poslovniško možno. Ta prekinitev poslovniško ni možna, žal ne, in se tudi ne dogaja. Se je že zgodilo, da kdo ni mogel predstaviti stališč, samo izjemoma smo, ko smo vedeli, da je Vlada včasih, če je predlagateljica zakona, na vhodu, tako rekoč smo ji omogočili, da pride v to dvorano.

Predlagatelj, prvo podpisani bo imel... Je tukaj. Še vztrajate pri svojem poslovniškem predlogu? Ne vztrajate. Dobro.

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila skupina petih poslank in poslancev s prvopodpisanim Antonom Anderličem. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina desetih poslank in poslancev s prvopodpisanim Antonom Anderličem zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku predlagateljev zakona Antonu Anderliču.

Prosim, gospod Anderlič.

ANTON ANDERLIČ: Spoštovani!

Lahko bi rekli, da že vse skupaj predolgo traja, in da se nekatere stvari ponavljajo, vendar stvari je treba ponavljati, če pride do okoliščin, v katerih ni mogoče racionalno in v skladu z voljo, demokratično voljo državljanov in državljanek opraviti nekega dejanja, ki je na strani poslancev in poslank, da to voljo pripeljejo do uzakonitve, in da tisti, ki spoštujejo in izpeljejo celotno proceduro na osnovi ustavnih pravic, zakonskih določil, imajo pravico tudi do tega, da se sliši njihov glas tudi takrat, ko marsikomu tudi ni všeč in si misli, da bi bilo bolje, da bi bilo občin manj ali pa sploh ne.

V Poslanskem klubu Liberalne demokracije menimo, če Državni zbor odloči, da ima neko območje, ki ga predlagajo državljani in državljanke za novo občino, vse pogoje, potem je dolžnost, da se opravijo tudi vsi postopki v zvezi s tem, torej razpis referendumu in kasneje, če je ta pozitiven, tudi uzakonitev te volje v Državnem zboru.

Neverjetno veliko energije, znanja, časa je bilo vložnega v to, da se je

pripeljalo, če hočete, do točke, ko se ponovno odloča o neki stvari, ki bi morala biti — mogoče je tukaj tudi slabost v zakonodaji —, ki bi morala biti sama po sebi razumljiva in samoumevna. Gre preprosto za to - kot sem rekel —, če so pogoji izpolnjeni, če Državni zbor to z glasovanjem prizna, odloči, ko vsi postopki stečejo in če je ta volja izražena še na referendumu, potem pomeni, da je treba to tudi uzakoniti. Prav neverjetno je, da sedaj, ko beremo nekatere pravne utemeljitve nekaterih eminentnih ustavnopravnih pravnikov, da so si tako rekoč enotni, da Državni zbor nima pravice, nima luksuza, da lahko arbitrarno odloča o tem, ali bo ob izpolnjevanju pogojev in ob izraženi volji lahko rekel ne, mi pa tega ne priznamo, mi pa nismo za to. Kakšne okoliščine so bile na teh dveh območjih, da je sploh prišlo do oblikovanja te pobude, najbolj govorijo utemeljitve, ki so bile podane takrat, ko so te pobude nastale. Državljeni in državljanke so ugotovili, da ne morejo izvajati lokalne samouprave na način, kot jim to dovoljujejo, omogočajo Evropska listina o lokalni samoupravi, naša ustava, naša zakonodaja in da so dolžni sami na svojem področju narediti vse, da bo življenje znosnejše, boljše in da si ga bodo urejali v skladu z Ustavo in zakoni, tako kot oni mislijo, da je to najbolj prav. Veliko bo, verjamem, še pravnih zapletov, preden bomo prišli do konca.

V Liberalni demokraciji zavračamo tiste interpretacije, ki pravijo, ker ni bil zakon ponovno potrjen po izglasovanem vetu, je treba vse postopke začeti znova. To ni res. Kajti, če nič drugega, je več kot polovica v primeru zainteresirane krajevne skupnosti oziroma prebivalcev Mirne, več kot dvotretjinska večina vseh podpisanih volivcev, vpisanih v volilni imenik, izrazilo, če je treba, gredo še enkrat na referendum in bodo izrazili enako voljo. Zato je prav, da se zakon v prvi obravnavi podpre.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa za uvodno obrazložitev mnenja.

Dajem besedo predstavniku Vlade. Besedo ima dr. Henrik Gjerkeš, minister brez resorja, odgovoren za lokalno samoupravo in regionalno politiko.

Prosim.

DR. HENRIK GJERKEŠ: Hvala, gospod predsednik. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci.

Vlada ugotavlja, da se Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ustanovitvi občin in o določitvi njihovih območij nanaša na ustanovitev nove občine Mirna in spremembo imena občine Sveti Jurij. Hkrati z njim je Vlada prejela mnenje, Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ustanovitvi občin in o določitvi njihovih območij, ki se nanaša na ustanovitev občine Ankaran. Skupaj sta predloga zakona po vsebini enaka, kot je bila vsebina Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ustanovitvi občin in o določitvi njihovih območij, ki ga je predlagala Vlada in ga je Državni zbor sprejel na 21. izredni seji, 30. marca 2010, po ponovnem odločanju na zahtevo Državnega sveta dne 22. 4. 2010 pa zakon ni bil sprejet.

Vlada je v postopku za ustanovitev občin Mirna in Ankaran sodelovala s svojim mnenjem, predlogom in po izvedenih referendumih, na katere so prebivalci Mirne in Ankarana izrazili voljo za ustanovitev obeh novih občin v skladu z uveljavljeno prakso, spoštovanja volje prebivalcev pripravila zakona, glede katerega je postopek končan.

V postopku za ustanovitev obeh občin je Vlada poudarjala, da je bilo obdobje uvajanja novega sistema lokalne samouprave proces, ki je trajal desetletja in pol in je pripeljal do velikega števila občin, ki se zelo razlikujejo po sposobnostih uresničevanja z ustavo in zakonom urejenega sistema lokalne samouprave. Pri tem je Vlada ocenila, da velik del občin, predvsem pa tiste, ki ne izpolnjujejo temeljnega prebivalstvenega kriterija, težje uresničuje svoje naloge v skladu z načeli funkcionalne in finančne avtonomije. Vlada je v svojih mnenjih tudi poudarila, da se bo z ustanavljanjem novih občin položaj še poslabšal in da ne podpira nadaljnjega procesa ustanavljanja občin.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Prehajamo na predstavitev stališče poslanskih skupin.

Stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke bo predstavil Gvido Kres.

GVIDO KRES: Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovane kolegice in kolegi. Spoštovani gospod minister.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke smo prepričani, da z ustanovitvijo novih občin podpiramo bistveno boljši razvoj v tistih območjih, ki se za to odločijo. Namreč, to dokazujejo občine v zadnjih štirih mandatih, in to dokazujejo državljanke in državljani, saj do danes ni bilo niti ene zahteve za združitev občin. Res pa je, da se kaže iz dneva v dan in iz leta v leto, da obstaja še kako velika potreba po ustanovitvi pokrajin, česar pa si očitno ta koalicija ne želi in do danes ni prišla niti z enim sprejemljivim predlogom.

Naj torej povem, da bomo v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke podprli obe dopolnitvi Zakona o ustanovitvi občin, torej ustanovitev občine Ankaran in ustanovitev občine Mirna. Menimo namreč, da je treba spoštovati voljo ljudstva, ki se je pokazala tudi na referendumu ob pogoju, da območja izpolnjujejo pogoje, seveda. In kolikor vemo, jih.

V Slovenski ljudski stranki torej ne pristajamo na polemike o tem, ali Ankaran da ali Ankaran ne, in ostajamo načelni kljub raznim pritiskom, lobiranjem in dilemam v zvezi z Luko Koper in podobno.

V Slovenski ljudski stranki bi pričakovali več načelnosti tistih poslank in poslancev, ki se zelo radi sklicujejo, češ, voljo ljudstva bomo spoštovali. V tem primeru je namreč dvakrat jasno pokazana volja ljudstva, torej kaj in kako si občani želijo. Žal pa tudi v tem primeru ustanavljanja občin oziroma razpisa referendumskih območij prihaja do kršitve enakosti, enakopravnosti ter do arbitrarnega odločanja, kar po našem mnenju res ni na mestu.

V Slovenski ljudski stranki bomo kot vedno načelni in tako kot sem rekel, bomo seveda podprli ustanovitev novih občin. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev bo predstavil Matjaž Zanoškar.

MATJAŽ ZANOŠKAR: Hvala za besedo, spoštovani predsednik. Spoštovani gospod minister, kolegice in kolegi.

Dovolite, da predstavim stališče Poslanske skupine DeSUS glede zakona o ustanovitvi občine Mirna.

Torej, danes tretjič predstavljamo svoje stališče glede tega vprašanja. In tudi v tem času treh predstavitev nismo prišli do nekih novih zaključkov, nekih novih argumentov, ki bi nas prepričali v drugačno stališče, kot smo ga že imeli in ki smo ga že predstavili. Torej, Demokratična stranka upokojencev je v svojem programu jasno zapisala, da smo proti delitvi občin na manjše občine, ker se vidi, da tudi sedanje male občine težko uveljavljajo svoje pravice in težko zagotavljajo standard, ki ga občanke in občani potrebujejo. Prav tako se pri tem svojem mnenju nagibamo k mnenju Vlade, ki je ravno takšno, in to mnenje je tudi proti delitvi na manjše dele. Razumemo, da je pri tem vprašanju prihaja do dileme med odločitvijo ljudi, prebivalcev, ki tam živijo in na drugi strani Zakona o lokalni samoupravi. Vemo in razumemo to, da je Državni zbor do sedaj sprejemal že kakšne odločitve, ki niso bile ravno v skladu in usklajene z Zakonom o lokalni samoupravi. To se pravi, neke izjeme so bile narejene, vendar bi s temi izjemami pravzaprav morali nekako končati in povedati, da naj bi odločitve temeljile na Zakonu o lokalni samoupravi, in taki naj bi bili tudi naši zaključki.

Torej, dilema je vsekakor. Spoštujemo odločitev ljudi na tem območju, vendar naše mnenje je, da je treba spoštovati tudi Zakon o lokalni samoupravi, ki govori, da je kriterij za ustanavljanje novih občin ta, ki ga v tem primeru predlagana občina Mirna ne izpolnjuje. Zato bo Poslanska skupina DeSUS tudi tokrat proti sprejetju tega zakona.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Brez nepotrebnih komentarjev, prosim. Stališče Poslanskega kluba Liberalne demokracije Slovenije bo predstavil Anton Anderlič, ki naj se pripravi, prosim.

ANTON ANDERLIČ: Ja, saj ravno v tem je največji problem, da zakon to omogoča in da imamo pred sabo voljo, ki so jo izrazili prebivalci Mirne, ki jo priznamo ali ne. Bil je čas, ko bi rekli, da ocenjujemo, da ti, ki to predlagajo, nimajo prav in ne izpolnjujejo pogojev za ustanovitev nove občine. Sedaj tega časa ni več.

V Liberalni demokraciji smo takrat na začetku prisluhnili tudi idejam krajanov Mirne, ki so skupaj s prebivalci občine

Šentrupert in občine Mokronog-Trebelno napovedali, da se bodo združili v enotno občino Mirnska dolina. Če ne bi pravni strokovnjaki Ministrstva za lokalno samoupravo svetovali ali naročili, naj gredo po dveh korakih, prvi je ta, da se odcepijo od občine Trebnje in šele naslednji korak čez štiri leta je možnost združitve, bi imeli sedaj že predlog na mizi, da se ustanovi nova občina iz dveh sedanjih občin in se jim pridruži krajevna skupnost iz tretje občine. Ker tega pravnega momenta nismo mogli udeležiti, sedaj vem, ker smo proučili, da bi to celo bilo mogoče, vendar je to zamujena priložnost. Verjemite mi, imate pismo o nameri, vsi poslanci in vse poslanke, da je to naslednji korak. Po mojem trdnem prepričanju je to spoznanje tistih ljudi, tistih prebivalcev in prebivalcev s teh območij, ki vedo, kako je treba urediti življenje v njihovem okolju. In so ugotovili, da dve občini težko organizirata vse, da bi lahko naredili čistilno napravo, kanalizacijo, do konca uredili vodovod in razne druge stvari, kakor tudi ta krajevna skupnost Mirna, ki je v občini Trebnje, že 20 let nima niti ene zazidljive parcele za eno hišo, za gradnjo, recimo, mlajših generacij, ker je ta občina mačehovska. Je pa Mirna bila občina daleč daleč pred Trebnjim. Leta 1958, ko je bila zgrajena cesta bratstva in enotnosti, je bilo Trebnje dolga, raztegnjena vas, ko so Mirna, Mokronog in Šentrupert cveteli kot centri znotraj nekih območij. Razvoj se je ustavil. In z idejo, da bi približno 8 do 10 tisoč, ne vem koliko bi bilo prebivalcev iz dveh sedanjih občin in krajevne skupnosti Mirna, bi dobili eno zaokroženo območje. In če boste šli enkrat pogledat, jaz poznam od 210 občin vseh 210 pa še kakšno potencialno, boste lahko videli - gotovo, tudi Ankaran poznam. In vam povem, ko se boste zapeljali iz Mirne proti Sevnici, se vam bo odprla dolina, in to Mirnska dolina z reko Mirno, kjer bi se vse te funkcije, o katerih sem govoril, mnogo lažje uresničile. Mnogi so nam rekli, zakaj pa tega niste naredili že prej, zakaj tega niste naredili pri prvi delitvi, zakaj niste naredili pred štirimi leti, ko sta šli stran, pa ne po volji Državnega zbora, ampak po volji Upravnega ali Ustavnega sodišča sta nastali občina Šentrupert in občina Mokronog-Trebelno. Ali nam je res treba, da Državnemu zboru vedno nekdo drug, tretja veja oblasti da signal in reče: "Ne, tukaj niste ravnali v skladu z ustavo, tukaj niste ravnali v skladu z zakonom, to morate

narediti in popraviti." In jaz sem trdno prepričan, v Poslanskem klubu Liberalne demokracije prav tako, da nimamo tega privilegija poslanci, da vedno rečemo: "Državljeni, državljanke, vi se motite, vi nimate prav, samo mi vemo, kako je prav." Jaz nikoli nisem bil pristaš majhnih občin in tudi v Liberalni demokraciji ne, čeprav smo si sila različni v tem in imamo različna stališča, imamo konec koncev tudi dva župana iz velike občine in enega iz majhne občine, ampak funkcionirajo vse tri in mislimo, da imajo v vseh treh okoljih pravico do izvajanja lokalne samouprave na način, kot si ga predpostavljajo oni. In zato ne bomo sledili tistim, ki bi se kakorkoli zatekali k argumentom "je predrago, je neracionalno, ne morejo izvajati svojih funkcij", saj to vemo. Mi imamo tudi občine s pod 500 prebivalci, pa celo dobro funkcionirajo, gospod Tanko, dobro, so daleč od oči, so daleč od srca, ampak funkcionirajo, ker so prisiljene živeti v okolju, v nekem okolju kjer jim nihče drug nič ne pomaga. Pomagajo si sami, kolikor si lahko in kolikor jim lahko s svojimi zahtevami, pričakovanji gre na roke tudi država. Zato bomo podprli zakon v prvi obravnavi in menimo, da je prav, da gre v nadaljnjo proceduro.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov bo predstavil Janko Veber.

Prosim.

JANKO VEBER: Hvala za besedo. Lep pozdrav tudi v imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov!

Seveda ugotavljamo, da v Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ustanavljanju občin ter o določitvi njihovih območij v zadnjih dveh mesecih glasujemo že tretjič. Prvič smo glasovali o zakonu, ki ga je pripravila Vlada, s katerim bi se zaključil proces ustanavljanja občin, ki so dobile podporo na svetovalnem referendumu, ki ga je razpisal Državni zbor. Drugič pa smo o istem zakonu glasovali po vetu Državnega sveta, takrat pa zakon ni dobil zadostne podpore. No in na današnji seji smo soočeni še tretjič z možnostjo, da glasujemo o tej materiji. Sicer se srečujemo tokrat z dvema zakonoma, in sicer gre za zakon o ustanovitvi občine Mirna in preimenovanja občine Sveti Jurij v Sveti

Jurij ob Ščavnici ter pri naslednji točki tudi o zakonu, ki ustanavlja občino Ankaran. To je nekako tudi posledica vseh teh razprav in postopkov, ki so do sedaj v ustanavljanju teh dveh občin bili v teku in sta tudi ta dva zakona odraz teh postopkov.

Socialni demokrati sicer menimo, da potrebujemo močno in predvsem neodvisno lokalno samoupravo, ki omogoča tudi najvišjo stopnjo neposrednega delovanja in sodelovanja v vseh procesih odločanja in je pomemben proces družbenega razvoja. Seveda pa je takšne razmere izjemno težko zagotoviti prav v vseh občinah v Sloveniji, kajti nastajanje občin je potekalo nekako v skladu s trenutnimi interesi in tudi preglasovanjem v Državnem zboru, tako da smo dobili zelo velike občine, pa tudi zelo majhne. Vendar vsi v nekih danih pogojih delujejo, poslujejo v skladu s svojimi možnostmi. Seveda se posamezne občine tudi poskušajo nekako združevati, dopolnjevati svoje aktivnosti, nenazadnje združevati tudi uprave, zato da bi mogoče poslovali racionalnejše in da dobijo še tistih nekaj dodatnih sredstev, ki jih pač v skladu z zakonom namenjamo vsem tistim, ki si, recimo, ustanovijo skupne uprave oziroma skupne službe za posamezna področja.

To je tudi želja, da se v nekem trenutku izoblikujejo resnično zaokrožene celote ali pa območja, ki bi mogoče v nekem trenutku lahko funkcionirale še močnejše organizirane, še boljše organizirane. Vendar bo najbrž še kar nekaj časa nujno, da ta proces teče in mogoče bomo v nekem trenutku pa resnično dobili tisto močno lokalno samoupravo, kakršno si Socialni demokrati želimo.

Vendar, ob današnjih ugotovitvah, ko imamo 210 občin, ustanavljamo še dve, obe predlagani občini sicer ne izpolnjujeta pogoja, ki pravi, da naj bi občina imela 5 tisoč prebivalcev, ampak dejstvo je, da je danes tudi že 110 ustanovljenih, ki tega pogoja ne izpolnjuje, pa seveda funkcionirajo. Tudi to je razlog, da v Poslanski skupini Socialnih demokratov različno gledamo na obravnavo in sprejem teh dveh zakonov, ki jih obravnavamo na tej seji. Glede na to, da so stališča različna, bomo tudi glasovali v skladu s svojim prepričanjem in, lahko rečemo, po svoji vesti. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke bo predstavil Jože Tanko.

Prosim.

JOŽE TANKO: Hvala lepa za besedo. Vsem prav lep pozdrav. Tako kot na drugih področjih, na veliki večini vseh drugih področij, tudi na področju lokalne samouprave vlada popolna zmeda. Tukaj so stališča Vlade in koalicije povsem različna. V postopkih se ne spoštuje nobenih pravil, nobenih zakonskih norm, krši se Ustavo, krši se tudi Poslovnik Državnega zbora in kar je najhuje — v obravnavi ustanavljanja novih občin pravzaprav ni zagotovljena enakopravna obravnava vseh tistih, ki so do sedaj izkazali interes za nove občine. To sproža velike težave pri delu Državnega zbora in tudi v javnosti, navsezadnje tudi v strokovni javnosti.

Tudi pri tej točki je dovoljena precej nenavadna interpretacija pravil, ko se koalicijske predlagatelje nekako jemlje na drug način kot predlagatelje iz opozicije. Ti imajo neko privilegirano pozicijo. Tukaj ne moremo mimo dejstva, da je Vlada 16. aprila, torej tik pred ponovnim odločanjem o vetu Državnega sveta vložila novelo Zakona o lokalni samoupravi, s katero spreminja postopek ustanavljanja občin in med drugim tudi črta izjeme v 13a. členu, v katerem se omogoča ustanovitev občin z manj kot 5 tisoč prebivalci. Žal ta novela, čeprav je bila vložena, ki je temeljna novela in daje podlago za ustanovitev občin, nikakor ne more biti in noče biti uvrščena na program dela Državnega zbora. In tako sta jo prehitela dva zakona, ki sta bila vložena kasneje. Že po teh poslovniških določilih, ki jih imamo v Državnem zboru, je to zelo neobičajno. Dilem pri obravnavi teh dveh zakonov, s katerima bi ustanovili novi, je veliko, to kažejo tudi razprave na Kolegiju predsednika Državnega zbora in na te številne dileme je opozoril tudi sam predsednik Državnega zbora, vendar žal teh dilem do danes nismo razčistili, kljub temu, da smo v naši poslanski skupini na Kolegiju posebej zaprosili, da bi se nekako pripravilo neko in tudi podlaga, po kateri bi lahko poslanci normalno delali. Tukaj gre za pravzaprav tri zakone, ki urejajo isto ali podobno družbeno razmerje in bi bilo smiselno, če bi najprej odločili o temelju, to se pravi o prvo vložnem zakonu, o Zakonu o lokalni samoupravi in verjetno ta zakon ne

bi dobil zadostne podpore v Državnem zboru, kajti veliko je tistih, ki podpiramo postopke ustanavljanja občin tam, kjer se izkaže poseben interes.

Kar zadeva pa konkretne postopke, pa smo v naši poslanski skupini mnenja, da bi se ustanavljanja, ponovnega postopka ustanavljanja novih občin morali lotiti tako, kot smo se jih že v tem mandatu, ko je bil objavljen poziv, ko je predsednik Državnega zbora pripravil rokovnik s predvidenimi aktivnostmi in ko bi po teh aktivnostih potem vsi ti postopki tudi stekli. Žal nič od tega se ni zgodilo in tako smo prišli v situacijo, ko sta se v privilegiranem položaju znašli dve občini, ki imata v tem Državnem zboru politična botra, politična podpornika in predlagatelja. Vsi ostali zainteresirani, ki so mimogrede v predhodnih postopkih vsaj toliko izpolnjevali pogoje kot ta dva predloga, taki so, mislim, še trije, pa v tem postopku nimajo nobenih možnosti. Mislimo, da gre tukaj za neko diskriminacijo, ki je bila omogočena s tem, ko se je na tak parcialen, poseben način, neobičajen način pristopilo k ustanavljanju občin. Menimo, da ste predlagatelji in tudi predsednik Državnega zbora naložili nam poslancem, ker teh predhodnih zadev niste pripravili, neko nepotrebno breme, silite nas v neke odločitve, ki nimajo ustrezne podlage v aktih in predvsem v odločitve, ki favorizirajo izbrane. V poslanski skupini bomo stanje, ki ga imamo pred seboj v Državnem zboru in ki sta ga povzročila ta dva zakona, še proučili, saj ne želimo, da bi sprožali kakšne posebne dvome v zakonitost in enakopravnost. Mi podpiramo proces ustanavljanja občin, vendar bi bilo smiselno, kot sem že prej rekel, če bi po zavrnitvi zakona, vladnega zakona, prišlo do ponovnega postopka, ki bi bil odprt in enakopraven za vse tiste, ki so izkazali interese. In menimo, da bi bilo to najboljše in tudi časa je še v tem mandatu nekaj, da ta postopek speljemo, sicer ne bo veljalo za ta mandat, ampak za naslednjega.

Kot rečeno, kar zadeva odločitev, se bomo odločili do glasovanja, jutri. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Če mi dovolite, potem bi rad glede predstavitve stališča Poslanske skupine SDS samo suhoparno pojasnil, da seveda ta dva zakona sta vložena, bila je dana veljavna zahteva za sklic izredne seje.

Predsednik Državnega zbora ne more sam odločiti in zavrniti dveh zakonov, ki formalno izpolnjujeta te pogoje, ki so napisani itd. Na Državnem zboru je, da sedaj v prvem branju odloči, ali sta zakona primerna ali nista primerna za nadaljnjo obravnavo.

Druga zadeva je seveda stališče Zakonodajno-pravne službe. Strinjam se, na kolegiju je bilo govora o tem, ali bi nemara kazalo imeti neko predhodno stališče Zakonodajno-pravne službe. Predlagano je stališče, da seveda Zakonodajno-pravna služba v prvih obravnavah stališč ne daje. Če bi takšno stališče dali, bi na nek način že prejudicirali drugo obravnavo, v kateri bomo s sprejemom ali zavrnitvijo teh dveh zakonov seveda šele odločali, zato takšnih stališč nimate. Sem pa že dopoldne pojasnil, da ni nevarnosti, da bi kršili prvi odstavek 117. člena, ker razmere, ki so urejene v obeh zakonih, ne vplivajo druga na drugo; to smo pa že pojasnili.

Samo toliko, suhoparna pojasnitev k temu, kar je bilo rečeno, pri čemer moram reči, da so to pač stališča, ki imajo svojo težo in veljavo.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslank in poslancev.

Besedo ima Renata Brunskole.

RENATA BRUNSKOLE: Hvala lepa za besedo, predsedujoči. Gospod minister, kolegice in kolegi!

Kot že nekajkrat do sedaj ponovno poudarjam, da bom podprla končno realizacijo ustanovitve občin, za katere so se ljudje, tako kot je kolega predlagatelj gospod Anderlič skupaj z nami podpisniki povedal o primeru občine Mirna. Zato menim, da bi bilo v danem trenutku škoda, da bi kaj več razpravljala, razen da ponovno poudarim, da je v tem primeru šlo za ustanovitev občine Mirna, kasneje pa za združitev v skupno občino Mirnska dolina. Kar se tiče zgodovine tega območja, vemo, kaj je predstavljalo, morda tisti, ki bolje poznamo to območje ali pa nam je po prebivališču bliže. Zatorej te tri občine, Mirna, Šentrupert in Mokronog-Trebelno, dokazujejo, da skupaj uspešno sodelujejo pri določenih projektih, medobčinskih, tako da v prihodnje - tako sem tudi sama, ko sem se odločila, da bom sopodpisnica predloga, pričakujem, da se zadeva realizira v tej smeri, da v bodoče postane to

ena večja občina. V danem trenutku, kot je bilo tudi v nekaterih razpravah izrečeno, pa je to po številu prebivalcev manjša občina, ampak, kot je bilo tudi poudarjeno, v Sloveniji je veliko še manjših občin, kot bo bodoča občina Mirna. Menim, če je bila takšna odločitev ljudstva na referendumu, vemo, kako velik odstotek ljudi se ga je udeležilo, bom ta predlog absolutno podprla. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Besedo ima Franco Juri.

FRANCO JURI: Hvala za besedo, gospod predsednik.

Tudi jaz bom podprl sklep, ki navaja, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo.

Malo me čudi stališče Vlade, ki se je očitno spremenilo od prejšnjih razprav, čeprav gre za isti problem. Zavedam se, da je v pripravi zakon, s katerim bo Vlada skušala omejiti nastajanje novih manjših občin. Mislim, da je poskus legitimen, četudi bo prav v tej razpravi treba razjasniti nekaj vidikov, ki so botrovali nastajanju vseh manjših občin do zdaj. In to je možnost ljudi, zlasti tistih, ki znotraj nekdanjih krajevnih skupnosti, ki danes, žal, nimajo več nobenih pristojnosti, niso v stanju in nimajo možnosti vplivati na usodo lastnega teritorija. Če v novem zakonu ne bo te spremembe in ne bodo ljudje dobili večje možnosti odločanja, ne bomo rešili problema. Samo s črtanjem tiste izjeme, ki je omogočala nastajanje občin tudi pod pragom 5 tisoč prebivalcev, ne bomo rešili bistva vprašanja napetosti ali samovolje znotraj občin. To je resno vprašanje, ki se odpira ravno ob razpravi o novih občinah, Mirni in Ankaranu. Zato bi pozval Vlado k večji doslednosti tudi v tem primeru. Mi imamo danes priložnost, da odločamo spoštljivo do nekaterih ključnih vidikov demokracije. Imeli smo dva referendum, ki sta sicer posvetovalne narave, hkrati sta obligatorna. Brez teh referendumov postopka ne bi bilo, sploh ne bi prišli do razprave. Če so bili referendumu, pomeni, da so bili dani vsi pogoji za to, da se občine ustanovijo. Nekoliko dvolično je nato ugotoviti in zaradi znanih okoliščin tudi preprečiti nastajanje teh občin samo zato, ker so prevladali nekateri interesi, ker so prevladale nekatere kupčije, ker je zmanjkal na koncu en odločen glas in tako dalje.

Jaz glasovanje o uresničevanju ljudske volje, izrečene na posvetovalnem referendumu, primerjam z glasovanjem o potrjevanju mandatov poslancev takoj na začetku mandata Državnega zbora. Mi imamo svobodo in možnost, da glasujemo proti, proti potrditvi tega mandata Državnega zbora, čeprav je ljudstvo odločilo drugače. Ampak nihče se ne poslužuje te pravice. Zakaj? Ker bi bilo dejansko konfliktno do ustave, do temeljnih načel demokracije. Vsak poslanec se zaveda, ko je ljudska volja izražena, jo je vsak poslanec tudi dolžan spoštovati. V tem danem primeru se to, žal, ni zgodilo, zato samo danes spet tukaj. Odločamo separatno, posamezno o občini Mirna in občini Ankaran. Mirna je primer izrazitega neskladja z zdravo pametjo in z logiko. Tam se je ogromna večina opredelila za to občino, ne samo to, tudi matična občina se je strinjala s to odločitvijo in kljub temu danes ponovno odločamo o tem. Izgubili smo priložnost. Upam, da je ne bomo izgubili tudi tokrat. Zato bom v nadaljevanju obravnave podprl tako za Mirno kot za Ankaran, ampak potem pri naslednji točki. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala.

Besedo ima Zvonko Lah.

ZVONKO LAH: Hvala lepa.

Zagotavljanje lokalne samouprave je ustavna kategorija. To pravi tudi Zakonodajno-pravna služba v stališču do spremembe Zakona o lokalni samoupravi. V tem primeru občine Mirna je Vlada ugotovila, ne samo enkrat, večkrat, da izpolnjuje vse pogoje. Državni zbor je razpisal referendum. Kakšen je bil rezultat na referendumu, vemo, in potem je Državni zbor tudi sprejel Zakon o ustanovitvi občin Mirna in Ankaran. Nato je Državni svet izglasoval veto na ta zakon, vendar v zagovoru oziroma v argumentaciji niti enkrat ni omenil občine Mirna. Veto je bil izglasovan zgolj samo zaradi občine Ankaran, vendar zakon je potem padel. Občina Mirna ni postala občina. Zato mislim, da je bil že postopek precej nenavaden. Do sedaj Državni zbor nikoli ni glasoval v paketu. Je glasoval v paketu, ampak samo takrat, kadar je potrdil voljo ljudi na referendumu, nikoli pa v nasprotju z voljo ljudi izraženo na referendumu. S tem zakonom samo. Novo ustanovljena občina

Mirna se ustanavlja z razlogom, kar je bilo tudi na začetku že poudarjeno s strani predlagatelja, da se združijo tri občine v eno občino, ker imajo skupne projekte, vendar ima krajevna skupnost Mirna sedaj težave, ker ne more zagotavljati lastnih sredstev pri pripravi projektov, ker jim pač občina Trebnje ne zagotavlja toliko sredstev, da bi lahko parirali ostalima dvema občinama pri pripravi teh projektov. Tako da, če že Vlada oziroma ta politična opcija želi združevati občine, je tukaj prva priložnost, da se manjše občine združijo v eno večjo občino na zaokroženem območju, vendar do sedja tega nismo dopustili, zato je sedaj zadnja priložnost, da se pospremi ta zakon v nadaljnjo obravnavo in da nastane občina Mirna še v tem času, da lahko gredo na volitve v jeseni tako kot vse ostale občine.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Besedo ima Anton Kampuš.
Prosim.

ANTON KAMPUŠ: Spoštovani predsednik, spoštovani gospod minister, kolegice in kolegi!

najprej bi želel zavriniti nekatera podtikanja opozicije, kako je Vlada zmedena in takšne floskule. Morajo se zavedati, da živimo danes v demokraciji in da so razprave in postopki vedno možni, zadeve niso nikdar zaklenjene in tudi danes se vrši razprava naprej. In v kolikor so, tako kot velika večina danes trdi, izpolnjeni vsi pogoji, ki so predpisani za ustanovitev občine oziroma kriteriji, potem ne vidim nobene dileme, da tudi to ne bi nastalo. V kolikor pa predpisani kriteriji niso 100 % izpolnjeni, pa so vedno dileme, dileme proti in dileme za ustanovitev nove občine. Ne bom odstopil od svojega mišljenja, ki ga že nekaj časa imam zgrajenega, to pa pomeni, da nisem naklonjen, da se Slovenija še naprej deli na manjše občine, posebej še ne takrat, ko niso upoštevani predpisani kriteriji oziroma pogoji. Danes se spet ponovno srečujem, tako kot pred nekaj časa, z velikim problemom, ker v občini Ankaran je referendum uspel, bil je izglasovan, torej vsi tisti občanke in občani, ki živijo tam, so to izglasovali, tako da smo vsi spet v precepu, kaj narediti, ali glasujemo po svoji vesti, tako kot sem v začetku povedal, in rečemo spet ne ali naredimo drugače. Verjetno je danes, ker

zdaj že tretjič razpravljamo o tej zadevi, dilema vedno večja. Pričakoval bi, da bi v doglednem času prišlo do tega, o čemer se ves čas pogovarjamo, to pa pomeni zakonske spremembe predvsem financiranja občin, ki bi spoštovale tendenco združevanja, tako kot smo se že nekajkrat pogovarjali. To je tisto najbolj pomembno. Ker smo še vedno pred preprosto resnico, da takšen zakon, ki zdaj je, spodbuja ustanavljanje novih občin. Ni čudno, da se potem najdejo tisti posamezniki vse povsod tam, kjer čutijo, da domicilne občine, torej tiste, ki pripadajo, niso dovolj servisirane in želijo iti na svoje. Saj to je na koncu koncev tudi legitimna pravica.

Če se vrnem na zakon, ki bi moral biti moderniziran in usklajen z nekaterimi popravki, ki bi prinesli interes, da se občine združujejo. Interes pa pomeni - vzor so na primer medobčinske inšpekcijske službe, kjer že imamo veliko primerov, ko so se občine poenotile in šle v te skupne službe, potem imamo veliko število različnih zavodov, ki so že tudi medobčinski, veliko primerov je takšnih. Imamo primere skupnih občinskih uprav, že zdaj je v Sloveniji po mojih informacijah okrog 20 primerov, ko se občine vzdržujejo in imajo skupne občinske uprave in seveda ob tem mislim tudi kakšne druge oblike združevanja, ker jih je seveda veliko. Vse je seveda odvisno tudi od same razvojne regije, tako kot ji radi rečemo. Ali znotraj razvojne regije, ki seveda v tem trenutku funkcionirajo in seveda so takšne ali drugačne, dobre ali slabe, se najdejo vsi, načelom lahko rečem župani ali pa kakšni drugi, ki so za to odgovorni, da najdejo skupni jezik, da lahko skupaj delajo, da se med seboj marajo, da najdejo skupne interese, da imajo svojo odgovornosti kot župani, da seveda so odgovorni za napredek občine, ne pa za kake malenkosti, kot se velikokrat reče.

Jasno je treba tudi povedati, da so verjetno v tem trenutku strahovito pomembnejše stvari na mizi, kot pa mogoče kakšne takšne, ker vseeno je treba reči, da smo pravkar, torej tudi danes zjutraj na Odboru za lokalno samoupravo imeli kar široko razpravo o tej tematiki — kaj je potem v tem trenutku v Sloveniji torej tista pomembna tema — in smo seveda soglasno ugotovili, da so še vedno številka ena delovna mesta, da je konkurenčnost naše Slovenije treba zagotoviti. To so teme, o katerih bi naj tekli razgovori in to so tiste

najbolj udarne teme, tiste, ki v tem trenutku v Sloveniji tiste, ki so brezposelne najbolj žulijo. Druga tema pa je tisto, kot sem povedal, torej konkurenčnost. Razprava je šla tudi v to smer, da je treba enkrat že jasno in glasno povedati, da je zagotavljanje delovnih mest bolj pomembno kot pa kakšna druga zadeva. Za primer smo slišali tudi to, da demografski trendi kažejo, da se ljudje ne izseljujejo iz nekaterih predelov Slovenije v mesta ali kam drugam na račun tega, ker nimajo vodovoda, ker nimajo asfaltirane ceste, ker nimajo kanalizacije in tako naprej, ampak izključno zaradi tega, ker nimajo delovnih mest. Tisti, ki tega ne verjame, naj si statistiko pogleda. Seveda je treba tudi na tem področju veliko narediti. Iz tega pa izvira dejstvo, ki bi ga lahko razvili iz tega, da je tudi občina odgovorna za to, da se veliko naredi v ustvarjanju pogojev za razvoj gospodarstva. Vemo, da so industrijske cone pomembne, vemo, da so poslovno-obrtne cone pomembne, vemo, da so storitvene dejavnosti pomembne, in seveda tudi tu ima občina kakšno za reči. Če seveda je občina manjšega tipa, je seveda zelo zelo težko slediti tem trendom in jih tudi zagotavljati. Imamo pa primere, da nekatere občine, tudi če so manjše, tem trendom dobro sledijo pa tudi obratno.

Niti slučajno se v tem trenutku še ne morem izreči, kakšna bo moja odločitev, tako da bom počakal, kako bodo moji spoštovani kolegice in kolegi danes razpravljali in seveda mi bodo malo pomagali pri moji odločitvi. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Besedo ima Breda Pečan.

Prosim.

BREDA PEČAN: Hvala lepa.

Moram reči, da je seveda malo nenavadno, da v stranki Socialnih demokratov tako zelo različno razmišljam o odnosu do ustanovitve novih občin oziroma o delitvi občin, pa vendar so okoliščine, ki so pripeljale do take situacije, kot je danes, prav današnja, konkretna, pa tudi sicer vsa dogajanja okrog ustanovitve občine Mirna in občine Ankaran ter seveda preimenovanju Svetega Jurija so takšna, da vendarle potrebujejo nekaj več kot samo sarkastično ocenjevanje nenavadnih postopkov vračanja na začetek celotnega zakonodajnega postopka. Tudi primerjave tega, da je ena od obeh občin bila, kot se

temu reče, stranska škoda, postranska škoda... /opozorilni znak za konec/ Aja, samo toliko časa mi je še ostalo. Dobro, bom takoj končala. Dejstvo je, da ni pošteno, da bi zdaj rekli, ena občina je bila po krivici na vetu zavrnjena zaradi druge občine. Kaj so pa konec koncev krajanj Ankarana krivi, da je fronta nasprotovanja, da ne rečem tudi maltretiranja in mobinga, ki se je dogajal v občini Koper, prinesla škodo tudi Mirni. Zaradi tega bom glasovala za ta zakon in tudi za naslednjega. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Besedo ima Milan Gumzar.

MILAN GUMZAR: Hvala za besedo. Lepo pozdravljeni!

Uvodoma želim povedati, da bom podprl sklep, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo, zaradi preprostega stališča, ker danes na nek način razumem, da je to, kar delamo, popravni izpit. Zakaj govorim o popravnem izpitu? Sam izhajam iz okolja, v katerem smo doživeli v preteklosti dva referendum, ki sta bila pozitivna. Po obeh referendumih je Državni zbor zavrnil ustanovitev naše občine in vem, kako ljudje v Mirni danes to doživljajo, pa tudi, kako doživljajo v Ankaranu to zgodbo, ki se odvija v Državnem zboru. Mislim, da v nadaljevanju nimamo nobene pravice ne upoštevati volje ljudstva. Predvsem pa želim povedati, da s tem zakonom pomagamo občini Sveti Jurij z dodatkom imena Sveti Jurij ob Ščavnici, ker imamo na tistem območju dve občini z enakim imenom, in sicer je ena občina Sveti Jurij v Slovenskih goricah, druga pa samo občina Sveti Jurij. In prihaja do velikih težav, predvsem pri pošiljanju pošte in vsega ostalega. Tako bi tudi s tega vidika bilo primerno to storiti.

Danes smo slišali, da manjše občine ne morejo zagotoviti enakih standardov za delovanje, kot to zagotavljajo velike občine. Tu se postavlja tudi drugo vprašanje. V Sloveniji poznamo 110 občin, ki so manjše od 5 tisoč prebivalcev, pa v teh 18 letih nismo doživeli, da bi iz katerega naselja prišla pobuda, da se kakšno občino ukine oziroma združi z drugo občino. Za primerjavo želim povedati, kar lahko povem iz lastne prakse. V občini, v kateri sem sicer tudi župan, smo pred 12 leti dobili občino s 1.850 prebivalci. Danes ta občina šteje malo manj kot 2 tisoč 500 prebivalcev. Ker

so nekateri danes tu govorili, da ne moremo zagotavljati novih delovnih mest, naj povem, da smo zagotovili industrijsko-poslovno cono, v kateri imamo 60 delovnih mest. Če bi država ali če sem bolj konkreten Ministrstvo za okolje in prostor delalo manj težav pri pridobivanju okoljevarstvenega soglasja za projekt "Turizem", bi bilo v tem prostoru 130 novih delovnih mest. Se pravi, če so ljudje v posameznem kraju oziroma posamezni občini ne glede na število ljudi pripravljeni razvijati ta kraj, se seveda to lahko zgodi.

Slišali smo tudi, da je problem teh manjših občin predvsem v tem, da še nimamo pokrajin. Če človek pogleda po tem parlamentu, lahko ugotovi, da je današnja udeležba kolegic in kolegov, poslank in poslancev, pravzaprav ravno tako številčna, kot je bila takrat, ko smo razpravljali o vsej zakonodaji v zvezi s pokrajinami. Tako da me je na nek način strah izida glasovanja o teh dveh zakonih, ki ju imamo danes v obravnavi.

Na koncu želim poudariti, da bom glasoval za zakon iz preprostega razloga, Zakon o lokalni samoupravi in Zakon o ustanovitvi občin, ki sta v tem trenutku v veljavi, dovoljujeta to ustanovitev, še ni preklican. Tam je število prebivalcev 2 tisoč in tudi ti dve občini, ki sta danes na dnevnem redu, imata to število. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Besedo ima mag. Borut Sajovic.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa, gospod predsednik.

Seveda, kadar govorimo o organizaciji lokalne samouprave, ustanovitvi občin in pa pokrajin, so gotovo razlogi za in proti. Meni je žal, da na začetku tega mandata nismo storili tistega, kar smo se dogovorili, da bi sprejeli zakon o lokalni samoupravi in pravila igre postavili tako, kot je treba. To je en del naše odgovornosti, ki jo nosimo s seboj. Drugi del zgodbe pa je, takrat ko smo prižgali zeleno luč za referendum in so se ljudje trudili z usklajevanjem stališč za in pa proti in se odločili in odločili so se pozitivno, da si želijo poizkusiti in se zanesti na lastne moči in sposobnosti, takrat seveda za prave demokrate poti nazaj ni več. Ljudem smo dali možnost izbire, ljudje so se odločili in to njihovo odločitev je treba spoštovati.

Moram reči, da nas v zadnjih tednih sem in tja obišejo tudi kakšni lobisti, ki predvsem prepričujejo o primeru občine Ankaran, ki jo bomo obravnavali kasneje, kaj naj bi ta delitev ene od slovenskih občin vse prinesla. Kaže pa predvsem to, da je bilo v preteklosti bistveno premalo pogovarjanja in pa dogovarjanja. Če bi takrat prisluhnili realnim problemom in da bi ljudje dobili zaupanje v to, da jih lahko rešijo, potem se za tako pot, kot so se odločili, ne bi odločali. Zdaj, ko so se pa odločili, jim bom tudi jaz sam in pa poslanski klub, tako kot smo zagovarjali vseskozi, tudi prisluhnil. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Jože Tanko. 11 sekund. (Ne.) Želi besedo predstavnik Vlade, minister? Prosim.

DR. HENRIK GJERKEŠ: Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovane poslanke in poslanci!

Rad bi odgovoril samo na trditev, da je Vlada spremenila mnenje. Če natančno pregledamo mnenja, ki jih je Vlada dala glede tega postopka, je bila dosledna in je še naprej dosledna pri tem, da nasprotuje drobitvi območja občin v Sloveniji. Tukaj nam pritrjujeta izvedena finančna in funkcionalna analiza občin in se odraža tudi v našem predlogu o spremembi Zakona o lokalni samoupravi. Vendar je v primeru zakona, glede ustanavljanja občin Ankaran in Mirna, v skladu z uveljavljeno prakso, da se spoštuje izid referendum, sodelovala z mnenjem in pripravila tudi zakon in takšno mnenje ima Vlada tudi danes. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Želi besedo predlagatelj?
Prosim, gospod Anton Anderlič.

ANTON ANDERLIČ: Ja, točno tako je, kot je minister rekel. Vlada in Državni zbor sta ugotovila in to s sklepom, da to območje, ki je bilo predlagano za ustanovitvijo nove občine, izpolnjuje pogoje po zakonu, vendar je politična opredelitev, da se ne podpira nadaljnja delitev. To je legitimno, legalno in prav je, da se vsak odloči, ko gre za Državni zbor in Vlado, ne pa za pravne strokovnjake, ki pravijo "Ne vem, o čem pravzaprav teče beseda, ampak jaz sem

proti občinam in zato ta postopek ni korekten.". To berem po časopisih. To seveda ni prav in glede na to, da imamo mi tukaj svojo odgovornost, da imamo pooblastila, da smo tako rekoč nek posrednik med voljo ljudstva in izpolnjevanjem ustavnih in zakonskih pogojev, potem ni druge, kot da preprosto rečemo, naj se ta volja zgodi in uzakoni, tako kot je predpisan postopek. Še enkrat poudarjam, Državni zbor, pred tem pa Vlada — vsi skupaj smo ugotovili, da so pogoji po Zakonu o lokalni samoupravi v tistem veljavni, izpolnjeni. Jaz bi se strinjal, če ne bi bilo razpisanega referendum, tukaj je veliko manipulacij, saj posvetovalni referendum ni zavezujoč za Državni zbor, se lahko tudi malo igramo, pa ugotavljamo javno mnenje, kakšno je, zato tudi tiste trditve, ki so bile danes tukaj, da je treba postopek ponoviti, niso točne. Namreč, javno mnenje so ti ljudje na Mirni, 67 in več procentov, ponovno z vsemi podpisi, z naslovi, datumi rojstva in tako naprej podpisali in prinesli v Državni zbor. Gospod Luka Juri, pojdite vi in zberite... Kaj? Na Mirni so jih prisiljevali?

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Prosim mir v dvorani.

ANTON ANDERLIČ: Lepo prosim, če upate to na glas povedati. Bodo organizatorji prišli sem in povejte, ne klevetajte, ne klevetajte...

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Kolega Anderlič, gospod Juri sploh ni govoril danes...

ANTON ANDERLIČ: ... seveda je, zdaj je govoril...

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: ... ni govoril v razpravi, zato vas prosim, da ne polemizirate...

ANTON ANDERLIČ: ... zdaj...

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Gospod Anderlič, moram vas prekiniti. Dr. Luka Juri v tej razpravi ni sodeloval. Ni mogoče polemizirati z njim iz klopi. Nihče ne ve, kaj vam je rekel iz klopi, niso vklopljeni mikrofoni pri njem. Gospoda dr. Jurija prosim, naj ne vpada v besedo, če je upadal. Vas pa prosim, da nadaljujete. Prosim.

ANTON ANDERLIČ: Nič hudega. Rekel je, da so prisiljevali ljudi, da so podpisovali. Lepo vas prosim, opravičite se tistim, ki so na Mirni v iniciativnem odboru...

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Gospod Anderlič...

ANTON ANDERLIČ: Govorim o občini Mirna. Ker je gospod demokrat in pošten človek, bo potem to na glas sam povedal, ni treba, da... Ampak, ker že govori meni, ker govorim.

Skratka, preprosto gre samo za eno zadevo. Mi imamo svoja pooblastila in svoje odgovornosti. Postopek je predpisan, volja državljanov in državljanek je ena. Pred tem je tako Vlada, kot zakonodajalec, da to preveri, ugotovi, ali so ti pogoji izpolnjeni, se opravi referendum in na koncu mora to, še kot se reče, zavezati. Če ne želi, res je veliko narobe v Zakonu o referendumu in ljudski iniciativi. Spreminjamo ga že od takrat, ko smo ga sprejeli pred davnimi leti. Kajti posvetovalni referendum je več ali manj v vseh teh izkušnjah, ki jih imamo v državi Sloveniji, prinesel več zmede, kot koristi. To je očitno, ampak za to moramo zbrati dve tretjini, da bi lahko ta zakon spremenili, žal ga ne moremo. Ampak, čisto vsak mandat, tudi v tem mandatu so že bila posvetovanja o tem, kako spremeniti ta zakon. Edino, kar ni odgovorno, je to, da Državni zbor odloči, da so pogoji izpolnjeni, pošlješ ljudi na referendum, potem pa rečeš, opravil sem anketo in zdaj, kaj hočemo, to anketo zavržem, ker sem mnenja, da je občin tako ali tako preveč. To se mi preprosto ne zdi korektno in zato mislim, da je prav, da se ta zakon podpre. In zavračam tudi tiste interpretacije, ki se pojavljajo tudi v tem zboru. Celo tisti, ki se na lokalno samoupravo domnevno najbolj spoznajo, ki sedijo v Odboru za lokalno samoupravo, ko pravijo, pravica do lokalne samouprave ni pravica do občin. Res, ampak oblika, kako do lokalne samouprave prideš, je tudi občina. To je... Ni res, 5, 6 tisoč. Po sedanjem zakonu je gospod predsednik 2 tisoč. Gospodje in gospe, v prejšnji koaliciji so to spremenili. Ni dileme. Jaz verjamem, da bom celo takrat, če bodo argumenti korektni, prisluhnil tej analizi po, koliko je zdaj, 14, 16-letni uveljavitvi občin v nove lokalne samouprave v Sloveniji. In ko bo ta analiza narejena, bom prisluhnil in mogoče je celo 5 tisoč premalo. Mogoče je

še kakšna druga cifra, ki bi bila bolj ustrežna za slovenske razmere, ali pa bi naredili občine, ki bi imele različne pristojnosti, saj vendarle ne gre verjeti, da ima, recimo, Ljubljana s 300 tisoč prebivalci po zakonu, sedaj imamo sicer Zakon o glavnem mestu še zraven, ali pa Maribor 120 tisoč ali koliko tisoč prebivalci, da ima enake predpise, enake zakonske okvire, kot jih ima Osilnica s 350, 400 ali Hodoš s 400, 500 prebivalci in tako naprej. Ampak očitno jih ima. Mislim, da se na ta način tudi ne izvaja lokalna samouprava čisto na način Evropske listine in vseh drugih stvari. Diskusij je res veliko. Trenutno razpravljamo o tem, ali je bil celoten postopek izpeljan korektno, ali to območje izpolnjuje pogoje ali ne za ustanovitev občine. Sam, kot predlagatelj, menim, da so vsi pogoji izpolnjeni in bom zato jutri tudi glasoval za.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Jaz se opravičujem, ker sem dal to opazko, ampak sem mislil na 6 tisoč naselij v Sloveniji, ne na prag 6 tisoč, ampak vsekakor ne morem diskutirati, se opravičujem.

Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas določen za razpravo še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika Državnega zbora še kdo razpravljati? Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da te želje ni. Zaključujem splošno razpravo.

O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora odločali jutri, 26. maja 2010, v okviru glasovanj.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **4. TOČKO DNEVNEGA REDA**, to je na **PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O USTANOVITVI OBČIN TER DOLOČITVI NJIHOVIH OBMOČIJ V OKVIRU REDNEGA POSTOPKA**.

Predlog zakona je v obravnavo zboru predložila skupina petih poslancev s prvopodpisanim Francom Jurijem. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 10 poslank in poslancev s prvopodpisanim Antonom Anderličem zahtevala, da Državni

zbor opravi splošno razpravo. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku predlagateljev zakona Franco Juriju.

FRANCO JURI: Spoštovani predsednik. Spoštovani gospod minister, kolegi in kolegice.

Nam vsem so okoliščine, ki so botrovale predlogu ustanovitve občine Ankaran in tudi tiste za občino Mirna, že zelo dobro znane. Z njimi smo se ukvarjali in o njih smo glasovali do znamenite seje po izglasovanem vetu Državnega sveta, ko je za potrditev ustavno in demokratično brezhibne odločitve v posebnih okoliščinah zmanjkal en glas. Sedaj se s pravico do lokalne samouprave Ankarancanov spet ukvarjamo z novim, ločenim zakonom po rednem postopku. Bil je postopek, bila so glasovanja, bil je referendum. Danes lahko nova dejstva in spoznanja prevladajo nad navideznimi argumenti proti občini Ankaran. Poslanci odločamo danes in vedno, suvereno, razsodno, ko se seznanimo še z ustavnopravnimi mnenji, pa se odločamo še toliko lažje. Te dni so vse poslanske skupine v vednost prejele oceno z naslovom Ustavnopravni vidiki ustanavljanja občine Ankaran, ki so ga na Inštitutu za primerjalno pravo pripravili štirje ugledni ustavni pravniki in bivši ustavni sodniki: prof. dr. Ciril Ribičič v sodelovanju z prof. dr. Igorjem Kavčičem, prof. dr. Lojzeto Udetom ter v posvetovanju s prof. dr. Francem Gradom. Z njihovo privolitvijo je dokument na razpolago javnosti. Zato bom prebral zaključek te analize, ki povzema vsebino daljšega besedila, ki ga v branje priporočam vsem poslancem in poslankam: "Seveda so legitimna prizadevanja za ali proti večjim in manjšim občinam. Vendar je pri tem treba upoštevati omejitve, ki izhajajo iz ustavne ureditve in iz načel pravne države ter upoštevati enake pravice drugih. Z ustavnopravnega vidika, na primer jasno izhaja, da je s tem, ko je Državni zbor razpisal referendum za ustanovitev občine Ankaran, odločeno o tem, da to naselje izpolnjuje ustavne in zakonske pogoje za ustanovitev občine. Če jih ne bi, do razpisa referendumu ne bi smelo priti. Občina Ankaran ob ustanovitvi sicer ne bo sodila med največje slovenske občine, ne pa tudi med najmanjšimi, saj jih ima danes kar 55 manj prebivalcev kot Ankaran, v katerem živi 2 tisoč 984 prebivalcev. Poleg tega bo glede na svojo

razvitost in potenciala lahko ta občina avtonomno delovala in se uspešno razvijala. Tudi večina, ki je glasovala na referendumu za ustanovitev občine, 56,1 % je prepričljiva. V Sloveniji so bile nekatere občine ustanovljene tudi na podlagi manj prepričljive večine, takih je 27, druge pa so nastale celo proti izraženi volji večine prebivalcev. Takih je 28. Ko govorimo o uveljavljanju posebnih pravic italijanske narodne skupnosti, to ne more biti samo odgovornost nove občine, temveč tudi Mestne občine Koper in države, še zlasti v začetnem obdobju delovanja občine Ankaran. Sodelovanje med občinama lahko omili možne kratkoročne negativne učinke nastanka nove občine. Novonastala občinska meja ni državna meja, temveč bi morala biti meja povezovanja in ne razdvajanja. V interesu prebivalcev obeh občin je tudi njuno ustvarjalno sodelovanje na področju gospodarstva razvoja Luke Koper in tako dalje. Ustavnopravno ne bi bilo sprejemljivo stališče, da obstoj italijanske narodne skupnosti ali obstoj Luke Koper onemogočata ustanovitev občine, ki izpolnjuje ustavne in zakonske pogoje za to in so se za njeno ustanovitev opredelili prebivalci na referendumu. Ustavnopravna analiza vseh vidikov do sedaj izvedenih postopkov je pokazala, da bi morala biti nova občina Ankaran ustanovljena čim prej. Dolgoročno namreč ni sprejemljivo, da morajo prebivalci Ankarana uresničevati lokalno samoupravo proti svoji volji in ob izpolnjevanju pogojev za ustanovitev nove občine v okviru Mestne občine Koper, za katero je Ustavno sodišče v različnih sestavah ugotovilo, da ni oblikovala v skladu z ustavo. Vprašljivo je, kadar se izražena volja prebivalcev upošteva v nasprotju z ustavnim položajem lokalne samouprave. Ustavnopravno pa je nesprejemljivo, kadar se ne upošteva demokratično izražena volja na referendumu, ki ga kot obligatornega določa Ustava, razpisuje pa Državni zbor, čeprav za to ni nobenega prepričljivega ustavnopravnega razloga ali opravičila."

Mnenju teh ustavnih pravnikov se bom kot predlagatelj pridružil, seveda, in naprošam ta cenjeni zbor, da podpre ugotovitev, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavniku Vlade. Besedo ima dr. Henrik

Gjerkeš, minister brez resorja, odgovoren za lokalno samoupravo in regionalno politiko.

DR. HENRIK GJERKEŠ: Hvala za besedo. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci.

Mnenje Vlade o predlogu za ustanovitev občine Ankaran, kar je vsebina predmetnega predloga zakona o spremembi in dopolnitvah Zakona o ustanovitvi občin in o določitvi njihovih območij, je enako kot sem ga predhodno predstavil pri predlogu za ustanovitev občine Mirna.

Vlada je v postopku za ustanovitev občin Mirna in Ankaran sodelovala s svojim mnenjem in predlogom ter po izvedenem referendumu v skladu z uveljavljeno prakso spoštovanja volje prebivalcev pripravila zakon, glede katerega je postopek končan. Želel pa bi poudariti stališče Vlade, da se bo z drobljenjem območij občin njihov položaj v sistemu javne uprave poslabševal, zato je ta proces treba ustaviti. Tako je v zakonodajni postopek vložila Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o lokalni samoupravi, ki je v Državnem zboru v drugi obravnavi. S predlaganim zakonom je spremenjena ureditev možnega ustanavljanja novih občin. Črtane so določbe o pogojih, ki naj bi jih izpolnjevalo območje. Črtane so vse določbe, ki so temeljile na razumevanju pravice do lokalne samouprave, kot pravice do lastne občine. V celoti sta odpravljena postopek o predlogu za spremembo območja občine ter ustanovitev nove občine oziroma mestne občine ter pravno varstvo predlagatelja. Odpravljene so kriteriji za izjemno ustanavljanje občin ter posvetovalni referendum pred dodelitvijo statusa mestne občine. Z navedenimi spremembami bo po mnenju Vlade ustavljen proces ustanavljanja novih občin.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin. Stališče Demokratične stranke upokojencev oziroma Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev bo predstavil Matjaž Zanoškar.

Prosim.

MATJAŽ ZANOŠKAR: Gospod predsednik, spoštovani gospod minister, kolegice in kolegi!

Tako zelo identično stališče Poslanske skupine DeSUS je tudi pri tem predlogu zakona o ustanovitvi občine Ankaran, je enako kot je bilo pri zakonu o ustanovitvi občine Mirna. Mi smo še vedno prepričani, da ustanovitev novih občin ne more slediti ambicijam posameznih skupin ali posameznikov, bodisi zaradi teh ali onih interesov, niti ne more slediti interesu nekega naselja, neke zaokrožene urbanistične celote zaradi tega, ker ima matična občina do njih mačehovski odnos. Jaz mislim, da se morajo te stvari reševati drugače, ne pa z ustanavljanjem novih občin. In je to, kar sem že povedal pri prejšnji obrazložitvi demokratične stranke upokojencev, še vedno naše stališče, da bi bilo enkrat dobro narediti konec drobljenju občin na manjše dele. Saj vidite, da sam proces pri malih občinah že napeljuje na to, da se dogovarjajo o skupnih občinskih upravah, da se dogovarjajo o skupnih službah, da bi bile bolj racionalno organizirane in da bi s tistim denarjem, ki jim je na razpolago, bolj zagotavljale standard občanov in občanov. In če pogledamo še naprej, tudi Zakon o financiranju občin že v naslednjem letu in v naslednjem obdobju predvideva zmanjševanje teh sredstev, potem se mi zdi, da bodo vse novoustanovljene občine in pa tudi nekatere manjše občine imele izredno velike probleme, da bodo izpeljevale in realizirale vse svoje pristojnosti in pa vse prenesene pristojnosti, ki jih zadevajo.

Tako da moram tudi v tem primeru povedati, da Poslanska skupina DeSUS ne bo glasovala za zakon o ustanovitvi občine Ankaran. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Stališče Poslanskega kluba Liberalne demokracije Slovenije bo predstavil Anton Anderlič.

Prosim.

ANTON ANDERLIČ: Nesporno je, da gre tudi pri tem primeru samo za eno stvar. Ali se v tej državi spoštujejo demokratična pravila? Ali se spoštuje na ustavi in zakonu temelječe tudi izraženo voljo volivk in volivcev ali ne? Gre za preizkus, ali se Državni zbor kot zakonodajalec na ravni svoje odgovornosti in svojega položaja z instrumenti, ki so na voljo državljanom in državljanom, ne igra. To je tisto, kar nas

vodi v tem primeru. Ta Državni zbor je presodil na osnovi Vlade, da so pogoji izpolnjeni. Zastonj je govoriti o tem, kako bi bilo fino, če bi spremenili Zakon o lokalni samoupravi, in da bi zaostri ta kriterije. Ne vem, zakaj na 5 tisoč? Zakaj ne na kakšno drugo cifro, 7 tisoč 322 bi bilo najbolje, ker vem za eno občino, da je imela predvčerajšnjim enega prebivalca manj oziroma neko območje. Odkar smo začeli s to lokalno samoupravo in prvič sprejeli Zakon o financiranju občin, govorimo o tem, kako ga je treba spremeniti, kako je treba narediti stimulatивnejšega za tista okolja, ki ne morejo sama izpolnjevati nekaterih obveznosti, da se preprosto združijo in da se racionalizira poslovanje. Vse to so legitimne diskusije. Sam jih podpiram. Najbolj žalosten sem pa ravno zaradi tega, ker so v preteklosti v Državnem zboru delali Zakon o lokalni samoupravi in Zakon o financiranju občin tisti, ki se domnevno najbolj spoznajo na to — župani, občinski svetniki - sam nisem nikoli kandidiral, niti nisem bil svetnik ali župan in verjamem, da še dolgo ne bom, ker je zdaj slišati, da jaz delam neko občino, da bom kandidiral za župana. Lepo vas prosim! Smešno in neumno. Na hodniku me vsak drugi povleče za rokav. Daleč stran je od tam, kjer sem jaz, recimo, izvorno doma, živim pa že 50 let v Ljubljani.

Ko govorim o krajevni skupnosti Ankaran oziroma o volji prebivalcev Ankarana, mi je čisto vseeno, lahko bi govoril o Slovenj Gradcu ali o Podgorju, recimo, ali o Mislinji. Če bi bili pogoji izpolnjeni, če bi taka volja bila, potem bi glasoval za. Imamo nekaj reliktoev, ki so v naši zakonodaji, ki pravzaprav govorijo o tem, da se mora Državni zbor trikrat, štirikrat vključiti v posamezne faze odločanja, ugotoviti, ali so pogoji izpolnjeni, razpisati referendum, ugotoviti oziroma razglasiti rezultat referenduma v Državnem zboru, pripraviti zakon za razglasitev tega in tako naprej. Tako da je vprašanje, ali je to res vse potrebno in prav, in da se šele po tej celotni proceduri na koncu ugotovi, da mogoče pa vendar niso vse okoliščine take, da bi občino ustanovili. Strinjam se s tem, da ima vsak svoje prepričanje, da glasuje po svoji vesti. Nisem pa prepričan, ali je prav in odgovorno, da se reče: "Kljub temu, da vi izpolnjujete pogoje, sem jaz tu tisti, ki vam bom ustregel ali ne." Po prepričanju v Liberalni demokraciji to ni prav, zato bomo tudi v tem primeru glasovali za to, da je

zakon primerna osnova za nadaljnjo obravnavo. Verjamemo, da se bomo ravno iz teh dveh primerov naučili, da je treba nekaj narediti na lokalni samoupravi kot taki in preveriti, ali se ta lokalna samouprava v Sloveniji resnično izvaja tako, kot je z vsemi listinami in z našo ustavo predpisano ali ne. Ali imamo to samo zaradi tega, da se gremo vsake štiri leta volitve, da se borimo za župane, za občinske svetnike, menda za — za kar tu očitno gre — upravljanje s prostorom, in je samo odvisno, kateri mešetarji so bolj spretni, desni ali levi. Ne, to ni lokalna samouprava. Ampak nekaj iz tistega prostora tam dol pa je sporočilo - bitka je samo za to. In mi nismo za to, da bomo razsodniki med tem, kdo je bolj usposobljen, kdo je tisti, ki bo bolje upravljal s tem prostorom. To bodo zagotovo najboljše počeli ljudje, organizirani v obliki lokalne samouprave, tako kot je po naši zakonodaji predpisano.

Zato, ker so vsi pogoji izpolnjeni, bomo tudi glasovali, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine narodnih skupnosti bo predstavil Roberto Battelli.

ROBERTO BATTELLI: Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovani minister, spoštovane kolegice in kolegi!

Temelj demokracije je spoštovanje zakonov. Spoštovanje pravne države je osnova za izvajanje vseh pravic in dolžnosti, ki izhajajo iz demokratične ureditve. Naselje Ankaran ne izpolnjuje zakonskih pogojev za to, da bo občina. V tem je izvirna napaka, ki je bila storjena v trenutku, ko je Državni zbor pač v nasprotju z zakonom, ker je bil zakon že kršen, razpisal referendum, ali naj naselje Ankaran postane občina. Kršen je 5. člen Zakona o lokalni samoupravi in če velja, kar beremo v nekaterih gradivih, ki so vsega spoštovanja vredna, ampak, ki so bila pripravljena na pobudo pobudnikov, ustanoviteljev občine Ankaran, potem bi lahko sklepali, da je 5. člen veljavnega zakona o lokalni samoupravi protiustaven, ker 5. člen Zakona o lokalni samoupravi pravi, da morajo občine na narodnostno mešanih območjih biti oblikovane na način, da zagotavljajo izvajanje posebnih pravic narodnih skupnosti in ne, da bodo nekoč

zagotovile. Saj sicer tega člena sploh v zakonu ne bi bilo. Torej kršen je 5. člen. Kršen je 13.a člen. Ta, ki je omogočal odstopanje glede na število prebivalcev. Zdaj, če velja po 13. členu, da je eden od pogojev za ustanovitev občine popolna osnovna šola, je verjetno logično, da na narodnostno mešanem območju obale Kopra to ne pomeni samo osnovna šola v slovenskem učnem jeziku. Verjetno to pomeni, da mora biti tudi osnovna šola, vsaj podružnična, v italijanskem učnem jeziku, s pripadajočim vrtcem. Tega pa tam ni. In tudi ni možnosti, da se to ustanovi. Torej vsako od teh 6 tisoč naselij, določeno število jih je na narodnostno mešanem območju, jutri, če ima prave botre, se lahko ustanovi v občino in to razdrobi in uniči koncept teritorialnega pristopa k izvajanju pravic narodnih skupnosti. S tem bi se lahko tudi Ustavno sodišče ukvarjalo in se bo sigurno, v kolikor bi v nasprotju, lahko bi rekel celo glede na degeneracijo procedure, ki se dogaja, torej tudi v nasprotju z zdravo pametjo bi morda jutri bila, recimo, izglasovana občina Ankaran.

Navaja se, da je Državni zbor naredil napako, ker ni izglasoval občine Ankaran, ko je bil od strani Državnega sveta podan predlog za veto na ta zakon. Ni res. Takrat je Državni zbor šele popravil napako, ki je bila storjena takrat, ko je, kljub temu, da ni bilo zakonskih pogojev, razpisal referendum za občino Ankaran. Saj zato obstaja tudi inštitut Državnega sveta, da omogoči parlamentu, da eventualno popravi svoje napake. To je njegova ustavna naloga.

To odločanje znova in znova o stvareh, za katere se je procedura že končala, kot ugotavlja tudi Vlada je zloraba. Ker naslednji dan bomo spet imeli toliko podpisov, da bomo imeli spet izredno sejo na temo občine Ankaran in pojutrišnjem tudi in tako naprej v nedogled. Ob že končanem postopku, ki je šel tudi skozi, kako bi rekel, rešeto veta Državnega sveta, ne glede na barve županov in ne glede na barve tudi teh teles tega parlamenta in tudi Državnega sveta.

Stališče italijanske narodne skupnosti ostaja to, da je pomembno gojiti pravno državo in da v kolikor ni danih pogojev, pač narodnostno mešanega območja ne gre drobiti, ker to samoumevno ogrozi nadaljnji obstoj in razvoj narodne skupnosti, ob tem pa ni kršena nobena pravica drugih oziroma tudi samih

pripadnikov narodne skupnosti, kajti vsi imamo pravico do izvajanja lokalne samouprave in z ne obstojem občine Ankaran ta pravica ni nikomur odvzeta niti ni ogrožena. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke bo predstavil Jože Tanko.

Prosim.

JOŽE TANKO: Hvala lepa za besedo. Vsem lep pozdrav!

Lahko samo še enkrat več ugotovim, da imamo v Državnem zboru na področju ustanavljanja novih občin s tem predlogom in s tistim prejšnjim neko unikatno stanje in se lotevamo ustanavljanja občin na način, ki do sedaj ni bil praksa v Državnem zboru. Treba je spomniti na zadnje glasovanje o predlogu zakona, ki ga je predlagala Vlada, takrat 22 poslancev koalicije vladnega predloga ni podprlo. To se pravi, da skoraj polovica koalicijskih poslancev predloga svoje lastne vlade, ki je pripravila predlog za postopek za obravnavo na Državnem zboru, ni podprla. In sedaj imam občutek, kot da gre za nek popravi izpit, nek popravni korak, ki ga nekateri, ki v koaliciji s to odločitvijo niso bili zadovoljni, želijo popraviti. Pa je šlo pri prejšnjem glasovanju samo za en samcat glas. Menim, da koalicija svoje pozicije, svoje veličine, svoje moči pri tistem glasovanju ni izkoristila v zadostni meri. Dodatno pa bi rad ob tem tudi opozoril, da je prišlo že v prejšnjem postopku do velike diskriminatornosti pri ustanavljanju novih občin, da je bilo zavrženih nekaj predlogov, ki so v bistveno večji meri izpolnjevali pogoje za ustanovitev nove občine, pa koalicija teh predlogov ni podprla. Podprla je samo svoja dva predloga, ki sta pravzaprav na spodnji meji izpolnjevanja kriterijev. To, menim, je ta kolizija, to nasprotje med Vlado in koalicijo v Državnem zboru in pa tudi znotraj parlamentarne, ki je za delo večine, za funkcioniranje te države izredno moteče, kajti ta nasprotja se pojavljajo pri temeljnih vsebinah, pri temeljnih zakonih, ki bi jih morali v Državnem zboru obravnavati in sprejeti. In kar je še hujše, zaradi teh notranjih nasprotjih v koaliciji, med Vlado in koalicijsko parlamentarno večino, smo pravzaprav žrtve opozicijske stranke in

predvsem državljani Republike Slovenije. Kajti prav zaradi tega se ne spoštuje koalicijska pogodba, zaradi tega Vlada ne izvaja svojega normativnega programa, zaradi tega Vlada ne izvaja ukrepov izhodne strategije oziroma z njimi zamuja in tako naprej. Zaradi tega Vlada povzema nekatere rešitve, ki smo jih v opoziciji predlagali pred letom in pol in bi bile ključne za izhod iz krize.

Ko predsednik Vlade govori, da bomo najboljši, pravzaprav ne vem, če misli resno. Morda bomo kdaj, vendar ob tako razsortiranih stališčih v koaliciji zagotovo ne bomo v tem mandatu. Tudi trendi kažejo, da potujemo pravzaprav po teh kazalcih v povsem nasprotno stran.

Menim, da je velik problem v tem mandatu tudi to, kljub temu, da imate čvrsto zavezo, da imate to trdno zapisano v normativni program leta 2009, očitno v tem mandatu tudi ne bo pokrajini. Ne glede na vse diskusije, ki smo jih opravili, zagotovo se ne boste uspeli poenotiti, da bi prišli do pokrajini. Še toliko manj boste našli, najbrž, soglasje s tistimi, ki pač zagotavljamo ustrezno soglasje pri sprejemu tega zakona.

Kar zadeva učinkovitost občini in izvajanje občin. Veste, velikost občine ni za kvaliteto funkcioniranja lokalne samouprave pravzaprav noben kriterij. Manjša je občina, bolj učinkovita je. Daleč največji problem v Republiki Sloveniji je v tem času, v tem trenutku daleč največja občina v Republiki Sloveniji — Mestna občina Ljubljana. To je edina občina, ki ta trenutek ni sposobna izvajati svojih nalog in zaradi benevolence koalicije, zaradi nekkih čudnih vizij med koalicijo in mestno občino in županom mestne občine se s to mestno občino ukvarja vsa Slovenija; javne institucije, Vlada, banke, vse tiste institucije, ki v tej državi, kaj pomenijo. Beremo o velikih luknjah v proračunu Mestne občine Ljubljana, da ne more zagotoviti izvajanja svojih ambicij. Morda je med poslanci Državnega zbora tudi kakšen mestni svetnik, pa na te probleme, ki so se pojavili v največji občini, v državi ne opozarja. Ko smo zahtevali razpravo o tem večjem problemu v Republiki Sloveniji, je bila ta razprava, ta zahteva dvakrat grobo zavrnjena, pa smo izpolnjevali vse ustavne in druge pogoje, tako kot predlagatelji v tem primeru, za razpravo na Državnem zboru. In mislim, da je nekritično od tistih, ki govorite o tem, kakšen problem so male

občine, da nimate enakih vatlov, ko presojate pozicijo, položaj, finančno stanje največje občine v Sloveniji. Tudi v tem primeru kažete, da imate do ljubljanske občine in predvsem do ljubljanskega župana zelo drugačen pogled kot do nekaterih majhnih občin. Vse male občine v Sloveniji, pa tudi še kakšna mestna, pa še kakšna druga največja mestna občina skupaj najbrž ne bodo ob koncu tega mandata imele toliko nepokritih obveznosti, kot jih ima samo največja občina v državi. In nihče ne problematizira njenih nalog, njenega načina dela, njenega poslovanja in drugih zadev. Zato pravzaprav menim, da je očitno, ker v Slovenski demokratični stranki opozarjamo tudi na to dvoličnost, na ta neprimeren pristop in na neenakopravno obravnavanje občin v državi, da smo pravzaprav neke vrste notranji sovražnik tega parlamenta, ker opozarjamo na te probleme in ker želimo razpravo o teh zadevah, ki bodo imele dolgoročne posledice za celo državo, za usodo marsikoga. Kajti, kot slišimo sedaj, naj bi se obveznosti največje občine v državi pokrivalo iz proračunske rezerve državnega proračuna in sredstva naj bi zagotovile pravzaprav tri največje banke v državi, Nova kreditna banka Maribor, Nova ljubljanska banka in SIB banka. Se pravi, bančne institucije, ki so dobile namenska sredstva za poganjanje, za zagon, za omogočanje boljših pogojev dela v gospodarstvu in sedaj, kot kaže, se bo vsaj del teh sredstev pretil za pokrivanje negospodarskih investicij, ki so tudi mimogrede, glede na situacijo, v kateri smo, negospodarne.

Mislim, da je pravzaprav najbolje, da poslanci Slovenske demokratične stranke zapustimo vladajočo koalicijo in Vlado, da v nadaljevanju tega postopka poskušata uskladiti stališča do predloga, ki je pred nami. Morda boste, ko bomo odšli, lažje pomedirali, se lažje uskladili in potem podali kakšno primerno, kakšno resno rešitev. Kar zadeva pa naše stališče, ga bomo pa povedali jutri. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Gospod Franco Juri, želite. Kot predlagatelj, ja.

Prosim.

FRANCO JURI: Hvala za besedo, gospod predsedujoči.

Najprej čestitam kolegu Tanku, ker je zelo uspešno uporabil Ankaran za to, da bi udrihal po županu Mestne občine Ljubljana. Ampak dobro, to je politika, vse je legitimno, vse je dovoljeno.

Rad bi odgovoril na nekatera odprta vprašanja, zlasti na vprašanja, ki jih je odprl poslanec Battelli. Najprej bi mu svetoval, ga ni, ampak dobro, če me slučajno nekje posluša, naj ve, da obstaja tudi tekst, ki se imenuje Ustavnopravni vidiki ustanavljanja občine Ankaran, sem ga prej citiral in morda bi mu bilo v korist branje takega teksta. Potem bi se verjetno izognil ocenjevanju, kakršnega smo bili deležni danes, namreč njegov namig je bil, da smo vsi tisti, ki smo podprli referendum in podprli vse postopke, pravno ali ustavno nepismeni. Seveda jaz takih namigov, glede na to, da je on sam odločil, da je bilo vse skupaj protustavno in protizakonito, jaz takih namigov ne želim sprejeti, kajti večina poslancev Državnega zbora je s svojim glasom večkrat ugotovila, da je postopek pravilen, da je predlog zakona zakonit in ustaven. Če tako ne bi bilo, ne bi prišli do referenduma. Po referendumu smo ponovno potrdili veljavnost celotnega postopka in samega referenduma in samega izida referenduma. Mi se preveč igramo z usodo referendumov, se igramo z usodo ljudi, se igramo z njihovimi pravicami in dejansko, tukaj je 90 poslancev, ki ima ogromno moč. Lahko ustavi proces, za katerega se je opredelila večina zainteresiranih krajanov. Mi z enim glasom seveda to lahko ustavimo, je v naši moči, ampak je to tudi legitimno, je to tudi politično modro. Jaz se to sprašujem in moj odgovor je ne, ni politično modro in tudi etične legitimno ni.

Gospodu Battelliju bi še repliciral zelo konkretno. On je omenil dva člena, enega 5. iz Zakona o lokalni samoupravi, in 13.a člen istega zakona. 5. člen tega zakona se glasi, bom prebral: "Občine se na območjih, kjer živijo pripadniki madžarske in italijanske narodne skupnosti oblikujejo tako, da je v njih zagotovljeno uresničevanje posebnih pravic narodnih skupnosti." To je 5. člen. Ko so pobudniki pripravili vso potrebno dokumentacijo, ko smo jo mi obdelali in ko smo jo sprejeli z glasovanjem v tem Državnem zboru, smo ugotovili, da je ta člen spoštovan, da je ta člen upoštevan. Kajti, v predlogu za

ustanovitev občine so opisane posebne pravice narodnosti, je poseben sedež za predstavnika manjšine, je ustanovitev samoupravne skupnosti in je dvojezičnost. Naj ponovim, to bo prva in edina občina slovenske Istre, ki bo dvojezična v celoti.

Zanimivo, kaj se je zgodilo z imenom pred kratkim. Anekdota. Mestna občina Koper je prepovedala, da bi se dvojezično ime, ki je bilo napisano na veliko s cvetjem, tam ostalo, je bilo simbolno napisano Ankaran, Ancarano in po odloku Mestne občine je bil tisti napis menda odstranjen. O tem je tudi polemika v medijih.

Ampak vrnimo se k posebnim pravicam. Posebne pravice so zagotovljene. Kaj manjka? Gospod Battelli je rekel, da manjka šola. Je bila ustanovljena osnovna šola v slovenskem učnem jeziku in ni bilo zraven podružnice, italijanske šole. Zakaj? Ali se je to zgodilo v občini Ankaran? Ne, to se je zgodilo v Mestni občini Koper. Kar so rekli svetniki? Kaj je rekla samoupravna skupnost Italijanov? Kaj so rekle vse organizacije te manjšine? Nič. Zakaj? Ni bilo potrebe? Če ni bilo potrebe, je težko pričakovati, da bo tista občina že vnaprej imela neko šolo, ki bo prazna. Če pa je bila potreba, se sprašujem, čemu imamo vse možnosti, pa jih sama manjšina, organizirana oziroma vodstvo manjšine ne izkoristi in ne uporabi. Zakaj ni bilo nikoli zahteve po podružnici v italijanskem jeziku v osnovni šoli? Te zahteve ni bilo. Danes očitati Ankarančanom dejstvo, da nimajo italijanske šole, je licemerje. To je taka hipokrizija, ki je seveda nihče ne bo kupil. Tudi jaz prihaja iz narodno mešanega okolja in sam pripadam manjšinskemu okolju, ampak točno poznam situacijo. In taka zamera in tako dokazovanje nespoštovanja 5. člena sta povsem neutemeljena. In tako kot pišejo ustavni pravniki, če je nekaj, kar manjšinska skupnost potrebuje, je tej manjšinski skupnosti to treba zagotoviti čim prej. In morda bo prav v samostojni občini dobila tisto, česar ni dobila v skupni, veliki Mestni občini Koper. To je paradoks. Seveda to jih moti, ker se tega bojijo, da bo ankaranska občina zgled tudi v odnosu do manjšinske skupnosti.

Poglejte, med podpisniki za Ankaransko občino so tudi pripadniki italijanske manjšine. Na televiziji so nastopili, sem videl svojega bivšega

sošolca, ki je rekel: "Bomo dobili ali ne bomo dobili to občino?" Lahko bi ga sedaj tudi imenoval. Torej, to kar nekateri skušajo dokazati in s tega vidika narediti veliko zgodbo o tem, da so kratene nekatere pravice, to ne drži, to je popolnoma neutemeljeno.

13.a člen, ugotovljeno je bilo, da so dani pogoji za to, da se ta člen v primeru Ankarana upošteva. In za to smo glasovali.

Ponavljam, jaz ne bom uporabil besed "popravni izpit". Nismo učenci, nismo šolniki, nismo študenti, nismo dijaki. Popravnih izpitov ne potrebujemo, ampak lahko se pa zgodi, da bomo jutri dobili odločbo Ustavnega sodišča, kot smo jo že dobili. Še vedno Mestna občina Koper deluje proti uresničitvi odločbe Ustavnega sodišča. Ustanovitev občine Ankaran je bila v smeri uresničevanja te odločbe. Zdaj naenkrat delamo spet korak nazaj. Naredili smo korak nazaj in smo spet pri neuresničenju odločbi Ustavnega sodišča. Tega se moramo zavedati. In jutri bomo lahko dobili spet novo odločbo Ustavnega sodišča. Bomo videli, kaj bo ugotovilo; veste, da je v presoji Ustavnega sodišča, in bo zanimivo. Osebnostno bom upošteval njihovo mnenje. Upam, da ga bodo upoštevali tudi tisti, ki jih morda to mnenje ne bo zadovoljilo. Ne vem, prepustimo to dejansko ustavnim sodnikom. Mislim, da so oni dovolj kompetentni, da ugotovijo, bistveno bolj kompetentni kot kolega Battelli, verjetno, ali je stvar ustavna, ali je stvar zakonita ali ni.

Torej, še enkrat naj povem, jutri bomo o tem glasovali. Upam, da imamo še eno priložnost dokazati, da kot poslanci ne zlorablamo svoje moči in da prisluhnemo ljudem. Če tega ne bomo storili, ne vem, s kakšnim obrazom jih pozivamo na referendum.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Battelli, želite repliko? Izvolite.

ROBERTO BATTELLI: Hvala lepa.

Gospod Juri je glasoval za to, kar je sam ugotovil. Glede 13.a člena je bila Vlada jasna, ni se želela niti opredeliti do njegove vsebine v zvezi z občino Ankaran, na primer. Sploh pa je gospod Juri, kako bi rekel, toliko časa že v politiki, da se ve, da vseskozi ugotavlja vse in tudi nasprotje vsega, in to istočasno. O licemerstvu pa bi se raje ne pogovarjali tako odkrito, ker je

bila dvomnost vaših stališč in, kako bi rekel, nasprotovanje lastnim stališčem je bilo vedno prikazano z vaše strani kot vrhunec odprtosti zavesti. To sem vas citiral.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospa Breda Pečan.

BREDA PEČAN: Hvala lepa.

Danes smo ob uvodnih besedah k temu zakonu o ustanovitvi občin in določitvi njihovih območij slišali tudi že razlago prihajajočega zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o lokalni samoupravi. Prepričana sem, da so nameni dobri. Prepričana sem, da bo veliko narejenega za to, da ne bo več prihajalo do ustanavljanja novih občin, ampak da se bo proces zaradi kvalitete tega zakona - upam, da ga bo spremljal tudi zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o financiranju občin, ki je eden glavnih razlogov za to, da je do sedaj nastalo toliko občin, kolikor jih je nastalo, ker je bil Zakon o financiranju občin oblikovan tako in usmerjen v spodbujanje nastajanja novih, čim manjših občin. Ker samo čim manjše občine, kar pa za Ankaran ne velja, potrebujejo dopolnilna sredstva države ob zagotovljeni porabi.

Rada bi samo to povedala, da sem pogrešala, da bi minister za lokalno samoupravo in regionalni razvoj povedal, da bo v tem zakonu zapisano tudi nekaj zelo pomembnih določil - določila, ki bodo onemogočala samopašnim, tiranskim, avtorskim, da ne rečem še česa drugega, županom, da bi zganjali mobing nad občani, da bi odvezemali pravice krajevnim skupnostim, odvezemali, dobesedno in fizično in tudi psihično, da bi krajevnim skupnostim, ne da bi jih karkoli vprašali, določali spremembe prostorskih izvedbenih aktov, ne da bi z njimi razpravljali o teh spremembah in jih tudi z njimi uskladili. Nič od tega se ne dogaja v konkretni Mestni občini Koper. Sankcije proti takim županom je treba v Zakonu o lokalni samoupravi končno že enkrat uvesti. Da ne govorimo o tem, da se trošijo sredstev v tej občini, pa še v marsikateri drugi, da ne bi slučajno narobe razumeli, preko vsake mere, brez kakršnegakoli dogovora z občani, kakršnegakoli dogovora. Aarhuska konvencija za take občine ne velja. Aarhuska konvencija je

neznan pojem v takih občinah. In upam, da bo v tem zakonu zapisano še nekaj drugega, da so župani lahko samo dva mandata župani. Tako kot je to recimo v Italiji, zaradi tega, da bomo lahko doživeli, da ne bo mogel nekdo zlorabljati svoje moči, zaradi tega, ker se je usidral v okolje in tam s tistim okoljem počne, kar hoče. Ljudje se bojijo povedati po resnici in na glas tisto, kar se dogaja v Mestni občini Koper in zaradi tega se jaz seveda ne morem umakniti od tega, ker vendarle od blizu poznam razmere, ker vem, kaj se dogaja krajanom Ankarana, ker vem, kaj se je dogajalo krajanom mesta Koper, ker to vem in to leta in leta. In ni bilo nobenega, ampak res nobenega premika, dokler ni sodišče po ne vem kolikih pritožbah in ponovnih tožbah in tako naprej odredilo, pa še zdaj ne vem, če je ta krajevna skupnost v mestu Koper deležna pripadajočih sredstev ali ne. In nič se ne zgodi. Minister in Ministrstvo za javno upravo in Služba Vlade za lokalno samoupravo so nemočni. Jaz to verjamem, da se nič ne da narediti, ampak potem pa lepo prosim naredite vendarle že enkrat take spremembe Zakona o lokalni samoupravo, ki bodo take zlorabe oblasti v lokalnih skupnostih preprečile. Ena od teh možnosti je tudi ta, da krajevne skupnosti tam, kjer obstajajo v občinah, ker nekatere občine jih zaradi svoje majhnosti niti nimajo, da bodo krajevne skupnosti dobile res pravno subjektiviteto v pravem pomenu besede, da se bodo kot najmanjše enote lahko podobno, kot je bilo to v tako zelo očrnjenem socializmu. So imele to moč in to pravico in so one dajale soglasje k spremembam prostorskih aktov, ki so se nanašale na njihovo območje. Ampak, seveda, pri nas to zdaj ne gre več, ker so krajevne skupnosti v socializmu bile pač neka — karkoli omenjati v zvezi s časom samoupravnega socializma je nekaj zelo slabega, zelo grdega. Zaradi tega bom jaz zdaj verjetno "fasala" kje v kakšne mediju, kako sem jaz nostalgična. Ne, jaz nisem nostalgična. Jaz bi samo rada, če že imamo Aarhuške konvencije, ki smo jih celo ratificirali, potem se, prosim lepo, takih stvari držimo. In če župan, občinska uprava, občinski svet kršijo ta določila, za moje pojme sicer zelo zahtevnih mednarodnih aktov, ampak vendarle potrebnih upoštevanja, potem prosim lepo napišite v zakon, da tisti župan in tista uprava in tisti občinski svet, ki krši

Aarhuško konvencijo, prosim lepo, naj tudi za to plača. Tudi za ceno tega, da se občinski svet razpusti, da se župana odstavi ali kaj podobnega. Bom videla, kaj bo pisalo v zakonu o lokalni samoupravi in v zakonu o financiranju občin, ki ga boste prinesli. Če bi to storili že pred letom in nekaj, potem morda sploh ne bi prišlo do predloga za izločitev krajevne skupnosti Ankaran iz Mesten občine Koper in do zahteve za ustanovitev nove občine.

Ko boste pokazali, kakšen bo ta vaš zakon — sedaj imamo že šestnajst let izkušenj iz lokalne samouprave in mislim, da je že skrajni čas, da iz izkušenj, ki jih imamo, podatkov o zlorabah na področju lokalne samouprave, podatkov imate kolikor hočete — pokažite, da smo se vsi skupaj iz tega nekaj naučili. Ne samo to, da bomo zdaj pa preprečevali nastajanje novih občin; ne to ni bistvo sprememb. Bistvo sprememb je, da se odstrani razloge za to, ker hočejo nekatere krajevne skupnosti še vedno ustanavljati samostojne občine. Razlogi za ta dejanja, za te dogodke, za to voljo, je treba odpraviti. Potem tudi ne bo več razlogov zato, da nastajajo nove občine. In teh razlogov, so zelo pestri, so zelo različni, vendar pri želji po ustanovitvi občine Ankaran so zelo specifični, zelo specifični! In zaradi tega mislim, da med dvesto desetimi občinami v Sloveniji ni verjetno niti ene, ki bi tako zelo specifično povzročila zahtevo po ustanovitvi občine iz ene od krajevnih skupnosti.

Mislim da tisti, ki nasprotujete temu, pač, to je vaša volja, vaša vest vendar pa tisti, ki poznate razmere in temu nasprotujete, mislim, da ste do krajanov Ankarana krivični.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Franco Juri, vi ste zdaj na vrsti, želite zdaj besedo?

FRANCO JURI: Hvala za besedo.

Bi nadaljeval tam, kjer je končala kolegice Pečanova...

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Samo nekaj bi vas pa prosil.

FRANCO JURI: Ja?

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Dajmo govoriti, kakor je zapisano, prosim. Tri četrt tega ni bilo, kakor se jaz razumem.

FRANCO JURI: Ja, saj bom.

Mi govorimo o ustanavljanju občine Ankaran. In ponavljam in se strinjam z oceno kolegice Pečan, da do te razprave in do te občine ne bi prišlo, če bi imeli bistveno boljši zakon o lokalni samoupravi. In to je ključ problema.

Se strinjam pa tudi s kolegom Tankom, ki je rekel, da ni problem velikost občine, ni problem. To je zdaj mit, ki ga nekateri prodajajo, češ, mala občina ne more biti učinkovita. To ni res! Pa pogledjte evropsko zamejstvo, imamo občine, ki štejejo po 500 prebivalcev na Krasu, na Goriškem, 500, 800. Bistveno manj kot Ankaran in dobro delujejo! Poskusite njim zdaj predlagati, naj se združijo, naj naredijo večjo občino. Ne bodo je! Zakaj je ne bodo? Veste, zakaj je ne bodo? Ker prav v sosednji državi, v Italiji, poteka velika bitka za upravljanje z javnim bogastvom, na primer z vodo. Kje se dogajajo procesi hitre privatizacije vode? V velikih občinah, v velikih mestnih občinah. Ne v majhnih občinah. Tam se ljudje uprejo učinkovito in uspejo upravljati s svojim teritorijem. In če ta pravica ni zagotovljena, bomo imeli, kot bi rekel včasih Che Guevara, deset, sto, tisoč Ankaranov, ker se bodo upirali samovolji, v tem konkretnem primeru samovolji ene oblasti, ene uprave, ki ne posluša in noče sprejeti dialoga z določenimi krajevnimi skupnostmi, v tem primeru s krajevno skupnostjo Ankaran.

Vam bom dal en konkreten primer; že leto poteka debata o načrtovanju na tistem območju, ki naj bi postalo stično območje med nastajajočim, morebitnim, bodočim, tretjim pomolom in Sveto Katarino. Tisto območje si Ankarančani želijo kot prostor za rekreacijo in za športne dejavnosti. Že leta se borijo za to. Tam imajo tudi zdaj določene objekte, infrastrukture, ga za to uporabljajo in so želeli nekaj takšnega. So bile dane obljube z vseh strani, da bodo dobili športni park. Naenkrat se je uprava občine Koper odločila, da bo tam servis za ladje, servis za jahte in spremenila načrt in ni upoštevala volje krajanov. To se dogaja. In danes — veste, kaj je tam? Bela lisa. So izvzeli, so umaknili tisto območje iz načrtovanja, iz državnega prostorskega načrta. In vsi čakajo, kaj se bo tam zgodilo. In tam je prostor degradiran, tam je prostor neuporaben, je ekološko vse bolj sporen in se ne ve, kaj bo. Krajan bi z lastno občino

to že uredili. V tej sestavi in s takšnimi svetniki Mestne občine Koper nimajo kaj pričakovati, ker so vsi enotnega mnenja, da trobijo v isto trobilo, Ankarančani ne smejo imeti svojih pravic. In potem dobijo tudi lepo nagrado ali pohvalo, mislim simbolno nagrado in pohvalo za opravljeno delo.

Dejstvo je, da imamo mi opravka s postopkom, ki sledi drugemu postopku, ki se je zaključil, vemo, kako. Če nekdo zna razbrati med vrsticami tudi v kakšnih okoliščinah in zakaj je manjkal tisti znameniti glas in zdaj znova po rednem postopku skušamo priti do točke, kjer bodo pravice Ankarančanov, tako kot pravice Mirčanov, zagotovljene in uresničene. Še enkrat ponavljam. Referendum je bil posvetovalne narave. Mi nismo dolžni in nismo prisiljeni glasovati tako, kot so se odločili krajan Ankarana, ampak je bil obligatoren in tukaj ustavni pravniki razmišljajo o tej dilemi, če je nekaj obligatorno, če je nekaj predvideno v postopku. In če je bil ta postopek redno izpeljan z glasovanji do konca, kakšno legitimno pravico ima poslanec, ki mora zagotoviti pravno državo, ustavnost in tudi pravičnost — če želimo ostati aktualni —, kakšno moralno pravico imamo mi, da v določenem trenutku pritisnemo na gumb in rečemo: "No, ne, to nas ne zanima, to ni naša zgodba oziroma zagovarjamo druge interese in tisti interesi niso usklajeni z interesi tiste krajevne skupnosti." Žal se je to zgodilo in se lahko to še zgodi. Jaz upam, da ne, jaz upam, da bo jutri prevladovala modrost in bo prevladalo spoznanje, da je naša dolžnost določene stvari potrditi. Naša dolžnost —moralna, etična in politična, ne bom rekel ustavna in zakonska, kajti vsak ima pravico glasovati tako kot želi. Ampak, dejstvo je, da jaz ob vseh teh dilemah in ob nastajanju nove zakonodaje tudi pozivam ministra, da vem, da je zakon že pripravljen, da je že na odborih in da se bo spremenil samo 13. člen in nič drugega in to je slabo. Jaz takšnega zakona, če ne bo prišlo do konkretnih sprememb, ki bodo preprečile zahteve po ustanavljanju občin pod tistim pragom, ki ga določa 13. člen, ne bom mogel podpreti. Jaz si želim celovit zakon. Dajte, vnesite še člen, ki daje krajevnim skupnostim ponovno pravno osebnost, da lahko soodločajo vsaj o načrtovanju na ozemlju, na katerem krajan živijo. Če tega ni, nismo rešili problema, ampak ga bomo poglobljali. Če namreč ne bo legalnih

možnosti za ustanovitev občine, potem bomo tenzije zadržali prisilno znotraj občin, kjer vlada samovolja. Potem bomo imeli druge scenarije, ki ne bodo pravne narave ali miroljubne narave. Včasih se zgodi, da potem tenzije eksplodirajo, ko ni legalnih možnosti za ureditev razmer. Zato bodimo previdni in če že čakamo na regionalizacijo, jaz tudi soglašam s tistimi kolegi, ki pravijo, da bi bila regionalizacija dober sistem prenosa subsidiarnosti in bi marsikatero dilemo razrešil že na drugi ravni, ampak žal nismo prišli še do te točke. Upam vsaj, da bo v Zakonu o lokalni samoupravi Vlada upoštevala tudi in predvsem izkušnjo, ki ne glede na to, kako bomo glasovali jutri — jaz si ne dovolim dajati nobenih prognoz, bomo jutri videli — ampak ne glede na izid glasovanja menim, da je treba intervenirati konkretno v Zakonu o lokalni samoupravi. Upam, da bo minister izkoristil tudi to razpravo in poskušal še nekaj dodati. Morda je še čas. Hvala.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Roberto Battelli.

ROBERTO BATTELLI: Hvala lepa, gospod predsedujoči.

Jaz sem na nek način hvaležen predhodnikom zaradi tega, ker so točno povedali, zakaj se zavzemajo v tem primeru ustanovitve občine Ankaran oziroma za to da se Mestno občino Koper razbije. In to je zaradi tega, ker se pač ne strinjajo s politiko enega župana. Župani pridejo in gredo. Zakon o lokalni samoupravi nima te kategorije kot osnovnega pogoja za ustanavljanje občin. Saj za to gre. In razprava o tem se je takoj znašla na nizkem nivoju prav zaradi teh razlogov. Zdaj ni čas za razpravljanje o Zakonu o lokalni samoupravi, ki je v proceduri. Ta ni na dnevnem redu. Kvečjemu se lahko razpravlja o skladnosti te pobude z obstoječim zakonom o lokalni samoupravi. Ampak na žalost nasprotovanje politiki enega župana ni razlog za ustanavljanje občin. In to, da je zakonodaja pomanjkljiva, ne samo kar zadeva lokalno samoupravo in te procedure vezane na ustanavljanje občin, ampak je pomanjkljiva tudi sicer glede, kako bi rekel, upravljanja s prostorom in določenih gospodarskih in naravnih danostmi določenega teritorija. Tudi s tega izhaja zaskrbljenost prebivalcev Kopra, Izole in Pirana, vključno s pripadniki

narodnih skupnosti. Potencialna degeneracija tistega prostora v kulturnem in krajinskem smislu je grožnja, ki obstaja.

Jaz ne bom podprl občine Ankaran. Želim si, da bi Mestna občina Koper polno zaživela v bodoče, na način, da nihče se ne bo počutil ogroženega. Tudi jaz si želim, da bi ne prišlo do zlorab parlamentarnih procedur zaradi varovanja ozkih interesov, ki jih ni v ustavi in zakonu.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod dr. Luka Juri.

DR. LUKA JURI: Hvala lepa.

Danes je kar dobro izpeljan scenarij, ker imajo zagovorniki slabo uro časa, da predstavijo svoja stališča, nasprotniki pa 10 minut, ampak vendarle.

Začel bom z vprašanjem dvojezičnosti, ki jo je predlagatelj zakona odprl, ob tem pa pozabil povedati, da sam ni predlagal dvojezičnega imena občine. Napisal je namreč le občina Ankaran, comune di Ancarano oziroma občina Ancarano mu je spodrsnil.

Potem bi vas prosil, da nehamo z ustvarjanjem vtisa, da je rezultat posvetovalnega referenduma zavezujoč in da bi s tem, ko se odločamo drugače, kakorkoli potegnili za nos ljudi v katerikoli lokalni skupnosti. Ne, zato ker vsi vedo, vsi so vedeli in dokler bo takšna zakonodaja, bodo vedeli, da je referendum posvetovalen. Morda se je tudi zaradi tega takšen odstotek ljudi v Ankaranu odločilo, da se referendumu ne bo udeležil. Seveda je pa bilo drugače takrat, ko so, med navednicami, morali podpisati za občino Ankaran in so tudi mene osebno poklicali s pritožbami, češ, da se zbira glasove za občino Koper, po prebiranju pobude so pa ugotovili, da se zbira glasove za občino Ankaran.

Pri teh dveh zakonih ni bil upoštevan postopek, ki je bil zaključen. Sedaj se poskuša kar po bližnjici vse preskočiti in kar glasovati. Torej, lahko zaključimo, da v kolikor bomo sedaj spet, po vaši oceni, napačno glasovali, boste še enkrat in še enkrat, in še enkrat, in še enkrat, in še enkrat predlagali isti zakon, dokler ne bomo glasovali, ne tako kot mi mislimo, ampak tako kot vi zahtevate.

Ustavni vidik. Predlagatelj je mahal s svojo ustavnopravno analizo. Saj lahko mahamo vsi z ustavnopravnimi analizami

dr. Andraža Terška, na primer, ampak ustavnopravne analize naredi tisti, ki ima posebno naročilo, da jo naredi in seveda tudi pričakovanje, kaj naj piše v njej. Zato spoštujem obe ustavnopravni analizi, ampak spoštujem tudi dejstvo, da sta bili obe naročeni.

Primer a Krajevne skupnosti Koper-center je bil podan. Odličen primer. Krajevna skupnost Koper-center — jaz sem tudi predstavnik v njenem svetu — že leta ni financirana, a zaradi tega nam ne pride na pamet, da bi razbijali svojo občino, ampak vemo, da lahko do naše pravice pridemo z novim vodstvom občine. In to je korekten in edini legitimen način, da se spreminja oblast korektno na volitvah, ne pa z razbijanjem lokalne skupnosti.

Prosim, da se vključi kratka predstavitev, ker bi bilo dobro, da bi jo videli od začetka. Tu lahko vidimo, kakšno je današnje stanje. Tudi če bi predlagatelj ostal in videl kakšno je stanje, bi bilo dobro, ampak odhaja, ker ga očitno ne zanima. Tukaj vidimo Koper-center in Ankaran in vprašanje Luke Koper. Namreč, eden od glavnih argumentov je invazivnost Luke Koper do Ankarana. Pa lahko vidite, da je Koper-center petdesetletje živel ob tem, da je moral tolerirati prisotnost Luke Koper, pa ne glede na to nikoli ni zahteval samo zase luških dajatev. Kajti, videli bomo, da je denar edino, kar pobudnike za Ankaran zanima. To je pogled na Luko Koper iz Ankarana oziroma niti ne iz centra Ankarana, potrebno je iti malo ven, da se lahko sploh vidi. To pa je pogled na Luko Koper iz Kopra, kjer je prisotnost zelo zelo invazivna. To je ponoči, da imate lahko občutek, kakšna je razlika. Ne glede na to, Koper noče samo zase svojega denarja. Še enkrat pogled in pojdimo naprej.

Trije glavni argumenti, zakaj naj bi bila ustanovitev Ankarana nujna? Zardi mačehovskega odnosa, divje pozidave obale in zaradi neizvajanja investicij. No, če glede prvega rečemo, Mestna občina Koper je v zadnjih štirih letih zgradila šolo in nov vrtec v Ankaranu. Glede neizvajanja pozidave obale — od leta 2002 ni spremenila kvadratnega metra kmetijskega zemljišča v stavbno zemljišče. In tisti, ki govorijo, da se borijo za občino Ankaran zato, da ustavijo pozidavo, enostavno manipulirajo. In če gremo naprej, glede neizvajanja investicij — sama Mestna občina Koper je investirala skoraj milijon in pol evrov za projekte ob Jadranski cesti, ne

glede na to, da je to državna cesta. In gremo naprej. Kateri je pravi razlog? Dajatve Luke Koper v višini približno 8 milijonov evrov, od tega si želi Ankaran samo zase 3,5 milijonov evrov.

Še zadnja prosojnica. To so bo zgodilo, če bo prišlo do razbitja občine. Sedaj približno 8 milijonov...

Prosim poslance, ki mi ne pustijo govoriti, da se umirijo. Hvala lepa, gospod Anderlič. Ni vam treba kričati, da se je čas iztekel. Čas se izteče, ko pozvoni, to dobro veste tudi sami, ki zelo dobro poznate poslovnika. Gremo naprej.

Vrnimo se, prosim, na prejšnji graf, ki je bistven. V modrem vidimo sedanjo razdelitev luških dajatev. Približno 170 evrov na osebo v Mestni občini Koper, 8 milijonov. To pa se bo zgodilo, in to dobro vedo pobudniki občine Ankaran, ob razbitju: 3,5 milijonov za 3 tisoč ljudi bo pomenilo praktično 1200 evrov za Ankarančane, ki želijo zase svoje dajatve oziroma dajatve vseh Koprčank in Koprčanov, Kopru pa bo ostalo približno 90 evrov na prebivalca. In kaj se bo zgodilo, ko boste v rumenem krogu označen vitalni del razbili na dva, na del v Ankaranu? Zgodilo se bo to, da bodo tudi Koprčanke in Koprčani naredili ena plus ena in tudi zahtevali svojo občino. In rezultat bo, ko bo padla solidarnost v naši koprski občini, da bomo imeli dve zelo bogati občini ob obali in tri zelo revne ruralne občine, ki bodo živele na račun države. To delamo, in te... /Izklop mikrofona./

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Milan Gumzar.

MILAN GUMZAR: Hvala za besedo.

Sam bom seveda podprl Predlog zakona o spremembi in dopolnitvi Zakona o ustanovitvi občin predvsem iz preprostega razloga. Dokler Zakon o lokalni samoupravi in določitvi območij to dovoljuje, ni v nasprotju ne z ustavo ne z nobeno drugo prakso. Tisti, ki pa so danes tu govorili, da so občine pod 5 tisoč prebivalcev zelo te države oziroma da je na področju lokalne samouprave treba nekaj narediti, predlagam Ministrstvu za lokalno samoupravo, da pripravi naslednji zakon: ukine vse občine, ukine vse župane, ustanovi 14 regij in naj regije vladajo v Sloveniji. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Anderlič, želite besedo?

ANTON ANDERLIČ: Zgodi se, da se takrat, ko se predstavlja preko ekrana, čas ne odšteva. Očitno se je ali pa tudi ne, kajti ko...

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Se ni zgodilo, gospod Anderlič. Ni se zgodilo.

ANTON ANDERLIČ: ... smo gledali na uro... Ja, na koncu se je izključilo. Ne, ne, tudi vi ne veste. Bomo šli tja v merilnico, pa bomo ugotovili, ker se nam je zgodilo že marsikaj.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Dobro, samo ne danes.

ANTON ANDERLIČ: Gospod predsedujoči, saj vendar imate tudi nekaj izkušenj in veste to isto, kot vem jaz. Gotovo, gotovo.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: No, če dovolite, bi samo nekaj povedal kot predsedujoči.

ANTON ANDERLIČ: Ja, pa ne na moj...

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Ocenil sem, zato sem se obrnil tudi k sodelavcu, da je na voljo okoli tri minute in pol časa. Toliko sem si zapomnil. In ko je bilo nekaj časa že mimo, sem povprašal. Čas je lepo tekel in je tudi udaril gong takrat, ko je bilo treba, prvič, drugič. Konec debate. Izvolite.

ANTON ANDERLIČ: Saj bomo preverili, saj ni hudega. Tako je bolje. Zaupanje je v redu, kontrola je pa še boljša. Ni druge v takih okoliščinah, ko nekdo na silo želi predstaviti nekatere argumente in vse druge obtoži, da nimajo pojma, da ne vedo, kaj je z luko, da ne vedo ne vem česa. Ja, gotovo, za to gre. Tu je bila tipična manipulacija s tem, ko se pravi, ti praviš, da je referendum sveta zadeva, jaz pa pravim, da je posvetovalni. Samo povejte, zakaj ste te ljudi poklicali na referendum. Zakaj so to možnost imeli? To, da vi niste glasovali, to ne šteje nič. Tako kot takrat, ko jaz glasujem "za", pa ni sprejeta neka odločitev ali obratno, ne šteje, če je večina po naših predpisih predpisana in tudi šteje. Tu se

kaže odnos oblasti in aroganca do ljudi, ki so v tej državi davkoplachevalci, ki plačujejo davke, ki vzdržujejo to državo in ki imajo na drugi strani tudi pravico do izvajanja lokalne samouprave. In o tem govorimo. Govorimo o tem, da je ta zbor ocenil, da so izpolnjeni pogoji, kakorkoli želite, v tem trenutku velja 13.a člen, in ta pogoj je bil izpolnjen. In za to gre.

Sedaj smo v fazi, ko se zakon, kolikorokrat ga že kdo želi predložiti v proceduro, lahko obravnava. Kolikorokrat. Razen tam, ko je predpisano, da se ne sme na določene zadeve, recimo, ko je izglasovan referendum, se eno leto ne sme sprejeti drugačne odločitve. Tudi to veste najbrž. V temu primeru pač ne gre za to. Ja, gotovo, ja, posvetovanje, to za vas ni pomembno, pomembno je pa za ljudi, ki jih tja pošiljamo. Pa zakaj niste izbrali cenejše variante, javnomnenjsko anketo in bi najeli tega profesorja pa bi to anketo naredil?

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Prosim, gospod dr. Luka Juri, postopkovno.

DR. LUKA JURI: Na kratko. Samo predlagam, da se kolegu poslancu v izogib nadaljnjim polemikam o času dodeli dodaten monitor z uro pred njim, da ne bo potem še tistih ubogih štirih minut, ki jih ima njegov kolega na voljo, hotel odvzeti. Hvala.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: No, veste, da to ni mogoče po nobenem Poslovniku, tudi po našem ne. Hvala lepa.

Želi besedo še mogoče predstavnik Vlade? Ne. V imenu predlagatelja? Gospod Franco Juri, prosim.

FRANCO JURI: /Oglašanje iz dvorane/. Hvala, Pavle, za nasvet, ampak ne bom zanikal vsega, kar sem rekel, bom potrdil, še enkrat, vse tisto, kar sem prej povedal in kar bom še dokler bo ta procedura aktualna in dokler ne bomo o tem glasovali.

Danes je bilo omenjenih kar nekaj ustavnopravnih študij. Res je, jaz sem tudi prebral študijo gospoda Terška in jo spoštujem in tukaj seveda so štirje ustavni pravniki z večjo kilometrino. Ampak tudi tista študija je zanimiva, jih je treba verjetno primerjati in najti nekje neko interpretacijo, ki naj bo vzdržna. To interpretacijo bo dalo Ustavno sodišče. Počakajmo, počakajmo in bomo videli, kaj bo Ustavno sodišče

ugotovilo, ali je res to, kar počnemo z Ankaranom, nekje zmerno usklajeno z mandatom, z vlogo ali s poslanstvom, ki ga imamo kot poslanci, to bomo videli.

Jaz menim, da je tukaj veliko prostora za razpravo, morda tudi za akademsko razpravo, ampak dejstvo je, da mi odločamo o usodi in o usodah konkretnih ljudi, konkretnega teritorija in ne sprejemem teze, da je to samo način, kako se znebiti določenega župana. Isti, ki to trdijo, so nam zamerili dejstvo, da s tem ponujamo županu novo zmago na volitvah. Torej, sami se morajo odločiti zdaj, o čem govorimo. Jaz mislim, da to nima nobene zveze s konkretno politično voljo do tega ali tistega župana. Dejstvo je, da v teh 200 in toliko občinah v Sloveniji obstaja sistem obvladovanja občine, teritorija, ki ga nekateri lahko zlorabijo, večina županov ne. Večina županov nastopa dialoško do prebivalstva, do krajevskih skupnosti, do mestnega sveta. Ampak, ko ima mestni svet 70 % strankarskih pripadnikov oziroma liste enega župana, potem je ta dialog utežen. Dejstvo. In pomanjkanje tega dialoga pripelje do nekaterih napetosti, ki botrujejo nastajanju novih občin. In jaz se sprašujem, zakaj? Zakaj? Ker očitno ni varovalke, da bi se temu izognili. Naš zakon je, kakršen je, in dokler bo takšen in če ga bomo spremenili samo v 13. členu, bo vse ostalo tako, bo prišlo še do napetosti. To je spoznanje, ki je lahko koristno za vse nas. In mislim, da se pri tej točki tudi malce strinjamo vsi, da bi bilo treba nekaj narediti zato, da ne pride več do takih tehtnih situacij. Pri Ankaranu, dejstvo je, me sprašujejo, zakaj, ti si Koprčan, izvoljen si v Izoli, ukvarjal si se pa in se ukvarjaš z Ankaranom. Tukaj se ukvarjamo z osnovnimi dilemami naše demokracije in tudi naše lokalne samouprave. Ankaran ne, ker bi imel kakšne konkretne interese do Ankarana. Jaz jih nimam, čeprav so nekateri skušali to dokazati in so pisali po raznih forumih, da naj bi dobil parcele ali ne vem kaj. Ne, to naj dokažejo. Ni moja odgovornost, če nekateri pišejo laži in s tem skušajo diskreditirati nekatere predlagatelje. Mi se pogovarjamo danes tudi o modelu, o razvojnem modelu Slovenije, na tistem delu, ki se nanaša na lokalno samoupravo, kako naj funkcionira ta lokalna samouprava. Ankaran je čudovit model. Dajmo jim šanso, dajmo jim priložnost, če zakon to omogoča. In jaz trdim, da zakon to omogoča, gospod Battelli. Vi trdite, da ne, vi trdite, da je bil

kršen zakon, ampak to je vaše mnenje, spoštljivo mnenje, ampak je samo vaše mnenje. Ni bilo mnenje večine poslancev v Državnem zboru, ni bilo mnenje Zakonodajno-pravne službe, ni bilo mnenje Vlade, in morda ne bo niti mnenje Ustavnega sodišča. Zato je to vaše mnenje. Se ga lahko držite, ampak ne morete izhajati iz lastnega mnenja kot absolutnega. To je treba še dokazati. In prav zato razpravljamo, da bi dokazali svoje mnenje, svoja prepričanja in svoja stališča. Moje stališče je, da je treba nadaljevati s postopkom, da je ta zakon ustrezen za nadaljnjo obravnavo in mi je žal, da je ta dvorana tako prazna in da smo tukaj danes samo ožje zainteresirane stranke oziroma poslanci, ki se s tem ukvarjamo, ampak domnevam, da marsikateri poslanec sledi ali v svoji pisarni ali preko tretjega programa tej razpravi in da si o tem ustvarja svoje mnenje. Gledajo nas pa sigurno Ankarančani in Mirčani in se sprašujejo pravzaprav, ali ta država je, ali premore pravice, ki izhajajo iz referendumu. Ta posvetovalni referendum je res posvetovalni, kolega Juri, ampak je tudi obligatoren. To so napisali ustavni pravniki. Obligatoren pomeni, da brez referendumu ni postopka in ni glasovanja in ni zakona. In, če je obvezen, sledi, da izid referendumu ni samo fakultativna stvar, ampak nas postavlja v položaj, ko se odločamo o eni temeljni pravici. Ponavljam, primer potrjevanja mandata poslancev in potrjevanja mandata občinskih svetnikov. Takrat je bil znan prav primer kopskega občinskega sveta in me čudi, da poslanci, ki prihajajo iz tistega mestnega občinskega sveta, skrbno pazijo, da ne bi govorili o nelegalnosti delovanja vodstva Mestne občine Koper v tem primeru. Tam je bila sprožena cela akcija, poslano je bilo na upravno sodišče in kaj se je ugotovilo, da se nekaj...

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Juri.

FRANCO JURI: Gospod podpredsednik...

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Stvari so bolj za mestni svet Koper kot za našo dvorano.

FRANCO JURI: To je zelo povezano z Ankaranom. Ker se nezakonitosti dogajajo že leta v Mestni občini Koper, nezakonitosti

se dogajajo leta in glej ga zlomka, danes nekdo ugotavlja, da je ustanovitev Ankarana nezakonita. Razumete. Iz tistega okolja je nastala ta pobuda, iz okolja, kjer sta dva sedeža v mestnem svetu še prazna. Je tako? /Oglašanje iz dvorane./... od prejšnjega tedna ne. Koliko časa sta bila prazna? Je bilo treba spremeniti zakon — smo ga tukaj spremenili, zato da bi se sanirala nezakonita situacija. Razumete, kakšne paradokse doživljamo in zaradi takšnih ekscesov pridemo do sklepov, da je treba nekaj spremeniti. In tudi z ankaranskim primerom moramo priti do ene lekcije, ni vse tako gladko in ni tako enostavno, pač eni želijo odstraniti župana in so si izmislili Ankaran. Bi bilo lepo — Sanctus simplicitas! — če bi bilo vse tako lahko. Nekateri imajo konkretne interese preprečiti ustanovitev Ankarana, tudi finančne, tudi gospodarske seveda, tudi osebne. In to bi bilo treba enkrat dobro analizirati. Dejstvo je, da Luka Koper deluje tudi z dvema občinama, čeprav nas hočejo nekateri prepričati, da Luke Koper ne bo več, če nastane nova občina. To je ena velika floskula. Bi se pač pogajala z dvema občinama. In isto velja za narodno skupnost. Treba je zagotovi vse posebne pravice in te posebne pravice nova občina zagotavlja in ji je treba pomagati zagotoviti maksimalno to, ampak ne a priori to izrabit, to izkoristiti, da se jim prepreči uresničitev pravice, ki izhaja iz posvetovalnega referendumu. Ta pravica obstaja, ni absolutna kot pri zakonodajnem, takrat niti ne govorimo o pravici, zakonodajni referendum je zakonodajni in je dolžnost in konec. Tukaj pa so oni izrazili nekaj, kar je njihova pravica — pričakovati je, da bo Državni zbor prisluhnil njihovi volji. Če jim ne bomo prisluhnili, bomo prevzeli nase odgovornost za takšen odnos, za tako brezbržnost. Ampak ne pričakujmo, da nam bodo ljudje sledili jutri, ko jih bomo pozvali na referendum, ker se bodo uprli, ker ustvarjamo pogoje za upor, civilni upor, demokratični, miroljubni upor, ne takšen kot smo ga doživeli prejšnji teden. Ampak, ljudje imajo pravico se upirati, v kolikor čutijo, da so kršene in poteptane njihove osnovne pravice. To ni demagogija, ni demagogija, ampak je ugotovitev, da smo mi dolžni kot politiki ustvariti državo, v katero bodo ljudje verjeli. In danes je žal stopnja zaupanja v državne institucije, v referendum, v parlament zelo nizka. Dajmo se vprašati, zakaj je tako nizka. In

pri takšnih stvareh jaz sledim, mislim, filozofa Vattima, dobrega italijanskega filozofa. On pravi, stvari se začnejo pri mikrokozmosih, ne pri velikih sistemih, ni več časov velikih ideologij, velikih sistemov. Danes se borimo zato, da imajo ljudje zagotovljene pravice tam, kjer živijo, tam, kjer delajo, tam, kjer glasujejo, tam, kjer plačujejo davke, in to je treba upoštevati case by case, ne razmišljati samo globalno ali lokalno v smislu, bomo rešili enotnost, da bi ena gospodarska družba zaslužila več ali da bi ena mestna občina lahko obvladovala številne krajevne skupnosti in jih selektivno spravila eno proti drugi. In to se dela — Divide et impera! Velika občina, kakršna je koprška občina, bi bila lahko zelo uspešna in bi bila lahko model dobre, velike mestne občine. Žal je prišlo do situacije, ko tam preživijo samo tisti, ki sprejmejo diktat in vemo, kaj se je dogajalo s krajevnimi skupnostmi na centru, s krajevno skupnostjo Žusterna, s krajevno skupnostjo Ankaranu, povsod so konflikti, ampak so časovno tako selektivno postavljeni, da je vedno ena večina krajevnih skupnosti postavljena proti interesom ene manjšine krajevne skupnosti. Ta logika večine proti manjšini je neka stalnica, ki jo omogoča, žal, tudi zakonodaja. Zato bodimo pazljivi pri teh veliki občinskih organizmih.

Kot sem prej povedal, dejstvo je, da so se pri privatizaciji vode v Italiji boljše branile majhne občine, slabše pa velike občine. Tam so veliki problemi. Tam prihajajo korporacije, prihajajo velike družbe in ljudje se ne znajo braniti, ker sistem je velik, ga ne obvladujejo. V majhnih občinah, ja, so se lepo branili, se dobro organizirajo in ni lahko prodreti. Zato se nekateri bojijo tudi majhnih organizmov in zato se v zamejstvu majhne občine ne dajo in se ne bodo nikoli dale, ker imajo visoko kakovost življenja in tudi upravljanja s teritorijem. Tako da, ta ideologija o slabosti majhnih občin, mislim, da je en tak stereotip, ki bi se ga morali znebiti. Izhaja iz neke logike, da je urbana kultura in urbana družba bistveno bolj razvojna, napredna kot majhne lokalne, domnevno avtarkične, ampak niso vedno avtrkične. Lahko tudi majhne skupnosti zelo dobro funkcionirajo. Važno je, kako so organizirane znotraj, subsidiarno organizirane znotraj državnega telesa in ko bodo pokrajine, bo tudi vse lažje.

No, imam še pet minut, ampak jih ne bom izkoristil. Hvala, ker ste me

poslušali in upam, da boste podprli nadaljevanje postopka.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Battelli, prej ste dvignili roko za repliko. Prosim.

ROBERTO BATTELLI: Hvala lepa, gospod predsedujoči, ampak jaz gospoda Jurija zelo pozorno poslušam in bi se mi zdelo škoda res karkoli dodati na to, kar smo slišali. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Dr. Luka Juri.

DR. LUKA JURI: Predsedujoči, jaz bi le predlagal, da...

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: To je postopkovni predlog?

DR. LUKA JURI: ... ko ob dejstvu, da sam nimam več možnosti replicirati ali razpravljati na manipulacije in na, žal, tudi neresnice, ki sem jih slišal v določeni točki s strani predlagatelja, da ga opozorite, naj se takšnih manipulacij ne poslužuje. Predvsem zato, ker tisti, ki menimo drugače in ki živimo ta primera Kopra, ne moremo in nimamo pravice odgovoriti. Ne zdi se mi korektno, da predlagatelj počaka, da se nam beseda do konca izteče, da nimamo več časa, nato pa posuje z dejstvi...

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod Juri, to je bil postopkovni predlog, naj bi bil postopkovni predlog, pa ni bil. In zato sem hvaležen, da ste nehali.

Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika Državnega zbora še kdo razpravljati? Samo eden. Odpiram prijavo.

Gospod Anton Anderlič. Na razpolago imata ves čas, vsak po 5 minut.

ANTON ANDERLIČ: Vsak po 30 minut.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Vsak po 5 minut.

ANTON ANDERLIČ: Če imamo ves čas, potem je po 30 minut.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Saj sem bil direkten. Vsak po 5 minut.

ANTON ANDERLIČ: Saj je v redu, saj ni treba, kajti več kot očitno je, da se nikogar ne bo dalo prepričati. Da so tisti, ki so odšli, so že tako ali tako zdavnaj prepričani, tisti, ki smo pa tukaj, pa tudi. Samo vendarle bi bilo prav, da se te stvari jemljejo predvsem kot razprava o stvari in ne o tem, da se etiketira predlagatelje, da se poskuša pri stvari iskati, kaj je od zadaj, kdo ima kakšen interes in podobno. Tukaj gre samo za to, kdo ima kakšno odgovornost, kdo sledi tistemu, kar je konec koncev tudi ta organ začel, torej postopek je začel Državni zbor s svojo odločitvijo. Smo v zaključni fazi in je vprašanje, ali te stvari spoštujemo ali ne. Vendarle mora biti na koncu jasno in glasno, gre za demokratično proceduro, gre za pravice, gre za dolžnosti tistih, ki sodelujejo v tem procesu, med drugim Državni zbor.

In s tega vidika, če lahko kdo razloži, kdorkoli pač, da so se od takrat, ko je zbor odločal na predlog Vlade, ki sicer ni podprla predloga za razpis referendumu niti za ustanovitev občine, ampak je spoštovala zakonsko podlago in ugotovila, da so pogoji izpolnjeni. Da nimajo politične volje, je povsem druga stvar. Sprašujem se, ali na koncu res ne bi bilo bolj prav, da se organizira javnomnenjska raziskava na drugačen način? Kajti tudi javnomnenjsko raziskavo delaš z nekim namenom, da bi ugotovil, kaj ljudje želijo, kakšna je njihova volja, da bi se lahko oblikovale različne politike. Tudi javnomnenjske raziskave so namenjene temu. Niso namenjene samo temu, da preštevamo, ali ima več podpore desnica ali levica, ena ali druga stranka, ampak ugotavljanju, katera politika v javnosti uživa večjo podporo? Če ste želeli to, potem ste ta odgovor dobili. Ljudje tam se želijo drugače organizirati, imajo zato izpolnjene pogoje in imajo ustavne pravice, ne samo ustavne, tudi Evropska listina o lokalni samoupravi in vrsta drugih dokumentov je, ki jih je Državni zbor ratificiral, ki jih je ta država vgradila v svoj pravni red in so obče za vse demokratične države širom Evrope, da ne grem dlje.

In za to gre. Ne gre za to, ali sem jaz simpatizer ali nisem simpatizer, ali mi je všeč, da se praši bolj na koprsko stran krajevne skupnosti center ali bolj na ankaranska gričevja oziroma polja in

vinograde kot prikazujete tukaj na teh prosojnicah. Ni o tem diskusija. Kako pa imajo državljani in državljanke pravico poskrbeti tudi sami, v kakšnem okolju bodo živeli, kako bodo opozarjali na probleme, je pa nesporno dejstvo. In vsak, ki kakor koli poskuša razvrednotiti to, da nam je v teh razpravah za čisto kaj drugega kot dejansko za to, greši. In ni korektno! Ko mi bo pa nekdo dokazal, da temu ni tako in ko se bo sprejemal zakon, ja, tudi sam bom zelo kritičen do tega, če bomo spreminjali zakon. Še več, baje je namera, da se Zakon o lokalni samoupravi spremeni samo zaradi tega in samo v tej točki, da ne bi več prišlo do poskusa ponovnih zahtev občin Ankaran in Mirna. To bi bil res absurd. In če je to namen, če bo to utemeljitev, potem vam povem, da bo zelo slaba popotnica za ta zakon.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Gospod dr. Luka Juri, imate besedo.

DR. LUKA JURI: Hvala lepa.

Bil je podan primer, kako idilično naj bi živele majhne občine, sicer v sosednji Italiji. Ob tem se ni omenilo, koliko stanejo te majhne občine in kakšna neučinkovitost državne uprave je z majhnimi občinami. Tukaj se pa veže na slovenski primer, ki pa v Sloveniji nikakor ne pomeni višje kakovosti življenja. Kje imamo največ majhnih občin v Sloveniji? V Prekmurju. Ali je to najbolj razvita regija v Sloveniji? Ali morda najmanj razvita regija v Sloveniji? Tako da, prosim, bodimo korektni, ne majhna ne velika občina sama po sebi ne pomeni nič slabega, odvisno je, kako se jo vodi. Je pa dejstvo, da je majhna občina po Zakonu o financiranju občin, kot je oblikovan v Sloveniji, za državo bistveno dražja. Ankaran seveda ne, ker računa na dajatve iz Luke Koper. 3,5 milijonov, torej 1.200 evrov na prebivalstva in s tem ostalim Koprčankam in Koprčanom, ki pa so gradili to pristanišče, pa bo ostalo le 90 evrov na prebivalca. Za to gre, za denar.

Podan je bil primer svetnika v Koprju. Primer, za katerega sem se tudi sam boril in menim, da so župan in večina v občinskem svetu ravnali napačno, ampak niti enkrat nismo pomislili, da bi šli zaradi tega razbijati občino, zaradi razmer do našega župana. Ampak smo si vedno in še vedno si prizadevamo, da njega zamenjamo na volitvah, tako kot je tudi

prav. Me preseneča, da se omenja primer potrditve mandatov s primerom lokalne samouprave. Odločitev občini sploh ni avtomatično glasovanje, kot naj bi bil primer potrditve mandatov, ker je oblikovanje lokalne samouprave, torej načina, na katerem je lokalna samouprava oblikovana, prerogativa Državnega zbora v naši ustavni ureditvi. Če bi bilo drugače, bi bil referendum zavezujoč in Državnemu zboru ne bi bilo treba glasovati še enkrat, bi bil konec. Ampak ne — zato, ker je to prerogativa Državnega zbora. Če bomo spremenili ureditev, ne bo več, ampak v tem trenutku gre za prerogativo. Pravico do lokalne samouprave imajo vsi v Sloveniji in to je pravica o tem, da imajo na svojem teritoriju oblikovane občine. Občine so oblikovane po celotni Sloveniji. Kakšne občine, kako velike, s kakšnim imenom, s kakšnim teritorijem je pa prerogativa Državnega zbora, dokler ne spremenimo ustavnopravnih sistemov.

Prosim tudi, ne manipuliramo z odločitvijo Ustavnega sodišča glede Mestne občine Koper, ki jasno govori v svoji vsebini o neskladju med urbanim in ruralnim delom. Razbitje z občino Ankaran bi kvečjemu pomenilo hujšo neustavnost po tisti odločitvi. Tako da, prosim, ne manipulirajmo, kajti ljudje najverjetneje ne poznajo, večinoma ne poznajo te vsebine in je nekorektno uporabljati in reči, da bomo z ustanovitvijo občine Ankaran rešili ustavnost.

Pa, če že govorimo o ustavnosti. Predlagatelj je rekel, pustimo Ustavnemu sodišču, da odloči, kaj je prav in kaj ni in tu je v jasni kontradiktornosti s samim s seboj. Namreč, po eni strani prisega na ustavni red, na odločitev Ustavnega sodišča, prisega na postopke, hkrati pa mimo vseh legalnih postopkov izsiljuje in zahteva odločitev v Državnem zboru. Torej hkrati pravi, počakajmo na odločitev Ustavnega sodišča, ob tem pa posiljuje poslanke in poslance, da še enkrat odločajo o istem zakonu. Popolnoma kontradiktorno.

Bral sem magnetogram, ko se je predlagatelj pritoževal, ko smo morali, edinkrat, ko je koalicija to predlagala, ponovno glasovati o zaključnem računu. Govorilo se je o izseljevanju in posiljevanju poslancev. Danes, ko pa je predlagatelj točno to naredil in poslance posiljuje z istim zakonom, z isto vsebino, ker so po njegovem mnenju napačno glasovali, je pa seveda po njegovem mnenju vse v redu.

Zaključil bom le s svojim prepričanjem, da v kolikor ustanovimo občino Ankaran, ne bo dolgo minilo, da bodo tudi Koprčanke in Koprčani v centru ugotovili, da se jim splača, ker bodo lahko dobili ostali del dajatev Luke Koper, imeti svojo občino in na koncu bo rezultat takšne nepremišljene akcije poslanca, med drugim izvoljenega v Izoli, s podporo drugega izolskega poslanca, da bomo imeli 5 novih občin namesto ene uspešne. Tu bi bila potrebna večja odgovornost. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Zaključujem splošno razpravo.

K predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom seje zбора odločali jutri, 26. 5. 2010, v okviru glasovanj. S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prekinjam 24. izredno sejo zбора, ki jo bomo nadaljevali jutri ob 9. uri. Lahko noč.

(Seja je bila prekinjena 25. maja 2010 ob 20.19 in se je nadaljevala 26. maja 2010 ob 9. uri.)

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje.

Začenjam nadaljevanje 24. izredne seje Državnega zбора.

Obveščen sem, da se današnjega nadaljevanja seje ne morejo udeležiti naslednja poslanka in poslanci: Silva Črnugelj, Tadej Slapnik, Alojz Potočnik, dr. Vinko Gorenak po 14. uri, Matjaž Zanoškar, Milan Gumzar od 15. ure dalje, László Göncz po 15. uri, Zvone Černač od 18. ure dalje, Janez Ribič in Miran Jerič do glasovanja. Vse prisotne lepo pozdravljam!

Prehajamo na **5. TOČKO DNEVNEGA REDA — TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA SKLEPA V ZVEZI Z "RAZJASNITVIJO NOVIH OKOLIŠČIN, S KATERIMI JE BILA JAVNOST SEZNANJENA PO RAZPISU ZAKONODAJNEGA REFERENDUMA O ZAKONU O RATIFIKACIJI ARBITRAŽNEGA SPORAZUMA MED VLADO REPUBLIKE SLOVENIJE IN VLADO REPUBLIKE HRVAŠKE".**

Predlog sklepa je v obravnavo zбору predložila skupina 37 poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom

Tankom. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku predlagateljev Janezu Janši, mag. Radovanu Žerjavu. Prišlo je do dogovora, za katerega nisem vedel.

Besedo ima predstavnik predlagateljev mag. Radovan Žerjav, prosim.

MAG. RADOVAN ŽERJAV: Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovani ministri, kolegice in kolegi!

Smo v času, ko smo globoko zakorakali v drugo polovico referendumске kampanje o arbitražnem sporazumu o meji s Hrvaško. V Slovenski ljudski stranki ugotavljamo, da se žal zelo malo pogovarjamo o vsebini arbitražnega sporazuma, da se ne pogovarjamo argumentirano, predvsem pa, da se žal ne pogovarjamo strpno. Tisti, ki smo proti arbitražnemu sporazumu — in to poskušamo vse skozi dokazovati z argumenti — smo bili v zadnjem času priča mnogim osebnim vrednostnim sodbam. Sam sem proti temu že protestiral, a želim na to še enkrat resno opozoriti. Tisti, ki smo jasno in glasno proti arbitražnemu sporazumu, nismo poniglavi. Torej nismo potuhnjeni hinavci. Nismo nerazumni, nismo superslovenci in nismo supermeni. Vse, kar je, je, da razmišljamo logično in s svojo glavo. Upam, da so časi enoumja, torej časi, ko smo obvezno morali vsi razmišljati tako, kot politični voditelji, za nami. Ni enega in edinega zveličavnega prav. Mnenj oziroma stališč je približno toliko, kot nas je ljudi na tem svetu. Zato na tem mestu za razpravo, ki bo sledila v nadaljevanju, apeliram za nekoliko več strpnosti in spoštovanje do vseh razpravljavcev, ki imam do arbitražnega sporazuma o meji s Hrvaško kritično stališče. Ta poziv je namenjen tako enim kot drugim. Torej vsem

Spoštovani zagovorniki arbitražnega sporazuma! V Slovenski ljudski stranki nas je strah. Strah nas je, da bomo kot že nič kolikokrat v zgodovini, a tokrat izključno po lastni krivdi, krivdi naše oblasti, Slovenci izgubili del svojega ozemlja, del ozemlja Republike Slovenije. Ta strah je legitimen in po našem mnenju — glede na besedila arbitražnega sporazuma — tudi zelo upravičen. Slovensko narodno ozemlje je bilo v nevarnosti že od vsega začetka zgodovine slovenskega naroda in je bilo vedno

predmet poskusov osvajanja in izkoriščanja majhnosti našega naroda. Kakšna zagotovila imamo, da tokrat ne bo drugače, da ne bomo ponovno izgubili del našega dragocenega in že tako ali tako relativno majhnega ozemlja ter ga morali prepustiti Hrvaški, ki je nenazadnje v bližnji zgodovini meni nič — tebi nič dobila del slovenskega ozemlja na Istrskem polotoku. Prepričani smo, da se s takšnim arbitražnim sporazumom ponovno izgublja del ozemlja. Del tistega ozemlja, ki je bilo ob slovenski osamosvojitvi nesporno slovensko. V zgodovino slovenskega naroda bo s tem sporazumom zapisan nov mejnik v poglavju narodnega ozemlja in meja, žal ponovno Slovincem v edino znani smeri, v smeri izgube narodnega ozemlja. Očitno je to jasno že vsem.

Republika Italija nam je predvčerajšnjim jasno in glasno povedala, da za njo nismo več faktor v strateških pogajanjih glede plinskih terminalov v Tržaškem zalivu. Da plinski terminal preprosto bo, pa če se Slovenija postavi na glavo. Spoštovani. To preprosto ne more biti naključje. Italija je ta teden s to gesto povedala vse. Ta nova okoliščina lahko nosi samo eno sporočilo. Torej, Italija ve, da Slovenija po sodbi arbitražnega sodišča ne bo več pomorska država.

Kaj nas preperečuje, da bo, če arbitražnega sporazuma na referendumu ne zavrnemo, res tako? Konvencija Združenih narodov o pomorskem pravu za razmejitev teritorialnega morja med državami z nasproti ležečima obalama predvideva uporabo načela equidistance oziroma sredinske črte. To načelo se ne uporablja, če se državi dogovorita drugače oziroma se ena od držav ne sklicuje na zgodovinski naslov ali posebne okoliščine. V primeru slednjega imamo v skladu z mednarodnim pravom kar nekaj možnosti za razmejitev Piranskega zaliva. Prva možnost je uveljavljanje načela zgodovinskega zaliva, ki ga je seveda treba dokazati. Dokazati torej, da so Republika Slovenija in njene predhodne entitete dolgotrajno in kontinuirano izvrševale suverenost nad zalivom, pri čemur druge države temu niso nasprotovale. Hrvaška bi bila v tem primeru upravičena do ozkega pasu morja ob lastni obali. Morje v zalivu pa se razdeli z ravno črto.

Druga možnost je razdelitev Piranskega zaliva na notranje vode Republike Hrvaške in notranje vode

Republike Slovenije. V tem primeru bi se državi morali dogovoriti, da se upoštevajo posebne okoliščine, zgodovinske, ekonomske, varnostne, in posebej načelo pravičnosti, kar bi imelo za posledico premik sredinske črte proti savudrijskemu polotoku. Tega se, žal, nismo dogovorili.

Tretja možnost je kondominij, kar pomeni skupno upravljanje sredine zaliva in suverenost nad ozkim pasom ob obali, kar je seveda totalno nesprejemljivo.

Obstaja še četrta možnost, torej razmejitev teritorialnega morja, ki uveljavlja izenačen režim za notranje vode in kopno. Tudi tukaj bi bilo treba upoštevati posebne okoliščine, ki utemeljujejo odklik od sredinske črte.

Torej, nobena od naštetih možnosti, ki bi lahko bila posledica rzsodbe arbitražnega sodišča na osnovi arbitražnega sporazuma, ne zagotavlja Sloveniji celotnega Piranskega zaliva oziroma ne zagotavlja stanja na 25. 6. 1991.

Pa poglejmo, kako je z vstopom v mednarodne vode. Glede na geografske značilnosti slovenske obale in upoštevajoč že določeno mejo z Italijo je koridor edina rešitev, ki Sloveniji omogoča dostop na odprto morje. V zvezi z določitvijo koridorja pa imamo nekaj možnosti.

Prva možnost je skupno izvrševanje suverenosti nad koridorjem, nekaj podobnega kot kondominij. To bi bil tako imenovan režim sui generis. V tem primeru bi se morali dogovoriti o režimu gospodarskega izkoriščanja vodnega stolpa morskega dna in podzemlja.

Druga možnost je, da bi koridor imel status odprtega morja. Obe državi bi se v tem primeru morali odpovedati izvrševanju suverenosti nad koridorjem. Dogovoriti pa bi se morali o režimu gospodarskega izkoriščanja vodnega stolpa, morskega dna in podzemlja.

Tretja možnost je ločeno izvrševanje suverenosti nad koridorjem. Nad vodnim stolpom v tem primeru izvršuje suverenost in jurisdikcijo ena država, nad morskim dnom pa druga država.

Četrta možnost je pa koridor skozi hrvaške teritorialne vode, v katerem bi veljal ugodnejši režim, denimo, od neškodljivega prehoda, tako imenovani tranzitni režim. Ta režim je ugodnejši zato, ker ga država ne sme prekiniti, poleg pravice plovbe pa vsebuje tudi pravico preleta in plovbe podmornic.

V vseh naštetih možnostih, ki bi lahko bile rezultat sodbe arbitražnega sodišča na osnovi arbitražnega sporazuma, pa ne vidimo nobene možnosti, da bi ta koridor bil izključno v lasti Slovenije, kar ponovno ne zagotavlja stanja na dan 25. 6. 1991. Zato smo v Slovenski ljudski stranki trdno prepričani, da je izhod v mednarodne vode Jadrana po slovenskih teritorialnih vodah odvisen od določitev meje na morju z Republiko Hrvaško. Določitev meje na morju pa se bo v skladu z arbitražnim sporazumom izvršila izključno po pravilih in načelih mednarodnega prava, brez upoštevanja drugih posebnih okoliščin.

Žal smo pri sprejemanju Zakona o ratifikaciji arbitražnega sporazuma popolnoma ignorirali odločitev Ustavnega sodišča o arbitražnem sporazumu. Res je, da je Ustavno sodišče v zadnji točki svoje odločitve o arbitražnem sporazumu ugotovilo, da ta, kot sam zapis, ni v neskladju z ustavo, s čimer se sam sicer ne strinjam, vendar je odločitev ne glede na to zavezujoča. Zavezujoča pa je tudi v vseh točkah izreka in ne samo v zadnji. Po stališču Ustavnega sodišča ima Slovenija nedvomno neposreden dostop do odprtega morja. Izhodišče arbitražnega sporazuma pa je, da bo arbitražno sodišče določilo potek meje na morju in stik Slovenije z odprtim morjem. Slednje je popolnoma nekaj drugega od tistega, kar je ugotovilo Ustavno sodišče. Jaz verjamem Ustavnemu sodišču in ne tistim, ki se odločitvi Ustavnega sodišča izogibajo in ga ignorirajo. Še posebej pa mu verjamem zaradi tega, ker je bil sodnik poročevalec, torej sodnik, ki je pripravil predlog odločitve Ustavnega sodišča, v kateri je zapisano, da je v Temeljni ustavni listini zapisano, da ima Slovenija neposreden dostop do odprtega morja, sodnik, ki je profesor mednarodnega prava, izkušen dolgoletni diplomat in član številnih mednarodnih teles in nenazadnje član Strateškega sveta za zunanjo politiko sedanjega ministrstva za zunanje zadeve in ki ni bil na plačilni listi, mimogrede, Ministrstva za zunanje zadeve. In Ustavno sodišče je jasno opozorilo Državni zbor, da "sodba arbitražnega sodišča lahko pripelje do tega, da Slovenija na njeni podlagi ne bo imela neposrednega dostopa do odprtega morja, kar pomeni kršitev ustavnih določb, zato naj razmisli o spremembi Temeljne ustavne listine in ustave pred ratifikacijo arbitražnega sporazuma".

Spoštovani! Na dejstvo prevelikega tveganja, ki ga sprejemamo s takšnim arbitražnim sporazumom, opozarja veliko število eminentnih slovenskih pravnikov in ostalih pomembnih slovenskih osebnosti. Medtem ko na drugi strani med pravnimi strokovnjaki, ki zagovarjajo takšen arbitražni sporazum, zasledimo le tiste, ki so na plačilni listi Vlade Republike Slovenije in ki so nenazadnje tudi sodelovali pri pripravi tega sporazuma. Logično je, da avtorji hvalijo sporazum, a vedeti je treba, da so avtorji in niso neodvisni.

Spoštovani! Slovenci smo zaveden in domoljuben narod, ponosni na svojo zgodovino, svoj jezik, kulturo, korenine in še marsikaj. Kot Slovenci, ki v veliki večini izhajamo s podeželja, se še predobro zavedamo pomena zemlje in njene lastnine. Ne poznam Slovenca, ki bi v sporu s sosedom za samo kvadratni meter svoje zemlje sprejel tako velik riziko, da mu ga sodišče ne dodeli nazaj, kot ga Vlada s tem sporazumom sprejema za celoten Piranski zaliv in pravico prostega dostopa na odprto morje, za ozemlje ob Dragonji in še posebej za ozemlje ob Hotizi.

Zatorej soočimo danes ponovno vsak svoje argumente, Slovenci in Slovenke pa naj na referendumu odločijo, v kakšno poglavje zgodovine bodo svojo odločitev vpisali. Državljanke in državljanke Republike Slovenije pa pozivamo, da na referendumu glasujejo proti arbitražnemu sporazumu.

Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Za dopolnilno obrazložitev predloga sklepa dajem besedo tudi predstavniku predlagateljev Janezu Janši.

Prosim, imate besedo.

JANEZ JANŠA: Hvala lepa za besedo, spoštovani gospod predsednik Državnega zbora. Predsednik Vlade. Členice in člani Vlade. Spoštovani kolege in kolegi.

Odkar je Državni zbor z navadno večino, po našem mnenju na protiuštaven način, ratificiral arbitražni sporazum oziroma sporazum o arbitraži za določitev meje med Republiko Slovenijo in Hrvaško, se je pojavilo kar nekaj novih okoliščin. Dve od teh sta bistveni. Nekaj tednov nazaj smo prvič slišali izjavo predsednika slovenske vlade gospoda Pahorja, ko je dvakrat eksplicitno zatrdil, da mu je hrvaška

kolegica predsednica hrvaške vlade Jadranka Kosor v razgovoru obljubila oziroma zagotovila teritorialni izhod Slovenije v mednarodne vode oziroma teritorialni stik slovenskega morja z mednarodnimi vodami.

Druga takšna nova okoliščina, ki se je pojavila in ki je verjetno še bolj pomembna oziroma usodna, je dejstvo, da je bila po več mesecih končno tudi slovenska javnost seznanjena z vsebino Zakona o ratifikaciji sporazuma o arbitraži, ki ga je sprejel hrvaški sabor. Vsebina tega zakona v tistem delu, ki je ključen za Slovenijo, v slovenskih medijih takrat, ko se je zakon sprejemal, ni bila objavljena, tudi Državnega zbora ni nihče podrobneje obvestil o tem, na kakšen način je Hrvaška ratificirala ta sporazum o arbitraži. Govorilo se je zgolj o tem, da je 20 % poslancev hrvaškega sabora glasovalo za, se pravi so dosegli 90 % večino v podporo, daleč več kot dvotretjinsko. Samo 7 jih je bilo proti. In govorilo se je o tem, da naj bi Hrvaška ob tem sprejela neko enostransko izjavo, s katero Sloveniji zanika pravico do teritorialnega izhoda v mednarodne vode. Ko se je pred nekaj dnevi v slovenski javnosti pojavil celoten tekst zakona, s katerim je Hrvaška ratificirala ta sporazum o arbitraži, je postalo jasno, da ta zakon ne vsebuje zgolj tehničnih členov, niti zakonu ni priložena neka nepomembna enostranska izjava, ampak so se razkrila tudi nekatera šokantna nova dejstva.

Ampak, pojdimo najprej po vrsti. Po tem, ko je predsednik Vlade gospod Pahor javno izjavil, da mu je hrvaška predsednica Vlade obljubila, da se pod tem sporazumom predpostavlja samo po sebi, da bo Slovenija dobila teritorialni izhod v mednarodne vode, je takoj sledilo ostro zanikanje Hrvaške, in sicer tako v uradni izjavi njihovega ministrstva za zunanje zadeve, kot v nastopu predsednice hrvaške vlade v hrvaškem saboru. Obe izjavi, tako izjava predsednice hrvaške vlade, kot uradno sporočilo ministrstva za zunanje zadeve sta postavili našega predsednika Vlade na laž. Odgovor, ki je sledil s strani našega zunanjega ministrstva, je bil nejasen, medel in ni odgovarjal na trditve, ki so bile postavljene v izjavi hrvaškega ministrstva za zunanje zadeve. To se pravi, da je bilo tisto sporočilo hrvaškega ministrstva za zunanje zadeve neposreden povod za to, da se je šel brat zakon hrvaškega sabora o ratifikaciji arbitražnega

sporazuma. In ko smo prebrali ta zakon, se je izkazalo, da je resnica verjetno ravno obratna od tega, kot je zatrjeval predsednik slovenske vlade. Da ni hrvaška vlada slovenski obljubila in zagotovila ob dogovarjanju za ta sporazum, da ima Slovenija nesporen teritorialni stik oziroma izhod v mednarodne vode, ampak je Slovenija pristala na to, da lahko Hrvaška s svojim stališčem in s svojo izjavo informira švedsko predsedstvo Evropske unije in tudi Združene države Amerike. Kajti, ko preberemo zakon, ki ga je sprejel hrvaški sabor in ki smo ga razdelili tudi kot dodatno gradivo in lahko preverite te moje besede, v zakonu, v tekstu, ki je sestavni del Zakona o ratifikaciji hrvaškega sabora, preberemo tudi naslednje: "Z ozirom na sporazum o arbitraži med Vlado Republike Hrvaške in Vlado Republike Slovenije, ki je bil podpisan v Stockholmu 4. novembra 2009, daje Republika Hrvaška naslednjo izjavo o vsebini, o kateri sta dne 27. oktobra 2009 hrvaška in slovenska stran skupaj obvestili predsedstvo Sveta Evropske unije in Združene ameriške države: nič o sporazumu o arbitraži med Vlado Republike Hrvaške in Vlado Republike Slovenije se ne bo razumelo kot pristanek Hrvaške na zahtevo Slovenije za teritorialni kontakt z odprtim morjem. Kot je bilo dogovorjeno s slovensko stranjo, Republika Hrvaška daje to izjavo po podpisu sporazuma o arbitraži, vendar pred ratifikacijo sporazuma o arbitraži v Republiki Hrvaški in Republiki Sloveniji." Zdaj s to izjavo, s katero je bila slovenska stran seznanjena in s katero sta slovenska vlada in hrvaška vlada skupaj seznanili tudi predsedstvo Evropske unije in Združene države, Hrvaška ne zanika Sloveniji samo pravico do teritorialnega izhoda v mednarodne vode, zanika ji pravico za kakršenkoli ozemeljski kontakt z mednarodnimi vodami. Če je ta kontakt samo na eni točki, seveda to ni izhod. Tisto, kar pa posebej preseneča in je šokantno, pa je ta del zakona, ki ga je sprejel hrvaški sabor, v kateri se govori o tem, da sta slovenska in hrvaška vlada skupaj obvestili predsedstvo Evropske unije in Združene države o tej izjavi. Mi smo poskušali v preteklih dneh dobiti zelo jasen odgovor tako od zunanjega ministra kot od predsednika Vlade, kaj je tukaj na stvari.

Včeraj smo poskušali ta odgovor zelo jasno dobiti od ministra za zunanje zadeve na Odboru za zunanjo politiko, kjer je minister dejal, da se Slovenija nikoli ni

strinjala z vsebino te izjave, da je sprejela svojo izjavo in da tega strinjanja tudi ne posebej ne skupaj nikoli slovenska vlada ni izrazila komurkoli oziroma katerikoli tretji strani, niti ne predsedstvu Evropske unije niti ne Združenim državam. Vendar ministra nismo spraševali po tem, ministra nismo spraševali po vsebini, ampak po formi, ki je v tem primeru ključna in na to vprašanje nismo doslej dobili odgovora niti od njega niti od predsednika Vlade. Še več, sredi razprave je predsednica odbora razpravo nasilno prekinila, dala na glasovanje sklep, ki ga imate danes tukaj in na ta način preprečila, da bi prišli do odgovora pred to sejo. Delovna telesa so za to, da se tam zelo konkretno razčistijo tudi najmanjše podrobnosti, tega se na plenarni seji ne da in to je bilo včeraj preprečeno, čeprav ni bilo za to nobene potrebe in čeprav je bilo za razpravo prijavljenih še veliko ljudi. Kršil se je Poslovnik in sklep, ki ga imamo danes na mizi, s tega odbora, in ki bo najbrž kasneje prebran, je nelegitimen. Sprejet je bil na podlagi kršenja Poslovnika. Nenavadna nervoza je zavladata v vrstah zagovornikov arbitražnega sporazuma v teh dneh, ko se bere ta zakon o ratifikaciji, ki ga je sprejel hrvaški sabor. Začele so se pojavljati izjave, češ, kako ne glede na to, kako je bila Hrvaška izjava sprejeta, to nima nikakršne pravne teže na arbitražo, kako to ne bo v ničemer odločalo, kako tudi vrstni red ni pomemben in tako dalje.

Preden grem naprej, poglejmo še, kaj smo oziroma kaj ste, ker ste to delali z navadno večino, pač, brez nas, sami zapisali v slovensko izjavo, ki naj bi odgovorila na to hrvaško izjavo. Ko se je z navadno večino ratificiral ta sporazum o arbitraži, ste sprejeli tudi naslednji sklep v 3. členu tega akta, ki se glasi "Republika Slovenija izjavlja, da je naloga arbitražnega sodišča določiti ozemeljski stik teritorialnega morja Republike Slovenije z odprtim morjem, v oklepaju, stik Slovenije z odprtim morjem, torej ohranitev pravice Slovenije do stika z odprtim morjem, ki ga je imela na dan osamosvojitve 25. junija 1991". Če pustimo ob strani dejstvo, da je to neposrečena formulacija, kajti Slovenija je 25. junija 1991 imela teritorialni izhod v mednarodne vode, ni imela samo stika z odprtim morjem, in se skoncentriramo samo na formo, o kateri je tukaj beseda, je treba prebrati še naslednji stavek, ki pravi, da Republika Slovenija s to izjavo seznanj oziroma jo sporoči Republiki Hrvaški. V

zakon o ratifikaciji tega sporazuma ste zapisali samo, da se to izjavo sporoči Republiki Hrvaški, nikomur drugemu, kljub silnemu zaledju Katedre za mednarodno pravo, menda, na Ljubljanski univerzi, ki stoji z vso svojo težo za tem sporazumom.

Če povzamem. Hrvaška je v svoj zakon o arbitraži vstavila elemente, ki relativizirajo enostranskost te izjave. Namreč, v zakon je zapisala, da sta hrvaška in slovenska vlada skupaj obvestili pričo podpisa sporazuma, to je švedsko predsedstvo, ki je tudi podpisano pod sporazum, pa tudi Združene države Amerike, ne vem, kakšna priča so bile Združene države Amerike. Slovenska stran vseskozi to zanika, Hrvaška je to zapisala v zakon. Mislim, da bo moral predsednik Vlade tudi glede tega kaj povedati, kakšna je vloga te skrite priče. Še bolj pomembno pa je, da je Hrvaška v to proceduro zelo spretno vpletla tudi čas, v katerega je umestila to izjavo. In da je tudi čas umestitve te izjave uskladila s slovensko stranjo, ker pravi, kot je dogovorjeno s slovensko stranjo, Republika Hrvaška daje to izjavo po podpisu sporazuma, vendar pred njegovo ratifikacijo v obeh državah. Če bi Slovenija naredila enako in sprejela podobne formulacije, potem bi morda lahko verjeli trditvam slovenske Vlade, ki sedaj pravi, da je Hrvaška sprejela eno izjavo, Slovenija drugo, nobena nima nobene teže in ne bo vplivala na arbitražo.

Da temu ni tako, govorijo smernice za uporabo enostranskih deklaracij oziroma izjav in držav, ki določajo tudi primere, v katerih imajo takšne izjave pravne učinke. Te smernice je sprejela pravna komisija Združenih narodov leta 2006 in v teh smernicah, če jih preberete, boste našli kar nekaj tehtnih razlogov, zaradi katerih je Hrvaška to enostransko izjavo sprejela na način, na kakršnega jo je, in jo tudi zapisala na način, na kakršnega jo je, in jo tudi umestila v čas, v katerega jo je umestila. V pravu se reče takšnemu sprejemu izjave prikriti pridržek, ki ima v določenih primerih pravno težo. In to ni mnenje kakšne slovenske stroke, to izhaja iz stališč oziroma smernic pravne komisije organizacije Združenih narodov iz leta 2006. Na Hrvaškem so precej bolj natančno preučili celotno situacijo in pravne okoliščine. Slovenija je tudi tukaj pogrnla na izpitu.

Kako je možno, da se je vse to zgodilo, kako je možno, da slovenska

javnost ne od vlade pa niti ne od naših dopisnikov, ki poročajo iz sosednje države, ni bilo obveščeno o natančnem tekstu, ki ga je sprejel hrvaški sabor? Pravzaprav to niti ne preseneča, če si ogledamo recimo statistiko poročanja v slovenskih tiskanih medijih o tej problematiki od dneva, ko se je začela referendumski kampanja pa do včeraj. V tem času veljajo nekatera pravila poročanja in komentiranja. Ta pravila temeljijo na principu enakopravnosti predstavitve stališč za in proti in ta pravila so v slovenskih tiskanih medijih drastično kršena. Samo nekaj podatkov. Še največjo pluralnost teh mnenj zagotavlja brezplačnik Žurnal24, kajti dve tretjini objavljenih člankov in prispevkov v tem časopisu v času referendumski kampanje nekako povzema stališča za in proti, se ne opredeljuje. Na mnenjski strani je bilo objavljenih sedem komentarjev zagovornikov sporazuma in dva komentarja, ki sporazumu nasprotujeta, tukaj je veliko neravnotežje, vendar je to v slovenskih razmerah še vedno pravi biser.

Podobno je v Financah, ki o tej temi ne poročajo, izjemno malo člankov, tudi samo dve mnenji so objavili, eno za in eno proti.

V Večeru je bila objavljena polovica vseh prispevkov v izrazito podporo arbitražnemu sporazumu, ena četrtnina je bila proti in ena četrtnina je predstavljala obe stališči oziroma je bila nevtralna, se pravi je razmerje 1:2.

Dnevnik je v tem obdobju objavil šest komentarjev, ki navijajo za arbitražni sporazum in nobenega, ki bi bil proti. Od 32 objavljenih člankov, se pravi ostalih prispevkov, jih samo pet predstavlja stališča proti, vsa ostala za. Nesporni zmagovalec v tem vladnem agidpropu pa je dnevnik Delo. Tako, da ni naključje, da je prejšnji urednik Dela enostavno samo zamenjal službo, dela pa isto zdaj, ko je v.d. direktorja vladnega urada za komuniciranje. Delo je objavilo prispevke za in proti arbitražnemu sporazumu v razmerju 11:1. 11 prispevkov v podporo sporazumu in samo eden proti. In v tem obdobju v tem tako imenovanem osrednjem častniku, slovenskem, jaz bi rekel osrednjem vladnem glasilu, ni bilo niti enega komentarja proti arbitražnemu sporazumu. Od člankov, ki so bili objavljeni na to temo, od 65. članov, jih je 45 za, samo štiri predstavljajo tudi stališča proti. Torej v takšni enostranski kampanji, s katero se seveda kršijo vsa načela in tudi

določila Zakona o referendumski kampanji, ni čudno, da potem slovenska javnost, morda pa celo slovenska vlada, spregleda ključen akt, ki ga je v zvezi s to temo sprejel hrvaški sabor, in da o tem razpravljamo šele v tednih, ko je bil ta akt, sicer nelegitimno, že ratificiran v Državnem zboru in pred odločanjem na referendumu. Nova okoliščina, ki se je pojavila v zadnjih tednih potem, ko ste arbitražni sporazum že ratificirali, je tudi neka sprememba stališč, ki se izraža v nastopih vladnih predstavnikov. Naenkrat smo slišali polno izjav tako predsednika slovenske vlade, zunanjega ministra in nekaterih ostalih članov Vlade o tem, kako Slovenija danes tako ali tako nima Piranskega zaliva, nima teritorialnega izhoda v mednarodne vode in da je vsaka rešitev boljša od sedanjega stanja. To seveda ni res. Slovenija ima danes pravno in formalno natančno isti teritorij in isto morje, kot ga je imela v času slovenske osamosvojitve. In kar se tiče morja, Hrvaška v času slovenske osamosvojitve tega ni zanikala, zanikanje je prišlo kasneje. Vendar s temi izjavami najvišjih predstavnikov slovenske vlade se ustvari neko stanje, ki na nek način priznava hrvaške enostranske korake. Kot da bi nekdo, ki pride kositi ali pa saditi krompir na sosedovo parcelo, s tem že postal lastnik te parcele. Če je Hrvaška postavila školjčičišča v slovenskem morju, s tem ni postala lastnik tega morja. Izjave najvišjih predstavnikov slovenske vlade v zadnjih tednih, pa to kar na nek način priznavajo. Kaj takšnega Slovenija, mislim, da še nikoli ni doživela. Da bo stvar še hujša, je Vlada tudi podpisala, vladna večina pa je v tem Državnem zboru ratificirala sporazum, v katerem je tudi 10. člen, ki nosi naslov "Ohranitev sedanjega stanja". Potem ko Vlada govori, da je sedanje stanje izjemno neugodno, da je Hrvaška praktično lastnica polovice Piranskega zaliva in da Slovenija nima teritorialnega izhoda v mednarodne vode, je ta ista vlada podpisala sporazum, ki v 10. členu pravi, že naslov člena je ohranitev sedanjega stanja v vsebini samega člena pa nalaga sporazum o tem delu arbitrom naslednje, citiram: "Arbitražno sodišče lahko odredi kakršnekoličasne ukrepe, za katere meni, da so potrebni za ohranitev sedanjega stanja". Se pravi, za ohranitev stanja, za katerega slovenska vlada pravi, da je izjemno neugodno. Razumi, kdor more! In kot je dejal že prej kolega

Radovan Žerjav za to govornico, smo včeraj tudi doživeli neko potrditev, kako tretje države gledajo na to dogajanje in kako ravnajo v pričakovanju rešitve, ki se nakazuje s tem arbitražnim sporazumom. Minister za okolje in prostor gospod Žarnič se je v Trstu sestal s svojo kolegico, ki pokriva isti resor v italijanski vladi, in ta mu je dejala "Svoje ste povedali, za nas je pogovor zaključen, plinski terminal bomo gradili.". Hkrati pa je ta ista država zahtevala podaljšanje roka, v katerem bo dala svoje pripombe oziroma na pridržke na širitev Luke Koper. S tem, ko reducirate suverenost Slovenije na morju, seveda ne delate usluge samo Hrvaški, delate uslugo tudi Italiji. Italija tukaj ni nevtralna. Treba si je odkrito priznati, da te nevtralnosti v času, odkar se je Slovenija osamosvojila, pravzaprav na tej točki nikoli ni bilo. Italija je za hrbtom Slovenije podpisala sporazum s Hrvaško o delimitaciji epikontinentalnih pasov v Jadran in Italiji je očitno v interesu, da ob tem, ko sama drži roke v žepih, Hrvaška tudi izloči gospodarsko konkurenco Koprškega pristanišča ali pa jo vsaj oslabi. To ni samo v interesu Reke, ampak tudi Trsta. In, da je temu dejansko tako, kaže tudi ta zadnja poteza, ko se Sloveniji enostavno odreka kakršnakoli pravica do pripomb za postavitve plinskega terminala v Tržaškem zalivu. Torej, izguba suverenosti na morju ni samo neka prazna beseda in prepričanje okrog takšnega ali pa drugačnega pojma, ampak gre tudi za temeljno pravico soupravljanja v Jadranu, soodločanja o trasah podmorskih plinovodov, naftovodov, plinskih terminalov, itd. Italija ne bi mogla bolj nazorno pokazati, kaj misli o izhodu te arbitraže, ki ste jo ratificirali, kot pa je to naredila na tem sestanku v Trstu. In naš minister je tam potem samo nekaj zajecjal v kamero, kako bomo pa mi zdaj to situacijo proučili. Zelo bo to pomagalo. Še ena nova okoliščina se je zgodila v teh zadnjih dneh. Predstavniki slovenske vlade se v svojih nastopih, predvsem v odgovorih na vprašanje, kaj bo ta arbitražni sporazum prinesel, od samega začetka izogibajo temu, da bi ta rezultat tudi narisali. Ker gre za ozemeljsko rešitev, takšno rešitev, ali pa rešitev, kot si jo nekdo predstavlja, je možno seveda tudi vedno narisati. Slovenska gospodinjstva so dobila v zadnjih dneh — in to je kar nekaj koštalo — na domače naslove tekst celotnega arbitražnega sporazuma, tudi tekst v angleščini, ne vem, zakaj je bilo to treba,

ampak temu gradivu ni priložen nobeden zemljevid, nobeno pojasnilo. Ljudje iz tistega pravzaprav nič ne razumejo. Če bi Vlada verjela v to, kar je na začetku govorila, potem bi se dalo to tudi narisati, pa se očitno to ni dalo in tega tudi ni v tem uradnem gradivu. Čeprav gre za referendumsko odločanje, kjer je treba ljudem stvari enostavno predstaviti, da bo odločitev tudi kvalificirana. Še bolj zanimivo pa je, da se vladni predstavniki zadnjih 10 dni striktno izogibajo terminu iz izjave, ki jo je sprejel ta Parlament oziroma, ki ste jo sami sprejeli ob ratifikaciji arbitražnega sporazuma. To izjavo ste napisali, bom še enkrat citiral "Republika Slovenija izjavlja, da je naloga arbitražnega sodišča določiti zemeljski stik teritorialnega meja Republike Slovenije z odprtim morjem". Zadnjih 10 dni razen, če je bilo vprašanje postavljeno petkrat, noben vladni predstavnik ni več govoril o zemeljskem stiku teritorialnega morja Republike Slovenije z odprtim morjem, ampak samo o stiku Slovenije z odprtim morjem. Med tema dvema formulacijama je pa razlika kot med nočjo in dnevom. Ker, stik je lahko kakršnekoli. Kako stik razume Hrvaška, je jasno zapisala. S tem svojim razumevanjem je s soglasjem slovenske vlade obvestila tudi priče podpisa sporazuma. O tem, kako slovenska vlada razume ta stik, pa ni obvestila uradno nikogar in tudi v javnih izjavah, ki jih v zadnjih dneh in tednih daje ljudem, se tej formulaciji izogiba, zato da bi bila možnost interpretacije, ko bo enkrat prišel rezultat, če bo — bog ne daj — ta arbitražni sporazum ratificiran, neskončno velika in boste govorili, ja, pa saj stik smo dobili. Stik bomo seveda dobili. Tudi sosed, ki se mu nekdo drug vrine vmes z nakupom zemljišča med njegovo parcelo in javno cesto, tudi ta dobi nek stik s to javno cesto, tako imenovano služnostno pot, ampak to ni njegova lastnina. Hrvaška je bila doslej vedno pripravljena v zameno, če Slovenija pristane na določanje meje po mednarodnem pravu, temu pridati kakršnekoli okraske in dodatke, kakršnekoli stike, najbolj možne liberalne prehode — ni da ni — ker je natančno vedela, kaj pomeni določanje meje po mednarodnem pravu. Slovenija do lani na to nikoli ni pristala.

Torej, ob koncu apeliram, glede na to, da je treba vsaj v finalu te referendumске kampanje zagotoviti nek ferplej, pošteno igro do slovenskih volivk in volivcev, da se uporabljajo pojmi, kot so

tudi uradno zapisani v teh aktih, in da se tukaj ne delajo razlike. Tako da bo možno tako ali drugače interpretirati potem tudi takšno ali drugačno razsodbo arbitražnega sodišča, če bo, kot že rečeno — bog ne daj — prišlo do potrditve tega sporazuma na referendumu.

Vladna koalicija je s tem, ko je ratificirala in to z navadno večino ta sporazum, prevzela vso odgovornost za kakršnokoli rešitev, ki bo prišla iz te arbitraže, če bo ta slabša od stanja, kot je bilo na dan 25. 6. 1991. In takrat je imela Slovenija celoten Piranski zaliv in je imela nesporen teritorialni izhod v mednarodne vode. Vse, kar je manj od tega, je oškodovanje Slovenije. In tisti, ki je predlagal takšno rešitev, se svoje odgovornosti ne bo mogel znebiti, tudi ne preko referendumu. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Predlog sklepa je obravnaval Odbor za zunanjo politiko kot matično delovno telo. Za predstavitev poročila odbora dajem besedo predsednici Janji Klasinc.

JANJA KLASINC: Spoštovani gospod predsednik, spoštovani predsednik Vlade z ministrskim zborom, spoštovane kolegice in kolegi!

Odbor za zunanjo politiko je na 38. nujni seji 25. maja 2010 obravnaval Predlog sklepa v zvezi z razjasnitvijo novih okoliščin, s katerimi je bila javnost seznanjena po razpisu zakonodajnega referendumu o Zakonu o ratifikaciji arbitražnega sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom.

Odbor se je seznanil s pisnima mnenjema Zakonodajno-pravne službe in Vlade. V imenu predlagatelja je dopolnilno obrazložitev podal podpredsednik odbora Milenko Zihel, mnenje Vlade pa je predstavil minister za zunanje zadeve Samuel Žbogar.

V razpravi so predstavniki opozicijskih poslanskih skupin med drugim izpostavili, da je Vladi pomemben le sprejem arbitražnega sporazuma, ne pa tudi zaščita vitalnih interesov Slovenije, da s svojimi izjavami zavaja javnost, vodi

nezakonito referendumsko kampanjo ter izvaja pritisk na medije, ki poročajo pristransko — zato je treba na referendumu zakon zavrniti. Vlada v pisnem mnenju o predlogu sklepa ne odgovarja na vprašanja in dileme, izpostavljene v zahtevi za sklic izredne seje Državnega zbora in da vlagatelji zahteve želijo razčistiti protislovne izjave predsednika Vlade, ki jih je podal po ratifikaciji Zakona o arbitražnem sporazumu v oddaji Polemika na TV Slovenija ter v svojem odgovoru na ustno poslansko vprašanje poslanca Zvoneta Černača. Zakon, s katerim je Hrvaška ratificirala arbitražni sporazum določa, da je Hrvaška po podpisu sporazuma podala enostransko izjavo o vsebini, o kateri naj bi hrvaška in slovenska stran 27. oktobra lani skupaj obvestili predsedstvo Sveta EU in ZDA, česar slovenska stran ni nikoli zanikala. V istem zakonu je še navedeno, da Hrvaška v dogovoru s slovensko stranjo daje to izjavo po podpisu in pred ratifikacijo arbitražnega sporazuma, kar pomeni, da je bil tudi čas izjave dogovorjen ter da je predsednik Vlade vnaprej vedel za enostransko izjavo Hrvaške in se z njo strinjal.

Opozicija je tudi dejala, da tudi slovenski zakon o ratifikaciji vsebuje enostransko izjavo, vendar pa Slovenija o tem ni obvestila predsedstva EU in ZDA in zanjo tudi ni dobila soglasja hrvaške strani. Da je Vlada pri pogajanjih o arbitražnem sporazumu presegla sklepe odbora in za takšna pogajanja ni imela mandata, zato je njeno ravnanje protustavno. Predstavniki Vlade naj v bodoče v javnih nastopih vedno dosledno uporabljajo izraz "teritorialni stik" in ne "stik", če menijo, da to arbitražni sporazum prinaša.

Predstavniki koalicije pa so poudarili, da je arbitražni sporazum za Slovenijo dober, da ga je treba na referendumu potrditi in da državljeni točno vedo, da se na referendumu odloča o načinu odločitve, ne pa o sami meji. Da ni novih dejstev in ni novih okoliščin, s katerimi naj bi bila javnost seznanjena po razpisu zakonodajnega referendumu o Zakonu o ratifikaciji arbitražnega sporazuma, na kar kaže tudi gradivo za sklic izredne seje, ki ne vsebuje nobenih pravih argumentov in ne navaja nobenih novih dejstev in okoliščin. Glavni namen nasprotnikov tega sporazuma je, da se v javno razpravo v času pred referendumom vnese zmeda. Očitno je, da sedanja opozicija ne more sprejeti dejstva, da je

sedanja vlada v pogajanjih dosegla boljše izhodišče, kot vse dosedanje vlada, čeprav so si za to prizadevale.

Minister Žbogar je v odgovoru na očitke predlagateljev povedal, da ne obstaja noben dodaten, javni ali tajni, dokument k arbitražnemu sporazumu in da Slovenija in Hrvaška nista skupaj obvestili predsedstva EU in ZDA o hrvaški enostranski izjavi, temveč sta predsedstvo EU zgolj obvestili, da je arbitražni sporazum usklajen. Ponovno je poudaril, da v gradivu predlagateljev ni navedena niti ena nova okoliščina, ki ne bi bila poslanecem Državnega zbora pa tudi slovenski javnosti znana že ob ratifikaciji arbitražnega sporazuma v Državnem zboru.

Glede kritik o možnosti dolgotrajnega postopka arbitraže je pojasnil, da arbitražni postopki običajno potekajo okrog 3 leta.

Po tem, ko so vsi prijavljeni razpravljavci dobili besedo in je bila razprava končana, je odbor glasoval o predlogu za amandma odbora k predlogu sklepa in ga sprejel.

Sprejet amandma, ki mu v razpravi ni nasprotoval niti en poslanec, je vključen v dopolnjeni predlog sklepa, ki je sestavni del tega poročila.

Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavniku Vlade Borutu Pahorju.

Prosim, gospod Pahor.

BORUT PAHOR: Dober dan, spoštovani gospod predsednik. Poslanke in poslanci.

Da kasneje ne pozabim, čeprav se mi to ne zdi bistveno, moram odgovoriti na domnevno nove okoliščine, ki naj bi terjale to razpravo. Nobenih novih okoliščin ni, vse stvari so bile že večkrat pojasnjene, vendar je odločitev, ki jo bodo sprejeli državljanke in državljani 6. 6. tako pomembna, da ni nobena razprava v tem zboru odveč, tudi če se nekatere stvari ponovijo.

Najprej naj bi bila zelo pomembna nova okoliščina spoznanje, da sta Slovenija in Hrvaška skupno obvestili priči — švedsko predsedstvo Evropske unije in vlado Združenih držav o tem, da se seznanjata in štrinjata z enostransko izjavo Hrvaške. Švedska veleposlanica v Sloveniji gospa Ultvedt je včeraj za STA zanikala, da bi

Hrvaška skupaj s Slovenijo švedsko predsedstvo EU in ZDA seznanila s svojo enostransko izjavo. Citiram "Strani nas nista skupaj obvestili.", konec citata, je dejala in poudarila, da je bila Švedska priča le pri podpisu arbitražnega sporazuma v Stockholmu 4. novembra. To je povedal na odboru tudi minister za zunanje zadeve. Citiram "Vemo, da je Hrvaška dejala, da bo podala enostransko izjavo in da so bili zainteresirani tudi zato, da bi bila Švedska neke vrste priča pri tej izjavi. Mi smo to takrat zavrnili in nikoli nismo bili skupno obveščeni o kakšni izjavi.", konec navedka, je dejala švedska veleposlanica. Brž ko ne se bo oglasila tudi verjetno predstavnica ali predstavnik State Departmenta in bomo lahko slišali tudi stališče Združenih držav, toda že to je dovolj, ker je Švedska predsedujoča država. Predsednik švedske vlade je bil kot predsedujoči Evropskega sveta navzoč ob podpisu arbitražnega sporazuma, in to je zdaj drugo pomembno dejstvo v tej diskusiji. Samo arbitražni sporazum, ki sva ga podpisala s predsednico Kosor, ki ga je potem ratificiral Državni zbor, in ki ga bo — upajmo — sprejela tudi večina na referendumu, bo določal nalogo arbitražnemu sodišču in nobena enostranska izjava. O tem ni nikakršnega dvoma. Po dunajski konvenciji lahko države v postopku procedure sicer izrečejo v primeru dvostranskih pogodb kakšne zadržke, vendar ti nimajo nobenega pravnega učinka. O tem ni nobenega dvoma. Če in v kolikor bi Hrvaška vztrajala pri tem, pri čemer je vztrajal vsa ta leta, namreč, da Sloveniji ne sme in ne more omogočiti formalno, de jure, stika z odprtim morjem, potem se seveda v svoji enostranski izjavi v postopku ratifikacije za to ne bi odločila. Mi pa nismo pristali na to, da bi bila ta izjava in to stališče priložena sporazumu, ki je bil podpisan, nismo pristali. To je bil pogoj za naš podpis. In tako se je tudi zgodilo. Ta diskusija torej končana. Nič novega. Slovenija in Hrvaška skupaj nista nikoli obvestili o usklajeni izjavi nobene od prič, in to je ena od prič danes že tudi formalno povedala.

Gremo naprej. Eden od uvodničarjev je rekel, da je današnje stanje pravno in formalno takšno — če prav razumem, je v skladu z izjavo Državnega zbora, ki smo ga sprejeli pred časom, mislim, da ob ratifikaciji zakona o vstopu Hrvaške v Nato. Če bi bilo tako, sprašujem tega govornika, zakaj je bila potrebna

brionska izjava, če je stanje pravno in formalno urejeno. Zakaj je bilo treba znova omenjati presečni datum 25. 6.? In če je kdo prepričan, čeprav nisem več, da je, da je bil sporazum Drnovšek-Račan tak dosežek, zakaj ni vztrajal pri tem, da to ostane kot pogoj, pa ni.

Naprej, tukaj je bilo brez potrebe omenjeno tudi stališče Italije, kot da sosednja država že pozna odločitev arbitražnega sodišča, in ker pozna to odločitev, se tako že obnaša. Mimogrede, razlika med arbitražnim sodiščem in Haagom je v tem, da bi dejansko lahko bila katerakoli od tretjih držav stranski intervenient v postopku, v arbitražnem sodišču pa ne. Dobro imejte to pred očmi, ni nepomembno.

In na koncu, kot sem rekel, moram odgovoriti takoj na očitke, da jih zavrnem še enkrat in zelo jasno. Tukaj je nekdo vprašal, zakaj Vlada ne priloži zemljevida. Ker bo zemljevid priložilo svoji razsodbi arbitražno sodišče. Kaj bo v njem, natančno nihče ne ve, ker bo to razsodilo sodišče, razen ene stvari, vemo, da bo Slovenija imela stik z odprtim morjem, ker je to naloženo arbitražnemu sodišču. To je beseda junction v izvorniku v angleškem jeziku enaka, kot je v izvorniku oziroma v angleškem prevodu sporazuma Drnovšek-Račan. Ni nobenega dvoma, teritorialni stik bo to, ker je Slovenija seveda dežela, tako kot druge države, ki ima ozemlje in seveda morje.

Torej, s temi domnevno novimi okoliščinami smo opravili zelo na hitro. Ni res, da bi se kaj delalo za hrbtom nacionalnih interesov Republike Slovenije. Vlada je zelo vestno ravnala, da je prišla do sporazuma, ki je nacionalne interese uveljavil. Nekdo od uvodničarjev je rekel, da ga je strah. Mene kot podpisnika tega sporazuma ni ne strah ne sram. Opravljeno bi bilo veliko delo. Slovenija ima priložnost, da se na referendumu odloči za arbitražni sporazum in za prihodnost, ki bo imela pravično mejo in urejene odnose tudi s to sosedo ali pa za preteklost, kjer ne bo formalno urejene meje, zlasti na morju ne in kjer bomo priča incidentom in konfliktom. Ljudje bodo odločali, ali so za prihodnost ali so za preteklost.

In zdaj ključno vprašanje. Imate vi pravico postavljati vprašanja Vladi. Ampak ima tudi Vlada pravico postavljati vprašanje vam, ker gre za odločitev takega pomena. Mislim tukaj na nasprotnike, ki sedijo v tem

visokem zboru — ne ljudem, ki se bodo odločali po svoji presoji — vam pa, ki imate drugačna stališča. Sprašujem vas, kaj je alternativa? Tukaj je bilo slišati kar nekaj navodil, kako naj bi Vlada ravnala, da bi dosegla to, kar je po stališču predlagateljev te diskusije nacionalni interes. Kje ste bili 18 let? Zakaj niste tega dosegli do zdaj? In zlasti, da ne bi šli nazaj, ker to ne bo imelo smisla, bi rad vprašal, kako pa boste šli naprej, če bo zavrnjen sporazum, k čemur apelirate večino ljudi. Ali se strinjate s tem, da dejansko stanje, de facto stanje, ni tako, kot je bilo na dan 25. 6.? Se strinjate? To je očitno, zato ga želimo znova vzpostaviti. Če bo arbitražni sporazum zavrnjen in zelo hitro ne bo sklenjen nek nov sporazum, v kar zelo dvomim — okoliščine v primeru zavrnitve so nepredvidljive — potem bomo priča temu, da bo ostalo tako stanje, kot je. In če bo ostalo še desetletja ali dve, bo dejansko de facto postalo de jure. To je pa slabo za nas — to je popolnoma jasno. Boste povedali potem v razpravi drugačna mnenja, zdaj imam pravico svoje stališče pojasniti jaz.

Naprej. Ali — in to morate danes povedati — boste v primeru zavrnitve arbitražnega sporazuma razumeli, da so vprašanja prejudecev v hrvaških dokumentih v Evropski uniji zgolj zaradi izjave predsednice Kosor, ki jo je dala 11. septembra tukaj v Ljubljani in jo poslala švedskemu predsedstvu, dovolj velik razlog, da Slovenija ne bo blokirala pogajanj s Hrvaško, ali bomo takoj blokirali hrvaška pogajanja o vstopu v unijo?

Čas se zgošča. Nimamo tega privilegija, kot smo ga imeli v 90. letih ali morda v prvi polovici tega desetletja. Čas se zgošča. Hrvaška je ob koncu pogajanj in na to vprašanje morate odgovoriti, ne samo nam, mi odgovarjamo na vaša vprašanja, ampak tudi javnosti. Če boste rekli, da je enostranska izjava, ki jo je dala Hrvaška 11. septembra, ko je predsednica Kosor obiskala Slovenijo, dovolj — jaz sem takrat namreč dosegel, da je bilo hkrati sprejeto, in to je seveda bistveno, po mučnih in zelo trdih pogovorih, da je Hrvaška pristala tudi na sporazum Rehn2. To je zdaj vse, kar je treba pojasniti javnosti. Rehn2 je bil sporazum, ki ga Hrvaška ni hotela diskutirati od 16. junija naprej. To so vendar dejstva, ki jih vsi poznamo. Potem pa smo v trdih pogajanjih prišli do tega, da je Hrvaška pristala na Rehn2, ki je na koncu določal v točki 3. in v točki 3b. specialno stik

Slovenije z odprtim morjem. To je bil velik uspeh, velik uspeh. Ne verjamem, da ga je mogoče ponoviti, kaj šele, da bi bilo mogoče dobiti v nekem zgoščenem času napetih odnosov, ki bi bili restavrirani z morebitno blokado, kaj več — in ste torej dolžni pojasniti, ali boste pričakovali blokado politike po 6. 6. 2010. Takoj? Je izjava hrvaške vlade dovolj, da take blokade ne bo? Ali je treba do podpisa urediti to vprašanje, kot slišim, do podpisa pristopne pogodbe in do ratifikacije v Državnem zboru? Ker večina strank v tem visokem domu je imela stališče, da je treba vprašanje meje določiti pred vstopom Hrvaške? Jaz sem imel sicer pred volitvami nekoliko drugačno stališče, vendar mi je bilo potem skozi pogovore s parlamentarnimi strankami jasno, da je, če želimo imeti urejene odnose, mir in zlasti pravično mejo, ki bo zagotavljala ta trajni mir, da je treba verjetno izkoristiti čas do vstopa Hrvaške v EU, da nekako privedemo sosednjo državo do nekega sporazuma, ki je v vzajemno korist. In v vzajemno korist je bil dogovor, sklenjen na Trakoščanu. Mi želimo, da se uredi vprašanje meje, vi boste lahko nadaljevali pogajanja, vse ostalo so bili potem detajli, ki so pripeljali do sporazuma 4. 11. 2009. Mislim, da ste potem tudi tukaj, visoki dom, dolžni dati izjavo, če ne bo rešeno, kakorkoli, način določitve meje niti samo mejno vprašanje te ratifikacije pristopne pogodbe, v primeru, da bo Hrvaška zaključila pogajanja, ker boste tako sklenili, ali boste takrat blokirali Hrvaško?

To so vprašanja, na katera je treba odgovoriti. Vi vztrajate, da Vlada pojasni svoje stališče. Mi smo dolžni ta stališča pojasniti, zato ker gre za tako pomembno vprašanje, imamo tudi mi kakšno pravico vam zastaviti vprašanje.

Vprašanje je, kaj je alternativa. To vprašanje ste 10 dni pred referendum tudi vi dolžni pojasniti javnosti — kaj je alternativa. Da se ne bi znašli v nepredvidljivih posledicah, kjer se bi znova Slovenija vrnila k prvi od strukturnih reform, ki jo je dobro spravila pod streho, in to je naprej konsolidacija temeljnih elementov državnosti, da ta niso predmet sporov in da se lahko posvetimo gospodarskim in socialnim temam. Počasi. Tukaj vidim, da to izvablja neki nasmeh. Tukaj bi rad opozoril, da smo se z vprašanjem meje ukvarjali zelo veliko časa, da je to terjalo zelo veliko napora in da se mora vsakdo zavedati, ki

apelira proti arbitražnem sporazumu, da bo ta čas potreben v primeru, da bo arbitražni sporazum zavrnen, v zelo velikih odmerkih. Zakaj, če imamo dobri sporazum? Kot rečeno, namesto posmeha in smeha je dobro dobiti kakšen odgovor tudi z vaše strani in ga danes pričakujemo. Kaj je alternativa temu, da se zavrne ta arbitražni sporazum? Jaz mislim, da imamo to pravico slišati.

Tukaj so mi zdaj dali, upam, da lahko to preberem. Gospod Freden iz veleposlaništva ZDA je danes dejal, če prav vidim, glede skupne izjave, citiram "Beseda skupna je povsem napačna. Nikoli nismo bili skupno obveščeni o hrvaški izjavi". Torej, mogoče je prav, da potem dokončno povemo, da so ti temeljni ugovori, ki smo jih bili slišali na začetku, ovrženi.

Torej, spoštovani gospe in gospodje, še enkrat povem, Vlade in večine v Državnem zboru, ki je ratificirala ta sporazum, ni ne strah ne sram. Mi vemo, kakšne so posledice, v veliki meri predvidljive posledice sporazuma, ki bi bil ratificiran. To bi pomenilo del arbitražnega sodišča, ki bi končno določilo de facto in de jure mejo, torej zlasti de jure seveda, tudi na morju. Tam je zagotovljen stik Slovenije z odprtim morjem. Vemo, da bi to bila osnova za trajnejši mir med državama, za sožitje, za odlične dvostranske odnose. Vemo, da bi to ohranili ugled Slovenije, ki ga ta hip ima kot država, ki zmore najtežja reševanja reševati po mirni poti, ki je tudi skozi to krizo šla z neko regulacijo te krize, ki je relativno uspešna, in ji omogoča, da jo nadaljuje, da se ji ni treba vrniti nazaj in se ukvarjati s Hrvaško, ampak da se lahko v celoti posveti vprašanju gospodarske in socialne perspektive. Tisti pa, ki zagovarjate stališče proti arbitražnemu sporazumu, ste dolžni povedati, kaj je alternativa oziroma kakšna prihodnost nas čaka. Verjetno smo tudi mi upravičeni slišati pri tako pomembni temi, kaj bo naredila slovenska politika v primeru, da bo tak arbitražni sporazum zavrnen, če v 18 letih nismo bili sposobni sprejeti drugačnega dogovora in če je malo verjetnosti, da bi bili v kratkem, zgoščenem času sposobni tak dogovor sprejeti.

Torej, še enkrat povem, argumenti, ki jih je opozicija navajala kot razloge, ki naj bi bili skriti, prikriti, ki naj bi bili zavajajoči, ki naj bi bili v nasprotju z nacionalnimi interesi, so ovrženi, in to ne samo z besedami slovenske Vlade, ampak z besedami

predstavnikov vlad, ki so bile priče v tem procesu.

Še enkrat, preden končam, povem, da je slovenska Vlada vodila pogajanja tako, da je želela in imela pred seboj ključno stremljenje pravično rešiti vprašanje meje in to v vzajemnem interesu z Republiko Hrvaško, ker nobena izsiljena meja ni trajna in pravična rešitev. Da smo se do tega dokopali z zelo velikimi mukami, z veliko porabljenega časa, vendar smo ravnali prav, da smo to vprašanje rešili na začetku mandata, ker bi sicer zgoščen čas pogajanj in konflikt v primeru blokade pomenila verjetno nepredvidljive okoliščine, ne samo v političnem, gospodarskem in čisto človeškem smislu, ampak morda tudi v kakšnih drugih ozirih. Tako da smo to vprašanje dali ad acta in zdaj čakamo še na voljo ljudi. Jaz upam, da bodo ljudje razmislili, se seveda odločili po svoji vesti, ampak da bodo razmislili o tem, ali želijo v prihodnost ali želijo v preteklost — v prihodnost z eno pravično mejo med državama. Jaz seveda za to nosim, kot sem včeraj rekel, neskončno, brezmejno odgovornost. Nekdo je tu govoril o tem, da je zlahka sprejemati te odločitve. Samo tiste, v katere trdno verjameš, potem ko so bili na njih narejeni preizkusi znanja, izkušenj in nenazadnje tudi možnosti, ki jih daje pogovarjanje s tretjo stranjo. Ker ni tu samo vprašanje, kakšna sta naša volja in naš pogled na to vprašanje, morate prepričati tudi sosednjo Hrvaško.

Torej, slovenska Vlada je očitke ali nova dejstva, ki naj bi bila domnevno znana, zavrnila kot neutemeljena in sprašuje nasprotnike tega sporazuma, kaj je alternativa. Mislim, da je dolžnost predlagatelj, da povedo, kaj je alternativa temu sporazumu, če nagovarjajo ljudi, da ga zavrnejo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin. Stališče Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke bo predstavil Zmago Jelinčič Plemeniti.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Dober dan vsem skupaj!

Ravnokar smo poslušali premierja gospoda Pahorja, ki je eklatantno lagal. Rekel je, da je švedska veleposlanica v Sloveniji govorila, da ni bilo nobenega dogovora in skupne predstavitve o določeni

izjavi in da so to rekli tudi Američani. Jaz dvomim, da bi Američani tako pljunili na sosednjo Hrvaško, ki jo pravzaprav tako cenijo, bolj kot Slovenijo, in da bi to naredili tudi Švedi. Dejstvo je, da je v originalnem tekstu arbitražnega, tako imenovanega — Hrvatje pravilno pravijo sporazuma o arbitraži — dodan tudi članak 3., kjer piše takole, bom prebral originalno, da ne bo kdo rekel, da zlorabljam ali da slabo prevajam, "Nakon potpisivanja sporazuma iz članka 1. ovog Zakona, Republika Hrvatska dala je izjavo uz sporazum iz članka 1. ovog zakona koja, u izvorniku na hrvatskom i engleskom jeziku, glasi: "Izjava Republike Hrvatske uz Sporazum o arbitraži između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije. U odnosu na Sporazum o arbitraži između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije, potpisan u Stockholmu 4. studenoga 2009. godine, Republika Hrvatska daje sljedeću izjavo, o čijem su sadržaju dana 27. listopada 2009. hrvatska i slovenska strana zajedno izvjestile Predsjedništvo Vijeća Europske unije i Sjedinjene Američke Države.". In še naprej, potem je ta izjava "Ništa u sporazumu o arbitraži između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije neće se smatrati kao pristanak Hrvatske na zahtjev Slovenije za teritorijalnim kontaktom s otvorenim morem." in naprej, "Kao što je dogovoreno sa slovenskom stranom, Republika Hrvatska daje ovu Izjavo nakon potpisivanja Sporazuma o arbitraži, a prije ratifikacije Sporazuma o arbitraži u Republici Hrvatskoj i Republici Sloveniji, u skladu sa člankom 11. stavkom 1. Sporazuma o arbitraži.". Podpisana je Kosor. Še enkrat pravim, lepo piše, kdaj, kateri dan so naši gospodje skupaj s Hrvati pojasnili zadeve in kot piše "i zajedno izvjestile", skupno torej "Predsjedništvo Vijeća Europske unije i Sjedinjene Američke Države.". Gospod Pahor je lagal, tako kot laže o drugih stvareh.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Gospod Jelinčič, prekinil sem vas. Želim vas... Gospod Jelinčič, želim vas opozoriti na primernost besed. Želim vas opozoriti na primernost besed. Gospod Jelinčič, želimo vas opozoriti na primernost besed. In še enkrat. In vam izrekam opomin. Izrekam vam prvi opomin. Nadaljujete.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Lahko povem, pa prosim ti dve minuti zraven. Dve minuti zraven.

Dejstvo je, da se gospod Pahor na dveh mestih pogovarja za službo v tujini in mora narediti nekaj za to, da bo to službo dobil. In treba je pač izdati lastno domovino, kajti za službico se naredi marsikaj.

Ko je gospod Pahor rekel, da gre za vzajemno korist obeh držav, ne gre za vzajemno korist obeh držav, gre za vzajemno korist obeh predsednikov držav oziroma predsednikov vlad, gospe Kosor in gospoda Pahorja. To je tista vzajemna korist. Slovenija bo izgubila svoj integralni del nacionalnega ozemlja in naj gospod Pahor ne govori, kje je alternativa. Alternativa je v mirovni mednarodni konferenci, ki je pa gospod Pahor noče in ne sme proklamirati, zardi tega, ker so mu tako določili in mu enostavno povedali, kaj sme. Kaj bo pa potem, ko bo Evropska unija razpadla. Po ameriških projektih, ki so bili tudi objavljeni, naj bi Evropska unija razpadla okrog leta 2025 pa morda že malo prej. In takrat bodo Hrvatje rekli fino, saj imamo lepo, verjetno, še Piran zraven. To bo tisto, s čemer gospod Pahor garantira, ne vem s čim garantira in govori tukaj o nekakšnih brezmejnih garancijah in ne vem čem še vse. S čim pa? S tisto kolibo v Umagu ali kaj? S tem garantira, da prodaja celo slovensko nacionalno ozemlje. A to je tisto? Lepo vas prosim, tukaj se mi pogovarja ... /Izklop mikrofona./

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:

Gospod Jelinčič, z osebnimi napadi in obtožbami na kogarkoli, predsednik Vlade ali kogarkoli, vam ne bom dovolil nadaljevati. Imate vso pravico, da poveste vse razloge, za kaj ste proti arbitražnemu sporazumu, zakaj menite, da Vlada ni delovala dobro pri tem, vse to, vendar ti osebni napadi na kogarkoli v parlamentu nimajo mesta. Zato vam izrekam drugi opomin. Hvala lepa.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Veste kaj, kar izrekajte opomine, saj kažete ... /Izklop mikrofona./

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:

Gospod Jelinčič, samo enkrat ste si privoščili napad in to na zadnji redni seji — ob postavljanju poslanskih vprašanj ste si privoščili nezaslišan napad na predsedujočega. In tega vam ne bom več

dovolil. Nadaljujte v okviru nekih pravil, ki veljajo za ta zbor.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Ali mi lahko 4 minute dodate zraven, ki ste jih vi porabili za svoje pojasnjevanje? Vem, da je to vaš namen in da je to vaš način dela. Pa vendar, spoštujte vsaj neka osnovna pravila, ki se v demokraciji upoštevajo. Prosim še 4 minute zraven.

Sprašujem se, kaj bo pa gospod predsednik Vlade naredil naprej, ko bomo ugotovili, ko bo cela Slovenija ugotovila, da smo izgubili izhod na odprto morje, da smo izgubili morje, da bo Koper propadel oziroma ko bo propadel, da bo polovica slovenskega gospodarstva šla na tla, zaradi teh zadev. Kaj bo rekel? Nič, ker bo nekje v službi v tujini in se bo fino imel.

Ko se sprašuje gospod predsednik, kje smo bili 18 let? V tem primeru bi vsaj za Slovensko nacionalno stranko lahko gospod predsednik rekel, da mi vztrajamo na svojem stališču odkar smo prišli v Državni zbor. Pa nas nihče ni poslušal, vključno z vladajočo konstalacijo, ki je tudi danes na Vladi, in je pravzaprav vladala za razliko od gospoda Janše vse ostalo obdobje, razen štirih let. Mislim, da se je treba tukaj malo zagledati in pogledati vase in ugotoviti, kaj je bilo narobe in kje je bilo to narobe. Vendar vam je vseeno. Vse sile in moči ste dali za to, da preko gesla "Smo za sporazum", nezakonito oglašujete in delate propagando v podporo k temu sporazumu o arbitraži. In seveda, inšpektorat Ministrstva za notranje zadeve je seveda dal odgovor, da so oni prekrškovni organ, ki lahko izreka le sankcije za v zakonu izrecno določene prekrške in ne zoper osebe, v zakonu izrecno opredeljene kot odgovorne osebe za prekršek. Skratka, Vlada potem lahko dela, kar hoče, ali kaj. In zdaj smo ugotovili, da Vlada celo na svoji internetni strani propagira eurofon, na katerega kličejo državljani in potem dobivajo napotke, da morajo glasovati za ta sporazum. Seveda, to kakor ne pomeni nič, seveda nič ne pomeni. Jasno, da ne pomeni nič. Kako naj bi to pomenilo, če imamo pa take pravne strokovnjake, ki niti prevoda iz angleškega jezika ne znajo dobro speljati, ko prevajajo maritime areas v morska območja. Točno, jaz mislim, da je bil gospod Rudolf srečen, ko je slišal take neumnosti. Verjetno jih je te gospode, pravne strokovnjake tudi spustil zato, da lahko delajo neumnosti na

slovenski strani in delajo v korist sosednje Hrvaške. To so nesporna dejstva. Tudi ne vedo, kaj je razlika "sea law", in "maritime law". Tudi tega ne vedo naši veliki pravni mednarodni pomorski strokovnjaki, ker enostavno ne ločijo, kaj pomeni morsko območje in kaj pomeni kaj drugega. /Smeh v dvorani./ Kar smejte se, vaša neumnost je tako neskončna, da se morate smejati na tisto, česar ne razumete.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Prosim za mir v dvorani.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Na žalost imam teh napak napisanih preveč, da bi jih lahko naštel v teh kratkih minutah. Ampak tako pač je, saj to tako ali tako ne pomaga nič.

Skratka, sporazum je zelo škodljiv in v tem sporazumu je tudi cela kopica zanimivih stvari. Razlog, zakaj so notri, bomo verjetno izvedeli šele kasneje. V 5. členu piše, da nič ne velja, kar je bilo sklenjenega enostransko po 25. 6. 1991. Dejstvo je, da je Hrvaška razglasila svojo samostojnost in neodvisnost in suverenost 8. 10. To se pravi tri mesece po tem. Ali to pomeni, da tudi ustanovitev hrvaške države ne velja, kajti gre za enostranski dokument? In zakaj je to napisano tako? Zagotovo gre za zelo zvit dogovor, ki ga še ne vidimo, kaj se bo zgodil, ko bo, če bo, upam, da ne, ta sporazum o arbitraži potrjen, takrat bomo videli, kaj sta gospod Pahor in gospa Kosor, kakor pravijo Hrvatje "naumila" takrat v tistih svojih medsebojnih preskakovanjih iskric in ognjev. Gre za negacijo obstanka hrvaške države, ki je bila seveda do 8. 10. del Socialistične federativne Republike Jugoslavije. In če bi se s kom pogovarjali, bi se morali pogovarjati takrat z Beogradom, ne pa z Zagrebom, vendar, to je že preveč za naše umne mednarodne strokovnjake, kajti tako ali tako ne razumejo. Bistveno je, da se to vse skupaj podpiše. Bistveno je, da se iz tega potegne korist in bistveno je, da se bodo nekateri imeli zelo fajn. To, da je Slovenija krvavela za svojo zemljo, jih ne briga. Konec koncev tudi v tistem času leta 1991, mislim da 7. februarja, so podpisali neko deklaracijo mirovno, na kateri bi najraje tanke jugoslovanske ljudske armade sprejeli z rožami, cvetjem in ne vem čem. In če pogledamo, kdo je podpisan pod to deklaracijo, vidimo, da večina te gospode, ki je danes za sporazum s Hrvaško. To se pravi, po mojem mnenju in po mnenju

Slovenske nacionalne stranke in velikega dela slovenske populacije gre za veleizdajo. Gre za veleizdajo, ki je pa, žal, nimamo v Kazenskem zakoniku, zaradi tega, ker se je bilo treba že v naprej zaščititi, da ne bi kdo odgovarjal za radi tega. Kajti, oddaja lastnega ozemlja je veleizdaja. Hrvaški kazenski zakonik ima veleizdajo v svojih členih. Mi tega nimamo.

Skratka, ne vem, kaj bi rekel. Človeku se bruha ob vsem tem, ob teh lažnivostih. Ti zanimivi podatki, da bo Švedska zaprla svoje veleposlaništvo za zunanje delo 31. 5. in da bo definitivno zaprla veleposlaništvo v Sloveniji 30. 6. tudi nekaj povedo. Tudi to nekaj pove. Uredili smo, zmenili smo se, dobili so gospodje kupnino oziroma obljubo za kupnino in tukaj smo. Ne rabimo več. Slovenija je država, ki je v kratkem ne bo več. Hrvaška je pa država, ki bo pomembna. Kajti, zavedati se je treba, da švedsko veleposlaništvo v Zagrebu je in bo.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Predsednik Vlade me je zaprosil, da ga opravičim za izostanek med razpravo zaradi uradnega obiska predsednika srbske vlade. Toliko za obvestilo. Se bo pa pridružil pozneje.

Stališče Poslanskega kluba Liberalne demokracije Slovenije bo predstavil Anton Anderlič.

ANTON ANDERLIČ: Spoštovani.

Naivni bi bili, če bi verjeli, da gre pri današnji točki dnevnega reda Državnega zbora za to, da so znana nova dejstva ali nove okoliščine v zvezi s podpisovanjem sporazuma in pripravami na referendum o potrditve oziroma zavrnitvi zakona o ratifikaciji arbitražnega sporazuma. Priča smo znani dramaturgiji, ki je že velikokrat bila uprizarjana v zadnjih desetletjih v Sloveniji, še posebej v tem dvoletnem mandatu. Gre za to, da je treba sproducirati nek izredni dogodek, prikazati neke okoliščine, ki nimajo nobene zveze z realnostjo. To se je danes že tudi tukaj pokazalo. Bilo je jasno včeraj in tudi takrat, ko je ta zahteva nastala, da so vse okoliščine bile poznane vsem, ki so to želeli videti.

Predsednik Vlade, če je po čem znan, potem je po tem, da se rad pogovarja z vsem in vsakomur, ki ga kaj vpraša ali pa tudi ne. Tu je brez vsakega komentarja

najbrž lahko postaviti piko. Če pa ob tem vemo še to, da se je predsednik Vlade zagotovo več pogovarjal z liderjem opozicije na to temo, kot z vsemi nami, potem nam je stvar še bolj jasna. Zamudili ste, gospodje, idealno priložnost, da bi se pridružili 50 glasovom, ki so bili za sprejem zakona. Nič vam ni preprečevalo, da glasujete za zakon o ratifikaciji. Nič vam tega ni preprečevalo. Zakaj se sedaj sklicevati na to, da bi morali to ratificirati z dvotretjinsko večino? Prilika je bila, da te glasove oddate. Nihče vam ni branil. Ne, ampak raje zapustiti. In zdaj, ko je več kot polovica tistih državljanov in državljanek, ki so se v javnem mnenju izrazili, da je neodgovorno, da Državni zbor prelaga odgovornost na državljane in državljanke, in ker ste to vztrajno zahtevali in s tem referendumom tako rekoč grozili, se je zgodil, seveda, zdaj je treba stvari obrniti drugače. Pokazati, da je še nekaj zadaj. Če gre samo za 10 ur, od tega polovica tistih razpravljavcev tistih, ki so proti, za 10 ur tovrstne kampanje, tudi prav. Zlahka bomo vzdržali - ni prvič - izrednih sej je bilo že dovolj in še jih bo. Ampak, na koncu je vendarle treba povedati, kaj želimo s to razpravo. Ali želimo resnično razčistiti kakšno vprašanje? Če je to, potem nobenega dvoma, dajmo ga, pojasnimo slovenski javnosti. Kot pa je mogoče razbrati iz vsega, kar se je dogajalo v vseh 20-ih letih glede vprašanja meje, potem je več kot očitno, da so vse vlade poskušale urediti to vprašanje. Tudi prejšnja, žal neuspešno. Tudi ta sedanja je dolžna urejati to vprašanje. Prišli smo do rešitve, ki je neka tretja pot. Do zdaj smo že imeli, če se spomnite gospoda Perryja, je bil posrednik med Slovenijo in Hrvaško pred, mislim, 10 leti, da bi to vprašanje uredil, samo s posredovanjem med dvema stranema. In je dvignil roke in šel, ker je rekel "Ti se sami ne bodo dogovorili". Nakar se je našla nova rešitev, ki je v vseh praksah do zdaj, ko gre za spore, najsibo individualne, kolektivne ali meddržavne, da vmes na prošnjo obeh, ob soglasju obeh, ob izhodiščih, ki jih pripravijo skupaj, uredi to nekdo tretji. To je pot, ki jo v Liberalni demokraciji podpiramo.

Verjamemo, da smo izbrali način, ki bo pravi, ki bo dal ob tem, da smo določili vprašanja, ki so nesporna za Slovenijo, da se določi meja, da se določi stik z odprtim morjem. Slovenija je bila, je in bo pomorska država. Tu ni nobenega dvoma in

verjamemo, da imamo prav. Zato tudi zaupamo arbitražnemu tribunalu, da bo upošteval vse relevantne slovenske argumente in tako tudi zarisal mejo, ki pa jo mi v Državnem zboru ne smemo, nimamo pooblastil niti je ne znamo narisati, kar bi nekateri radi, da bi kar mi narisali, sprejeli zakon in smo s tem opravili. Ja, bilo bi zelo lahkotno početje in neznosna lahkotnost vladanja, če temu lahko tako rečemo. To ni način, ki bi nas prepričal, da lahko danes verjamemo, da je karkoli novega, da je karkoli takšnega, kar je bilo zamolčanega, kar je bilo namerno plasiranega v javnost, da bi se stvari naredile bolj prijazne, bolj všečne državljanom, da bi lažje podprli ta zakon. Kajti, nesporno je tudi, da večina tistih, ki so danes najbolj glasni, pravi, da to ni referendum o zakonu o arbitražnem sporazumu, ampak je referendum in odločanje državljanov in državljanek o predsedniku Vlade oziroma o tej vladi. Odločanje o tem in presojo o tem, ali je kompetentna ali ne. Ne gre nasesti tem provokacijam, čeprav so dnevno prisotne.

Mi, v Liberalni demokraciji, se želimo do 5., če hočete, ko bo trajala celotna kampanja, pogovarjati o vseh odprtih vprašanjih in soočati z dejstvi. Zelo težko pa se je soočati z dejstvi takrat, ko, recimo, evropski poslanec, ki je do dobra odgovoren za to, kako se je leta 1991 postavljala začasna meja na Dragonji, pravi "Obsojam predsednika Vlade, ker je pripravil tak sporazum, ker je zanič, ker je katastrofa" in tako naprej, v istem stavku pa pravi "Imam polno razumevanje do Evropske ljudske stranke, ki je večinska, in do Vatikana", ki domnevno podpira tak način reševanja sporov med dvema državama, od katerih je ena v Evropski uniji, ena bo pa jutri in smo tako rekoč v centru vsega dogajanja. In tukaj je bistvo. In tisti, ki pravijo, nekaj za doma, nekaj pa za ven, sedaj opozarjajo na to, da je samo njihova resnica prava. Treba je reči, da je dovolj plenjenja zgodovinskih zaslug v teh 20. letih in da se samo tisti, ki imajo neko zgodovinsko dimenzijo, lahko odločajo o vprašanjih in edino oni to vedo, imeli pa so že nešteto krat priliko, da to uredijo. Ja, razčiščevati stvari, tako sem včeraj razumel tudi na Odboru za zunanjo politiko, in sicer razumem nekatere izjave v zadnjem obdobju, "razčiščevati zato, da se ne bi razčistilo", da bomo še dolgo časa reševali problem, ki ga ne bi bilo, če ga mi ne bi

povzročili. To je približno prava definicija teh zaključnih razprav.

Zato verjemite, da bomo poslanci Liberalne demokracije danes vztrajali, pojasnjevali, če bo kaj za pojasniti, če bo kaj odprtega. Sami smo prepričani, da je to, kar je do sedaj narejenega, prav in da čez 14 dni, ko bo referendum, da bodo volivci in volivke imeli na mizi dovolj argumentov, da se bodo lahko brez botrov in brez tistih, ki žugajo in grozijo, kaj vse se bo zgodilo in kaj vse je zapravljeno, da se bodo odločili prav in da je teh 10 ur predvolilne kampanje danes preprosto odveč. Ampak mi bomo sprejeli predloge oziroma predlog sklepa, ki ga je sprejel matičen odbor in to je tudi vse.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Prosim, da se ne govori danes v tej dvorani o predvolilni kampanji, da me ne bodo obtožili in poslali na sodišče zaradi tega, zaradi kršenja. Stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov bo predstavil Bojan Kontič.

Prosim.

BOJAN KONTIČ: Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovani ministri, kolegice in kolegi!

Če je kdo mislil, da bo s to razpravo danes v Državnem zboru kako drugače, kot je, se je motil oziroma je bil naiven, če je kdo mislil, da danes ne bo predreferendumske kampanje, je živel v zmoti vse do danes. Danes se bo lahko prepričal v nasprotno. To smo storili in temu bomo danes priča in temu se ni moč izogniti in ga skoraj ni poslovnika, pa nekateri se sklicujejo tudi na Ustavo, ki bi to preprečil. Smo namreč sredi kampanje za zakonodajni referendum o Zakonu o ratifikaciji arbitražnega sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške. Smo sredi aktivnosti, v katerih se državljanke in državljani lahko seznanijo z vsemi dejstvi glede arbitražnega sporazuma. To je čas, ko se državljanke in državljani lahko prepričajo o točnosti ter o pravilnosti argumentov, ki so Vlado in Državni zbor vodili pri potrditvi zakona o arbitražnem sporazumu. Smo sredi aktivnosti, ki jih bomo državljani in državljanke Slovenije strnili v nedeljo 6. junija, ko bomo z opredelitvijo za arbitražni sporazum izkazali svojo premišljenost ter odgovornost do naše skupne države, njene

prihodnosti, prihodnosti nas vseh, zlasti pa generacij, ki prihajajo za nami.

Normalno je, da v življenju naletimo na raznovrstnost stališč in pogledov, še zlasti je to normalno za politiko. Toliko bolj, ko gre za vprašanje, ki zbuja toliko pozornosti, kot ga v javnosti med politiki utemeljeno zbuja razreševanja mejnega spora s sosednjo Hrvaško. Raznovrstnost in različnost stališč bogati skupno pot in tudi končni rezultat, a le v primeru, ko gre za pot, na kateri se argumenti soočajo s protiargumenti in ko je spoštovanje drugačnega pogleda temeljna značilnost takih razprav. V razpravi o razreševanju mejnega spora s Hrvaško in zlasti glede predloženega, s strani Ustavnega sodišča, s pozitivnim mnenjem odprtega arbitražnega sporazuma med Vlado Slovenije in Hrvaške ter kasneje v Državnem zboru brez glasu proti potrjenega sporazuma je bilo izrečenih velikih besed, utemeljenih pripomb, modrih razmišljanj ter obilo vprašanj, ki so tudi posledica nepoznavanja. In to je bilo dobrodošlo predsedniku Vlade, Vladi, nam poslancem, pravzaprav vsej slovenski javnosti, ki se je tako lahko vsestranko seznanila s sporazumom. Veliko preveč je bilo izrečenih v tem času tudi neprimernih besed, neprimernih za državo in družbo, za kakršno se radi razglašamo, a žal vsi ne delamo v tem smislu oziroma s tem ciljem. Neprimernih besed, težkih, a povsem neutemeljenih obtožb, žaljivk, manipulacij in sprenevedanja. Težke, a povsem neutemeljene obtožbe so letele in še letijo te dni zlasti na predsednika Vlade pa tudi na zunanjega ministra, vsepovprek se obtožuje poslance, ki smo v zakonite, postopku in na podlagi mnenj za mednarodno pravo kvalificiranih strokovnjakov proučili, podprli in potrdili ta sporazum. V javnosti se manipulira s prirejenimi podatki ali razlagami sporazuma in straši z možnimi ali celo neizbežnimi posledicami, ki nimajo nikakršne opore ne v arbitražnem sporazumu in še manj v primerjalni mednarodni praksi prava morja. Na drugi strani se vse resnične, pozitivne prednosti sporazum stalno napada. Zanesljive, dobre posledice za našo državo, državljanke in državljane, za sosednjo državo in njene ljudi, za ljudi in celo področje regije, za Evropo, ki je tudi naša Evropa, v celoti. Namerno, nemara tudi zlonamerno se spregleda ali zamolči številne negativne posledice, ki bi jih

prinesla zavrnitev arbitražnega sporazuma, za Slovenijo, za vse naše ljudi, za življenje v regiji in v Evropi. "Nič se ne bo zgodilo, če sporazuma ne sprejmemo." pravijo in kot mantra dodajajo "Čas je na naši strani, nam se ne mudi, mudi se Hrvaški.". Če pustimo ob strani neevropsko misel, da nekdo lahko odreka komu drugemu, državi, pot v prihodnost zaradi lastnih računov, naj poudarim naslednje. Tudi nam v Sloveniji se mudi v našo prihodnost, za boljšo prihodnost nas in naših otrok, tako gledamo mi, Socialni demokrati, in vem ter verjamem, da tako gledajo v Sloveniji vsi, ki imajo do prihodnosti dobronameren in odgovoren odnos. Naj mi bo dovoljenja prisposoda. Stojimo na železniški postaji, imamo kupljeno vozovnico in pred nami je vlak, ki pelje v pravo smer, na zeleno lokacijo. Mi pa stojimo in se odločamo, ali bi vstopili v ta vlak ali ne, ali ne bi raje počakali naslednjega. Pri tem niti ne poznamo časa prihoda in ali bo ta vlak sploh prišel, kakšen bo in kakšna bo cena vozovnice. Nič se ne bo spremenilo, pravijo nasprotniki sporazuma. Ja, res je, nič se ne bo spremenilo. Hrvaški mejni prehod bo na Slovenski strani, nadzirali bomo pol Piranskega zaliva, nesporazumi bodo ostajali, plodna tla za incidente bodo ostala in tako dalje, nič se ne bo spremenilo. "Počakajmo", nam govorijo tisti, ki so leta in leta držali škarje in platno v slovenski zunanji politiki. Govorijo nam tisti, ki so v preteklem mandatu štiri leta vodili Vlado naše države kot članice EU in Nata. Vsi vemo, da Hrvaška v tem času ni bila članica teh mednarodnih povezav. "Sporazum je politični in strokovni zmazek!" nas in javnost hitijo prepričevati nasprotniki sporazuma in pri tem zamolčijo slovenski javnosti, da sporazum podpirajo v mednarodni pravni stroki in tudi najvišji predstavniki ne samo mednarodne skupnosti, ampak tudi tistih, političnih in verskih institucij, katerim ti nasprotniki pripadajo in se sicer na njih drugače tako radi sklicujejo. "Zakaj smo preložili odgovornost na ljudi?" nas sprašuje tisti, ki so napovedovali in zahtevali referendum, ko še niti vsebine niso natančno poznali. Še enkrat, odgovor Socialnih demokratov, naš predsednik Vlade je podpisal sporazum, ki ga je poslala Vlada na Ustavno sodišče in kasneje v Državni zbor, kjer smo ga brez glasu proti tudi sprejeli in za to odločitev sprejemamo vso odgovornost. Najbolj krčeviti nasprotniki pa so sejo zapustili, niso glasovali proti.

Torej je tudi za njih edina možnost glasovanja prav ta referendum.

Kolegice in kolegi, spoštovani predsednik Vlade — ki ga sicer v tem trenutku ni, je pa bil prisoten na začetku in se nam bo v nadaljevanju priključil —, današnja seja je namenjena ponovni seznanitvi z dejstvi, predvsem pa je priložnost za razpravo, ki bo prispevek k še večji razdvojenosti in zmedi. Natančna proučitev mnenja Zakonodajno-pravne službe pritrjuje tistim, ki smo imeli glede te seje pomisleke.

Dovolite mi, da se opredelim še do razloga za sklic te seje, ki je označen kot novo dejstvo. Zavajanje predsednika Vlade, češ da se Hrvaška ne strinja s tem, da bo Slovenija na ta način dobila stik z odprtim morjem. Ja, seveda se ne strinja. Če bi se strinjala, bi to dosegli z bilateralnim dogovorom. Je pa to kot vsebina in cilj arbitražnega sporazuma zapisano ravno v njem. In naslednja trditev, enostranska izjava Hrvaške je dokaz, da se s tem ne strinja. Ali ni morda mogoče to enostransko izjavo, ki sicer nima nobene teže, razumeti kot posledico zavedanja Hrvaške politike, da bo arbitražni sporazum prinesel rešitev, s katero se ne strinjajo. Dovolj je neutemeljenih in neprimernih napadov na ključne nosilce državne suverenosti, na Državni zbor, na predsednika republike, Vlade, celo na Ustavno sodišče, dovolj neresnic, po domače laži, sprenevedanja in manipulacij. Diplomatski predstavniki držav, ki so bile naštet, zanikajo, pa spet ni dovolj, dvom ostaja.

Kot vsi dobronamerni, tudi Socialni demokrati na vse to nimamo drugega odgovora kot resnico in strokovno preverjene argumente. Argumente, ki z določili sporazuma zagotavljajo pošteno, pravično in trajno rešitev mejnega spora. Sem seveda sodi tudi neposredni izhod na odprto morje in s tem prinašajo v življenje med državama, med ljudmi, zlasti ob meji, mir ter sožitja. Tako Socialni demokrati mislimo, delamo in bomo delali za potrditev arbitražnega sporazuma, z odgovornostjo do državljanek in državljanov, do naših sedanjih in prihodnih mladih generacij, do naše, vsem skupne države in domovine. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Socialne demokratske stranke bo predstavil Zvonko Černač.
Prosim.

ZVONKO ČERNAČ: Stališče Slovenske demokratske stranke, predsednik.

Spoštovane kolegice in kolegi, vsi ostali prisotni!

V Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke smo današnjo sejo zahtevali zato, da bi dobili jasne odgovore na jasno zastavljena vprašanja, predvsem pa odgovore na to, kaj bo storila Vlada glede na nova dejstva, s katerimi je bila javnost, pa tudi ta Državni zbor, seznanjena po tistem, ko je o ratifikaciji arbitražnega sporazuma odločal ta parlament, predvsem pa po tistem, ko je bilo odločeno o razpisu naknadnega zakonodajnega referendumu.

Danes teh odgovorov nismo dobili, ne s strani premierja ne s strani ostalih članov Vlade. Gre za navedbo, ki je del zakona o ratifikaciji arbitražnega sporazuma v saboru Republike Hrvaške, v členu 3, zakona, kjer je ta izjava, ki nam odreka neposreden teritorialni dostop do mednarodnih voda, izrecno zapisana. Še več, v tej izjavi v članu 3, zakona, ki je bil sprejet 20. novembra lani v hrvaškem saboru, kot veste skoraj soglasno, je izrecno zapisano, da je bila s to izjavo predhodno seznanjena Slovenija oziroma slovenska vlada in to teden dni pred podpisom arbitražnega sporazuma, 27. oktobra 2009, in da sta s to izjavo obe državi skupaj obvestili predsedstvo Sveta Evropske unije in ZDA. Deset dni pred odločanjem o najbolj pomembnem vprašanju po osamosvojitvi Slovenije, pred odločanjem o tem, ali bo Slovenija ohranila bistven del naše državnosti in suverenosti, ali bomo ohranili naše morje ali pa bo Slovensko morje postalo odrezano od mednarodnih voda, zaprto, ujeta med Hrvaške in italijanske vode, so Slovenci razdeljeni, namesto da bi bili enotni. Mnogi ne vedo niti tega, da gre za naknadni zakonodajni referendum, in da bo od odločitve ljudi na referendumu odvisno, če bo arbitražni sporazum potrjen ali bomo za vedno in nepovratno izgubili pomemben del naše suverenosti. Slovenija je bila vedno pomorska država. Zakaj bi v Evropski uniji imeli manj kot smo imeli v bivši državi? Slovenska Vlada, ki je odgovorna za to, da smo Slovenci na točki, kjer bi morali biti enotni, razklani, pa se gre, in to v nasprotju

z zakonom, izrazito agitacijsko referendumsko kampanjo, namesto da bi ljudem pojasnila, kaj je pravzaprav vsebina arbitražnega sporazuma. Vlada Republike Slovenije in skoraj vsa ministrstva na svojih spletnih straneh odkrito agitirajo za arbitražni sporazum, kljub temu, da ne Vlada ne ministrstva niso, niti ne morejo biti organizatorji volilne kampanje.

Ob tem velja v zvezi z objavljenimi vsebinami na spletnih straneh Urada Vlade za komuniciranje, vladni spletni strani in spletni strani večine ministrstev dodatno opozoriti še na dejstvo, da je ta klasična propagandna vsebina izjemno podobna vsebini, objavljeni na spletnih straneh Socialnih demokratov in LDS. Te vsebine niso pojasnjevalne in ne informativne narave, ki naj bi predstavljala neposredno obliko komuniciranja Vlade z javnostjo in vladne informacijske kampanje, ki naj bi javnost dejansko in objektivno seznanila o sporazumu o arbitraži, ampak je dejansko ta kampanja naravnana kot propagandna vsebina referendumske kampanje v agitacijo za sporazum o arbitraži, kar je povsem neodgovorno s strani Vlade in posameznih ministrstev do volivk in volivcev.

Podobno neodgovorno kot Vlada in posamezna ministrstva se obnašajo tudi ostale institucije, ki naj bi bile v službi vseh državljanov, predvsem pa neodvisne. Predsednik države, bivši predsednik države, ki agitirata enostransko, slednji celo laže, ko govori o tem, da nam arbitražni sporazum zagotavlja neposreden teritorialni dostop do mednarodnih voda. Skratka, obnašajo se te institucije tako, kot da bi šlo za volitve in kot da bi bila ta odločitev povezana z usodo aktualne vlade. Ni. Gre za vprašanja, ki presegajo ozke politične okvire. Številni razumniki in strokovnjaki so to dojeli in se ne bojijo izraziti svojih argumentov proti, četudi politično sodijo bliže Pahorjevi koaliciji. Tudi danes v Državnem zboru ponovno s strani premierja poslušamo grožnje o tem, kaj vse nas čaka v primeru, če bo ta arbitražni sporazum zavržen. Straši se Slovence po nepotrebnem. V Sloveniji smo že bili priče podobni situaciji pred 20 leti, ko smo se osamosvajali. Nekateri, ki danes sedijo v dobro plačanem fotelju Kabineta predsednika Vlade, so nas strašili celo s tem, da bomo jedli travo, če se osamosvojimo, da bomo izolirani, osamljeni, da nas nihče ne bo priznal, da

bomo gospodarsko skrahirali. Nič od tega se ni zgodilo. Slovenija se je s pravočasno in pravilno odločitvijo, predvsem pa z enotnostjo, ki je bila dosežena ob takratni odločitvi, izgnila jugoslovanski moriji in relativno hitro postala mednarodno priznana in uspešna država. In v primeru zavrnitve škodljivega arbitražnega sporazuma se ne bo zgodilo nič. Država Slovenija si bo utrdila svoj pogajalski položaj, pogajalsko izhodišče, predvsem pa bo s tem omogočeno, da bo meja rešena na pravičen način, in to pred vstopom Hrvaške v Evropsko unijo. Sedanji arbitražni sporazum tega ne omogoča.

Spoštovane kolegice in kolegi! Gre za Slovenijo, gre za našo državo in gre za vprašanje našega morja. Gre za to, ali bomo ponovno, čemur smo bili v zgodovini priče že večkrat, izgubili del svojega ozemlja — tokrat morje, neposreden teritorialni dostop do mednarodnih voda. Če bi bil arbitražni sporazum res tako dober, kot ga brez argumentov predstavljajo tisti, ki so ga podpisali, potem verjetno taka agitacija, kot se jo gre Vlada na spletnih straneh Vlade in posameznih ministrstev, ne bi bila potrebna. Tudi taka medijska agitacija, kot smo ji priče v zadnjih tednih, ne.

V obdobju med 7. in 25. majem 2010 so nekateri tiskani mediji dokazali svojo privrženost vladnemu agitpropu. Naj izpostavim samo Delo in Dnevnik. Dnevnik je v tem obdobju objavil šest komentarjev, ki navijajo za arbitražni sporazum, ter nobenega, ki bi predstavil stališče proti. Precej zgovorna je tudi statistika: od 32 objavljenih člankov, jih je polovica za arbitražni sporazum, le 5 proti; razmerje je torej 3:1. Delo je nesporni zmagovalec v tem vladnem agitpropu. Razmerje med članki v podporo je 11:1. V omenjenem obdobju pa ni bilo niti enega intervjuja in niti enega komentarja, ki bi ljudem predstavil argumente tistih, ki menijo, da je ta sporazum za Slovenijo škodljiv.

Ob vsem tem pa posamezni ministri očitajo celo ideološko kampanjo opoziciji, in to brez argumentov, sami pa ne ponudijo nobenega prepričljivega argumenta o tem, zakaj je ta arbitražni sporazum dober. Tisti redki, ki se slišijo tu in tam, o tem, da končno rešuje to vprašanje in da bo to vprašanje dokončno rešeno, niso argumenti za, kajti glede na določbe sporazuma, glede na to, da v njem ni časovnice, se bo to vprašanje začelo

reševati šele po podpisu pristopne pogodbe Hrvaške v Evropsko unijo. Takrat začnejo teči roki in glede na to, da ni nobenih rokov, v katerem priti do končne odločitve, lahko ta rešitev traja 5, 10, 20 ali pa še več let. In tisto, kar je bistveno, glede na besedilo, tako kot je zapisano, Sloveniji ta sporazum ne zagotavlja tega teritorija ali "contacta" oziroma neposrednega teritorialnega stika z mednarodnimi vodami, v angleški verziji govorimo v tem sporazumu, govorite o "junction", v hrvaški verziji piše v tem členu, da določa "vezu Slovenije prema otvorenom moru." "Vezu Slovenije prema otvorenom moru", se pravi, povezavo Slovenije do odprtega morja oziroma do mednarodnih voda. Argument naj bi bil, da se s tem sporazumom rešuje dolgoletno vprašanje. Ne rešuje se, dodatno se zapleta. Nepravična rešitev bo med oba naroda zabila klin oziroma zanetila ogenj, ki bo tlel še nekaj časa.

Po razpisu referendumu smo bili seznanjeni z izjavami in dejstvi, ki govorijo o tem, da je premier ob podpisu arbitražnega sporazuma vedel in se zavedal tega, da nam ta sporazum ne zagotavlja ohranitve neposrednega teritorialnega dostopa do mednarodnih voda. In očitno je vedel, da nam ne zagotavlja določitve meje na morju, na stičišču našega slovenskega morja in mednarodnih voda. To izhaja iz besedila sporazuma samega in iz izjav, ki so ga spremljale pred podpisom 4. 11. lani v Stockholmu.

V Slovenski demokratični stranki izjavam premierja in njegovih ministrov preprosto ne verjamemo več. Izkazale so se za čisto laž, manipulacije in zavajanje. Premier je ves čas govoril o tem, da ima Slovenija z arbitražnim sporazumom zagotovljen teritorialni stik z odprtim morjem. Neposreden stik torej. O tem je govoril v Polemiki 10. maja, izrecno je zagotovil, da je bilo to zagotovilo dano tudi s hrvaške strani, konkretno s strani premierke Kosor. V odgovoru na poslansko vprašanje 17. maja v tem Državnem zboru pa je najprej dejal, da je to zagotovilo dano na Trakoščanu, in sicer ne pisno, pač pa tudi ne ustno, ne neposredno, dejal je, da tega ni bilo treba povedati zelo odkrito in jasno, kot to poročajo nekateri hrvaški in slovenski mediji, dovolj je bilo, po njegovem mnenju, za to zagotovilo, da sta se državi usedli nazaj za pogajalsko mizo. Nekaj minut za tem, pa je v dopolnitvi odgovora

dejal, da je bilo to zagotovilo dano 11. septembra lani v Ljubljani. Spomnite se, takrat sta s premierko popila v Ljubljani neko kavo in verjetno sta se o marsičem pogovarjala. Gotovo pa nič o tistem, kar naj bi Sloveniji zagotavljalo neposreden teritorialni dostop slovenskega morja z mednarodnimi vodami.

Tega zagotovila torej ni bilo v nobeni pisni ali taki obliki, ki bi imela formalnopravne posledice. Ko je premier blokiral hrvaška pristopna pogajanja, je takrat dejal, da bo Slovenija umaknila pridržke, ko bo mejno vprašanje s Hrvaško dokončno rešeno. Pridržki so bili umaknjeni, rešitve mejnega vprašanja pa ne bo še nekaj let, saj se postopki, kot sem dejal, po arbitražnem sporazumu začnejo šele s podpisom pristopne pogodbe Hrvaške z Evropsko unijo. Vse ostale okoliščine pa kažejo, da bo to reševanje, če bo sporazum potrjen, zelo dolgotrajno, saj si vsaka država po svoje razlaga to besedilo. In ko bo odločitev prišla, bo treba spremeniti Ustavo. Tokrat z dvotretjinsko, ne z navadno večino. In takrat se bomo očitno Slovenci ponovno razdvajali in prepirali med seboj o tem, kdo je bolj in kdo manj odgovoren za izgubo našega morja. Ob vsej tej zmedu na slovenski strani, pa je Hrvaška ob ratifikaciji arbitražnega sporazuma v Saboru sprejela tudi izjavo, ki je del zakona o ratifikaciji v 3. členu, ki je nedvoumna in ki pravi, da ničesar v sporazumu o arbitraži med Vlado Republike Hrvaške in Vlado Republike Slovenije ni mogoče smatrati kot pristanek Hrvaške na zahtevo Slovenije po teritorialnem stiku z odprtim morjem. Pri tem je pomembno to, da je ta izjava del zakona o ratifikaciji arbitražnega sporazuma, ki ga je Sabor sprejel 20. novembra lani skoraj soglasno. Še pomembnejša pa je seveda umestitev, časovna umestitev te izjave v kontekst sporazuma, saj v tej izjavi, torej v zakonu, v hrvaškem zakonu o ratifikaciji ne piše samo, da je bila Slovenija s to izjavo seznanjena, piše, da sta o njej teden dni pred podpisom arbitražnega sporazuma, torej 27. 10. 2009, hrvaška in slovenska stran skupaj obvestili predsedstvo Sveta Evropske unije in ZDA. Torej, je bil slovenski premier s to izjavo seznanjen in se je z njo strinjal pred podpisom arbitražnega sporazuma. V nadaljevanju tudi piše, da je bilo s slovensko stranjo dogovorjeno, da Republika Hrvaška to izjavo daje po podpisu arbitražnega

sporazuma, po 4. 11., kar se je 9. 11. tudi zgodilo, in pred ratifikacijo v Saboru, torej 20. 11., kar se je tudi zgodilo. Očitno je Hrvaška to časovnico zelo natančno pozicionirala na tak način, da bo imela zanjo tudi ustrezne pozitivne pravne posledice, ki gredo v škodo slovenskim interesom. In naš premier je za to ves čas vedel. Te hrvaške izjave, ki je del zakona o potrditvi arbitražnega sporazuma — v 3. členu zakona je zapisana v Hrvaškem saboru 20. 11. lani —, do pred kratkim iz Slovenije ni demantiral nihče. Šele sedaj, ko je opozicija izpostavila to vprašanje in glede na manipulacijo slovenske vlade glede arbitražnega sporazuma, se je odzvalo slovensko ministrstvo za zunanje zadeve, vendar tudi v tem primeru gre za demanti po vsebini, ne pa po formi, ki je v tem primeru pomembna, glede na umestitev te izjave v kontekst celotnega dogajanja.

Premier sam je v intervjuju na Televiziji Slovenija 16. 11. lani, ko je govoril o tem, da je Slovenija želela dobiti v tem sporazumu "teritorial contact", pa ji ni uspelo in je pristala na "junction", dejal, citiram "Jaz sem v Berlinu v ponedeljek izrazil hvaležnost zunanji ministrici Hilary Clinton, da je njena diplomacija na mojo željo in prošnjo posredovala...", konec citata. Torej, priče temu sporazumevanju obstajajo. Te priče torej so. Upamo, da obstajajo tudi zapisi, magnetogrami teh pogovorov. In če to, kar piše v zakonu o ratifikaciji arbitražnega sporazuma, ki ga je sprejel Hrvaški sabor, ne drži, kaj bo storila slovenska vlada? Bo zahtevala, da Hrvaška to določbo spremeni, da spremeni zakon, da iz zakona izključi ta člen, da se ta člen črta iz zakona o ratifikaciji? Zakaj tega še ni storila? Formalno je Republika Hrvaška o potrditvi zakona to izjavo vnesla v sam zakon in kot taka učinkuje. Če na naši strani ne bo storjeno ničesar, potem hrvaški izjavi slovenska vlada potihoma pritrjuje. Izjava, ki je bila sprejeta ob ratifikaciji arbitražnega sporazuma v slovenskem parlamentu pa še zdaleč nima take teže, kot hrvaška izjava. Tudi njeno časovno pozicioniranje in vse druge okoliščine govorijo o tem, da nima v nasprotju z izjavo Republike Hrvaške nobene teže. In tisto, ker je bistveno, ta izjava kaže na to, da Hrvaška popolnoma drugače razlaga določbe arbitražnega sporazuma kot Slovenija, in to na bistveni točki, od katere je odvisno, ali bo Slovenija neposreden

teritorialni dostop do mednarodnih voda ohranila ali ga bo izgubila.

Torej, ne gre za sporazum, spoštovane gospe in gospodje, gre za nesporazum, ki vprašanja tudi ne rešuje na pravičen način.

Komu torej verjeti? Komu naj verjame slovenska javnost? Doslej so se vse hrvaške izjave in napovedi potrdile. Na naši strani pa se premier in ministri sami zapletajo v nasprotujoče izjave in nelogičnosti. Iz tega razloga, žal, premierju in ministrom ne verjamemo več. Še več, dejstva govorijo drugače. Menimo, da so načrtno zavajali slovensko javnost in da so za Slovenijo škodljiv sporazum želeli prodati slovenski javnosti kot "remek delo". Na to napotuje tudi besedilo sporazuma, ki ne vsebuje več načela zunanje pravičnosti, ex aequo et bono, pri določitvi meje in časovnica, ki je v tem sporazumu v nasprotju s predhodnim ni več. V predhodnem sporazumu so bili namreč jasno postavljeni roki za odločitev, ki jih v arbitražnem sporazumu več ni, zaradi tega bo vprašanje ostalo odprto več let in ne pomeni nobene rešitve, pač pa nadaljevanje spornih razmerij. Ko bo pa ta odločitev prišla, odgovornih že dolgo ne bo reč na položajih.

Premier je včeraj dejal: "Najmanj kar lahko Slovenija dobi, je stik z odprtimi vodami." Slovenija ima danes več kot stik. Ima neposreden teritorialni dostop do mednarodnih voda. Zakaj bi torej pristala na nekaj, kar daje manj, kot smo imeli v bivši državi. Zakaj bi bili kot članica Evropske unije na slabšem. Treba je še enkrat spomniti, kaj določa 3. člen tega sporazuma v točkah A, B in C. Kakorkoli jih beremo, so določbe jasne in nedvoumne. V 3.a se določi meja na kopnem in morju po mednarodnem pravu. In ko bo enkrat meja po mednarodnem pravu določena, govori 3.b člen o tem, v angleškem "Slovenian junction to the high sea", ne govori o "territorial contact", če bi pisalo tam "territorial contact", bi bile vse dileme odpravljene, kar bi bilo nedvoumno. Na hrvaški strani imamo "vezu Slovenije prema otvorenom moru", mi govorimo v slovenskem delu o "stiku". Kakorkoli že, v kolikor bi na podlagi 3.a člena bila meja določena tako, da bi se naše vode stikale z mednarodnimi, potem ne potrebujemo ne 3.b in ne 3.c člena, ki govori o plovnih režimih.

Zakaj pa je pomemben ta 3.c člen — in na to napotuje tudi včerajšnja izjava zunanjega ministra, ki pravi, da je "naloga arbitražnega sodišča omogočiti stik z mednarodnimi vodami, to je Sloveniji omogočiti svoboden izhod do mednarodnih voda", kar je tudi bistveno manj, kot imamo danes in manj, kot je bila zahteva tega parlamenta. Torej, ta 3.c točka oziroma 3. člen v C točki je verjetno zapisan zaradi tega, da ko se bo enkrat meja razmejila in ko bosta Hrvaška in Italija tudi na morju mejili ena na drugo, bosta razglasili epikontinentalne pasove na celotnem Jadranu, točka T5 pa se bo premaknila tam nekje do Črne Gore. Zato so v tem 3.c členu režimi plovbe.

V primeru arbitražnega sporazuma gre za določitev meje na morju, ki bo za vedno in nepovratno, tako kot določa sporazum, Sloveniji vzela del njene suverenosti. Ko bo čez mnogo let, če bo ta arbitražni sporazum potrjen, prišla odločitev arbitrov, jo bo treba spoštovati in v skladu s to odločitvijo spremeniti Ustavo. Takrat bo Slovenija ponovno na točki razhajanja. Gre pa za vprašanje, ki bi ga morala prvenstveno rešiti oziroma urediti država, ki se Evropski uniji približuje, torej Republika Hrvaška. Meje bodo pomembne tudi v bodoče, še toliko bolj s Hrvaško, ki ima nerešena mejna vprašanja tudi z ostalimi sosedami. Poleg tega se schengenska meja še nekaj časa ne bo premaknila s tega območja. Toliko bolj bodo pomembne meje na morju, to nam kaže tudi zadnji primer plinskega terminala v Žavljah — gradil se bo v italijanskih vodah, kaj lahko stori Slovenija, smo pa videli pred kratkim.

Spoštovani gospe in gospodje, v Slovenski demokratični stranki smo v današnji razpravi želeli dejansko razčistiti vsa ta ozadja in danes moram ugotoviti, da ni več vprašanje, ali nam arbitražni sporazum zagotavlja ohranitev tistega, kar imamo danes in kar smo imeli v bivši državi. Danes vemo, da po arbitražnem sporazumu slovensko morje ne bo več mejilo na mednarodne vode, Slovenija pa ne bo z arbitražnim sporazumom dobila nič več, kot ji zagotavljajo drugi mednarodni akti, predvsem tisti, ki se nanašajo na režime plovbe. Danes je vprašanje, ki terja odgovor, zakaj se slovensko javnost ves čas zavaja. Kako je mogoče, da je premier podpisal sporazum in sprožil ter dosegel celoten postopek ratifikacije, čeprav je vedel, da z njim izgubljam neposreden

teritorialni dostop do mednarodnih voda? Zakaj ni postopka ustavil tisti trenutek, ko je postalo jasno, da je Slovenija popustila, in to na ključni točki naše suverenosti? Žal ni nobene druge možnosti več, kot da se ta postopek zaključi na referendumu. Slovenija se po nepotrebnem izpostavlja in daje na kocko pomemben del svoje suverenosti. Po vsem tem in po tistem, ko je jasno, da oba podpisnika diametralno nasprotno tolmačita bistveno določilo arbitražnega sporazuma, pri čemer se je Hrvaška dodatno zavarovala v tem tolmačenju na formalnopravno ustrezen način, Slovenija pač ne, je jasno, da je arbitražni sporazum slab, škodljiv in nepravilčen. Če bi bil potrjen, bi povzročal nadaljnje spore, nepravilčno rešeno mejno vprašanje pa bi dodatno obremenjevalo odnose med državama.

V Slovenski demokratični stranki torej pričakujemo, da bomo dobili pisne dokaze, ki bodo ovrgli izjave Republike Hrvaške, sprejete v Hrvaškem saboru, ki bodo ovrgli tisto, kar piše v 3. členu zakona o ratifikaciji sporazuma na Hrvaškem. Če teh dokazov ne bo oziroma jih ni, potem je treba povedati, da je zaupanje zlorabljeno, slovenski državljani s strani trenutne oblasti namerno zavedeni, zato je edina možnost za preprečitev škodljivih posledic, plebiscitarna zavrnitev arbitražnega sporazuma.

Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAJČIČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Franco Juri v imenu Poslanske skupine Zares.

FRANCO JURI: Hvala, gospod predsedujoči. Spoštovani minister, spoštovani člani Vlade, spoštovani kolegi poslanke in poslanci!

Dovolite mi najprej, da začnem z zanimivim citatom iz izjemno zanimive knjige, ki je bila napisana in naslovljena Skrivnost države, dr. Dimitrij Rupel. Na strani 249 piše "Republika Slovenija tudi poudarja, da z mejnimi državami oziroma z Republiko Hrvaško nima nobenega ozemelskega spora". To je napisal v pismu Badinterju decembra 1991, torej potem, ko je Demosova vlada postavila mejno kontrolno točko tam, kjer je danes mejni prehod. V nadaljevanju tega pisma je bil del zaključka prve arbitraže, ki jo pozna zgodovina neodvisne Slovenije, to je bila

arbitraža po oziroma ob mirovni konferenci, to bi bilo treba povedati kolegu Jelinčiču, ob mirovni konferenci za bivšo Jugoslavijo. Arbitraža je takrat določila vse pogoje in parametre za priznanje neodvisnih in suverenih držav. Slovenija je bila priznana prav na temelju Temeljne ustavne listine in ko je dr. Dimitrij Rupel odgovoril Badinterju, je pisal to, kar sem ravnokar prebral. No, v knjigi pa piše še nekaj zanimivega "Iz tekstov arbitražne komisije je razvidno, kako natančni preiskavi smo bili izpostavljeni, preden so nam udarili pečat mednarodno priznane države. Iz Badinterjevih mnenj je razvidno tudi to, koliko dokumentov in dopisov smo morali proizvesti na našem ministrstvu, da bi zadostili radovednosti naših preiskovalcev. Pri tem so nam pomagali izvedeni pravniki, predvsem Danilo Türk, Mirjam Škrk in Borut Bohte." Tako da, ko bo govora o kvalificiranosti nekaterih mednarodnih pravnikov, vemo točno, kaj je 1991 pisal vaš zunanji minister in uslužbenec zunanjega ministrstva dr. Dimitrij Rupel.

Očitno napeta predreferendumska kampanja, ki že več kot dva tedna s svojim hrupom in tudi svojimi strupi napenja in onesnažuje čustva ter deli slovensko javnost, nekaterim ni dovolj, pa so si zato izmislili in priborili še eno izredno sejo in eno parlamentarno razpravo o, kot so zapisali v svoji utemeljitvi, novih dejstvih, ki naj bi v domnevno novi luči razjasnjevala ozadje sporazuma o arbitraži med Slovenijo in Hrvaško. Mimogrede in za osvežitev našega spomina, isti poslanci, ki so izsilili današnjo sejo, so ob razpravi in glasovanju o arbitražnem sporazumu to dvorano zapustili in se odrekli pravici in dolžnosti glasovanja. In zdaj, ko nimajo več otipljivih argumentov, prihajajo na dan s tako imenovanimi novimi dejstvi. Ta nova dejstva naj bi bili besedni pingpong izjav in demantijev med predsednikoma vlad oziroma enostranska izjava Hrvaške, ki nima niti statusa aneksa k pogodbi, kaj šele, da bi jo arbitri upoštevali. No, saj dandanes to jasno povedo tudi relevantne diplomacije, kot so Združene države Amerike, Švedska in najbrž bodo tudi druge pritrdile takšnemu mnenju. Ali so to sploh nova dejstva, kolegi in kolegice? Bodimo resni. Edino otipljivo dejstvo je, da niti Borut Pahor niti Jadranka Kosor ne bosta med petimi arbitri, katerih sporazum prepušča določitev meje in stika Slovenije z odprtim morjem. Vse, kar danes govorita

predsednika vlad, v ničemer ne vpliva na delo in odločanje arbitrov. Od 6. junija bo za določitev meje in stika z mednarodnimi vodami merodajno le tisto, kar piše v členih arbitražnega sporazuma in kar je bilo zapisano in sprejeto do 25. junija 1991. Spoštovani, nasprotniki sporazuma. Sedaj imate lepo priložnost, da ocenite in razumete dejanski pomen samega sporazuma, ki je nastal z mediacijo Evropske unije in ki je bil podpisan v prisotnosti Evropske unije in tudi pomen mednarodnega prava, tistega mednarodnega prava, ki ga tako goreče omalovažujete ob vsaki razpravi o arbitraži. Zavedajte se končno, da pravice držav in mir jamči in varuje predvsem, zlasti ali samo mednarodno pravo. Brez prava bi svetu vladali brezpravnost in samovolja močnejših. Samovolje je dejansko veliko, ker in ko je mednarodno pravo poteptano. Ali si to želimo? Mislím, da ne. Mislím, da si želimo mir in pravno ureditev odnosov. Odločanje o sporazumu o arbitraži ni odločanje za ali proti Borutu Pahorju oziroma za ali proti Janezu Janši. Lepo vas prosim?! Takšna poenostavitev, banalizacija, razlaga referendumu je zelo zavajajoča. V igri so bistveno pomembnejše stvari, kot je zmaga ene ali druge politične opcije. V igri je usoda odnosov med državama, verodostojnost Slovenije v Evropski uniji in svetu, kakovost življenja ljudi ob meji, v igri je tudi stabilnost in v igri je tudi mir na Balkanu. Ureditev odnosov s Hrvaško je med ključnimi nacionalnimi interesi Slovenije. In kot taka bi morala uživati soglasje vseh demokratičnih in odgovornih strank. Žal, ni tako. Odgovornost je pri nekaterih hudo popustila in zato smo danes ponovno tukaj, da ta nepotrebni in škodljivi nacionalni razkol po želji opozicije poglobimo pred javnostjo. Zahteva po tej seji je pa v resnici odsev nemoči in obupa nasprotnikov arbitražnega sporazuma, saj po dveh tednih ponavljanja enih in istih propagandnih parol in razkazovanja izmišljenih zemljevidov z razmejitvami na morju, ki že pred arbitražo skušajo prejudicirati odločanje in pomagajo drugi stranki v sporu, ne pa Sloveniji, so izčrpali svoj naboj in svojo moč preprečevanja. Vse več je ljudi, ki se nagiba k podpori sporazumu in ki niso pripravljeni slediti bojnim pozivom tistih, ki se pravične rešitve mejnega spora ne želijo, bodisi zaradi notranjepolitičnih računov bodisi ker lastno življenje in lastna politična identiteta

lahko izmislijo le z neskončnim konfliktom z notranjim in zunanjim sovražnikom.

Prepričani smo, da večina državljanek in državljanov demokratične, evropske in samozavestne Slovenije ne bo posvojila teze "da je Slovenija v vojni", pa četudi jo je vehementno izrekel neki znani filozof in jo ponavljajo zagovorniki absurdnih mirovnih konferenc. Mimogrede, mirovna konferenca v bivši Jugoslaviji je že bila in se je končala.

Če so sklicatelji te seje, ki ne morejo biti nič drugega kot razširjeno predreferendumsko soočanje na račun potrpežljivosti davkoplačevalcev, mislili, da se bomo zagovorniki arbitraže ustrašili in da bomo poskusili to točko dnevnega reda onemogočiti, so se ušteli. Tukaj smo, kolegi in kolegice, opremljeni z razumom in argumenti, ki bodo, verjamemo, prepričali javnost, da ima Slovenija končno optimalno priložnost, da zaključi, ne na čudežen način, temveč na pravičen, korekten in pravno nesporen način, 20 let trajajoči spor sosedov in da se rešimo živega peska nemoči ali nesposobnosti prejšnjih vlad.

Da ne pozabimo. Prejšnja vlada Janeza Janše se je v navezi s strankarskim kolegom v Evropski ljudski stranki gospodom Ivom Sanaderjem k rešitvi spora približala tako, da ga je bila pripravljena prepustiti presoji in sodbi mednarodnih sodnikov na meddržavnem sodišču v Haagu. Po tistem, ko je na Brionih privolila hrvaški zahtevi, da se dokončno odpove parafiranemu sporazumu Drnovšek-Račan. To so dejstva, ki opozicijo in še zlasti Slovensko demokratsko stranko zelo bolijo, a jih ne more pomesti pod preprogo. Kakor boli spoznanje, da tolikokrat omenjeno načelo zunanje pravičnosti, tisti znameniti *ex aequo et bono*, ki ga je gospod Janša prvič slišal od pomorskih pravnikov oziroma od gospoda Vlačiča leta 2007, in to po njegovem načelnem dogovoru na Bledu s Sanaderjem, ker je bil to pogoj za pristanek na Haag, ponavljam, to je bil pogoj opozicije za pristanek na Haag, ki so ga postavili zlasti kolegi iz SD, je bilo vključeno v pogajanja, a žal le kot taktična zahteva. Če ne bi bilo takrat pritiska s strani opozicije, bi na to pozabili in bi šli v Haag in naprej tudi brez tistega pogoja. To je bil pogoj, ki ga je izsilila opozicija, zlasti SD, in ki ga je zahteval gospod Vlačič v takratni mešani strokovni skupini. Pa lahko reče gospod Janša, da je to laž in da to ne drži — to so dejstva, to so že zgodovinska

dejstva. Pozanimajte se in preberite 38. člen Statuta Meddržavnega sodišča in boste ugotovili, kako je *ex aequo et bono* oziroma načelo zunanje pravičnosti možno samo, če se obe stranki z njim strinjata. Samo, če se obe stranki strinjata, sicer ni možno. Torej je bil "blef", tudi tisto je bil "blef", saj ste vedeli, so vedeli, da bo težko, ampak bi šli naprej v Haag in bi danes mogoče imeli že polovično sredinsko črto v Piranskem zalivu. Ampak ker bi bila ta sredinska črta podpisana z imenom Janeza Janše, bi morali vsi molčati in bi morali vsi ploskati. Danes ni tako. Imamo priložnost, da se izpogajamo oziroma da dobimo z arbitražo bistveno boljše razmejitev in da dobimo končno tudi stik.

Pa se še enkrat dotaknimo edinega resnega predmeta tega referendum — sporazuma o arbitraži. Kar je na njem napisano, bo tudi za arbitre edino merodajno merilo. Arbitražno sodišče bo določilo, citiram 3. člen sporazuma, ker je dobro, da ga citiramo večkrat, da javnost ve, za kaj gre, "A — potek meje med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško na kopnem in morju. B — stik Slovenije z odprtim morjem. C — režim za uporabo ustreznih morskih območij". Za 1. točko bodo arbitri uporabili pravila in načela mednarodnega prava, pri 2. in 3. točki pa mednarodno pravo, pravičnost in načelo dobrososedskih odnosov za doseg poštene in pravične odločitve, upoštevajoč vse relevantne okoliščine." Določeno je torej, da Slovenija dobi stik, ne služnostno pot, saj je ta že zagotovljena ob vsakem primeru. Služnostna pot, gospodje iz opozicije, žal, tudi ponavljanje dejstev vam ne pomaga - je že zagotovljena z ločeno plovbo in na podlagi členov UNCLAS-a, torej, Konvencije Združenih narodov o pomorskem pravu. Služnostna pot in neškodljiv prehod ladij sta že zdaj zagotovljena. Torej, ne zavajajte! Ne bodo arbitri odločali o tem, ampak bodo odločali o bistveno konkretnjši zadevi, to je, o stiku, o junction, ne o vezi prema, to je hrvaški prevod in če je preoblikovan za notranje potrebe Hrvaške, nas ne skrbi. Veste, kaj bo merodajno tam? Merodajno bo angleško besedilo, in v angleškem besedilu je beseda junction. Beseda junction pomeni spoj. Pojdite si ogledat Angleško hrvaški slovar in boste videli, da piše spoj, ne piše veza, piše spoj.

Tako zasnovan okvir arbitraže je korekten in realen, saj mora biti odločitev

mednarodnopravno vzdržna in potrjena, hkrati pa pravična in mora zagotoviti stik Slovenije z mednarodnimi vodami. Tisti stik, ki ga sedaj imamo le teoretično in v željah, dejansko pa ne, saj so se že v času prejšnjih vlad slovenski ribiči izogibali ribarjenja v južni polovici Piranskega zaliva. O tem govori tudi predstavnik obalnih ribičev gospod Novogradec "nekateri si upajo iti tudi na drugo stran, ampak veste koliko incidentov v prejšnjih letih je bilo zaradi tega. In če nočemo nadaljevati s prakso incidentov in konfliktnega soočanja med ribiči ali med policijo, bo treba stvari urediti in bo treba natančno določiti, do kod lahko brez skrbi in brez strahu ribarijo naši slovenski ribiči". Tudi policijski čolni in naša edina vojaška ladja, ki se redko odpravlja na pot proti jugu do odprtega morja, se običajno izogiba plovbi po domnevem oziroma po tem, čemur mi pravimo naše morje. Zakaj? Da ne bi prišlo do incidentov, grede raje po italijanski strani in ne želijo, seveda, zaprositi hrvaške oblasti za kakšno dovoljenje, ker bi bil to prejudic in to je prav. Ampak to se je dogajalo že v prejšnjih vladah. Torej ni bilo tako samoumevne uporabe naših voda. Stvari so bile vedno čudne. Recimo, tudi z zakonom določeno območje, ribolovno ekološko območje Slovenije, je ostalo samo v zakonu, ker tam inšpektorji ne plovejo, ne grede si ogledovati razmer do Vrsarja. In to je dejstvo.

Sporazum ni čarobna palica, ni čudež. In kot vsi sporazumi v demokratični Evropi, ki temelji na sporazumevanju, ki temelji na kompromisih, na razumevanju problemov druge strani, ne samo lastnih problemov. To je ključ Evrope. In če tega niste razumeli, žal niste niti za Evropo. Torej v demokratični Evropi sporazum ni, ne more biti za eno od strank idealen, je pa optimalen, stvaren in ugoden za obe sprti strani. Potreben je za mir in normalne sosedske odnose. Zato ga z razumom podpira ogromna večina slovenskih mednarodnih in pomorskih pravnikov. Tako na primer dekan Pravne fakultete dr. Rajko Pirnat, minister za pravosodje v prvi Demosovi vladi, opozarja, da se bo na referendumu odločalo o tem, ali Slovenija zaupa mednarodnemu pravu ali pa je država, ki noče rešiti spora na miren način na njegovem temelju. Upam, da vsi spoštujemo kvalificiranost dr. Rajka Pirmata. Predstavnik katerde za mednarodne odnose na Fakulteti za družbene vede dr.

Milan Brglez pa ugotavlja, da je z arbitražnim sporazumom Hrvaška za določitev stika privolila tudi v to, da se poleg mednarodnega prava uporabljajo pravičnost in načela dobrososedskih odnosov za dosego poštene in pravične rešitve, upoštevajoč vse relevantne okoliščine. S tem je Hrvaška prvič privolila, da bi v tretje odločal po načelih pravičnosti, brez katerih bi bila slovenska argumentacija mnogo šibkejša kot takrat na Bledu. Takrat na Bledu je bila naša pozicija mnogo šibkejša, kot je sedaj. Prvič se je zgodilo in to zaradi interesa Hrvaške, da vstopi v Evropsko unijo, da je privolila na to načelo. Javno sporazum o arbitraži podpirajo tudi ugledni predstavniki slovenske civilne družbe, umetnosti, književnosti, kulture, športa in gospodarstva. Naj navedem le nekaj podpisnikov poziva Razum za sporazum. Med njimi najdemo pisatelje in publiciste kot so Tone Pavček, Ciril Zlobec, Tone Partljič, Aleš Debeljak, igralce in režiserje kot so Gojmir Lešnjak — Gojc, Milena Zupančič, Dušan Jovanović, Janez Pipan, umetnike kot so Jakob Brdar, Mirsad Begić, Roman Uranjek, glasbenike kot so Zoran Predin, Vlado Kreslin, Robert Pešut Magnifico, zgodovinarje in sociologe kot so Marko Kerševan, Jože Pirjevec, Peter Štih, Rudi Rizman, Maca Jogan, Lev Kreft, Igor Pribac, Dušan Nečak, Niko Toš, Marko Uršič, Vesna Leskovšek, Boris Vežjak, Srečo Dragoš, rektor ljubljanske univerze Stane Pejovnik, prva rektorica Univerze na Primorskem Lucija Čok, novinarje, publiciste in voditelje, kot so Manca Košir, Mojca Drčar Murko, Sašo Hribar, Brane Rončel, sedanje in nekdanje vrhunske športnike, kot so Dejan Zavec, Vasilij Žbogar in Ivo Daneu. In še mnogi ugledni Slovenci in Slovenke, podpise katerih, ki še prihajajo, si lahko ogledate na spletni strani pobude Razum za sporazum. Vsi pozivajo k razumu in glasu za arbitražni sporazum. Vsem tem uglednim osebnostim se lahko le zahvalimo v upanju, da bo njihov glas treznosti upoštevan.

V Poslanski skupini Zares nimamo nobenih dvomov. Na referendumu bomo glasovali natančno tako, kot smo glasovali v Državnem zboru. Sporazum o arbitraži odločno podpiramo in tudi sklep odbora podpiramo. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Franc Bogovič v imenu Poslanske skupine SLS.

FRANC BOGOVIČ: Lep pozdrav, spoštovani podpredsednik. Kolegice, kolegi, spoštovana ministrica, ministri.

5. junij 2001, poslanci Slovenske ljudske stranke tega dne v zakonodajni postopek vložil resolucijo o meji med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško v Istri in na morju. Skoraj 9 let nazaj smo v predlog resolucije zapisali točno tisto, kar trdimo še danes. Pred devetimi leti smo med drugim v resoluciji zapisali "Republika Slovenija bo pri določanju mejne črte med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško na morju in v Istri izhajala iz temeljev mednarodnih listin in iz nacionalnih zgodovinskih gospodarskih in drugih državnih interesov. Izhajajoč iz zgodovinskega dejstva, da je bil slovenski narod vedno pomorsko usmerjen za voljo žrtev protifašističnega odpora v slovenskem primorju pred in v drugi svetovni vojni, ter zaradi osamosvojitvenem vojne v letu 1991 in na podlagi Temeljne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije, Ustave Republike Slovenije, Memoranduma Državnega zbora Republike Slovenije v Piranskem zalivu, mnenju arbitražne komisije, mirovne konference v Jugoslaviji, ter na podlagi mednarodnih aktov in načela sukcesije ob razpadu Jugoslavije Državni zbor Republike Slovenije ugotavlja.

Prvič. Piranski zaliv in naselje ob Dragonji so slovenski. Ozemlje Republike Slovenije je tisto ozemlje, ki ga je po načelu uti possidetis Republika Slovenija posredovala na dan osamosvojitve, 25. junija 1991. Ozemlje katastrske občine Sečovlje, morski akvatorij Piranskega zaliva s statusom notranjih morskih voda in teritorialni dostop do odprtih voda Jadranskega morja so tisti del enotne in nedeljive države, nad katerim mora Republika Slovenije tudi v bodoče ohraniti polno državno suverenost.

Drugič. Slovenija pri predlogih za državno mejo ni omejena. Meja med tedanjimi socialističnimi republikami, kot republiška meja ni bila nikoli določena. Slovenija ima tako legitimno pravico predlagati razmejitev na kopnem in na morju, ter za razmejitev ponudi utemeljene osnove, med katerimi je v prvi vrsti neizpodbitno dejstvo, da je Piranski zaliv zgodovinsko pripadal občini Piran, ki je

segalo do južnih meja katastrskih občin Kaštel in Savudrija. Zaradi ekološkega in marikulturenega pomena, ki ga ima Piranski zaliv, je bil v njem določen ribolovni rezervat, in to kot notranje slovensko morje, ter nedeljiva celota Slovenije, s katero že vse od leta 1954 Slovenija tudi opravlja.

Tretjič. Hrvaški zgodovinski dolg. Republika Slovenija ima legitimno pravico predlagati pravičen potek državne meje v Istri in na morju, ter zahtevati ohranitev teritorialnega izhoda na odprto morje. Pri tem se Republika Slovenija sklicuje na določbe mednarodnega prava in tretje konvencije Združenih narodov o pravu morja iz leta 1982, opira pa se tudi na moralni dolg Republike Hrvaške slovenskemu narodu, upoštevajoč zgodovinsko dejstvo, da se je zahodna meja med SFRJ in Republiko Italijo oblikovala šele na podlagi tako imenovane etične reciprocitete, ki je za jugoslovansko, ter po razpadu SFRJ za hrvaško državno pripadnost Istre ter Reke in Dalmacije z otoki na italijanski strani državne meje pustila avtohtona slovenska ozemlja v Tržaški, Videmski in Goriški pokrajini skupaj z več kot 140 tisoč Slovenci. Republika Slovenija pričakuje postavitve pravične meje tudi iz tega naslova.

Četrtrič. Pravična meja v Istri in na morju. Na podlagi ugotovitev o določeni državni meji v Istri in na morju je glede na 2. točko mnenja Badinterjeve komisije dopustno sprejeti razmejitve med sosednjima državama le vzajemnim in svobodnim sporazumom. Iz tega sledi, da je nujno vnaprej izpostaviti ozemeljski status quo, kot je ta veljal na dan osamosvojitve, nato pa s pogajanjem doseči sporazum z Republiko Hrvaško o pravični meji. Pogajalsko izhodišče mora temeljiti na zgodovinskem dejstvu upravnega statusa piranske občine in s tem na vzpostavitvi državne meje po južni meji nekdanje občine Piran, s čimer bo ohranjena ozemeljska celovitost Piranskega zaliva in teritorialni dostop Republike Slovenije na odprto morje."

Spoštovani, naj ponovim. Predlog resolucije s takšno vsebino smo v zakonodajni postopek prvič vložili pred 9 leti, leta 2001, nato še enkrat julija 2006 in nazadnje novembra 2008. V vseh devetih letih nam te resolucije kljub naštetim poizkusom, predlogom in zahtevam ni uspelo spraviti niti na dnevni red matičnega delovnega telesa, kaj šele Državnega

zboru. Tako da tisti, ki Slovenski ljudski stranki slučajno karkoli očitata na tem področju, predlagam, da se še enkrat zamislite. Devet let opozarjamo na to pomembno dejstvo. Danes v tem trenutku smo dva tedna pred eno etapno fazo tega procesa. V devetih letih smo očitno uspeli prepričati še koga znotraj tega parlamenta, žal še vedno premalo. A verjamem, da nam bo na referendumu uspelo prepričati volivce in volivce, da je slovensko ozemlje in morje treba zaščititi in zato zavrniti škodljiv arbitražni sporazum.

Poglejmo torej. Naj vas v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke nadalje spomnimo na dve temeljni zavezi: eno, ki smo si jo zadali sami v Državnem zboru in na drugo, ki jo je opredelilo Ustavno sodišče Republike Slovenije, najvišje sodišče v naši samostojni in suvereni državi.

Prvič. Državni zbor Republike Slovenije je na predlog Slovenske ljudske stranke 18. februarja 2009 sprejel sklep o zaščiti slovenskih interesov pri vključevanju Hrvaške v Nato. Sklep pravi "Republika Slovenija ugotavlja, da meja na kopnem in na morju med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško kljub vztrajnim naporom Republike Slovenije za rešitev tega vprašanja še ni dokončana in sporazumno ugotovljena oziroma določena. K spoštovanju stanja na meji med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško na dan 25. 6. 1991 sta se vladi obeh držav zavezali tudi s skupno Brionsko izjavo, ki je bila podpisana 10. junija 2005. Republika Hrvaška je kljub zavezi obeh strani, da bosta do dokončne sporazumne rešitve mejnega vprašanja spoštovali stanje na dan osamosvojitve, storila številna enostranska dejanja in sprejela pravne akte, s katerimi spreminja ozemeljski status quo na dan osamosvojitve in tako poskuša prejudicirati rešitev mejnega vprašanja. Republika Slovenija je zaradi zaščite slovenskih interesov ob pristopanju Republike Hrvaška k Severnoatlantski pogodbi opozarjala, da zavrača poskuse kršitve ozemeljske celovitosti Republike Slovenije ter spreminjanja stanja na kopnem in na morju na dan 25. 6. 1991, ko so slovenski organi izvajali pristojnost, med drugim tudi v zaselkih na levi strani Dragonje, na ozemlju na levem bregu Mure pri Hotizi, ter ko je Republika Slovenija imela teritorialni stik z odprtim morjem in je izvajala jurisdikcijo nad celotnim Piranskim zalivom.

Drugič. Ustavno sodišče Republike Slovenije z dne 18. marca 2010 v svojem izreku Mnenje o arbitražnem sporazumu med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške v 4. točki pravi "Četrtrič. Po drugem razdelku Temeljne Ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije je meja med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško ustavnopravno varovanja na kopnem po nekdanji republiški meji med Slovenijo in Hrvaško v okviru nekdanje Socialistične federativne republike Jugoslavije na morju in po črti, do katere je Republika Slovenija pred osamosvojitvijo izvrševala dejansko oblast do odprtega morja."

Spoštovani. To sta dve zavezi torej, za kateri je prav, da jih imamo ob današnji razpravi o arbitražnem sporazumu s Hrvaško, vselej pred očmi, pa ne le na današnji izredni seji, ti dve zavezi smo predstavniki izvršne, zakonodajne pa tudi sodne oblasti dolžni upoštevati pri svojih dejanjih.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke ugotavljamo, da se tega nekateri ne zavedate. Bojimo se, da to celo zavestno zavračate. Z aktom priprave in sprejema arbitražnega sporazuma o meji s Hrvaško sta obe naštetih zavezi popolnoma ignorirani in poteptani. Z arbitražnim sporazumom je tako ignorirana in poteptana pravna država. Žal se to teptanje pravne države dogaja že vsak dan, žal tokrat tudi na najbolj vitalnih slovenskih interesih ozira oziroma temelja slovenske državnosti. Z arbitražnim sporazumom ste namreč avtorji, soavtorji in botri sporazuma brezbrizno povozili sklep Državnega zbora, ki govori o zemeljski celovitosti Republike Slovenije in zavračanju poizkusov kršitev ozemeljske celovitosti Republike Slovenije ter spreminjanja stanja na kopnem in na morju z dne 25. 6. 1991, ko so slovenski organi izvajali pristojnost med drugim tudi v zaselkih na levem bregu Dragonje, na ozemljih na levem bregu Mure pri Hotizi ter, ko je Republika Slovenija imela teritorialni stik z odprtim morjem in je izvajalo jurisdikcijo na celotnem Piranskem zalivu. Avtor, soavtorji in botri arbitražnega sporazuma ste se požvižgali tudi na navedbe v mnenju Ustavnega sodišča, ki jasno in nedvoumno pravi, da je meja med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško ustavnopravno varovana, kot tudi do kod je Slovenija pred osamosvojitvijo izvajala oblast na kopnem in na morju.

Stvari so jasne kot beli dan. Torej, enostavna izhodišča suverenosti slovenskega ozemlja in morja, ampak slovenska diplomacija ni znala, hotela ali želela, da bi ta mejna izhodišča zapisala v arbitražni sporazum o meji s Hrvaško. Zato ob globokem prepričanju Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke arbitražni sporazum z vidika Slovenije ne zagotavlja varovanja ustavnopravne varovane južne meje in ozemlja ter morja, kot smo ga imeli ob osamosvojitvi.

Kardinalna napaka arbitražnega sporazuma pa je, da v njem ne piše, da se ohrani teritorialni stik Slovenije z mednarodnimi vodami, z odprtim morjem torej. Referendumska kampanja se je prevesila že v globoko drugo polovico, pa ne od ministra za zunanje zadeve gospoda Samuela Žbogarja ne od predsednika Vlade Boruta Pahorja slovenski državljani in državljanke še sedaj nismo dobili odgovora, zakaj v arbitražnem sporazumu ni zapisan teritorialni stik in zakaj le stik? Zunanji minister je še v javnem nastopu nekaj dni nazaj na eksplicitna vprašanja novinarja, ali nam torej sporazum zagotovo prinaša teritorialni stik z odprtim morjem, odgovoril zgolj z odgovorom "Ta sporazum zagotovo prinaša stik z odprtim morjem.", torej Vlada nam zagotavlja, le da Slovenija z arbitražnim sporazumom dobi le nekakšen stik, ki je lahko služnostni, koridorjski, torej stik prek nekakšnega koridorja, torej stik prek nekakšnega koridorja teritorialne hrvaške vode, dimnikarski stik, itd. Logično sklepamo, da tako z arbitražnim sporazumom skoraj zagotovo izgubljam teritorialni stik Slovenije z mednarodnimi vodami. Od predstavnikov Vlade pričakujemo danes ta, očitno zanje tako težki odgovor, zakaj v arbitražnem sporazumu ni zapisano, da mora Slovenija ohraniti svoj teritorialni stik z mednarodnimi vodami. Zakaj se do teritorialnega stika vedete, da je to hitro pokvarljivo blago s tržnice, o katerem lahko barantate s hrvaško predsednico vlade, kakor se vam zljubi? V zvezi z vprašanjem teritorialnega stika je toliko dvomom in strahom, priča pa smo tolikšnemu diplomatskim sprenevedanjem v stilu "Imamo zagotovljen stik in hrvaška predsednica je obljubila teritorialni stik", da vam v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke prav nič ne morem verjeti. Danes imate zgodovinsko in zadnjo priložnost, da slovenski javnosti to vendarle razložite, jasno in neposredno,

brez prekrivanja in zavajanja. Kot tudi, zakaj je Italija prenehala s pogovori glede problematike postavitve terminala v Tržaškem zalivu tako samozavestno. Ker ve, da bo kmalu mejila na morju v celoti s Hrvaško. Zakaj Slovenska vlada ni samozavestna pri tem, da bi povedala tako obema sosedoma kot EU in vsej mednarodni javnosti, kaj je nesporno slovensko ozemlje in da se o tem ni pripravljena pogajati. Pričakujemo tudi odgovor na vprašanje, zakaj Vlada RS blokira Hrvaška pogajanja za vstop v EU, pri odblokadi pa ni zahtevala, da se Hrvaška najprej umakne iz zasebnih slovenskih ozemelj. Storiti blokado, pri odblokadi pa ničesar doseči, je poraz slovenske diplomacije in mednarodna in nacionalna sramota.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke želimo poudariti, da se zavzemamo za krepitev dobrososedskih odnosov z vsemi državami in si želimo okrepiti gospodarska sodelovanja s Hrvaško in da podpiramo njen vstop v EU. Ampak, prav nobenega razloga ni, da za to, ker želimo svojim sosedom dobro, ker jih podpiramo v njenih prizadevanjih za vstop v EU, da to svojo naklonjenost in dobroto plačamo še z izgubo delov ozemlja.

V Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke smo že pred začetkom referendumske kampanje izrazili pričakovanje, da bo referendumska razprava argumentirana in strpna. Žal opažamo, da argumentov s strani Vlade in vladne koalicije zelo primanjkuje, priča smo zatekanju k političnim parolam in žalitvam vseh državljanov in državljanek, ki o arbitražnem sporazumu mislijo kritično in ki torej mislijo s svojo glavo. Zato vas v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke pozivamo, da se v hramu demokracije izognete parolam in žalitvam ter da slovenski javnosti predstavite argumente. Poslanska skupina Slovenske ljudske stranke poudarja, da obstajajo boljše alternative arbitražnemu sporazumu, bolj pravičen način reševanja mejnega vprašanja.

Pozivate nas, naj predstavimo boljšo alternativo — večkrat smo jo že povedali, pa namenoma nočete slišati boljših alternativ. Ta je zavrnitev arbitražnega sporazuma na referendumu in povedati Hrvaški naj se umakne z zasedenega slovenskega ozemlja, vrnitev h pogovorom in sklic mednarodne

konference, na kateri se bodo reševala vsa mejna vprašanja nekdanje skupne države.

Evropska unija je jasno izrazila pripravljenost na širitev dalje na jugovzhod Evrope. In vas sprašujemo, kaj bi bilo bolj pošteno, kot ureditev tega vprašanja na področju celotne nekdanje Jugoslavije. Republika Hrvaška ima odprte mejne spore s prav vsemi sosednjimi državami, ne samo z nami, torej s Srbijo, Črno goro in Bosno. Če smo iskreno za širitev EU tudi za te tri države, potem ne vidimo razloga, da tega problema ne bi rešili naenkrat, in to enkrat za vselej. V nasprotnem primeru se bomo čez nekaj let znašli v situaciji, ko bo Republika Hrvaška s pozicije članice EU izsiljevala sosednje države zaradi neurejenih državnih meja. In bodite prepričan, glede na njihovo politiko smo absolutno prepričani, da tudi približno ne bodo zavzemali takšne hlapčevske drže, kot smo jo s tem sporazumom, spoštovana Vlada in predstavniki koalicije, zavzeli mi.

Ko razpravljamo o tem, da z arbitražnim sporazumom dajemo na tehtnico narodno ozemlje, je prav, da se spomnimo, kako je Slovenija v zgodovini izgubljala ozemlja. Spomin na izgubo Trsta, Gorice je še vedno boleč, kot je boleč spomin na izgubo dela Koroške, predvsem, tudi zaradi politike v Ljubljani. Verjamemo, da Slovenci nočemo še enkrat tako bolečega madeža v svoji zgodovini, nočemo, da bi z arbitražnim sporazumom spet izgubili del svojega ozemlja, in tokrat celo tudi status pomorske države — naš teritorialni stik z odprtim morjem, naše okno v svet.

Spoštovani. Tveganje je preprosto preveliko. Tveganje z arbitražnim sporazumom je skoraj že iracionalno. Na to ne opozarjamo le mi v Slovenski ljudski stranki, na to opozarja vsa parlamentarna opozicija, številna civilna družba, mnogo uglednih slovenskih pravnikov, zgodovinarjev, etnologov, drugih strokovnjakov ter tudi pisatelji, med katerimi je na čelu sam Boris Pahor, mednarodno visoko cenjeni slovenski pisatelj iz Trsta.

Naj vas za konce vprašam: "Kaj je za nas pravično?" Ko se te dni vozimo skozi Slovenijo, na plakatih lahko zasledimo podatek, da ima Hrvaška 1246 otokov. Naj nadaljuje, Hrvaška ima 1777 kilometrov kopenske obale in 4058 kilometrov obale na otokih. Hrvaška ima 31 tisoč 67 kvadratnih kilometrov teritorialnega morja. Slovenija ima na drugi strani celih 43

kilometrov obale in 180 kvadratnih kilometrov morja. Kje je torej interes Hrvaške? Je to dodaten kilometer obale na obstoječih 5 tisoč 835 kilometrov?! Je to dodatnih nekaj kvadratnih kilometrov na obstoječih 31 tisoč kvadratnih kilometrov morja?! Verjetno je vsem jasno, da ne. Se borijo za pravično ureditev meje ali se borijo za to, da Slovenijo odrežejo od mednarodnih voda in jo lahko postavijo v svoj podrejeni položaj? Se vam zdi, da iz teh podatkov vejejo pošteni in dobri midsosedski odnosi?! Prijateljstvo mogoče?! Nič od tega, zgolj želja po prevladi na tem območju in pozicioniranju kot glavna strateška sila na tem področju evropskega prostora.

Zatorej pozivam vse državljanke in državljane, da stopijo na stran Rudolfa Maistra in njemu ob bok ter s svojim glasom proti arbitražnemu sporazumu ohranijo slovensko morje tudi za generacije naših otrok, vnukov, pravnukov in vseh ostalih Slovencev, ki bodo v prihodnosti soočeni s posledicami naših neodgovornih dejanj. Hvala.

PODPREDSNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Anton Urh v imenu Poslanske skupine DeSUS.

ANTON URH: Hvala za besedo. Spoštovani gospod podpredsednik, spoštovana ministrica in ministri, spoštovana državna sekretarka in državni sekretar, kolegice in kolegi!

Predstavil bom stališče Poslanske skupine DeSUS glede Predloga sklepa v zvezi z razjasnitvijo novih okoliščin, s katerimi je bila javnost seznanjena po razpisu zakonodajnega referendumu o Zakonu o ratifikaciji Arbitražnega sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške.

Uvodoma naj povem, da se poslanci Poslanske skupine DeSUS strinjamo s predlogom matičnega delovnega telesa in podpiramo njegova sklepa.

V Poslanski skupini DeSUS smo se do arbitražnega sporazuma že jasno opredelili in ga podpiramo. Svojega stališča zaradi nekaterih domnevno novih okoliščin in dejstev ne bomo spreminjali. Ugotavljamo, da se referendumski kampanji, ki se bo danes odvijala celo tu, v parlamentu, žal, razvija že kar v neprimerne politične

razsežnosti. Seveda to povzroča med ljudmi, ki bi morali biti v svojo odločitev, ki jo bodo potrdili na dan 6. junija 2010, trdno prepričani, veliko zmede, negotovosti, kar bo zagotovo neugodno vplivalo na udeležbo referendumu. Glede na to, da DeSUS v referendumski kampanji aktivno ne sodeluje, poslanci DeSUS tudi ne vidimo razloga, da bi se spuščali v razpravo, ki je po naši oceni glede na vsebino zahteve za sklic izredne seje nepotrebna, saj je jasno, da ne bomo izvedeli ničesar novega in odločilno usodnega v zvezi z vsebino sporazuma. Hvala.

PODPREDSNIK MAG. VASJA KLAVORA: Hvala lepa.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslank in poslancev o predlogu sklepa.

Besedo dajem najprej ministru za zunanje zadeve gospodu Samuelu Žbogarju.

SAMUEL ŽBOGAR: Hvala lepa, predsedujoči.

Želel bi komentirati nekaj stvari.

Zadnje čase se malo več pogovarjam z ljudmi v Sloveniji, kot razumem, je nekaj, kar cenijo pri meni, to, da na trditve odgovarjam z argumenti, z dejstvi, ne s povišanim tonom, grožnjami ali pa žalitvami. Tako da bom tudi zdaj poskušal odgovoriti na nekatere trditve, ki so bile tekom današnjega jutra izrečene.

Najprej se spomnimo, da smo danes tu zato, ker naj bi nastala nova dejstva. Spomnil bi, da je Zakon o ratifikaciji arbitražnega sporazuma bil sprejet na Hrvaškem v novembru in da je bil tudi objavljen v uradnem listu Hrvaške, v Narodnih novinah, 24. novembra 2009. Se pravi, to je zakon, ki je vključno s tistim 3. členom javno dostopen že vse od novembra meseca, se pravi, ni to neko novo dejstvo.

Naprej bi spomnil na poročilo o pogajanjih za sklenitev arbitražnega sporazuma, ki ga je Vlada predstavila Državnemu zboru in o katerem je tekla razprava na Odboru za zunanjo politiko 3. novembra 2009 in ga je Odbor za zunanjo politiko tudi sprejel. V tem poročilu je Vlada tudi obvestila o nevarnosti, da bi Hrvaška podala enostransko izjavo pred ali po podpisu; to je bilo v poročilu omenjeno oziroma odbor je bil obveščen. Pa bom kar prebral besedilo iz poročila, kjer smo

zapisali "Kljub temu, da v pogajanjih niso bile predvidene nobene enostranske izjave k sporazumu in je sporazum predviden za podpis, naj bi Hrvaška po odločitvi Sabora v zvezi s sporazumom enostransko izjavila, da nič v sporazumu ne pomeni hrvaškega strinjanja s slovensko zahtevo po ozemeljskem stiku Slovenije z odprtim morjem. V kolikor bi Hrvaška dala tako enostransko izjavo, bo Slovenija na tako izjavo odgovorila s svojo izjavo, v kateri bo zavrnila hrvaško izjavo, izjavila, da se nič v sporazumu ne sme razlagati kot odpoved Slovenije ozemeljskemu stiku z odprtim morjem, izjavila, da bo arbitražna razlagala izključno sporazum kot tak, in sicer glede na običajen pomen izrazov v njegovih določbah, to pa vključuje tudi določbo prvega odstavka 3. člena sporazuma, to je zaporedje točk ne prejudicira vrstnega reda odločanja arbitraže. V primeru, da bodo ob morebitni podaji Hrvaške enostranske izjave nastopale kot priče tudi tretje države, bo Slovenija po podpisu sporazuma in ob ratifikaciji izvedla enake postopke. Priložen je bil tudi osnutek enostranske izjave. Tako da je Vlada Odboru za zunanjo politiko poročala o možnosti, da bi Hrvaška dala tako izjavo.

Da so bila odprta še določena vprašanja, ki pa jih je uspela Slovenija kasneje z mandatom ustrezno rešiti, izhaja iz poročila tudi, da v primeru enostranske izjave Hrvaške, dane ob podpisu, Slovenija ne bi podpisala oziroma ratificirala arbitražnega sporazuma. Tako, da tudi to ni neko novo dejstvo.

Ponovno lahko potrdim, tako, kot je predsednik Vlade že rekel, da s Hrvaško ni bila usklajena nobena izjava niti Slovenija ni dala soglasje za kakršnokoli izjavo, niti za izjavo niti za vsebino izjave, ki bi se nanašala na vsebino sporazuma. Vse kar je bilo dogovorjeno, je vključeno v sporazum, v arbitražni sporazum.

Zanimiva logika je bila izrečena malo prej tukaj, da naj dokažemo, da nekaj nismo naredili. To mislim, da je spreobrnjena logika. Tudi to, da se govori o tem, da so se hrvaške trditve še vedno doslej potrdile kot resnične. Izjave, da so se vedno potrdile. Bi spomnil na to, da je v začetku lanskega leta Hrvaška vztrajala, ko je komisar Rehn začel pogajanja, da mora o mejnem sporu odločati samo in izključno meddržavno sodišče v Haagu. O tem je tudi bivši predsednik Mesič zelo zeliko govoril. Pa smo sedaj na ad hock arbitraži. Spomnil

bi na to, da je Hrvaška sprejela prvi Rehnov predlog, ga tudi ratificirala že v zboru, v Saboru, čeprav ni bil niti podpisan, pa je potem kasneje odstopila, da je zavrnila drugi Rehnov predlog kot popolnoma nesprejemljiv, pa ga je sedaj v tem sporazumu sprejela. Spomnil bi, da še na sprejem o sprostitev pogajanj. Še septembra meseca je bilo govora o tem, da Hrvaška ne sprejema Rehnovega drugega predloga, celo na Odboru za zunanjo politiko smo poslušali o tem, da sproščamo pogajanja ob tem, da očitno nimamo nič v žepu. Tako da, toliko so se Hrvaške izjave doslej potrdile. In tudi to izjavo sta danes potrdila dva tuja predstavnika, ki naj bi pričala taki izjavi oziroma katere naj bi skupaj obveščali o tej skupni izjavi. Švedska veleposlanica, pa bi spomnil ponovno, je zanikala, da bi Hrvaška skupaj s Slovenijo švedsko predsedstvo seznanila svojo enostransko izjavo. Mislim, da je izjava zelo jasna. Ameriški odpravnik poslov je ravno tako dal izjavo, da je hrvaška izjava, ki so jo priložili k arbitražnemu sporazumu, enostranska v vseh pogledih. "Trditve, da sta strani o tej izjavi skupaj obvestili Ameriko, je povsem napačna", je zatrdil. Tako, da mislim, da to zanikata ti dve, če se že slovenski vladi ne verjame, pa naj se verjame vladama dveh držav, ki očitno zanikata to dejstvo, da je bila ta izjava usklajena med Slovenijo in Hrvaško in da je Slovenija tako rekoč dala tudi neko soglasje k njej.

Hrvaška je sprejela enostransko izjavo po podpisu sporazuma 9. novembra in skladno z Dunajsko konvencijo, pravo mednarodnih pogodb, 19. in 20. člen, imajo pravne učinke le enostranske izjave dane ob podpisu, kasnejše pa so brez pravnih učinkov, če se z njimi ne strinjajo tudi druge države pogodbenice. Ob tem bi tudi spomnil, ponovno, na izjavo Švedske, ki zanika, da bi bili priča kakršnikoli enostranski izjavi oziroma da so jo zavrnil. Veleposlanica govori o tem, da je bil predlog, da bi švedsko predsedstvo bilo priča taki enostranski izjavi, kar so zavrnil, kar je tudi dejanje samo po sebi.

Pridržki so sicer značilnost večstranskih pogodb, ne pa bilateralnih pogodb. Pri dvostranskih pogodbah se vprašanje pridržkov praviloma ne postavlja. Pogodbena stranka, ki ima pridržke se mora najprej pogajati, če hoče uveljaviti ta pridržek, v nasprotnem primeru tak pridržek nima pravne veljave. In tukaj bi citiral navodilo mednarodne komisije za pravo, ki

pravi, da "enostranska izjava ne glede na to, kako je imenovana ali formulirana, ki jo sprejme država po parafiranju ali podpisu in preden stopi v veljavo in v kateri hoče, z izjavo namreč, država doseči določeno spremembo v sporazumu, ne predstavlja pridržka" po teh smernicah te komisije.

Slovenija je sicer 19. novembra 2009 tako z izjavo predsednika Vlade kot tudi z noto obvestila Hrvaško in tudi Švedsko in Združene države in se odzvala na to enostransko izjavo, podala je tudi svojo izjavo, najprej je zanikala vse navedbe hrvaške izjave in podala tudi svojo izjavo. Predsednik Vlade je v pismu, v izjavi, ki je bila tako kot Hrvaška sprejeta po podpisu in pred ratifikacijo in je bila tako kot Hrvaška poslana predsedstvu Evropske unije in Združenim državam Amerike, najprej ugotovil, da je suverena pravica držav, da dajo enostransko izjavo, hkrati pa potrdil, da ni nobenega soglasja s strani Slovenije do tega, da pride do izjave niti do vsebine izjave. Za tem je dal tudi slovensko interpretacijo stika Slovenije z odprtim morjem kot je zapisana v 3.b členu. Tako da ni nikjer nekih novih dejstev, zaradi česar v bistvu teče današnja razprava.

Dejanje Hrvaške tudi nedvomno kaže na to, da je za Hrvaško sporazum slab in da hoče s svojim naknadnim dejanjem oziroma izjavo nekako spreminjati vsebino, ki pa se je ne da spreminiti, z enostransko izjavo ne moreš spreminjati bilateralnega sporazuma, ki si ga podpisal in ga tudi arbitražno sodišče ne more upoštevati pri odločanju.

Prej je bilo govora o 10. členu v arbitražnem sporazumu, ki govori o statusu quo. To ni status quo, kot je bil razložen, gre za standardni člen, v katerem se stranki zavežeta, da bosta za čas razprave in odločanja arbitražnega sodišča ohranjali stanje v smislu, da ne bosta slabšali stanja, da ne bo incidentov, da ne bo enostranskih dejanj, da se bosta izogibali kakršnimkoli dejanjem, ki bi oteževala odločanja sodišča. Edino v tem smislu je ta člen zapisan, sicer pa je mandat arbitražnega sodišča jasno zapisan v 5. členu, kjer je govora o stanju na dan 25. 6. in v drugih členih, kjer je govora o načelih, na osnovi katerih naj arbitražno sodišče odloča.

Odgovoril bi na vprašanje oziroma komentar o kampanji, ki naj bi jo nezakonito vodila Vlada, o tem smo sicer podrobno zapisali v gradivu, ki ste ga prejeli, kjer smo zapisali, da Vlada ni pobudnik referenduma

o arbitražnem sporazumu in zato ne more izvajati referendumske kampanje in vsega, kar je z zakonom omogočeno organizatorjem kampanje, to je oglaševanje, plakatiranje, javni shodi, pošiljanje publikacij, Vlada in ministrstva tega ne smejo početi in tega tudi ne počno. Vlada kot predlagatelj in podpisnik arbitražnega sporazuma pa popolnoma legitimno želi seznaniti slovensko javnost z razlogi za podpis in ratifikacijo, z njegovo vsebino, zgodovino reševanja mejnega vprašanja, z drugimi možnostmi reševanja te problematike, s pojmovnikom zahtevne mednarodne pravne tematike, s katero se volivci soočajo, z različnimi drugimi dokumenti, ki so vezani na arbitražni sporazum, kot tudi z odgovori na vprašanja, ki se postavljajo ob tem arbitražnem sporazumu v javnosti. Vse to Vlada počne v okviru običajnega, rednega komuniciranja z javnostjo preko svojih uveljavljenih kanalov komuniciranja in brez dodatnih proračunskih sredstev ali angažiranja zunanjih agencij.

Spletno mesto Vlade in vladni odprti telefon sta dve ustaljeni praksi komuniciranja Vlade z javnostjo. Na spletnem mestu Vlade je običaj, da se ob pomembnih vladnih projektih, kot so kriza in izhod iz krize, podnebne spremembe, pandemski gripa in podobne tematike, pripravlja posebno poglavje, kjer se ta problematika obravnava oziroma razlaga. Podobno je bilo narejeno tudi za vprašanje referenduma oziroma arbitražnega sporazuma. To poglavje s celoto vseh dokumentov, argumentov, zgodovino in pojmovnikom omogoča obiskovalcem, da si ustvarijo svoje mnenje o arbitražnem sporazumu in njegovem pomenu. Vladni telefon je način komuniciranja že od leta 1998 in je namenjen odgovorom na vprašanja klicateljev o aktualnih vladnih in evropskih tematikah. Telefonska številka in posebno poglavje na spletnem mestu Vlade nista bila oglaševana v medijih ali na plačljivih spletnih straneh. Tudi povezave na posebna poglavje in navajanje številke odprtega telefona na spletnih straneh ministrstev in vladnih služb so običajna zadeva, ki je bila tam običaj v preteklosti. Prav tako pa novinarske konference ministrstev, odgovarjanje na novinarske želje za intervjuje ter sodelovanje v aktualnih političnih oddajah ni mogoče kvalificirati za izvajanje referendumske kampanje ali kršenje zakona in enako velja

za sodelovanje ministrov na strankarskih prireditvah, na katere so posebej vabljeni. Vlada ni in ne bo izvajala referendumске kampanje ali kršila določila ustreznega Zakona o referendumski kampanji. Toliko za enkrat. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospod Janez Janša kot predlagatelj.

JANEZ JANŠA: Očitno so nova dejstva, glede na to, kar smo sedaj slišali, in glede na to, kar je prej povedal predsednik Vlade. Ko je na začetku svojega nastopa citiral izjavo švedskega veleposlaništva. Švedsko veleposlaništvo je po devetih mesecih, odkar je bil zakon v hrvaškem saboru sprejet, našlo čas, da zanika del vsebine zakona o ratifikaciji sporazuma, ki ga je hrvaški sabor potrdil z 90 % večino. Švedska ima veleposlaništvo v Zagrebu in je bila zagotovo obveščena novembra lani, ko se je zakon sprejemal, kaj piše v tem zakonu. Pa Švedska tega ni zanikala. Tudi ZDA ima veleposlaništvo v Zagrebu in so bile zagotovo obveščeni, kaj piše v hrvaškem zakonu, pa tega niso zanikali. Po devetih mesecih so to zanikali in to je zagotovo novo dejstvo. Kajti, najprej je treba povedati to, da lahko vsaka država mirno povozi izjavo svojega veleposlanika ali diplomatskega predstavnika čez nekaj časa, če se ji zdi, da je pač bilo treba nekoga žrtvovati, to se je doslej velikokrat zgodilo, ampak zaenkrat se še ni in vzemimo za dejstvo to, kar pravijo, tako na ambasadi Švedske kot ZDA in to seveda pomeni, da je Hrvaška v zakon zapisala laž. Če uporabimo tukaj, kot ste sami prej rekli, mednarodno pravo, ki mu moramo verjeti, je takšen način ratifikacije po 49. členu Dunajske konvencije o pogodbenem pravu goljufija. Država, ki jo je k sklenitvi napeljala kakšna druga država, ki se je udeležila pogajanj s preslepitvijo, se lahko sklicuje na goljufijo, zaradi katere je privolitev, da jo veže pogodba, nična, pravi 49. člen Dunajske konvencije o pogodbenem pravu. Torej, če to drži, kar piše o izjavi švedskega veleposlaništva ali v izjavi odpravnika poslov Združenih držav, mimogrede Združene države to lahko povedo predsednici hrvaške vlade Kosor neposredno, saj je danes na obisku v Beli hiši. Zanima me, če bo to izpostavljeno, če so zlorabili Združene države po nemarnem v hrvaškem saboru, bo zagotovo Amerika

ostro reagirala in to bomo videli že danes. Če pa gre za neko igro, zato da slovenske volivce preslepите, potem pa ne bo nobene reakcije. To bo prav zanimiv test. No, kakorkoli, če to drži, kar so povedale tako imenovane priče tega sporazuma, potem Hrvaška goljufa. Zelo zanimiv bo tudi slišati, kaj bo rekla Hrvaška na to izjavo. Govorimo namreč o zadevi, ki je ni formulirala opozicija v tem parlamentu, niti kakšna civilna družba, niti kakšen mednarodno pravni strokovnjak v svojem imenu, ampak govorimo o besedilu, ki je sestavni del Zakona o ratifikaciji arbitražnega sporazuma. O uradnem dokumentu, ki ima pravno večjo težo, kot pa izjava ene veleposlanice. Ampak če ta izjava drži, je Hrvaška goljufala nas in tudi lastno javnost in lastni parlament, Hrvaški sabor, ko je trdila nekaj, kar ni res. Slovenija ima vse pravne razloge, da ta sporazum, če se izkaže, da je to res, razglasi za nič in je mrtev. Torej, ni res, da ni novih dejstev.

Bilo je izrečenih tudi nekaj trditve, na katere je pač treba odgovoriti. Brionska izjava nima nobene zveze z zanikanjem pravice, ki jo je imela Slovenija ob osamosvojitvi. Brionska izjava je izjava o izogibanju incidentov in Brionska izjava je tisti formalni akt, za zdaj edini veljavni, s katerim se je Hrvaška odpovedala enostranskim korakom po osamosvojitvi. To se ni doseglo s tem sporazumom, to se je doseglo z Brionsko izjavo.

Tudi ni res, kot je bilo danes rečeno in kot na veliko razlaga, kot smo videli, tudi bivši predsednik države, da se je Slovenija z Brionsko izjavo odpovedala sporazumu Drnovšek-Račan. Brionska izjava je postavila na stranski tir enostranska dejanja, ki so se zgodila in ki bi lahko prejudicirala mejo po osamosvojitvi obeh držav. Sporazum Drnovšek-Račan pa ni bil enostransko dejanje. To je bil sporazum, ki sta ga parafirali obe strani in je bil dogovor. Torej Brionska izjava ni v nobenem primeru in v nobeni točki kakorkoli anulirala sporazuma Drnovšek-Račan in ne govorite te neumnosti.

Mimogrede k prejšnji temi in zanikanju tega, kar piše v hrvaškem zakonu, naš predsednik Vlade ponavlja ob vsaki priložnosti, kako iskren odnos in globoko zaupanje je vzpostavil s hrvaško kolegico. Ali sodi v ta globok iskren odnos spoštovanja in zaupanja tudi dejstvo, da je hrvaška vlada svojemu lastnemu parlamentu predlagala izjavo, v kateri je

očitno, ne samo ena, ampak sta dve debeli laži, ki mimogrede zelo potunkata ravno njega. To je pa res iskren odnos in odnos vzajemnega spoštovanja, če je seveda resnica na tem, da tisto, kar piše v hrvaškem zakonu, ne drži. Če pa drži, potem pa je stvar obratna.

Danes smo slišali, da ne bom prekinjen tako kot kolega Jelinčič, ne bom rekel debelo laž, bom rekel neresnico iz ust predsednika Vlade, ko dejal, da je v tem sporazumu o arbitraži, ki ga je sam podpisal glede stika, natančno ista dikcija kot v sporazumu Drnovšek-Račan. Sporazum Drnovšek-Račan, ki se imenuje Pogodba med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o skupni državni meji in ki smo ga priložili gradivu - upam, da ste ga dobili oziroma da ga boste, da se sami prepričate - nikjer ne vsebuje formulacije o stiku v tem smislu ali pa bolje rečeno v tem besedilu, kot je zapisana v tem spornem arbitražnem sporazumu. V sporazumu Drnovšek-Račan se na dveh mestih neposredno govori o stiku, vendar je formulacija vedno povsod nedvoumna in jasna in se govori o teritorialnem stiku oziroma izhodu. Najprej se o tem govori v 3. členu, ki določa bočno mejo in ta del člena se glasi "razen v predelu stika teritorialnega morja Republike Slovenije z odprtim morjem". Govori o predelu stika teritorialnega morja Republike Slovenije z odprtim morjem, ne pa o stiku Slovenije z odprtim morjem, kar je lahko karkoli. In v 4. členu se ta dikcija ponovi, v 2. točki 4. člena ta sporazum pravi "širina stika teritorialnega morja Republike Slovenije z odprtim morjem je enaka razdalji od točke B" in tako naprej. Nobenega stika Slovenije z odprtim morjem ni. Je stik teritorialnega morja Slovenije z odprtim morjem. Zelo jasna in nedvoumna dikcija. Ne zavajate slovenske javnosti. Če vam bodo službe razdelile ta sporazum, se boste lahko sami prepričali in to se danes ni pojavilo prvič, skozi celo kampanjo to poslušamo, da gre za isto stvar.

Predsednik Vlade tudi sprašuje vse tiste, ki nasprotujemo temu arbitražnemu sporazumu, kje pa smo bili 18 let? Katerakoli Vlada Republike Slovenije; Drnovškova, Bajukova, Ropova ali v našem mandatu bi lahko kadarkoli podpisala sporazum s Hrvaško, v katerem bi pristali na starodavno hrvaško zahtevo, da se meja določa po mednarodnem pravu, kadarkoli. In Hrvaška je vztrajal in čakala ravno do

Pahorjeve vlade, ki je na to pristala. Torej, ne postavljati neumnih vprašanj v zvezi s tem.

Kar se tiče trditve, kako se nam mudi. Več kot tretjina držav, ki so članice Evropske unije, nima rešenih vseh svojih mejnih vprašanj s sosedi. Belgija in Nizozemska nimata določene meje ravno ob izhodu na morju. Pa sta že obe 50 let članici Evropske unije. Nobena ne popusti. Če meje v Evropski uniji ne bi bile važne, potem bi bilo to vprašanje že zdavnaj rešeno, pa sta dve od šestih ustanovnih članic Evropske unije na tej točki še vedno narazen. Ne govoriti, kako je Sloveniji padla zastavica po 18. letih.

Predsednik Vlade je tukaj verjetno že stotič postavil retorično vprašanje, češ, tisti, ki ste proti temu sporazumu, nimate alternative. Jaz sem na to vprašanje že najmanj stokrat odgovarjal, pa ni nič pomagalo. Potem smo to napisali. Predsednik Vlade tega očitno ne vidi, ker je drugje, ampak mi smo te tri alternative, ki jih ponavljamo kot papagaji že od podpisa tega sporazuma, tudi napisali in razdelili po Sloveniji in jih obrazlagali na dolgo in na široko. In to stalno spraševanje je že žaljivo. Napisali smo, ne drži, da arbitražni sporazum nima alternative. Obstajajo boljše rešitve.

Prvič. Sporazum, v katerem bo izrecno pisalo, da mora sodišče določiti mejo po načelu znanja in pravičnosti, o čemer je bil leta 2007 dosežen konsenz oziroma je bilo doseženo soglasje med slovenskimi parlamentarnimi strankami.

Drugič. Alternativa je tudi sporazum, v katerem bo nedvoumno zapisano, da se podpisnici strinjata s tem, da ima Slovenija zagotovljen Piranski zaliv in teritorialni izhod v mednarodne vode.

In tretjič. Alternativa je tudi ratifikacija sporazuma Drnovšek-Račan, ki predstavlja za Slovenijo še sprejemljiv kompromis določitve južne meje, minimum od minimuma, na katerega bi Slovenija eventualno še lahko pristala. Torej, so alternative, povedali smo jih velikokrat in ne se sprenevedati.

Enako je bila tu izrečena dokazljiva laž, da je sporazum, ki ste ga ratificirali, v bistvu sporazum Rehn2. Ne drži, in tudi to je možno preveriti, če želite, vam razmnožimo tudi predlog komisarja Rehna. V tistem predlogu poleg ostalih razlik komisar Rehn predlaga tudi bistveno drugačno časovnico v korist Slovenije, kot

pa ste jo podpisali vi. Komisar Rehn je namreč predlagal, da arbitražno sodišče odloči v roku enega leta, da začne delati takoj po ratifikaciji sporazuma in da odloči v enem letu. Se pravi, v času, ko so argumenti in pogajalska izhodišča Slovenije najmočnejša. Po silnih pogajanjih in velikih naporih, ki ste jih vložili v to, da se doseže ta sporazum, kot pravite, ste iz tega dobrega predloga komisarja Rehna prišli v formulacijo, ki je zdaj v sporazumu in ki pravi, da arbitražno sodišče začne delati šele potem, ko Hrvaška že podpiše pristopno pogodbo. In končnega roka za razsodbo ni. To pa je bila druga večna želja Hrvaške za primer, da pride do reševanja tega problema pred mednarodno institucijo. Oni so si vedno želeli takšnega roka, ki bi rezultat odmaknil v nedogled, zaradi tega, da Slovenija v tem času izgubi svojo pogajalsko prednost. In zdaj ste to Hrvaški dali. Torej, to ni Rehn2. Ko bo predsednik Vlade še enkrat to zatrdil kje javno, ga je treba zaprositi, da prebere sporazum Rehn 2 — očitno ga ni.

Rečeno je bilo tudi, da je skrajni čas za ta sporazum, da je to nek zgoščen čas, da so napeti odnosi, da Hrvaška zaključuje pogajanja, da nova blokada ni rešitev.

Prvič, blokada, tako kot je bila postavljena s strani aktualne vlade, je bila postavljena, milo rečeno, nespametno. In ni res, da je ta vlada samo nadaljevala blokado, ki jo je začela že naša vlada. Res je, da smo v pogajanjih velikokrat oziroma večkrat, vedno, ko je bilo to potrebno, od Hrvaške zahtevali, da umakne določeno dokumentacijo, in to je Hrvaška kdaj prej tudi že naredila, ker teh zahtev nismo postavljali pred kamero in jih takoj politizirali. In tudi oktobra leta 2008 smo zahtevali od Hrvaške, da umakne to dokumentacijo do konca pogajalskega procesa, in smo rekli, da ne bomo dali zelene luči, če tega ne umakne. Nismo pa pogojevali začetka pogajanj z umikom dokumentacije, kar je nerealno, ker je treba spreminjati pravne akte, ki jih ni možno čez noč. No, potem pa je prišla Vlada gospoda Pahorja in je tem pogojem dodala še enega, ki je zvenel izjemno duhovito in se mu je smejala cela Evropska unija oziroma tisti, ki so ga slišali. Ta pogoj pa je bil, da mora Hrvaška ne samo umakniti to dokumentacijo, ampak da mora Hrvaška tudi podpisati, da nič od te dokumentacije ne bo nikoli predložila nobenemu sodišču

oziroma nobeni instituciji, če bo prišlo do reševanja tega mejnega spora pred tretjo osebo. Torej, slovenska vlada je postavila nek pogoj, ki mu ni nihče pritrdil. Ne morete od nekoga zahtevati, če pričakujete, da boste šli z njim na sodišče, da se vnaprej odreče argumentaciji, za katero misli, da jo ima, da dokaže svoj prav. Sam sem takrat govoril s številnimi sogovorniki po Evropi in vsi so se samo križali nad tem pogojem. In potem se je začel pritisk na Slovenijo in ta pritisk je imel neko realno osnovo. Na eni strani smo imeli slovensko vlado, ki je govorila: Hrvaška ne bo nadaljevala pogajanj, dokler ne bomo mi rešili mejnega vprašanja. Gospod Pahor takrat ni rekel, da bo blokiral Hrvaško, dokler ne bo umaknila dokumentov, ampak je potem po nekaj izjavah, ki jih lahko citiram iz časopisov in so posnete na kamerah, dejal, da Slovenija ne bo umaknila pridržkov oziroma zadržkov za nadaljevanje pogajanj, dokler ne bomo rešili mejnega vprašanja. Toliko o blokadah in toliko o diplomatskem obnašanju.

3 mesece se je poslušalo to. In potem je s pomočjo neke tihe diplomacije, ki je pomenila, da so se trije pogajali, ostali pa nismo nič vedeli in smo morali biti tiho, prišlo za 180 % v obratno smer in imamo ta sporazum. In zdaj se govori o tem, kako to, da Slovenija blokira Hrvaško, ni opcija. In se uporablja nek besednjak, ki ga uporablja vladna stran in bi ga prej pričakoval v kakšni drugi državi.

Prvič, Slovenija v tem trenutku nič ne blokira. Hrvaška se pogaja, nadaljuje tehnične priprave za vstop v Evropsko unijo, prevzema evropske standarde, kolikor jih. Tisti nesporazum okrog teksta v Zakonu o arbitraži nič ne kaže na evropske standarde na Hrvaškem, če drži izjava švedske veleposlanice, tehnično Hrvaška ne glede na številne druge ovire, ki jih ima, napreduje proti Evropski uniji. Torej, Slovenija v tem trenutku nič ne blokira. Blokira pa Hrvaška — in to že od leta 1992 — Slovensko pravico do teritorialnega izhoda v mednarodne vode. Pravico, ki je ob osamosvojitvi Hrvaška ni blokirala, ampak izrecno priznavala. Pokažite mi en hrvaški zemljevid, na katere se Piranskemu zalivu reče Savudrijska uvala, ki je bil natisnjen pred letom 1992. Ga ne boste našli. To se je pojavilo kasneje. In od takrat naprej skuša Hrvaška blokirati slovensko pot v mednarodne vode, namesto da bi mi to zelo jasno in odkrito rekli, govorimo o tem, kako mi ne smemo njih blokirati. To je

en tak koncentrat hlapčevske politike, ki je Slovenijo skozi zgodovino že veliko stala, in smo mislili, da je bilo pred 20. leti končno dano slovo takšnemu obnašanju.

Velika manipulacija je tudi, ko govorimo o času in tem izpuščenem času, tudi sam postopek, ko je v Sloveniji potekala razprava oziroma kako ni potekala razprava, kako je potekalo skrivanje vsebine tega dogovora pred podpisom. Izjemno se je mudilo, predsednik Vlade ni imel časa odložiti podpisa niti za kakšen dan, zato da bi poskušal doseči soglasje z opozicijo ali z večjim delom stroke, kljub temu, da je bil k takšnemu ravnanju zaprosen in da bi samo po sebi moralo izhajati že iz dosedanje prakse in načel politične kulture, pa tudi zdravega razuma — na vrat na nos je bilo treba sporazum podpisati. In potem ga je Hrvaška, seveda, na vrat na nos ratificirala z zakonom, ki ga imamo danes pred sabo. Potem pa se na enkrat ni več mudilo. Vlada je po lastni odločitvi oziroma Vlada je lastno odločitev poslala na Ustavno sodišče. In to si je vzelo nekaj mesecev časa. In zdaj je že konec maja, ko o tem razpravljamo in smo pred referendumom. S to manipulacijo je seveda Vlada pripeljala ta referendum v čas pred poletnimi počitnicami, računajoč, da bo ta dejavnik zagotovil kakšne dodatne glasove za. Če zdaj pogledamo cel ta postopek, kako je to teklo, kako se je skrivalo pred slovensko javnostjo in opozicijo in kako se je mudilo to podpisati in kako se potem naenkrat ni več mudilo, je še bolj jasno, da je tukaj šlo za perfidno manipulacijo.

Govori se o nezaupanju do mednarodnega prava. Štel sem in pet razpravljavcev tukaj pred mano je reklo, da opozicija, ki nasprotuje temu sporazumu, izraža nezaupanje do mednarodnega prava. Nasprotno. Natančno se ve, kako bo potegnjena mejna črta po mednarodnem pravu. Tukaj ni nobenih dilem in tukaj ne gre za vprašanje zaupanja ali pa nezaupanja, ampak se ve, kako se odloča po mednarodnem pravu, kadar gre za razmejitve, v okoliščinah kakršna je naša. To vemo mi. To ve Hrvaška. To ve EU. To ve druga, sedaj, nekoč skrita, sedaj vidimo že odkrita priča ZDA. In to vedo tudi vsi potencialni arbitri, ki bodo odločali. Vemo, kakšna je pravna praksa, na stotine je teh primerov. Če mi ne verjamete, vam lahko citiram dr. Vlačiča, ki govori o tem. On je v tisti svoji študiji, ki je ni napisal po Blejskem sestanku, ampak tri tedne prej, napisal, da,

v primeru, da se meja določa po mednarodnem pravu v situaciji, v kakršni je Slovenije, se ne more pričakovati kakšne druge rešitve kot sredinsko črto. Gospod Vlačič temu dodaja, da lahko mednarodno pravo v primeru posebnih okoliščin upošteva tudi načelo **equity**, to se pravi notranjo pravičnost, to kar imate v tem sporazumu, Vendar pa tudi tukaj mednarodna praksa kaže, da se lahko ob upoštevanju načela notranje pravičnosti oziroma equity sredinska črta samo malo zalomi proti eni ali drugi obali, se je pa ne more zakriviti. Kakorkoli boste vlekli črto iz Piranskega zaliva, boste prišli do Italijanskih teritorialnih voda. Torej, ne gre za nezaupanje v mednarodno pravo, gre za vedenje, kaj prinaša odločanje o meji po mednarodnem pravu in o tem vedenju je v Sloveniji leta 2007 obstajalo popolno soglasje. Takrat nobeden predstavnik, nobene od sedanjih vladnih strank ni trdil drugače. To je posneto, zapisano v magnetogramih in je v študijah, pod katero so podpisani strokovnjaki, izmed katerih pa danes nekateri govorijo drugače. Zato je tudi prišlo potem do nesoglasja, da mednarodno pravo, da določanje meje po mednarodnem pravu za Slovenijo ni opcija. In je prišlo potem do soglasnega oblikovanja treh pogojev, pod katerimi je Slovenija pripravljena iti pred Haaško sodišče, pred mednarodno arbitražo, pred kakršnokoli tretjo osebo, ki bi presojala o teh stvareh in te pogoje je Slovenija zastopala enotno do prihoda sedanje vlade. Povedano je bilo tudi, da je podpis tega sporazuma in to, kar imamo sedaj, neki velikanski dosežek, ki ni uspel doslej nikomur. Sem že prej dejal, da bi katerakoli Slovenska vlada takšen sporazum, kjer se meja določa po mednarodnem pravu s katerokoli hrvaško vlado, podpisala kadarkoli in seveda to je treba na tem mestu dodati. Katerakoli slovenska vlada doslej bi najbrž tudi dobila navadno večino za ratifikacijo takšnega sporazuma v parlamentu tako, kot ste jo vi dobili. Nobeni slovenski vladi, ne do slej in ne v prihodnje pa ne bi uspel podpis takega sporazuma, če bi se spoštovala slovenska ustavna ureditev, ker bi se računalo na dvotretjinsko večino, kar pomeni, da bi bilo potrebno usklajevanje. Očitno je bila tukaj namera, da se solira, vgrajena v to kalkulacijo od samega začetka, zato se je tudi navidezno tako mudilo in zato tukaj ni bilo nobenega usklajevanja. Sedaj smo naenkrat grdi tisti,

ki naj bi bili proti, kot da, kot je rekel prej nekdo, bi morali kupiti od oblasti vse, kar prihaja, ne glede na to, ali je to dobro ali slabo, in če tega ne sprejmeš si malo, da ne sovražnik države. Govorica, ki je zelo podobna tisti pred petindvajsetimi leti. Rečeno je bilo, da je odločanje o tem sporazumu na referendumu odločanje o tem, ali bomo šli nazaj ali naprej, ali gremo v prihodnost ali v preteklost. To je zelo rabljena fraza in jo nima smisla na površini komentirati. Opozoril bi pa na to, da se lahko iz zgodovine tako iz naše kot iz številnih drugih primerov v drugih okoljih naučimo, da krivična ureditev meje ne predstavlja nobene garancije za mirno sožitje in za mirno graditev prihodnosti. Med drugimi je na to dejstvo včeraj opozorila tudi izjava Komisije Pravičnost in mir Slovenske škofovske konference. Cilj je torej pravična meja, samo pravična meja, ki bo sprejeta, ki ne bo povzročila novih krivic. V Sloveniji so se te krivice v zadnjem stoletju dogajale pravzaprav iz obdobja v obdobje. Samo pravična meja, ki bo kot takšna tudi sprejeta na obeh straneh, lahko predstavlja temelj nekega novega kvalitetnejšega sožitja med slovenskim in hrvaškim narodom, kar si pač vsi želimo. Krivično dosojena meja tega ne bo zagotavljala. In odgovornost tistih, ki podpisate sporazum, v katerem te garancije ni, je z ozirom na to dejstvo še bistveno večja.

No, rad bi odgovoril tudi predstavniku stranke Zares, gospodu Juriju, ki je tukaj izrekel nekaj očitnih neresnic, eno od teh sem že demantiral. Dejal je, da smo v prejšnji vladi prvič slišali za načelo znanja pravičnosti po tem, ko je po blejskem sestanku gospod Vlačič napisal tisto študijo. Prvič, gospod Vlačič je tisto študijo napisal pred blejskim sestankom, določilo jo je zunanje ministrstvo ne samo pri njem, tudi pri nekaterih drugih strokovnjakih. Načelo zunanje pravičnosti je bil en od pogojev za dogovor s Hrvaško pred tistim blejskim srečanjem in ker Hrvaška nanj ni pristala, tudi do dogovora ni prišlo, dogovorili smo se samo, da bomo ustanovili komisije, ki bodo skušale oblikovati pravni okvir za ta spor. In nikoli slovenska vlada v našem mandatu od tega načela ni odstopila, dosledno ga je zagovarjala, so pa bile razdelane variante, preko katerih bi se dalo v sporazum napisati tudi dejansko stanje, kot je bilo 25. 6. 1991, in potem te besede ne bi bilo treba uporabiti. In v tistem

osnutku, s katerim minister velikokrat maha, je pravica Slovenije do teritorialnega izhoda v odprto morje vsebovana in ne samo to, tam je vsebovana tudi pravica do razdelitve morskih pasov v mednarodnih vodah, ki pripadajo državi, ki ima teritorialni izhod v mednarodne vode. Ampak, to smo že velikokrat pojasnjevali in ne vem, zakaj gospod Juri, ki smo ga popravili tudi včeraj na seji Odbora za zunanjo politiko, to laž stalno ponavljati. To je zdaj že namerno. Naj si pogleda datum, kdaj je bil blejski sestanek, to je bil zadnji vikend v avgustu leta 2007, in datum na študiji gospoda Vlačiča in gospoda Grbca, ki je objavljena na spletnih straneh.

Še bolj zanimivo pa je njegovo kritiziranje Demosove vlade, ki naj bi napačno postavila nekatere mejne prehode v Istri med Slovenijo in Hrvaško. Najprej, v času ob osamosvojitvi se niso postavljali mejni prehodi, postavljale so se začasne kontrolne točke in takšen status je bil natančno določen. Danes vzpostavitev teh kontrolnih točk kritizira poslanec, ki je bil poslanec tudi leta 1991 in ki je leta 1991 nasprotoval kakršnikoli meji med Slovenijo in Hrvaško. Tukaj imam njegovo javno pismo, ki je bilo objavljeno 22. junija 1991, v katerem sporoča slovenski oblasti in civilni družbi: "Mene ne bo. Sporočam, da mene na proslavi neodvisnosti Slovenije ne bo. Raje bom doma, gledal bom morje, širino, svet. Kajti izvršni svet Republike Slovenije nas v teh dneh postavlja pred nastajanje učinkovite državne meje s sosednjo Hrvaško. Res je, da v tej fazi le z nekaterimi značilnostmi prave države, ampak tudi v Istri bomo očitno dobili tri mejne prehode z ustreznimi objekti za kontrolo in z navzočnostjo policije in carine, ki bodo drastično posegali v življenje ljudi. Sedaj se nam končno pokaže pravi obraz oblastniškega razumevanja plebiscitne volje." In potem dolga razlaga, zakaj je pravzaprav proti meji. Cinizem brez primere je, da danes nekdo očita postavitev začasnih kontrolnih mejnih točk na napačnem mestu. Takrat, ko je dejansko šlo za osamosvojitve, pa je bil proti kakršnikoli meji s Hrvaško, se pravi, je bil proti osamosvojitvi. Papir očitno vse prenese, še posebej, če nekaj časa mine. Gospod Juri je zadnji, ki lahko komurkoli kaj očita v zvezi z mejo med Slovenijo in Hrvaško. Bil je namreč proti tem, da bi ta meja sploh nastala. Bil je proti temu, da bi Slovenija nastala kot samostojna država in

je bojkotiral njeno razglasitev in se je s tem javno hvalil. Zato mene argumenti takšnih, ki so bili proti Sloveniji in ki danes govorijo, da je ta arbitražni sporazum dober, ne prepričajo, res ne. Tudi če ne bi poslušal tega, kar govorijo, me pač ne bi prepričali.

No, kar se tiče alternativ, ko bo prišel predsednik Vlade mu bom napisane alternative tudi izročil. Jaz upam, da jih bo prebral, da ne bomo še stotič slišali, da jih nimamo in da ne znamo nič predlagati. Dodal bi pa k temu tudi to, da za razliko od tega, ker je on dejal v svojem nastopu, jaz ne vidim nobenih razlogov, zaradi katerih bi se Sloveniji mudilo. Sloveniji ni treba sedaj prositi Hrvaške, naj pristane na eno od teh alternativ. Dovolj je, da jih razgrne. Hrvaška lahko izbira, začnemo pogajanja o tisti, o kateri smo si najbližje. Ena od opcij je tudi nadaljevanje mirovne konference o bivši Jugoslaviji. To ni neka prepovedana stvar. Večina meja se je rešila bolj ali manj pravično na takšnih konferencah, če so ostala odprta vprašanja. In na ozemlju bivše Jugoslavije jih je veliko, kar se tiče meje. Že prej je bilo rečeno s strani kolega iz Slovenske ljudske stranke, da Hrvaška nima pravno formalno rešenega niti enega mejnega vprašanja, niti s sosednjo Madžarsko nima ratificiranega mejnega sporazuma. Takšna mejna vprašanja ima Hrvaška odprta z Bosno in Hercegovino, s Črno goro, ta zadeva je sedaj pred mednarodnim sodiščem. Zanimivo, tukaj v sporu med Hrvaško in Črno goro gre za zaliv Boke Kotorske. Ker ima Hrvaška del obale na eni strani zaliva, Črna gora pa pač na drugem. In Hrvaška je pristala v tem primeru, da do odločitve sodišča Črna gora kontrolira cel zaliv Boke Kotorske. V Sloveniji pa, ne samo, da se odreka pravica do Piranskega zaliva, celo ime so spremenili za svojo uporabo. Hrvaška ima tudi bistvene mejne probleme s Srbijo. To je še dodaten razlog, da Slovenija ni naivna in da ne hiti. Nobena nervoza ni potrebna, kot se sedaj kaže. Ta arbitražni sporazum je treba zavrniti in se potem pogajati o eni od teh treh, štirih alternativ, ki obstajajo, in doseči dogovor v času, ko ima Slovenija pogajalsko prednost, če je ne boste zapravili.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA: Besedo ima gospa Darja Lavtižar Bebler.

DARJA LAVTIŽAR BEBLER: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani!

Naj samo povem, da prvič slišim, da Hrvaška nima niti urejene meje z Madžarsko. Jaz sem bila prepričana, da je že Badinterjeva komisija povedala, da veljajo zunanje meje Jugoslavije kot tiste meje, ki so zdaj nove meje med novimi državami in tistimi državami, ki so že bile do tedaj suverene in neodvisne države. Poleg tega vem, da je tudi helsinška listina že takrat v 70. letih dokončno določila, da so meje v Evropi dokončne. Dobro, morda je nastopil tudi v tem pogledu kakšen nov trenutek, kakšna nova okoliščina, za katero do zdaj nismo vedeli. Je pa meni osebno povsem jasno, zakaj opozicija tako goreče, pogosto na povsem nedostojen, lažniv in z militantno retoriko, zavrača arbitražni sporazum. Tej vladi je pač uspelo doseči soliden, doslej najboljši in verjetno tudi poslej najboljši sporazum s sosednjo državo o tem, na kakšen način, ob katerih predpostavkah in dogovorjenih pravih bomo rešili medsebojni sporazum o razrešitvi mejnega spora, ki bremeni odnose med obema državama že skoraj dve desetletji. Meče pa tudi slabo luč na državo, na držo in ugled obeh držav v mednarodni skupnosti, še posebej v okviru Evropske unije. Da je to uspelo doseči tej vladi, pa gre opoziciji seveda močno na živce. V mandatu prejšnje vlade, ko sta bili obe vladi na obeh straneh tudi politično komplementarni, je slovenska prejšnja vlada uspela izgovoriti zgolj odločanje na meddržavnem sodišču v Haagu, ob izrecni zagotovitvi hrvaške strani, da slednja na možnost odločanja tudi po načelu "ex aequo et bono" ne bo pristala, da bo torej meddržavno sodišče v Haagu, če bo, bo odločalo po golem, striktnem mednarodnem pravu. Ampak naj tukaj še povem, zelo zanimivo, ker sem v zadnjih dneh slišala veliko kritik s strani opozicije na račun učbenika predsednika republike, profesorja mednarodnega prava na Pravni fakulteti v Ljubljani, očitke, kako si je drznil zapisati, da je Slovenija geografsko utesnjena oziroma prikrajsana država. Jaz sem si šla pogledat to, o čemer je dr. Danilo Türk pisal, in seveda na 445. strani ugotovila, da zgolj komentira konvencijo Združenih narodov o mednarodnem pomorskem pravu in pravi: ..." poseben položaj nastane, kadar zaradi geografske utesnjenosti državi na določenem območju ne moreta razglasiti

največje dopustne širine teritorialnega morja. To je v primerih, ko ležita njuni kopni ozemlji drugo nasproti drugemu ali pa drugo ob drugem. V obeh primerih velja določilo 15. člena konvencije iz leta 1982, se pravi Konvencije Združenih narodov o mednarodnem pomorskem pravu, po katerem o takih primerih, kadar ni sporazuma, ki bi določil kakšno drugačno ureditev, nobena od teh dveh držav ne sme razširiti svojega teritorialnega morja preko sredinske črte, na kateri je vsaka točka enako oddaljena od najbližjih točk temeljnih črt. Ta predpis pa se ne uporablja, kadar je zaradi zgodovinskega naslova ali drugih posebnih okoliščin razmejitev treba urediti drugače, tako pravi konvencija Združenih narodov. In potem, pravilo srednje črte je dispozitivno, tukaj je danes toliko strokovnjakov mednarodnega in sicer prava, da gotovo veste, kaj pomeni, kadar je rečeno, da je pravilo sredinske črte dispozitivno. Konvencija posebej omenja možnost, da lahko državi s sporazumom uredita mejo na morju kako drugače. Enako pomembna je tudi določba v istem 15. členu te konvencije, da se pravilo sredinske črte sploh ne uporablja, če je drugačna rešitev potrebna zaradi zgodovinskega naslova ali drugih posebnih okoliščin. Toliko o konvenciji Združenih narodov v mednarodnem pomorskem pravu in o tem, kaj je zagrešil profesor mednarodnega prava dr. Danilo Türk, ki je v svojem učbeniku komentiral in tako rekoč dobesedno povzel določbe konvencije Združenih narodov o mednarodnem pomorskem pravu. Zdaj pa je, tukaj smo zdaj, nenadoma postal velik problem, da v arbitražnem sporazumu načelo *ex aequo et bono* ni izrecno omenjeno, je pa, resnici na ljubo, opisano po vsebini, in sicer na način, da so poudarjeni pravičnost in načelo dobrososedskih odnosov za dosego poštene in pravične odločitve, upoštevajoč vse relevantne okoliščine. Ampak zdaj tudi ti argumenti nič ne štejejo, ker je opozicija iznašla nov kvazi argument, bolj točno, znova zavaja javnost, da je treba arbitražni sporazum razlagati po vrsti, kot so razvrščeni členi oziroma točke v posameznih členih, nekako sukcesivno. Najbolj perverzno pa je, da se pri tem opozicija sklicuje na dunajsko konvencijo o mednarodnem pogodbenem pravu, ki pa določa prav nasprotno. Dunajska konvencija namreč določa, da je treba mednarodno pogodbo, in arbitražni

sporazum to je, razlagati dobronamerno, po običajnem smislu, v njenem kontekstu, torej celovito, in v luči njenega predmeta in cilja. To lahko preverite tudi v angleškem izvirniku, pa očitno si lahko tudi arbitražni sporazum preberete v angleškem izvirniku, ko je bilo prej očitano, zakaj so vsa gospodinjska dobila arbitražni sporazum napisan tudi v angleškem izvirniku. Verjetno zato, da ne bi bilo poznejših podtikanj, da je bilo v našem tekstu, v tekstu, ki ga je ratificiral Državni zbor in ki bo objavljen v Uradnem listu, kaj pomejano, da ni bilo mogoče kaj hlinjeno, kot se v zadnjem času tudi rado poudarja.

Vedno si torej opozicija izmišlja nove protiargumente, pa čeprav utemeljene na laži in zavajanju. Brez osnove o mednarodnem javnem pravu napoveduje, kako edino je mogoče razlagati enostransko izjavo Hrvaške in kakšne pravne učinke naj bi takšna enostranska izjava Hrvaške imela. Da, kot sem uvodoma že povedala, arbitražni sporazum je soliden, še več, zelo dober je. Dvomim, da bi bilo mogoče kdaj pozneje doseči boljši sporazum. Ves čas smo zastopali stališče, da je treba v mejnem sporu presojati hkrati o meji na kopnem in na morju in ves čas smo v Sloveniji vztrajali, da je kritični in izhodiščni datum 25. 6. 1991. Vse to arbitražni sporazum zagotavlja. Odločitev arbitražnega tribunala bo dokončna in državi jo bosta morali tudi implementirati. V skladu s 27. členom dunajske konvencije se posamezna članica ne more sklicevati na svoje notranje pravo, da bi opravičila neizpolnjevanje pogodbe. Ampak kaj vam vse to mar! Danes spet vse to obravnavamo na zahtevo opozicije, češ, da so se pojavile neke nove okoliščine, ki naj bi govorile proti arbitražnemu sporazumu. In kaj je danes tukaj novega? Novo je to, da ste v opoziciji povzročili, da se morata švedska veleposlanica in odpravnik poslov na veleposlaništvu Združenih držav Amerike odzivati na vaše insinuacije o tem, kakšno vlogo sta ti dve državi oziroma njuni predstavniki odigrali v postopku sklepanja arbitražnega sporazuma. Moram priznati, da vam pri nediplomatskem obnašanju ni para, predvsem pa gre za nedržavotvorno držo. Opozicija pravi, arbitražni sporazum je slab, bolje je, da ostane v veljavi status quo. In kakšen je status quo? Menda si bomo vsaj tukaj enotni, da je trenutno stanje v škodo Sloveniji. Če arbitražni sporazum ne bo potrjen na referendumu, si

boste opozicijski čelniki lahko pripisali zasluge za to, da si bo Hrvaška lahko lepo umila roke, rekoč, "mi smo se bili pripravljene pogajati, mi smo pristali na rešitve, ki za nas niso optimalne, nismo pa mogli vplivati na to, kako bodo v Sloveniji izpeljali potrditev in uveljavitev arbitražnega sporazuma pri sebi". Hrvaška si bo tako lahko umila obraz tudi napram EU, saj je ravnala evropsko v duhu evropskih dobrososedskih vrednot. Mislim, da si boste posebej prvaki opozicijskih strank zaslužili najvišja hrvaška državna odlikovanja za izjemne zasluge in prispevek k mednarodnemu ugledu in položaju Hrvaške. Če si že ne boste zaslužili velereka kralja Tomislava z lento, pa vsaj velered kralja Petra Krešimira IV. z lento. Za predvolilne potrebe pa bo mogoče tudi v bodoče izposlovati kakšen dodaten incident v Piranskem zalivu. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAJČIČ: Gospod mag. Žerjav, želite kot predlagatelj se oglasiti? Prvi ste dvignili roko.

MAG. RADOVAN ŽERJAV: Hvala lepa.

Jaz se seveda zahvaljujem za te prijazne besede s strani moje predhodnice. Ampak tako kot sem že v svojem uvodnem nastopu napovedal, je dejstvo to, da tudi danes poslušamo, kako je ta seja nepotrebna, kako bi opozicija morala biti tiho in pridno poslušati mnenja in razmišljanja naše vlade, torej morali bi poslušati in predvsem ubogati ter biti tiho. Pa si rečem, hvala bogu, da ni več "Golega otoka", ker bi nas najbrž takrat že spakirali vse tja, pa nas hermetično zaprli, da bi bili tiho, vi bi pa delali, kar bi hoteli. Mi smo demokratična država in lahko vsak pove svoje mnenje. Vsak lahko pove svoje mnenje. Vsak. Mimogrede. Glede na to, da se je citiralo, pa tega nisem želel, ampak ker se je pač citiralo tisto, kar je bilo primerno za koalicijo, bom prebral tudi nekaj drugega, kar je naš predsednik zapisal v tem svojem učbeniku. Vi ste brali s strani 445, tri strani naprej, na strani 448, spodaj, piše zadnji stavek, "Slovenija je značilen primer geografsko prikrajšane države in spada med 10 obalnih držav, katerih obala je krajša od 100 kilometrov". Tudi to je zapisal naš predsednik. Ampak ne, jaz se želim pogovarjati bolj argumentirano in vsebinsko. Danes je nekdo očital, češ, kažemo zemljevide. Ja, in

še naprej jih bomo kazali, zato ker je to edina možnost, da to zapleteno situacijo ljudem na njim dostopen način tudi razložimo. Vi pa ne želite in nočete pokazati kakšnega zemljevida. Zakaj ne? Odgovornost na nas je, da ljudem predstavimo, kakšne so možne rešitve. in iz tega seveda posledično, kakšne so nevarnosti ali pa tveganja za to državo. Jaz ne sprejemam tega dejstva, arbitri bodo že naredili, kar bodo naredili, mi bomo pa lepo mirno gledali kot nebogljenčki in čakali, da nam bodo vse vzeli. Nekajkrat sem že rekel, jaz sem kemik, in če imamo dve ... Gospa Lavtižar Bebler, jaz bi vas prosil, jaz sem vas lepo poslušal, ko ste vi govorili, nisem nič komentiral, bodite toliko uvidevni, da poslušate tudi mene. Jaz sem kemik in če mi poveste dve snovi, zaprti v posodo pri določenem tlaku in reakciji, vam bom povedal, kaj bo iz tega nastalo. Jaz bi pričakoval od naših strokovnjakov, naših mednarodnih pravnikov, ki jih vi zagovarjate in ki so zagovorniki tega arbitražnega sporazuma, naj nam narišejo, kaj bo na osnovi teh okvirjev, ki jih imamo znotraj tega arbitražnega sporazuma, nastalo. 15. člen, danes je bil citiran, pravi, da je "za razmejitev teritorialnega morja med državami z nasproti ležečima obalama, ki mejita druga na drugo, predvidena uporaba metode ekvidistance. Ta se pa ne uporablja, če se državi dogovorita drugače oziroma če se ena od držav sklicuje na zgodovinski naslov ali posebne okoliščine".

Jaz sem v uvodnem nastopu povedal, kakšne so možnosti od tega, kar je sredinska črta. Imamo tri možnosti. Če uveljavimo zgodovinsko načelo oziroma zgodovinskega zaliva je Hrvaška upravičena do ozkega pasu morja ob svoji obali in se ta sredinska črta samo nagne proti savudrijskemu polotoku. To je ena možnost. Druga možnost je razdelitev teh notranjih voda med Republiko Hrvaško in Republiko Slovenijo, kar pomeni nekaj podobnega, da se lahko sredinska črta zamakne sem ali tja. In tretja možnost je kondominij, o katerem, hvala bogu, ne govorimo. Ampak ni druge variante, da imamo črto po Piranskem zalivu zamaknjeno tako ali drugače sredinsko, ki se konča v italijanskih vodah. Je ni. Naj eden od mednarodnih pravnikov pove, da to ne drži, da to ni res, glede na to, da mejo določamo na osnovi mednarodnega prava. Poiščite enega mednarodnega pravnika, ki bo narisal mejo po Piranskem zalivu

drugače, kot je tu, razen če je nagnjena malo sem ali tja. In ob takšni situaciji potem pride v poštev stik. Ali drugače rečeno, tako kot je tudi gospod Mitja Gerbec zapisal, pride v poštev le koridor. Edina možnost je za koridor. Je pa vprašanje, kakšen je ta koridor. In tukaj so štiri možnosti, pet, šest. Skupno izvrševanje suverenosti nad tem koridorjem, neke vrste kondominij, koridor, kjer bi imel status odprtega morja, kar je bilo v primeru Drnovšek-Račanovega sporazuma, ločeno izvrševanje suverenosti nad tem koridorjem, da ima ena država suverenost nad vodnim stolpom, druga nad dnom, in potem, bom rekel, še dve možnosti za "služnostno pot", v narekovajih. Torej možnost neškodljivega prehoda ali tako imenovani tranzitni režim. Ampak to je koridor. V nobenem primeru ta koridor ni v lasti Republike Slovenije. Je pa stik. Stik po morju, ne po luftu. In o teh zadevah pa se ne pogovarjamo. Danes smo postavili nekaj vprašanj, nismo pa dobili praktično nobenega odgovora. Dobili pa smo mi vprašanje, kakšna je alternativa. Ali bo rešitev, ali mednarodno pravo dopušča takšno rešitev, da bomo z mejo, poudarjam z mejo, prišli do mednarodnih voda, ali to izključno mednarodno pravo zaradi naših geografskih značilnosti in določeno mejo z Italijo to omogoča? Kolikor sem se jaz podučil, te možnosti ni. Žal ni. Dajmo to priznati. Ampak ne. Raje se pogovarjamo o političnih parolah in obtoževanju eden drugega. To je seveda najlažje razumeti oziroma najlažje storiti. Kaj je alternativa? Najprej je treba oceniti vrednost tega, kar imamo na mizi. Jaz pravim, to je podobno, kot da stojimo pred deročo reko, prej je nekdo govoril o vlakcu, jaz govorim drugače, stojimo pred deročo reko in eden predlaga: dajmo skočit, pa poskušajmo preplavati. Mosta ni, čolna ni. Hkrati pa zahteva od tebe alternativo. Ja skočite! Jaz ne bom skočil, če ne verjamem, da bom preplaval čez, če je prenevarno, da ne bom rekel, da je smrtonosno, da se utopim v tej deroči reki. /Oglašanje iz klopi./ Jaz bi prosil, da se ne komentira, ko govorimo.

Nekdo je rekel, treba je razumevanje druge strani, bilo je mišljeno razumevanje Slovenije proti Hrvaški. Jaz bi to razumevanje obrnil na glavo in bi rekel, tudi Hrvaška bi morala razumeti nas. Ampak nas ne razume. Zaradi prestiža, zaradi imidža ali pa, če hočete, zaradi strateškega pozicioniranja hrvaške države

na zahodnem Balkanu. In zaradi tega nam preprosto oporekajo, in to so napisali v svoj zakon, teritorialni dostop, teritorialni stik Slovenije do mednarodnih voda. Ali so to dobrososedski odnosi, lepo vas prosim? Veste, kaj so dobrososedski odnosi? Primer Francije in Monaka. Francija je priznala Monaku 88-kilometrski koridor, širok 3,1 kilometer. To so dobrososedski odnosi. Dogovorili so se, seveda, dvostransko. Ampak to so za mene dobrososedski odnosi. Ne pa, da ti svojemu sosedu ob svojih tisočih kilometrov obale in morja in tako naprej oporekaš tistih nekaj kilometrov in mu zavestno, naklepno onemogočaš okno v svet. To, spoštovani, niso dobrososedski odnosi. To zame preprosto niso dobrososedski odnosi.

In kar se tiče alternative. Tudi sam sem že, ne bom rekel stokrat, ampak dvajsetkrat, tridesetkrat pa zagotovo povedal, da je najprej treba arbitražni sporazum zavrniti, potem zahtevati od Republike Hrvaške, in to bi moralo biti zahtevano že v tem arbitražnem sporazumu, da se Hrvaška umakne z zasedenega ozemlja. In tretjič, da zadevo razrešimo na konferenci o Jugoslaviji ali mirovni konferenci, kakorkoli že to imenujemo. In takšno stališče ima tudi dr. France Bučar. Mi imamo isto stališče. In to je za nas edina prava alternativa. Ne govorite nam, da alternative nimamo. Vi pa nam zemljevidov oziroma kakšna bo rabsodba sodišča, morebitna, možnosti, variant ne želite pokazati, ker jih ne morete narisati drugače, kot smo jih mi narisali, ker preprosto mednarodno pravo, geografske značilnosti naše obale in obstoječa meja z Italijo ne dopuščajo drugih možnosti. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Gospod Jerovšek, proceduralno?

JOŽEF JEROVŠEK: Da. Jaz sem se sedaj javil in proceduralno ima navadno prednost, prejšnji predsedujoči pa te poslovniške določbe ni spoštoval, zato moram sedaj nastopiti proceduralno.

Želim protestirati, proceduralni predlog bom podal na koncu, zoper to, da je gospa Beblerjeva uporabljala ustaško terminologijo in označbo za opozicijo. Namreč, govorila je opozicijski čelniki. Zjutraj je predsednik parlamenta gospoda Jelinčiča zaustavil zgolj zato, ker je rekel, da predsednik Vlade laže. Pa je morda imel

kakšne dokaze, pa je bil ustavljen, bila mu je odvzeta beseda. V tem slučaju pa se ni zgodilo od predsedujočega ničesar. In če znotraj vaše opcije, gospa Beblerjeva, ki je sedaj ni tu, občudujete totalitarne zločinske in diktatorske režime in partije, ki so bile tudi politični predniki vaše stranke, potem uporabljajte te titule ustaškega režima, ki je bil totalitaran, diktatorski, zločinski, za predsednika in vodje vaše stranke in opcije. Ne dovolimo pa, da s temi nazivi in kvalifikacijami zmerjate opozicijo, ki dosledno označuje ustaštvo za kvizlinški in zločinski režim.

In gospod predsedujoči, prosim, da ukrepate, da ukorite članico vaše stranke, vaše poslanske skupine za to nezaslišano zmerjanje. Je pa seveda ta asociacija in ta izpad danes ob tej razpravi še posebej značilen. Namreč s tem sporazumom potrjujete tudi nekatera izhodišča ustaške države. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Gospod Jerovšek, veste, da v času razprave gospe Darje Lavtižar Bebler nisem vodil seje. Veste dobro, da ste odgovorili vsebinsko na približno enako žaljiv način in jaz lahko samo vse vas, poslanke in poslance, prosim, da v času razprave govorite čim bolj z argumenti in čim manj žalite drug drugega, nimam pa nobenega upanja, da bo to za vsakega veljalo.

Besedo ima gospod Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: Vsem prav lep pozdrav!

Kako lepo in kako dobro bi bilo za Slovenijo, če bi se predsednik Vlade več ukvarjal z ukrepi v korist slovenskega gospodarstva in ne z zunanjo politiko. Svoje izhodišče je namreč dal, da mora najprej urediti področje zunanje politike, da se bo potem lahko bolj posvetil področju slovenskega gospodarstva. Ta trditev je hkrati tragikomična pa tudi očitno neresnična. Tragikomičnost, in to je tudi nov podatek, nov argument, saj je star komaj 3 dni, najdete v intervjuju hrvaškega novinarja Željka Trkanca, ko je dejal "Luka koper je z nerešenim mejnim vprašanjem postala največje pristanišče v severnem Jadranu." Luki Koper se očitno nič ne mudi, konkurenci pa zanesljivo se. Da gre pa tudi za neresnično trditev, pa vsi dobro vemo, zakaj je bila razglašena blokada, tista najbolj škodljiva poteza v zunanji politiki, ki jo je Pahorjeva vlada do sedaj storila, ki

nam je odnesla ves ugled v mednarodni skupnosti in zaradi katere smo izgubili praktično vse zaveznike v demokratičnem svetu. Vsi so se postavili sedaj na hrvaško stran. Da bi preusmeril pozornost od neukrepanja vlade na področju gospodarstva, od svoje popolne gospodarske neuspešnosti sedanje vlade, zato je gospod Borut Pahor razglasil blokado Hrvaške, to tako škodljivo napačno potezo. In s tem je postavil državo Slovenijo kot talko proti celotni mednarodni skupnosti zaradi svojih ambicij. Te legitimitete nima nihče.

Jaz upam, da mi bo gospod Pahor sedajle prisluhnil, ker mu želim postaviti nekaj neposrednih vprašanj, da nanje odgovori. Ne zaradi mene, ne zaradi Državnega zbora, ampak zaradi slovenske javnosti, ki ima na ta vprašanja, ki jih želim postaviti, pravico vedeti jasne odgovore. Namreč danes je storil nekaj, kar ima dejansko lahko velike mednarodne posledice. Za kaj gre? Hrvaška je v svojem uradnem listu objavila zakon, v katerem piše, da sta hrvaška in slovenska stran skupaj obvestili predsedstvo Evropske unije in Združene države Amerike o zadržku, ki se glasi: "Nič v sporazumu o arbitraži izmed obeh vlad se ne more smatrati kot pristanek Hrvaške na zahtevo Slovenije za teritorialnim stikom z odprtim morjem." To je tudi nov podatek, bil je objavljen v našem časopisju samo dva oziroma tri dni nazaj.

Gospod Pahor pa je danes trdil, da to ni res, da je to v celoti neresnica in je to tudi dokazoval z dvema dopisoma, z dopisom veleposlanice Švedske in pa z dopisom odpravnikarja poslov Združenih držav Amerike. Veste, kaj ima to za ustavnopravno ali pa mednarodnopravno posledico? S tem je dejansko predsednik Vlade Republike Slovenije obtožil sosednjo državo, da je sporazum o arbitraži ratificirala s prevaro, z goljufijo, ki je po dunajski konvenciji v 49. členu razlog za njeno ničnost. To je huda obtožba. To ima lahko velike posledice. In zato ga javno sprašujem, ali je v naprej pretehtal posledice takih obtožb, ki jih je očitno izrekel v svoji obrambi. Odkrito povem, da ne verjamem, da bi Hrvaška kar tako zapisala Združene države in Evropsko unijo v svoj zakon, čisto brez razloga. Verjetno gre za neko igri besed, ki se bo šele izkazala kot taka; bomo videli, za kaj v resnici gre. Hrvaška je prepartetna in predobro dela na zunanjepolitičnem

področju, da bi ji lahko kar tako pripisali kaj takega.

Vendar, če gospod Pahor vztraja pri svoji obtožbi, potem ga javno sprašujem: Ali boste zdaj s strani Vlade Republike Slovenije sprožili postopek, da se ta sporazum razglasi za ničnega? Kajti po Dunajski konvenciji je to razlog za ničnost sporazuma. In če ne bodo storili ničesar, ali se zaveda odgovornosti pred slovensko javnostjo? Kajti pravo ima za svoje temeljno načelo: kdor molči, se strinja. Tu ne gre za vsebino, do katere se je že negativno opredelila, ampak za to, kar piše v zakonu države Hrvaške o tem skupnem obveščanju. Da je bila torej tudi naša vlada predhodno seznanjena s tem pridržkom, kar ima tudi mednarodnopravne posledice. Če je bila dejansko seznanjena, potem je to v bistvu nek prikrit aneks; o tem bodo odločali na koncu arbitri. Če je bilo samo tako navrženo, kot se bo morda izkazalo, potem je veliko vprašanje, kakšen status bodo temu arbitri prisodili. Če pa vztraja predsednik Vlade, da je to neresnična trditev in da to ni novo dejstvo, kot je bilo dvakrat posebej poudarjeno s strani gospoda predsednika Vlade in s strani zunanjega ministra, potem ga javno sprašujem: Zakaj niste o tem v minulih sedmih mesecih sprožili nobenega protesta, nobenega postopka, na noben način pravno ugovarjali temu, da je, kot trdijo sedaj predstavniki Vlade, v hrvaškem zakonu, v samem izhodišču ratifikacije, zapisana neresnična trditev? Ta odgovor so dolžni prav zaradi načela, kdor molči, se strinja, vsej slovenski javnosti.

Opozoriti je treba še na nekatera druga dejstva. Gospod Pahor ves čas postavlja vprašanje alternativ. Pri tem je prišlo celo do poskusov zastraševanja, češ, znašli se bomo v osami, izolaciji, prišlo bo do dodatnih konfliktov. Ob tem skakanju iz skrajnosti v skrajnost, ki jo izvaja sedanja slovenska vlada, ko najprej razglasi tisto škodljivo blokado, potem poklekne s sporazumom, ki je za Slovenijo slab, nato razglasi sosedo, obtoži sosedo, da je ta sporazum ratificirala s prevaro. Verjemite, večjih iniciatorjev konflikta, kot jih najdete v slovenski vladi, ne boste našli, to je že samo po sebi umevno. Ampak ko se pa govori o osami, je pa stvar že prav absurdna. Saj smo mi vendar članica zveze Nato in Evropske unije, kako se bomo potem znašli v izolaciji. To je očitno smešna trditev. Vendar je tu treba opozoriti še na

nekaj. Vse te grožnje s tem, kaj se bo potem zgodilo, če se zavrne sporazum o arbitraži, in iskreno upam, da se bo, lepo demantira gospa Vesna Pusić, predsednica HNS — tudi to je novo dejstvo, staro komaj teden dni —, ko so jo vprašali, kaj bo potem, če Slovenija na referendumu zavrne ta arbitražni sporazum, kako bo reagirala Hrvaška, in so pričakovali najbrž, kako silovita reakcija bo. Ona pa je mirno odgovorila, citiram "Če sporazum ne bo potrjen na referendumu, bomo morali znova za pogajalsko mizo in iskati alternativno rešitev". Citat! Tako da ne bo kdo rekel, da to niso nova dejstva. Kje je tu tisto zastraševanje? Hrvatje so zelo dobri v zunanji politiki, perfektni! Lahko bi se od njih marsikaj naučili. In oni seveda točno vedo, da bodo šli do točke, do katere jih bo Slovenija spustila, potem pa bodo iskali alternativno rešitev za pogajalsko mizo. Popolnoma logično in skladno z mednarodnimi standardi.

Še več, zavrnitev arbitražnega sporazuma na referendumu bo pomenila izboljšanje pogajalske pozicije Slovenije, ne samo pred sosedami, ampak pred celotno demokratično skupnostjo, pred Evropsko unijo. Poglejte primera Irske in Francije, kjer so uporabili ta demokratičen institut, ki ga Evropa mnogo bolj spoštuje od, žal mnogokrat, Slovenije. In so na referendumih zavrnili celo temelj Evropske unije, ustavo. Vse njihove zahteve so bile mnogo bolj upoštevane v pripravi kasnejših dokumentov, pa ne samo pri teh, ampak tudi pri vseh ostalih. Zato je bistveno, če želimo, da smo upoštrevani, da dokažemo, da znamo uporabljati mednarodne argumente. Še nekaj, veliko vas je danes govorilo o besedi "junction". Njim v odgovor kar izjavo profesorja Vukasa, ki jo citira vaš nekdanji kolega Marko Pavliha, "beseda "junction" pomeni možnost povezave". V WEBsterjevem sovarju sta prva dva prevoda besede "junction" povezovanje in stanje povezanosti. Ta beseda je za Hrvaško ugodnejša itn. Tisti, ki niste verjeli tem opozorilom, ki sem jih vsaj dvajsetkrat izrekel v tej dvorani, se lahko o tem prepričate sami.

Še čisto za konec. Ustavno sodišče Republike Slovenije je uporabilo svojo pristojnost in presodilo, da je Temeljna ustavna listina še vedno živa, še vedno določa meje in določa jih seveda točno tako, kot je na tej skici. Zato vi teh skic nočete pokazati, ampak to je skica, ki ta

trenutek obstaja, to je skica, ki izhaja iz Temeljne ustavne listine in sodbe Ustavnega sodišča. In nihče vam ne daje pravice, nimate legitimitete, da greste preko tega okvira. Kvalifikacija, ki sem jo izrekel včeraj na odboru, za tako dejanje ni moja. Izrekel jo je vaš nekdanji kolega, nekdanji poslanec in minister SD in LDS, prof. dr. Marko Pavliha že pred dvema tednoma in potem še nekajkrat ponovil in zagotovo je vedel, o čem govori, ko je govoril o vas.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ:
Besedo ima minister gospod Samuel Žbogar.

SAMUEL ŽBOGAR: Hvala lepa, gospod predsedujoči.

Mislím, da smo glede enostranske izjave Hrvaške že razčistili zadeve. Mislím, da je bilo popolnoma pojasnjeno s strani predsednika Vlade kot z moje strani, da Slovenija ni dala nobenega soglasja niti izjave niti k vsebini niti ni skupaj obveščala Evropsko unijo in Združene države, In ti dve državi sta to tudi potrdili. Ampak očitno to ni dovolj, pa se zadeva kar ponavlja in vidim, da je ideja sedaj, da če se že izgublja bitka za ta arbitražni sporazum oziroma proti njemu v Sloveniji, da se poskuša pa na Hrvaškem ustvariti neko zmedo s tem, kaj so zapisali v svojem zakonu. Kar velja za arbitre in arbitražno sodišče, je sporazum, ki je bil podpisan, ki daje mandat in ki daje navodila sodišču, kako, na osnovi česa naj odločajo. To je veljavno za arbitražno sodišče, nič drugega ni veljavno. Enostranske izjave, sem že prej pojasnjeval, nimajo nobenega pravnega učinka. Slovenija je tudi protestirala takoj, ko je Hrvaška dala enostransko izjavo, po podpisu in pred ratifikacijo in isto je storila tudi Slovenija. Spomnil bi oziroma obvestil bi, da so pogajalci pri sporazumu Drnovšek - Račan v glavnem podprli arbitražni sporazum. Ker je bilo prej veliko govora o stiku, bom prišel tudi do tja, bi obvestil, da so od štirih pogajalcev sporazuma Drnovšek - Račan trije danes v Delu izrazili svojo podporo temu sporazumu. Edino dr. Pogačnik, ki je neznano kje v tujini, se ne udeležuje kampanje, verjetno iz svojih razlogov, nasprotuje temu sporazumu. So pa ostali trije, in predvsem bi omenil nekdanjega državnega sekretarja v Uradu predsednika vlade, ki je bil glavni pogajalec, bi ga citiral, ko je rekel, da po njegovem "je nerealno pričakovati, da bi bilo mogoče

doseči še kakšen dvostranski dogovor po tem, ko smo se skupaj odrekli sporazumu Drnovšek - Račan in da po njegovem je razsodba tretjega verjetno edini preostali način za rešitev mejnega sporazuma in da je institut ad hoc arbitražnega sodišča morda najbolj nevtralna in najbolj sprejemljiva možnost

v našem primeru in da bo sodišče gotovo moralo upoštevati tudi rešitve iz sporazuma Drnovšek-Račan, da pa je končna rešitev odvisna tudi od sestave arbitražnega sodišča, od priprave memorandumov in drugih dokumentov ter prepričljivosti naše argumentacije. To je nekaj, o čemer malo govorimo, bo pa zelo pomembno pri samem odločanju.

Razjasnil bi glede stika. Stik kot beseda je vzeta iz sporazuma Drnovšek-Račan. To sem razumel, da sedaj sprejema tudi poslanec Janša, ki je govoril o stiku, problematizira pa sedaj, kako je Slovenija opredeljena. V sporazumu Drnovšek-Račan je govora o stiku teritorialnega morja z odprtim morjem, v tem sporazumu je govora o stiku Slovenije z odprtim morjem. Kaj pa je Slovenija? Če naredimo enačbo, Slovenija je enako kopno in teritorialno morje, to je Slovenija. Se pravi, je popolnoma ista stvar. Iskati razlike med Slovenijo in slovenskim teritorialnem morju je umeten poskus oziroma ni resničen problem. Očitno pa sedaj sprejemamo, da je stik ta stik, ki je opredeljen tudi v sporazumu Drnovšek-Račan in ki povezuje direktno neposredno teritorialno morje in odprto morje.

Potem bi tukaj reagiral na citiranje Vukasa in hrvaških pravnih svetovalcev in kaj oni menijo, da pomeni stik ali ne pomeni. Mislím, da zelo selektivno citiramo te pravne strokovnjake. Spomnili se boste, da so skoraj vsi pravni strokovnjaki Hrvaške nasprotovali arbitražnemu sodišču in da je tudi Rudolf izjavil, da bo rešitev, ki bo prišla iz tega arbitražnega sodišča, podobna ali takšna, kot je v sporazumu Drnovšek-Račan, če že citiramo hrvaške pravne strokovnjake.

O alternativah je bilo prej govora. Na poziv predsednika Vlade naj se ponudijo alternative, so bile ponovljene tri alternative, ki pa niso alternative, niso dobre alternative oziroma niso realne alternative, zato predsednik Vlade ponavlja vedno znova, katere so tiste prave alternative. Glejte, tri alternative so bile omenjene, potem pa še naknadno še ena. Najprej alternativa, da bi

se v ta sporazum vključila ex aequo et bono, zunanja pravičnost. Zakaj? Mislim, da smo v teh razpravah, ki smo jih imeli, že ugotovili, da je ex aequo et bono oziroma zunanja pravičnost neka prazna lupina, neka določba v statutu meddržavnega sodišča, pomembna za delovanje sodišča, ni pa še sodišče nikoli doslej odločalo po tem načelu, tako da se ne ve, kaj je to načelo. In spomnil bi na pravno mnenje dr. Pogačnika, ki sicer svetuje SDS-u, kjer je sam pred Bledom izrazil svoj načelni pomislek glede apriorne naklonjenosti razsojanju ex aequo et bono, da razsojanje ex aequo et bono predvsem nima doslej utrjene prakse pred mednarodnimi pravosodnimi telesi, zato je vsaka ekstrapolacija na zadevnem primeru, to je na našem primeru, bržkone visoko špekulativna in da popolnoma zadostuje pravičnost, ki je vsebovana v pravu. Podobno je zagovarjala na Odmevih po blejskem srečanju tudi takratna pravna svetovalka zunanjega ministrstva. Se pravi, imamo ex aequo et bono, ki je neko načelo, ki je v bistvu prazno načelo, ki bi mu morali sodniki šele dodati neko vsebino. Od sodnikov meddržavnega sodišča v Haagu bi bilo odvisno, kakšno vsebino bi mu dali. Tukaj v arbitražnem sporazumu, ki ni vezano na statut meddržavnega sodišča, smo sami opredelili, kaj je ta vsebina, ki jo mi vidimo kot to pravičnost, da je to pravična rešitev, da je pravična in poštena rešitev, da mora razsojati po pravičnosti, da mora upoštevati dobre sosedске odnose, relevantne okoliščine in vitalne interese držav. Vse to so načela, ki gredo izrazito v korist Slovenije. Tako vztrajati, da se v sporazumu zapiše ex aequo et bono, ne samo da ne garantira boljše rešitve, ampak mislimo, da predstavlja preveliko tveganje, ker se sodnikom prepušča dajanje vsebine temu načelu. za razliko sporazuma, kjer smo to sami opredelili, in je vsako od teh načel izrazito v korist Slovenije.

Druga alternativa je, da bi se moralo govoriti o teritorialnem stiku ne pa o stiku Slovenije z odprtim morjem. Jaz sem vam že prej govoril o tem stiku in kako je ta stik opredeljen v sporazumu Drnovšek - Račan, kjer tudi ni govora o teritorialnem stiku, tudi v sodbah, ki so bile že doslej, ni govora o teritorialnem stiku, ker stik je pač stik nečesa z nečim, se pravi teritorialnega morja z odprtim morjem. In to je stik. Ne more biti teritorialen stik oziroma ne more biti kakšen drug stik. Včeraj sem na OZP že

govoril o tem, da se vsi skupaj spomnimo, da smo se učili, da se Sava in Donava stikata v Beogradu, torej se izlivata ena v drugo oziroma Sava v Donavo, se stikata direktno, ne preko mostu, ne preko neke točke, ampak direktno se izlivata. Tukaj ravno tako gre za izliv teritorialnega morja, če hočete, v odprto morje, čeprav to ni pravi izraz. Beseda "teritorialni" ne bi v ničemer spremenila 3.b člena. Ni nobene dileme, o čemer je govora v stiku Slovenije z odprtim morjem. Mi smo o tem, kaj to pomeni, tudi podrobno pojasnili v svoji enostranski izjavi, kjer smo rekli, da stik Slovenije z odprtim morjem pomeni teritorialni kontakt slovenskega teritorialnega morja z odprtim morjem, tako kot je bil na dan 25. junija 1991. To smo zapisali v enostranski izjavi in ni res, da nismo nikoli rekli, kaj pomeni stik Slovenije z odprtim morjem. Tretja alternativa, ki je bila predstavljena, je vrnitev k sporazumu Drnovšek - Račan, točno vemo, kdaj je ta sporazum padel z mize kot mrtva črka na papirju. Opozoril bi, da po samem arbitražnem sporazumu je mogoče v kateremkoli trenutku, da se stranki vrmeta za pogajalsko mizo, dvostransko pogajalsko mizo, in da stranki sami dosežeta sporazum. To je sicer mogoče po mednarodnem pravu, je pa v tem sporazumu še posebej zapisano. Kadarkoli bi presodili, da je to mogoče, se lahko vrnemo za pogajalsko mizo in s Hrvaško podpišemo sporazum Drnovšek - Račan, če menimo, da je to mogoče. To je alternativa, ki je vsebovana v samem arbitražnem sporazumu.

Danes je bila omenjena še ena alternativa v zraku, in to je, glede na to, da se Hrvaški mudi v EU, mi pa smo člani EU, da se pač nam ne mudi, in naj oni sprejmejo eno od teh opcij, čeprav mislimo, da prva in druga ni verjetna, se pravi opcijo Drnovšek - Račan, sicer ne bomo ratificirali pogodbe z EU. Istočasno je bilo rečeno, da je ta arbitražni sporazum krivičen sporazum do Slovenije in da krivične rešitve predstavljajo vir morebitnih konfliktov v prihodnosti, da niso garant za mir in stabilnost v prihodnje in pri tem se je tudi citirala včerajšnja izjava Komisije za mir in pravičnost. Ti dve zadevi sta kontradiktorni. Jaz sicer vsekakor prvič vidim, da arbitražni sporazum ne bo krivičen, ne more biti, ker naloga sodišča je, da določi pravično in pošteno rešitev ob upoštevanju še drugih zadev. Drugič če bomo mi prisili Hrvaško oziroma mislimo, da to lahko naredimo, da

jo prisilimo v podpis sporazum Drnovšek - Račan, a to ne bo krivična rešitev, ki ne bo garant miru in stabilnosti v prihodnje?

Ta opcija gotovo ni neka realna alternativa in zato se vračamo na to, kaj so v bistvu prave alternative. In mislimo, da se s tem, ko se zavrača sporazum, vstopa v popolnoma prazen, neznan prostor in se odrekamo ali pa bi se odrekli zelo dobri rešitvi, ki je v korist Slovenije. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima gospa Cvetka Zalokar Oražem.

CVETKA ZALOKAR ORAŽEM: Hvala lepa za besedo. Spoštovani kolegi in kolegice. spoštovani ministri!

10 ur bomo danes v parlamentu govorili o razjasnitvi nekaterih novih okoliščinah. In te nove okoliščine naj bi bile pravzaprav hrvaške enostranske izjave in njihovi enostranski dokumenti.

Kar se tiče mene in kar se tiče naše poslanske skupine, smo danes večkrat slišali dovolj jasne odgovore, kaj pomenijo enostranske izjave in dokumenti v mednarodnem pravu in nam, resnično, dodatne razlage več niso potrebne. O tem govorijo tudi mnogi pravniki, ki definitivno podajajo jasna stališča, da so takšne enostranske izjave nerelevantne, da so pravzaprav to izjave brez smisla, ki na delo arbitrov, torej na delo tistih, ki bodo odločali o tem, kako bodo razrešili ta naš skupni problem, ne bodo imele nikakršnega vpliva. Takšne enostranske izjave ne bodo mogle vplivati na to odločitev. In seveda tisto, kar je relevantno in kar je bilo večkrat povedano, pa je očitno treba večkrat tudi ponoviti, je samo tisto, kar smo skupaj podpisali s Hrvaško v Stockholmu. Ampak kakorkoli že, morda pa bi lahko danes govorili o kakšnih drugih zadevah, ki bi tudi bile potrebne za razjasnitev teh okoliščin, ne nazadnje smo tudi nekje sredi referendumске kampanje, kjer se ljudem porajajo številna vprašanja.

Eno od teh vprašanj, ki ga ljudje večkrat postavijo, je, zakaj pravzaprav je referendum. Tu mislim, da je treba večkrat spomniti, da je z njim neprestano grozila prav opozicija. S tem so grozili predvsem gospod Jelinčič, gospod Žerjav, tudi gospod Janša. In na koncu smo se vse politične stranke, ki smo v parlamentu, dogovorile, da se razpiše ta referendum. Sedaj se nekateri od tega distancirajo. In na nek

način celo skušajo prikazati, da je bila to opcija koalicije, ki želi nekakšen alibi za to svojo odločitev. Tu se mi zdi, da je že en tak prvi korak pri manipuliranju z javnostjo, odmik od tega, kar si pravzaprav pred kratkim sam jasno in glasno zahteval. Kakorkoli že, mi smo se odločili za ta referendum in tu morda je prav, da ljudje vendarle imajo možnost, da se odločajo o tem, kako naprej. Kako naprej po 20 letih neuspešnih političnih, neuspešnih mednarodno pravnih pogajanjih, ki so bila doslej izvajana. Tu se bodo morali ljudje odločati predvsem na osnovi dveh opcij: ali se gradi naša prihodnost še naprej na stalnih političnih sporih, na incidentih, na nerešenih in spornih problemih, ki so zgolj v interesu političnih ekstremistov, ali pa se odločiti, da bo o sporu, ki mu očitno ni bilo videti konca in ki je presedal in škodoval vsem, odločala skupno imenovana arbitražna. Da o tem odloča skupina mednarodnih strokovnjakov, neka tretja oseba, neki posredniki, ki bodo skušali najti, kot je bilo danes večkrat rečeno, neko primerno in pošteno rešitev.

Naj povemo že stotič in še stoprič jasno in glasno, da ima Slovenija oziroma je v tem sporazum napisano, da se bo iskalo oziroma da je izposlovano v sporazumu, zapisano med izhodišči, da se najde rešitev, ki bo Sloveniji omogočala stik do mednarodnih voda. To je tisto, o čemer se pravzaprav toliko manipulira. Kdor je za to, tisti se bo na arbitraži odločal za takšno razumno potezo. Tako kot se pač dogaja, da se sosedi kdaj skregajo in kadar pač sami med seboj stvari ne morejo urediti, poiščejo rešitev pri neki tretji osebi. In to je vsekakor po 20 letih mukotrpnih pogajanj, neuspešnih pogajanj dobra pot in bi morala biti in razveseliti vsakega dobronamernega pozitivno naravnane človeka, ki ne želi stalno živeti v sporu, konfliktu, sovraštvu, netenju isker in iz tega mnogokrat, tako kot ugotavljajo mnogi, predvsem kovati takšnega političnega kapitala, ki je v škodo obema narodoma, je pa mnogokrat za trenutne potrebe političnih ciljev zelo uporaben. No, in kje smo danes, danes, ko smo nekje sredi te referendumске kampanje? Če zadevo opazuje nekdo zunaj, bi najbrž mislil, da je v Sloveniji vojna, da smo v nekem vojnem stanju, kajti opoziciji je uspelo ljudi popolnoma zмести in tudi spreiti. Zakaj pravzaprav govorim o vojni? Uporablja se tak vojaški žargon, govori se o izdajah, o kapitulaciji, o izrednih

razmerah, o okupiranem ozemlju in podobno, o prodaji slovenske zemlje in tako naprej. Kaj je to drugega kot militantno izrazoslovje, ki meri nekam proti vojaškim razmeram. In tu je pa v resnici Slovenija pogrnila na izpitu, kot je bilo danes rečeno, prav v tem, in to krivdo mirno lahko pripišemo opoziciji. Prav ta je tista, ki je sprla, in tista, ki največkrat pravzaprav daje takšne izjave, da se to na takšen način tudi razpihuje, da se potvarja, da se kaže na neke zarote, da se govori o nekih tajnih ozadjih in podobno. En sam sovražni govor razpihovanja čustev na najnižji ravni in negativen odnos do vsega, tako do premierja Pahorja, do koalicije in tudi do vsakega državljanja in državljanke, ki izraža pozitivni odnos do tega sporazuma.

In zakaj je to tisto, kar je resnična zadeva, kjer smo pogrnili na izpitu? Zato, ker so v sosednji državi Hrvaški popolnoma mirni, enotni, v miru zbirajo dokumentacijo za arbitražo - kar bi morali početi v tem trenutku morda tudi mi, sicer nekaj v zvezi s tem se je dogajalo - in kjer so pokazali en tak svetovljanski obraz, saj so pripravljene na to, da zadevo reši nekdo tretji, kar je pravzaprav neka takšna odločitev, ki mislim, da jo večina naših evropskih sodržavljanov pozdravlja kot primerno. In mislim, da je prav, in upam, da bomo takšno sporočilo dali tudi v Sloveniji po 6. juniju.

Kaj nam ponujajo ti nasprotniki arbitraže in kakšen odgovor imamo za naprej, smo danes slišali. Slišali smo tudi odgovor, kakšne so te ponudbe. Jaz mislim, da smo ugotovili, da nobena od teh ni relevantna, ni primerna. Kako zelo dvolično je morda pozivati na to, da gremo nazaj na sporazum Drnovšek-Račan, če ga je pa prav ta ista opcija in gospod Janez Janša precej vehementno na neki točki zavrnila in se od njega distancirala. In ne nazadnje elementi tega sporazuma, kot je prej dovolj nazorno povedal zunanji minister, so skoraj v celoti vsebovani v arbitražnem sporazumu, kar je za nas po moje dober dosežek. Ampak mnogokrat se ne razmišlja tudi o drugih vidikih in jaz moram reči, da sem z velikim zanimanjem, pa tudi z nekim slabim občutkom, prebiral pogovor z bivšo evropsko poslanko Mojco Drčar Murko, ki je tako iskreno govorila o tem, kako nas vidijo v Bruslju. In najbrž njena ocena ni tako iz trte izvita, ko gre za vprašanje našega ugleda, naših zahtev, našega pozicioniranja, naše sebičnosti in

marsičesa, kar nam v Bruslju očitajo, in kjer bomo še posebej, če bomo arbitražni sporazum zavrnili, pokazali to slabo plat.

Mislim pa, da se pri tem vse bolj kaže, da sploh ne gre več za arbitražni sporazum, ampak da gre za enostavno željo po osvojitvi oblasti in pri tem ustvarjati čim slabšo situacijo za državo v celoti in tudi ustvarjati izredne razmere. To ni neka borba, če se izrazim z vojaškim izrazom, ki je tako relevanten v zadnjih dneh, za Slovenijo in za morje, ampak to je neizprosni boj za oblast. Neizprosni boj za oblast. Zakaj Janši, zakaj gospodu Ruplu, zakaj gospodu Pogačniku in podobnim ni 20 let uspelo narediti nič? In kako lahko ti isti ljudje danes berejo levite vsem tistim, ki so na neki točki uspeli? Res se človek ne more znebiti občutka nekega ljubosumnega opazovanja te scene, in pravzaprav vse, kar je bilo doseženo do zdaj, je bil tisti slavni blejski dogovor, ki pa je pristal na to, da se ta obmejni spor rešuje pred haaškim sodiščem, kar pa je definitivno bistveno slabša rešitev. To je dosežek teh gospodov, razen seveda tega, da imajo nekateri tudi zelo polne račune in da so bili za to svoje strokovno izvedenstvo zelo dobro plačani. In danes je jasno, da so očitno raje v tujini nedosegljivi, kajti morali bi na marsikaj odgovoriti.

In arbitražni sporazum pomeni neko mirno, neko smiselno, neko kvalitetno rešitev in vodi v našo mednarodno verodostojnost, ohranja naš ugled in se odmika od tega, da bi nas imeli še naprej za zdradarje, zadržteže, sebičneže in prepirljivce. Vodi k dobrososedskim odnosom, sožitju, kot pravijo gospodarstveniki, ki skoraj v celoti podpirajo, tokrat jih ne citirate, kot jih po navadi, arbitražni sporazum vodi tudi h gospodarskemu sodelovanju med dvema državama, kar je zelo pomembno.

In morda še za konec v razmislek. Referendum bo tik pred svetovnim nogometnim prvenstvom. In pred časom sem prebiral ankete, ko so Hrvatke, ki se niso uspeli uvrstiti na svetovno nogometno prvenstvo, spraševali, za koga bodo navijali na tem prvenstvu. Odgovori so bili zelo zanimivi. Kar 28 % Hrvatov bo na tem nogometnem prvenstvu navijalo za Srbe. Za Srbe, s katerimi so bili pred 15. leti v vojnem stanju. In ne boste verjeli, Slovenija je šele na 4. mestu. In samo tretjina tistih, ki bodo navijali za Srbijo, bodo navijali za Slovenijo. Jaz sem se nad tem zgrozila.

Glede na to, v kakšnih odnosih smo bili v času osamosvajanja, ki ga imamo v teh dneh pogosto v mislih, je to žalosten podatek. Je to žalosten podatek, ki govori o tem, kam smo pripeljali naše medsebojne odnose. Jaz si takšnih medsebojnih odnosov s sosedi, tako doma na svojem dvorišču kot tudi v moji domovini, ne želim. Želim si dobrih odnosov in prepričana sem, da je ta arbitražni sporazum dobra pot, ki vodi k takšnim boljšim odnosom. In če rečem nekoliko duhovito, morda pa se bo procent po 6. juniju kaj povečal, če bomo pokazali svojo zrelost in potrdili arbitražni sporazum, čeprav najbrž teh navijaških glasov Slovenija ne rabi, saj bo dovolj energije v nas samih.

Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

V imenu Vlade ima besedo dr. Patrick Vlačič.

DR. PATRICK VLAČIČ: Hvala, predsedujoči.

Jaz bom malo govoril o političnih in malo o pravnih vidikih tega arbitražnega sporazuma.

Najprej o pravno-političnih. Gospod Janša je začel svojo razpravo s tem, da je rekel, da je Državni zbor protipravno ratificiral sporazum. S takšno lahkoto izgovarjati takšne besede, je pa že treba imeti kakšno podlago za to. Obstaja pravno mnenje dr. Cerarja, na katerega se v drugih primerih sklicuje, za to isto zadevo, ki pravi, da takšna večina ni potrebna za takšno odločitev. In če nekdo meni, da je nekaj protipravno, potem bi moral tudi kaj pravnega ukreniti proti temu, pa verjetno niste, tako da to jemljem kot neko politično stališče, s katerim se poskuša diskreditirati odločitev.

Državljanom je le treba povedati, kakšen učinek imajo enostranske izjave, ki niso del sporazuma, kadar naj se na podlagi mednarodne pogodbe kaj razrešuje. Nikakršnega učinka nimajo. Enostavno nimajo nikakršnega učinka. Tako zelo enostavno je to. In okrog tega ni treba delati megle. Se pravi, če enostranska izjava ni del arbitražnega sporazuma, pač nima pravnega učinka. In je stvar v tem primeru zaključena.

Potem je bilo rečeno, da premier laže, da bo dostop teritorialen. Jaz bom še enkrat ponovil to, kar je prej zunanji

minister povedal. Teritorij države Republike Slovenije je sestavljen iz kopnega in iz teritorialnega morja Republike Slovenije. Če mora biti stik Slovenije z odprtim morjem določen, potem je del teritorija kopno, del teritorija teritorialno morje, torej mora biti stik določen s teritorialnim morjem. To so pa le ene take osnovne stvari, lahko vam tudi citiram en slovenski predpis, ki o tem govori, imenuje se Zakon o nadzoru državne meje. In ta zakon o nadzoru državne meje pravi naslednje. Če dovolite, vam bi povedal, kaj pravi. Pravi tako: "Mejna črta razmejuje območje Republike Slovenije od območij sosednjih držav." To je mejna črta. Potem pa pravi naprej, "državna meja po tem zakonu je kopenska in morska meja" in potem naprej "letališče" in podobno. Torej, če že ne verjamete, da je teritorialno morje del državnega teritorija Republike Slovenije, kar me zelo žalosti, jaz mislim, da teritorialno morje Republike Slovenije je del teritorija Republike Slovenije, potem je treba vsaj verjeti našim predpisom, ki to določajo. Kadar govorimo o teritorialnem dostopu Slovenije do odprtega morja, in če je morje teritorij Republike Slovenije, potem stik ne more biti nič drugega kot stik teritorialnega morja z Republiko Slovenijo. To je pač ena izmed najbolj enostavnih enačb, če je A plus B, saj naprej verjetno ni treba, da razlagam. Ne vem, kaj tukaj ni jasno. Jaz sem tudi zadnjič rekel, da najboljše, ko bodo državljani šli na referendum, sem jim svetoval, pa bom še, kjer bo le mogoče, rekel, samo prosim, z zdravim razumom preberite točko 3.b, pa bo čisto dovolj. Pa ni treba poslušati ne mene, ne vas, ne kogarkoli drugega, samo sami preberite, pa ocenite, kaj tisto pomeni, pa vam bo zelo enostavno odgovoriti.

Potem naslednja zadeva. Nekaj besed o ex aequo et bono. Enkrat je bilo rečeno tudi v tem parlamentu, da sem jaz zagovarjal haaško sodišče in ex aequo et bono. In res je, jaz sem napisal eno pravno mnenje, skupaj še z enim drugim gospodom, gospodom mag. Grbcem, o katerem nas je bivša vlada povprašala, kateri forum bi bil najbolj primeren za razreševanje tega spora. Takrat smo ocenili, da bi bilo bolje politično razreševati, to je bil naš predlog, ampak če pa že je treba iti na razsojanje, smo predlagali haaško sodišče, ob nujni uporabi ex aequo et bono. In potem smo predlagali, da se kot skrajna možnost, ampak to je treba

razumeti kot možnost, če se ne uporabi haaško sodišče, uporabi arbitraža. Ampak takrat se jaz nisem upal kot pravnik, ne kot politik, ker to nisem bil, niti sanjati, da bi lahko arbitražni sporazum bil tako ugoden, kot je danes. Od več kot 40 arbitražnih sporazumov do sedaj sklenjenih v svetovni zgodovini, niti en sam nima stika z odprtim morjem omenjenega notri. En sam ne. Ta pa to ima. In ne vem, zakaj vas to tako moti. Zakaj vas to moti, da je to omenjeno? Zadnjič je predsednik stranke SDS, predsednik strokovnega sveta za zunanje zadeve, oprostite, če nisem prav imenoval, ampak gospod Rupel je rekel na televiziji, pisati bi moralo v arbitražnem sporazumu razmejitev med Republiko Slovenijo oziroma teritorialnim morjem Republike Slovenije in Republike Hrvaške. Samo to. Ljudje božji, če bi samo to pisalo, bi pa res imeli stik, ja. Absolutno ga ne bi imeli. Pa vam povem, zakaj. Zato, ker gospod Rupel pa tisti, ki so mu pomagali pri tem, pa tisti, ki svetujejo vam pri tem, pozabljajo na eno izjemno pomembno dejstvo, da od kopnega lahko država razglasi teritorialno morje največ 12 morskih milj. Če bi pisalo v arbitražnem sporazumu, da se razmeji teritorialnih morij Republike Slovenije, Republike Hrvaške, nikakor ne moremo priti do odprtega morja. Tako zelo enostavno je to. Ker je od kopnega Republike Slovenije do odprtega morja več kot 12 morskih milj. In zato je tako zelo pomembna ta določba o stiku. Zato, ker nam enostavno drugače ne bo uspelo priti do odprtega morja. To je le treba imeti v mislih.

Zakaj, še enkrat, haaško sodišče in ex aequo et bono, potem ko je gospod Janša stopil pred kamere na Bledu in rekel, da so se načelno dogovorili za haaško sodišče. Če bi vsaj rekel zraven, načelno smo se dogovorili tudi za ex aequo et bono ali pa vsaj pogovori potekajo o tem. Seveda tega ni niti z besedico omenil.

Haaško sodišče brez ex aequo et bono ni dovolj dobro. In zakaj ex aequo et bono, čeprav nikoli v zgodovini ni bil uporabljen na haaškem sodišču, na meddržavnem sodišču? Pomemben je zato, ker je treba najti rešitev, ki je onkraj pravnih pravil. Še enkrat ponavljam, ker je teritorialno morje največ 12 morskih milj.

Če dovolite, ko govorite o vaših alternativah. Pravite, da je treba doseči ex aequo et bono, da je treba torej doseči drugačno rešitev za Piranski zaliv in bolj jasno za odprto morje, čeprav bolj jasno kot

tako, kot je napisano, po mojem ni potrebno, in alternativno doseči sporazum Drnovšek - Račan. Ja. Ampak saj Slovenija se ne pogaja sama s seboj, Slovenija ima na drugi strani pogajalce. Če ta pogajalec na drugi strani, ki je ta trenutek, če se bo znašel v poziciji, da bo arbitražni sporazum zavržen, bo imel v rokah vse adute, da se nikoli več ne pogaja z Republiko Slovenijo, ne bo čutil te potrebe. Mednarodna skupnost ne bo stala za Slovenijo, tudi mi ne bomo imeli nikakršnih dobrih ali pa učinkovitih vzvodov, da bi jih prisilili v ne vem kaj. Najbolj je moteča pa špekulacija, da bi drugačen sporazum prinesel boljšo rešitev. Ja, zakaj pa, saj imamo vse dokaze, ki jih imamo na voljo znotraj tega sporazuma, možnost uporabiti. Vse dokaze pred letom 1991, po letu 1991, ki so na voljo, vse dokaze bomo lahko uporabili. Saj konec koncev, ko ste vi prinesli, ko ste vladali, ta spor z diplomatskega področja na pravno področje, ste se takrat odločili, da bo pravno oziroma arbitražno razreševanje, do katerega smo sedaj mi pripeljali. Saj to je področje argumentov, to ni več področje pogajanj o tem, kakšna bo rešitev. To je področje argumentov. Tiste argumente, ki jih Slovenija ta trenutek ima na voljo in ki jih ima od prej, jih bo lahko uporabila. In tistih, ki jih ne, jih pač ne bo mogla uporabiti. Živeti v neki na poliluziji, da je stvar najboljša, kot je, je zamegljevanje in zavajanje slovenskih državljanov in državljanek. Trenutno stanje je za Slovenijo slabo. Jaz ne vem, če se vi kaj pogovarjate s piranskimi ribiči. Jaz se, ker sem od tam. In ne lovijo čez polovico Piranskega zaliva. Seveda to vas ne zanima, ker vas morje zanima samo takrat, ko greste na dopust ali kadar ga politično uporabljate. Drugače pa seveda morje za vas ne predstavlja nobene kakšne posebno pomembne kategorije. Piranski ribiči lovijo do polovice Piranskega zaliva. Ko ste vi vladali, policijski čoln ni hodil čez polovico Piranskega zaliva. Sedaj pa gre. Stanje, kot je sedaj, Sloveniji ne ustreza. Kar je ena izmed največjih prednosti poleg stika z odprtim morjem arbitražnega sporazuma, je to, da prejudici, se pravi ravnanja po 21. 6. 1991 ne veljajo. Torej vsa enostranska ravnanja ne bodo imela učinka.

Sedaj pa pravno nekaj besed o samem arbitražnem sporazumu. Arbitražno sodišče pravi: "Arbitražni sporazum določi potek meje med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško na kopnem in na morju." Veliko se

sklicujete na Ustavno sodišče, ki pravi, kaj Republika Slovenija ima. V izreku o tem nič ne govori. Pravno gledano je relevanten izrek. Izrek pravi, da je arbitražni sporazum v skladu s pravnim redom Republike Slovenije. Potek meje med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško bo določen na podlagi mednarodnega prava, ampak najbolj žalostno pri vsem tem je, da tukaj imam jaz občutek, ko se pogovarjam z nasprotniki arbitražnega sporazuma, kot da se borim s hrvaškimi argumenti. Pravzaprav slišim neprestano hrvaške argumente. Slišim, da bo sredina Piranskega zaliva. Ja, zakaj pa ne bi bila karta taka mogoče? Zakaj pa ne bi bila taka, če se že gremo neko vojno kart, mogoče je pa to najboljša rešitev? Mogoče bo pa to rešitev prinesla arbitraža. Mogoče pa ja. Mogoče bo pa tiste risbice, ki jih vi rišete, nekoč prav smešno gledati, kakšno rešitev bo prinesla arbitraža. Mogoče bo pa to rešitev. Jaz ne vem, če je to pravi način, da drug drugemu s kartami kažemo. Po moje to ni pravi način. Po moje je pravi način ta, da se lotimo stvari tako, kot pravo določa.

Potek meje Republike Slovenije in Republike Hrvaške na kopnem in na morju. Če dovolite, na morju meja ni bila določena. In meja se določi tako, da se razmeji, pravi konvencija, na podlagi enake oddaljenosti od obeh obal, razen če zgodovinske ali posebne okoliščine ne narekujejo česa drugega. Jaz mislim, razen če vi mislite drugače, da zgodovinske in posebne okoliščine tu narekujejo nekaj drugega. Tri mesta gravitirajo na Piranski zaliv, izlov cipljev v zgodovini, potem povezanost solin s celotnim sistemom Piranskega zaliva, s skladišči, s solinami, s plovbo, s preseljevanjem prebivalstva na tisti del, vse to kaže, da je Piranski zaliv bil izkoriščen s te strani in da je ta del obale, torej severni del Piranskega zaliva, živel s Piranskim zalivom. To so okoliščine, ki bodo pripeljale do več kot polovice. Tako mi je zelo žal, ko vedno znova govorite, da bo na polovici črta.

Kar se tiče stika Slovenije z odprtim morjem. Zakaj so tu omenjeni - da še enkrat naštejemo, na kakšen način se bo to določalo. Pravi tako, da se "bo za točko 3-B uporabilo mednarodno pravo, pravičnost, načelo dobrososedskih odnosov za dosego poštene in pravične odločitve, upoštevajoč vse relevantne okoliščine". Poglejte, zakaj je to pomembno. Točka B, če boste vprašali mednarodnega pravnika, je pravzaprav

parafraziranje ex aequo et bono. Ker ex aequo et bono pomeni zunanjo pravičnost, pomeni neko pravičnost, ki naj da neko rešitev, ki ni nujno čisto enaka, kot so pravna pravila. In točno to pravi. Torej, ni z besedami ex aequo et bono, ampak - da ne bom citiral nekega znanega pesnika, da "bi roža enako dišala, tudi če bi se drugače imenovala". Torej tu poimenovanje pravzaprav ne igra vloge. In zakaj je to tako pomembno? Zato, ker po pravu ne moreš priti do stika. In zato je to pravzaprav parafraziranje ex aequo et bono.

Zdaj pa še tista tretja točka, na katero ste se tudi spravili, ki pravi, da "je treba določiti režime za uporabo ustreznih morskih območij." Ja, hvala bogu! Morska območja so epikontinentalni pas, izključno ekonomska cona, ali pa ribolovna ali pa ekološka cona, ali pa še kakšne druge možne cone. In seveda tudi tradicionalne pravice morajo biti v tem območju. Arbitraža lahko določi tudi neko tradicionalno pravico v tem območju, recimo, ribolovno; recimo, če so naši ribiči tam tradicionalno lovili.

Tako da tudi to je dodana vrednost v tem sporazumu. Točke so nastavljene za razrešitev tako, da bodo Sloveniji prinesle, to lahko povem, najmanj takšno, če ne boljše rešitve, kot je sporazum Drnovšek-Račan. Toda najbolj moteče pri tem sporazumu Drnovšek-Račan sta pa dve stvari. Da ste ga takrat, ko je bil sklenjen, s te strani zelo, zelo skritizirali. In kar je še huje, ravno vi ste odstopili od njega. Odstopili ste od sporazuma Drnovšek-Račan, odstopili ste od diplomatskega razreševanja, potisnili državo v razreševanje pred mednarodnim sodiščem oziroma arbitražo, in zdaj seveda je vsak pameten, kaj vse bi moralo pisati v sporazumu. Ampak sporazum je mehanizem. Sporazum je mehanizem za razreševanje spora in s sporazumom se spor ne razrešuje vsebinsko, ampak kot mehanizem, ki naj omogoča naši državi vse tisto, kar so njeni relevantni mednarodni interesi, in kar je še bolj pomembno, uporabiti vse dokaze, brez prejudicev, ki smo jih imeli na voljo 25. 6. 1991, pred tem.

Naj še enkrat povem za tiste, ki govorijo o Savudriji, in za tiste, ki govorijo o meji na Mirni. Prosim lepo, ne zavajati državljanov! Republika Slovenija ima nekaj stebrov svoje državnosti. Tisti, ki na njih pozabljajo, jih bodo pač morali še enkrat pogledati. En steber je plebiscit, drugi

steber je ustava, tretji steber je temeljna listina.

V Temeljni listini piše ena zelo pomembna stvar, da so meje Republike Slovenije mednarodno priznane meje z Italijo oziroma po mednarodnih pogodbah z Italijo, Avstrijo in Madžarsko in pa administrativna meja med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško. In v času 25. 6. 1991 pač Savudrija administrativno ni bila v Republiki Sloveniji. Ne zavajati državljanov! Ker to je zavajanje in prodajanje megle. In v megli se ne da živeti. Samo pod jasnim nebom se da živeti.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Matjaž Zanoškar. (Ne bo razpravljaj.) Silven Majhenič ima besedo.

SILVEN MAJHENIČ: Hvala za besedo, gospod predsedujoči. Spoštovani minister!

Slovenija je del Evrope, kjer živi marljiv in pošten narod, ki ima tudi bogato zgodovino. Na ljudi, na ta del Evrope, na katerega smo bili vsi vedno ponosni in se še vedno imenuje Slovenija, pa bi radi nekateri prevallili odgovornost, ki bi razdvojila slovenski narod samo zato, da bo nekdo iz visoke politike všečen v Evropi.

Čedalje bolj se ugotavlja, in tega se v opoziciji zmeraj bolj zavedamo, da so tisti, ki vodijo državo, zmeraj bolj naklonjeni, da rešujejo probleme Evrope in sosedov, pozabljajo pa, da so odgovorni za vodenje in stanje v državi, kjer so od ljudstva dobili mandat za to odgovorno poslanstvo. Nihče nima pravice, da bi v imenu naroda pristal na odtujitev ozemlja in morja, pa vendar se najdejo tudi takšni, ki z lahkoto pristanejo na odločitve, ki so škodljive in ne zagotavljajo tistega, kar je bilo skozi zgodovino naroda Slovencev pridobljeno s krvjo.

Leta 2005 je bivši predsednik Kučan podal izjavo za hrvaški Globus, kjer je arbitražo imenoval za polomijo in kapitulacijo za slovensko politiko. Danes ta isti gospod govori drugače in v prid arbitraži. Ne vem, kaj ga je prepričalo. Prav pa bi bilo, da bi dejstva povedal še komu, kajti zdajšnja politika mene in še veliko Slovencev ni prepričala, da imajo prav in da je sporazum o arbitraži tisto, kar Sloveniji prinaša prednosti v pomorstvu, ribištvu, gospodarstvu, trgu in sožitju ljudi s sosednjo Hrvaško in ne nazadnje pravično mejo. Po vsakem nastopu predsednika

Vlade gospoda Pahorja, ko razlaga argumente novinarjem ali v Državnem zboru o dogovoru s predsednico hrvaške vlade Jadranko Kosor, ga takoj demantira hrvaška zunanja politika in vlada, ki govori o zadevi ravno nasprotno. Seveda se potem vprašam, čemu zavajanje lastnega naroda, ki bi mu resnica veliko pomenila, čeprav bi bila za koga tudi boleča. Zakaj nam sosedje razlagajo drugačno zgodbo, ki pa ni vsebina razgovora, ki jo razlaga naša vlada? Zakaj se pogajamo o tistem, kar je bilo zmeraj naše? Ali je cena za dobrososedske odnose ozemlje, ki je večje kot tisoč hektarjev in ga okupira Hrvaška? Arbitraža Sloveniji ne prinaša vrnitev ozemlja, ker nas v to še ni nihče prepričal, ampak le negotovost in tveganje, ki je v nemilosti arbitrov. Hrvatje se ves čas pogajajo z nami s figo v žepu. Da je to res, so dokazali tudi 22. junija 1991, ko se je naša vlada dogovarjala v Zagrebu glede osamosvojitve in obrambe republik. Že takrat so se Hrvatje pokazali kot nezanesljiv partner v dogovorih, saj o dogovorjenem ni bilo želenih rezultatov.

Veliko govorimo o 25. 6. 1991, da so vsi kasnejši posegi nerelevantni in da velja stanje na dan 25. 6. 1991. Tudi to ne drži. Hrvatje so postavili kontrolno točko Plovanija leta 1994 ter se obvezali, da je to le za čas turistične sezone, kasneje pa bodo objekt odmaknili. Vendar se to do danes še ni zgodilo in bo tako tudi očitno ostalo. Kajti v nasprotnem ne bi izvajali silo in prisilo nad našimi državljani, tudi nad parlamentarci, ki so se zavzemali za pravično mejo neuspešno, na očeh policije in slovenske javnosti.

Slovenska nacionalna stranka je predlagala mirovno konferenco, ki bi rešila mejne spore vseh republik nekdanje Jugoslavije. Vendar ne, to je za našo politiko nesprejemljivo. Da je pa to edina prava pot, pa se bo izkazalo, ko bo do te konference tudi prišlo. Referendum pa je odnos politike, ki bo odgovornost prevallila na državljane. Poslanci imamo mandat in bi to lahko opravili v parlamentu z dvotretjinsko večino. Ne vem, kam se nam mudi.

Mi smo že v Evropi in kot kaže, nam to ni v korist, kajti poleg vsega odrekanja, prilaganja pred vstopom v Evropo bomo sedaj plačali še ceno Hrvaške za vstop v Evropo z odrekanjem lastne zemlje in morja v korist Hrvaške. Ampak

nikoli ni prepozno. Še vedno lahko odločimo drugače. Alternativa pa je sigurno dvostranski dogovor s Hrvaško pred njenim vstopom v Evropsko unijo. Hvala.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod dr. Luka Juri.

DR. LUKA JURI: Hvala lepa. Spoštovane sodelavke, sodelavci, ostale kolegice in kolegi!

Naloga arbitražnega sodišča po arbitražnem sporazumu je zelo jasna in enostavna. Mora določiti mejo, mora določiti stik Slovenije z mednarodnimi vodami in mora določiti režim. Na te tri točke smo slišali večinoma pet kritik. Prva, da so naloge, kot rečeno, deljene na tri točke. Druga, da stik ne pomeni teritorialnega stika, tretja – da ni bilo nobene hrvaške obljube o tem, da bo Slovenija dobila stik, četrta – da bo Luka Koper imela težave in peta – da sta Slovenija in Hrvaška skupno obvestili mednarodno skupnost o hrvaški izjavi, da ne priznava stika Slovenije.

Katere so pomanjkljivosti teh petih kritik? Prva, da so naloge deljene na tri točke. Na to je zelo jasno in enostavno odgovoriti: zato, da je sporazum jasen. Vendar odločitev arbitražnega sodišča je le ena, ne tri, zato se točke, ko se bo določalo mejo, upoštevajo skupaj.

Točka dva, da stik ni teritorialni stik. No, pa smo pogledali, kaj pa je stik po SSKJ - stik je ali popolno približanje dveh ali več predmetov ali mesto, kjer se kaj stika. Pa pogledajmo v angleščini. Stik v angleščini je junction. Pa pogledajmo, kaj pomeni junction. Pa smo šli na Google, pa napisali define junction in ugotovimo, da junction v vsakem primeru pomeni, da se dva objekta ali teritorija stikata. Vsak lahko napiše define, da opiše junction. In bo dobil tak odgovor. Pa gremo naprej, glede na to, da je odgovor, da pa vendarle bi morali imeti teritorial junction, pa smo pogledali, kaj pomeni teritorial junction. In glej ga zlomka, definicij za teritorial junction ni, zato ker pojma teritorial junction ni. Pa smo šli naprej, pa pogledali, glede na to, da je tudi gospod Černač večkrat omenil teritorial contact, pa smo pogledali na Google, kaj pomeni teritorial contact. Pa pogledaj ga zlomka, tudi teritorial contact v celotnem spletu ne obstaja, ker pojma teritorial contact ni. Veste, reči, da stik ni teritorialni

stik, je, kot da bi rekli, da bi morali reči rastlinsko drevo ali pa sladka sladica. Stik že pomeni teritorialni stik, kot sladica pomeni, da je sladka, in kot drevo pomeni, da je to rastlina. Ni živalskega drevesa, tako kot ni neteritorialnega stika. Stik je teritorialni stik in zato, ker teritorialni stik ne obstaja, imamo seveda lahko samo stik, ki pa pomeni, tako kot govorijo kritiki, teritorialni stik.

Pa gremo naprej, točka tri. Kritika, da ni bilo hrvaških obljub o tem, da bi Slovenija dobila stik. Ja, saj Hrvaška tega ne more obljubiti, saj ta obljuba je nerelevantna, odloči lahko le arbitražno sodišče, ne pa Slovenija ali pa Hrvaška.

Točka štiri, težave Luke Koper. To se pozablja, da arbitražni sporazum v ničemer nima vpliva na plovbo do Luke Koper, saj to urejuje že podpisan in veljaven anconski dogovor, ki določa, da se proti severu v Jadranu pluje po hrvaških vodah in proti jugu po italijanskih, tako kot vidimo na tem zemljevidu. To je zato, da bi se izognili možnim nesrečam in tudi zaradi racionalnosti, ker je tok po Jadranu takšen, da gre morski proti severu po hrvaških vodah in proti jugu po italijanskih.

Pa gremo naprej, pa pridemo na četrto točko, kritika, da je bilo skupno obveščanje mednarodne javnosti o hrvaški izjavi. Že Švedska je kot priča sporazumu to jasno zanikal, dobesečno je rekla, strani nas nista skupaj obvestili, to je pa kasneje naredil še odpravnik poslov Združenih držav Amerike. Sedaj je pa vprašanje, komu bolj verjamemo: hrvaškemu zakonu ali pa lastni slovenski vladi, Švedski in Združenim državam Amerike?,

Torej če gremo še enkrat skozi, vidimo, da je pomanjkljivost kritik velika. Prva kritika, da so naloge deljene na tri točke, je pomanjkljiva. Druga kritika, da stik ni teritorialni stik, dokazali smo, da pojma teritorialni stik ni in da obstaja samo pojem stik, kot obstaja samo pojem junction in pojma territorial contact ali territorial junction ni. Poguglajte, pa ga ne boste našli. Da ni bilo Hrvaške obljube o tem, da bo Slovenija dobila stik, smo že ugotovili, zakaj. Ker je ta obljuba nerelevantna. V primeru Luke Koper vemo, da to ureja anconski dogovor in to na arbitražni sporazum nima nobenega vpliva. Glede skupnega obveščanja pa je bilo že demantiranje, da tega ni bilo.

Zakaj je arbitražno sodišče boljše od Mednarodnega sodišča v Haagu,

katerega je zagovarjal Janez Janša? Prvič. Zato, ker odloča tudi po kriteriju načela pravičnosti, Haag ne. Drugič. Zato, ker upošteva presečni datum 25. junij 1991 in zgodovinske okoliščine, Haag ne. Tretjič. Zato, ker mora določiti stik s Slovenije z odprtim morjem, Haag ne. Četrto. Ker enega člana sodišča imenuje tudi Slovenija, za Haag to ne velja. Petič. Če se arbitražno sodišče ne drži določil arbitražnega sporazuma, torej ne določi stika Slovenije z mednarodnimi vodami, Sloveniji ni treba spoštovati odločitve sodišča.

Kakšne so možne odločitve arbitražnega sodišča? Tukaj je treba biti zelo pazljiv, kajti pri zemljevidih gre lahko samo za predvidevanja, ampak edino pristojno za to, da zariše zemljevid, je seveda arbitražno sodišče. A vendarle, to je ena od morebitnih rešitev. Zakaj? Zato, kot vidimo, se določi stik med slovenskimi in mednarodnimi vodami. Druga možnost je določitev koridorja, kjer imamo manjši trikotnik hrvaških voda, vendar arbitražno sodišče ni zavezano tistega trikotnika zarisati in tudi v tem primeru imamo stik med slovenskimi vodami in mednarodnimi.. Prav tako imamo stik med slovenskimi vodami in koridorjem mednarodnih voda. Gremo naprej. Kaj pa ta možnost, da se stik ne določi? Ta možnost ni predvidena v arbitražnem sporazumu., Če bi bila določena, to ni v skladu z arbitražnim sporazumom in zato Slovenija ne rabi takšne rešitve sploh upoštevati in ni zanjo zavezujoča. Isto velja, če bi potegnili po sredinski črti. To med drugim je tudi tisto, kar bi najverjetneje Haag odločil, če bi se za Haag odločili.

Če naredimo rezime in upoštevamo, da če sodba ne upošteva navodil arbitražnega sporazuma, po Dunajski konvenciji ni zavezujoča, ti dve možnosti, kjer ni stika, enostavno ne prideta v poštev in imamo samo te tri možnosti, ki pa, zanimivo, zelo spominjajo na sporazum Drnovšek-Račan, ker upoštevajo stik, s tem da so te tri možnosti boljše, ker pri sporazumu Drnovšek-Račan smo se v času pogajanj zaradi tega morali odpovedati zaselkom. Te rešitve pa zaselkov sploh ne upoštevajo.

Da zaključimo. Arbitražni sporazum je dober, ker je ena priložnost, da rešimo to odprto vprašanje., da se otresemo statusa quo. Tukaj bi vas rad opozoril na status quo, kjer celo slovenski mediji v svojih zemljevidih pišejo in rišejo, kot da Slovenija

ne bi imela stika s teritorialnimi vodami. To lahko najdete na zgornji povezavi, ta zemljevid je še vedno prisoten. Status quo ne omogoča Sloveniji stika in zato potrebujemo arbitražni sporazum, da ta stik dobimo. Prav zato, da si zagotovimo dostop do mednarodnih voda, je ta arbitražni sporazum najboljša rešitev, ki smo jo imeli doslej. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospoda Miro Petek.

MIRO PETEK: Hvala za besedo.

Z vidika ustavnega položaja ima parlament poleg zakonodajne oblasti tudi nadzorno funkcijo in zato lahko poslanci postavljamo vprašanja, s tem nadziramo Vlado, seveda če dobimo tudi od Vlade ustrezne odgovore.

Mi smo postavili oziroma naslovili na Vlado zahtevo oziroma terjali pojasnilo, kdaj in kje je predsednica Vlade Republike Hrvaške Jadranka Kosor zagotovila oziroma obljubila teritorialni stik Slovenije z odprtim morjem. Kakšen odgovor oziroma mnenje Vlade smo dobili? Predsednik Vlade Republike Slovenije Pahor je v soočenju v televizijski oddaji Polemika poskušal jasno in slikovito predstaviti ozadje in tako naprej. Se pravi, slikovito. Kot so bile na nek način slikovite tudi prejšnje podobice, ki smo jih gledali na zaslonih. Nismo pa dobili odgovora na vprašanje, kje in kdaj. Na vprašanje, ki smo ga zastavili. In to je izrazita ignoranca do poslancev Državnega zbora. Pa pričakujemo zelo malo: uro, kraj, datum tega srečanja. Ali je bil to Trakoščan ali je bila to Ljubljana ali je bilo kje drugje.

Kot novinar sem četrto stoletja postavljaj podobna vprašanja: kje, kdo, kaj, kdaj, tudi zakaj. V tem primeru bi imel samo kdo, Borut Pahor, Jadranka Kosor. Vemo, kaj - obljuba o teritorialnem stiku, ne vemo pa, kje in kdaj, še zdaleč pa ne, kako. Je bila to ustna, pisna obljuba, je bila to obljuba z neko dobro voljo ali kakšno trgovino?

Arbitražni sporazum je preveč pomemben, da bi ga obravnavali z nekimi slikovitimi besedami, z nekimi okrasnimi pridevki, z raznimi besednimi bravurami, saj na ta način naše ljudi samo zavajamo. Tak način komunikacije Vlade vnaša med ljudstvo nek politični nihilizem, saj ljudje rečejo: Saj so se samo hecali, saj ne mislijo

resno. Ali pa celo rečejo, da ne vemo, kaj delamo. Na drugi strani pa Vlada s takšnim početjem zamegljuje dogajanje in zavaja javnost. Mi enostavno ne vemo, kaj je še v ozadju, kaj nas še čaka, vemo pa, kaj je pred nami. In bojim se, da je pred nami ponovitev zgodovine, in to tiste zgodovine, ko smo izgubili Koroško, Trst in Gorico. V tem odgovoru oziroma mnenju Vlade Republike Slovenije, ki dejansko ni odgovor na to zahtevano pojasnilo, Vlada na primer tudi pravi, da Slovenija ne more preprečiti enostranskih dejanj Republike Hrvaške. Vprašam vas: Kakšen sosed pa je ta Republika Hrvaška do svojega sosedu, do nas, Slovenije, če pa uvaja politiko enostranskih dejanj, če uvaja politiko gotovih dejstev?! Ali lahko Hrvaški zaupamo? Jaz ji ne zaupam. Toda politiki, Vlada bi se morala zaradi tega s sosedi toliko bolj tankočutno in pozorno pogovarjati, kajti očitno hrvaški politiki slovenskim gledajo v oči in jim lažejo. Vlada pa podpiše sporazum s Hrvaško in ta v svoj zakon o arbitraži doda še enostransko izjavo, to, kot smo videli, v dogovoru z Republiko Slovenijo. In na ta način dejansko povsem anulira zahteve oziroma naša pričakovanja. Hrvaški enostavno ne gre zaupati, še bolj zaskrbljujoče pa je, da ob vsem tem, kar slišimo v zadnjih dneh, ne moremo zaupati niti naši vladi.

V mednarodnem pravu, posebej v takšnih pogodbah, je potrebna skrajna resnost, ne neka slikovitost in razne bravure, kajti tukaj štejejo vejice, tukaj štejejo celo presledki med besedami. Mi pa danes spoznavamo vedno nova dejstva, Vlada očitno mrzlično kliče na ambasade in ambasade pošiljajo sporočila, ki si jih očitno ta vlada želi.

Danes je bilo tukaj že omenjeno vprašanje medijev. Mislim, da smo priča neki brutalni medijski vojni proti nasprotnikom arbitražnega sporazuma. In to razmerje 1 : 11 je šokantno, in mislim, da bo šlo v slovensko politično in tudi medijsko zgodovino. Tako kot so se skozi zgodovino razčlenile prav vse okoliščine koroškega plebiscita, napisanih je bilo na stotine knjig, na stotine člankov, strokovnih člankov. Toda nič nam ne pomaga, Koroško smo pred 90 leti izgubili enkrat za vselej. Tudi pred 90 leti bi lahko na podoben način razčlenjevali dogajanja. Tudi takrat je šlo za brutalno enostransko medijsko propagando, ko so Avstrijo risali kot neko lepo nevesto, SHS pa kot grdo in ostarelo damo. Današnji

mediji rišejo gospo Kosor kot lepo nevesto, Boruta Pahorja pa kot lepega ženina.

Naprej. Početje Srbov je bilo takrat odločilno v izidu plebiscita. V plebiscitno cono so naseljevali nove prebivalce, Nemce. Velesile so določile takšno plebiscitno cono, da so izločili Mežiško dolino in Jezersko, kajti jasno je bilo, da bi zavedni Slovenci v Mežiški dolini in na Jezerskem lahko nagnili tehtnico v prid Sloveniji. In kar je prav tako zanimivo, socialdemokracija v Avstriji, katere člani so bili mnogi Slovenci, je izrazito agitirala za Republiko Avstrijo.

Še enkrat, žal ne vemo, kaj je v ozadju teh dogovorov. Mislim, da gre za neke kravje kupčije, vemo pa, kaj je spredaj. Čaka nas ponovitev zgodovine, ko smo izgubili Trst, Gorico in najlepši del Slovenije, to je Koroško.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Samo Bevk.

SAMO BEVK: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani zbor!

Nobenih novih okoliščin ni, na podlagi katerih bi morali o arbitražnem sporazumu ponovno razpravljati v tem visokem zboru. Lahko govorimo zgolj o novih insinujacijah opozicije. Dejstvo je, kot je danes za Slovensko tiskovno agencijo izjavila veleposlanica Švedske v Sloveniji, da ni res, da bi Hrvaška skupaj s Slovenijo švedsko predsedstvo Evropski uniji in Združene države Amerike seznanila s svojo enostransko izjavo. "Strani nas nista skupaj obvestili," je dejala veleposlanica in poudarila, da je bila Švedska priča le pri podpisu arbitražnega sporazuma v Stockholmu 4. novembra 2009.

Veleposlanica je tudi potrdila, da Hrvaška enostranska izjava ni bila del podpisanega sporazuma. Tudi odpravnik poslov na ameriškem veleposlaništvu je za Slovensko tiskovno agencijo prav tako potrdil, da je bila hrvaška izjava v vseh pogledih enostranska. Gospod Pahor je torej govoril resnico.

Trditvam Janeza Janše pa ne verjamem, še manj pa lahko verjamem Zmagu Jelinčiču. Dejstvo je, da je arbitražni sporazum za Slovenijo dober, ker odločitev za arbitražo zagotavlja večjo zaščito meje, kot bi jo Meddržavno sodišče v Haagu, kar je predlagala prejšnja vlada.

Arbitražni sporazum zagotavlja način za pošteno in pravično rešitev mejnega spora in prav tako zagotavlja mir in sožitje ob meji. Prav tako sporazum omogoča vzpostavitev na dan osamosvojenosti Slovenije 25.6.1991. Nadaljevanje statusa quo z vsakim letom poslabšuje pogajalske možnosti Slovenije, kar nas bo dokončno oddaljilo od neposrednega izhoda na odprto morje. Poleg določitve meje na kopnem in morju je glavna naloga arbitražnega sodišča, da določi stik Slovenije z odprtim morjem, kar pomeni stik slovenskega ozemlja z odprtim morjem, kar je več, kot je omogočal sporazum Drnovšek-Račan. Sporazum bo poleg mednarodnega prava upošteval zgodovinske okoliščine, ki govorijo v prid Sloveniji, upošteval bo načelo pravičnosti in tudi vse druge relevantne okoliščine za pošteno in pravično določitev meje. Slovenija bo s sprejetjem arbitražnega sporazuma zaščitila svoje nacionalne interese. Slovenija se bo še naprej razvijala kot pomorska država, luka Koper pa kot najpomembnejše pristanišče v Severnem Jadranu. Rešitev skoraj 20-letnega spora med državama pa bo odprla tudi nove možnosti za slovensko gospodarstvo, predvsem pa bo okrepila ugled in vpliv Slovenije v celotni regiji in Evropski uniji. Javnomenjske ankete kažejo, da bo večina volivk in volivcev glasovala za uveljavitev Zakona o ratifikaciji arbitražnega sporazuma. Arbitražni sporazum podpirajo države Evropske unije, Združene države Amerike in vatikanska diplomacija. Podpira ga celo papež. Kardinal Rode se včeraj na željo časnika Dnevnik do sporazuma ni hotel opredeliti. Je pa v pogovoru za Večerni list pred časom dejal, da je arbitražni sporazum potreben.

Tudi izjava Komisije Pravičnost in mir, ki običajno prinaša stališča slovenske katoliške cerkve, vsebuje nekatere elemente, ki jih zagovarja tudi Vlada, in sicer, da lahko pravična meja zagotovi sožitje in mir, zato nimamo občutka, da bi se komisija izrekla proti sporazumu. In še nekaj bi rad tukaj povedal. Gospod Janez Janša je problematiziral četrti oziroma tretji odstavek 11. člena sporazuma, ki pravi, da bodo vsi postopkovni roki iz tega sporazuma začeli teči z dnem podpisa pogodbe o pristopu Hrvaške k Evropski uniji. To pa seveda še ne pomeni dokončnega vstopa Hrvaške v Evropsko unijo. Treba bo še prevesti pogodbo v

jezike držav Evropske unije ter izvesti vse postopke ratifikacije v 27-ih državah Evropske unije in institucijah Evropske unije. Vse skupaj se bo seveda potem zavleklo najmanj še leto in pol ali celo dve leti. Tako se bodo ti postopki dejansko začeli bistveno pred vstopom Hrvaške v Evropsko unijo.

Odločam se torej za mir s sosedi, odločam se za razumno rešitev mejnega vprašanja in v nedeljo, 6. junija, bom na referendumu glasoval za arbitražni sporazum. Vabim vas, da se mi pridružite.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa. Besedo ima gospa Janja Klasinc.

JANJA KLASINC: Spoštovani, gospod podpredsednik. Spoštovane kolegice in kolegi!

Po 6. juniju, če bodo volivci Slovenije rekli, da ne bomo izgubili morja, ne bomo izgubili zemlje in ne bomo na istem, kot smo bili takrat, ko smo izgubili Koroško. To, da smo izgubili Koroško, vsi vemo, so se odločili Korošci sami, pod določenimi pritiski, pod določenimi okoliščinami, ampak tako je bilo. Ta sporazum bo Sloveniji prinesel vse tisto, kar je počasi, sigurno in ne prav z odločnimi koraki dosedanjih vlad izgubljala v zadnjih 18-ih, 19-ih letih. To omogoča ta sporazum. In ta sporazum ne odloča o meji. Zato jaz nisem pristaš tistih, tudi v svojih vrstah, ki kažejo zemljevide, to se mi zdi neodgovorno. Zemljevid bo zarisalo arbitražno sodišče. Medtem ko smo mi po poklicu nekaj drugega, nismo mednarodni sodniki, pravniki in sodniki, ki bomo odločali o tem., Vsaka bojazen, da bi Slovenija karkoli izgubila, je povsem odveč. In to so danes in vse te mesece utemeljevali vsi, ki se na to spoznajo. Jaz bi rada povedala, da ta izredna seja nima nikakršnega smisla. Jaz sem bila sicer proti njej, ampak potem bi bili že spet obsojeni poslanci koalicije, da nekaj preprečujemo in vse skupaj, pa smo rekli, v redu, pa se bomo pogovarjali o starih dejstvih.

Zakaj so stara dejstva? Poglejte, tista izjava, o kateri tako dosti govorite in ki je temelj vaše argumentacije za današnjo sejo, je staro, poznano dejstvo. Na odboru za zunanjo politiko smo obravnavali informacijo o tem, da bo Hrvaška dala izjavo že 3. novembra lani. Potem se je zgodila druga zadeva. Samo nekaj dni kasneje je prišlo besedilo, ki ga imam pred

seboj, takratnega predloga zakona o ratifikaciji arbitražnega sporazuma, ki pa smo ga sprejeli aprila letos, v katerem je Slovenija kot svoje popolno nestrinjanje, tako se je potrudila ta vlada, da je dala v sam zakon člen, v katerem se distancira. Dragi kolegi Janša, Grims in vsi ostali, tudi podpredsednik Ziherl, vsi ste bili takrat na teh sejah. Jaz ne vem, kakšna so to nova dejstva. Poglejte, o čem smo govorili. Republika Slovenija izjavlja, da se ni strinjala z izjavo Republike Hrvaške z dne 9. novembra 2009, niti z njeno vsebino. Republika Slovenija je izjavila, da v skladu z mednarodnim pravom enostranska izjava, podana v zvezi z arbitražnim sporazumom, nima učinka na njegovo vsebino in da izjava Republike Hrvaške z dne 9. novembra nima nobenega učinka za arbitražni postopek in tako dalje. Kakšna nova dejstva, lepo vas prosim! Potem sem danes slišala, da tako ali tako Slovenija de facto in de jure ima vse tisto ozemlje, ki ga je imela 25. junija 1991. Ja, lepo prosim, zakaj ste pa potem hoteli iti pred Meddržavno sodišče v Haag in se pogovarjati? Ja, saj, če je pa vse tako idealno, potem je pa vse v redu. Poglejte, to so same laži in zavajanja, ki so zame nerazumljiva.

Rada bi vam povedala, da s tem podpihujete med ljudmi v Sloveniji in tudi v odnosih s Hrvaško negativna čustva. Večkrat sem se spraševala, zakaj. Potem pa se mi je prižgala lučka. Povsem enostavno. Poglejte, SDS je samo jezen zato, ker ni uspelo doseči to vaši stranki. Vi ste se trudili, jaz priznam, ampak vam ni uspelo, ampak zato ni treba rušiti vseh drugih zadev. Druga stvar je pa s Slovensko ljudsko stranko in s SNS, ki pa že tako ali tako živita vse obdobje od osamosvojitve do zdaj samo na sporu s Hrvaško. Si predstavljate, kaj se bo zgodilo, ko bo ta spor rešen? Ne bo več materiala. Kaj bomo pa delali? In dragi moji, neverodostojni ste. Jaz vas ne razumem. Ampak tako vam povem, da vas ne razume niti mednarodna skupnost. V številnih pogovorih z veleposlaniki, akreditiranih držav v Sloveniji, se pogovarjam in vsi se držijo za glavo in pravijo: "To je tako ugoden sporazum za vas, jaz ne razumem vaše opozicije..." Tako mi govori veleposlanik za veleposlanikom. Ne razume vas niti vaša evropska stranka. Gospod Joseph Daul je absoluten pristaš tega sporazuma. Ne razumejo vas mednarodni

pravniki doma in v tujini, ki vedo, da je ta sporazum dober za Slovenijo. Ne razumemo vas poslanci koalicije, da ne podprete tega sporazuma. In veste, kaj je ta sporazum? Beseda sporazum je sestavljena iz dveh besed: spor in razum. Mi nismo za spor, mi so za razum in upam, da bo ta razum prevladal tudi pri vas, ker prepričana sem, da pri volivcih, ki jih tako podcenjujete, bo.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Anton Kampuš.

ANTON KAMPUŠ: Spoštovani podpredsednik, spoštovani ministri, spoštovane kolegice in kolegi!

Danes se bom poskušal zelo, zelo zadržano izreči o ogorčenosti in protestu nad lažmi in neresnicami in manipulacijami, ki jih uporablja opozicija, ko predstavlja Zakon o ratifikaciji arbitražnega sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške. Je pa zelo fino, da smo danes že slišali demanti naših ali vaših opozicijskih trditev, navedb, ki so se izkazale za neresnične. Demanti je že prišel z vlade Združenih držav Amerike, švedske vlade, torej ni nobenih prikritih dogovorov, kot vi trdite, ampak obstajajo samo gola dejstva, ki so tudi znotraj sporazuma napisana.

Če bi začel pri tistem osnovnem, kar mene zadovoljuje, to pomeni stanje na dan osamosvojitve. Zelo primerno je, da smo danes dobili na mizo tudi Temeljno ustavno listino, ki jo je podpisala prva vlada, torej Demosova vlada, iz katere je jasno zaznati, da je vzpostavitev stanja na dan osamosvojitve 25. 6. za Slovenijo tisto, kar nam seveda omogoča vse ali pa zavrača vsa enostranska dejanja, ki jih lahko Hrvaška ali tudi Slovenija pripravi. Posebej sem vesel, da je Demosova vlada to podpisala, po drugi strani pa razočaran, da prav nekateri Demosovi takratni akterji danes trdijo, kako je ta temeljna listina bila z nespametjo podpisana. Čudi me, in včasih ne morem nekaterih stvari razumeti, da lahko ljudje postanejo dvolični ali pa se ne zavedajo svojih izjav.

Torej, prva točka, jasno je povedano, kako se bo ravnalo na kopnem, druga točka na morju, pred nekaj minutami je minister Vlačič govoril o tem, da to temelji na zgodovinskih dejstvih, tako da imamo

kopno in morje sorazmerno na dlani. Iz tega sporazuma je neposredno razvidno tudi, tako kot piše, nesporni izhod na odprto morje, katerega nedvoumno nalaga arbitražnemu sodišču, da ga določi, torej stik Slovenije z odprtim morjem. In to tudi v sporazumu piše. Tretja stvar za mene, ki je zelo zelo pomembna, je pa to, da arbitražni sporazum daje slovenskemu gospodarstvu tudi nove priložnosti in nove možnosti, kar ni zanemarljivo. In danes vam bom pokazal, kaj menijo gospodarstveniki. Gospodarstveniki menijo, da sodelovanje naj se spodbuja ne pa zavira. To je sporočilo gospodarstvenikov v Sloveniji. Od tistega najmanjšega obrtnika pa do tiste največje firme. To je sporočilo gospodarstvenikov. Tudi to ni nepomembno. Vsi si želijo, da bi blagovna menjava bila večja, vsaj tako kot je že bila pred nekaj leti.

Seveda je k temu treba reči še sledeče. Prihajam s Pomurja. Tudi tam so nekatere zadeve, tako kot mi radi pravimo, nerešene. In poglejte, kaj se je zapisalo. Citiram: "Slovenija je na dan osamosvojitve nadzorovala levi breg reke Mure. Ne glede na potek katastrske meje, arbitražni sporazum, ki določa presečni datum 25. 6. 1991, je za Slovenijo zato najbolj ugodna rešitev, ker odpravlja hrvaška enostranska dejanja kot tudi velja za Pomurje." Seveda še ena pomembna točka za mene, torej mir in sožitje ob meji. Spoštovani minister, spoštovane kolegice in kolegi, imel sem veliko razgovorov s kolegi s Pomurja, z župani in drugimi, ki v en glas trdijo, da si že končno vsi domačini, živeči ob meji, želijo pozitivne rešitve na eni in drugi strani. Dobil sem tudi veliko sporočil, da bodo glasovali za ta sporazum. Ne morem pa mimo tega, da se ne bi vprašal, zakaj tako ogorčen boj in zakaj toliko manipulacij, kje so vzroki, kaj so stvarnosti. Jaz ocenjujem, da so dejstva jasna. Da je res, da so se pred volitvami permanentno dogajali mejni incidenti. Kdo jih je insceniral? Komu so odgovarjali? Sam, ne iz medijev, ne iz kateregakoli drugega vira, sam sem na svoje oči videl, da so pri teh tako imenovanih mejnih incidentih sodelovali različni predstavniki ali vidni člani tako Slovenske ljudske stranke kot vseh ostalih. Prepričan sem tudi v to, kot je moja kolegica dejala, da je treba potegniti pred volitvami nekatere druge argumente in od sedaj naprej sem prepričan, da bodo tudi stranke, ki so se pred volitvami ukvarjale s

temi stvarmi, morale zagrabiti volitve nekoliko resneje in seveda volivce prepričati s programi, ne pa da "meglarijo" s takimi stvarmi, kot so se do sedaj. Strinjam pa se z njimi, da je res in da vsi lahko danes govorijo, kar želijo. Saj to je konec koncev tudi demokracija.

Še na eno zadevo bi rad opozoril. Zelo resne razprave so tekle in veliko črnila je bilo prelitega v medijih o insceniranju mejnih incidentov tudi na morju. Tudi o njih do tekli pogovori med predsednikom bivše vlade gospodom Janezom Janša in takratnim predsednikom hrvaške vlade gospodom Sanadarjem. Čudna dejstva so morala biti, da je moral gospod Sanader pod čudnimi okoliščinami oditi z mesta predsednika Vlade Republike Hrvaške. Tudi gospod Janša ni več predsednik Vlade Republike Slovenije, ampak gospod Janša je izgubil volitve v Republiki Sloveniji. Tako da bi, kot se že vsi sprašujete, tudi jaz povprašal. Ali bi mogoče gospod Janša tudi kaj o tem spregovoril? Lahko pa vsekakor potegnemo neke paralele, ki pa pomenijo, da vsak dobi svoje plačilo. Skoraj bi si upal reči, da je tukaj možno iskati tudi vzroke za zapustitev naših kolegov Državnega zbora, ko so na prejšnji seji Državnega zbora glasovali o arbitražnem sporazumu. Vsekakor pa je treba povedati, da bom sam glasoval za sporazum in da tudi pozivam vse tiste razumnike v Sloveniji, ki jih je veliko, da bodo za sporazum glasovali in da lahko gremo s sosedom z roko v roki naprej.

PODPREDSIEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Milenko Zihlerl.

MILENKO ZIHERL: Hvala za besedo. Lep pozdrav vsem prisotnim, posebej predstavnikom Vlade!

Sam ocenjujem, da je ta seja še kako potrebna, saj me spominja na rek, ko prične stresati drevo, prične padati sadje, najprej po navadi gnilo in poškodovano. In že teh 10 ur burne razprave, čeprav omejene, časovno pristrižene, brez nekaterih razpravljavcev odbora, kaže na to, da je dosti materije.

Najprej se mi kaže dilema v tem trikotniku. Hrvaški zakon, članak 3., potem izjave obeh veleposlaništev ZDA in Švedske pa tišina oziroma nikakršnega demantija s strani slovenske vlade. Če v tem trikotniku nekdo laže, potem je ta

arbitražni sporazum tako rekoč mrtev. Te tri izjave so si diametralno nasprotne. Članek 3., to je zakon, to je nekaj, kar ima težo, kar mednarodno pravno velja. Izjave Švedske in ZDA se lahko čez 14 dni diametralno obrnejo, saj niso nikjer podpisane itd. Arbitražni sporazum na vsa ta dejstva komaj še zdrži in bi lahko rekli, da je mrtev. Vendar bolj pomembno je, da Slovenija preveč tvega oziroma gre preveč v tvegane vode, kjer so rezultati zelo vprašljivi. To so morda tudi sami predstavniki hote ali nehote do zdaj že povedali.

Malo me tudi skrbi prelaganje odgovornosti s strani Vlade. Najprej so hoteli še mnenje Ustavnega sodišča, pa naj oni nekaj rečejo, zdaj pa gremo na referendum, karkoli se bo že iz tega izcimilo, naj pač narod potem odgovarja namesto Vlade. Ena od slabih možnosti je, da Sloveniji ostane tako malo morja, da ne bo mogla izpeljati niti regate v razredu Optimist, ker bo morala del regate izvesti v hrvaških vodah. Kako trpi ugled Slovenije, recimo v hrvaškem Jutranjem listu je premetanka "hrabro tupo", pa slika je, iz tega pride seveda Borut Pahor, torej "pogumno neumno" v slovenščino prevedeno. Takšen je ugled Slovenije, ko danes že o njem govorimo.

O prijateljskih odnosih z našo sosedo. Ti odnosi so toliko prijateljski, kolikor jih podpirajo interesi. Zelo prijateljski so v času turistične sezone, normalno prijateljski so v poslovnih odnosih, saj sta do krize uvoz in izvoz v obe smeri naraščala, ko pa je bilo turistične sezone konec, vsaj v davni preteklosti, ne tako davni preteklosti, pa je bil kakšen incident tam na morju. In potem se je zgodil sporazum in teh incidentov, kolikor vem, ni več.

Obstajajo alternative, danes so bile že našteje. Lahko je to dvostranski dogovor, lahko je mirovno-nasledstvena konferenca, poleg tega bi bil vsekakor boljši sporazum Drnovšek - Račan, ki v 4. členu določa stik teritorialnega morja Republike Slovenije z odprtim morjem. To so vse alternative. Pred Hrvaško je zapiranje poglavij in krivična meja oziroma nerešena mejna vprašanja s Hrvaško vsekakor niso dobra popotnica za nadaljnje odnose ob meji.

In še na nekaj bi želel opozoriti. Rezultat arbitražnega sporazuma prinaša posledice za zmeraj. Lahko se popravijo kakšne druge zadeve, recimo katastrofalen

padec konkurenčnosti za 20 mest, to lahko popravi neka druga vlada, lahko kakršenkoli zakon, ki slabo vpliva na življenje v državi, zamenja, spremeni. Posledica oziroma rzsodba arbitražnega sporazuma bo pa za večno.

Danes je bila tolikokrat uporabljena beseda junction. Tukaj je čip in na tem čipu je nekaj tisoč PN junctionov v procesnem delu. In junction je lahko tudi tako velik, tukaj je nekaj tisoč junctionov, toliko besedic junction.

In na koncu bi vsekakor pozval volivke in volivce, naj temeljito razmislijo, kajti gre za usodno odločitev in naj ne ponavljajo napak neke druge generacije na začetku prejšnjega stoletja.

Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Borut Sajovic.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa.

Lepo in zabavno je kdaj sedeti v parlamentu in poslušati takšne debate. Prepričan sem, da bo marsikomu v Sloveniji polepšano popoldne. Dejstva pa so sledeča.

V življenju je vedno dobro in pozitivno doseči sporazum. Vedno se je dobro z nekom dogovoriti, da se spor, ki traja že desetletja, končno reši, da ljudje živijo v miru, v dobrem sosedstvu, da se...

Jaz mislim, gospod Petan, da ste že tako dolgo časa v tej hiši, da bi lahko razumeli, kaj se spodobi in kaj se ne spodobi. Jaz vas nikoli ne prekinjam, in prosim, da to omogočite tudi meni. Hvala lepa.

Gre za to, da je vedno v življenju dobro, pozitivno, če se dogovorimo in problem rešimo. Resnica je, da smo 20 let poskušali, različne vlade, in da se, kot se za politiko spodobi, argumenti in pa karte obračajo in pa spreobračajo. Dobro bi bilo prebrati mnenja tistih, ki danes hvalijo sporazum Drnovšek-Račan, kaj so takrat o njem povedali, in se nad svojimi izjavami zamisliti. Veliko nam imajo danes povedati osamosvojitelji. Jaz bi jih vprašal, zakaj ni meja obstala tam, kjer je bila takrat, ko se je vojna začela. Zakaj so se dvakrat umaknili, pa razen velikih besed nič storili? To so ključna vprašanja. Če bi meja ostala tam, kot je bila pred letom 1991, potem bi bile zadeve od savudrijskega rta naprej proti morju drugačne, kot so danes. Jaz sem

vesel, da tisti, ki so bili podpisniki prve ustave, da je iz njihovih ust slišati priznanje, da smo takrat naredili s prvo ustavo eno veliko napako. Mejo, ki ni bila zgodovinska meja na tej točki, ki jo imamo, smo podpisali, priznali in pa tudi cementirali. Žal.

Jaz sem prepričan, da s tem sporazumom Slovenija dobiva stik z odprtim morjem. Želim si predvsem, da je udeležba na referendumu dobra. Da tej temi, ki nam jo je vsilil del opozicijske politike, da nismo o tem odločili v parlamentu, pač pa se je zahtevalo referendumsko vprašanje, da se ljudje odločimo, kakorkoli kdo o nas to temo čuti in pa doživlja. Opozarjam in pa prosim za eno: bistvena je enotnost in pa spoštovanje rezultata, kakršenkoli že bo. Slabo bo za to državo, če nekega problema, ki ga v 20-ih letih nismo rešili, zdaj pa imamo možnost in priložnost, da ga sporazumno rešimo, če bomo to že obrabljeno politično temo v dnevne politične potrebe eksploatirali še naprej.

Sam se bom referendumu udeležil, glasoval za sporazum, kajti sporazumi so v življenju vedno dobra, zaželeni in pa potrebna stvar. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Dušan Kumer.

DUŠAN KUMER: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani ministri, spoštovani kolegice in kolegi!

Moram reči, da po skoraj petih urah diskusije sem na trenutke malo zmeden, ker ne vem, ali sedim v slovenskem državnem zboru ali sedim v hrvaškem saboru. Ampak to je seveda moja stiska.

Kljub temu, da imamo lahko, in prav je tako, da imamo različna stališča in ocene o tem arbitražnem sporazumu, pa seveda ni povsem prav, da tisti, ki nasprotujete, le pretiravate pri uporabi zelo težkih ocen in vrednostnih sodb tako predsedniku Vlade, Vladi, zunanjemu ministru in tistim, ki zagovarjamo ta sporazuma.

Zato se bom osredotočil na eno od besed ali pa eno od tem, ki jih je danes na začetku uporabil tudi predlagatelj te izredne seje, ki je govoril v imenu predlagatelja, to je gospod Janez Janša.

Mislím, da je prav, da smo v Državnem zboru, v tem hramu veliko časa in potu namenili razpravi o tem, kakšna je

razlika med pogovarjanjem in dogovarjanjem. Imamo svoj lastni judikat Državnega zbora, ki smo ga sprejeli leta 2007.

Da samo spomnim na leto 2004, na tako imenovano afero ali pa pogovore med takratnim šefom opozicije Janezom Janšo in predsednikom sosednje države gospodom Sanaderjem. Vsi se boste spomnili, da je takrat šef opozicije zanikal, da se je sploh pogovarjal, čez tri dni se je spomnil, da se je pogovarjal, ampak potem pa smo celo leto 2007 porabili za diskusijo, ali se je samo pogovarjal ali se je dogovarjal. Obveljala je vaša resnica, ki naj ne bi bila laž, da se je pogovarjal o vseh stvareh, incidentih, o meji, o prihajajočih volitvah, vendar se nič ni dogovoril. In zakaj teh istih vatlov ne uporabljate danes, ko zlorabljate tuji tisk, predvsem hrvaški tisk in oponirate predsedniku Vlade in hočete iz njega izsiliti, o čem se je on ob tem sporazumu, ki je zapisan, pogovarjal še z gospo Jadranko Kosor. O marsičem sta se pogovarjala. Dogovorila pa sta se tisto, kar je zapisano v arbitražnem sporazumu. In to je to.

Zato bom na koncu še opozoril predvsem kolega Petka, ki je govoril o trgovini, o nekih ozadijih teh dogovorov. Nobenih ozadij ni, nobene trgovine ni. Lahko pa je kakšna trgovina ali pa ozadje iz preteklosti, vendar o tem morajo povedati tisti, ki so se leta 2004 in 2005 intenzivno pogovarjali.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima Dejan Levanič.

DEJAN LEVANIČ: Hvala lepa za besedo, gospod podpredsednik.

Moram reči, da je očiten namen današnje seje sicer na žalost nič drugega kot vlivati še več dvoma in nezaupanja med ljudmi, z enim samim ciljem, in to je, da bi se arbitražni sporazum na referendumu zavrnil. Tak namen bi po eni strani znal razumeti, če bi opozicija vsaj skušala operirati z nekimi argumenti, ampak teh argumentov ni. Še več, ko na neki točki zavrremo vse, kar ste trdili, najdete vedno nekaj novega in skušate javnost prepričati, da arbitražni sporazum ni dober.

Pet ključnih točk bom izpostavil, ki so bile nekako kamen spotike skozi ta celoten proces. Prva točka. Začeli ste s trditvijo, da je arbitražni sporazum slab. Na

tak način ste pač želeli prepričati slovensko javnost. Sam predsednik vaše stranke Janez Janša je v Polemiki dejal in priznal, da je to najboljše, kar imamo na mizi, da bi lahko mogoče imeli nekaj boljšega, ampak to je, če se strinjamo, vedno je mogoče imeti nekaj boljšega. Ampak boljšega sporazuma, in tukaj se strinjamo, v zgodovini Slovenije na mizi nismo imeli.

Ko je bilo to zanikano, ste prišli z drugo trditvijo, da je arbitražni sporazum slab, ker Sloveniji ne omogoča stika z mednarodnimi vodami. To je bilo dokazano, da ne drži, da lepo v arbitražnem sporazumu piše, kaj sta se obe strani dogovorili, kaj sta se dogovarjali – ne tajno, ker je vse skupaj zapisano. In zapisan je tudi stik Slovenije z mednarodnimi vodami. Ko ste slišali to, ste dejali, da stik res bo, torej ste priznali, ampak vprašanje je, kakšen bo ta stik., Spet ste želeli vnesti dvom med ljudi. Ko to ni bilo dovolj, se je populizem z vaše strani zaostрил. Piranski zaliv bo razdeljen na polovico, ste dejali, Luka Koper bo zaprta v zaliv, v nek bazen, izgubili bomo morje. Vse skupaj vam je bilo dokazano, da se pri arbitražnem sodišču to ne more zgoditi oziroma je vse bolje od sedanjega stanja. Danes, drage kolegice in kolegi, Slovenija nadzira zgolj polovico Piranskega zaliva, in to ni dobro. Z arbitražnem sodiščem, ki bo upošteval relevantne okoliščine, zgodovinske okoliščine, kar je za nas zelo pomembno, bomo prišli do tega, kar je bil presečen datum 25. junij 1991. Ne zato, ker si tako želimo, ampak zato, ker je tako zapisano v arbitražnem sporazumu. Luka Koper ne bo zaprta v zaliv, ne bo zaprta v nek bazen. Če bi res bilo to, potem bi se po današnjem stanju to dogajalo že danes. Vendar se ne dogaja, ker ladje ne plujejo po stiku, ampak plujejo po vzhodni obali navzgor in po zahodni obali navzdol. Ne zavajati javnosti, da bo Luka Koper kakorkoli prizadeta na ta račun in da bomo izgubili morje. Prosim vas lepo, takšne demagogije že dolgo ni bilo v Državnem zboru.

Četrtrič. Ko smo vse te argumente predelali, smo prišli do tega, da ni več problem vsebina arbitražnega sporazuma. Sploh vas več ne zanima vsebina, ampak, pazite, nove okoliščine, ki jih navajate, neko tajno dogovarjanje med obema državama, kaj naj bi se dogajalo v zakulisju in tako naprej. Nobenega tajnega dogovarjanja ni bilo. Enostranska izjava s strani Hrvaške je bila zapisana v zakonu, to je javni

dokument, ki je bil ratificiran v hrvaškem saboru. Torej ni bilo nobenega tajnega dogovarjanja. Slovenija je kot odziv na to lepo povedala, da je naloga arbitražnega sodišča določiti ozemeljski stik teritorialnega morja Republike Slovenije z odprtim morjem. Torej ohranitev pravice Slovenije do stika z odprtim morjem, ki ga je imela na dan osamosvojitve 25. junij 1991. Znikali smo vse, kar je Hrvaška sprejela. Danes vidite izjavo tudi Združenih držav in Švedske. Tudi to torej ne drži.

In zadnje, kar je ključno. Ko vse to v bistvu ni prineslo nekega zelenega rezultata na strani opozicije, ste v zgodbo vključili še Cerkev. Včeraj je namreč Komisija Pravičnost in mir najprej dejala, da je proti sporazumu, potem pa, ko so komisijo soočili z argumentom, z izjavo papeža Benedikta XVI., citiram, da "ga veseli med Hrvaško in Slovenijo sklenjen sporazum o arbitraži glede njunih morskih in kopenskih meja," in ne vem, kaj to pomeni drugega, kot to, da papež in Vatikan ta sporazum podpirata. Ko so tej komisiji predočili to izjavo, so dejali, da ne želijo vplivati na mnenje državljanov in državljanov. Najprej so proti, potem pa ne želijo vplivati na mnenje državljanov in državljanov. Sedaj pa res ne vem več, kdo tu govori karkoli, ali se mislimo resno pogovarjati o argumentih ali ne. Gre za pomembno zgodovinsko odločitev. Sam bom z veseljem glasoval na referendumu "za" in upam, da bodo ljudje storili enako. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Besedo ima gospod Potrč.

MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Ko sem prebral zahtevo za izredno sejo, sem ugotovil, da ni konkretnih navedb o tem, kaj naj bi bila nova dejstva iz časa po arbitražnem sporazumu, ki bi jih morali posebej ugotavljati. Ko sem razmišljal, zakaj torej opozicija zahteva sejo, sem samemu sebi dal en sam možen odgovor: želi si še enkrat deset ur časa, zato da bo lahko širila svoj pogled, svoje neresnice, svoje negodovanje, svoje nagovore državljanom in državljanom, naj ne podprejo arbitražnega sporazuma. Nobenega drugega razloga namreč ni, zaradi tega, ker smo danes ponovno dobili potrditev, da arbitražni sporazum vsebuje vse naloge, ki lahko rešijo interese

Slovenije, mejo, teritorialni stik Slovenije z odprtim morjem in druga najpomembnejša vprašanja. Ugotovili smo, da smo vsi, ki smo to želeli, že novembra vedeli, da bo Hrvaška dala svojo ločeno izjavo, in vedeli smo, da Slovenija takšni ločeni izjavi ugovarja, da pa ve, da jo bo dala, in je zato tudi v svoj 3. člen Zakona o ratifikaciji arbitražnega sporazuma napisala: "Ob upoštevanju suverene pravice vsake države, da daje enostranske izjave, in ob tem, da je bila Republika Slovenija seznanjena," vi morda ne, ampak Republika Slovenija je bila seznanjena in vsi tisti, ki ste to želeli, tudi, "z namero Republike Hrvaške, da poda enostransko izjavo k arbitražnemu sporazumu, Slovenija izjavlja, da se ni strinjala z izjavo Hrvaške z dne 9. novembra 2009 niti z njeno vsebino." In še: "Republika Slovenija izjavlja, da je naloga arbitražnega sodišča določiti ozemeljski stik teritorialnega morja Republike Slovenije z odprtim morjem." Vse stvari so nesporno jasne, vprašanje je samo, ali ste jih pripravljene upoštevati tako, kot so zapisane, ali pa si stalno znova izmišljujete in insinuirate na neka ravnanja, ki naj bi bila zadaj, ki naj bi se posebej dogovarjala, ne pa tistega, kar je zares napisano.

Moje trdno prepričanje torej je, treba je opraviti zadnji poskus, in to ste storili, še naprej na tej seji Državnega zbora govoriti polresnice in neresnice, obtoževati, da pripravljene arbitražni sporazum, ki ga je tudi Državni zbor sprejel, ni zrel za odločitev na referendumu in za pozitivno odločitev, kar je skrajno neprimerno. Škoda je, da se tako pomembno vprašanje politizira. Škoda je, drage gospe in gospodje iz opozicije oziroma treh parlamentarnih strank, da vam je pomembnejše, kako boste uveljavili svoje politične interese danes in v naslednjih mesecih pred volitvami, ne pa, kako boste zavarovali interese Slovenije v odnosih s Hrvaško. In jaz samo upam in sem prepričan, da bodo Slovenke in Slovenci tudi na podlagi današnje diskusije spoznali te namene, šli na referendum in glasovali za potrditev. Hvala.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Besedo ima gospod Jerovšek.

JOŽEF JEROVŠEK: Hvala lepa, gospod predsedujoči. Spoštovane kolegice in kolegi, gospod minister!

Poglejte, seveda gre za to, da nas skrbi, kako zavarovati interese Slovenije, ko se pojavljajo v zadnjih štirinajstih dneh pred referendumom tako močna nova dejstva. Jaz moram zanikati govorico z vaše strani, da ni novih dejstev. Ali ni to zelo hudo dejstvo, da naša diplomacija in naša vlada ni obvestila tega parlamenta, da je v hrvaškem zakonu, v ratifikaciji klavzula, ki pravi, da so se skupaj dogovorili in so skupno obveščali Združene države Amerike in predsedstvo Evropske unije? Ali to ne priča o nesposobnosti slovenske diplomacije in slovenske vladajoče politike? Ali ni to nekaj nevarnega za to državo, da celoten aparat Vlade, Sova, diplomacija in vsi, ne zaznajo tega, kar danes demantirajo? In da niso poslali nobene diplomatske note protesta. Gospod minister, ali ste pristali na to, da ste se skupaj dogovoril o tem? Odbor za zunanjo politiko o tem ni bil obveščen. Gospod minister, jaz sem vas na zadnji seji, ne vem, štirinajst dni ali pa mesec nazaj, spraševal o skritih dodatkih sporazuma, o tajnih aneksijah. In ste zanikali, da ni nič takega, kar nam ne bi bilo znano na Odboru za zunanjo politiko. Tukaj smo pa včeraj izvedeli. Kdo lahko zanika, da smo vedeli prej, kar tukaj piše o skupnem dogovoru? In pogledajte, ti demantiji, ki sedaj prihajamo, kratko malo niso verodostojni. Kajti v sedmih mesecih, če o tako hudi, če verjamemo sedaj tej strani, zlorabi Slovenije in hudi goljufiji, ki je vnesena v tekst zakona, nihče ne odreaigira, potem sta padli na izpitu slovenska diplomacija in slovenska obveščevalna agencija, ki mora slediti sproti. In Odbor za zunanjo politiko in ta parlament bi moral biti o tem obveščen. Imeli smo dovolj zaprtih sej, zato vam jaz žal ne morem verjeti. Žal ne morem verjeti. In tudi ti demantiji so na takšnem nivoju oziroma v takšnih okoliščinah, ko vemo, da Švedska ukinja s tem mesecem veleposlaništvo in ni težko žrtvovati veleposlanika ali veleposlanico za neko izjavo, ker itak se ji mandat končuje in je niti za besedo ne bo mogel več nihče loviti. Vemo pa za izrazit interes švedskega zunanjega ministra, da se vse stori v prid Hrvaške. In pogledajte, to je bilo dogovorjeno 27. oktobra, sporazum pa je bil podpisan 4. novembra. V vmesnem času bi nas informirali, kaj ste se dogovorili s Hrvati.

Takrat bi nas informirali, se je pa hitelo, mudilo. In sedaj ugotavljam, da sta vlada in vladna koalicija potrebovali odlog referendumu, ki je bil najprej napovedovan kot poizvedovalni, in je bil zaradi tega poslan na Ustavno sodišče. Hvala bogu, da je bil poslan na Ustavno sodišče, da je Ustavno sodišče ugotovilo, da bodo z morebitno potrditvijo arbitražnega sporazuma nastale posledice, ki bodo zahtevale spremembo ustave, kajti naše nacionalno ozemlje bo amputirano. In da bo nacionalno ozemlje amputirano, smo lahko gotovi. Ob tem je zame simptomatično, da mladi jurišniki SD, jaz jim pravim tako imenovana frutek skupina, kažejo zemljevide, ministra in predsednika Vlade pa prosimo, da naj dajo kakšno skico, kako si zamišljajo, pa ne morejo ponuditi nič. To se vidi, kako načrtno je ta demagogija narejena. In z Levaničem sva bila včeraj na lokalni televiziji. On je suvereno govoril, tako kot danes Juri, da bo sporazum razveljavljen, če ne bo teritorialnega stika. Zakaj tega ne ponovi Vlačič, ki se je enkrat zarekel, pa so ga mednarodni pravniki prijeli in ga je demantiral tudi Pahor, da je sporazum zavezujoč, ker ve, da teritorialne povezave slovenskega morja z mednarodnimi vodami ne bo. Če bi bil takšen stik, bi naše ladje morale iti skozi šivankino uho. To je pa fizikalno nemogoče.

Moram reči, da se je tu navajalo tudi podpisnike sporazuma za razum. Za mene je frapantno, da so skoraj isti kot podpisniki peticije Ukinimo Slovensko vojsko, izstopimo iz Nata. Prej je gospa ministrica tukaj sedela, ki je ta akt označila celo za protiušten. Danes pa poveljučujete ljudi, ki praktično na vsak način hočejo ukiniti vojsko, potem pomorski status Slovenije in posledično uničenje Luke Koper in Slovenskih železnic, nazadnje bodo prišli s peticijo Ukinimo državo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Besedo ima gospod Veber.

JANKO VEBER: Hvala za besedo.

Tudi jaz ugotavljam, da sam naslov današnje točke je popolnoma izmišljen, če lahko tako rečem, kajti nobene nove okoliščine se niso odkrile ali pa se niso zgodile od tistega trenutka, ko je parlament sprejel arbitražni sporazum. Govorim o našem parlamentu. Dejstvo pa je, da takrat,

ko je bilo treba glasovati o tem arbitražnem sporazumu, smo glasovali v bistvu samo koalicijski poslanci, opozicije takrat ni bilo, kar pomeni, da ne znajo sprejeti pomembnih odločitev, pa naj bo ta odločitev za ali proti, enostavno se ne znajo odločiti. Zato je tudi prišlo do tega, da se danes pogovarjamo o tem, da imamo v juniju razpisan referendum. Vendar odločitve, ki jo ta hip opozicija tako želi predstaviti, da je proti temu arbitražnem sporazumu, ponavljam, ni bila v stanju izraziti tudi pri glasovanju. Zakaj prepričujete volivke in volivce, naj glasujejo proti, če še sami ne znate sprejeti te odločitve? To je zelo nekorektno. Mislim, da je tudi današnja seja še ena od tistih, ki prispeva samo k temu, da se poskušajo zamegliti nekatera jasna dejstva, ta jasna dejstva pa so, da sta se vladi Republike Slovenije in Hrvaške sporazumeli glede arbitražnega sporazuma in da čakamo samo še na to ratifikacijo na referendumu v Sloveniji, sicer bi ti postopki pri oblikovanju arbitražnega sodišča že potekali. Tako pa čakamo na to, da se dejansko ta postopek lahko začne, ko se v Sloveniji na referendumu o tem tudi izjasnimo. Pomembno pa je, da je ta arbitražni sporazum sprejet iz enostavnega razloga, ker dejansko vse enostranske odločitve Republike Hrvaške po 25. 6. 1991 arbitražno sodišče ne bo upoštevalo. To je jasno zapisano v tem sporazumu. Jasno je zapisano, da bo določen stik z odprtim morjem, jasno je zapisano, da nobeni akti, ki so bili predloženi Evropski uniji zato, da Hrvaška pristopi k Evropski uniji, ne bodo upoštevani v tistem delu, ki določa mejo, pa naj bo to akt ali zemljevid. To je zelo jasno zapisano v tem sporazumu in mislim, da kakršnokoli drugo predstavljanje in nenazadnje tudi poskus zavajanja javnosti, da gre za škodljiv arbitražni sporazum, je seveda resnično zelo velika krivica, ki se lahko zgodi vsem tistim, ki bodo tem trditvam verjeli.

Če je kaj pomembno, je pa pomembno to, da rešujemo ta spor mirno. Da ne rešujemo tega spora s konflikti, na način, ki bi odpiral številna nova vprašanja, ki bi bila bistveno bolj resna od tistih, o katerih se poskušamo danes pogovarjati na miren način. Torej zelo pomembno je, da rešimo ta spor na miren način in s tem arbitražnim sporazumom si zagotavljamo tudi to, da so vsi vitalni interesi Republike Slovenije zapisani v ta sporazum na način, da jih je mogoče tudi doseči in uresničiti.

Več v teh letih samostojne Slovenije ni bil sposoben nihče spraviti niti na papir, kaj šele tako daleč, da bi pravzaprav oba parlamenta, tako na hrvaški kot na slovenski strani o tem odločala. Nihče ni bil sposoben tega pripeljati do te točke. Danes imamo ta dokument, ki ga zagotovo tudi v prihodnosti, če na referendumu ne bi bil podprt, ne bo uspelo nikomur ponovno sestaviti v takšni ali pa še ugodnejši obliki za Slovenijo. To so dejstva, ki kažejo na to, če ostanejo razmere takšne, kakršne so trenutno, brez ureditve meje, je to slabo za Slovenijo, je to v škodo Slovenijo. In zagovarjati nekaj, kar je v škodo Slovenije, je resnično, vsaj upam temu tako reči, blago, zelo nekorektno.

Želim, da se vsa ta jasna stališča, ki so zelo pomembna za rešitev tega spora in za nadaljnji razvoj Slovenije, potrdijo na referendumu in naredimo konec vsem tem razpravam v našem parlamentu in tudi konec vsem tistim razpravam, ki bi morale slediti, če ta sporazum ne bi bil sprejet. Oboji v tej regiji potrebujemo nov zagon, potrebujemo novo dimenzijo sodelovanja in mislim, da smo ga sposobni s sprejemom dokončnih odločitev arbitražnega sodišča dejansko tudi udejanjati. In to so argumenti, na podlagi katerih bom sam in tudi vse tiste, s katerimi govorim, poskušal prepričati, da glasujejo za arbitražni sporazum na referendumu.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Besedo ima gospa Pečan oziroma, oprostite, gospod Gvido Kres je prej.
Izvolite.

GUIDO KRES: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani gospod minister, kolegice in kolegi!

Moramo si priznati, da smo vse poslanske skupine že sodelovale v različnih vladah v tem času samostojne Republike Slovenije. Je pa res, da je bila pa moč razdeljena v skladu s tistim, kar smo na volitvah dobili. In moč Slovenske ljudske stranke ni bila nikoli tolikšna, da bi lahko tukaj odločno zadevo zastavili in pa tudi odločno zadevo peljali in mogoče pripeljali do zaključka, da se ne bi danes pogovarjali na tak način, kot se.

Kolegi iz SD ste pa dobili pomemben resor že kmalu po tem osamosvojitvenem času in se niste zavzeli za ne vem kakšne odločne korake. In kdo je

najbolj odgovoren za takšno stanje? Najbolj verjetno, da tisti politiki, ki takrat, 25. junija, niso zavzeli takih pozicij, kot bi jih morali, in pa seveda v nadaljevanju še vsi po malo.

Že ko sem prišel v ta parlament, sem hrvaške politiki predvsem zameril dejstvo, da se noče ozirati na posebne zgodovinske okoliščine, zgodovinska dejstva in pa načelo pravičnosti. Tega nikakor niso sprejeli. In zdaj mi povejte, na kakšen način naj do tega gojim ne vem kakšna prijateljstva. Lahko gojim oziroma se trudim za fer odnos, za načelno držo, za prijateljstvo je pa potrebno še kaj več.

Naši medsebojni odnosi so po mojem mnenju res na zelo nizki ravni. Najboljši so bili takrat, ko smo se osamosvajali. Takrat smo kar nekako sodelovali. In v vsem tem času sem slišal, pa tudi potem kasneje, kako slovenska politika pomaga Hrvaški. Zdaj, ali je res pomagala ali ni pomagala, ne vem. Verjetno na Hrvaškem to vidijo drugače, mi vidimo drugače. In na koncu koncev smo vse tisto, zdaj bi lahko rekel, navidezno prijateljstvo v tem času zakockali ali pa je mogoče celo resnično, ne morem o tem govoriti.

Danes je bilo v razpravi tudi rečeno, kakšen rating imamo med hrvaškimi državljani, v tem primeru je šlo za navijače, za koga bodo navijali. Navijali bodo v večji meri za Srbe, na četrtem mestu nekje smo mi. Ampak zakaj? Najverjetneje tudi zato, ker so se Srbi znali postaviti za svojo stvar, so jo zagovarjali, tragične zgodbe so se dogajale, kar ni ravno ustrezna primerjava. Vendar bi se tudi mi morali za svoje pozicije zavzeti že zdavnaj in se obnašati po tisti slovenski logiki, ki pravi, bolje prva zamera kot druga. In če bi na tak način delali, bi se mogoče danes tudi ne pogovarjali na tak način, kot se moramo danes pogovarjati in zagovarjati.

Zdaj pa glede moje odločitve. Popolnoma ničesar drugega ne želim v tem primeru povedati kot to, da me skrbi, kako se bo ta arbitražna iztekla. Zato me skrbi, sem človek, ki ne hazardiram, ne dajem nečesa na kocko. In imam občutek, da v tem primeru Slovenci dajemo preveč na kocko. Zaradi tega se bom odločil proti arbitražnemu sporazumu. Vse ljudi, ki nas spremljajo, pa nagovarjam, naj se odločijo po tem, kdo je pokazal boljše argumente, komu bolj verjamejo, in naj se odločijo po svoji volji, po svojem prepričanju, po tistem,

kar se tu pogovarjamo. Bi pa zelo rad videl, da bi se o tem med sabo dogovorili, da ne bi šli s temi vprašanji na arbitražo oziroma na referendum. Kot se je odvijala tiha diplomacija v tem primeru, da smo prišli do arbitraže, bi se lahko tudi tihi dogovor med nami odvil, da bi imeli resnično enkrat stališča, od katerih nihče od nas ne bi nikoli odstopil. Taka stališča bi bila pa potem lahko resnično tako močno orožje, kot je tudi enotno stališče politike Republike Hrvaške, ki na tem področju zagotovo zelo dobro dela. Moram pa reči, da ne smemo enačiti med državljani, prebivalci Republike Hrvaške in pa politiko. Pri nas, v Sloveniji, nisem nikoli zasledil, da bi bili naši ljudje proti hrvaškim državljanom ali hrvaškim sodržavljanom, ki živijo v naši državi, negativno usmerjeni. Na žalost se je v preteklosti na Hrvaškem to dogajalo. Resnici na ljubo, v tem trenutku pa tudi na Hrvaškem te zadeve ne potencirajo tako, kot so jo v preteklosti. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Besedo ima gospa Pečan.
Oprostite, gospod minister je dvignil roko.
Izvolite, gospod minister.

SAMUEL ŽBOGAR: Hvala lepa, predsedujoči. Se opravičujem poslanki Pečanovi.

Nekaj stvari bi želel komentirati. Najprej bi na gospoda poslanca Jerovška, pa tudi na vse ostale vendarle apeliral, da v to zgodbo ne vpletamo drugih držav na način, kot jih vpletamo danes, glede komentarjev, ki smo jih danes slišali o Italiji, o njenih namerah proti Sloveniji. O tem, kako se Švedska obnaša oziroma švedski zunanji minister. Mislim, da moramo pustiti države izven naših notranjih zadev. Ne škodujemo zunanjim odnosom Slovenije s temi državami ali pa poziciji Slovenije v mednarodnih odnosih, s tem ko zlorablamo te države za notranje namene. Nedavna izkušnja s slovensko manjšino na Koroškem, kako smo ji škodovali, ko smo jo vpletali v notranje zgodbe, mislim, da je še živa.

O arbitražnem sporazumu, ki je mrtev, sem želel reči nekaj besed, kot je bilo danes tu rečeno oziroma da je arbitražni sporazum ničen. Želim ostro zavrniti vsaka namigovanja, da je bil arbitražni sporazum prevara in da je s tem tudi ničen. Nasprotno, vsi neformalni

pogovori, ki so potekali pod okriljem Evropske komisije in potem tudi bilateralno, ob prisotnosti Evropske komisije oziroma predsedstva Sveta Evropske unije in komisarja za širitev, so ves čas potekali odkrito in v dobri veri. Namigovanja, da je arbitražni sporazum mrtev, so zasnovana na nepoznavanju mednarodnega prava ali pa na namernem zavajanju. Dunajska konvencija o pogodbenem pravu iz leta 1969 v drugem razdelku natančno govori o ničnosti pogodb. Tako v členih od 46 do 53 določa upravičene in neupravičene razloge za uveljavljanje ničnosti mednarodnih pogodb. In kot upravičene razloge našteva zmoto, goljufijo, podkupovanje predstavnika države, prisiljenje predstavnika države, prisiljenje države z grožnjami ali s silo. Torej nobenega od razlogov, ki bi prišli v poštev v zvezi z arbitražnim sporazumom. To so razlogi, zaradi katerih je sporazum ničen, če je prišlo do sklenitve sporazuma pod temi pogoji, kot so navedeni v deklaraciji.

49. člen Dunajske konvencije tudi opredeljuje goljufijo, o kateri je bilo tukaj govora. Država, ko jo je k sklenitvi pogodbe napeljala kakšna druga država, ki se je udeležila pogajanj, s preslepitvijo, se lahko sklicuje na goljufijo, zaradi katere je privolitev, da jo veže pogodba, nična. Slovenija in Hrvaška sta se o arbitražnem sporazumu pogajali v dobri veri. Ni nobenih skritih dogovorov, gospod Jerovšek. Ponovno zatrjujem ni nobenih tajnih dogovorov, ni nobenih skupnih dogovorov, ni nobenih goljufij. Obe strani sta se namreč strinjali, da se spor rešuje tako, kot je zapisano s tem in v tem arbitražnem sporazumu, da se spor rešuje na podlagi arbitražnega sporazuma.

Tudi vse enostranske izjave oziroma vse zadeve, vezane na enostransko izjavo, so se zgodile po podpisu arbitražnega sporazuma, ki je edini relevanten za odločanje arbitražnega sodišča.

Gospod Jerovšek, ravno tako ni res, da nismo obveščali Odbora za zunanjo politiko. Jaz sem prej že omenil zasedanje Odbora za zunanjo politiko 3. novembra, kjer smo poročali o tem, celo pisno. V poročilu o pogajanjih za sklenitev sporazuma smo navedli, da obstaja možnost, da bi Hrvaška podala enostransko izjavo in smo potem, ne bi ponavljal, ker sem prej prebral cel ta del poročila, ampak smo na to opozorili Odbor za zunanjo

politiko, da obstaja ta možnost, ki pa smo jo uspeli preprečiti, tako da ni prišlo do enostranske izjave pred podpisom, ne ob podpisu sporazuma. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI :
Izvolite repliko, gospod Jerovšek.

JOŽEF JEROVŠEK: Spoštovani gospod minister, ne vem, ali polemizirate z menoj ali s slovensko javnostjo. Mislim, da postavljamo mi tu iz opozicije zelo relevantna vprašanja. Verjetno mi boste pritrdili, da sem na vsakem odboru za zunanjo politiko, in verjetno imam še kar dober spomin, kaj je bilo povedano, kaj ni bilo povedano.

Če začnem tu na koncu, 3. novembra. Vem, se je govorilo o morebitni izjavi. Ampak sedaj v hrvaškem zakonu preberem, da je bil dogovor o tem, kaj bo 27. oktobra. In ni bilo povedano vse. Jaz dvomim v to, da se o tem niste pogovarjali, ker Hrvati navajajo strategijo, kako prelističiti slovensko javnost. Po podpisu naj se to objavi. To je sistem prelističenja, načrt prelističenja slovenske javnosti. In tudi ne sprejemam vašega očitka o vpletanju drugih držav. Mi moramo slovenski javnosti povedati. Ali se vam zdi, da je švedska diplomacija imela ekvidistanco do interesov Slovenije in Hrvaške? Sem prepričan, da je švedski veleposlanik v Zagrebu zaznal, kaj je v hrvaškem zakonu zapisano. In sem prepričan. In je v depeši napisal, pa Švedska ni demantirala takrat tega. Ne vem, slovenska diplomacija je verjetno prikrila, da je to zapisano tu notri. Švedska pa takrat ni demantirala. Takrat bi bili taki demantiji za mene verodostojni. Danes so bistveno manj, oprostite.

In tudi zavračam, ker je nekorektno omenjanje slovenske manjšine v Avstriji. Kdo jo je vpletal? Ali jo je naša Udba vpletala ali jo je slovenska demokratična stranka, takrat v prejšnjem sistemu, ki je ni bilo, pa so se zaklinjali, da nikoli ne bo nobene stranke. In je bil tisto izrazit načrt, kako škodovati narodnemu svetu, zdaj pa zunanji minister obtožuje demokratične stranke. Tisto je bil načrt, kako uničiš narodni svet in so posamezna imena vpletali, nesramno. Jaz vem, da so prizadeti, ampak opravičiti se jim mora slovenska država v imenu rabot Sove, ki je šla celo do terorizma. In prosim, gospod zunanji minister, na tak način slovenski interesi v mednarodni skupnosti ne bodo

branjeni, če skušate tisto, kar je delala Udba, naprtiti opoziciji. Lepo vas prosim! Naj vaši diplomati, naj Sova sledi, kaj delajo Hrvati in promptno informirajte Odbor za zunanjo politiko. O tem pa 3. novembra ni bilo govora.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI :
Gospod Jerovšek, čas za repliko se je iztekel.

JOŽEF JEROVŠEK: ... izjavo z zamudo. Tako se tudi tam očitno diplomacija ni izkazala. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala. Gospa Pečanova, zdaj ste pa vendarle na vrsti.

BREDA PEČAN: Pravijo, da v tretje gre rado. Istočasno pa sem tudi vesela, jaz zelo rada berem znanstveno fantastiko in fantastiko. In danes sem bila priča fantastičnemu dogodku v Državnem zboru. Namreč ugotovila sem, da je gospod Janez Janša končno ugotovil, da je Hrvaška 9. novembra lansko leto dala ločeno izjavo o svoji nepripravljenosti, da bi odstopila Sloveniji teritorialni dostop do odprtega morja. In zanimivo, da tega ni vedel samo on. Vse kaže, da je to odkritje, ki se je zgodilo pred tremi, štirimi dnevi, zaradi tega ker smo morali sklicati izredno sejo Državnega zbora, da bi vesoljna Slovenija izvedela, da gospod Janez Janša do danes ni vedel, da je Hrvaška sprejela v okviru ratifikacije arbitražnega sporazuma tudi 3. člen samega zakona, kjer je dala to izjavo, ki jo je potem posredovala Ameriki in Švedski, istočasno pa zanika to, da je tudi Slovenija kritizirala, zavrgla, zavrnila tako izjavo in rekla, da ni sprejemljiva, da enostavno ne more veljati v odnosu do arbitražnega sporazuma. In imamo tudi zakon o arbitražnem sporazumu, ki ga vi seveda niste hoteli potrditi oziroma niste hoteli o njem glasovati, ampak ste raje šli ven, samo to vas ne odvezuje tega, da bi morali vedeti, kaj piše v 3. členu našega zakona o ratifikaciji arbitražnega sporazuma, ker piše natanko tole, "ob upoštevanju suverene pravice vsake države, da daje enostranske izjave, in ob tem, da je bila Republika Slovenija seznanjena z nameri Republike Hrvaške, da poda enostransko izjavo k arbitražnemu sporazumu med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške, podpisanemu

v Stockholmu 4. novembra lani je Republika Slovenija izjavila, da se ni strinjala z izjavo Republike Hrvaške z dne 9. novembra 2009 niti z njeno vsebino. Republika Slovenija izjavlja, da v skladu z mednarodnim pravom enostranske izjave, podana v zvezi z arbitražnim sporazumom, nima učinka na njegovo vsebino in da izjava Republike Hrvaške z dne 10. novembra 2009 nima nobenega učinka na arbitražni postopek. Republika Slovenija izjavlja, da je naloga arbitražnega sodišča določiti ozemeljski stik teritorialnega morja Republike Slovenije z odprtim morjem, stik Slovenije z odprtim morjem, torej ohranitev pravice Slovenije do stika z odprtim morjem, ki ga je imela na dan osamosvojitve 25. junija 1991. Republika Slovenija tudi izjavlja, da se arbitražni sporazum razlaga v skladu z običajnim pomenom izrazov v določbah samega sporazuma".

Če tega niste znali prebrati, potem ali niste tega hoteli ali pa ste nepismeni. In cela Slovenija je bila preko medijev v novembru mesecu lansko leto in tudi pozneje večkrat obveščena s strani Vlade, s strani političnih strank, kaj se je dogajalo v zvezi z ratifikacijo tega arbitražnega sporazuma v hrvaškem parlamentu in kakšna je bila naša reakcija na to. Tak zakon o ratifikaciji smo mi sprejeli, tak 3. člen ta zakon ima in zdaj se vi tu sprenevedate in govorite, kot da niste nikoli v življenju še slišali, da je bil dan v parlamentarno proceduro aprila meseca tak zakon in smo takega tudi sprejeli. Lepo prosim, nehajmo se že enkrat sprenevedati in strašiti ljudi s tem, kako ne bomo mogli zdaj z našimi in tujimi ladjami priti v mednarodne vode. Če drugega ne, tudi zdaj se vozijo naše ladje po hrvaškem morju do Kopra, po hrvaškem in slovenskem morju do Kopra in po slovenskem in italijanskem morju iz Kopra in se nič ne dogaja slabega v zvezi s tem. Vi ste pa grozno pametni in znate celotni Sloveniji govoriti o tem, kako je naša Vlada zavozila vse stvari. Vi ste jih hoteli zavoziti, samo vam na vso srečo ni uspelo.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala. Besedo ima gospod Györek.

MIRAN GYÖREK: Hvala za besedo predsedujoči. Kolegice in kolegi!

Mislím, da je prav, da je danes prišlo do te razprave oziroma obravnave, ko vplivamo na zgodovinsko odločanje

Slovenk in Slovencev na prihodnjem referendumu.

V današnji dosedanji razpravi je bilo slišati kar nekaj tehtnih, razumnih stališč, ki upravičeno zbujejo strah in nelagodje ob pomisleku povprečnega Slovenca glede referenduma. Na drugi strani pa lahko poslušamo skrajno neodgovorno zavajanje in neresnice, ki jih trosijo predstavniki Vlade in koalicijski poslanci. Lahko smo slišali tudi take nebuloze, kot na primer, da naj bi politična eksistenca SNS in SLS temeljila zgolj na nerešenem mejnem vprašanju s Hrvaško. Ta spoštovana poslanka je pa res politični analitik vrhunskega kova. Kaj bi si mislili, če bi nekdo od nas rekel, da slovenska socialdemokracija gradi svoje politične temelje zgolj na katastrofalni gospodarski, socialni, finančni in moralni situaciji, ki vlada v Sloveniji odkar je SD na oblasti. Toliko vam v razmislek.

Ko poslušamo razmišljanja in teorije o vsej modrosti vsebine tega arbitražnega sporazuma, po domače povedano, običajnega skropucala v škodo Slovenije, me nehote spominjate na mojstrovino slovenske literature, to so Butalci Frana Milčinskega. Lahko samo dvakrat ugibate, katero vlado, torej hrvaško ali slovensko, bi en nepristranski razumen opazovalec prisodil Butalcem in katero Tapanjčanom. Res ste nas in ves slovenski narod pripeljali v neverjetno godljo in sedaj želite z referendumom prestaviti vso odgovornost na slovenski narod in to, kot smo danes prvič slišali od predsednika Vlade, celo z neskončno čezmejno ali brezmejno odgovornostjo. Kako naj komentiramo takšno stopnjo odgovornosti? Bolje, da ne. Zaradi takšne odgovornosti nastaja za slovenski narod takšno tveganje in nezaupanje v slovensko politiko, da me ne čudi zbeganost povprečnega Slovenca. In naj opozorim na dejstvo, da približno 80 % Slovenk in Slovencev dejansko ne ve, kaj je res in kaj ni res pri vsej takšni propagandi, ki jo zganja sedanja slovenska vlada. In potem zahtevate in pričakujete njihovo razumno in za slovenski narod življenjsko odločitev. Res je bila prejšnja vlada pametnejša. Če trenutno problema ne moreš rešiti v svoje dobro, raje počakaj, vsaj škode ne boš naredil svojemu lastnemu narodu.

V Slovenski nacionalni stranki v nobenem primeru ne pristajamo na to, da se Vlada Republike Slovenije pogaja o

ozemljih, ki nesporno pripadajo Republiki Sloveniji in jih je zaradi nesposobne slovenske politike v letih po osamosvojitvi dejansko Hrvaška potihoma okupirala.

Arbitražni sporazum nam ne omogoča neposrednega teritorialnega izhoda v mednarodne vode oziroma nam ne daje nobenega zagotovila, da bomo po odločitvi arbitrov ohranili teritorialni stik z mednarodnimi vodami. Odločitev bo v največji meri odvisna od pogajalskih sposobnostih tako ene kot tudi druge države. Še bolj pa morda od dogajanja v zakulisju. In to me skrbi. Zgodovina nas uči, da so Hrvatje pri tem poslu vedno uspešnejši od Slovencev. To je dokazano in to mi lahko verjamete.

Predstavljeni arbitražni sporazum je napisan zgolj in le za koristi Hrvaške. Zato so ga tudi sprejeli tako hitro, s tako veliko večino. Žal je pri sestavi arbitražnega sporazuma v korist Hrvaške od vsega začetka sodelovala tudi Vlada Republike Slovenije, ki je pristajala na pritiske gospodarjev iz Evropske unije, še bolj pa iz ZDA, kot smo danes slišali. S čim so to počeli, pa bo pokazala šele zgodovina.

Potrditev arbitražnega sporazuma na referendumu pomeni konec in propad samostojne neodvisne in suverene Republike Slovenije v smislu teritorialne suverenosti in integritete. Vse žrtve slovenskega naroda v zgodovini, vsa prelita kri za domovino bo na nek način izdana. Dejstvo je, da smo v zadnjem stoletju Slovenci ostali brez skoraj polovice nacionalnega ozemlja. Leta 1920 je Slovenija izgubila Koroško. Po drugi svetovni vojni pa je Slovenija izgubila še Trst in Gorico. Takrat je bila meja med Slovenijo in Italijo določena tako, da je več kot 120 tisoč Slovencev ostalo v Italiji. Istočasno je Hrvaška tudi dobila večji del Istre, ki pa nikoli v zgodovini ni bila njena. Torej zelo uspešni so bili v pretekli zgodovini pri pogajanjih, kje kaj dobiti. Ali bomo pa sedaj dovolili, da nam vzamejo tudi morje in dostop do mednarodnih voda? Saj so nam okupirali že okoli 800 hektarjev zemlje ob kopenski meji, o kateri se nihče noče danes pogovarjati. Pojdite na teren, pojdite v Prekmurje, vprašajte Hotižane, poglejte, kako oni čutijo, kako oni razumejo takšno vladno politiko.

Slovenske državljanke in državljani ne smemo dopustiti, da o usodi naše domovine, vseh nas odločajo ljudje, ki delujejo po navodilih nekaterih velikih

držav, kot so ZDA recimo, saj le-ti zaradi lastnih interesov in samo lastnih interesov lobirajo v korist Hrvaške. Dolžnost vseh zavednih Slovencev in Slovenk je, da glasujemo proti sporazumu in s tem rešimo in ohranimo svojo domovino. Hvala.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Besedo ima gospod Han.

MATJAŽ HAN: Hvala lepa, spoštovani podpredsednik. Se opravičujem za prejšnjo mojo reakcijo.

Jaz moram reči, da sem danes razočaran, žalosten, na nek način tudi zmeden, ko poslušam vse te razprave iz opozicije, ko slišim vse te zavedne Slovence, še posebej tam na levi strani, ko ne izbirajo sredstev, ko so pripravljene celo sredi te dvorane govoriti hrvaško, prej pa govorijo, kakšni nacionalni ljudje so. Zmago Jelinčič je pripravljen celo hrvaško govoriti v tem slovenskem parlamentu.

Rekel bom eno stvar, da nobenih osnov ni bilo za današnjo sejo. To je bilo danes dokazano že večkrat. Ne nazadnje so to tudi Švedi in Američani oziroma veleposlaništva so sporočila, da ni bilo nobenih takšnih ali drugačnih dogovorov med vladama Slovenije in Hrvaške. Zato je to danes čisto predreferendumsko srečanje in verjamem, da si bodo Slovenke in Slovenci, državljanke in državljani znali narediti sliko in 6. 6. rešiti ta gordijski voz, ki nas zavija okoli vratu že 20 let. In bodo 6. 6. znali oceniti, kaj je prav in kaj ne. In s tem bomo rešili resnično en velik problem, ki Slovenijo tare že vseh 19 let. Rad bi pa rekel, da ne rešujemo Slovenke in Slovenci samo zaradi človeških odnosov tega problema, ampak gre tudi za gospodarstvo. In ko govorijo člani opozicije, da bo zaradi tega trpela Luka, vas moram spomniti, da toliko škode, kot ste jo vi naredili v prejšnjem mandatu primorskemu gospodarstvu, noben arbitražni sporazum ne more narediti, tudi če ne bi bilo 15 členov notri.

Jaz verjamem, da bo ta arbitražni sporazum uspešen za Slovenijo in da bodo arbitri pošteno določili vse meje in s tem rešili spor, ki ga imamo Slovenci in Hrvatji zaradi nerešenih problemov. Hvala.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Besedo ima gospod Frangež.

MATEVŽ FRANGEŽ: Današnja seja je samo še eno poglavje v zelo jasni strategiji opozicije, da z vnašanjem zelo zmedenih in zlaganih okoliščin ali drugačnih fantaziranj o tem, kaj je pravzaprav vsebina arbitražnega sporazuma, zmede slovenski narod in ga, ne toliko pridobi na svojo stran, pač pa odvrne od udeležbe na referendumu 6. junija.

Jaz zaupam temu narodu in računam na to, da ga ti jalovi poskusi opozicije ne bodo prepričali, in da se bodo ljudje v največjem možnem številu udeležili referendumu in odločili za tisto, kar zagotavlja pravično in dobro rešitev meje med obema državama.

Najprej smo videli razlaganje o tem, kako bi bilo bolje utemeljiti sporazum na načelu *ex aequo et bono*, pa je kasneje naša diplomacija in tudi mnogi mednarodni pravniki so dokazali, da je v arbitražnem sporazumu to načelo že zajeto, ne z imenom načela, pač pa z opisom, da se mora upoštevati načelo pravičnosti in vse druge relevantne okoliščine, vključno z zgodovinskimi okoliščinami, vključno z dnevom 25. junij 1991 in našim dokazovanjem, da smo takrat imeli jurisdikcijo nad celotnim Piranskim zalivom. Na dolgo in široko smo poslušali o tem, da bo arbitražni sporazum zagotovil kvečjemu služnost in da stik ni teritorialni stik. Kakšen je lahko stik teritorija z neko drugo entiteto, če ne teritorialni stik?

Prepričan sem, da je premier Pahor uspel z veliko skrbnostjo in doslednim upoštevanjem vsega tistega, kar je slovenska politika skozi vseh 20 let prepoznavala kot vitalne nacionalne interese pri vprašanju meje, skleniti in doseči dober sporazum, ki jamči pravično mejo, predvsem pa tisto, kar je določeno v 3.b točki sporazuma, torej določitev stika Slovenije z odprtim morjem.

Marsikaj moti v tej napeti referendumski kampanji. Mene izjemno moti kot Mariborčana, zlorabljanje lika generala Maistra, ki so si ga nasprotniki arbitražnega sporazuma pripeli na majice z geslom "Maister bi bil proti". General Maister je reševal probleme, nemudoma je pristopil k akciji, organiziral zavedne Slovence in postavil severno slovensko mejo. In to je tudi naš pristop – rešujemo probleme! Mislím, da bi nas predvsem socialna in ekonomska situacija v naši državi morala končno naučiti, da je

probleme treba reševati. In jaz sem ponosen, da podpira Vlado, ki samozavestno in pogumno in odločno pristopa k reševanju problema.

Stvar je jasna. Volivke in volivci ne potrebujejo veliko propagandnega materiala. Potrebujejo besedilo sporazuma. In ni treba biti mednarodni pravnik, da zelo jasno določeno besedilo arbitražnega sporazuma razumeš točno tako, kot je zapisano. In točno tako, kot je zapisano, ga bo razlagalo arbitražno sodišče, vključno z navedbo, da so vsa enostranska dejanja po 25. 6. 1991 pravno nerelevantna za to arbitražno sodišče. Mimogrede, tudi enostranske izjave po podpisu arbitražnega sporazuma.

Naj na koncu zaključim, kot član sekcije frutek, gospod Jerovšek, da sem prepričan, da tudi sekcija frutek v Državnem zboru premore bistveno več modrosti od dolgih razprav, ki jih moramo včasih poslušati od poslanca s tako dolgim stažem, kot ste vi osebno. Z vsem spoštovanjem, mislim, da bi se glede na ta staž, morali naučiti malo politične kulture tudi v odnosu do svojih sodelavcev, kolegov in kolegic v tem parlamentu. Hvala.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Besedo ima dr. Gantar.

DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovane kolegice in kolegi!

Danes naj bi govorili o novih okoliščinah. Jaz jih pravzaprav ne poznam, razen ene same, ki pa sodi v domeno civilne družbe in ne vladnih organizacij – ne na hrvaški in ne na slovenski strani. In to je dejstvo, da je po včerajšnjem sporočilu Komisije Pravičnost in mir, tega neformalnega govornika Rimskokatoliške cerkve v Sloveniji, ta komisija v bistvu zavrnila arbitražni sporazum. To dejstvo je povsem legitimno in nihče mu ne more nič oporekati. Ob tem se je treba spomniti, da smo v številnih javnih razpravah slišali, da je treba arbitražni sporazum zavrniti že zato, ker zanj navijata Vatikan in ZDA, in to bi bilo v luči bodočega možnega razvoja, ko bi Evropska unija razpadla ali se spremenila, da bi se ustanovila neka srednjeevropska katoliška konfederacija pod vodstvom katoliške Hrvaške, Avstrije in v tej luči bi bilo dobro, da je Slovenija prikrajšana, ker bi jo to navezalo na to

konfederacijo. Pustimo te stvari ob strani, toda dejstvo je, da so se sedaj razmere močno spremenile. In to razmišljanje je na nek način pravilno, le da ta koalicija obstaja, vendar obstaja v Sloveniji, ampak je proti arbitražnemu sporazumu in ne zanj. Nedvoumno se mi zdi, da ob tem arbitražnem sporazumu zdaj v drugi fazi razprave gre za marsikaj več, ne več samo za arbitražni sporazum, ampak konsolidacij določenih političnih sil, recimo temu slovenske desnice, kar je bolj pomembno, kot je razprava in vprašanje arbitražnega sporazuma in rešitve meje. Toliko o širših okoliščinah.

Rad bi rekel kaj v zvezi s stikom. Očita se, da arbitražni sporazum določa, da naj bi določili samo stik. Arbitražni sporazum se nanaša na teritorialne enote. Slovenija, kot je rečeno, ima kopno in teritorialno morje. To je njen teritorij. Kadar gre za teritorialne enote, verjemite mi, je ta stik samo fizičen, drugačnega ni. To je fizični stik slovenskega teritorialnega morja z odprtim morjem. In zakaj je tako? Kajti, če ne bi bilo tako. se sprašujem, zakaj je Hrvaška sploh sprejela posebno izjavo, v kateri govori, da to ni fizični stik in tako naprej. Hrvaška sama s tem, ko je dala to izjavo, na nek način priznava, da gre za takšen stik in se od tega v posebni ločeni, nični izjavi za presojo pred arbitražnim sodiščem distancira. To je njen problem, njen notranji politični problem. Vendar dejstvo je, da je na nek način prav Hrvaška s svojo ločeno izjavo, ne da bi to vedela in hotela, priznala, da prav za to v sporazumu gre, sicer ne bi dajala nobene izjave, bi bila varna, na varni strani in brez kakršnekoli izjave. Tako to zadevo Hrvaška sama demantira. Pravi v tem dogovoru, o tem stiku oziroma v tem dodatnem stališču "kao što je dogovoreno sa slovenskom stranom". Ja, v redu. Dajte mi prinesiti podpis Samuela Žbogarja, podpis Boruta Pahorja o tem dogovoru, da da ločeno izjavo in jaz bom takšnemu podpisu, če bo dan, verjel in bi vprašal nekaj stvari tiste, ki bi to podpisali. Tega nismo videli, tega ni nihče prinesel. Ko bo to nekdo prinesel, bomo o tem tudi lahko govorili.

Naprej. Kaj je alternativa? Kolega Janša je povedal, da so te alternative tri. Prva alternativa je sporazum, v katerem bo izrecno pisalo, da mora sodišče določiti mejo po načelu zunanje pravičnosti, o čemer je bil leta 2007 dosežen konsenz oziroma je bilo doseženo soglasje med

slovenskimi parlamentarnimi strankami. Zdaj jaz ne bom šel v interpretacijo tega konsenza, lahko ga napišem, bi vzelo preveč časa, toda dejstvo je, da niso predlagali sojenja po načelu ex aequo et bono. Posebni sporazum, ki ga imamo, vključuje zgolj referenco, da sodišče v sporu razsodi prvenstveno na temelju drugega odstavka 38. člena statuta, ni omenjen ex aequo et bono. Ta drugi odstavek pa omogoča razsojenje po načelu ex aequo et bono, če se obe strani strinjata, vendar še to ni nujno. Sodišče lahko odloči, če se obe strinjata, da razsoja po tem načelu, sicer lahko razsoja po pravilih mednarodnega prava. Nikakršne sledi o tem, da se bo res odločalo po tem načelu ex aequo et bono. To je v dokumentu, ki ga je pripravila prejšnja vlada.

Drugič. Alternativa je sporazum, v katerem bo nedvoumno zapisano, da se podpisnici strinjata s tem, da ima Slovenija zagotovljen Piranski zaliv in teritorialni izhod v mednarodne vode. Odlična alternativa, se strinjam z njo. Ampak je treba vprašati še Hrvate, žal.

Tretja alternativa je ratifikacija sporazuma Drnovšek-Račan, ki predstavlja za Slovenijo še sprejemljiv kompromis določitve južne meje, minimum od minimuma, na katerega bi Slovenija eventualno še lahko pristala. Žal je ta sporazum Drnovšek-Račan, ki bi ga lahko jutri ratificirali v Državnem zboru, tako kot kaže, padel oziroma je bil vržen v Blejsko jezero, ko je bil narejen odstop od bilateralnega reševanja k multilateralnemu reševanju pred tretjim. In to reševanje pred tretjim je bilo celo Mednarodno sodišče v Haagu. Če je bila strategija Hrvaške nasprotna od sporazuma Drnovšek-Račan, potem mora biti strategija Slovenije stran od haaškega sodišča, kajti to sodišče je geografsko sodišče in bi nedvoumno presojalo v našo škodo, če gledamo naše zgodovinske in druge interese, realne interese v tem prostoru. Ta prehod na arbitražo je bil možen in se je zgodil šele potem, to moramo vedeti, ko je odstopil Sanader, sicer smo bili vsi v blokadi. Zakaj je gospod Sanader odstopil, ne vemo. Verjetno ne zaradi tega. Toda ker je odstopil, iz katerihkoli razlogov že, je bila ta pot odprta in se je zgodila.

Še eno stvar bi komentiral, razklanost. Moj sedež je enako oddaljen od poslanskega kolega gospoda mag. Radovana Žerjava, od kolega Ivana Grilla,

kot je njegov sedež oddaljen od mojega sedeža. Ko govorimo o tej razklanosti, bodimo vsaj toliko fer, da rečemo, da smo k razklanosti prispevali vsi, ena in druga stran, da ni samo ena stran tista, ki povzroča razklanost. Vsaj na tej fer ravni moramo to reči in ne obtoževati druge strani, da deli slovensko javnost, če je mnenje nasprotne strani ravno takšno, da deli javnost. Vsaj pri tem bodimo toliko strpni in se vprašajmo, zakaj ravnamo tako.

Omenil bi samo še naslednje. Moram reči, da sem bil po tistem sestanku na Bledu leta 2008 na sestanku pri tedanjem predsedniku Vlade. Bil sem strašno razočaran in sem tudi tam povedal nekaj stvari. Vendar mi padlo na misel, da bi šel ven in kritiziral predsednika Vlade ali Vlado, ker se mi je zdelo, da bi naredil še večjo škodo, in da se bomo že med sabo zmenili med dogovarjanjem, da bomo prišli od Haaga vsaj k arbitražnemu sodišču ali tribunalu. Te pozicije zdaj ne najdem. Tu je zdaj arbitražni sporazum še ena točka v drugih delitvah in bojih, in to me skrbi. Zato je prav, da se vrnemo k temu, kaj ta sporazum dejansko je, kaj ni, kaj omogoča, kakšna tveganja prinaša, ali so ta tveganja razumna. Sam mislim, da so tveganja razumna znotraj tega arbitražnega sporazuma, manjša kot karkoli drugega, kar sem do zdaj slišal. Upam, da bo vsaj razprava tekla v tej smeri.

Ob tem moram reči še naslednje. Iskreno rečeno, do zdaj Slovenska demokratska stranka še nikoli ni glasovala proti tej verziji arbitražnega sporazuma, do zdaj še ne. Glasovala je samo enkrat za razpis referendumu. Ob vseh glasovanjih do zdaj takšnega glasovanja še ni bilo. Tudi to je po svoje pomenljivo, navsezadnje lahko tudi obetavno. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Besedo ima gospa Irgl.

EVA IRGL: Najlepša hvala za besedo.

Za razliko od koalicijskih poslank in poslancev, ki pravijo, da ta seja ni potrebna, moram reči, da je še kako potrebna pred odločanjem na referendumu 6. junija. Na tej seji imamo danes namreč možnost spregovoriti o nekaterih nasprotujočih si izjavah, o očitnih lažeh, ki so se sprožale s strani posameznikov, o sprenevedanjih in govorimo lahko glede na nova dejstva, danes znana, celo o s prevaro izigranem

arbitražnem sporazumu, ki pa je v tem trenutku bistveno bolj ugoden za hrvaško stran kot za Slovenijo.

Zakaj to govorim? Hrvaška je ob ratifikaciji sprejela posebno izjavo, v kateri je zapisala, citiram: "Nič v sporazumu o arbitraži med Vlado Republike Hrvaške in Vlado Republike Slovenije se ne bo smatralo kot pristanek Hrvaške na zahtevo Slovenije po teritorialnem stiku z odprtim morjem". To je Hrvaška zapisala v zakonu. Danes pa to izjavo, ki je zapisana v zakonu, predsednik Vlade gospod Borut Pahor zanika. To izjavo je zanikalo tudi švedsko veleposlaništvo, se pravi zanika to, da bi jo Hrvaška skupaj s Slovenijo kakorkoli seznanila s to enostransko izjavo. In seveda se danes zato lahko upravičeno sprašujemo, kdo pravzaprav tukaj laže. Kdo o tej zadevi laže? Če Švedska ne laže, potem očitno laže Hrvaška, ki je ta sporazum sprejela s prevaro. V tem trenutku bi morali začeti zvoniti alarmi ne samo predsedniku Vlade, tudi ministru za zunanje zadeve in celotni Vladi, celotnemu slovenskemu prostoru, če ne želijo, da jih ima mednarodna javnost preprosto za copate, kot se je nekoč izrazil soimenjak predsednika Vlade po priimku, gospod Boris Pahor. Se pravi, v tem trenutku bi po mojem mnenju, glede na ta nova dejstva, morala Slovenija jasno reči ne temu arbitražnemu sporazumu in ga razglasiti za ničnega. Zakaj to govorim? Dunajska konvencija o pogodbenem pravu v 49. členu jasno pravi naslednje: "Država, ki jo je k sklenitvi napeljala kakšna druga država, ki se je udeležila pogajanj s preslepitvijo, se lahko sklicuje na goljufijo, zaradi katere je privolitev, da jo veže pogodba, nična". Jaz menim, da bi to moralo biti dovolj, da bi tisti, ki delajo na tem arbitražnem sporazumu, začeli razmišljati bolj realno in bolj zdravo.

Seveda je še več različnih kontradiktornih izjav bilo izrečenih in nejasnih. Gospod Pahor je večkrat zatrdil, da mu je premierka Kosor obljubila teritorialni stik slovenskega morja z mednarodnimi vodami, čeprav ni nikoli znal pojasniti, kdaj se je to zgodilo, kje se je to zgodilo. Nato je seveda sledilo ostro zanikanje Hrvaške glede te izjave. Tudi premierka Kosor je predsednika slovenske vlade postavila na laž. Več kot očitno je, da imamo tukaj preveč nejasnosti, da bi se lahko podali v tako tvegano zgodbo, kot je ta arbitražni sporazum. Zakaj bi se nam

pravzaprav mudilo razprodajati neko ozemlje, ki je naše, ki nam pripada? Zakaj bi morali kot polnopravna članica Evropske unije pristajati na izsiljevanja Hrvaške? Zakaj ne moremo svojega lastnega ozemlja ceniti vsaj pol toliko, kot cenijo svoje ozemlje Hrvatje? Tega jaz, žal, ne bom nikoli razumela. Za Slovenijo je arbitražni sporazum slab, ker ogroža pomorski status države, ogroža teritorialno povezavo Republike Slovenije z mednarodnimi vodami, ogroža pa tudi gospodarske interese Luke Koper. In to vsekakor niso nepomembna dejstva.

Da zaključim. Sama stojim trdno na stališču, da država, ki ima izhod na odprto morje, je velika država, tudi če ima samo dva milijona prebivalcev. Vendar pa država, ki nima izhoda na odprto morje, pa čeprav ga v tem trenutku ima in ji pripada, bi pa po sprejetem arbitražnem sporazumu dobila samo nek bazen, je pa resnično majhna država. In to ne samo ozemeljsko, ampak tudi v glavah. Zato sem jaz proti temu arbitražnemu sporazumu in tudi verjamem, da bodo Slovenke in Slovenci znali to preceniti in bodo 6. junija glasovali proti.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Besedo ima gospa Potrata.

MAG. MAJDA POTRATA: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovani gospod zunanji minister, poslanke in poslanci!

Na dve sporočili sem bom sklicevala za začetek. Eno je prišlo iz Poslanske skupine SDS in nosi naslov Arbitražni sporazum je mrtev. Z mojega stališča bo arbitražni sporazum mrtev, če ga bomo na referendumu 6. junija zavrnili. Drugo sporočilo pa je bilo objavljeno na STA in govori, da Društvo za mednarodno pravo podpira arbitražni sporazum.

Iz tega teksta bom prebrala samo en delček, majhen delček. Člani so izrazili zaskrbljenost, navajam, "zaradi pravno nestrokovno argumentiranih stališč, ki se pojavljajo v javnosti in nimajo opore v mednarodnem pravu. Ugotavljajo tudi, da trenutno stanje, status quo na spornih območjih Sloveniji ni v korist. Prepričani so, da je sporazum dober in da bo prispeval tudi k nadaljnji utrditvi prijateljskih odnosov med Slovenijo in Hrvaško".

Tako strokovno združenje mednarodnih pravnikov in nimam razloga,

da jim ne bi verjela. Ne morem pa verjeti tistim, ki neprestano spreminjajo svoja stališča. Danes je bilo mogoče slišati, da je bila politika nesposobna in se je zdaj odločila preložiti odločitev ljudem na referendumu. Ti isti ljudje iz ta istih poslanskih skupin, ki so že davno prej opozarjali na to ali grozili celo, da bodo zahtevali razpis o arbitražnem sporazumu. Zakaj bi jim verjela zdaj, da so njihovi nameni čisti in jasno? In glasovali so za referendum. To je silno pomembno. Zanimivo pa, da niso glasovali o arbitražnem sporazumu. Ko smo na aprilski seji sprejemali zakon o ratifikaciji arbitražnega sporazuma, so nekateri ostali zunaj in verjetno zdaj čutijo to kot zamujeno priložnost, da bi povedali svoja stališča in so zato zahtevali sklic te seje, ki naj bi razkrila nove okoliščine. Ja kakšne pa so te nove okoliščine? Že zdaj me je sram, da je moral zunanji minister spomniti člane Odbora za zunanjo politiko, da so 3. novembra bili obveščeni o možnosti enostranske hrvaške izjave v zvezi z arbitražnim sporazumom. Kot da imamo amnezijo in se tega ne zavedamo. In ne nazadnje, poglejte, velikokrat je govora o ustavni pravici do obveščeniosti. Ko so gospodinjstva dobila besedilo zakona o ratifikaciji arbitražnega sporazuma, bi pa zdaj to ne bilo dobro in prav. Ampak jaz pozivam državljanke in državljane, da vzamejo to obvestilo v roke in da pogledajo, da ima zakon o ratifikaciji šest členov in je to okvir, v katerega je vložen arbitražni sporazum. V treh jezikih je arbitražni sporazum napisan, trije predsedniki vlad so ga podpisali in tam imate vse, kar je o arbitražnem sporazumu treba vedeti v enajstih členih. In slovenski in hrvaški zakon o ratifikaciji imata vsak svoj 3. člen, v katerem so Hrvatje dali svojo izjavo, mi pa smo v tem 3. členu zapisali, da s tako enostransko izjavo ne soglašamo. Kdo je komu kaj prikrival? Kakšne nove okoliščine? Meni je zelo žal, če nekateri kolegi in kolegice tisto, kar naknadno preberejo, štejejo za nove okoliščine. Nove okoliščine bi res rada spoznala, pa jih iz tega, kar sem do sedaj na tej seji slišala, nisem ugotovila. Sem pa se še samo utrdila v tem, da je ta današnja seja neke vrste pred referendumsko kampanjo, na kateri se vsakomur od nas zdi potrebno povedati, kako bo glasoval. Pa bom še jaz s tem končala. Bom glasovala za arbitražni sporazum, ker ureja tisto, česar bilateralno

ni bilo mogoče urediti, in ker zaupam, da bodo v arbitražnem sodišču usposobljeni, pravični pravniki, ki bodo znali prebrati memorandum, ki ga bo Slovenija pripravila, in bo ta memorandum kakovostna osnova za izrekanje sodbe. Hvala.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Gospod Pukšič.

FRANC PUKŠIČ: Hvala lepa in lep pozdrav!

Niti ni pomembno, kaj si mi mislimo, kakšni bodo sposobni arbitri, kakšni bodo sposobni pravniki. Je pa vendarle s tega pravnega vidika pomembno, kar misli naše ustavno sodišče, ker vendarle tukaj je le vrh, cvet, ali pa vsaj naj bi bil, slovenskega prava. V 62. in 63. členu obrazložitve v zvezi s tem arbitražnim sporazumom so zapisali, da Ustavno sodišče opozarja Državni zbor, da bi bilo smiselno spremeniti Ustavo, in to zato, da ne bi prišlo do protiustavne notranje zakonodaje prav zaradi izvrševanja arbitražnega sporazuma. Torej, to je pomembno. Saj ni pomembno, kaj pravzaprav mi v politiki mislimo. Pa tisti, ki nismo pravniki, je prav, če si preberemo kakšno pravno mnenje, tako dr. Toneta Jerovška, dr. Čebulja; skratka ljudi, ki so na pravnem področju še kako podkovani.

Veste, pomembno pa je, da mi politiki vendarle naj ne bi delali tega, da bi slovenski narod tako močno razklali in razdvajali. Nikoli po osamosvojitvi se to v slovenski politiki ni zgodilo, razen zdaj, ko je ponovno v razcvetu ta cvet, ki je bil prej 50 let na oblasti. Razklal nas je z močjo, ne pa z argumentom moči. Torej, za njih je moč argument. Opozicijo ste prej, ko se je glasovalo o Zakonu o arbitražnem sporazumu, nekateri omenjali, da smo ostali zunaj. Ne, nagnali ste nas iz te dvorane, ker ste nam določili eno minutko razprave. To je cinično – in moč večine ste imeli. Ustavno sodišče je zapisalo, da bo imela odločitev arbitražnega sodišča ustavne posledice. To pomeni: nekorektno, nepošteno in nenavadno je, da se je odločalo z navadno večino. Tisti, ki ste krivi za to anarhijo, da se dogaja, za ta referendum, je vladna koalicija, ki je prvič v slovenski zgodovini si dovolila nekaj takšnega, torej poseg v ustavno, zemeljsko in morsko celovitost naše države z enostransko odločitvijo leve vladne

koalicije. In nimate nobene pravice, kolegice in kolegi, čeprav ste dobili možnost in moč upravljati to državo, nimate pa pravice zapraviti to državo, nimate pravice poteptati tistega, kar smo 23. 12. leta 1990 izglasovali na referendumu – da hočemo samostojno državo. In tisto, kar smo takrat izglasovali, je naša, je moja in verjamem slovenskemu narodu, da bo to obdržal za ceno 6. 6. in šel na referendum in glasoval proti arbitražnemu sporazumu.

Predsednik Vlade gospod Borut Pahor bi se rad zapisal v slovensko zgodovino tako kot nekateri ali, recimo, tako kot mogoče general Rudolf Maister. In veste, da mu je to uspelo! Predsednik Vlade gospod Borut Pahor bo zapisan v slovenski zgodovini. Tudi čez 100 ali 200 let se ga bodo spominjali, velike večine nas seveda ne, njega pa. Maistra se spominja slovenska zgodovina po svetlem delu slovenske zgodovine, za to da mi, ki prihajamo s Štajerske, smo v slovenskem parlamentu, se lahko njemu zahvalimo, čeprav se mu je takratna ljubljanska vrhuška posmehovala. Torej, ohranil je del Slovenije. Pahor pa bo tisti, ki se ga bo slovenska zgodovina spominjala na smetišču slovenske zgodovine. Je edini predsednik, edini, prvi, jaz verjamem in upam, da zadnji predsednik slovenske vlade, ki si je upal podpisati kapitulacijo, ki si je upal kolaborirati s Hrvaško na območju, kjer je Hrvaška nesporno zasedla slovenska ozemlja. In tega si po ustavi in zakonih ter po glasovih, ki jih je dobil, ne bi smel privoščiti.

Predsednik Vlade se je danes v slovenskem parlamentu skliceval na besede papeža, da ga veseli, da papež podpira ta sporazum. Predsednik parlamenta se je prej skliceval in govoril o Škofovski konferenci Pravičnost in mir, da se ne strinja in je proti sporazumu. Seveda, papež ni govoril o sporazumu, ampak je govoril o poštenosti in pravičnosti. Obetavno je, da tudi ljudje... / izklop mikrofona/

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala lepa.

Gospod Pukšič, čas je potekel.
Imate proceduralni predlog?
Izvolite, gospa Pečanova.

BREDA PEČAN: Hvala lepa.

Gospod podpredsednik, mislim, da bi bilo dobro, če bi pozorno poslušali, kaj

poslanci govorijo, da bi imeli možnost tudi take, ki uporabljajo zelo težke besede, z obtožbami predsednika Vlade, da je kolaborant, da je prodal zemljo in tako naprej. Mislim, da gre to že preko vsake mere in da nima nihče v tej dvorani pravice govoriti o tem, da je kdorkoli od nas kakršenkoli kolaborant.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

No, mislim, da ste to vsi slišali, tudi na moji levi strani, in da bomo bolj pazili na besede.

Gospod Verlič, izvolite, imate besedo.

DR. PETER VERLIČ: Hvala lepa. Spoštovane kolegice in kolegi!

Kakorkoli obračamo danes arbitražni sporazum, gre vendar za vprašanje, ali bo Slovenija po referendumu imela teritorij na morju ali pa ga ne bo imela. Čisto preprosto. Danes ladje, tudi skladno s shemo ločene plovbe, ki so jo podpisale vse tri države, če pozorno pogledamo, v Luko Koper vozijo po slovenskem teritorialnem morju. Iz mednarodnih voda pripluje vsaka ladja po slovenskem teritorialnem morju, pristane v Luki Koper in potem obrne nazaj po italijanski strani; to je dejansko današnje stanje. No, in tako kot je določilo arbitražnega sporazuma, da se meja na morju in kopnem, kot določa 3. člen, določi skladno z mednarodnim pravom, je jasno, da bo Sloveniji pripadel tale košček. Kar pomeni, da če ne bomo glasovali proti, bodo ladje, ki bodo plule v koprsko pristanišče, pač morale preko hrvaškega teritorialnega morja pripluti v slovensko teritorialno morje in potem nazaj po italijanski strani. Poglejte, to je vsa filozofija današnje debate. Razgrevamo jo seveda zelo politično, vendar pa je na to opozorila tudi pravna stroka. Zagotovo priznate avtoriteto nekdanjemu poslancu, ki je sedel v vaših vrstah, to je prof. dr. Marko Pavliha, ki je danes predstojnik Pravne katedre na Fakulteti za pomorstvo in promet in tudi učitelj aktualnega ministra za promet dr. Patricka Vlačiča. In on je na svoji spletni strani, na blogu lepo povedal, kaj meni o arbitražnem sporazumu. Ne SDS, ne SLS! Pravnik, ki ima avtoriteto, ima reference, in ga zelo dobro poznate, ker je vaš nekdanji poslanski kolega. On je proti arbitražnemu sporazumu. In on je lepo napisal, "stik je

manj kot teritorialni dostop". Arbitražni sporazum govori le o stiku Slovenije s teritorialnim morjem.

Kollegice in kolegi, zakaj nismo napisali teritorialni stik? Zakaj nismo rekli bobu bob? To lahko preberemo točno v tem, tako kot piše dr. Marko Pavliha. Zakaj? Zakaj, če govorite teritorialni stik, zakaj ni to napisano? Stik Slovenije s teritorialnim morjem. Zakaj govorimo o načelu zunanje pravičnosti ex aequo et bono, da je v tistem členu, da bo stik Slovenije z odprtim morjem določen skladno z relevantnimi okoliščinami – skratka ponavljamo konvencijo o pravu morja –, zakaj nismo napisali, da bo določena meja na morju in kopnem z mednarodnim pravom in po načelu zunanje pravičnosti? Zakaj ne? Zakaj se zunanja pravičnost zavija v neke stavke? Zakaj? Zakaj se diagnoza napiše po latinsko? Natančno! Saj se ne napiše ledvični kamni, ne vem, bolečine v levem delu zadaj, ampak se napiše točno po latinsko. Zato je tudi ex aequo et bono mednarodni pravni standard, po katerem bi vsi vedeli, kako odločiti. Ampak ne. Zato, ker tako kot pravite kolegice in kolegi na strani, ki ste zagovorniki arbitražnega sporazuma, ker dobro veste, da stik Slovenije z odprtim morjem pomeni lahko tudi neškodljiv služnostni prehod in preberite si, prosim, mednarodno pravo ali pa vprašajte kar dr. Patricka Vlačiča, kaj govori konvencija o pravu morja glede služnostnega prehoda. Država, ki je suverena na svojem teritoriju, in to Hrvaška nesporno bo, ima pravico določiti vsem ladjam, ki plujejo po tej služnostni poti režim, tako kot ga predpiše ona. In še nekaj. Upoštevati mora tudi gostoto prometa.

Torej, zakaj govorimo, da Luka Koper ne bo imela težav? O ja, jih bo imela, ker bodo morale ladje voziti skozi hrvaško teritorialno morje in če bo potrebno upoštevati gostoto prometa, bo seveda hrvaška stran to tudi storila in uveljavila, ker ji to omogoča konvencija o pravu morja. Zato pogledajte, zato bomo na varni strani, če bomo glasovali proti arbitražnemu sporazumu.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Besedo ima gospod Germič.

LJUBO GERMIČ: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Vsem lep pozdrav!

Torej, danes naj bi govorili o razjasnitvi novih okoliščin, s katerim je bila javnost seznanjena po razpisu zakonodajnega referendumu o zakonu o ratifikaciji arbitražnega sporazuma.

Danes sem seveda pričakoval razpravo v tej smeri in predvsem navedbo tisti novih okoliščin, ki bi dejansko bile nove okoliščine. Danes smo žal priča ravno nasprotnemu, kajti današnja razprava bi morala pripomoči k temu, da se bodo ljudje na referendumu lahko lažje odločili. Lažje pa odločili na podlagi argumentov. Ko danes tukaj poslušamo navedbe argumentov tistih, ki so predlagali današnjo razpravo, in če sporazum razdelimo v dve besedi, v "spor" in "razum", sem bil prepričan, da bo danes v tej hiši govoril "razum". Žal, danes govori "spor".

Meni je zato žal, da so določeni poslanci v tej hiši sposobni govoriti o enostranskem obnašanju pomembnih institucij v Republiki Sloveniji, kjer se kot diskreditacije postavlja predsednika Republike, predsednika Vlade Republike Slovenije, kjer se postavlja pod vprašaj velik del slovenske pravne stroke in, če nadaljujem, se postavlja vprašanje tudi odnosa do tega vprašanja tistih, ki so sodelovali kot priče pri podpisu arbitražnega sporazuma. Tako so izjave tako švedskega veleposlaništva kot odpravnika poslov ameriškega veleposlaništva danes tukaj postavljene v luč, kot da govorijo zlonamerno. In seveda takšen odnos ne služi ugledu Republike Slovenije in ne služi zaupanju v institucije Republike Slovenije, za katere pričakujemo, da bo memorandum, ki bo eden izmed ključnih sestavin odločanja v okviru postopka arbitraže, pripravljen tako, da bomo imeli verodostojno pozicijo Republike Slovenije. Kako naj gremo v te pogovore, argumentiranje svojih stališč, če sami dajemo javnosti vedeti, da ne zaupamo svojim institucijam? Mene to žalosti. Prepričan sem, da Slovenija ima svoj prav; da bo ta svoj prav z argumenti lahko v postopku arbitraže tudi dokazala. In to na način, ki bo zagotavljal vitalne interese Republike Slovenije.

Če postavimo samo v primerjavo to, kar se je dogajalo v dogodkih prejšnje vlade. Danes nam kot tretjo alternativo ponujate sprejem sporazuma Račan-Drnovšek. Kako je mogoče, da je prejšnja vlada dovolila odstop od tega, odstop od bilateralnega dogovarjanja o rešitvi, pristala

na haaško sodišče, danes, ko govorimo o arbitražnem sporazumu, ki ga jaz razumem kot bistveno več, torej način reševanja mejnega spora, seveda, se pa potem vrača k tistemu stališču, ki je bilo na mizi, pa ga ni bila sposobna zagovarjati? Ko govorimo o težkih besedah, ko govorimo o kapitulaciji, jaz ne bi želel na ta način tukaj govoriti, ampak potem če želimo korektno govoriti o teh vprašanjih, seveda se postavlja vprašanje, kdo je dovolil graditi most čez Muro v prejšnjem mandatu, ki je bil odstop od stanja 25. 6.? Kdo je dovolil Hrvatom graditi obrambni nasip ob meji Hotiza, daleč od sredinske črte? Kdo je dovolil prestavitev obmejnih kamnov v Murski šumi? Torej, to so vprašanja, za katere so se odvijali dogodki v mandatu prejšnje vlade. Zato pričakujem modrost slovenskega naroda pri reševanju tako pomembnega vprašanja, kot je določevanje meje med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško, da to uredimo na prijateljski osnovi in da to uredimo z argumenti, ki bodo seveda ključno šteli pri določitvi meje v postopku arbitraže. In tukaj bi, seveda, moral biti razum tisti, ki bo poenotil slovensko politiko v teh prizadevanjih in ki bi ponudil Slovenkam in Slovencem korektno in zagotavljanje poštene rešitve.

Zato bom sam dal glas za takšen način reševanja nerešenih obmejnih vprašanj, kajti ocenjujem, da je po 19-letih čas, da na obeh straneh meje pokažemo voljo za ureditev tega vprašanja. In če je to trenutek, v katerem obe državi lahko svoje interese uveljavljata tudi skozi ta postopek, Slovenija za ureditev vitalnega interesa stika z odprtim morjem, torej svojih teritorialnih vod z odprtim morjem, in Republika Hrvaška kot željo za vstop v Evropsko unijo. Pričakujem, da bo razuma dovolj, da bomo podprli ta sporazum v želji, v vitalnem interesu Republike Slovenije, da se uredi to dolga leta odprto nerešeno vprašanje. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI :
Gospod Jelinčič. (Ga ni.) Gospod Brulc.

MIRKO BRULC: Hvala lepa za besedo.

Res je, pravi mojstri ste v zahtevkih po sklicih izrednih sej in prizadevanjih, da bi v tej državi prišlo do kaosa in da bi se stvari spremenile. Referendum je pravzaprav danes odločanje o predsedniku Vlade in Vladi, ne pa o tem mejnem problemu. Moram povedati, da živim ob meji, čez

katero je šlo nešteto vojn. I. svetovna, 25 let fašizma, II. svetovna in še kaj. In ne verjamete, kaj ljudem pomeni danes, ker ni tam ne schengenske meje, ker je prost pretok. To jim je več, kot je bil vstop Slovenije v Evropsko unijo ali pa Nato ali pridobitev evra. In tako mejo si želijo ljudje ob hrvaško-slovenski meji.

Dobrososedski odnosi prispevajo k marsičemu in danes je bila velikokrat omenjena Gorica in Trst in ne vem kaj. Bolj kot je Gorica danes slovenska – Gorica, ne Nova Gorica – Gorica slovenska ni bila nikoli, tudi zaradi dobrih sosedskih odnosov, zato ker imamo tam našo univerzo, ker imamo tam veliko prijateljev Italijanov, ki se učijo slovenščine in še kaj. To so odnosi ob meji! Nas ni zanimalo, kaj mislita Rim in Ljubljana, ampak kako živimo mi mejo. Ampak, jaz ne bom govori o vsebinah, ker nima pomena. Če vas minister Žbogar z dejstvi danes ni prepričal in minister Vlačič s šolskim načinom predavanja vas ni prepričal, če Luka Juri, ki je imel tukaj izjemen nastop, ni dosegel tega, da bi spremenili svoje mnenje, potem ne nam očitati, da smo trmasti in da ne vidimo realnosti. Včeraj sem po radiu poslušal, da so v Pravičnosti in miru pač rekli, da ne bodo vplivali na volivke in volivce in da ne bodo svetovali, kako naj glasujejo na referendumu, ampak so povedali, da oni so proti. Takoj naj gredo k spovedi, ker to je prvi njihov greh, kar se arbitraže tiče.

Jaz bom glasoval za referendum in v okolju, kjer živim, vidim, da je ogromno tistih, ki poznajo mejo, življenje ob meji, so za to, da referendum uspe, in prepričan sem, da s tem ne bo Slovenija nič izgubila, ampak pridobila. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Besedo ima gospod Grill.

IVAN GRILL: Hvala lepa.

Gospod Brulc, če bi bili ti nastopi vaših ministrov, vaših poslanskih kolegov, predvsem pa gospoda Žbogarja in gospoda Pahorja res tako prepričljivi, res tako nedvoumni, potem ni ne bi rabili nobenega arbitražnega sporazuma. Zakaj, gospod Žbogar, niste s Hrvaško sprejeli nek ugotovitveni sklep, če so se oni z vsemi temi določili v arbitražnem sporazumu strinjali, pa bi mi imeli danes problem meje rešen. Če bi bilo res tako, kot vi trdite,

ampak sami veste, da temu ni tako. Da je temu tako, bom navedel eno zanimivo izjavo hrvaškega kolega, prijatelja, hrvaškega državljana. Ko sva v razpravi štirinajst dni nazaj razpravljala, mi je povedal naslednje. V primeru, če ne bi bili hrvaški poslanci 100 % prepričani, da jim ta arbitražni sporazum ne bo prinesel tistega, kar Hrvaška ves čas od Slovenije zahteva, ga nikoli ne bi potrdili. In sem jaz takrat sam sebe spraševal, kje pa je lahko tole zagotovilo. Danes oziroma te dni nazaj sem bral naš arbitražni sporazum oziroma zakon, ki smo ga sprejeli v našem parlamentu, in pa tega, ki so ga sprejeli v Hrvaškem.

Ko sem v celoti to zadevo primerjal, sem ugotovil, da se žal stvari bistveno razlikujejo tam, kjer so očitno hrvaški poslanci imeli dovolj prepričljivo zagotovilo, da bo tisto, kar oni ves čas pričakujejo ali jemljejo od Slovenije, v tem arbitražnem sporazumu tudi zagotovljeno. In kje je ta ključni namen? Hrvatje so v 3. členu tega zakona zapisali, naj še enkrat preberem: "Republika Hrvaška daje naslednjo izjavo, o kateri sta 27. oktobra 2009 hrvaška in slovenska stran" – gospod Žbogar, to je napisano v njihovem veljavnem zakonu – "skupaj obvestili predsedstvo Sveta EU in ZDA". Nič v sporazumu o arbitraži med Vlado Republike Hrvaške in Vlado Republike Slovenije se ne more smatrati kot hrvaški pristanek zahtevi Slovenije po teritorialnem kontaktu z odprtim morjem. Kot je bilo dogovorjeno s slovensko stranjo, je Republika Hrvaška takšno izjavo dala takoj po podpisu sporazuma o arbitraži, vendar pred ratifikacijo sporazuma o arbitraži v Republiki Hrvaški in seveda tudi Slovenije. Tukaj je očitno tisto zagotovilo, ki je prepričala 129 poslancev v hrvaškem saboru in samo šest jih je glasovalo proti. Mislim, da je ta dokaz več kot prepričljiv. Očitno nam slovenski predsednik vlade, verjetno da mu tukaj dajete podporo, ne govorite resnice ali pa nam prikrivate pomembno dejstvo. Prikrivanje dejstev je velikokrat lahko bistveno bolj usodno za odločanje kot pa tudi neka neresnica, kajti na neresnico se lahko odzivamo, na prikrivanje dejstev, ki se bodo lahko čez mesece ali leta pojavile v javnosti, pa se žal ne bo dalo tukaj v bistvu storiti nič. Nastala bo nepopravljiva škoda. Sedaj me zanima, zakaj takrat, če je bilo to v javni obravnavi v hrvaškem saboru, zakaj niso tako izjavo, da smo se skupaj, Slovenija in Hrvaška,

sporazumeli, zakaj se ni odzvala Švedska, zakaj se ni odzvala Amerika, zakaj se niste odzvali vi? To ni bila tiskovna konferenca ministric Kosarjeve oziroma predsednice Vlade Kosarjeve. To je bil zakon – in nobenega od tega ni bilo!

Glede na to, da je bil gospod predsednik Vlade leta 1994 podpisnik zahteve, da bomo imeli meje na reki Mirni, me sedaj preseneča, kako sedaj kapitulira, vse, kar smo od nekdaj imeli v Sloveniji, sedaj prepuščamo Hrvaški. To je nedvoumno! In vse tiste izjave gospoda Vlačiča ali pa ta zavajanja, kot so – preprosto ne držijo! Gospod Pavliha, mednarodno priznan pravnik, ni član SDS-a – pa še veliko takih je –, povsem jasno pove, kaj in kako je tukaj bilo.

In glede na to, da nam očitata, da je to predvolilna oziroma predreferendumska seja. Če jo imate za tako, bom pa tudi sedaj naše volivke in volivce nagovoril z naslednjo mislijo. Ni res, da sedaj skušamo tudi mi kot podpisniki tega referendumu prevaliti odgovornost na volivke in volivce. Mi jih pozivamo, da je sedaj zgodovinska priložnost, da gredo na referendum in zavrnejo to nespametno, neumno in škodljivo potezo slovenske vlade in vas, vladajoča koalicija. Zato pojdite, zgodovinsko priložnost imate, na referendum in glasujte proti. S tem boste naredili korist svojim vnukom in vsem bodočim generacijam. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Besedo ima gospod Petan.

RUDOLF PETAN: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Gospod minister, spoštovani.

Torej danes smo lahko slišali, kako je dobro, zaželeno in kako je potrebno, da imamo sporazum s sosednjo državo. Jaz s tem soglašam. Vendar bi pa istočasno še dodal, da ne pa tako, da prodaj svojo lastno državo. To pa ne. Tak sporazum ni dober, niti zaželen, niti potreben. Današnja seja pa je potrebna zaradi novih dejstev, ki jih mi, v opoziciji nismo poznali. Če ste jih vi poznali in pravite, da to ni nič novega, potem je to še toliko bolj žalostno, ker ste skrivali stvari. Potrebno pa je tudi zato, da se jasno pove, da ste vedeli in da ste skrivali dejstvo, da je Hrvaška sprejela dodatek k arbitražnemu sporazumu in to sedaj kot del arbitražnega sporazuma, ki pa

govori o tem, in to z vednostjo slovenskih organov, tako kot so zapisali tudi v tem dodatku, da nič v sporazumu o arbitraži med dvema republikama se ne smatra kot pristanek Hrvaške na zahteve Slovenije po teritorialnem kontaktu z odprtim morjem. To se pravi, vi ste to vedeli in ste skrivali. To je pa tisto, kar je potrebno za razpravo, o čemer je potrebno razpravljati, ker to je izredno nevarno in škodljivo za Slovenijo – da se odpovedujemo kontaktu svojega teritorialnega morja z mednarodnim. To pomeni, da na koncu imamo res samo služnostno pot. In spoštovane kolegice in kolegi, gospod minister, kako pa to izgleda v praksi, bi vam pa dal samo en primer.

Nekateri – med ostalimi tudi en naš kolega je slovenske ribiče hotel prepričati, da tako ali tako ne lovijo ribe več kot na polovici Piranskega zaliva, ne v celotnem zalivu. To je bilo zanikano. Še več. Ekipa komercialne televizije, slovenske, se je hotela na licu mesta prepričati in je šla na ribiško ladjo z ribiči na lov in so ugotovili, da seveda ribiči lovijo v celotnem Piranskem zalivu in da nikoli niso imeli težav, razen če je kdo želel incident. Ker je to bilo predstavljeno, ta naš kolega – ga bom kar imenoval, Franco Juri – izjavi isti dan pred kamero, da to ni res in da ribiči ne lovijo v celotnem Piranskem zalivu. Saj on verjetno bolj ve, kje ribiči lovijo kot pa ribiči! In odgovor na to: naslednji dan ta ekipa ponovno gre na morje, tam srečajo tudi ribiškega inšpektorja in ta jim potrdi, da so ribiči vedno lovili v celotnem Piranskem zalivu. In ta človek danes zopet razlaga tukaj nam, da to ni res, da on bolj ve, kje ribiči lovijo kot pa sami ribiči. Ja, oprostite, tu pa verjetno nekaj ne "špila". In če zagovorniki arbitražnega sporazuma na tak način, s takšnimi argumenti prepričujete nas, vse Slovence, da je ta arbitražni sporazum dober, pa kaj je trenutno stanje, potem nekaj res ne štima. Ker kdo pa bolj ve, kje ribiči lovijo, kot pa oni sami? To je pa izven vseh kategorij in lahko rečem, hvala bogu, da se je našla neka televizijska ekipa, ki je na licu mesta preverila tisto, kar je res in kaj ni res. Ne samo preko časopisov in preko besed, pri tem pa si slovenska vlada sploh ne upa narisati zemljevida, kaj bo nastalo po tem sporazumu. Žal, jaz ga še nisem videl in tudi drugi bi ga radi, očitno, videli.

Zdaj pa še nekaj drugega, to pa velja ministru za zunanje zadeve. Gospod minister, z vsem dolžnim spoštovanjem,

tukaj ni nobene dileme, vendar pred eno uro ste nam dajali lekcijo, kako se moramo obnašati, da ne škodimo ugledu Slovenije. Dali ste neko zelo čudno primerjavo, kaj je počejala Udba, in potem, če kdo to pove, da se je to dogajalo, potem blatimo Slovenijo. Ne, gospod minister, to ni tako! Bi vas pa želel spomniti, kaj pa je ugled Slovenije. Pred nekaj leti, vi ste bili v Washingtonu, takrat je Slovenija predsedovala Evropski uniji, je nastala je tista slavna washingtonska depeša, ko so v javnost prišli tajni podatki o nekih dogovorih med državami. Bilo je na vašem področju, jaz ne bom rekel, da ste vi to spravili v javnost, ampak nastal je zelo velik mednarodni škandal ravno zaradi tega. Tu pa odgovornost je vaša. Nisem pa rekel, da ste vi to naredili. Tega nisem rekel, ampak odgovornost pa je vaša. Tudi z vašo pomočjo, takšno ali drugačno ali posredno, je zadeva prišla v javnost in nastal je velik mednarodni škandal. To pa je vrglo zelo čudno luč na ugled Slovenije. In s takim ugledom se ne smemo igrati. Še enkrat povem, nisem rekel, da ste vi to naredili, ampak posredno ste pa bili odgovorni za to... / oglašanje iz dvorane/ Mislim, neposredno niste bili, posredno ste pa bili odgovorni. Hvala lepa.

Zato je treba zavrniti ta sporazum, ker ta dejstva, ki so danes prišla ven, govorijo več kot dovolj, da je treba sporazum, ki je škodljiv in nevaren za Slovenijo, zavrniti. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Gospod Čepič, izvolite.

BOGDAN ČEPIČ: Hvala za besedo.

Danes je bilo povedano že mnogo besed, ki zagovarjajo ali pa nasprotujejo arbitražnemu sporazumu. Žal nasprotniki sporazuma enostavno pozabljajo ali pa namerno zanikajo nekatera dejstva, ki govorijo v korist arbitražnega sporazuma in vzpostavitvi normalnih odnosov med sosedskimi državami. Arbitraža je izhod v sili, ko se dva partnerja ne moreta dvostransko dogovoriti o nekem vprašanju. Spor o meji Slovenije in Hrvaške je vse od osamosvojitve tista točka med sosedoma, ki se je največkrat uporabila tudi za notranjepolitične zgodbe, in to vedno, predvsem pa pred volitvami v eni ali v drugi državi. Včasih je bilo videti, kot da je to priročno sredstvo za nabiranje političnih

točk v času volitev. Spomnimo se vseh incidentov, ki so se dogajali na meji: ali na eni, ali na drugi strani, ali pa z ribiči. Odkar je nastopila svoj mandat ta vlada, so se obmejni incidenti skoraj v celoti pomerili in to je izjemno dobro za mir ob meji.

Danes predvsem govorimo o zamolčanju dela pogajalskih stališč, ki bi ga naj storila slovenska vlada. Predvsem naj bi vlada oziroma njen predsednik in sedanj minister zamolčal, da sta dala soglasje k enostranski izjavi ob sprejemanju ratifikacijskega zakona Republike Slovenije o arbitražnem sporazumu. Nista dala! Dokazano je in potrjeno. Ob tem pa pozabijo na 3. člen našega zakona o ratifikaciji arbitražnega sporazuma, ki ga je sprejel ta državni zbor, in o tem je že bilo povedano v današnji razpravi.

Velja pa predvsem nasprotnike arbitražnega sporazuma ponovno opozoriti na to, da vse, kar je zapisala Republika Hrvaška v svojem zakonu o ratifikaciji, ki je javen, Republika Slovenija zanika in to jasno pove v 3. členu svojega zakona o ratifikaciji arbitražnega sporazuma. In kaj je od tega zamolčano? Nič. Če bi bili takrat na seji tukaj in bi prebrali ta zakon, bi verjetno tudi to opazili, ne pa šele mnogo mnogo časa po tistem. Žal, nepotrebno, saj se ves čas iščejo nova dejstva in jih kar ne najdemo. So pa velika sprenevedanja s strani opozicije, ko iščejo ta nova dejstva.

Želel pa bi opozoriti še na en vidik sodelovanja med Republiko Hrvaško in Republiko Slovenijo. Za dobre gospodarske in poslovne stike je vzajemno spoštovanje politike zagotovo pomembno. Danes, razen omembe Luke Koper, še nismo govorili o gospodarskem sodelovanju med državama. Hrvaška je pomemben gospodarski partner Sloveniji. Ali smo tudi mi njihov, ne vem, glede na BDP in glede na izvoz, ki ga oni opravijo v Sloveniji, verjetno ne tako velik, kot so oni pravzaprav za nas.

Pa pogledjmo nekaj števil, ki ponazarjajo položaj Hrvaške na slovenskem gospodarskem sodelovanju. Po podatkih Banke Slovenije iz biltena januar 2010: skupni izvoz v letu 2008 je bil slabih 20 milijard evrov. Uvoz je bil realiziran v višini dobrih 23 milijard evrov. V letu 2009 pa zaradi ekonomske in finančne krize tudi v drugih državah dobrih 16 milijard evrov izvoza in dobrih 17 milijard evrov uvoza. Hrvaška je bila v letu 2008 na tretjem mestu, z malo manj kot milijardo 700 evrov izvoza Slovenije na Hrvaško, in

na 6. mestu po uvozu z vrednostjo uvoza v višini 835 milijonov. Približno enkrat več izvozimo na Hrvaško, kot uvozimo. In takšno razmerje je bilo tudi v letu 2009. Torej, Slovenija ima velik zunanjetrgovinski presežek.

Vsem zagovornikom, a tudi nasprotnikom arbitražnega sporazuma, mora biti vedno v vidu tudi to gospodarsko sodelovanje, ki ni nepomembno ne za Hrvaško kot tudi ne za Slovenijo. Verjamem, da je za vse tiste, ki živijo ob nedoločeni meji, to prvi problem, ampak za vse nas je ob rešitvi meje pomembno tudi siceršnje sodelovanje dveh sosedskih držav, ki bosta, hočemo ali ne, za vekomaj sosedbi, ki bosta tako ali drugače sodelovali in dobro bi bilo, da sta to sosedbi, ki sta rešili vse spore, ki omejujejo dobrososedske odnose – pa čeprav s posredovanjem tretjega... / izklop mikrofona/

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Gospod Kek, izvolite.

FRANCI KEK: Hvala za besedo.

Čeprav sem bil mogoče od začetka še skeptičen do tega sporazuma, to danes zagotovo nisem več. V to sta me prepričala dva razloga: prebral sem, kaj v predlogu piše, in drugič, poslušam argumente nasprotnikov tega sporazuma. Argumentov praktično ni, govorijo predvsem o izgubi morja, o prodaji države, kaj se je dogajalo na Koroškem. Okrog po internetu pošiljajo na primer skico... / znak za konec razprave/... gre za enostransko odločitev Slovenije, kjer se prikazuje, koliko morja imamo, vendar vemo, da teh stvari po letu 1990 arbitražna komisija ne bo upoštevala, bo pa upoštevala točko 3 b ki pravi... / izklop mikrofona/

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Gospoda Jeraj – je ni.

Gospod Anderlič, sicer ni veliko časa, ampak nekaj imate, izvolite.

ANTON ANDERLIČ: Časa je vedno dovolj, če veš, kaj zastopaš, in če imaš zelo jasne in plemenite cilje.

In pri tem primeru gre preprosto za eno stvar. Danes smo slišali, da je ta razprava namenjena predvsem temu, da tisti, ki niso želeli odločati o sporazumu v parlamentu, in tisti, ki so imeli štiri leta čas,

da naredijo najboljši sporazum za Republiko Slovenijo, zdaj tako rekoč strašijo ljudi, da se lahko zgodi največja katastrofa in da je treba samo njim dati novo priložnost in bo vse drugače. Tega ne bo. Čas, v katerem to rešujemo, je pravi. Sporazum je dobra osnova, pot po kateri naj bi prišli do sporazuma z Republiko Hrvaško, je prava in zato je treba te argumente predlagatelju točke zavrniti.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI :
Hvala.

Besedo ima gospod Žerjav.

Ja, potem pa gospod Tanko, izvolite.

JOŽE TANKO: Hvala lepa za besedo. Spoštovani kolegi!

Predsednik Vlade je v uvodu povedal, da prevzema odgovornost za ta arbitražni sporazum, ga pa več ali manj cel dan ni bilo v tej razpravni dvorani, da bi lahko odgovoril in povedal kaj o tej odgovornosti. Ali gre tu samo za objektivno odgovornost ali morda prevzema tudi subjektivno odgovornost, če bodo posledice tega sporazuma take, kot jih najbrž ne želi nihče.

Rad bi povedal, da imamo danes to sejo predvsem kot posledico tako imenovane tihe diplomacije, ko se je marsikaj v postopku priprave akta dogajalo, in to samo na slovenski strani, mimo vseh tistih, ki so odgovorni za odločanje o takih aktih. Ignorirana je bila polovica Državnega zbora, predsednik Vlade niti zunanji minister nista informirala poslancev Državnega zbora, niti niso bili informirani predsedniki strank. Ta proces je pač tekel popolnoma drugače kot na Hrvaškem. Tudi v Državnem zboru, že ko se je karkoli zahtevalo, smo imeli kvečjemu kakšno zaprto sejo, če pa se je seja že odprla, pa z izrazito restrikcijo razprave. To se pravi, z rešitvijo, ki je ni v poslovniku, minuto na poslanca. Celo za obrazložitev glasu imamo dve minuti, tu pa za razpravo samo polovico tega. In problem tega je najbrž to, da Vlada pravzaprav ne želi odkrito obelodaniti čisto vseh zadev, ki so vezane na ta arbitražni sporazum. Posledica tega je, da imamo razklano domačo politiko. Posledica tega je, da je razklana tudi slovenska javnost. Pristop neke bolj južne države je bil bistveno drugačen. Tam so uspeli izpeljati postopek skozi svoj sabor, tako da so se lahko kvalitetno pogovorili,

kvalitetno uskladili in tudi z ustrežno večino odločali. Mi bomo v vsakem primeru, če se bo ta arbitražni sporazum na referendumu potrdilo, morali odločati z dvema tretjinama, takrat, ko bomo, če drugače ne, odločali o spremembi ustave, kar je napovedalo tudi Ustavno sodišče.

Problem tega je tudi to, da še danes ni bilo pojasnjeno, kaj pravzaprav drži; ali tisto, kar nam je bilo predstavljeno v Državnem zboru in kar je zapisano v slovenski verziji arbitražnega sporazuma, ali pa tisto, kar je bilo podlaga za sprejem arbitražnega sporazuma v hrvaškem saboru. Tega na ustrezen način danes ni uspel pojasniti niti predsednik Vlade, še manj zunanji minister. In tu se pojavljajo te težave. Ali je bilo to soglasje slovenske vlade dejansko dano, da je bil ta arbitražni sporazum v hrvaškem saboru potem potrjen, ali ne? Ali je prišlo dejansko do obveščanja na tak način, kot je tam napisano, ali ni prišlo? Ali laže hrvaška vlada ali laže slovenska vlada Nemogoče si je predstavljati, da bi dve tako eminentni državi, kot sta Združene države Amerike in Švedska, spregledali tako malomarnost ene izmed partneric v tem koalicijskem sporazumu. Nemogoče. Nemogoče je, da se v sedmih mesecih ne bi nobena od teh držav odzvala, da nobena od teh držav ne bi protestirala ali opozorila strank v postopku, da tisto, kar je bilo podlaga za sprejem arbitražnega sporazuma na Hrvaškem, ne drži. Če imamo pred sabo dve tako različni verziji besedila in podlag za sprejem v enem in drugem parlamentarnem telesu, se pravi, v Sloveniji in na Hrvaškem, potem najbrž ne moremo več govoriti o sporazumu, čeprav kolegi poslanci o tem veliko govorijo. Ni več mogoče govoriti o sporazumu, ker je v pomembnem segmentu zapisano drugo in ne tisto, kar naj bi bilo sporazum.

Mislím, da bi bilo treba govoriti o tem, ali so tisti, ki so predstavljali akt v slovenskem parlamentu, in tisti, ki so ga predstavljali v hrvaškem Saboru, iskreni. Se pravi, nekdo izmed teh dveh političnih predstavnikov, vladnih predstavnikov, ne govori resnice in ni iskren do svojega parlamentarnega telesa, do svojega visokega doma. Ali slovenska vlada ne govori resnice in je dala pristanek, da se to objavi, ali pa ne govori hrvaška vlada. V vsakem primeru je tu zelo velika kolizija pri tem in zato tudi težko govorimo in ne

moremo pristati na to, da imamo tu sporazum.

Predvsem pa so pomembne nekatere zadeve. Mi smo dali zemljevid, na katerem smo narisali obstoječe stanje in to obstoječe stanje najbrž drži, ker ga slovenska vlada ni zanikala; niti z eno izjavo se slovenska vlada, predsednik Vlade, zunanji minister in kdorkoli na to ni odzval. To se pravi, da ta zemljevid, ki je zdaj v javnosti že kar nekaj časa, da ta zemljevid stoji. Prav tako smo naredili simulacijo bodočega stanja, ki ga lahko pokažemo, kjer vidimo, kaj pomeni sredinska črta in na tretjini zarezhe v italijanske teritorialne vode in imamo še dve tretjini poti, da pridemo do mednarodnega morja, vmes je mogoče samo začrtanje koridorja kot neke služnostne poti. Tudi te simulacije bodočega stanja, ki sledi iz arbitražnega sporazuma, Vlada ni zanikala, ni demantirala. In kar je sploh problem, je pa to, da Vlada na osnovi dogovora, na osnovi arbitražnega sporazuma ni pripravila svojega pogleda ali pa svoje ocene, kaj bo to bodoče stanje, ki ga prinaša arbitražni sporazum.

Spoštovani minister, zemljevid, ki izhaja iz arbitražnega sporazuma, bi Vlada ob vseh kapacitetah, ki jih imate na vašem ministrstvu, ob vseh zunanjih sodelavcih, svetovalcih mednarodnega prava, Vlada zlahka pripravila in bi lahko soočili te argumente na tem področju. Zlahka! In bi ugotovili, kaj pomeni določitev meje, se pravi, bočne stranice in zamejitve slovenske meje v Piranskem zalivu, in kaj pomeni potem dotik ali stik z odprtim morjem. To bi lahko Vlada brez problema narisala ob vseh kapacitetah s področja mednarodnega prava, ki vas pri tem suportirajo. To bi bilo neko verodostojno dejstvo in šele takrat, ko bi Vlada to naredila, ko bi lahko to primerjali, bi lahko govorili o tem, da je Vlada pravzaprav sposobna prevzeti odgovornost. Kajti, če Vlada ni sposobna bodočega stanja narisati na zemljevid, potem je tu zelo velik problem.

Prav gotovo so problemi tudi na drugih področjih, kajti če bi Slovenija imela suveren dostop do odprtega morja, to se pravi teritorialni dostop do odprtega morja, bi nad tistim delom, nad tisto lastnino v morju določala tudi vse pasove, ki so na to vezani, ne bi rabila nekoga, da bi arbitral o tem, kakšni bodo režimi plovb, kakšne bodo ekološke cone, ribolovne cone in ostali

režimi, ki se lahko na tem področju naredijo. Zakaj? Vsak lastnik razglša suvereno vse tisto, kar je povezano s pasovi, ki se razglšajo lahko na takšnem področju. Le v primeru, če nekdo nima teritorialnega stika z odprtim morjem, če nima svoje lastne poti, ne svojega priključka na glavno cesto, v tem primeru pa mora nekdo tretji to narediti ali pa se dogovori s sosedom, da mu dovoli pač določeno uporabo teh zadev. Najbrž bom imeli na koncu dostop do mednarodnih voda z ladjami, ki bodo imele ugrez do dva metra. Na koncu se lahko tudi zgodi. In se lahko na nek povsem drugačen način ovira to našo edino morsko luko, ki nas povezuje z mednarodnimi vodami oziroma z odprtim morjem in ki omogoča veliko dejavnosti in dober gospodarski potencial in razvoj na tem področju.

Skratka, veliko dilem izhaja iz tega obdobja po enostranskem sprejetju arbitražnega sporazuma v Državnem zboru. Kajti način, kot ste si ga privoščili, pač, ne morebiti drugačen. To da je, žal, samo koalicija bila tista, ki je sprejemala arbitražni sporazum, pomeni izredno velik fiasko za tistega, ki se ima za velikega povezovalca slovenske politike.

In kar zadeva še odgovornost. Če bi Vlada dejansko imela namen prevzeti to odgovornost, potem se časovnica ne bi spremenila. Potem bi bila časovnica taka, da bi imeli posledice te arbitraže v tem mandatu pred vstopom Hrvaške v Evropsko unijo in še, če se le da v tem mandatu. Skratka, Vlada je storila vse, da prolongira, prestavi te svoje posledice oziroma posledice te svoje odločitve daleč v prihodnost, na prihodnje rodove in na prihodnje politike. Tisti, ki ste letos tako vehementno odločali o arbitražnem sporazumu in ga s takim navdušenjem sprejeli, pač te odgovornosti ne boste prevzemali. Potrebno bi bilo, da bi se ta vladajoča politika pravzaprav malo zamislila ob teh naših razpravah, ob teh naših opozorilih in morda bi bilo, da včasih storite tudi kakšen korak nazaj, da se omogoči nekako bolj trezna presoja, ne pa delati vse v neki evforiji. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Želi besedo predstavnik Vlade, zunanji minister? Gospod Samuel Žbogar, zunanji minister.

SAMUEL ŽBOGAR: Bom odgovoril na nekaj stvari. Hvala lepa, predsednik.

Najprej, kar nekaj stvari je bilo tukaj, ki potrebujejo odgovor. Najprej glede Dunajske konvencije o ničnosti zaradi goljufije, kar je gospa Irgl prej citirala. Sam sem že prej citiral Dunajsko konvencijo in utemeljil, zakaj ne gre za ničnost v tem sporazumu oziroma v tem primeru, da to, kar je govora o Dunajski konvenciji, se ne nanaša na primer, ki ga imamo pred seboj. Izjava, ki je bila sprejeta, ki je del sporazuma oziroma zakona o ratifikaciji sporazuma, ni del sporazuma. Sporazum je tisto, kar je slovenska vlada podpisala, sporazum je tisto, ker je slovenska vlada usklajevala s hrvaško vlado, in to je to, kar velja. To je edino, kar bodo arbitri imeli pred seboj in obravnavali. Izjava, ki je v zakonu o ratifikaciji v hrvaškem zboru bila sprejeta, ni del arbitražnega sporazuma in jo lahko smatramo kot del memoranduma, ki ga bo hrvaška predložila arbitražnemu sodišču. Se pravi, s svojo argumentacijo, kako ona razlaga arbitražni sporazum, tako kot bomo mi razlagali, tako kot smo tudi razlagali v svoji enostranski izjavi.

Gospod Jerovšek je prej govoril, da nismo obveščali o tej enostranski izjavi. Ponovno bi spomnil, da smo 3. novembra imeli Odbor za zunanjo politiko, to je po 27. oktobru, kjer smo obvestili o možnosti, da bi prišlo do enostranske izjave s strani Hrvaške, in tudi opcije, kaj bomo naredili v primeru, da bo do izjave prišlo pred podpisom, ob podpisu in da v tem primeru ne bo prišlo do podpisa, če bo pa izjava kasneje, bomo podali enostransko izjavo. To je vse v poročilu, ki ga je Odbor za zunanjo politiko sprejel, tudi zapisano. Odbor je bil polno obveščen o tem, kaj smo se pogovarjali.

Ko pa že govorimo o ničnosti in Dunajski konvenciji, bi pa samo spomnil, da s tem, ko smo se lotili možne ničnosti sporazumov – in jaz sem prej našteval, v katerih primerih lahko pride do ničnosti, pride do ničnosti sporazuma tudi, ko je država prisiljena v nek sporazum z grožnjo. Mislim, da to mogoče lahko povežemo z eno od opcij, ki je, da naj bi Hrvaško prisilili v bilateralni sporazum z grožnjo, da sicer ne bomo ratificirali njenega sporazuma z Evropsko unijo.

Mogoče bi kar predal besedo predsedniku Vlade.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: No, besedo bom predal jaz.

Besedo ima predsednik Vlade Borut Pahor.

Prosim.

BORUT PAHOR: Hvala lepa, gospod predsednik. Gospe in gospodje!

Danes je Vlada in politična večina, ki je sprejela odločitev za podporo sporazumu o arbitraži in o določitvi meje na kopnem in na morju med državama, zavrnila očitke ali dvome tistih, ki temu nasprotujejo. Pokazalo se je, da so ti dvomi brez potrebe in da je strah neutemeljen. Imamo pred seboj sporazum, ki je ratificiran v obeh parlamentih, kar se doslej še nikoli ni zgodilo, in je zgolj še na tem, da o njem odločijo slovenski ljudje. To odločitev bo seveda treba v vsakem primeru spoštovati. Upam, da bodo sprejeli odločitev "za". Referendum bo odločitev za prihodnost, za pravično mejo, za urejene odnose med sosedama in v regiji. Slovenija se bo lahko v celoti posvetila svojim razvojnim izzivom. Ohranila bo ugled države, ki ima v regiji vlogo enega liderja in vzornika. Obstaja možnost, da ljudje zavrnejo ta sporazum. Tudi to odločitev bo treba spoštovati in danes od kolegov iz opozicije, razen kolega Jelinčiča in priznam mu, da je glede tega dosleden, že vrsto let zagovarja stališče mednarodne konference o razdelitvi mej, da opozicija ni postregla z alternativami, kaj naj storimo v primeru, če se sporazum zavrne. Bomo blokirali Hrvaško takoj, ker ne bo rešeno vprašanje prejudicev; bomo 11. septembra poslano izjavo premierke Kosorjeve sprejeli kot zadostno – gre za izjavo o neprejudiciranju Hrvaške v pristopnih dokumentih z Evropsko komisijo – kot zadostno, da bomo sicer pogajanja končali, a bo potem prišlo do blokade pri pristopni pogodbi? Se bomo vnovič začeli pogajati in s kakšnim mandatom, če ta dogovor za slovensko javnost ni bil dober? Vse to so vprašanja, na katera odgovorov nismo dobili. In ljudje se imajo možnost odločiti ne samo med prihodnostjo, kar pomeni glasovati za sporazum, in preteklostjo, kar pomeni vrniti se v incidente in vrniti se v neurejeno situacijo, ampak imajo možnost glasovati za to, da vedo, kakšne bodo v glavnem posledice, če bo arbitražni sporazum sprejet tako glede meje, saj za stik dobro vemo, da bo, ampak tudi glede odnosov v regiji in zlasti med državama. Povsem odprto pa bo ostalo

vprašanje, kaj bomo storili mi doma in kaj bomo storili z mandatom glede Hrvaške in njenih pogajanj z Evropsko komisijo. Naš interes na koncu je, da smo z vseh štirih strani obkroženi s sosedami, ki so v istem klubu, evroatlantskem klubu, da delimo z njimi enaka pravila odgovornosti in tudi pravice in dolžnosti. Tega odgovora nisem slišal.

Tisto, kar mi je v veliko veselje je, da sta vladi oziroma njuni predstavništvi, ZDA in Kraljevine Švedske, čutili tako veliko odgovornost, da so se oglasili glede na trditve, da sta Slovenija in Hrvaška skupaj dali izjavo ali razumevanje za enostransko izjavo. To sta obe strani kot priči zavrnila. Ta argument je torej ničen. Zdaj razumem, da se je argumentacija proti sporazumu obrnila na glavo in opozicija meni, da je sporazum ničen zato, ker je bilo pogajanje ali sprejeti zakon na drugi strani meje, še nedoločene, vsaj na morju, sprejet v slabi veri. To ni res. Kot glavni pogajalec sem dolžan povedati, da sva s premierko Kosorjevo vodila pogajanja v dobri veri, v želji, da najdemo vzajemno rešitev: Slovenci svoj interes, da še pred vstopom Hrvaške v Evropsko unijo najdemo način za določitev poštene meje in s tem tudi možnosti za trajen mir in varnost ter sodelovanje, Hrvaška pa nadaljevanje in uspešen konec pogajanj z Evropsko unijo. Pogajanja so bila težka, so bila mučna, vendar so bila vodena ob veliki iskrenosti in dostikrat odvisna zgolj, na koncu od zaupanja med premierko Kosorjevo in menoj. Nobena moja izjava do konca referendumске kampanje ne bo poskušala kakorkoli prizadeti želje, da bi z vsemi voditelji držav, tudi z voditeljico sosednje države, vlade sosednje države, – kakorkoli izgubil zaupanje ali verodostojnost svojih besed.

Želim si, da bi slovenska javnost razumela dragocenost tega dokumenta, ki ga imamo pred seboj. Težko bomo v kratkem dosegli drugačen, boljši sporazum. Mednarodna javnost, ki zdaj očitno z velikim upanjem gleda na to, ne nazadnje je tudi Vatikan pozdravil odločitev za ta sporazum, z zaupanjem gleda na rešitev tega spora po mirni poti. Na tak način verjetno lahko pričakujemo, če bo sporazum zavrnjen, da se bo Slovenija znašal v precej osamljenem položaju, ko bo želela izsiliti kakšen drug sporazum, zato da bi dosegla svoje interese pred hrvaškim vstopom v Evropsko unijo.

Še enkrat: imamo dragoceno priložnost. Ne dvomim v legitimnost dvomov, vprašanj ali celo nagovorov proti. Verjamem, da tu ne tekmuje v patriotizmu, ampak v oceni tega, kaj je možno in kaj je koristno. Kot eden izmed vas, v tem primeru najodgovornejši, pa čutim dolžnost povedati, da je to po mojih izkušnjah – 20 let sem tako ali drugače vpet v reševanje in zaostrovanje odnosov s Hrvaško – to sporazum, ki bi ga lahko oba naroda sprejela kot razumnega za rešitev sporov o meji, da bi lahko ob tej meji živeli tudi takrat, ko bo zaradi vstopa Hrvaške v Evropsko unijo ta manj pomembna, bo pa določena. In s tem bo Slovenija zaokrožila projekt osamosvojitve, ker bo praktično z vsemi atributi naša državnost določena. Ne zamudimo te priložnosti. Odločimo se za prihodnost, pustimo preteklost, ker nam ni prinesla veliko dobrega, pa bi lahko.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Želijo besedo predlagatelji?

Gospod Zmago Jelinčič Plemeniti, kot predlagatelj, prosim.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Hvala lepa, gospod predsednik.

Najprej nekaj dejstev o arbitražnem sporazumu.

Ta sporazum, ki bi se moral imenovati sporazum o arbitraži, določa, da bo določitev kopenske in morske meje med Slovenijo in Hrvaško sprejelo mednarodno arbitražno sodišče. Sporazum določa predmet in način odločanja arbitrov. Predmet odločanja je meja na morju in meja na kopnem. Tribunal lahko odloča o celotni meji, torej upošteva osnovno pravilo, da razsoja na podlagi mednarodnega prava. Hkrati mora tribunal odločiti o stiku slovenskega teritorija z odprtim morjem in o režimu v akvatoriju ter pri tem upoštevati tudi načelo pravičnosti, sorazmernosti in dobrososedskih odnosov. To je vse, kar piše glede tega. Pomeni pa, da mora Slovenija pokazati vsa tista dejstva in argumente, ki ustrezajo zahtevanemu kriteriju mednarodnega prava. Temu kriteriju zanesljivo ne ustrezajo republiške meje, občinske meje, upravna območja, statistični podatki, samoupravni dogovori, policijska nadzorna območja, trgovski običaji in postopki, česar vsega je polna ničvredna bela knjiga Ministrstva za zunanje zadeve iz leta 2006. Prav tako

nimajo nobenega pomena in učinka dogovori, ki so bili sklenjeni enostransko v zvezi s točko 5. Po 25. juniju 1991 sploh noben enostranski akt, to velja tudi za dogovore, ki jih je Demosova vlada sklenila ali sama sprejela glede na sosednjo jugoslovansko republiko Hrvaško. Ker Hrvaška tedaj ni bila subjekt mednarodnega prava, so tovrstni akti tako ali tako povsem brez pomena. Arbitražni sporazum med drugim določa tudi to, da bodo arbitri mednarodnega arbitražnega sodišča, ob upoštevanju mednarodnega prava, najprej določili mejno črto med Republiko Slovenijo in Hrvaško, šele nato pa bodo določili stik slovenskih teritorialnih voda z mednarodnimi vodami. Arbitri ne bodo odločali o teritorialnem izhodu, temveč zgolj o stiku. Sporazum nam ne omogoča neposrednega teritorialnega izhoda v mednarodne vode oziroma nam ne daje nobenega zagotovila, da bomo po odločitvi arbitrov ohranili teritorialni stik z mednarodnimi vodami. Odločitev bo v največji meri odvisna od pogajalskih sposobnosti tako ene kot tudi druge države, še bolj pa morda od dogajanja v zakulisju. In zgodovina nas uči, da so Hrvatje pri tem poslu vedno uspešnejši od Slovencev. Ne pozabimo pa še na to, da je Hrvaška ob podpisu arbitražnega sporazuma sprejela še posebno izjavo, v kateri pravi, da nič v sporazumu o arbitraži med vlado Slovenije in vlado Hrvaške se ne bo smatralo kot pristanek Hrvaške na zahtevo Slovenije po teritorialnem stiku z odprtim morjem. Odločitev mednarodnega arbitražnega sodišča bo dokončna oziroma bo obvezna za obe državi, in bo tudi morala biti udeležena v 6 mesecih po sprejetju odločitvi.

V SNS v nobenem primeru ne pristajamo na to, da se Vlada Republike Slovenije pogaja o ozemljih, ki nesporno pripadajo Republik Sloveniji in jih je zaradi nesposobne slovenske politike tekom let po osamosvojitvi počasi okupirala Hrvaška. Ne nasprotujemo temu, da Hrvaška vstopi v EU, vendar ne za ceno slovenskega ozemlja in morja.

Slovenija se je osamosvojila 25. 6. 1991 oziroma je razglasila in uveljavila državno suvereniteto in s tem postala subjekt mednarodnega prava. Po razglasitvi osamosvojitve so se slovenski politiki mirne duše pogovarjali in dogovarjali ter sprejemali pod ustavnim naslovom ključne zaveze s Hrvaško, čeprav je bilo na drugi

strani mize privatno podjetje nekega Tuđmana, saj je bila Hrvaška do 8. oktobra 1991, ko je razglasila in uveljavila svojo samostojnost, še del Jugoslavije. Hrvaška se je namreč osamosvojila več kot tri mesece kasneje kot Slovenija, v teh treh mesecih do osamosvojitve pa je sodelovala v napadu enot Jugoslovanske ljudske armade na Slovenijo.

Zanimivo je, zakaj Hrvaška ni uveljavila svoje suverenitete hkrati s Slovenijo. Nekako napol skrivaj in sramežljivo je le sprejela slabo prepisano kopijo slovenske izjave, potem pa vse skupaj skrila v predal. Tuđman je vedel, če Zagreb razglasi samostojnost, potem pa izpolni dogovor in ne ovira, torej spusti Jugoslovansko ljudsko armado s svojega ozemlja na suvereno Slovenijo, je avtomatično agresor. Hrvaška se ne bi mogla izogniti posledicam, bila bi agresor in bi odgovarjala za svoja dejanja. To pa Hrvaški nikakor ni ustrezalo. Niso pa računali, da se bo zgodil brionski moratorij, in ta jih je doletel v stanju jugoslovanske republike, Slovenijo pa v statusu subjekta mednarodnega prava. Šlamastika posebne vrste je seveda, da slovenski državniki teh dejstev niso znali, ali hoteli, ali smeli opaziti. Zato je Zagrebu uspelo prejadrtati moratorijske mesece brez kakšne škode. Tako so sprejeti dokumenti ostali neveljavni, neobstoječi – a spet Slovenci tega niso opazili. Raje so jadikovali o Piranskem zalivu in sosedom za denar slovenskih davkoplačevalcev gradili protipravne nasipe na Muri. Funkcionarji in strokovnjaki naše države še danes tega niso opazili, in seveda, niti ne poskušajo razumeti, da noben dogovor na tako defekten, nelegalen in nelegitimen način in na tej ravni ne valja nič, niti ne obstaja. Toliko manj, ker nobenega tako sprejetega dokumenta niso po vzpostavitvi normalnega stanja – torej, ko se je na drugi strani mize vendarle pojavil ustrezen subjekt – naknadno ratificirali, kot se spodobi in je v navadi. Zatorej vsi dogovori med Slovenijo in Hrvaško ne veljajo nič, saj jih je podpisala še neobstoječa država. Stanje na dan 25. 6. 1991 je treba šele ugotoviti. Dejansko državnopravno relevantno stanje na datum 25. 6. je, da je na slovenski strani meje bila država Republika Slovenija, onkraj nedoločene in za potrebe mednarodnega priznanja deklarirane z enostranskimi dokumenti meje pa je bila SFRJ. Torej, na dan 25. 6. 1991 na oni

strani meje ni bilo hrvaške države. A za arbitražni tribunal je ne bi smelo biti niti po 8. oktobru 1991, ko je Zagreb enostransko razglasil osamosvojitve v skladu s 5. členom arbitražnega sporazuma. Sam sporazum namreč jasno in določno izloča Republiko Hrvaško kot udeleženca v arbitražnem postopku, saj izloča vsako enostransko dejanje ali dokument po 25. 6. 1991. To postavlja pod vprašaj tudi legalnost udeležbe države Hrvaške v arbitražnem postopku.

Pri izvajanju suverenosti in jurisdikcije naj bi veljal kriterij *uti possidetis*. Dobesedni pomen načela *uti possidetis* je, da kar je nekdo imel v posesti, jurisdikciji, ima to še naprej v posesti. V mednarodnem pravu to načelo pomeni, da bodo nove države postale neodvisne z istimi mejami, kot so jih imele, ko so bile še administrativne enote znotraj ozemlja kolonialne oblasti. V mednarodnem pravu uporaba tega načela pomeni legalizirano posest *de facto* posestnika. Tako novonastala država, ki v trenutku svojega nastanka izvaja svojo suverenost, suverene pravice in jurisdikcijo na določenem območju, svojo suverenost na istem območju izvaja še naprej, v skladu z mednarodnim pravom. Vendar pa je treba tukaj poudariti, da kar je kdorkoli opravljal na eni ali drugi strani nedoločene meje na dan 25. 6., to je bila Hrvaška, je to izvrševal v imenu SFRJ in ne v svojem lastnem imenu, glede na to, da se je Hrvaška osamosvojila šele 8. 10. 1991. Na prvi pogled bi utegnili imeti pri odločanju arbitrov določen pomen tudi Badinterijeva arbitarna odločitev, da medrepubliška meja postane meddržavna meja. Badinterijeva odločitev, ki jo tako časti in občuduje slovenska stroka, bi imela veljalo, če bi ob njegovi odločitvi obstali na obeh straneh republiških mej državi. Pa je obstajala samo Slovenija in na drugi strani SFRJ, katere zgolj del je bila še vedno Socialistična republika Hrvaška. Med drugim pa ima Badinterijeva arbitarna odločitev tudi vsaj dve lepotni napaki.

Helsinška listina govori o nespremenljivosti meddržavnih meja v Evropi in določa postopke, ki so potrebni za eventualne spremembe. V slovensko-hrvaškem primeru nič od tega ni bilo spoštovano. Govoriti o republiški meji znotraj enovite skupne države, ko je republika – geografski pojem je eno, toda govoriti o republiški meji, ko gre za mejo

med dvema državnima subjektoma, je pa drugo. Znotraj enovite skupne države so upravne razmejitve poljubne in razen upravnih nimajo drugih učinkov. Ko pa naj bi postala medrepubliška razmejitev meddržavna, nastopijo še vse druge komponente: ozemeljska celovitost, zgodovinske danosti, volja prebivalstva in tako naprej.

Torej je evidentno, da Badinterijeva odločitev ne pomeni avtomatično meddržavne razmejitve po črti, ki je upravno razmejevala dve lokalni upravi znotraj Jugoslavije. Toliko bolj zagotovo, če obstaja in je vsem na očeh tisočletna meddržavna meja na Reki, načrti Reka-Kotoriba, ki so jo spoštovali celo okupatorji med drugo svetovno vojno in niso dovolili svoji nacistični ustaški zaveznici Neodvisni državi Hrvaški, da bi s svojo oblastjo segla preko te meje. So pa zato toliko bolj besno že med vojno njene oborožene tolpe, namreč hrvaške, vpadale čez mejo in morale slovensko prebivalstvo. Na primer množični pomor vseh moških v Planini na Gorjancih, da o pobojih v hrvaških koncentracijskih taboriščih in še povojnih pomorih v Istri ter med Dravo in Muro ne govorimo. To je treba povedati, da ne bo pozabljeno, da so Slovenci v omenjenih krajih s krvjo zapečatili slovenskost zadevne zadeve. Torej, niti Badinterijeva arbitrarna odločitev ne ustreza kriteriju iz točke 4/1/A, kolikor sploh posega v dejansko meddržavno mejo med Republiko Slovenijo in Hrvaško.

Sporazum med drugim določa tudi to, da bodo arbitri mednarodnega arbitražnega sodišča ob upoštevanju mednarodnega prava najprej določili mejno črto med Slovenijo in Hrvaško, šele nato pa bodo določili stik slovenskih teritorialnih voda z mednarodnimi vodami. Arbitri ne bodo odločali o teritorialnem izhodu, temveč zgolj o stiku. Sporazum nam ne omogoča neposrednega teritorialnega izhoda v mednarodne vode oziroma nam ne daje nobenega zagotovila, da bomo po odločitvi arbitrov ohranili teritorialni stik z mednarodnimi vodami. Odločitev bo v največji meri odvisna od pogajalskih sposobnosti ene in druge države, še bolj pa zaradi oziroma v zvezi z dogajanjem v zakulisju. Kot sem že povedal, nas zgodovina uči, da so Hrvatje v tem poslu vedno uspešnejši od Slovencev. Sporazum je za Slovenijo zelo slab, saj nam tako kot samostojni in suvereni državi med drugim

jemlje tudi pravico do uporabe že uradno razglašeni suvereni pasov v severnem Jadranu in nam onemogoča dostop do mednarodnih voda tako v Jadranu kot tudi v Sredozemlju. Posledično s tem Sloveniji grozi izguba statusa pomorske države in je ogrožena naša suverenost na morju. S tem pa je ogrožen slovenski nacionalni interes. Posledica tega je onemogočenje gospodarskega sodelovanja, čemur posledično sledi zaprtje Luke Koper ter kolaps primorskega in slabitev celotnega slovenskega gospodarstva. Če bi bil arbitražni sporazum sprejet, bi nam po odločitvi arbitrov v najboljšem primeru omogočili služnostni prehod preko hrvaških teritorialnih voda do mednarodnih voda. Prevečkrat smo priče diletantizmu in nekvalificiranosti naših pravnih strokovnjakov in posledično politikov, ki govore, da imamo Slovenci prvič v zgodovini svojo državo. Take izjave so posledica neznanja in za današnjo državo zelo škodljive, lahko bi rekli: zločinske. Slovenci smo imeli svojo državo od nekdaj in neprestano, od karantanske, ki se skriva v starih zapisih in danes ponosno stoji na Koroškem, preko vojvodin in krajin, dednih držav habsburške dinastije do današnje republike. O državnosti slovenskih dežel habsburške dinastije govore dejstva. Slovenija je vstopila v nekdanjo skupno državo, najprej v Kraljevino SHS in Kraljevino Jugoslavijo, leta 1918 s slovenskimi kronskimi deželami, ki so imele v okviru avstro-ogrske monarhije status držav. Torej celotna Istra je bila naša v okviru Primorske, pa tudi otoki Cres, Krk in Lošinj. V Medmurju je bil ves del nad levim bregom Drave slovenski pa tudi mesto Čakovec. Istra je bila v okviru slovenske dežele do leta 1920, ko je bil sklenjen rapalski sporazum, ozemlje nad levim bregom Drave skupaj s Čakovcem pa je bilo slovensko do leta 1929, ko se je spremenila notranja razdelitev Jugoslavije in so nastale banovine. Edini argument, ki ima vse elemente meddržavnega značaja, je meddržavna meja med slovenskimi deželami, ki so 1. decembra 1918 stopile v SHS, in dotedanjo provinco znotraj Kraljevine Ogrske, Hrvaško. Ta meja je tisoč let in več neposredno in nesporno mednarodno pravno dejstvo z vsemi atributi, natančno določena in zaznamovana na terenu. Leta 1918 je z vstopom slovenskih dežel v Jugoslavijo – po Trianonu se jim je pridružilo še

Prekmurje do Drave, dotlej del madžarske republike – ta meja ostala nedotaknjena, a izven funkcije. Med okupacijo v času druge svetovne vojne je bila znova sama po sebi veljavna meja med NDH in okupiranimi slovenskimi deželami: Prekmurje z Medmurjem, Štajerska, Kranjska in Primorska do Reke. Slednja je bila vrnjena v okviru Primorske pod Venetia Giulia. Tudi po drugi svetovni vojni te meje ni spreminjal noben mednarodni pravni akt in je tako nedotaknjena dočakala razpad države, ki je bila nastala z združitvijo slovenskih dežel in drugih pokrajin.

Katastrofalno, vendar povsem v skladu z izpričanimi navadami in ravnanji slovenskih kvazipolitikov in psevdodržavnikov pa je dejstvo, da nikomur od pooblaščenih pri slovenski vladi to preprosto razvidno, silno pomembno dejstvo ni padlo v oči. Ni mogoče obuditi množice padlih in pomorjenih, ni mogoče povrniti brezmejne škode in nadomestiti izgubljenih eksistenc, toda pred tribunal lahko postavimo tukaj vpisano preprosto, a dokončno in edino resnico, ki jo mora upoštevati; le to resnico, saj nič od tistega, kar bo Hrvaška stran postavila predenj, nima mednarodnopravnih značilnosti, ki jih zahteva točka 4/1/A. Morda ni daleč od resnice, da je v točki 4/1/B poleg mednarodnega prava predvideno upoštevanje pravičnosti, sorazmernosti in dobrososedstva predvsem zato, da prepotentnih sosedov, ki si domišljajo, da je vse, česar se polakomnijo, avtomatično njihovo, ne bi zadela kap, ko bi tribunal razglasil svojo dokončno in zavezujočo odločitev. Upoštevanje pravih, nepotvorjenih zgodovinskih dejstev bi lahko zagotovila samo mednarodna mirovna konferenca o Jugoslaviji, na kateri bi morala Slovenija svojo zahtevo utemeljiti na državnosti slovenskih kronskih dežel, Koroške, Štajerske, Slovenske krajine, torej Pomurja, Kranjske in Primorske. Načelo pravičnosti lahko zagotovi le mednarodna skupnost na mednarodni mirovni konferenci, kjer se mora govoriti tudi o Jadranskem morju, ki nikoli ni bilo Hrvaško. Celo v času druge svetovne vojne jim ga niso dali ne Italijani ne Nemci, čeprav so bili skupni nacistični zavezniki. Določeni podkupljeni krogi v Evropski uniji podpirajo arbitražni sporazum zgolj zaradi medvojnih zločinskih zavezništev ali pa zaradi lastnih koristi; kakor kaže, tako tudi naši vladni politiki in tako imenovani strokovnjaki.

Prav tako v predlogu sporazuma ni več roka, v katerem morajo arbitri odločiti o meji. Iz primarno določenega enoletnega roka si je Hrvaška izbrala razumni rok, ki si ga lahko vsaka stran razlaga po svoje. Nedvomno bo ta rok odmaknjen daleč v prihodnost, po vstopu Hrvaške v EU, če bo do te odločitve sploh kdaj prišlo. Je pa dejstvo, da arbitražni sporazum določa, da bo mednarodno arbitražno sodišče začelo z odločanjem šele potem, ko bo Hrvaška podpisala pristopno pogodbo z EU, ko bodo vse članice EU soglašale z njenim vstopom v EU in ji nihče nič več ne bo mogel – torej po vstopu Hrvaške v EU.

Predstavljeni tako imenovani arbitražni sporazum je napisan zgolj in le za koristi Hrvaške. Žal je pri sestavi tega sporazuma v korist Hrvaške od vsega začetka sodelovala tudi Vlada Republike Slovenije, ki je pristajala na pritiske gospodarjev tako iz Evropske unije, še bolj iz Amerike, ki so izsiljevali naše politike. S čim so to počeli, bo pokazala zgodovina.

Udeleženi pri pripravi in podpisovanju tega sporazuma sicer delajo vtis, da že vedo, kako bo arbitražni tribunal odločil, a s svojimi stališči le razkrivajo, da ne vedo ne kaj je arbitražna niti kaj piše v sporazumu, saj nikoli niso kazali pripravljenosti, da bi točke arbitražnega sporazuma napolnili z vsebino, ki ustreza dejstvom in interesom Republike Slovenije. Vlada Republike Slovenije je namreč arbitražni sporazum podpisala, ne da bi se pri tem uskladila in posvetovala s slovenskimi pravnimi strokovnjaki in brez upoštevanja stališč in pripomb opozicije. Koalicija v Državnem zboru pa je dosegla, da so sporazum ratificirali zgolj z navadno večino glasov vseh poslancev.

Potrditev arbitražnega sporazuma na referendumu pomeni konec in propad slovenske samostojne neodvisne in suverene republike oziroma države. Vse žrtve slovenskega naroda v zgodovini – vsa prelita kri za domovino – bodo izdane. Dejstvo je, da smo samo v zadnjem stoletju Slovenci izgubili skoraj polovico nacionalnega ozemlja. Leta 1920 je Slovenija izgubila Koroško, po drugi svetovni vojni še Trst in Gorico, takrat je bila meja med Slovenijo in Italijo določena tako, da je več kot 120.000 Slovencev ostalo v Italiji. Istočasno je Hrvaška tudi dobila večji del Istre, ki nikoli v zgodovini ni bila njena.

Zanimivo je še kasneje, da vsa hrvaška sodišča od leta 2009 dalje neutemeljeno zavračajo vpis lastninske pravice na zemljišča in objekte, torej premoženje Republike Slovenije na Hrvaškem. Njihova argumentacija je, da gre zgolj za neurejeno nasledstveno vprašanje. Mislim, da bi bilo dobro, da bi se tudi to izpostavilo v teh naših dogovorih. Slovenija je čisto pokleknila pred Hrvaško in je ne zanimajo premoženjskopравни interesi in zaščita slovenskih interesov in slovenskega premoženja. Kot mi je znano, gre za več kot 100 objektov v lasti Republike Slovenije na Hrvaškem, pa tudi slovenska državna podjetja na Hrvaškem ne morejo vpisati premoženja: Slovenska razvojna družba, Zavod za zdravstveno zavarovanje, Zavod za zdravstveno varstvo, javni zavodi, DSU, Slovenske železnice, Počitniška skupnost Krško, Telekom in tako naprej. Vsem je onemogočen vpis lastnine. Gre za grozljivo škodo.

Ali bomo sedaj dovolili, da nam vzamejo tudi morje in dostop do mednarodnih voda? Mimogrede je treba povedati tudi to pomembno dejstvo. Teritorialni dostop je tudi edini način, ki tudi zagotavlja suvereno pravico preleta letal po zraku nad slovenskim teritorialnim morjem brez omejitev do mednarodnega zračnega prostora. Ne gre torej samo za uporabo vodnih poti in morskega dna, ampak tudi zračnega prostora nad njem.

Slovenske državljanke in državljani ne smejo dopustiti, da o usodi naše domovine, vseh nas odločajo ljudje, ki delujejo po navodilih nekaterih velikih držav in združb, saj le-ti zaradi lastnih interesov lobirajo v korist Hrvaške, zato je dolžnost vseh zavednih Slovenk in Slovencev, da glasujejo proti sporazumu in s tem rešijo in ohranijo svojo domovino. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Kot predlagatelj, prosim, mag. Radovan Žerjav.

MAG. RADOVAN ŽERJAV: Hvala lepa, gospod predsednik, za besedo.

Pa smo vendarle danes doživeli prvič, da je tudi nekdo iz koalicije tisto, kar misli, zliil na kos papirja, da je tisto, o čemer je govoril, tudi narisan na zemljevid. Sicer smo danes pravzaprav kar nekaj ur razpravljali, veliko govorili o rešitvah, o svojih stališčih, mnogi so celo – češ da tega

ne smemo delati, da bi to zliili na list papirja in ljudem, ki so razdvojeni zaradi kompleksnosti stvari, bolj na plastičen način prikazali, za kaj pravzaprav gre. Zanimivo, prosojnice so "zelo hitro letele", kot se temu reče, ni veliko razlik med zemljevidi, ki jih kažemo na tej strani, in zemljevidi, ki so bili pokazani na drugi strani. Kakorkoli obračamo, Piranski zaliv bomo razdelili s sredinsko črto, ki bo najbrž nagnjena proti savudrijskemu polotoku. To je bilo narisan tudi na tistih prosojnicah. Vendar je nekaj treba priznati. Te mejne črte na osnovi mednarodnega prava ni moč obrniti proti mednarodnim vodam, je ni moč obrniti. Tudi zaradi 3. člena konvencije, ki pravi, da je največja dopustna širina 12 morskih milj. Do točke T5, do mednarodnih voda, kolikor vem, je ta razdalja daljša, večja. Zato sem v svojem prvem nastopu omenil, da je edina rešitev koridor. Koridorji so bili narisani tudi na prosojnicah, ki so bile prikazane s strani opozicije. Torej, edina rešitev, da pridemo do mednarodnih voda, je koridor. Ampak; treba je povedati, da ta koridor ne bo slovenska last, ta koridor ne bodo slovenske teritorialne vode zaradi tega, ker določamo mejo izključno po načelih in pravilih mednarodnega prava. Povedal sem vam, kakšne so možnosti za ta koridor. Več jih je: lahko je v skupnem upravljanju, lahko ima status odprtega morja, lahko je v tem koridorju ločeno izvrševanje suverenosti in lahko imamo dvoje vrst služnosti, neškodljiv prehod ali tranzitni režim. Ni drugih možnosti.

Odprl bom še eno zadevo. Danes praktično o problemu Hotize ni bilo govora. Gre za 800 hektarjev zemljišč, ki so v 90 % v lasti Prekmurk in Prekmurcev. Da boste vedeli, pri Slovenskem primorju ob Dragonji govorimo o 113 hektarjih. Tukaj je vprašanje 800 hektarjev. Katastrska meja pride do magistralke G1/3. Če boste v Hotizi na ovinku z avtom zleteli s ceste, boste zleteli na Hrvaško, tam je meja katastrska, na magistralni cesti G1/3. In 90 % teh zemljišč je v lasti Prekmurcev in Prekmurk. Postavlja se vprašanje Mirišča. Kaj bo z zaselkom, kjer živijo Slovenke in Slovenci, ki je na hrvaškem katastru? In če, mene moti, je eno od osnovnih načel mednarodnega prava – in poudarjam, mejo, potek meje bomo določali izključno po pravilih in načelih mednarodnega prava – in osnovno ali ključno načelo pri določanju meje na kopnem je kataster. In pri meji nimamo, žal, v tem arbitražnem sporazumu

pri določanju meje zapisane nobene pravičnosti, nobenih dobrososedskih odnosov; skratka, ničesar. Samo mednarodno pravo. Torej, iz tega izhaja, ne bom rekel, da bomo, ampak da bomo najbrž teh 800 hektarjev praktično vseh slovenskih zemljišč izgubili. Žal. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Želi besedo predlagatelj Janez Janša?

Prosim.

JANEZ JANŠA: Hvala še enkrat za besedo.

Žal, predsednika Vlade spet ni tukaj. Morda se bo še občasno oglasil in ponavljal tisto, kar je povedal zjutraj, postavljaj vprašanja, na katera je bilo že nekajkrat odgovorjeno, on pa seveda tega ni slišal niti mu ni bilo preneseno. Mislim, da se na ta način ta dvorana spreminja v mlin, kjer je treba velikokrat povedati, pa nihče ne sliši. Pol ure nazaj je predsednik Vlade ponavljaj vprašanja od zjutraj, vmes smo na to odgovarjali, pa kot da nihče ni ničesar povedal. Zdaj smo mu želeli predati tudi pisne odgovore, pa ga ni. Upam, da ne bo jutri spet na televiziji rekel, da ni nobene alternative temu sporazumu in da je nihče ni predstavil, to bo potem že mejilo na neko posebno stanje.

Od predsednika Vlade smo pričakovali, da ne bo postavljaj vprašanj, ampak da bo odgovarjal na vprašanja, zaradi katerih je bila ta seja sklicana in so neodgovorjena. Pa teh odgovorov nismo slišali ne zjutraj ne zdaj. In jih bom še enkrat ponovil.

Torej, sprašujemo predsednika Vlade, javno in že desetič, še enkrat: Kdaj mu je predsednica hrvaške vlade obljubila teritorialni stik Slovenije z mednarodnimi vodami? V kakšni obliki, pisno ali ustno? Je za to kakšen dokaz? Je za to kakšna priča?

Ne more predsednik Vlade na televiziji o tako resnih stvareh dati neke informacije, sosednja država to zanika, on pa na to potem nima odgovora. Pošteno bi bilo do slovenskih državljanov in državljanov, da dobijo te odgovore, preden bodo glasovali 6. junija na referendumu. Če pa teh odgovorov ni, potem pa naj se to tudi pošteno pove. Vlada ima še pol ure časa in prosim zelo iskreno še enkrat za odgovore na ta vprašanja.

Spoštovani gospod predsednik Vlade Borut Pahor: Kdaj vam je predsednica hrvaške vlade Jadranka Kosor obljubila teritorialni stik oziroma teritorialni izhod Slovenije v mednarodne vode, kot ste to javno izjavili na televiziji, in to potem na posebno vprašanje še enkrat potrdili?

V pisnem odgovoru Vlade tega ni. V izjavah, ki so sledile s slovenskega zunanega ministrstva, odgovorov na to ni. Hrvaška je to zanikala in vas postavila na laž. Če so ti odnosi, ki ste jih vzpostavili, tako iskreni in tako prisrčni, tako dobronamerni, potem najbrž ne bo težko tega povedati skupaj slovenski in hrvaški javnosti, razen če ste zavajali eno ali drugo; v tem primeru pa gre za goljufijo, in to pri zelo pomembni zadevi.

Sprašujemo tudi: Zakaj, potem ko je bil v hrvaškem saboru sprejet ta zakon o ratifikaciji, v katerem piše, da je bila s hrvaškim stališčem, da ta sporazum v nobenem primeru Sloveniji ne zagotavlja oziroma ne dopušča teritorialnega stika z mednarodnimi vodami, da je bila o tem hrvaškem stališču obveščena tako Evropska unija oziroma njeno predsedstvo in Združene države Amerike, in to skupaj. In danes sta to diplomatska predstavnika obeh držav zanikala.

Torej: Zanima me, kaj bo zdaj slovenska vlada naredila? In predvsem me zanima: Zakaj slovenska vlada ni reagirala novembra lani, ko je bil ta zakon sprejet? Zanimivo vprašanje je tudi, zakaj ni takrat reagirala švedska ali pa ameriška vlada; saj imajo vsi ambasade tam in so vedeli, kaj piše v tem zakonu. Če to ne bi bilo res ali pa če zadaj ne bi bilo vsaj nekega trgovanja, potem bi to takoj zanikali. Nihče ne more citirati stališča Združenih držav, če zadeva ni točna. Nihče ne more vpletati vlade Združenih držav v neke bilateralne zgodbe, če to ne drži. Hrvaška predsednica vlade je danes na obisku v Beli hiši, bomo videli, če ji bo izražen kakšen protest. Če ji bo, potem bomo verjeli, da ni ničesar zadaj in da se je Hrvaška v zakonu zlagala, kar seveda vse pove o partnerici, s katero ste podpisali arbitražni sporazum. Če pa tega protesta ne bo, potem bomo pa smatrali, da je izjava ameriške ambasade v Ljubljani izjava za slovensko javnost, v pomoč slovenski vladi zato, da bi spravili skozi sporazum, ki je zaradi različnih interesov nekaterih držav na zahodnem Balkanu seveda za njih nekaj, kar pač predstavlja uresničitev teh interesov. Brez ozira na to,

ali so slovenski interesi vzeti v ozir ali niso. Torej ne moremo neposredno vprašati ameriške in švedske vlade, lahko pa vprašamo znanega ministra, ker našega predsednika Vlade ni tukaj, zakaj na sprejem hrvaškega sabora s to izjavo, ki neposredno vpleta slovensko soglasje v obveščanje o njihovi izjavi, niste na noben način reagirali novembra lani. Imamo ambasado v Zagrebu, ki vas je verjetno obvestila. Težko bi rekel, da niste vedeli, da je Hrvaška ne samo sprejela to izjavo, ki bi bila v primeru, če bi bilo tako, kot ste trdili, enostranska, ampak da je zapisala, da sta s to izjavo slovenska in hrvaška vlada skupaj seznanili priče tega sporazuma. Torej: Zakaj niste reagirali novembra, ampak zdaj po mnogih mesecih?

Sprašujem tudi gospoda ministra: Komu verjame? Ali temu, kar piše v zakonu, ki ga je sprejel hrvaški sabor, se pravi partnerski državi v tem sporazumu oziroma drugi strani v tem sporazumevanju, ali izjavi švedskega predsedstva? Oba nimata prav in komur koli verjame, se pojavi težava na neki strani. Gre za popolno protislovje v pomembni zadevi in ne drži, da to ne bo nič vplivalo na arbitražo. Če bo Hrvaška ta zakon priložila, gradivo, ki ga bo poslala arbitražnemu sodišču, bo sodišče to obravnavalo in bo zadeve bralo tako, kot piše v zakonu, ne pa tako, kot piše v izjavi švedske ministric, ker tega ne bo nihče vedel. To je samo za slovensko javnost 10 dni pred referendumom.

Gospod Vlačič je prej izjavil nekaj, ker bi si veljalo zapomniti. Dejal je, da je stik Slovenije z mednarodnimi vodami seveda lahko samo teritorialno. Predsednik Vlade pa je že prej dejal in kljub mojemu citatu originalnega dokumenta prej ni nič odgovarjal, da je ta ista formulacija uporabljena tudi v sporazumu Drnovšek – Račan. Jaz upam, da so vam v tem času razdelili ta sporazum in da se lahko sami prepričate, kaj piše v sporazumu Drnovšek – Račan. Tam ne boste našli takšne formulacije stika, kot je v tem arbitražnem sporazumu, ki ste ga vi podpisali. Tam se dosledno na dveh mestih govori o teritorialnemu izhodu Slovenije v mednarodne vode. Tudi ta izjava predsednika Vlade zjutraj je bila neresnična, ni bila prvič izrečena, bila je nekajkrat ponovljena že v času referendumске kampanje. Danes je tukaj pred vami dokaz, da je neresnična, ampak predsednik Vlade jo enostavno ignorira.

Mislim, da bi se moral opravičiti slovenski javnosti zaradi zavajanja na točki, ki je zelo pomembna.

Da to, kar je trdil gospod Vlačič glede teritorialnega stika ne drži, izhaja že iz tega, kar je zapisano v hrvaškem zakonu o ratifikaciji, kajti Hrvaška si ta stik Slovenije z mednarodnimi vodami razlaga popolnoma drugače oziroma za 180 stopinj drugače. Gospod Vlačič pravi, da je ta stik lahko samo teritorialni, v hrvaškem zakonu pa piše, da je lahko vse, razen, da je teritorialni. Torej ne drži, da je samo ena rešitev, in to potrjuje tudi praksa mednarodnega prava. Nenazadnje pa je leta 2007 gospod Vlačič napisal nekaj, kar zanika njegove današnje izjave. Gospod Vlačič je namreč v študiji, ki jo je napisal za zunanje ministrstvo v začetku avgusta leta 2007, izrecno trdil, da določitev meje po mednarodnem pravu Sloveniji ne more prinesiti teritorialnega stika z mednarodnimi vodami. Pa bom citira. In še to, zapisal je, da tudi, če se ob načelih mednarodnega prava uporabi načelo equity, kar ste sedaj zapisali v sporazum, se mejna črta med Slovenijo in Hrvaško ne more končati v mednarodnih vodah, ampak je to lahko samo nek odmik. Točen citat pa se glasi takole: "Dejstvo je, da nam praksa mednarodnih sodišč pri reševanju podobnih sporov zgolj na podlagi mednarodnega prava ni naklonjena, saj favorizira uporabo načela sredinske črte. Uporaba načela pravičnosti znotraj prava, equity, lahko kvečjemu pripelje do odmika od sredinske črte ene ali druge države." Se pravi, da bi se ta črta malo približala bodisi slovenski obali bodisi Savudriji, ki jo Hrvaška smatra za svojo, vendar se še vedno ne bi končala niti v tem primeru v teritorialnih vodah. In seveda z določanjem meje ta sporazum predvideva izključno mednarodno pravo. Za določitev stika pa določa poleg mednarodnega prava tudi "equity", se pravi možnost, da se črta malo približa eni ali drugi obali, ne pa, da se konča v mednarodnih vodah. Mednarodno pravo se je od takrat, ko je gospod Vlačič napisal leta 2007 to mnenje, ni nič spremenilo, je popolnoma enako, samo gospod Vlačič je spremenil svoje mnenje oziroma ga je prilagodil političnim okoliščinam.

Na tem mestu velja posebej poudariti tudi to, kar je prej rekel kolega Jelinčič. Teritorialni izhod Slovenije v mednarodne vode ni pomemben samo zaradi morja. Pomemben je tudi zaradi

izhoda v mednarodni zračni prostor, ker samo, če ima Slovenija teritorialni izhod v mednarodne vode, je tudi zračni prostor nad temi teritorialnimi vodami naše ozemlje, naša last in samo tam lahko avioni iz slovenskega zračnega prostora pridejo v mednarodni zračni prostor, brez tega da bi šli čez zračni prostor kakšne druge države. Tega ne smemo pozabiti, ker je to tudi pomemben del suverenosti in ima seveda tudi praktične implikacije.

Še nekaj o pravičnosti, zgodovini in mednarodnem pravu. O tem je bilo danes veliko govora. Zato da bomo res razumeli, zakaj je načelo pravičnosti izven mednarodnega prava v našem primeru tako pomembno, nekaj zgodovinskih dejstev. Tukaj imam izvod gradiva, ki je bil pripravljen za Pariško mirovno konferenco. Mislim, da je bilo narejenih 15 izvodov, sedaj se v glavnem valjajo po različnih antikvariatih. Gre za gradivo, ki ga je zbral narodnoosvobodilni odbor za Julijsko krajino z Istro. V tem gradivu je vrsta izjemno pomembnih zemljevidov in podatkov, ki so aktualni tudi za današnjo rabo. V tem gradivu imate na primer zemljevid Julijske krajine z Istro iz leta 1921, ki natančno razmejuje nacionalnosti, ne samo glede na državne meje, ampak tudi glede na notranje meje. In tukaj se vidi tudi notranja meja, ki je potem postala katastrska meja in gre po polovici savudrijskega polotoka. Tukaj je tudi zemljevid, ki prikazuje naselitev Slovencev, tukaj pravi od 7. in 8. stoletja, da je tudi popolnoma jasno, kje je tukaj nacionalna oziroma narodnostna meja, ko gre za Savudrijo, Piranski zaliv in Istro. Samo za primerjavo, ki sicer nima neposredne zveze z razmejitvijo s Hrvaško, ampak v širšem kontekstu pa to je, to je nacionalna sestava v Trstu, po distriktih oziroma po ulicah. Za vsako občino v Trstu, za vsak distrikt je natančno napisano, koliko je Slovencev, Italijanov, Hrvatov in drugih in tudi v Trst. To pa je podatek za leto 1910, tukaj se vidi, da je bil Trst z ožjo okolico pretežno slovenski. V tem gradivu je natančno opisana tudi lastniška struktura zemlje in pomembnejših nepremičnin v Julijski krajini in Istri in v točki 15 piše: "Istrska zemlja je skoraj vsa v slovenskih rokah." In potem je to razdelano po 15 izolskih občinah.

V tem gradivu so tudi natančni številčni podatki o prebivalstvu v Julijski krajini in Istri. In ti podatki so za administrativne okraje naslednji: Gorica –

157 tisoč 81 Slovencev, Trbiž – 3 tisoč Slovencev, Beneška Slovenija – 36 tisoč 178 Slovencev, Trst – 62 tisoč Slovencev, Istra – 55 tisoč 522 Slovencev, Reka – 4 tisoč 535 Slovencev. Kje so ti Slovenci danes, ki so takrat živeli v Istri? To gradivo Slovcem ni veliko pomagalo, Jugoslaviji nekaj je, kajti meja po drugi svetovni vojni med Jugoslavijo in Italijo je bila potegnena po matematični formuli, vsaj tako so rekli, po formuli, da se meja potegne tako, da bo toliko Italijanov ostalo v Jugoslaviji kot Jugoslovanov v Italiji. In približno tako je bila potegnena meja. In po takšni razmejitvi, takšni zunanji razmejitvi je seveda v Italiji ostalo 135 tisoč Jugoslovanov, ki pa so bili vsi Slovenci. Beneška Slovenija, Trst, Gorica z zaledji, to vse je ostalo v Italiji. V Jugoslaviji je ostalo približno toliko Italijanov, ki pa so se potem izselili ali so bili v glavnem izgnani, zelo malo jih je ostalo. In tudi to je pomembno zato, da vidimo, kako je potekala notranja razdelitev. Še prej je treba povedati, da je ob tej zunanji razdelitvi, na račun tega, kar je Slovenija pustila v Italiji, Hrvaška dobila nazaj Dalmacijo, otoke, Reko in celotno Istro, ki nikoli v zgodovini ni bila v celoti Hrvaška; in potem, ko so se Italijani izselili iz obalnih mest, še njihovo lastnino in vse ostalo. Potem je prišlo do poskusa notranje administrativne razdelitve med novima republikama v tedanji Jugoslaviji. In kot da to oškodovanje ob zunanji razmejitvi ne bi bilo dovolj, je tudi tukaj prišlo do zelo čudnega postavljanja te administrativne meje.

Znane so zgodbe, kako se je meja postavljala pri Štrigovi, kako je takratna tajna politična policija pobijala ljudi, ki se niso strinjali s tisto razmejitvijo in so hoteli biti pod Slovenijo, in prišlo je potem tudi do nenavadne odločitve, s katero se je del savudrijskega polotoka, ki je bil vedno naseljen s Slovenci in del slovenskih katastrskih občin, naenkrat predal Hrvaški. Obstajajo sklepi povojnih organov, ki so to naredili; kot da to zunanje oškodovanje ne bi bilo dovolj veliko in kot da Slovenija ob tistem ne bi plačala dovolj davka. Pravijo, da sta se o tej meji med Slovenijo in Hrvaško pogovarjala Kardelj in Bakarić na nekem kosilu in da je Kardelj zamenjal Mirno za Dragonjo. Jaz tega niti ne verjamem. Verjamem pa, da takratna slovenske politika ni upoštevala realnih dejstev in da so se pogovarjali približno tako, kot so se danes nekateri naši kolegi

izražali o meji, Evropski uniji in o tem, kako meja v Evropi ne pomeni nič. Tudi takrat je takratna vladajoča slovenska enopartijska politika trdila, da ta notranja ni važna, da bo Jugoslavija večna, da je pač vseeno, ali se neke stvari opravljajo na hrvaških ali na slovenskih občinah; in v skladu s tem so se tudi obnašali. No, Jugoslavija ni bila večna, je razpadla in iz tega je treba vzeti nek nauk. Meje so izjemno pomembne, meje so pomembne tudi v Evropski uniji. Že zjutraj sem dejal, da Nizozemska in Belgija še vedno rešujeta vprašanje meje od točke, kjer naj bi se kopenska meja zlivala z morsko, in se še nista zmenili, pa sta že 50 let v Evropski uniji oziroma več in sta eni od šestih ustanovnih članic. Torej, meja je seveda pomembna. Jugoslavija je razpadla. In ob razpadu Jugoslavije sta nastali dve novi državi, Slovenija in Hrvaška, najprej. In to dejstvo ni nekaj, kar ne bi imelo nobene zveze s to razmejitvijo med Italijo in Jugoslavijo po drugi svetovni vojni. Bilo bi več kot krivično, če bi bila Slovenija še tretjič prikrajšana. Najprej pri določanju zunanje meje Jugoslavija-Italija po drugi svetovni vojni, potem pri določanju administrativnih meja znotraj takratne Jugoslavije in zdaj, še tretjič, pri razmejitvi med Slovenijo in Hrvaško po osamosvojitvi. To bi bil pa res zgodovinski absurd, ki ga bodo prihodnje generacije, če vam bo ta arbitražni sporazum šel skozi referendum, primerjale s koriškimi plebiscitom.

Ni res, da se danes ne ve, kje je meja, seveda ni res, da se ne ve, kje je bila meja ob osamosvojitvi. Slišali smo nekaj razpravljavcev, ki so trdili, da je zemljevid, ki je na naših letakih, kar tako narisani. Ni res. To je uradni zemljevid Geodetskega zavoda Republike Slovenije in to je natančno ta slika, ki je tudi na naših letakih. To je uradna karta za uradne organe Republike Slovenije. Takšno je stanje danes, po Temeljni ustavni listini, kar je potrdilo tudi Ustavno sodišče, in po zakonodaji, ki jo je sprejela Republika Slovenija v času po osamosvojitvi. Vse kar bo prišlo iz tega arbitražnega sporazuma, če bo ratificiran, in bo manj od tega, kar je danes na tem zemljevidu, je za Slovenijo velik poraz. In tega se je seveda potrebno zavedati, še posebej zato, ker ni nobene nuje, da Slovenija hiti v nekaj, kar ji ne zagotavlja, da obdrži pravice, kot jih je imela ob osamosvojitvi. Hrvaška ima danes več kot 5 tisoč 400 kilometrov obale, polovico te obale je dobila po drugi svetovni

vojni – takrat, ko je Slovenija izgubila zelo veliko. Polovico te obale je Hrvaška dobila po drugi svetovni vojni. V Sloveniji visijo jumbo plakati, na katerih turistične agencije vabijo na hrvaško morje. Na teh plakatih piše, da ima Hrvaška 1244 otokov. Ima torej veliko tega bogastva, ki pa ga ni dobila brez tega, da bi nekdo drug nekaj plačal; in to ceno je plačala Slovenija. Jaz sem to situacijo razlagal mnogim sogovornikom, ko sem bil še predsednik vlade, kolegom predsednikom evropskih vlad, tudi širše, in ko so to slišali, so vsi razumeli, zakaj Slovenija vztraja na uporabi načela zunanje pravičnosti izven mednarodnega prava pri določitvi. Ne! Kajti to je oškodovanje Slovenije in ta hrvaška pridobitev – to se ni zgodilo pred tisoč leti, to se ni zgodilo pred 500 leti, to se je zgodilo v življenju generacije, ki je danes še živa in tega ni možno ločiti. In to pravico lahko Slovenija ohrani brez tega, da bi bila Hrvaška kakor koli oškodovana. Hrvaška ima 6 velikih pristanišč, s tem da Sloveniji prizna mejo, kakršno je imela tudi ob osamosvojitvi, ne bo nobeno hrvaško pristanišče zaprto, nobeno ne bo postalo pristanišče v notranjih vodah, nobenega konkurenčnega problema tukaj ne bo. 62 od teh hrvaških otokov je velikih in naseljenih. Nobenega od teh otokov Hrvaška ne izgubi, nobenega prebivalca ne izgubi, ničesar ne izgubi. Tukaj gre za nekaj promil morja, ki je vprašljivo. Hrvaška ima tega morja, kolikor hočete. Za Hrvaško v tem tako imenovanem sporu ni nikakršnega tveganja. Hrvaška tukaj nič ne izgubi, nič ne izgublja. Slovenija pa lahko izgubi bistven del svoje suverenosti, bistven element svoje suverenosti. Zaradi tega je to vprašanje tako pomembno.

Meni je zelo žal, da tega zavedanja v Sloveniji v krogih, kjer bi moralo biti zaradi njihovega znanja ali pa pričakovanega znanja najbolj prisotno, ni. Dopoldan je bilo tukaj nekaj polemike o tem, kaj pomeni pojem geografsko prikrajšana država, ki se pojavlja v učbeniku predsednika države, in kako pač to vpliva na sedanjo situacijo. Slišali smo nekaj precej neposrečenih poskusov opravičevanja. Obstaja uradni dokument v gradivu Državnega zbora, ki ne pušča nikakršnih dvomov, in ta uradni dokument je povzet iz stališča, ki ga je pripravila ravno katedra za mednarodno pravo ljubljanske univerze, ki naj bi bila zdaj glavna podpora oziroma glavni verifikant strokovnosti arbitražnega sporazuma. Gre

za gradivo, ki je bilo pripravljeno ob pripravi predloga pomorskega zakonika.

V gradivu, z dne 25. maja 2000, je pa tudi v prejšnjih verzijah pomorskega zakonika, so ti mojstri mednarodnega prava napisali naslednje: "Zakon nadalje izhaja iz dejstva, da ima Republika Slovenija glede na svojo geografsko lego značaj tako imenovane geografsko prikrajšane države, torej države brez pripadajočega epikontinentalnega pasu oziroma suverenih pravic na tem pasu ter da glede na svojo lego Republika Slovenija nima možnosti, da bi proglasila druge morske pasove zunaj območja svoje državne suverenosti v smeri odprtemu morju," v oklepaju, "zunanjemu morskemu pasu, izključna ekonomska cona." Torej ne gre za ribe pa ne gre za dolžine obale, kot ste prej nekateri skušali opravičevati predsednika države, ki je nekaj podobnega zapisal v svoj učbenik. Gre za to, da ta tako imenovana stroka z ljubljanske univerze, katedre za mednarodno pravo ljubljanske pravne fakultete pravi, da Slovenija nima pravice do razglasitve suverenih pasov na morju, torej nima teritorialnega izhoda v mednarodne vode. Predsednik države je takšno mnenje napisal v svoj učbenik leta 2007, kljub dejstvu, da je dve leti prej Slovenija z zakonom razglasila te svoje pravice. Slovenija je z zakonom, ki je bil sprejet oktobra leta 2005, razglasila epikontinentalni pas. In to, kar piše v učbeniku, je v nasprotju z še vedno veljavno slovensko zakonodajo. Tukaj je zelo očitno nasprotje in strokovna verifikacija tistih, ki sami ne verjamejo in ki so pisali svoje učbenike, da Slovenija nima teh pravic, mene ne potolaži. Če bo arbitražni sporazum sprejet in če se bo kdo med vami pogajal, ali pa pisal memorandum, ali pa skušal razčiščevati s hrvaško stranjo kakšne zadeve v zvezi s tem arbitražnim sporazumom, bo ta citat velikokrat slišal, ker ga bo uporabljala hrvaška stran. In ga je že! Ko smo se mi pogajali z njimi, so nam to citirali. Torej, ne verjeti. Ne verjeti kot tisti, ki so sami pisali, da nimamo pravice do teritorialnega izhoda na odprto morje, ki zdaj zagotavljajo, da nam bo pa ta sporazum to pravico dal. To so res dobri advokati. Hrvaška ne bi mogla dobiti boljših.

Na koncu še nekaj o tako imenovani pravični meji oziroma o tem, kakšen pomen ima to za sožitje v tem delu Evrope, predvsem za sožitje med slovenskim in hrvaškim narodom.

Pravičnost je izjemnega pomena pri določanju meje. Veliko vojn je bilo doslej v svetu zaradi tega, ker je ena ali druga država smatrala, da meje, kakršne so, niso pravične, in so to utemeljevali z različnimi razlogi. Veliko je tudi konfliktnih situacij, ki niso vojne, so pa tleči spori. In tudi znotraj Evropske unije je kar nekaj takšnih problemov odprtih. Veliko teh problemov je bilo tudi rešenih v zadnjih letih po mnogih desetletjih ali stoletjih. Mnogi tuji sogovorniki, s katerimi smo se pogovarjali o tem problemu, so nas svarili pred tem, da se sprejme neka odločitev, ki bi pripeljala do neke hitropotezne rešitve, ki pa bi jo bodisi ena bodisi druga država smatrala za nepravilno. In tu z vso odgovornostjo postavljamo vprašanje tistim, ki podpirajo arbitražni sporazum: Ali se zavedajo možne situacije, ki bo nastala, če arbitražno sodišče ne bo določilo teritorialnega izhoda Slovenije v mednarodne vode? Če nad temi teritorialnimi vodami ne bo možno leteti po zraku neposredno iz našega zračnega prostora v mednarodni zračni prostor in če bo ta povezava kakorkoli omejena oziroma naše lastništvo ne bo priznано oziroma relativizirano. To bo seveda de facto pomenilo, da je stanje slabše, kot je bilo ob osamosvojitvi, da je Slovenija pristala na nekaj, kar jo bistveno prikrajša. In težko bo pojasniti tistim volivcem, ki jim danes govorite, da bo to zagotovilo teritorialni izhod v mednarodne vode, če se to ne bo zgodilo. Treba bi se bilo nad tem zamisliti. Ampak to ni glavni problem. To so politične implikacije, ki bodo verjetno padle na ramena tiste vlade, ki bo pač takrat, ko bo prišla ta odločitev. Gospod Pahor se seveda tega ne boji, ker ve, da bo ta vroči kostanj iz žerjavice pobiral nekdo drug; arbitražna se bo pričela šele po podpisu hrvaške pristopne pogodbe in zadeva je namerno tako napisana, da se zavleče. Dopoldne smo vprašali predsednika Vlade, naj našteje tiste točke, ki so res enake med tem sporazumom in sporazumom Rehn 2, ker ne gre za enak tekst, ker gre za bistvene vsebinske razlike. V svojem odgovoru ni naštel niti ene, pravzaprav se je temu vprašanju izognil, tako kot vsem ostalim, kjer bi bilo treba kaj odgovoriti. Poslušali smo spet besede o tem, kako pomembna je prihodnost. Vsi vemo, da je prihodnost pomembna.

To, da se pride do neke rešitve, ki jo večina Slovencev ne bo smatrala za pravično, bo povzročilo posledice, ki so za

pametno politiko vsaj deloma lahko predvidljive vnaprej. Ustavno sodišče je reklo, da lahko pride do tega, da bo treba spreminjati ustavo. Za spremembo ustave je potrebna dvotretjinska večina, razen če ne bomo imeli takrat na oblasti podobne koalicije, kot je ta, ki se več ali manj na takšno večino poživlja. V vsakem primeru bo prišlo do zapleta. Jaz ne verjamem, da bo kadarkoli v slovenskem parlamentu dvotretjinska večina za implementacijo neke rešitve, ki bo Sloveniji jemala karkoli od tega, kar danes ima in kar je z osamosvojitvijo pridobila. Dvomim, da bo kadarkoli dvotretjinska večina za takšno rešitvijo. V tem primeru bo nastala neka situacija, ko bo po eni strani mednarodni pritisk, ker je pač ratificiran mednarodni sporazum, ko se implementira oziroma ko pride do presoje arbitražnega sodišča, obvezen. Po drugi strani je za to realizacijo potrebna dvotretjinska večina. To bo izjemno zanimiva situacija.

Treba je povedati tudi to, da imamo nekateri v programu, ki ga spoštujemo in smo ga predstavili volivcem že pred zadnjimi volitvami, zapisano določene stvari, ki se jih bomo držali. V našem programu piše, da je treba vprašanje meje s Hrvaško rešiti pred vstopom Hrvaške v Evropsko unijo. To smo mi volivcem odkrito povedali pred volitvami in to obljubo bomo držali. Torej, lahko pride do zapleta zaradi tega, ker v slovenskem parlamentu enostavno ne bo dvotretjinske večine za korake, ki jih je treba odobriti na poti Hrvaške v Evropsko unijo. Ne kriviti takrat nas. Vnaprej ste vedeli, kakšna je situacija. V našem programu to piše že vrsto let in na to smo vas opozarjali. In tukaj predsednik Vlade nima pravice, da sprašuje, kako se bo ravnalo, ker ve. Vnaprej smo to povedali in kdor je hotel, je pač to slišal.

Po tem, kar smo danes zvedeli, in tudi po tem, na kar danes ni bilo odgovorjeno, in to je ključno, obstaja vse več pravnih in političnih pomislekov do tega sporazuma. S tem, ko sta diplomatska predstavništva Švedske, ki je bila takrat v predsedstvu Evropske unije, in Združenih držav zanikala nekaj bistvenih točk iz zakona, ki ga je Hrvaška sprejela ob ratifikaciji tega sporazuma o arbitraži, so nastale okoliščine, ko lahko Slovenija brez škode odstopi od tega sporazuma. Mi še enkrat pozivamo Vlado in vladno koalicijo, da to naredi in da Slovence odredi tega odločanja 6. junija. Lahko se bo našla

bistveno boljša rešitev. In če bomo šli v tisto rešitev enotni, bodo tudi bistveno večje možnosti za uspeh. Pravzaprav se je na nek način nasmehnila neka srečna priložnost ob tem, ko so se razčistevale odprte stvari; in to smo dosegli s sklicem te seje Državnega zbora. Predlagam, da se ta priložnost izkoristi in mislim, da nas bo ali da vas bo zelo veliko, ki boste obžalovali, če se to ne bo zgodilo. Vem, da nekatere javnomnenjske raziskave kažejo, da bo ta arbitražni sporazum sprejet. Jaz se na mestu predlagateljev tega ne bi veselil, ker to ni konec, ampak je začetek težav. Vsak, ki zna sešteti ena in ena, bi moral znati predvideti tudi te posledice. In tudi če ne zna sešteti, smo te posledice našli. Torej, stvari so precej jasne pred tem odločanjem in nihče ne bo mogel skrivati svoje odgovornosti.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Končali smo splošno razpravo o predlogu sklepa. K dopolnjenemu predlogu sklepa ni bilo vloženih amandmajev. Zbor bo o dopolnjenem predlogu sklepa v skladu s časovnim potekom seje Državnega zbora odločal čez pol ure, v okviru glasovanj.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Sejo bomo nadaljevali ob 18.50.

(Seja je bila prekinjena ob 18.19 in se je nadaljevala ob 18.50.)

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Prehajamo na glasovanje Državnega zbora o predlogih odločitev. Poslanke in poslance prosim, da preverijo delovanje svojih glasovalnih naprav.

Nadaljujemo prekinjeno **5. točko dnevnega reda – obravnava Predloga sklepa v zvezi z razjasnitvijo novih okoliščin, s katerimi je bila javnost seznanjena po razpisu zakonodajnega referendumu o Zakonu o ratifikaciji Arbitražnega sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške.**

Predlog sklepa se glasi: Državni zbor se je ponovno seznanil z informacijo o okoliščinah razpisa zakonodajnega referendumu o Zakonu o ratifikaciji Arbitražnega sporazuma med Vlado

Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške.

Ker amandmaji k dopolnjenemu predlogu sklepa niso bili vloženi, prehajamo na odločanje.

Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmaja, sprejetega na matičnem delovnem telesu, predlog sklepa neuskkljen.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke, Janez Janša.

JANEZ JANŠA: Hvala še enkrat za besedo.

Tega sklepa ni mogoče podpreti. Nismo se tu seznanili z odgovori, ki so bili zahtevani oziroma z odgovori, ki jih terjata tudi ta čas, ko se bodo morali ljudje na referendumu odločati o arbitražnem sporazumu. Predsednika Vlade smo najmanj desetkrat vprašali, kdaj mu je predsednica hrvaške vlade obljubila teritorialni dostop v mednarodne vode; v kakšni obliki; kakšen dokaz za to obstaja; ali je kakšna priča; je to pisno ali ustno. Na nobeno teh vprašanj nismo dobili odgovora. Večkrat smo jih ponovili, predsednika Vlade sicer v glavnem tu ni bilo, postavljala je nam vprašanje in mi smo na vsa odgovorili, tudi na to, kje so alternative. Želeli smo mu to predati tudi pisno. Vesel sem, da je prišel vsaj na glasovanje. Prosil bi svoje sodelavce, da mu zdaj prinesejo te odgovore, da ne bomo potem še naslednjih deset dni poslušali, da nismo predstavili nobenih alternativ. So jasno napisane, tudi večkrat so bile danes tu povedane.

Zunanjega ministra smo spraševali, zakaj Slovenija ni uradno protestirala zaradi hrvaškega zakona o ratifikaciji arbitražnega sporazuma, v katerem piše, da sta slovenska in hrvaška vlada skupaj obvestili priče tega sporazuma, se pravi, predsedstvo Evropske unije in Združene države, o izjavi Hrvaške, v kateri Hrvaška pravi, da si ničesar v tem sporazumu ni možno razlagati tako, kot da ima Slovenija teritorialni izhod v mednarodne vode. Odgovora na to, zakaj slovenska vlada ni protestirala takrat, ko je bilo to v hrvaškem saboru sprejeto, zakaj ni zahtevala pojasnil od Hrvaške, nismo dobili. Tudi nismo dobili odgovora na vprašanje, zakaj sta se diplomatski predstavništvi Združenih držav in Švedske šele danes odzvali na hrvaški zakon, ki je bil sprejet junija.

Skratka, nobenega odgovora na ključna vprašanja nismo dobili, zato seveda ni mogoče glasovati za sklep, da smo se seznanili z relevantnimi okoliščinami, v zvezi s katerimi smo tu zahtevali pojasnila. Torej bomo glasovali proti.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Naj poudarim, da predsednik Vlade v okviru obrazložitve glasu ne more več odgovarjati na vprašanja. Ker je še interes za obrazložitve glasu v imenu poslanskih skupin, prosim za prijave. Janja Klasinc v imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov.

JANJA KLASINC: Spoštovani gospod predsednik, spoštovani predsednik Vlade in ministri!

Seveda bo Poslanska skupina Socialnih demokratov ta sklep sprejela zaradi tega, ker nismo bili danes seznanjeni z nobenimi novimi dejstvi. To je pojasnil tako predsednik Vlade, kot zunanji minister, kot tudi minister Vlačič in vsi poslanci koalicije, ki smo razpravljali. Ni res, da je izjava hrvaškega sabora, ki je bila danes obravnavana, bila kakšna novost. Mi smo jo predstavili v Državnem zboru dvakrat; prvič je Vlada predstavila namero hrvaške vlade, da bo takšno izjavo dala, že 3. novembra lani, potem smo to za to izvedeli še nekaj dni, en teden kasneje, ponovno govorili na odboru za zunanjo politiko in konec koncev je nestrinjanje slovenske vlade s to izjavo objavljeno tudi v 3. členu zakona o ratifikaciji arbitražnega sporazuma. Stvari so jasne, novih dejstev ni, tudi obrazložitev, ki jo je dala gospa Kosorjeva, premierka Hrvaške, o svoji izjavi, je povedala samo to, da ni rekla nič drugega, kar je v arbitražnem sporazumu. Torej popolnoma nepotrebno, da bi o kakršnihkoli novih dejstvih govorili. Zato bomo mi ta sklep podprli. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Zares Fanco Juri.

Prosim.

FRANCO JURI: Hvala, gospod predsednik.

Poslanska skupina Zares bo podprla sklep, ker meni, da ni bilo nobenih relevantnih novih dejstev danes in da se je še enkrat izkazalo, kako so prazne

utemeljitve nasprotnikov arbitražnega sporazuma.

Glasovali bomo za tudi, ker ne moremo sprejeti neposrednih groženj, ki smo jih slišali na koncu utemeljitve predlagatelja, češ da, tudi če bo večina državljanov in državljanek se odločila za arbitražni sporazum, se bodo šele začele težave. To je huda grožnja, ki z demokratičnostjo, demokracijo naše države nima nič skupnega.

Zaradi tega bomo seveda glasovali za ta sklep in s tem podprli arbitražni sporazum.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: V imenu Poslanske skupine Liberalne demokracije Slovenije Anton Anderlič. Prosim.

ANTON ANDERLIČ: Lahko bi rekli: padle so maske. Želelo se je ustvariti vtis, da je vse narobe, da je po nekem dramatičnem zapletu prišlo do novih okoliščin. Takih scenarijev je bilo videno v preteklih letih, pa lahko rečemo tudi v zadnjih dveh desetletjih, kar nekaj. Škoda je, da nismo bolje izkoristili ta čas za to, da državljanom in državljanek povemo, da je naša odločitev, da preložimo na njihovo vest in na njihovo odgovornost to odločanje, le neka dodatna pot, nek dodaten način, da mogoče združimo moči in skupaj povemo, da nam je do urejanja vprašanj s sosednjo državo; da tega v 20 letih nobena vlada ni mogla narediti, ne tista prejšnja ne tiste prej, kjer so sodelovali tudi predstavniki tistih strank, ki so danes najbolj proti, tudi tistih, ki so v zadnjih štirih letih tiho dali soglasje sosedom Hrvatom, da so naredili most čez Muro, da so delali na levem bregu Mure in podobno. Tukaj je bila ta prilika delno zamujena, bo pa zagotovo še v teh štirinajstih dneh veliko možnosti, da se pove, da s tem, ko bomo podprli zakon o ratifikaciji arbitražnega sporazuma, bomo določili tistega, ki bo na osnovi mednarodnih izkušenj in na osnovi manir, v katerih se urejajo odprta vprašanja in rešujejo spori, to opravil za nas, za Hrvaško in mogoče kot primer tudi za kakšne druge države.

Nesporno je, da smo v Liberalni demokraciji prepričani, da s tem, kar je zapisano v arbitražnem sporazumu, ohranimo, najmanj kar je: stik z odprtim morjem in slovensko morje, ki ga je Slovenija vedno imela in ga bo imela, da

bomo uredili meje tako na kopnem kot na morju in da imamo toliko argumentov – tako zgodovinskih, tako tistih, ki so nastajali in nastajajo v okviru skupine, ki je organizirana v okviru Ministrstva za zunanje zadeve in v okviru Vlade in kamor so povabljeni vsi tisti, ki lahko kakorkoli prispevajo k boljšim argumentom Slovenije za to, da bi dosegli tisto, kar je namen te arbitraže in kar bo nedvomno v korist državljanom in državljanek Republike Slovenije.

Zato bomo glasovali za ta predlog sklepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke Zmago Jelinčič Plemeniti. Prosim.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Hvala lepa.

Zavajanja, sprenevedanja, napačni podatki – to so bili odgovori na tako imenovane nove okoliščine, ki smo jih nedolgo nazaj dobili na mizo. Vladna stran je pokazala nerazumevanje tematike in ni dala nobenega odgovora na postavljena vprašanja s strani opozicije. Z njihovimi, z vladnimi govorancami so se odpirala samo še nova vprašanja, nove nejasnosti, novi zlagani podatki in nova dejstva, ki kažejo na to, da je bilo nekako dogovorjeno, da naj bi Slovenije ob žegnu slovenske koalicijske vlade izgubila suverenost nad velikim delom slovenskega ozemlja.

Ko je bilo rečeno, da naj povemo alternativo, smo povedali alternativo. To je mednarodna mirovna konferenca, ki edina lahko razreši ta gordijski vozle, kajti po vsaki vojni mora biti mirovna konferenca, v nasprotnem primeru, čeprav de facto vojna ne traja več, traja de iure. Verjetno naši pravni strokovnjaki ne vedo, kje je Južna Koreja in kje je Severna Koreja, da bi se lahko učili na tem primeru. Pa vendar bi bilo smiselno včasih pogledati tudi kakšen zemljevid.

Politika, seveda koalicijska, poskuša zlorabiti državljane in državljanke za to, da bi opravičila izdajo. Jaz upam, da to ne bo uspelo. In ravno zato, ker ne pristajamo na izdajo lastne domovine, ne bomo pristali tudi na to, da bi glasovali za ta sklep, in bomo glasovali proti temu sklepu. Dejstvo je, da se nismo seznanili z ničemer.

Dejstvo je, da Vlada ni odgovorila na celo vrsto vprašanj, ki smo jih postavili. Dejstvo je zgolj, da se je pokazalo, da Vlada govori eno, pa pravzaprav niti ne govori niti ne razume in ne ve, če govori tisto pravo, kajti po eni strani jo na laž postavljajo ali Američani in Švedji, po drugi strani Hrvatje, po tretji strani predsednik Vlade sam sebe in celotno slovensko javnost – in ne vem, kaj naj pri tem naredimo.

Dejstvo je, da tega sklepa ne smemo podpreti, dejstvo je, da mora opozicija strniti vse svoje sile in doseči, da slovenski državljani in državljanke ne bodo izdali svoje domovine in da bodo glasovali proti temu tako imenovanemu arbitražnemu sporazumu.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

K obrazložitvi glasu se je javil še...V svojem imenu? Želite v lastnem imenu? Prosim? Potem v imenu poslanske skupine.

Mag. Radovan Žerjav, prosim.

MAG. RADOVAN ŽERJAV: Hvala lepa.

Če izhajamo iz dobrososedskih odnosov, kar bi naj bili, bi človek pričakoval, da smo, med državama, seveda odkriti. Zelo čudno je, da ena od partneric zapiše v svoj zakon, da smo se nekaj dogovorili skupaj, pa to ne drži, je to neresnica. To ne kaže na dobrososedstvo. To ne kaže na zaupanje. V takšnih okoliščinah in v takšnem duhu je zelo težko reševati takšne težke probleme, zato bomo v Slovenski ljudski stranki glasovali proti sklepu, ki je predlagan.

Želim pa povedati, da v Slovenski ljudski stranki nikoli nismo dali tihega pristanka za gradnjo mostu v Hotizi. Vseskozi smo bili zelo zelo glasni in vedno znova apelirali na vsako vlado, da zahteva od Republike Hrvaške, da se umakne z zasedenih ozemelj in morja. Pri tem smo bili dosledni in načelni leta in leta. Predlagali smo trikrat resolucijo o meji z Republiko Hrvaško. Prvič leta 2001, drugič leta 2006 in tretjič leta 2008. Leta 2008 se je resolucija spremenila v znameniti sklep Državnega zbora, ki smo ga z velikim konsenzom potrdili tudi mi, poslanci v tem sklicu. Velikokrat smo bili šikanirani zaradi tega, ker smo opozarjali na probleme z mejo. Veste, ob tej arbitraži boste s pridom izkoriščali slikovni material, in marsikaj, kar se je dogajalo na meji ob Dragonji. Prepričan sem, da boste velikokrat pri

utemeljevanju, kaj je bilo slovenskega, uporabili tudi Joška Jorasa. Prepričan sem v to. Pa so se mnogi iz njega delali norca. Bodimo korektni in priznajmo tistim, ki se vseskozi zavzemajo za isto stvar na enak način in so dosledni in načelni. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Obrazložitev glasu v svojem imenu. Prosim za prijavo. Obrazložitev glasu v svojem imenu Renata Brunskole. Preden začnete, bi vas želel še enkrat opozoriti: brez neposrednih polemik in referiranja na stališča ali ljudi iz nasprotnih skupin.

Prosim, Renata Brunskole.

RENATA BRUNSKOLE: Hvala lepa. Spoštovani prisotni, gospe ministrice, gospodje ministri, gospod predsedujoči, kolegice in kolegi!

Za tiste, ki živimo na meji z Republiko Hrvaško ob schengenski meji, sama živim 500 metrov od te meje, sploh ni dileme, na kakšen način in kako naj bi glasovala. Tudi za današnji sklep zagotovo, ker mislim, da ljudje, ki me imajo danes priložnost poslušati, to od mene tudi pričakujejo. Ravno tako bo naslednjo nedeljo, ko bomo glasovali za arbitražni sporazum. Ker pa želim, da živimo normalno življenje, pod enakimi pogoji tudi ljudje ob schengenski meji, tako kot tisti v notranjosti Republike Slovenije, mislim, da v tej smeri ni dileme. Imamo to pravico in želimo si, da se razmere čim prej oziroma ne razmere, razmere so že v redu, temveč odprta vprašanja čim prej razrešijo.

Ne želim polemizirati, kot je opozoril gospod predsednik, vendar tukaj so zadeve jasne in vsi tisti, ki se zavedamo pomembnosti tega sporazuma, bomo glasovali za arbitražni sporazum. Danes pa bom ta sklep zagotovo podprla v dobrobit vseh tistih državljanek in državljanov Republike Slovenije, ki so mi zaupali, da sem danes poslanka Državnega zbora. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Obrazložitev glasu v svojem imenu mag. Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: Hvala.

Nič tako ne zniža ugleda in verodostojnosti države v tujini, kot skakanje iz ene skrajnosti v skrajnost. In priče smo

tega, da je ta vlada, najprej, da bi preusmerila pozornost od svoje gospodarske neuspešnosti, razglasila blokado, za katero sem mnogokrat opozarjal, da je škodljiva in usodna napaka za ugled Slovenije. Potem je pod pritiski iz tujine pokleknila in sprejela besedilo arbitražnega sporazuma, ki je za Slovenijo škodljivo in je slabše od mnogih, ki so bila že na mizi, na primer od sporazuma Drnovšek-Račan. In na koncu je danes predsednik Vlade dejal, da ni resnica tisto, kar je zapisano v 3. členu hrvaškega zakona o ratifikacija Arbitražnega sporazuma, in je torej obtožil našo sosedo, da je sporazum ratificirala s prevaro, kar je huda obtožba. Ampak obenem nismo po celem dnevu dobili od Vlade odgovora, ali bo vsaj zdaj protestirala, ali bo pravno ukrepala, če je to neresnica, kot ta vlada trdi. Niti odgovora na to, zakaj sedem mesecev ni ukrepala, takrat ko je bil za to čas in priložnost. Ves čas smo le poslušali zatrjevanje, da je vsak izraz stik stik – in poglejte, to zatrjevanje smo poslušali s strani tistih, ki so nam kot vladni pogajalci na zaprti in potem še na odprti seji Odbora za zunanjo politiko sami povedali, da so najprej predlagani pravilen izrazi "teritorial access to the high seas" in potem pod pritiskom iz tujine pristali na izraz "junction". Vsak, ki bo šel na referendum, se naj vpraša, če so res vsi izrazi enakovredni. Zakaj so potem slovenski pogajalci najprej predlagali en izraz, ki je mednarodno pravno po Websterjevem slovarju pravilen, in potem pristali na drugega, ki po Websterjevem slovarju pomeni samo povezavo. Sam bom seveda glasoval proti.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Obrazložitev glasu v svojem imenu
Miro Petek.
Prosim.

MIRO PETEK: Hvala lepa.

Tudi sam bom glasoval proti, kajti zelo pomenljivo je, da v teh 10 urah nismo dobili odgovora na bistveno vprašanje, kje in kdaj je gospa Kosor zagotovila teritorialni stik z odprtim morjem. Na eno zelo preprosto vprašanje nismo dobili kratkega preprostega odgovora. Očitno je ta vlada v veliki zagati. Kdo se laže? Ali laže hrvaška stran ali laže slovenska stran, slovenska vlada – kar je tudi možno. Kajti vlada gospoda Boruta Pahorja je v tem mandatu

dosegla nekaj pomembnih dosežkov. Na indeksu koruptivnosti smo znatno padli, zmanjšala se je medijska svoboda, toda povečala se je brezposelnost v Sloveniji. In kaj se še utrjuje v tej državi? Utrjuje se kultura laži in prevara ter goljufija. Kaj je goljufija? To je, če nekdo s prevaro pridobi korist na račun nekoga drugega. In to bo očitno Hrvaška, vendar ob asistenci naše vlade oziroma aktualne politike, mogoče celo zaradi njihove nespretnosti, nevede. In za Slovenijo bo arbitražni sporazum pomenil katastrofo, Slovenija bo s tem ogoljufana; vi, kolegice in kolegi, pa se boste zapisali v zgodovino.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Obrazložitev glasu v svojem imenu
Ivan Grill.

Prosim.

IVAN GRILL: Hvala lepa.

Tudi sam bom seveda glasoval proti takšnemu sklepu, ker ne odraža stanja oziroma današnje razprave. Dobili smo veliko sprenevedanja, tudi zavajanja, predvsem pa me skrbi tisto, da nismo dobili pravih odgovorov in da je še vedno zagotovo veliko zamolčanih dejstev tako s strani predsednika Vlade kot tudi, v to sem prepričan, ministra za zunanje zadeve.

Sem pa prepričan, da so v današnji razpravi imeli možnost tisti, ki so nas gledali, izvedeti za nova dejstva, kljub temu da so bile na določenih območjih zaznati tudi prekinitve prenosov, verjetno je bilo to samo slučajno, ampak kakorkoli, prepričan sem, da so ljudje prepoznali, da je na njih sedaj tretja zgodovinska priložnost, ki lahko pozitivno odločajo o tako pomembni usodi, kot je slovensko ozemlje. Prvič, ko so se odločali za Koroško na plebiscitu – za borih 5 tisoč glasov smo izgubili Koroško. Drugič, ko smo se o takih zadevah odločali leta 1990, smo bili toliko enotni, da smo glasovali za samostojno Slovenijo in uspeli. Sedaj pa je tretja zgodovinska priložnost ponovno, ki je ne smemo izgubiti, in jaz upam, da bodo volivke in volivci prepoznali, da ne gre tukaj za nek političen prestiž ene ali druge strani, ampak da gre za priložnost, da zavrnejo takšen sporazum, da se ponovno gre v pogajanja, da dobimo tisto, kar je Slovenija vedno imela, in da ne prepustimo, ponavljam, prepustimo Hrvaški tistega, česar nikoli ni imela. Nobene pravice nima

in tudi mi nimamo pravice, da ji to prepustimo – že v korist naših vnukov in naših zanamcev. Kot sem rekel, glasoval bom proti takšnemu sklepu.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa. Obrazložitev glasu v svojem imenu Zmago Jelinčič Plemeniti.
Prosim.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI: Hvala lepa.

Eden od argumentov je bil tudi ta, vladnih seveda, da bo Slovenija v primeru, če ne sprejme tega sporazuma, osamljena, odrinjena, kaznovana in ne vem kaj še vse. Še ena od laži in neumnosti. Kajti primerjamo Madžarsko, madžarski parlament do danes ni ratificiral meje z državo Hrvaško zaradi tega, ker gre za sporna ozemlja, ker gre za vprašanje nekdanjega madžarskega pristanišča Reka in Madžari temeljijo svoje zahteve na letu 1918. Madžari lahko, Slovenci ne smemo! In vendar Madžari so v Evropski uniji, pa mi tudi, ampak Madžarom nihče nič ne reče, kaj smejo in česa ne. Slovenija se sama odreka določenim pravicam in lahko ste prepričani, da se tem pravicam ne bodo odrekli niti Bosanci, niti Črnogorci, niti Srbi, niti Madžari, samo Slovenci prostovoljno pristajamo, da smo pripravljene nekomu podariti del slovenske zemlje. Grozljiva zadeva je, kako malo je patriotizma v slovenski vladi in koliko malo je patriotizma v določenih političnih strankah, ki naj bi bile leve, napredne, bi rekel, narodnjaško zavedne – tega ni.

In tudi zato bom tudi osebno glasoval proti temu grozljivemu sklepu.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.
Obrazložitev glasu v svojem imenu, Milenko Zihlerl.
Prosim.

MILENKO ZIHERL: Hvala za besedo.

Tudi sam bom glasoval proti, kajti na današnji razpravi oziroma če bi še dlje časa trajala, bi morda še kaj novega izvedeli, ker so bili nekateri odgovori zelo ponesrečeni in ko smo šli preverjat, tudi morda neuskklajeni z zakonodajo. Vendar sam izhajam vsekakor iz tega dejstva, ki je tukaj v členu 3 hrvaškega zakona, ki govori o tem, da sta državi skupaj obvestili. Zdaj v novi luči gledam vse seje Odbora za

zunanjo politiko, kjer smo nekatere stvari z grožnjo, da bomo odšli s seje, končno le dobili. Če sta državi skupaj obvestili, torej če je šla s soglasjem Slovenije pač ta hrvaška ločena izjava, zakaj nismo dobili na sejo Odbora za zunanjo politiko, da bi pogledali, komentirali in se do nje opredelili? Zakaj smo morali to zadevo izsiliti?

Potem bi opozoril na cirkus v zvezi s tajnostjo. Po nekaterih superkontrolah smo končno dobili arbitražni sporazum, najprej v tihi sobi, potem na seji in prej kot v 24-ih urah je bil objavljen na hr.net in potem je slovenska vlada oznako tajnosti umaknila. Vsekakor se je odprlo novo vprašanje, kdo v tem trikotniku je lagal, Slovenija, Hrvaška, pa potem Amerika in Švedska. Če Hrvati z zakonom trdijo nekaj, Švedi, Američani zanikajo, iz Slovenije pa še sedaj tudi v tej hiši in uradno nisem slišal nobenega demantiranja, nobenega argumenta, nobene izjave.

Glasoval bom na koncu proti tudi na samem referendumu, ker je škodljiv za Slovenijo in je v bistvu lahko enaka nevarnost kot koroški plebiscit. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Ker je še želja po obrazlaganju glasov, odpiram ponovno razpravo. Obrazložitev glasu, mag. Borut Sajovic.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa, gospod predsednik, za besedo.

Sklep bom podprl, ker ni bilo slišati nobenih konkretnih novih dejstev ali pač ravno nasprotno, da to, kar želimo storiti z arbitražnim sporazumom, nam je to nujno storiti, da dobimo tisto, česar nimamo, in to je izhod na odprto morje, stik s teritorialnimi vodami, dobre sosedske odnose in pa vzorno gospodarsko sodelovanje.

Bolj, ko se ta zgodba pogreva, se kaže še ena druga resnica. Da tisti, ki jim je v ospredju predvsem vojaški obramboslovni vidik, v miru slabo funkcionirajo in si želijo stalnih napetosti in incidentov. In škoda je, ker leta 1991 nismo ostali na točkah, ki smo jih pred vojno imeli, kajti potem bi bila relacija, meja na drugi strani Dragonje, na vrhu hriba, in črta proti Savudriji, še smiseln argument. Nesporna so zgodovinska dejstva in udeležba Slovenk in Slovencev v Istri. Žal pa nam je leta 1991 z ustavo uspelo, na žalost, zakolčiti in zacementirati nekaj, kar nam danes zagotovo ni v prid.

Sporazum in predlog sklepa, ki je pred nami, bom podprl, kajti sporazumeti in dogovoriti se je vedno bolje, kot pa pripraviti in biti v konfliktu. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Obrazložitev glasu v svojem imenu,
Gvido Kres.

GUIDO KRES: Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovani gospod minister, kolegice in kolegi!

Sam ocenjujem, da blokada, ki smo jo podprli, ni bila napaka. Poslanci Slovenske ljudske stranke smo soglasno to podprli in tudi kar velik del tega parlamenta. Bila pa je napaka deblokada. Deblokada je bila napaka zaradi tega, ker po našem mnenju nismo ničesar iztržili ali pa zelo malo oziroma rezultat tega, kar smo iztržili, te deblokade, je ta sporazum, ki me postavlja pred velik dvom, velik dvom v uspeh.

Po naravi se imam za optimista in pozitivista. Toda moram priznati, da na ta kozarec vode pač ne morem gledati, da je napol poln, ampak je kar napol prazen. Enostavno sem na tem, da sem trenutno v tej zadevi zelo pesimističen. In ker me to skrbi, ker mislim, da vendar dajemo preveč na kocko, bom glasoval proti temu sklepu. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Obrazložitev glasu, Franc Pukšič.

FRANC PUKŠIČ: Hvala lepa. Kolegice in kolegi, gospoda ministra in ministrici!

Seveda bom glasoval proti temu sklepu, zato ker enostavno ni bilo na postavljena vprašanja danih odgovorov. Prvič.

Drugič, glasoval bom tudi proti sporazumu 6. 6. 2010 na referendumu. In verjamem, da bo velika večina plebiscitarno odločila na referendumu 6. 6. 2010 proti temu sporazumu, tako kot je plebiscitarno odločila 23. decembra 1990 za osamosvojitve Slovenije. Tisti, ki bi glasovali za ta sporazum, bi poteptali odločitev o samostojni Sloveniji, nedeljivosti, celovitosti, kar smo 23. decembra 1990 izglasovali.

Pa pojdemo po vrsti. Kako si sledijo države – Hrvaška, Slovenija, Italija? Kako si potem lahko sledijo tudi teritorialne vode –

hrvaške, slovenske in italijanske? Kako bi si lahko sledile hrvaške in italijanske teritorialne vode? Kako bi se Slovenija preskočilo? Veste, da je to celo možno, ampak le tako, če ima nekdo v glavi, da bo iz te naše domovine, Slovenije, postala županija podalpske Hrvaške. Takrat bi lahko preskočili tudi teritorialne vode, hrvaške in italijanske, če seveda Slovenije ne bi bilo več. Ampak nobene pravice nimate zapraviti tega in, hvala bogu, te možnosti nimate, ker slovenski narod bo glasoval proti.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Obrazložitev glasu v svojem imenu
Dejan Levanič.

DEJAN LEVANIČ: Hvala lepa za besedo.

Glasoval bom za zaradi tega, ker je bilo danes dokazano, da ni nobenih novih okoliščin. S strani opozicije smo poleg argumentov, ki so bili večkrat že zavrženi, danes dobili na mizo novega, torej, da je šlo za neko tajno dogovarjanje med Slovenijo in Hrvaško o enostranski izjavi, da je Slovenija za to vedela in seveda skupaj obvestila tudi švedsko predsedstvo. To danes je bilo zanikano s strani Vlade Republike Slovenije; ne samo s strani Vlade, temveč tudi s strani švedske ambasadorke in tudi s strani odpravnika poslov Združenih držav. Mislim, da je to jasen dokaz in odgovor na vaše vprašanje po 10-urni razpravi. Današnja demagogija, populizem, neresnice in laži pa presegajo vse meje dobrega okusa. Ni čudno, da so ljudje resnično zmedeni, kaj in kako. Potrebno pa je pač povedati to, da nihče v tej dvorani, in verjamem, da nihče v tej Sloveniji ne želi prodati tega ozemlja, predati tega ozemlja, kakorkoli izdati našo državo, ampak poskrbeti, da bo rešitev meje pravična. In ta arbitražni sporazum zagotavlja, da bo ta meja pravično rešena. Ključne točke so zagotovljene v arbitražnem sporazumu, ki jih je politika skozi zgodovino zahtevala: od določitve meje na morju in kopnem do tega, da bomo dobili stik z odprtim morjem, do režima, do vseh pogojev, ki bodo uveljavljene znotraj arbitražnega sporazuma, ki jih arbitražno sodišče mora upoštevati, in ključno, vsa politika je zahtevala tudi presečni datum 25. junij 1991. To je vsebovano v sporazumu, ki je preprost. Spoštovane kolegice in kolegi, preberite si ga še enkrat, da vidite, o čem

bo arbitražno sodišče odločalo, in na podlagi tega potem tudi presoјate in seveda dvomite, kakorkoli želite.

Zdi se mi pa pomembno, da državljanke in državljani ne pristajajo na globok populizem in na to, kar se je danes tukaj dogajalo in se dogaja skozi vso kampanjo, in upam, da bo res prevladal razum in da bomo 6. junija glasovali za arbitražni sporazum. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Obrazložitev glasu, Janja Klasinc.
Prosim.

JANJA KLASINC: Spoštovane kolegice in kolegi!

Glasovala bom seveda za ta sklep. Sklep, ki govori o ponovni seznanitvi z dejstvi, ki so me danes tudi ponovno utrdila v spoznanju, da je ta arbitražni sporazum dober, zato ker Sloveniji zagotavlja mirno in pravično rešitev spornega vprašanja o meji s Hrvaško, ker zagotavlja teritorialni stik z odprtim morjem in ker zagotavlja, da bomo lahko končno normalizirali odnose s sosednjo Hrvaško.

Arbitražna rešitev se je pokazala kot zelo dobra rešitev za Slovenijo že po naši osamosvojitvi, ko je Badinterjevo arbitražno sodišče razsoјalo o mejah med republikami bivše Jugoslavije in takrat smo bili Slovenci z arbitražnim sodiščem zadovoljni. Prepričana sem, da bomo tudi tokrat. Prepričana sem, da bomo končno lahko doživeli to, da se nam bodo vrnila vsa ozemlja in ves del morja, ki je v zadnjih 19letih počasi izginjal. Tisti, ki teh argumentov, ki smo jih poslušali danes, ne slišijo ali ne razumejo, pa vztrajajo pri receptu balkanskega reševanja teh problemov iz prejšnjega stoletja.

Tako danes kot 6. junija bom glasovala za, zato ker nočem negovati slabih odnosov in novih blokad, ampak računam na razum vseh naših državljanek in državljanov.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Obrazložitev glasu v svojem imenu, Franco Juri.
Prosim.

FRANCO JURI: Hvala, predsednik.

Glasoval bom za sklep, ker prihajam z obmejnega območja in si želim

mir in dobrososedske odnose s sosednjimi državami. To, verjamem, je tudi mnenje večine prebivalstva obmejnih območij, ampak glasoval bom za ta sklep tudi, ker smo na poti že drugi mednarodni arbitraži, ki nam bo pomagala urediti vsa odprta vprašanja, tako kot je Badinterjeva arbitražna komisija takrat botrovala mednarodnemu priznanju Republike Slovenije in tudi naši temeljni ustavni listini. Na podlagi tiste temeljne ustavne listine smo danes pripravljeni dokončno po 19. letih obmejnega in že ozemeljskega spora urediti razmere s sosednjo Hrvaško. Arbitraža je mesto, kjer imamo končno priložnost, da vse argumente, vso dokumentacijo, vse dokaze prikažemo, utemeljimo in, če imamo prav, ne smemo dvomiti v to, da nam bo arbitraža dala tisto, kar nam pripada. Če pa te samozavesti ni in nasprotniki arbitraže to dokazujejo, žal, si naredimo medvedjo uslugo in že zdaj pomagamo z določenim prejudiciranjem drugi stranki v sporu.

Jaz te drže ne razumem, razumem pa prizadevanja za mir, za evropsko kvaliteto življenja – tako v Sloveniji kot še zlasti na obmejnih območjih.

Torej bom sklep podprl.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Glasujemo. Glasovanje teče. Navzočih je 74 poslank in poslancev, za je glasovalo 43, proti 31.

(Za je glasovalo 43.) (Proti 31.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo **prekinjeno 6. točko dnevnega reda, to je tretja obravnava Predloga zakona o integriteti in preprečevanju korupcije** Error! Bookmark not defined..

Prehajamo na odločanje o vloženih amandmajih.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine SDS k 9. členu. Glasujemo. Glasovanje teče. Navzočih je 77 poslank in poslancev, za je glasovalo 31, proti 46.

(Za je glasovalo 31.) (Proti 46.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Prehajamo na odločanje o amandmaju poslanskih skupin: SD, Zares, DeSUS in LDS k 27. členu. Glasujemo.

Glasovanje teče. Navzočih je 77 poslank in poslancev, za je glasovalo 44, proti 32.

(Za je glasovalo 44.) (Proti 32.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet.

Prehajamo na odločanje o amandmaju Poslanske skupine SDS k 46. členu. Glasujemo. Glasovanje teče. Navzočih je 77 poslank in poslancev, za je glasovalo 31, proti 45.

(Za je glasovalo 31.) (Proti 45.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Končali smo glasovanje o amandmajih.

Prehajamo na odločanje o predlogu zakona v celoti. Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil predlog zakona zaradi sprejetih amandmajev neuskkljen.

Obrazložitev glasu v imenu poslanske skupine?

Proceduralno, prosim.

BOJAN KONTIČ: Hvala lepa, gospod predsednik. Slišim nasvet za pavzo iz vrst SDS-a. Koliko predlagate, da...

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Gospod Kontič...

BOJAN KONTIČ: Skladno z drugim odstavkom 73. člena Poslovnika Državnega zbora v imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov zahtevam oziroma predlagam prekinitev v trajanju 30 minut zaradi posveta pred odločanjem v poslanski skupini.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Ja, to bomo upoštevali.

Ali je kakšen interes oziroma želja za obrazložitev glasu, za obrazložitev glasu v imenu poslanskih skupin? (Ni.) Ali je kakšna želja po obrazložitvi glasu v lastnem imenu? (Ni.)

Torej, zaključujem... Trenutek pozornosti. Zaključujem z obrazložitvijo glasu in odrejam 30-minutni odmor.

Nadaljevali bomo ob 20.05.

(Seja je bila prekinjena ob 19.34 in se je nadaljevala ob 20.05.)

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Spoštovane kolegice in kolegi! Nadaljujemo prekinjeno sejo in glasovanjem o predlogu zakona.

Želite, gospod Kontič, besedo? Prosim.

BOJAN KONTIČ: Hvala lepa, gospod predsednik.

V Poslanski skupini Socialnih demokratov smo se posvetovali, tako kot sem napovedal, in sprejeli odločitev, da podpremo Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Glasujemo. Navzočih je 77 poslank in poslancev, za je glasovalo 46, proti 30.

(Za je glasovalo 46.) (Proti 30.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo prekinjeno **1. točko dnevnega reda – prva obravnava Predloga zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev.** Error! Bookmark not defined.

Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Obrazložitev glasu v imenu poslanske skupine, Jakob Presečnik.

JAKOB PRESEČNIK: Hvala lepa za besedo, gospod predsednik. Spoštovani gospod minister, kolegice in kolegi!

V imenu Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke najjavljam, kot sem poudaril že ob predstavitvi mnenja poslanske skupine, da se bomo pri glasovanju o tem zakonu vzdržali.

V poslanski skupini podpiramo načela in cilje zakona. Podpiramo, da se uvede predvsem red na področju socialnih prejemkov, saj, kot je med drugim gospod minister povedal, gre za oceno, da se tudi od 18 do 20 % teh sredstev troši na neprimeren način. Nismo pa dobili pojasnila na mnoge detajle iz tega zakona, predvsem pri ugotavljanju premoženj in še pri nekaterih zadevah, ki so izredno pomembne pri določanju socialnih transferjev. Kljub temu da se seveda strinjamo s tem, da imamo eno vstopno točko, da imamo centralno evidenco pravic, da ministrstvo izdelava kriterije trajanja socialne ogroženosti in tako dalje. Kar je pa največja dilema pri tem, in predvsem zaradi

tega se bomo pa vzdržali, da menimo, da bi bilo nujno treba oba ta dva današnja zakona in pokojninsko reformo obravnavati približno vzporedno. To vseskozi poudarjamo. Še največji kamen spotike pri nas pa je, torej dobesedno ukinitve državne pokojnine. Po našem mnenju mora ostati, kljub temu da jo uvajamo v tem socialnem delu, torej prenos k socialnim ukrepom, torej iz blagajne v socialne ukrepe, vendar treba pri tem upoštevati, da gre dobesedno za statusno kategorijo, da je to kategorija, ali ima nekdo pokojnino – nekdo, ki jo po drugih principih ne bo dobil –, ali pa se občasno ugotavlja, ali je primeren, ali je upravičen do neke socialne pomoči.

Predvsem to je razlog, da se bomo pri prvi obravnavi tega zakona vzdržali. V primeru, da bo ustrezno pojasnilo za drugo obravnavo, da bo Vlada prišla z ustreznimi amandmaji, pa ni rečeno, da tudi potem, seveda, glede na to, da je dosti rešitev dobrih, da bomo v prihodnje podprli oziroma ne bomo podpirali, če bodo vse rešitve ostale take, kot so. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Preden gremo naprej, samo dovolite popravek objave glasovanja pri 6. točki dnevnega reda.

(Za je glasovalo 45.) (Proti 30.)

Jaz sem pomotoma rekel 46. 45 je glasovalo za pri prejšnji 6. točki dnevnega reda.

Glasujemo. Navzočih je 77 poslank in poslancev, za je glasovalo 70, proti nihče.

(Za je glasovalo 70.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je Državni zbor predlagani sklep sprejel, zato bo predlog zakona dodeljen v drugo obravnavo Odboru za delo, družino in socialne zadeve in invalide kot matičnemu delovnemu telesu.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo prekinjeno 2. točko dnevnega reda, to je prva obravnava Predloga zakona o socialnovarstvenih prejemkih. Error! Bookmark not defined.

Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o socialno varstvenih prejemkih je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine SLS Jakob Presečnik.

Prosim mir v dvorani. Vsaka poslanska skupina ima pravico do obrazložitve glasu.

JAKOB PRESEČNIK: Hvala lepa.

Zagotovo moja obrazložitev ne bo trajala pol ure in zato je vznemirjenje ... Pa še to, kar sem zdaj rekel, gre v moj čas za obrazložitev glasu.

Spoštovani gospod predsednik in gospod minister, kolegice in kolegi, podobno bo ravnala poslanska skupina tudi v tem primeru, v primeru zakona o socialnovarstvenih prejemkih, ker zopet ponovno poudarjam, da mislimo, da bi morali ta zakon in prejšnji zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev in pa pokojninsko reformo obravnavati vzporedno. Torej dokončno se bomo seveda odločali o podpori temu zakonu v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke takrat, ko bomo ugotovili, da ta zakon ne povzroča dodatnih krivic; več pa mislim, da smo že pojasnili v mnenju poslanske skupine. Poslanska skupina se bo pri tem glasovanju vzdržala. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Glasujemo. Navzočih je 77 poslank in poslancev, za je glasovalo 69, proti nihče.

(Za je glasovalo 69.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je Državni zbor predlagani sklep sprejel, zato bo predlog zakona dodeljen v drugo obravnavo Odboru za delo, družino, socialne zadeve, invalide kot matičnemu delovnemu telesu. S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo prekinjeno 3. točko dnevnega reda – prva obravnava Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij, EPA 1031. Error! Bookmark not defined. Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa. Proceduralno želite?

Prosim.

ANTON ANDERLIČ: Gospod predsednik, prosim, če pojasnite, na osnovi katerega člana poslovnika ste zahtevali od Zakonodajno-pravne službe mnenje v tej fazi glede teh občin.

Zakonodajno-pravna služba nima pristojnosti razlagati poslovnika niti ne postopkov sprejemanja zakonov, kakor ste

tudi sami izjavili na eni seji, imam tukaj magnetogram, na eni seji prej. V tej fazi pač ne daje mnenja. Gospodu Tanku ste odgovarjali, "ne dajejo mnenja". Ampak to razumem kot pritisk pred odločanjem, kajti v tem delu je navedeno tudi marsikaj, kar je bilo objavljeno tudi v sredstvih javnega obveščanja, ko vaši strokovni sodelavci, zunanji, plačani strokovni sodelavci, razlagajo postopke, da se oni ne strinjajo s tem in seveda zato mislijo, da tudi pravno ni korektno in ustrežno. To je preveč in to ni prav, da se na ta način počne.

Od lanske pomladi naprej smo priča vrsto zapletom, od tega, da se je poskušalo onemogočiti razpis s pomočjo vseh služb, tako v Državnem zboru kot tudi Vlade, poskušalo onemogočiti razpis referendumov. Ko je Državni zbor sprejel sklep, da predvideni območji izpolnjujeta pogoje, in ko so bili izvedeni referendumi, so bili tudi razglašeni rezultati v Državnem zboru. In ko bi moral nastati zakon, je prišlo sedaj vem zaradi katerih razlogov - do zamud, da smo domnevno zamudili roke, ki ste jih sami razpisali in tolmačili, kako da ni več smiselno to, kar isto ponavlja sedaj Zakonodajno-pravna služba tudi v svojem zaključku, da bi vmes dobili tudi razlago Vlade, ki pravi – in vse je zbrano tukaj, ne bo prilika za razpravo tukaj, ampak za dokazovanje, da gre za namerno zlorabo in preprečevanje, da bi se korektno odločalo o teh postopkih, kjer Vlada jasno piše, da 3-mesečni rok, tako kot ste ga tukaj postavili pred iztekom mandatov v občinah, je instruktivni rok, ni tisti, ki je zavezujoč. Tudi izkušnja iz leta 2006 pravi, da volitve v lokalne skupnosti so bile razpisane šele 8. avgusta, torej daleč manj kot tri mesece, in konec maja je bila ena, dve, tri ali ne vem koliko občin ustanovljena na zahtevo sodišča.

Skratka, sprašujem vas samo, na kateri osnovi, na osnovi katerega člana poslovnika smo to dobili v tej fazi na mizo in tik pred odločanjem o tem vprašanju?

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala, gospod Anderlič. Jaz sem vesel, da ste to vprašali. Vesel sem zato, ker je dejansko, ko sem dobil predlog, da v zakonodajni postopek pošljem oba zakona, sem se soočil s pomisleki strokovnih služb v Državnem zboru in pravzaprav celo s predlogi, da bi moral oba zakona zavrniti in ju ne spustiti v zakonodajni postopek. Sam sem po temeljitem tehtanju ocenil, da še

nikoli ni predsednik Državnega zbora zakone, ki sicer formalno izpolnjujejo pogoje, sam zavrnil, ampak to odločitev pravzaprav vedno prepušča, jasno, Državnemu zboru. Celotni zakoni, ki ostajajo brez členov, recimo, in niso sposobni nadaljnje obravnave, jih predstavimo tukaj in tukaj ugotovimo, da niso sposobni nadaljnje obravnave.

S temi pomisleki smo se srečali tudi na Kolegiju. Po razpravi na Kolegiju smo se odločili, da vendar predstavimo mnenje v zvezi z obema tema zakonoma, pravni mnenji pa nista napisani za potrebe druge obravnave predlogo zakonov, ker bi s tem seveda prejudicirali, da druga obravnava sploh bo, nismo pa še glasovali o prvi obravnavi. Za prvo obravnavo poslovnik ne predvideva obveznih ali pravnih mnenj, sploh ne, zato tega mnenja nisem oprl na poslovniško določbo, pač pa je to mnenje nastalo na podlagi razprave na Kolegiju in seveda ni v nasprotju s poslovnikom, ker poslovnik ne prepoveduje, da se pred tem pridobiva pravno mnenje v Državnem zboru. Tega ne prepoveduje in zato je to mogoče.

Rad bi dodal še eno stvar, in sicer to, da po tem glasovanju, ko bi, recimo, prišlo pravno mnenje v drugo obravnavo, ko bi se poslanke in poslanci s tem mnenjem soočili, pa bi pri tem vedeli, da jaz sem že bil seznanjen s temi dejstvi in da vam jih nisem predstavil, bi pravzaprav lahko naletel na očitek, da vam nisem predstavil vseh okoliščin v zvezi z odločanjem o teh dveh zakonih. Zato menim, da je ta odločitev pravilna, vi pa se boste odločili tako, kot se pač želite. Hvala lepa.

Prehajamo na glasovanje. Obrazložitev glasu, prosim. Obrazložitev glasu v imenu poslanskih skupin, prosim za prijavo.

Se opravičujem, bil je proceduralni predlog in jaz moram najprej prebrati, imate prav, prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij, EPA 1031, je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Obrazložitev glasu v imenu poslanskih skupin. Bom še enkrat dal prijavo. V lastnem imenu, Anton Anderlič. Več jih je, se opravičujem, gospod Anderlič. Prosim za prijavo. Obrazložitev glasu, mag. Franc Žnidaršič.

Prosim.

MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ: Hvala, gospod predsednik. Spoštovane kolegice in kolegi!

Ta sklep bom podprl. Sem eden od podpisnikov predloga tega zakona. Okolje, za katerega gre, je več kot resno na referendumu sprejelo odločitev, da ustanovi občino in rezultat referendumu v tem okolju je bil tako visok, da tega ni mogoče ignorirati in je treba izpolniti voljo krajanov Mirnske doline, da ustanovijo občino Mirna. Zaradi tega ne morem, da te zadeve ne bi podprl.

Me pa skrbi to, kar je bilo povedano. Namreč, da zakon prihaja v obravnavo brez predhodne obravnave po postopku, ki je določen z zakonom, v upanju, da bo vseeno odločitev veljala in da bomo v nadaljnjem postopku ta zakon vseeno sprejeli in uresničili željo tamkajšnjih ljudi. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Obrazložitev glasu Franco Juri.

Prosim, v svojem imenu.

FRANCO JURJ: Glasoval bom za ta sklep, ker dosledno s svojim stališčem in s svojimi načeli podpiram demokratično izraženo voljo krajanov krajevne skupnosti, in upam bodoče občine, Mirna. Kajti, če bi zdaj prisluhnili zahtevam, da se začne postopek od samega začetka in bi počakali spet na nov referendum, bi bilo treba še eno dodatno izigravanje ljudske volje. Mislim pa, da smo dolžni kot poslanci odločati o tem. Sami ste rekli, da je bil postopek upravičen, zdaj imamo mnenje Zakonodajno-pravne službe, ki seveda ga spoštujem, je relevantno, ampak tudi mene čudi način, kako se je prikazal in smo ga dobili tik pred glasovanjem, ne pa pred razpravo. In metodološko se mi to ne zdi najbolj korektno.

In to me še bolj prepričuje, da je treba glasovati za.

Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Obrazložitev glasu Zvonko Lah, prosim.

ZVONKO LAH: Državni zbor je že enkrat potrdil občino Ankarani in občino Mirna, pa je potem Državni svet izglasoval veto na ta zakon, vendar na sami seji niti enkrat ni omenil občine Mirna oziroma to območje.

Predsednik Državnega sveta je o tem obvestil tudi Krajevno skupnost Mirna, da pač obžaluje, da v paketu ni šla Mirna skozi, in potem ko je bilo ponovno glasovanje, je tako Mirna izpadla kljub več kot 88 % volji ljudstva na referendumu. Občina Mirna je bila predlagana s strani Vlade in koalicije z namenom, da se potem združijo tri občine, kar seveda koalicija podpira. Tukaj pred Državnim zborom ste, gospod predsednik, imeli njihove predstavnike in župane dveh sosednjih občin, da vam razložijo, kakšna je njihova namera, pa niso bili sprejeti. Te občine in Krajevna skupnost Mirna imajo skupne projekte na varstvu okolja, kjer krajevna skupnost ne more sodelovati oziroma participirati s svojimi sredstvi, ker jih od občine ne dobi dovolj, zato imajo namen, da se združijo na naslednjih volitvah in uresničijo željo kompletne Mirenske doline. Zato s tem samo popravljamo tisto krivico, ki smo jo jim že enkrat storili.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Obrazložitev glasu Anton Anderlič, prosim.

ANTON ANDERLIČ: V teh dneh sem slišal veliko stvari, razmišljanj, tudi neverjetne domišljije. Od tega, da delam občino zato, da bom kandidiral za župan, od tega, da bom posloval z nekaterimi točno določenimi ljudmi, do tega, da bom počel ne vem še kaj. Ali vendarle ne morete verjeti, da lahko nekdo nekaj naredi iz prepričanja in v skladu z ustavo in v skladu z zakonom in ljudsko voljo?! Ali je res mogoče verjeti, da takrat ko smo tako rekoč skozi zadnja vrata spravili pobudo v proceduro, ob nasprotovanju Zakonodajno-pravne službe, ob nasprotovanju gospoda Plevelja in ostalih, da smo sploh razpisali referendum za to območje. Da je bil referendum z več kot dvotretjinsko večino vseh izglasovan. Da je Državni zbor potrdil rezultate referendumu. Da je Državni zbor ustanovil občino, pa potem zaradi veta ne potrdil še enkrat. In da so krajani še enkrat – tudi ta očitek sem slišal, da naj bi domnevno pritiskali na te ljudi, na te ljudi naj bi pritiskali sem slišal. Ne! Več kot dvotretjinska večina podpisnikov. Jaz obžalujem, da predstavnikov v Državnem zboru predsednik ni želel sprejeti, da bi mu povedali, da so izrazili še enkrat več kot dvotretjinsko voljo s podpisi.

In zato ker verjamem v demokracijo in ker verjamem, da imajo ljudje prav in da tukaj nobeno pravno zaviranje in podtikanje in izgovarjanje na neke stvari, ki ne obstajajo, niso na mestu, zato bom glasoval, in tudi moji kolegi poslanci v Liberalni demokraciji, za to, da je zakon primerna podlaga in da tam, kjer je volja, je tudi pot, ker je tudi z zakonom in pravnimi normami vse podkrepljeno.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Samo tehnično pojasnilo okoli sprejema delegacije iz Mirne. Moram povedati, da potem ko je bila podana tudi ovadba o sumu korupcije, tudi mene, v zvezi z ustanavljanju občin, predvsem Ankaran, sem se odločil, da do ovržbe ali potrditve, ovržbe jasno, te zadeve ne bom komuniciral z nobenimi vpletenimi akterji v tej zadevi. Vsekakor z nobenimi vpletenimi akterji v zadevi ustanavljanja občin. Z velikim veseljem se bom srečal s krajani Mirne potem, ko bodo ti postopki zaključeni. Hvala lepa. Obrazložitev glasu, Rudolf Petan.

RUDOLF PETAN: Hvala za besedo. Spoštovani!

Jaz sem vedno podpiral prizadevanja za ustanovitev novih občin, vendar ob pogoju, da imajo vsi enake pogoje, da so vsi enaki pred zakonom. To pa je primer, ko se to ni zgodilo, ko se je odločalo arbitrarno. In upravna sodišča v Celju in Mariboru sta dvakrat, ne vem koliko primerov je bilo, ugotovila, da je bilo odločanje arbitrarno in zato smo se morali ponovno sestajati in ponovno odločati.

Postopek, ki smo ga začeli v lanskem letu, je tekel tako, kot je tekel, in vi ste se odločili, da samo dva predloga sta tista, ki zadostujeta pogoje; in to tista, ki imata slabše pogoje. Predlog, ki sem ga jaz predlagal in ki je bil najboljši tudi po številu prebivalcev, je imel največ prebivalcev, ste gladko zavrnili, tako da se ljudje niso mogli niti na referendumu odločiti, ali želijo imeti svojo občino ali ne. Postopek je bil zaključen z vetom in potem ponovnim glasovanjem v Državnem zboru. Vi ste in vsi skupaj smo glasovali, kot smo glasovali, postopek je zaključen. Zdaj ste pa pri zadnjih vratih začeli nov postopek, in to zopet arbitrarno, samo tista dva predloga, ki se vam zdita primerna. Začeti bi morali na novo, ampak to je zdaj druga zgodba.

Jaz v tem primeru ne bom podprl, tudi iz tega preprostega razloga, ker ljudem, ki so imeli najboljše pogoje, da ustanovijo občino Loče, najboljše pogoje so imeli, niso mogli dobiti priložnosti, da ustanovijo svojo občino, ker 4 tisoč 200 prebivalcev ne zadosti pogoja 5 tisoč, imamo pa primer predloga za občino z 2 tisoč 400 prebivalcev, tudi ne zadosti 5 tisoč, pa ste rekli: "Oni imajo pa lahko občino." To pa je arbitrarno in tako ne more biti in, kar je še najhujše, zdaj bi radi po hitrem postopku spravili še ta dva predloga skozi, ki nimata 5 tisoč prebivalcev, zdaj pa najjavljate predlog, da boste spremenili zakon, kjer izjeme ne bodo več možne. Aha, naše predloge, naša dva predloga še skozi, potem pa konec.

To ni korektno, gospodje, in jaz zaradi tega ne morem podpreti niti tega niti naslednjega predloga. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Prosim za prijavo. Obrazložitev glasu v svojem imenu, Renata Brunskole.
Prosim.

RENATA BRUNSKOLE: Hvala lepa. Lepo pozdravljeni.

Kot že vsakič do sedaj, bom podprla ta predlog, zatorej bom glasovala za. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa. To je bilo zelo modelno. Da bi se le vsi zgledovali po vas.

Obrazložitev glasu, Franc Pukšič.
Zgledi vlečejo.

FRANC PUKŠIČ: Hvala lepa, predsednik. Kolegice in kolegi!

To je ples čarovnikov in čarovnic, ki si ga je ponovno privoščila tudi v tem mandatu prav vladna koalicija. V Zakonu o lokalni samoupravi piše o pogojih za ustanavljanje občin in piše tudi, kdaj se od določenih pogojev odstopa, vendar v Zakonu o ustanavljanju občin ne piše, da se ustanovijo občine tam, kjer so predlagatelji vladni poslanci. No in to je napaka. Torej, to bi morali zapisati v Zakonu o ustanovitvi občin in bi bilo vse popolnoma jasno. Torej, to kar ste delali, kolegice in kolegi vladne koalicije, na ostalih primerih, kjer jim niste dali niti možnosti za razpis referendumu, da bi se opredelili za ali proti, je nedopustno in moralno sporno.

Sicer pa za to vladno koalicijo – kaj je že to morala? Ali ste kdaj slišali – verjetno nikoli. No, zagotovo je treba vam kdaj kakšne ...

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Brez polemik iz klopi in tudi vi, gospod Pukšič.

FRANC PUKŠIČ:... levite, ker ste jih potrebni, ker tako delate, ker arbitrarno odločate.

Jaz bom glasoval za ustanovitev občine Mirna tako kot tudi za Ankaran. Samo upam, da vas ni kaj takšnih, ki boste glasovali za Mirno, za Ankaran pa boste proti. Upam, da tudi tu ne boste igrali dvojne morale in dvakrat imeli enkrat levo, drugič pa desno roko.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Obrazložitev glasu, Jože Tanko.
Prosim.

JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Delo v Vladi in Državnem zboru v tem mandatu poteka izredno zmedeno. Veliko je nasprotij tako med Vlado in vladno koalicijo in znotraj vladne koalicije v Državnem zboru. In to se kaže tudi na vseh mogočih lestvicah, ki so nam dosegljive.

Ošabnost koalicije se je dokazala tudi v tem primeru ustanavljanja občin, saj so bili predlogi opozicije, kljub temu da so bolj izpolnjevali pogoje, vsi po vrsti zavrjeni, brez izjeme. In to kaže samo na dvoličnost koalicije in na trdo delitev "naši" in "vaši". Zato sta postopek "zvozila" samo Anderličev predlog in Jurijev predlog.

Zgodilo se je, da je bil izglasovan veto in je koalicija na ponovnem glasovanju v Državnem zboru zapravila 22 glasov, ki jih ni dala predlogom, ki bi na tak način zakon potrdili. Po vetu je Vlada vložila novelo Zakona o lokalni samoupravi, s katerim bistveno spreminja pogoje za ustanavljanje občin. In potem sta prišla še dva predloga koalicije, ki sta v popolnem nasprotju z vloženo vladno novelo zakona. In to, da si je koalicija dovolila ta bajpas, da prehiteli vladni zakon, je že pravzaprav neko svojevrstno čudno dejanje. Kajti ne moremo obravnavati istočasno zakonov, ki urejajo podobno ali sorodno družbeno razmerje, še posebej pa se ne more prehiteti vladnega zakona. In s tem, ko ste ta dva zakona uvrstili na dnevni red, ste storili ravno to.

Osebnost ne podpiram popolnoma nobenih rešitev ali predlogov, ki povzročajo novo neenakopravnost med potencialnimi predlagatelji novih občin, zato bom tudi glasoval proti temu predlogu zakona.

Bi pa samo še to povedal, da poslanska skupina do tega ni oblikovala čvrstega stališča in bo vsak glasoval po svoji vesti.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Obrazložitev glasu v svojem imenu, Melita Župevc.

MELITA ŽUPEVC: Hvala lepa, gospod predsednik.

Seveda bom glasovala za predlagani sklep, predvsem zaradi petih točk.

Prvič, ker so ljudje odšli na referendum in jasno izrazili svojo voljo.

Drugič, ker smo prav danes v parlamentu, ko smo govorili o nekem drugem referendumu, ki bo 6. junija, govorili, kako zelo nam je pomembna volja volivcev. Ker bi se mi zdelo nekorektno, da enkrat voljo volivcev, takrat ko se bodo odločali o arbitražnem sporazumu, upoštevam, drugič, ko pa so se odločali o tem, v kateri občini bi radi živeli, pa te njihove volje ne upoštevam.

Glasovala bom za, ker mi še danes odmevajo besede, ki sem jih slišala potem, ko sta v parlamentu, v tej dvorani, padli občina Mirna in Ankaran. Slišala sem besede: "Zmagali smo."

In ne nazadnje, glasovala bom za, ker se ne morem znebiti občutka, da bodo nekateri uporabili vsa sredstva, tudi tista, ki so, če želite, morda nedovoljena, sporna, če ne drugače, vsaj moralno. Zdi se mi pa od vsega še najbolj nekorektno, da bi glasovala za eno občino in bila proti drugi, torej, za eno da, za drugo pa ne.

Torej, absolutno bom glasovala za predlagani sklep. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Hvala lepa.

Glasujemo. Navzočih je 74 poslank in poslancev, za je glasovalo 34, proti 31.

(Za je glasovalo 34.) (Proti 31.)

Ugotavljam, da je Državni zbor predlagani sklep sprejel, zato bo predlog zakona dodeljen v drugo obravnavo Odboru za lokalno samoupravo in regionalni razvoj kot matičnemu delovnemu telesu.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo prekinjeno **4. točko dnevnega reda – prva obravnava Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ustanovitvi občin ter določitvi njihovih območij (EPA 1032)**. Error! Bookmark not defined.

Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij (EPA 1032) je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Obrazložitev glasu v svojem imenu. Želi kdo v imenu poslanskih skupin? (Ne.) V imenu poslanske skupine, gospod Tanko? (Ne.) Potem prosim za prijavo za obrazložitev glasu v svojem imenu, v lastnem imenu, kakorkoli. Obrazložitev glasu dr. Luka Juri.

Prosim.

DR. LUKA JURI: Hvala lepa.

Glasoval bom proti takšnemu sklepu iz štirih razlogov.

Iz razloga solidarnosti. Namreč, Mestna občina Koper tako kot tudi ostali dve obalni občini živita na temelju solidarnosti med produktivnem priobalnim delom in ruralnim zaledjem. To solidarnost tvori razvoj, ki poteka že 50 let, in je v Kopru toliko bolj poudarjen ob obstoju Luke Koper, katero smo gradili vse Koprčanke in vsi Koprčani in še drugi, in bi bilo danes nepravilno, da bi sad tega dela luške dajatve, polovico sada tega dela, ki pripada vsem, prevzela le, glede na 50 tisoč prebivalcev v občini, peščica, torej 3 tisoč. Ni prav, da tisto, kar se danes deli na občana v višini 160 evrov, dobi samo ena krajevna skupnost v višini tisoč 200 evrov.

Glasoval bom iz odgovornosti, zato ker vem, da če bomo razbili danes oziroma če se bomo odločili, da razbijemo mestno občino Koper, bo žal v kratkem sledilo razpad še na štiri enote, kajti tudi Koprčani v centru bodo najverjetneje sledili temu razpadu solidarnosti, želeli na svoje, želeli svoje dajatve in ostale bodo še tri ruralne občine.

Iz doslednosti, zato ker mislim, da je občina dobra, če jo dobro vodiš, ne pa, če je majhna; in iz legalnosti zato, ker mnenje Zakonodajno-pravne službe jasno govori, da je bil postopek zaključen. In če bi želeli začeti nov postopek, bi ga morali od

začetka, vključno z referendumom, ki je posvetovalen, a ne glede na to, ga je treba speljati. Hvala.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Obrazložitev glasu Anton Anderlič. Prosim.

ANTON ANDERLIČ: Tudi te očitke sem slišal, da naj si Ankaranci kar mislijo, da imam enaka merila za ene in za druge, in da jih bom pustil na cedilu, sem poslušal, in ti očitki tudi ne držijo. Veljajo enaki argumenti kot pri prejšnji točki. Če bi pa res kdaj v življenju se odločil, da bi kandidiral za župana, mogoče bi pa razmislil, kje je bolje, ali je na Mirni ali v Ankaranu. Ampak za to bi moral izpolniti mnogo pogojev, zato seveda ne bom v tej smeri ne razmišljal ne karkoli drugače. Škoda je ponavljati argumente in tudi moji kolegi bodo glasovali za.

PRESEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Obrazložitev glasu, Franco Juri, v lastnem imenu.

FRANCO JURI: Hvala predsednik.

Glasoval bom za, tako kot sem glasoval tudi za Mirno. Predvsem, ker ne želim, ne bi želel z glasom proti sodelovati v zgodbi poskusov izigravanja referendumske volje, kajti to bi nam odvzelo vso verodostojnost pri obravnavanju tako pomembnega demokratičnega instituta. Dejstvo je, da če bi mi zdaj silili Ankaranci in Mirnčane nazaj na referendum, s tem da bi že vedeli, da tisti referendum tako in tako ne bo upoštevan, mislim, da bi bila to neverjetna igra z ognjem.

Prav zaradi tega menim, da smo dolžni kot poslanci prisluhniti tudi mnenju štirih ustavnih pravnikov, ki so obrazložili, zakaj bi bili dolžni zagotoviti uresničitev tiste referendumske volje in torej ustanovitev teh dveh občin. Gre za usodo ljudi, gre za usodo kraja, gre za usodo pravzaprav delovanja demokracije. Če tega ne bomo potrdili z današnjim glasom, potem bo težko nagovoriti ljudi, da mislimo resno z referendumom in z njihovo voljo. Čutili se bodo izigrane in kot takšni bodo uporabili in izbrali druge poti za izražanje nezadovoljstva.

Jaz tega nočem in zato bom glasoval za. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:

Hvala lepa.

Obrazložitev glasu Rudolf Petan, prosim.

RUDOLF PETAN: Hvala za besedo.

Torej, že pri prejšnjem predlogu sem navedel del vzrokov, zakaj bom proti. Enako velja pri tem, kajti to, kar se tu dogaja, pa se mi zdi malo višek hinavščine. To je ravno tako, kot če bi za prvenstvo v plavanju vsem razen dvema tekmovalcema zvezali roke in bi jih vrgli v bazen, zdaj pa plavajte, in potem tista dva, ki bi bila najboljša, ker sta edina imela razvezane roke, bi lahko šla naprej v kvalifikacije. Tako ste tu naredili. Zato, ker ostalim predlogom niste niti dali priložnosti, da bi se ljudje lahko na referendumu odločali, ali želijo ustanoviti občino ali ne. In zdaj modrovati, kako moramo spoštovati ljudstvo, to je tako kot zvezane roke. In kar je še huje, te ljudi, konkretno v Ločah, iz predela, ki je imel najboljše pogoje, je strah, če boste vi tudi arbitrarno odločali, ali Vlada arbitrarno odločala, da v teh občinah bomo še sofinancirali šole in vodovod, čistilne naprave, v tistih vaših pa ne bomo. Saj kriterijev ni, edini kriteriji so tistih, ki jih določamo mi. Bomo pač nekaterim zvezali roke tudi za izgradnjo nove šole in vodovoda, tiste pa bomo spustili skozi. No, saj oni bodo pa tako ali tako najboljši, tisti ki bodo ostali. In na takšno arbitrarno odločanje ne pristajam in tudi krajani, ki so me pooblastili, da vložim predlog za občino Loče, seveda ne razumejo tega. Seveda pa ne odrekajo, da druga območja tudi dobijo svojo občino, ampak zakaj pa samo tisti drugi lahko, oni pa ne. V tem je ves problem in v arbitrarnem odločanju. In zdi se mi da tako razvoj ne more naprej in zato tudi tega predloga ne morem podpreti. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:

Hvala lepa.

Prosim za ponovno prijavo. Obrazložitev glasu Franc Pukšič.

Prosim.

FRANC PUKŠIČ: Ta obrazložitev bo lahko nekoliko krajša, glede na zadnjo mojo. Torej, glasoval bom tako, kot sem glasoval prej: "za". In ker je za občino Mirna glasovalo 34 in 31 proti, sem torej prepričan, da bo tudi občina Ankaran

izglasovana, saj si ne znam predstavljati, da bi lahko bilo toliko dvoličnosti, da bi eno podprli druge pa ne.

Namreč, obe izpolnjujeta pod enakim zakonom enake pogoje, obe sta imeli razpisan referendum, obe sta na referendumu glasovali za, to pomeni vse legalne poti so bile opravljene. Če bo iz tega kasneje nastalo še nekaj občin, če bo v skladu z novim zakonom, ki ga napovedujete, o lokalni samoupravi, to lahko pomeni samo hitrejši in boljši razvoj tudi na Primorskem.

Res pa je, kolegice in kolegi, da so vsaj tiste politične stranke, ki so tudi danes koalicija in večinsko v vladi tudi bile pred leti, ko so celo - ali pa ste, torej te politične stranke - ustanovljale občine brez referendumoma. Torej, niti referendumoma niste razpisali, tukaj ste odločali o občini in jo ustanovili.

Torej, to je politična odločitev, in seveda v Državnem zboru je politična odločitev, naj Ankarančani končno odločajo o svoji usodi, svojem razvoju in svojem delu.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:

Hvala lepa.

Glasujemo. Glasovanje teče. Navzočih je 76 poslank in poslancev, za je glasovalo 29, proti 40.

(Za je glasovalo 29.) (Proti 40.)

Ugotavljam, da Državni zbor predlaganega sklepa ni sprejel. Zato je zakonodajni postopek o predlogu zakona končan.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Zaključujem tudi 24. izredno sejo Državnega zbora.

Hvala lepa in lahko noč.

(SEJA JE BILA ZAKLJUČENA 26. MAJA 2010 OB 20.47.)

INDEKS GOVORNIKOV

A

ANDERLIČ, ANTON.....81, 83, 90, 91, 93, 103, 106, 121, 184, 200, 207, 209, 212

B

BATTELLI ROBERTO..... 94, 98, 101, 106

BEVK, SAMO 160

BOGOVIČ, FRANC.....132

BRULC, MIRKO 57, 180

BRUNSKOLE, RENATA.....60, 79, 86, 201, 210

Č

ČEPIČ, BOGDAN 183

ČERNAČ, ZVONKO 125

ČRNAK MEGLIČ, DR. ANDREJA 46, 62, 73

ČRNUGELJ, SILVA.....28

F

FRANGEŽ, MATEVŽ.....61, 174

G

GANTAR, DR. PAVEL 174

GERMIČ, LJUBO 44, 71, 179

GJERKEŠ, DR. HENRIK 81, 90, 93

GRILL, IVAN 181, 202

GRIMS, MAG. BRANKO 13, 28, 34, 148, 201

GUMZAR, MILAN..... 19, 80, 89, 102

GYÖREK, MIRAN..... 42, 70, 172

H

HAN, MATJAŽ.....173

HROVAT, ROBERT 36, 58, 74

I

IRGL, EVA.....22, 176

J

JANŠA, JANEZ 110, 139, 193, 199

JELINČIČ PLEMENITI, ZMAGO 119, 120, 121, 188, 200, 203

JEROVŠEK, JOŽEF 25, 147, 167, 171

JURI, DR. LUKA..... 11, 101, 103, 106, 107, 158, 212

JURI, FRANCO 86, 92, 97, 99, 100, 103, 104, 129, 199, 205, 209, 212

K

KAMPUŠ, ANTON..... 26, 87, 162

KEK, FRANCI.....184

KLASINC, JANJA 115, 161, 199, 205

KONTIČ, BOJAN..... 123, 206

KOPAČ MRAK, DR. ANJA..... 63, 65

KOPAČ MRAK, MAG. ANJA.....79

KRES GVIDO 17, 67, 82, 169, 204

KUMER, DUŠAN 23, 50, 165

L

LAH, ZVONKO 87, 209

LAVTIŽAR BEBLER, DARJA.....	144
LEVANIČ, DEJAN	52, 165, 204
M	
MAGAJNA, ANDREJ	54, 77
MAJHENIČ, SILVEN	18, 27, 157
P	
PAHOR, BORUT	116, 187
PAVLINIČ KREBS, IRMA	12, 29
PEČAN, BREDA.....	20, 21, 76, 88, 98, 171, 178
PETAN, RUDOLF	182, 210, 213
PETEK, MIRO.....	27, 159, 202
POTRATA, MAG. MAJDA.....	24, 48, 76, 177
POTRČ, MIRAN.....	13, 166
PRESEČNIK, JAKOB.....	39, 206, 207
PUKŠIČ, FRANC	178, 204, 210, 211, 213
R	
ROŽEJ, VITO	21, 37, 64, 66
S	
SAJOVIC, MAG. BORUT.....	26, 51, 78, 89, 164, 203
SVETLIK, DR. IVAN	34, 55
T	
TANKO, JOŽE	10, 85, 95, 184, 211
U	
URH, ANTON	18, 41, 69, 136
V	
VEBER, JANKO	84, 168
VERLIČ, DR. PETER.....	179
VLAČIČ, DR. PATRICK.....	154
Z	
ZALOKAR ORAŽEM, CVETKA.....	16, 152
ZANOŠKAR, MATJAŽ	20, 49, 82, 93
ZIHERL, MILENKO.....	163, 203
Ž	
ŽBOGAR, SAMUEL	136, 150, 170, 186
ŽERJAV, MAG. RADOVAN	108, 146, 192, 201
ŽNIDARŠIČ, MAG. FRANC	24, 53, 208
ŽUPEVC, MELITA	211